

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

[Liber XXVIII]

[urn:nbn:de:bsz:31-319110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319110)

De testamento. Rub. Etiam de sum. de spugna. que sit re. nameto uis per spe. in ti. de istru. edi. s. copendio se z formam contractuum testamentorum uide ibi i. s. leg. Adde qd large appellatioe testamenti uelit codicillus et etia quelibet uita uoluntas fm gl. z bal. in. l. ij. C. coia d le. b. Diffinitio nem pfectaz adde. l. i. cuz glo. s. de cadimi. AD. DE q pau. d ca. se quif dif finitioem iuriscosultu qua dicit pfectis sima. z q gl. bene die sub audiedo cu i stitutio. here die qz ppter id q die bar. bal. dicit ipe no pot dfer ni testametu a legato uel fideicom. na etiam lega tum pot di ci uoluntatis nostre iusta .i. peca sen tertia habito respectu ad ea pfectio. que in eo requiritur ut si at cora gng testibus z si cut z testame ru habito respectu ad illd q requiritur in eo q fiat cora septem z cuz instit. heredis. c. Id est pfecta adde gl. in au. de here. s. fal. s. ex heredatos : qua ad h su me poderat ibi Ang. qui uoluit q istd uerbu iustuz adaptat iusti cie z ordini iuris: aut sta tutoru p qua glo. dicit ibi idem ang. q si supior comittit cam h modo audias z iustitia faci as q illa uer ba iportant iusticiaz ptio z iuris ordi nez. facit. l. i.

.l. i. de diuer. z tepo. p. scrip. z. l. aurelius. s. sticho. de li ber. leg. que indefinita equipolet vli: ut. l. si plurib. j. s. leg. i. sed si indistricte p. l. uni. q. respodere uidet vlr ee respoluz: nisi aliqd dimittere a. l. ergo zc. p hac opi. facit. l. apud cellu. s. apud iul. in fi. j. de doli excep. p An. de pi. qd no.

Quesitum. Iste est singularis. s. z oes im piti allegant ipm in fi. C. Op. q tractus no sit iure. z glo. no soluit. C. Op. qa solue re est dare. z dare est iuris: ut. l. ubi aut in fi. j. de sbo. obli. ergo zc. So. est iuris soluere. z sic solue ut dixi ti bi super rubrica. j. de solu. z. l. si stipulatus. s. pe. j. s. ob. Alterius dicitur hic alienare. quid iuris. glo. dicit idez cu de ambob. interrogauit: z d vno rudit: de alio uidet idē respondere. In cotrariu facit. l. z si sine. s. q ppo. s. d mino. vbi de uno ridedo affirmatiue i alio uidet negare. z clari in. c. none. et de presump. breui ter qruz est in pposito puto glo. uerū dicere: ut appa ret ex sine istius. s. uel iste. s. inducitur in ar. fecisti du os pcuratores in iudicio ad respondēduz positiob: z unus dixit credo. z alter dixit no credo. qritur quid iuris. dicit By. q h est ar. q debet stari negari. z mihi uidet q Inno. teneat idē: qa bētur p no rifo: z sic p cedif tanq cotra cotumace. z ista responsio obseruat que no ualet: ut. l. de etate. s. qui tacuit. s. de iter. acti. z de hoc dicit Inno. extra de procur. c. in nostra pre sentia circa prin.

Alius. Mo. ista. l. z istud qd hic dicitur q officiu curat oris dati bonis non transit ad heredem: quod tene menti: quia est tex. peregrinus.

Alianus. Bona lex est z inducitur ar. ad. q. de errore an ipe diat traslatioem diuiz: qd no tango nuc.

Bagnato. Nota q curatores n possunt minuere d bo nis pupilli si liberaf pupillus per mulierez ui uentē. hoc dicit tene mēti.

Epe. Nota q curator furiosi z pdigi est legitimus: z q in defectum p uenit ad datiuu. Sed qd d dato furdo z mu to uel aliter impedito est legitimus uel datiuus? glo. C. de epi. audiē. l. de creatioibus. tz q in istis duobus ca sibus sit legitimus. z idē tz insti. de cura. s. i. glo. uidet aliter dicere in. l. i. in fi. cu. l. se. z seq. s. de postu. z uide ibi notata per glo. qd no. z tene bene cordi.

Furioso. Mo ista. l. z est no. casus ideo tene mēti z cordi.

De testamētis. z qui testamētū facere possūt: z quē admodum testamēta fiant. Rub. l. i. m.

Glo cotinuat rubri. duob. modis. pmo ad proxia. Supra dictū est de tutelis que dātur in testamētis. iō dic ponit de testa. Secūdo sic. volumina digestoz sūt diuisa in. vij. partes: hūimus quattuor: hic incipit gn ta: ut. C. de ve. iur. enu. l. ij. s. quintus. **Querit** glo. quare iuriscosultus incipit a diffinitioe. dic ut in ea que clara est. Ex. l. sequēti.

Testamenti diffinitio posita per iuriscosultum an sit pfecta. Et an iustuz sit testamētum in quo filius iuu ste exheredat. Et an testamētuz in quo filius est exhe redatus inserta legitima ca no tamē uera sit nullū ipo iure. Et an testamētuz eius qui igredit religioem. Et quādo mors ciuilis habeat eundem effectum quē na tural. Et an testamētū sit qd corpale uel incorporale.

Testamentum hic pōi tur diffini tio testamēti. C. Op. legatū est iusta snia uoluntatis nostre de eo qd qz post mortē

fieri uoluit: ut. l. legatū. j. de le. ij. ergo legatū est testa mētum: quia cui congruit diffinitio congruit z diffini tū: ut. l. i. s. i. s. de dolo. z. l. ois diffinitio. de re. iur. sed hoc est falsū: ut. l. si idem. C. de codicillis. ergo ista dif finitio no est bona. Huius timore qdam dicunt q de beat hic subaudi. de eo. f. uniuerso. Istud reprehēdit glo. nam testamētum est etiam si quis instituit i re certa: ut. l. i. s. si ex fundo de here. insti. Preterea pōt esse fideicomissuz uniuersale uel donatio causa mortis vlis: z tamē no est testamētum. Ideo dicit glo. ut ces sent omnia cotraria subaudiāz cu instōne hēdis. Duz uidetur mihi q iuriscosultus nesciuit diffinire testm: z q ista diffinitio egeat subtili subaudiōe. ego dico diffi nitionē perfectam sine subaudiōe aliqua z cessante cotraria. Ideo pro ea declarāda sciendum est q dif finitio debet ponere substantia rei diffinita. z per hoc debet cotinere genus sub quo res est diffinita. Itē de bet ptnere differētiā: ut p hoc appareat q differt ab alijs spēbus cotentis sub illo genere: ut p3 in oibus. ll. in quibus diffinitio ponit tanq genus. Sēntia eniz cotinet oem cuiuscūqz rei deliberate uolūtatez. Ideo dicitur sententia iudicis in ti. de sen. quia sic delibera uerit z sic determinauit. Dicitur snia legis: ut. l. sententia. s. de testa. tu. Dicitur sententia hois etiam si tacite appareat de sua uoluntate: vt. l. impuberibus. s. prete rea. de suspec. tu. Dicitur sententia hoc est deliberatio z dispositio testatoris: vt hic ponitur pro genere. Po nitur in diffinitione uoluntatis hoc ponitur ad dnam illus dispositionis que est enunciatia non uoluntaria seu dispositiua. de qua plene dixi in. l. ex hac scriptura. j. de donati. Ponitur etiā in diffinitione nostre: hoc est nostorum qui sum. liberi z ciues romani. nam sub diti alterius potestati uel no ciues no possūt facere testa mētum: ut. j. e. l. iij. z ibi no. z. l. qui in potestate cuz similibus. Ponitur enim in diffinitioe iusta. z istd uer bum pluribus modis sumitur h. Uno modo iusta h ē solennis ad differētiā no solēnis uoluntatis que non dicitur testamētuz: ut insti. de here. que ab inte. in pu. Item iusta hoc est legitima z a iure pmissa no impro bata. si eniz quis institueret no capace uel turpiter di sponeret no esset testamētuz: ut. l. qdam. de condi. isti. z. l. meuius. de condi. z demō. z. C. de here. insti. l. i. z hoc etiā dicit glo. Itē etiā dicitur iusta idest perfecta sicut dicitur iusta etas hoc est perfecta etas: ut. j. de le. .iij. l. cu filio. s. fi. z per hoc ego dico q iuriscosult. po sult hic diffinitioem perfectaz. z de heredis institutioe intellexit. no ē enim dispositio perfecta nisi heres isti tuatur cuz no sit dispositum in quem trāseant actioes ne quis sit ille qui personaz defuncti representet. Dēs ergo alie uolūtates qruūqz de diuerso dicunt impfe cte: nec per se possunt subsistere: z sic non esset necessa ria subauditio glo. Ponitur etiā in diffinitione d co qd quis post mortem suaz fieri uoluit. hoc qd dicit p mortem suaz ponit ad differentiam dispositionū iter uiuos. Apparet ergo q hec diffinitio ē bona z perfe cta. C. Op. q aliter diffiniatur. insti. e. in princi. ubi dicitur q testamētum ē testatio mentis. Solu. ibi non ponitur diffinitio: sed allusio seu deriuatio uocabuli q no ponit substantiaz rei. Et ista allusio comprehendit codicillum qui uere no ē testamētum: ut. l. si idem. C. de codicillis. Et ex hoc dico q si queratur que est pro pria significatio uocabuli si allusio repugnat diffinitio ni propria significatio potius sumitur ex diffinitio ne q ex allusione. Ego dixi in. l. cunctos populos. in materia interpretationis statutorum. **Querit** quid si in testamento filius immerito exheredatur: an iu stum sit testamētum. Glo. dicit h q sic nisi expugna retur per querelam quā no. quia si loquamur de iure isto sine dubio glo. dicit uerum: ut. j. de vulg. z pu. l. i. substitutione. Sed si loquamur fm iura noua: tunc si

111

in rub. rubri. f. 5. in l. te. qd voluit b. pau. moder. e. ponit moder. in rub. e. de testa. qd no. ad statuta loquētia de possidētibus iusto ti. quia o3 qd ad talē titulū cōcurrat iustitia p̄tis possidētis et ordo iuris: aut statu ti. nō enim possent possidentes prescribere nisi haberēt iustū titulū s̄m quod requirit statutū.

C Immerito exheredatus. Quid si filius imerito exheredatus in incōtinēti sit testamētū. uide bal. i. l. oino i p̄n. in. ij. q. C. de inoffi. testa. **C** Prio dicit. et pro materia videtur esse ter. in. l. si posthumus. §. si. de libe. et posthu. itel ligēdo ut ibi p̄ bar. AD. DE qd pau. b. castro refert bal. dicit in aut. l. 5. C. et. qd si imperator dicitur qd per nō approba. cāc te stamētūz est iū iure nullū qd caruiss̄ intellectū. **C** Non p̄fir maf. No. hic vtrū p̄ gressum monasterij cōfirmet testamētū. vi de p̄ sed. in cōst. c. xv. **C** Eiusdem effect. no. b̄ ingrediēte ordinē fratru minorū an p̄ talē gressū censet mortuus bene facit qd not. bar. in. l. i. §. filii de cōtratab. Et utrū idem sit dicē dum in mendicantibus: et qui sint illi. uide bal. no. in aut. l. gress. si. de fac. san. eccle. **ADDE** qd Bal. dicit ut refert pau. b. ca. qd mors ciuiliis ē multiplex qdam penaltatis: ut si testator datus eēt ad mortē alia deportatus effect post testamentū et ista nō cōfirmat testamētū s̄ irritat ut. j. e. l. eius qui. quedam casualis: ut captiuitas et ista nec irritat nec cōfirmat: s̄ ad huc pendet ut. l.

filius ē p̄teritus uel exheredatus cā nō inserta uel inserta: s̄ nō legitima: tunc oēs concordant qd ip̄o iure testamētūz ē nullū: ut. C. de lib. pre. te. aut. nō licet. et aut. ex causa. et ibi no. et s̄ d̄ in offi. ref. l. iij. §. i. et ibi no. Sed an interim possit dici aliq̄ donec dicat nullū. dicam in. l. filio p̄ terito. de inuis. tes. Si at̄ ponimus qd sit facta ex hereditatio inserta cā legitima nō tamē uera: tūc fuit opi. quia A. Bar. dicit qd testamētū ē nullum ip̄o iure. ideo nō datur q̄rela hodie nisi t̄m̄ inter fratres: ut no. in. d. aut. ex causa et. l. iij. de inoffi. tes. Omnes alij glo. tenuerūt cōtrariū: ut. d. ll. et ita tenuerūt oēs moderni usqz ad d̄m̄ Jac. de bel. qd tenebat opi. A. Bar. nā tex. in corpore primo dicit qd debent per heredes p̄bari postea sequit qd si predicta obseruata nō fuerint q̄tuz ad heredis institutiōem euacuato testamētō zc. Est ergo hic negatio postposita q̄ facit equipolere suo cōtrario: ut. l. legitimos. §. an ergo. de le. tu. et. l. obligari. in p̄n. §. de auc. tu. Si ergo predcā nō obseruatur ē nullum ip̄o iure. et sic si heres nō probat cām esse veraz testamentūz ē nullū: nec ē opus querela. Et ita etiam tenebat d̄m̄ Rai. puto glo. dicere uerū. primo per tex. in corpore ubi dicit qd cā debet p̄ heredes probari. p̄z ergo qd debet adiri hereditas ad hoc ut sit heres: qd aliter nō possit probari per heredē. Si ergo dices testamētūz nō ualere uel d̄ eius uiribus dubitari nō possit adiri: ut. l. sed si d̄ sua. j. de acq. heredi. Itē probō p̄. §. tales ergo i corpore: ut cū de ap. cog. ubi dicit qd testamētūz remanere i sua firmitate: ergo apparet qd ante erat validum et hoc ē qd uoluit dicere gl. in. §. aliud quoqz capitulum. ubi dicit qd debet irritari p̄ querelam. alias quō fiet: uult dicere ante aditaz hereditate exheredatus nō pōt conqueri: ut. l. filius. §. si cum exheredato. de cōtratabu. et sic ē necesse qd ante omnia hereditas adeat. Ad tex. qui dicit si predicta obseruata nō fuerint q̄tuz ad heredis institutiōem euacuato testamētō zc. itelligit euacuato ip̄o iure. s̄. quādo cā nō ē inserta uel inserta et nō legitima: ut euacuando per querelā quādo causa legitima ē inserta et non probata. et sic s̄bum semel posituz diuersis modis sumitur. p̄bo per rōnem urgētē quādo lex dicit aliquid nō ualere p̄pter aliquid omīssum qd debebat fieri post dispositiōem factā illud nō uiriat ip̄o iure: ut. l. uniuersa. C. de preci. impe. of. Sed si diceret nō ualere p̄pter aliquid omīssum: quod tūc fieri debebat tūc itelligitur nō ualere ip̄o iure: ut. C. de legi. l. nō dubiū. sic in premissis si nō exp̄matur cā: uel exp̄maf nō legitia cū illud effect fiendū tēpore testamētū itelligim⁹ euacuato ip̄o iure si omittit̄ p̄batio per heredē: cum illud deberet fieri post factū testamētū. imo post mortē testatoris debet itelligi euacuātū nō ip̄o iure: s̄ o3 qd euacuet̄ per querelā. **C** Venio ad alias glo. et uide qd hic nō sit bona grāmatica. trāsit eniz de pluralitate ad singularitatē. cōtra. l. plautius. de au. et ar. le. Ja. de are. exponit quis. f. nostrum: quasi uelit dicere nō est mala grāmatica si post pluralitatē segtur distributiū singularis numeri. et hoc est uerū. **C** Quero dicitur hic p̄ mortē de qua morte itelligitur. Dicit glo. qd naturali nō de ciuili: qd puto uerum nisi ciuili

nec nos allegata in glo. Quedā meritoria ut Ingressus religiois: ista ali quādo confirmat: ut si ingredif religioē frarum minorum quo casu habetur omnino pro mortuo: quia illa religio nō potest habere nec in pri tulari: nec in cōmuni. et sic idez operatur qd mors v̄a. aliquādo nec cōfirmat nec infirmat ut si ingrediat religioē que habet in cōi. nam etiā po

haberet eūdem effectū oī modo sicut naturalis. Et per hoc dico qd si aliq̄ fecit testamētūz et instituit aliq̄ heredē: et monasteriū in qd ingredifurus erat instituit in re certa: si ponim⁹ qd sit necesse institui: et postea ingrediat monasteriūz qd per p̄fessioē que est mors ciuiliis: ut. l. deo nobis. in p̄n. C. de epis. et de testamētūz nō confirmat. Et iste passus rāgitur in aut. si qua mulier. C. de fac. san. eccle. et in aut. de mona. §. illud. et in aut. de sanc. epis. §. si qua mulier. et in spe. de sta. mona. §. i. §. gnquagesimo p̄mo. qd puto uerū si ingredif religioē que pōt habere p̄prium in cōi. nō eniz tūc eparat mors ciuiliis naturali quo ad oīa: qd apparet qd pōt succedere: ut. d. l. deo nobis. §. i. Itē pōt quādoqz distribuere i ter filios: ut. d. aut. si qua mulier. et forte pōt re uocare testamētum exis religiosus: ut. l. sed et si mors. de dona. inter vi. et uxō. Sed si ingredere tur ordinē fratru minorū qui nil habere p̄nt in proprio uel cōi: tūc putarē testamētū tale morte ciuili cōfirmari: qd in oibus ē eiusdē effectus si cut naturalis: ut. d. l. deo nobis. in p̄n. **C** Quero vtrū testamētūz possit alr̄ diffiniri. Azo dicit qd sic. et diffinit testamētū ē qdam solēnis ordinatio cū institutiōe h̄dis. nō curo de hac diffinitiōe: quia diffinitio iuriscōfulti ē perfectissima. **C** Quero utrū testamētū sit aliqd corporale uel incorporale. Respōdeo qd incorporale ē et intellectuale. dicit glo. qd apparet: qd unū pōt fieri i duobus codicibus: ut. l. rem unū. j. e. Lōtra h̄ facit. j. quead. re. aperi. i rubro et nigro. C. d̄ edi. di. hadri. tol. l. si. Ad idē. j. de fal. l. paulus. Rū. pprie loquēdo ē quid intellectuale: ut hic et apparet ex diffinitiōe que dicit qd testamētū ē snia uolūtatis nostre: s̄z vulgo appellemus testamētū scripturā testamētū: ut in cōtrariis. Ex predictis apparet qd etiā in statuto testamētūz ponit̄ pro snia uolūtatis n̄e quādoqz: et sic pro eo qd ē intellectuale. Exēpluz de quolibet testamento soluatur tāta gabella. certe si ex uno testamētō fierēt centū aut mille scripture vnū testamētum ē et una gabella debet solui: qd refert se ad testamētum: put ē sententia uolūtatis n̄e. Aliud est statutū quo dicitur qd notarius de quolibet testamento rescripto per eum accipiat tot siue t̄m̄ certe si mille uicibus scriberet mille uicibus obere t̄m̄ solui t̄m̄: quia refert se ad ip̄m corp⁹ scripture testamētū: prout ē quid corporale. hic nō habemus alia.

Ex. l. sequenti.

C An valeat testamentum cum dubitatur d̄ alienatiōe mentis p̄pter infirmitates.

A eo. Tempore testamētū requirit̄ sanitas mentis: nec requirit̄ sanitas corporis. h. d. facit. C. e. l. seniu. et. l. furiosum. et. C. de trāfac. l. sanū. Et hinc insurgit qd notarij semper ponūt i testamētis talis sanus mente et intellectu s̄z corpore languens. **C** Oppō. hic dicit̄ inspici tēpus quo testamētū fit. Lōtra qd imo tēpus mortis: ut insti. de here. qua. et dif. §. in extraneis. Dicit glo. illō in herede. hoc in testatore. Lōtra: quia in testamētō requiritur utrūqz tempus: ut. l. qui ex liberis. §. testamētō. j. de se. ta. By. dicit sol. ut no. j. e. l. lege corne. i. gl. q̄ incipit: ut agnatū. tu dicit. ut. l. i. §. exigit. j. de bo. pos. s̄m tab. Si eniz testā

stea pōt disponere d̄ bonis suis: ut. l. aut. si qua mulier. C. de fa. san. eccle. expectat̄ ergo mors naturalis et monasteriū interrim tenebit bona. ar. l. statius. §. corneio. j. de iure fisci. Si autē ingrediat̄ aliq̄ religioem predicatorum uel heremitarū licz illi extra natura sue p̄fessiois non possint habere in cōi h̄nt t̄m̄ ex q̄busdā puilegijs a postolicis: ut no. bal. in. l. cum accutissi mi. C. de fide icō. et in. l. cū questio. C. d̄ leg. et sic uide tur ad huc stare in p̄dēti et uide qd no. l. in. l. deo nobis. C. de epis. et cle. lo. an. in. c. i. p̄sentia et d̄ fra tribus predicatorib̄ heremitanis uide bal. cōst. l. x. et cōst. c. xx. cōst. ccccxxi. circa fi. et an dicta monasteria habeantur loco filiorū uol. ij. An autez per gressum monasterij testamētū p̄firmet uel rum paf. Ro. p̄. cccxxvij. te nuit qd rum paf et r̄fidit ad fundamēta bar. i. aut. si qua mulier ibi uide. et idez uidetur tenere Bal. cōst. cccxxi. iij. iij. vol. j. **C** Soluaf. No. qd si statutū dicat qd de quolibet testamētō sol uatur tantuz adde qd no. Ang. et imo. in. l. patris et filij. de vul. et pu. et quod no. in simili in. l. libellorū. §. sed si aliō de accu. et vi

n ij

de bar. & bal. in l. ordina- rii. de rei vē- di. & bal. in l. accusatoris .C. de accu-

te superuenit defectus absq; ei^o delicto: quia p^o factū testamētū ē factus furiosus: mut^o: surd^o & similia testamētū nō uitiatur: ut .j. e. l. qui in prāte. §. i. sed si ex delicto suo supuenit: secus: ut .j. eo. l. eius qui. §. i. & no. in. d. §. exigit. **Q**ue ro quid si dubites: an ppter infirmitatē sit alie/ natus mēte. **L**y. tangit in l. seniu. C. e. & dicit re currēdum esse ad medicos pitos in arte illa. ar. l. si semel. C. de re mili. li. xij. & l. i. §. i. de ven. in/ spi. pōt etiam pbari per alios. nam ex actibus & verbis presumit an sit mente alienatus uel non: ut. l. is qui. §. i. §. de tu. & cu. da. ab his. & l. qdaz de condi. insti.

Ex l. sequenti.

Nō ualet pactū etiā iuratum de faciendo ali quē heredes. nec per statutū fieri pōt ut spurij succedant.

Testamenti. Breuis ē & eget delaratio

ne per positioem casus in termis. **G**lo. prima exēplificat in psona testantis. secundo in ipō testamēto. tertio in psona heredis instituti. **E**xaminemus ista. circa primū de persona testā tis: glo. ponit duo exempla. Primū in filio uel seruo cui nō pōt permittere facere testamētū uel dñs uel pater. debet enim permitti a lege cū sit publici iuris nō pactis priuatorum. secundo le gūt i obsidibus. **A**d primū oppo. in his que publici iuris sunt nō curat patria ptās: ut. l. fili^o & de his qui sunt sui uel alie. iur. & l. nam quod. i. prin. j. ad trebel. **S**o. **L**y. in l. seniu. C. e. & dicit q; in his que sunt publici iuris in qbus represen tatur persona publica nō curat patria ptās: ut i contrarijs. pōt enim filiūfam. esse iudex esse tu tor & similia: quia illud qd gerit facit ut iudex & ut tutor & similes: nō ut priuatus. Sed testamē ti factio lz sit publici iuris tamē fit: ut a priuato nō ut a persona publica. & ideo in eo curatur pa tria ptās: uel aliter in his que sunt publici iuris acq; sitis exercēdis non curatur pāa ptās: sed in his que sunt publici iuris cōcedēdis curatur pa tria ptās: q; lex qdaz concedit homini qui ē sui iuris: que nō concedit filiofam. & pater non pōt ea cōcedere: quia nō ē ius patris: sed publicū: ita loq; tur hic. **A**d secūdū de obsidibus. op. de. l. si quis in pn. §. miles. j. de le. iij. & de te. mi li. l. ex militari: ubi testamēti factioem concedit alius q; princeps uel lex. **R**espondeo ibi magis cōseruat testamēti factioem q; de nouo cōcedat uel ibi facit iudex lege cōcedente aut permitten te. & sic ipa lex facere uidetur. **A**n autem per sta tutū possit concedi: ut possit facere testamētum qui de iure ē intestabilis. dicam. j. l. pr. **S**ecū do exēplificat glo. hāc. l. in ipō testamēto. **E**t p mo circa substātiā testamēti. secūdo circa formā & solennitatez. **C**irca primū no. q; tale pactū promitto te facere heredē: nō ualet: quod intel ligo etiam si fuerit iurātū: quia ē contra bonos mores: & aufert liberaz testamēti factioez: ut. l. stipulatio hoc modo. j. de verb. obli. & ibi plene dixi. **C**irca scōuz no. q; ex pacto nō pōt tolli so lenitas testamēti. **Q**uero an per statutū pos sit minui solēnitas testamēti. **J**ac. de are. dicit h ar. no. q; nō ualet p̄suetudo uel statutū de minu endis solēnitatibus testamēti: cū statutū sit q; dam conuentio ciuiuz. & istam. q. disputauit h̄pe **J**a. de are. quam pono in repetitione. l. cunctos populos. C. de sū. tri. & h. ca. & dicit ut ibi. **T**er tio principālī legitur in persona heredis institu ti: ut pactū factum de instituendo nō capacem nullius sit momēti. **G**lo. oppo. quia ex cōuen

a **Testamē** ti. Sol. **L**y. vi. de spe. in ti. d. fūdico. §. qd si pater. **b** **Q**uero an An per statu tum possit fi eri q; icapax de iure possit institui. adde bal. in l. cun ctos popu los. de sum. tri. qui tenet q; ualeat sta tutum maxi me quando non superui uunt legiti. mi. adde do. cto. i. l. scius j. ad. i. falci. & bal. i. l. i. C. de his que pe. no. q; ides tenet quod **B**al. in l. i. C. de iure aur. an. te. net q; statu tum hoc nō possit quādo sunt nati ex dānato coitu alias sic. & cū **B**ar. hic cō cor. **J**pe. de ancha. in cle. ne romani in prin. iij. col. de elec. & bal dus in l. i. §. ius naturale. d. iusti. & iur. per do. **A**n. in. c. per ve nerabilem. q; h. sint legi. &

tione partiu; pōt mutari ius publicū: ut. l. si cō uenerit. §. depo. **G**lo. soluit aliud in cōtractib^o ut ibi: aliud in testamētis ut h: quod est ueruz circa accidētia cōtractus: secus circa substāti/ alia: ut. l. pacta. §. de contraben. em. & j. de pre ca. l. cū precario. **I**dem in oibus que respiciunt solēnitatez actus: ut. l. ius publicū. §. de pac. di cā in l. nemo. j. de leg. i. **Q**uero an^o per statu tum possit fieri: ut ille qui nō est capax de iur^o pos sit institui. **R**espondeo qdaz nō sunt capaces de iure: nec possūt institui ppter cōdēnatiōem de eis factaz: ut deportatus & similes. & in his qdā pena est irrogata eis fm ius ciuile cōe: tūc statu tum nō pōt dispēlare: ut. l. i. §. d. q. §. de postu. s; si pena esset irrogata ex forma alicuius statuti: tūc sine dubio ipa ciuitas possēt dispensare. **N**emo enim pōt. l. facere a qua nō liceat recedere: ut. l. si quis in prin. j. de le. iij. **A**liqui sunt nō ca paces absq; aliquo suo delicto: ut spurij. tunc an per statutum possit fieri q; spurius possit succe dere fuit semel h. q. de facto multū ardua. **R**e/ perio q; d. pe. de cornetis^o disputauit hanc. q. & determinauit q; per statutū fieri nō pōt per. l. i. ff. de nata. resti. **I**tez reperio q; d. **L**y. cōsultuit & determinauit idēz per tex. in aud. qui. mo. na. ef. sui. §. pe. vbi dicitur q; spurij ad pātem legē nulluz habebūt participium: sed in eadem cōsi tutiōe dictū est. §. de legitima que fit per oblati onem curie ciuitatis. ergo apparet expresse phi bitū q; per ordinamenta ciuitatis non possit le gitimari uel effici capax. **I**stam qōnem disputa uit dñs **R**ecuperus de sancto miniato. & deter minauit idem q; nō pōt legitimari per statutū nec ualeat statutū quo cauetur q; succedat: quia est cōtra ius diuinū quo cauetur. nō erit heres fi lius ancille cum filio libere. xxxij. q. iij. c. dicit ali quis. & q. ij. c. nō ois. & xxxv. q. vii. c. quid est. pro quo facit q; ista pena imponitur spurio a lege. er go nō potest tolli per statutū: ut. d. l. i. §. d. qua. §. de postula.

Ex l. sequenti.

De habilitate psonae testantis querit post li tem cōtestataz. an autem si ordo omittatur iud/ cium vitiet: ibi. **Q**uero. **E**t que sint psonae q; ha bēt testamenti factionez actiā. **E**t que non: ibi. **V**enio. **E**t an statutū possit dispensare cōtra re gulā phibentē certas personas testari: ibi. **Q**ue ro circa.

Queramus. Primo

q; rēdū est de psona testātis q; de solēnitate testi. **b. d.** **P**ōt intelligi pmo: ut iuriscōsultus loqua tur alicui aduocato uolētī inuestigare an testm̄ ualeat intra se. ex iudiciū. **S**cōdo mō pōt intelligi ut loquatur iudicibus: ut si in aliqua cā aliquem testm̄ fecisse dicat: & per aduersariū opponat q; nō poterit facere testm̄. iudex aut oia d; dare di lationez^o sup hoc ad pbādū vtrū ille possit face re testm̄ uel nō: & si hoc cōstabat q; testm̄ facere potuit: tūc dabit terminū ad pbādū de testō & eius solēnitate. **b. d.** **D**ec lec. pbatur exp̄sse. C. de pe. here. l. liber. sic d; intelligi. j. de iur. codi cil. l. quidā referit. **C**ōp. ad hāc lec. ista excep tio est pemptoria: ergo d; examiari post lit. cō test: ut. l. pemptorias. C. sen. resc. non pos. **R**n̄. ita intelligi h. & l. liber. q; post lit. pte. hoc exami naf. **C** Sed cōtra hoc. ll. q; dicit ante oia ingre dū de psona intelligūtur an lit. cōre. ut. C. g ac cu. nō pos. l. nō ignorat. & C. de pcur. l. ita demū & §. de pcur. l. pōpo. §. rati. **S**ol. si queram^o de psona cī in que d; sustētari iudiciū: tūc q; n̄ de

Fede. conta. luit q; ualet confi. cxxx. iij. alias. lviij. ista. q. fuit de facto & uij de Petrum de an. in. c. ca nonum statu ta. in. xv. car ta de confi. **C** **J**pe. de cornetis. ubi baldum de bac. q. & que ibi dicit in l. cunctos po pulos. de sū. ma tri. in. xii ii. col. m. §. q; ro utrum ua leat statutū. **A**DDE q; ci uitas nō pos sit per statu tum habilita re spurium: ut hic cōclu dit **B**ar. te. nuit **F**ederi. consilio. cel. xvj. & cclx. vi. q; sequis fuit **J**ac. hu. & subscriptū ē eius nomi ne. idēz tenu it **B**al. in fa cti contingē tia de ciuita te mediolani q; non possit plura fuerūt facta consilia quia causa ar dua in. d. ber nabonis vice comitis qui habebat filiu spurium. **F**ederi. autēz & **J**aco. bu. cō suluerunt su per statuto perufino di ctante q; spu rii possint a patribus in stitui & cum **B**ar. transit etiam **J**au. de ca. hic & p̄silio. cxxx. **C** **T**olli per statutum. & q; imponuntur per. l. nō^o pos sunt tolli per statutum vi **B**ar. in. l. in famem. d. pu bli. iudi. **I** que ramus dare di lationez. cui debet dari prius ter minus ad p banduz acto ri uel reo. ad de **B**ar. in l. liberi. C. d. peti. here.

Quero qd. h. hoc hetur p. doc. l. c. exhibita. s. iudi. bal. l. l. exceptiones. C. de pba. l. iij. col. v. reuoco l. dubiu. r. uid. qd. no. bar. l. l. a. pcedete d. dila. Bal. in au. e. generaliter in vlti. col. C. de epis. r. ele. r. in. l. ii. C. de ordi. co. gni. r. que habes in. l. qdam. co. sulebat de re iudi. r. de dicto Bar. h. facit mentioem Bal. in. l. plata in. i. col. v. quero ergo q. differetia. C. de se. S3 qd. si termino iplicite statui tur ta. p. de. elinatiois q. p. p. p. r. iij. q. v. v. fm. bal. in. l. i. in. xvi. co. lo. C. qui ac. cu. r. die bal. in au. c. contra. ad. fi. ad. tre. bel. q. alid. q. omisso libelli ante lit. cote. no. uitiat iu. d. iudicium. alle. no. p. Bar. h. r. in. spe. r. e. b. C. Quero circa. r. uide que no. bal. in au. defun. cto in. fin. ad. trebel. c. Rideo quadoq. cir. ca. h. c. q. vid. remissi. quas. posui in. l. se. nium qui te. sta. face. poss. C. Quero an. statutu. an. statutu. poss. fit. inducere. q. impubes. testatur. r. ad. de. que. dixi. i. l. si. frater. C. q. te. fa. pos. e. Ang. hic. t3. contra. bar. C. Et. prodig. an. autem. prodigus. poss. fit. testari. ad. pias. causas. Bal. in. l. i. C. de. fac. sa. eccle. l. repe. tenuit. q. sic. cotrarium. te. nuit. ipe. i. d. l. i. in. lec. r. idem. tenuit. Anc. r. imo. i. c. quia. igre. dientibus. d. testa. r. Abb. moder. i. ru. bri. extra. e. ADDE. q. Bal. c. h. cc. xxx. li. pmo. consultit. p. digum. inter. liberos. testa. ri. posse. r. ibi. videt. sentire. q. alia. lega. ta. facere. pos. sit. attento. q. ista. interdictio. fit. ne. de. pau. petur. q. ratio. cessat. in. viti. ma. volutate. C. Sic. in. ce. co. exp. s. u. h. voluit. pe. de. ancha. r. Imol. in. v. c. quia. ingredientibus. extra. eo. r. uide. que. dixi. i. d. l. i. hac. consultissima. in. penul. col. C. Puto. q. non. cum. Bar. h. transit. p. de. anc. r. Imol. in. c. ij. c. f. co. C. Quid. de. excoicatio. utrum. excoicatus. possit. testari. adde. Inno. in. c. veritatis. de. do. r. contu. r. Bar. post. Bal. in. l. i. C. de. sa. sanc. eccle. in. re.

persona ante lit. cote. si de psona alterius: ut testa toris: tuc post lit. conte. hoc uenit examinandum ut h. tamē ante alia: ut. d. l. liber. ita videtur glo. hic. r. C. de edi. di. hadri. to. l. iij. s3 predicta ha bes q. p. us datur terminus ad pbādum sup ex ceptioe q. sit probata intentio actoris. cōtra. C. de proba. l. exceptione. r. de excep. l. si quidem. Sol. ille. ll. loquūtur quādo oppo. aliqua exce ptio iuris uel facti que nō potest esse exceptio ni si sit actio. h. vero oppo exceptio cuiusdam rei p iudicialis respiciens psonam posito q. intentio actoris nō esset vera: tunc illa exceptio debet pri us examinari: ut. d. ll. Ad idem facit. C. de adul te. l. quoniā Alexādrus. Quero quid si iste or do omittatur. Respōdeo nō uitiatur iudicium: quia nō est de substantialibus que ponūtur per glo. in. l. prolatam. C. de sen. Ad idem quia licet super emergētī debeat pronūciari: tamē si omit tatur sentētia propter hoc nō dicitur nulla: ut. l. ait pretor. §. permittit. §. de mino. Ad idem qa ordo est regulariter. ut prius def terminus acto ri q. reo: ut. l. exceptioe. C. de proba. tamē si vtri qz datur simul ualet: ut in. c. licet. extra. de pba. r. extra. de testi. c. de testi. r. Spe. in. ti. de teste. §. nunc tractādus. h. sed si proponitur. C. Henio ad glo. quero que sunt ille persone que habent testamenti factioem in actiua significatione hoc est que possunt facere testamentum. Respōdet glo. quelibet persona que nō reperitur expresse prohibita: prohibitas personas enumerat glo. vide glo. r. signa. sed Ja. de are. omnes istos ca sus reducit ad quinqz. quādoqz enim quis pbi bef testari ppter defectū sue ptātis: ut fili^{us} suus monach^{us} r. obfides. quādoqz ppter defectū mē tis. ut ipubes furiosus mētecaptus r. prodig^{us}: quādoqz ppter defectum sensualitatis: ut cec^{us}. surdus r. mutus quādoqz ratioe penalitatis: ut dānatus ad mortem deportatus: dānatus de crimine quo efficitur intestabilis: uel dānatus d crimine quo post mortem potest actio ichoari. quiqz rōne dubietatis: ut quia dubitatur d statu ut. j. e. l. d. statu. C. Circa primū d phibitio rōne defectus sue ptātis. qro qd de ascriptio. By. dicit r. bene q. potest testari inter certas perso nas: ut. l. ij. C. in qui. ca. colo. r. cēsi. li. xi. r. ibi no. Ad idem in Spec. de instru. edi. §. compendio se. h. si. quid de ascriptio. C. Quero quid de homine alieno: ut sunt vafalli qui in partib^{us} istis vocātur homines alieni. Respondeo ut in spe. de feu. §. quoniam. h. xij. C. Quero quid d alijs regularibus r. canonicis r. similibus. Respōdeo idē qd in monachis: ut in au. e. igressi. C. Quero cir ca istā regulā an possit dispensare statutu: ut q nō est sue potestatis possit facere testamentū. Respōdeo quādoqz quis nō est sue potestatis de iure canonico: r. tunc sine dubio statutu non pōt dispensare: ut extra de consti. c. ecclesia san cte marie. quādoqz qs nō est sue potestatis d iu regentium: ut obfides serui r. similes: r. tuc idēz quia iura nō possunt mutari per statuta: ut in sti. de iure na. §. sed naturalia. Quādoqz quis non

petitioe qd de tyranno dicit q nō potest testari fm Bal. in. l. decernimus in fi. de fac. sanc. eccle. r. ad Bar. hic adde Bal. in. l. i. in. iij. colū. C. de iu. r. fac. igno. r. late Bar. in consilio sciipiete exis. p. publice excoicat^{us}. r. qd de meretrice uide Bal. in. l. i. C. de condi. ob tur. cau. facit quod no. C. y. in. l. ij. e. ti. r. glo. in. c. ex transmissa. de deci. r. uide omnes prohibitos te stari enume ratos per ab ba. extra. co. in rubri. qui enumerat. xv. iij. r. uide l. oi bus istis que dixi post bal. in. l. i. in. iij. colū. C. de fac. sanc. ecc. de dānato ve ro ad perpe tuos carce. res. dicit bal. in. l. l. C. de his qui ad li be. perue. nō pos. q. actiue r. passiue sit incapace. ad quod vid. j. e. l. qui a la tronibus. r. Imol. expres se in. l. si quis mihi bona. §. i. de acqui. heredi. r. ex coicato de quo hic per Bar. vid. sin gu. Bal. i. l. h. in. iij. col. C. si a non cōpe. iudi. r. in. l. iij. in. vl. col. si pen. ap pel. p. Inno. de sen. exco. c. cum uolu tate. ADDE an ualeat te stamentū ex coicati publi ce. r. an scri ptura excoi cati faciat fi de r. an p ab solutio. recō ualeat fedr. de senis cōfi. c. xlvii. r. cōfi. lxxiii. ubi cō cludit ualere testamentū ex coicati. C. Quero de dānitis. an bā niti nostri tē poris possint testari. uide oino Bal. in. l. seruo lega to. §. fin. ubi omnio imol. de leg. i. r. q no. Bar. r. quod ibi di xi in. l. qui vl timo. j. de pen. ut bal. in. l. fi. in. uli ma colū. C. si a non com pe. iudi. r. in. l. i. de bere. insti. in. pen. colū. r. in. l. iij. i. ii. r. in. colū. C. si pē. appel. r. adde qd ille cuius bona sūt de iure ipō facto confiscata nō pōt te stari. Bal. in au. incestas. ubi est tex. C. de ince. nup. C. Ua etate. dies ceptus. Et dum dicitur dies ceptus. r. hic quero an vltima die pubertatis possit dari curator. de quo uide Bal. in. l. ii. quando prouoca. n. iij

est sue ptātis de iure ciuili: ut filiffami. r. tuc pu to q. circa hoc possit dispēfare per statutu qd ap ret primo ex regula uniuersali: ut. l. omnes po puli. de iusti. r. iur. Secūdo qa per statutu pōt dari iurisditio alicui qui interponat auctoritatē super em. ācipatiōibus: r. sic pōt disponere circa p. riam ptātem. Secūda regula est q. quidā pro hibentur testari ppter defectum mentis: ut ipu bes furiosus mētecaptus prodigus r. C. Cir ca istam quero an statutu^s possit dispensare uel nō. Respondeo in quibusdā est defectus mētis uere: ut in furioso r. mētecapto: r. tuc nō potest circa hoc dispensare: cum in eo nō cadat illō qd est substātile testamēti. l. iudiciū r. snia uolunta tis sue: ut. §. e. l. i. In quibusdā est defectus mē tis presumptiue: ut in ipubere r. prodigo^s cui ē iterdictuz bonis: tuc quia ista presūptio est iuris ciuili statutu possit dispensare. Optime enim ualeret statutu si diceretur q. proximus puber tati possit facere testamentū: uel q. interdictio facta bonis nō porrigat ad testm. pōt enim tol lere ea que iuris ciuili sunt ut dictū est. Tertia regula est q. quidā p. hibent testari propter de fectū sensualitatis: ut cecus: mut^{us}: r. surdus. An statutu poterit in hoc dispēfare. dicerē q. sic i ce co^s: qa testabilis lz cū maiori solēnitare: ut. l. hac cōsultissima. C. qui te. fa. pos. In muto r. surdo puto q. nō^s: qa impator uidetur hoc exp. se re seruasse: ut. j. e. l. si mutus. sicut dicim^{us} in arroga tiōe que pōt fieri r. atum auctoritate pncipis r. in pcedēda uenia etatis r. similibus. Quarta regu la est q. multi ipediūtur testari ratioe penalita tis: ut dānati ad mortem deportati heretici r. si miles. Circa istam quero quid d excoicato^s. spe. tāgit in. d. §. cōpendiose. h. quid de excoicato. dñs Ja. de bel. disputauit istā. q. multum solēni ter r. posuit in au. de san. epis. §. oibus. dñs io. an. posuit eam ex de sen. ex. c. decernimus. lib. vi. r. in antiqua glo. nō determinabat hodie in no uella determinat q. possit facere testm. pro hoc optime facit. C. d. here. au. credētes. r. in corpo re unde sumitur. de sta. cōtra liber. eccle. §. cre dētes ubi nō ualet testm excoicati ppter suspiti onem crīs h. f. s. ergo als excoicatus pōt facere testamētū: qd puto uerū. dic. tñ plenius hodie: ut in. d. c. decernimus. p. Jo. an. C. Quero d bā nitis^{us} nostri tēporis. Dicā. j. e. l. eius qui. in. §. si cui. C. Quid de infame. Dicā. j. e. l. eius qui. in. §. si cui. r. in. l. is cui. i. §. si si ob carmē. C. Alia regula clara est nō o3 examiare.

Ua etate. Puberes possūt facere testm r. q. tum ad hoc dies ceptus^{us} hetur pro cō pto. b. d. C. Op. de. l. iij. §. minorē. §. de mino ri. Sol. ut ibi. C. Querit glo. quare citius potest testari femina q. masculus: dic. ut glo. C. Quero quid uult dicere tex. plus arbitror r. c. Bl. respō det tene scōaz r. iij. o3: uel ibi tun^{us} r. c. quā r3 dy. Ex. l. sequēti. C. Que sit ratio q. filiuffa. pōt donare cā mor tis nō testari. r. an filiuffa. in aduēticijs in qbus

m

Uti in pte. §. in filiis. alius ter. ultra. §. in filiis solet allegari in auē. ut li. ma. 7. aut. §. i. ubi uidet uelle q in his rebus in qbus patri nō queritur usufructus filius possit quoquomō uult disponere 7 lz sit pūisio noua tñ d3 declarari per pōres. l. sed 7 posteriores de legi. facit. l. ciendū qui satisfā. cogū. iuncta auē. offerat. de lit. cōte. 7 sic nō intelligit de actu testā di: quia esset cōtra alia iura: ut ptra. l. pe. in fi. cum alijs uul. C. qui test. face. poss. 7 q sit ueruz p3: qā ibi ter. dicit cum erit pfe ete etatis qd uerbuz iporat. xv. an. l. h. C. d. his qui ue. eta. l. pe. cū ibi nō sed in actu testādi nō requiritur illa etas. l. qua etate. §. pri. ergo 7c.

b Cōtrario intellectu uel p̄t dicit q ille ter. loq̄t quo ad alienatōez inter uiuos nō quo ad testamentū: qā in eo fili⁹ dicit bona pōt libere alienare: ut in auē. ut lic. ma. 7. aut. in prim.

c Cōtrario sensu. Et de hac limitatio ne uide bar. idem tenētes in. l. i. in repe. ti. in. iij. col. de fa. san. ec. 7 est cōis cō. clusio: ut etiā per Bal. hic 7 per Bal. 7 alios in. l. sen. iū. C. q. te. fa. pos. 7 per Fedri. de se. i. p̄. ecclxxiij. 7. cclxxij. lz Dau. aliter dicit cōis. al. leget. 7 per Ro. in auē. si militet. C. ad. l. fal. 7 l. fi. C. qui te. fa. pos. uide que dicit in. d. l. sen. iū. 7 in. d. l. pe. in fi. C. q. te. fa. pos. 7 d. utroq; articulo ibi tan go. 7 no. q. uariant doc. an requirat cōsensu pa tris quādo si filius testat ad pias cās 7 uide ibi bal.

Itē etiā fallit in hijs gallorū 7 britonū fm bal. in. c. i. §. si duo fratres. i. h. de duo. fra. de no. be. inuesti. 7 no. p. glo. in. l. i. de pa. po. in. p̄. que dicit q tales filij non sūt in p̄tate: quā glo. etiā ut sing. secutus est. Bal. in. c. i. in. ti. an. ma. suc. mu. in. bñ. 7 etiā Ro. in. l. fi. C. qui te. fa. pos. Item dicta cōis cōclusio etiā fallit in filijs. hñtibz bona acq̄sta ex liberalitate ipe rialit: ita est ter. q nō est alibi in. l. pe. C. de bo. q libe. fm Bal. ubi dicit q nō reperies alibi q mulier possit habere priuilegiū castrensis peculij: ut i illo ter. de reliquis ad istū articulū facientibus me remitto ad. d. l. senij cum ibi no. nō omitto etiā q Ange. in auē. de nup. §. uenient dicit hoc fal

pri nō querit usufructus possit testari.

Uti in potestate. Fili

uffa mit. nō pōt testari etiā p̄e p̄mittēte. b. d. C. Op. C. qui te. fa. pos. l. pe. 7 fi. Sol. illd ve rū in castren. als secus. C. Op. j. de dona. l. tam is. §. i. Sol. donare pōt cā mortis patre p̄mittē te: ut ibi: sed nō testari ut hic. Sed q̄ est ratio. gl. dicit q̄ testamētū factio est publici iuris: ut. l. ij. . §. e. certe ista rō magis facit in p̄trarium: quia i his que sūt publici iuris p̄ia p̄is nō curat: ut . l. nā qd ad trebel. dic ergo ratio est: qā donatio cā mortis est magis p̄tract⁹ q̄ ultima uoluntas: ut no. j. de do. p̄le. l. ij. in. p̄n. 7 ultima uolūtas nō debet p̄dere ex alieno arbitrio: ut. l. illa institu tio. j. de here. insti. Cōtract⁹ uero possūt in alie rius arbitrio cōferri. ideo nō pōt filius. testari etiā p̄e p̄mittēte ne uideat p̄dere ex p̄missio ne p̄is. dicit in. d. l. tā is. doc. tāgunt in. l. senium . §. i. C. e. Querit glo. an hodie in aduēticia in casib⁹ in qbus p̄i nō querit usufruct⁹ filius fa. possit testari. uide q̄ sic: ut. C. de bo. q lib. l. fi. §. filijs aut fa. Glo. determinat cōtrariū h 7 l. i. §. in filijs. j. ad trebel. 7 est exp̄sum. in. l. pe. C. qui te. face. pos. 7 hoc tenet By. 7 Ly. ibi. Non ob. §. filijs: qā ibi nō debet sumi. ar. a cōtrario se su: quia resularet prauus intellectus. In uno ca su reperio q̄ filius pōt disponere. f. in eligendo sepulturam sibi: ut in. c. licet de sepul. li. vi. pos sumus etiā p̄babiliter dicere q̄ in istis aduēti cijs in qbus p̄i nō queritur usufructus filius. possit facere testamētuz ad pias cās uolente pa tre. Ita uide q̄ probare ter. in. d. c. lz in. fi. a cōtra rio sensu: probo per rōem. ratio quare filius p̄ hiberetur testari uolente patre est ne testamentuz uideatur pendere ex alieno arbitrio ut dicituz est. sed ista ratio nō habet locum in testamentis que fiunt ad pias causas. possunt eniz p̄dere ex alieno arbitrio: ut in. c. uij. tibi. extra de testamē tis. ergo 7c.

Surdus. Surdus 7 mutus nō pos sūt testari sine permisso p̄i cipis: sed hoc uitiuz superueniēs testamētuz nō rumpit. b. d. C. Op. C. qui te. fa. pos. l. discretis Sol. ut in glo. C. Op. j. de. le. iij. l. nutu. in. p̄nci. Sol. ut ibi dicit.

Ius. Testamentū factum quan do quis erat seruus hostiuz nō ualet. hoc dicit. C. Op. q̄ retro fin gitur in ciuitate fuisse: ut. l. retro. j. de cap. Sol. illud ueruz q̄tum ad ea iura que habebat an tē pora captiuitatis: uel que sunt illis accessoria. lz hie testamētū fuit factū tēpore captiuitatis. 7 sic fictio ad aliud nō porrigitur cū deficiat extremū a quo. C. Op. de. l. in bello. §. codicilli. d. cap. So. ibi codicilli depēdent ex testamēto qd facit ante captiuitatē. Ad hoc oppo. de. l. qdam. j. de

lere in lucro dotis matere debito patri ex pacto uel statuto: q̄ tali lucro p̄uaf pater si trāsiuit ad sc̄da uota sup̄stit. b⁹ filijs p̄mi matrimonij 7c. ut ibi per eum. ADDE uide q̄ ad hāc apostillam Bar. hic 7 Dau. de castro consilio. cci. d. C. Uideatur p̄dere. Contrariū tenet Bar. i. repe. l. i. in. iij. q. d. fa. san. ec. de quo uide late que dixi i. l. iij. C. q. te. fa. pos.

fur. codicill. Sol. ibi in captiuitate decessit: hic est reuersus.

Ex. §. sequenti.

An hodie dānati ad mortem possint facere testamentū: 7 quid de exbāntis.

Si cui. Dānatio qua perdit uita liber tas uel ciuitas ipedit testamen tum fieri 7 rūpit iam factū: secus in dānatiōne p̄ quaz fama tñ leditur hoc dicit. C. Op. q̄ bona illorū nō publicētur: ut in auē. bona dānatoruz . C. de bo. dam. 7 in corpore unde sumitur. Glo. dicit q̄ q̄tuz ad publicatiōnē hodie ista lex cor rigitur. By. uero dicit q̄ illa auē. loq̄tur in his q̄ post sniam nō debēt sup̄uiere: 7 sic tenet opi. Old. ibi no. qd plene examinaui in. l. i. j. de bo. dā. tamē q̄qd sit de hoc dicit glo. q̄ q̄tum ad testamētū factioez hec iura nō corrigunt 7 bene: quia per istas penas saltē perdunt ea que iuris ciuils sunt: ut. l. quidā. j. de pe. ergo testari non p̄it C. Quero qd de illis qui dānati ad mor tem hodie in ciuitatibus. Nūdeo testamētū eorum nō ualet: qā dānatus ad mortem statiz effi citur seruus pene: ut hic. 7 l. qui ultimo. j. de pe. 7 ibi no. Nec ob. auē. si hodie. posita. C. de do. inter ui. 7 vxo. qā illa loq̄tur in dānatis: qui uiui remanēt: ut i deportatis. ita tenet By. 7 omnes. C. Quero an exbānti nostri tēporis possint tes tari. Quidā habēt istaz. q. hic formatā p̄ By. 7 distinguūt aut est exbāntus de crimie p̄pter qd perdit bona. aut nō: ut no. glo. insti. qui. mo. ius pa. p̄tris sol. §. relegati. doc. tāgunt in. l. i. C. de here. insti. Ego disputau i un. j. que incipit lu cane ciuitatis statuto 7c. Et ibi determinau i nō pōt facere testamētū fm statuta 7 iura propa ciuitatis pprie uñ est exbāntus: nō autem per dit testamenti factionem de iure cōmuni 7 dic plene ut ibi. 7 hoc tenet Ja. de are. in. l. ex facto . §. ex facto. ad trebel. C. Ultimo no. q̄ relegat⁹ potest facere testamentum: licet omnis relega tus sit infamis: ut. l. cognitionū. §. minuitur. j. de ua. 7 extraor. dicam. j. e. l. is cui.

I quis. Pendente processu capitali non impedit quis facere testamentuz. b. d.

Ex. l. sequenti.

Uti manus. Qui non ha bet manus po test testari. b. d. C. Quero qd si alicui amputate sūt manus per sniam querit h an pos sit testari. Et v̄ q̄ sic ut hic. qd est ueruz nisi se tentia esset ex tali causa q̄ irrogaret infamiā q̄ au ferret testi factioez: ut dicā i. l. is cui. j. e. spe. tā git⁹ i. d. istru. edi. §. p̄p̄edio. p̄. qd d̄ ex oculatis.

Ex. l. sequenti.

Uti manus. Qui non ha bet manus po test testari. b. d. C. Quero qd si alicui amputate sūt manus per sniam querit h an pos sit testari. Et v̄ q̄ sic ut hic. qd est ueruz nisi se tentia esset ex tali causa q̄ irrogaret infamiā q̄ au ferret testi factioez: ut dicā i. l. is cui. j. e. spe. tā git⁹ i. d. istru. edi. §. p̄p̄edio. p̄. qd d̄ ex oculatis.

Ex. l. sequenti.

Uti manus. Qui non ha bet manus po test testari. b. d. C. Quero qd si alicui amputate sūt manus per sniam querit h an pos sit testari. Et v̄ q̄ sic ut hic. qd est ueruz nisi se tentia esset ex tali causa q̄ irrogaret infamiā q̄ au ferret testi factioez: ut dicā i. l. is cui. j. e. spe. tā git⁹ i. d. istru. edi. §. p̄p̄edio. p̄. qd d̄ ex oculatis.

ius. §. e. Si cui adde q scripti p̄ do. cto. i. l. ii. C. q te. fa. pos. ubi declaro plene qd po. nit bar. h. C. No. v. §. utru qe post dānatiōez pos sit se obliga re ad restitu tōez male ab latorum. no. bar. i. l. q sol uēdo. d. l. ere. isti. 7 ista lumi ta multū fin. ut p ange. 7 Imo. i. l. h. qf mibi bōa. §. i. de acq. he re. §. caue qz uidef dari re medij pp qd poterit testa ri: qz appel let ipe uel be ref. qz quo ca su nō cēsetur retro mortu us fuisse su⁹ pene ēt si ius ta fuisse ap pellatio: ita uideatur uelle bal. in. l. i. in viii. col. C. ex delic. defun. p. tex. no. i. l. furti. §. de in fami. Itē fal lit si snia fuit nulla uel fuit snia iterlocu toria fm bal. ibidem uide bal. h. cū quo t3 pe. de anc. i. c. i. de pe. 7 re. 7 no. per bar. 7 bal. l. fi. in ult. col. C. si a nō cō per. iud. 7 tū dicit q fallit si appelletur uel deccdat dānat⁹ ista tē pus appellan di. uide late bal. in. l. iij. si p̄dēte appel la. mors iter ue. 7 ibi sim. limitat ista vi delictat q̄ si dānatus ad mortē sit dā nat⁹ ex ordi nes ex forma statutorū po terit testari. ADDE an dānatus ad mortē possit testari. 7 an de male ablatis bal. cōsi. cccclxx. ii. vol. p. pau. d. ca. cōsi. cclxxvi. q hic dic ēt mēti tenēdū vñū singulare dicit bal. in. l. ii. C. q te. fa. pos. q̄ aut bona dānatorū loq̄tur in illis q cōdēnant ad mortē de iure cōi. si aut ex forma statutorū dūtaxat ut fures tūc bona iporū nō applicāf p̄sonis ibi enumeratis: sed h3 ordinē ueniētū ab itesta to q dicunt habere heredes ab intestato. unū dicit Oldra in. l. i. C. de fa. san. ecclie. q̄ deportatus p maleablatis legare pōt. 7 hoc refert 7 sequitur Ro. cons. cclxiii. 7 Jo. an. etiā dicit in. c. q̄q̄ de usurio. Uti manus. spe. tāgit. uide bal. l. l. i. C. d. fa. san. ec. l. iij. col. 7 ibi dixi

Obfides. Quero de quibus obfides intelligat hic. dic ut i gl. C. Quero qd d obfidib datis ab una ciuitate alteri ciuitati. dicit Dy. qd no amittit testamēti factiōe: ut. l. si quis ingenua. §. si. de cap. r. j. e. l. qui a latronib. C. Quero an hoc possit fieri qd denf obfides ab una ciuitate alteri. Glo. in. l. ij. C. de pa. q. si. dif. diē qd no: s; usurpatū est cōtrariū: ut dicit Bzo in sū. hui. ti. circa qd uide. c. ex rescripto. c. d iureiur. r. c. exposita. extra de arbi. r. c. lator. extra de pig.

Ex. l. sequenti.

fictiōe. l. cornelie testamentū factuz ante captiuitates cōfirmatur s; testator seruus decedat.

Ege. Testatore decedēte apō hostes testamentū ante factum p. l. corneliā cōfirmatur. hoc dicit. pmo pōit dictū. se cundo ponit duas illatiōes. secūda ibi: quare. C. No. fictionem. l. cornelie. que fingit in captiuitate mortuum pdecessisse preābula captiuitatis hora: r sic nunq̄ i pte hostiū puēisse. facit. l. i oib d cap. r. l. lex come. d vulga. r pu. j. Et ex hoc legq qd decedēs suus h; be redet. C. oppo. ad hoc de hb. sig. l. iij. in fi. r. C. cōia de suc. l. suus. So. ut ibi. hoc enim est ppter fictionem. l. corne. C. oppo. captus ab hostibus capite minuit ergo testamentuz irritatur nec confirmatur absq; nouo iudicio: ut. l. qui ex liberis. §. testamento. de sm tab. r insti. qui. mo. te. infir. §. nō tamen. Sol. ut glo. Hel dic hoc contingere ppter fictiōem. l. cornelie. C. oppo. i fi. de here. ab intesta. §. interdictum. Glo. soluit ut dic fm Dy. qd ibi loquitur in casu. ecōtrario quādo filius redit ab hostibus post mortez patris: r sic nō habet locum fictio. hic uero pater decedit apud hostes. Unde. l. corne. fingit eum esse mortuū prima hora captiuitatis: merito filius seruus est. Opp. j. de acqui. here. l. necessarijs. r insti. de here. qua. r dif. §. sui. So. fateor qd suus est sed de iure pretorio habet beneficium abstine di: ut in contrarijs.

Ex. l. sequenti.

An capti bello per presides puinciaruz r legatos pape sint serui maxime cum belluz indicitur ab inferiori a principe. r an carceratus possit facere testamentum. Et an legatus existens apud hostes debeat testari fm consuetudinem loci ubi sit testamentum.

Uia latronibus. Capti a latronibus relegati apud extraneos possunt facere testamentum. hoc dicit. C. oppo. §. e. l. eius qui. i pn. Sol. ibi in capto ab hostibus qui efficitur suus: Ba la trūculis qui remanent liberi. Ex hoc potest dubitari: an isti qui capiūtur ex bello indicto per presides puinciaruz: uel per legatos pape efficiant serui. Et si qdez bellum indicatur per papā uel pncipem non est dubium qd capti efficiantur serui: ut. l. hostes. de cap. si ho per inferiores: tunc uidetur dicere Inno. in. c. olim eē de resti. spo. qd nō efficiunt serui. Sed hoc uidet con tra quandam institutiōem Henrici imperatoris editaz pñs in qua declarauit qd quicūq; rebellauerit pncipi uel eius officialibus sit hostis imperij. qd declara ut di xi plene in dicta. l. hostes. C. oppo. de. l. qui in carcerem. §. qd metus cau. Gl. dicit no. qd in carcere potest fieri testamentum ut h; nō tamen contractus euz quo liber: ut in contrario. Dy. dicit r bene qd idem est in cō tractibus r testamēto: quia sicut nō potest contrahere ad utilitatem eius qui detinet eum in carcerem: ita nec testari. pro hoc facit. C. si quis ali. te. probi. l. i. r. ii. sed ad utilitatem aliorum sicut potest testari: ita r con trahere ut ibi. Et predicta uera in eo qui in carcere de tinerur iniuste: sed si detinetur iuste tunc etiam ad cō moduz detinentis potest contrahere r testari: ut. l. nō est uerisimile. in prin. qd me. cau. ita tenet Ja. de are. j. de hb. sig. l. q neq; r dñs Ja. bu. in dicta. l. qui in car-

cerem. C. oppo. dicitur hic qd liberi maneant: r sic in nuit qd omnis liber possit testari. Sed contra filiūssa. est liber. ergo rē. Item dñati de crimine capitali si su peruiuūq; bodie sunt liberi r tamē non possunt facere testamētum: ut. §. e. l. qui in potestate. r. l. eius qui. §. i. So. gl. H. intellige qd h remanēt r retinēt dñiuz bonoz plene: subaudi r oia que sunt iuris ciuilis. per hoc ces sat contrariū de dñatis: quia nec dñium rerum nec ea que sunt iuris retinent: ut dixi in dicta. l. eius qui. §. i. C. oppo. glo. de liberto. sed bec oppo. nullius ualor is est: quia uerum est libertum posse facere testamen tum: ut. C. de bono. poss. contra tab. r. j. de bo. lib. per totum ti. C. Quero qui sunt isti extranei. Dic ut in gl. C. Quero legatus qui est in legatiōe apud hostes qua liter testabitur. Videtur qd secundum consuetudinē loci ubi sit testamentum: ut. l. si fundus. de euic. r. C. quēadmo. te. ape. l. ij. In contrariū quia si illi sunt ho stes populi romani. r sic perdidērunt ea que iuris ci uilis sunt nec possunt facere testamentum secundum consuetudinem iporuz cum testamenti factio sit iuris ciuilis: ut. §. e. l. iij. Et hoc puto uerū. Non ob. contra rium: quia illud uerum quando fieret in solo romano uel in loco qui est subditus populo romano: quia tūc debet facere secūduz eorum consuetudinē: quia con suetudines uel statuta illius loci sunt approbata a iu re romano: s; quādo sit apud alios extraneos: ut apō hostes: tunc non debet fieri secundum statuta illoruz: sed secunduz consuetudinem sue ciuitatis: quia de bēt seruari iura nostra r solemnitates nostre per banc. l. quod tene menti. Ex. §. sequenti.

Accusatus de crimine famoso pendente iudicio est in famis de facto: nec admittitur ad dignitatem. Et in casu in quo ob crimen tacite sequitur bonorum adem ptio in causa capitali si per iudicem fiat bonorum adē ptio durat causa eorum post mortem. r hoc uerum si iudex dicat te condemno r bona tua adimo. Et si bo na expresse adimantur appellatione pendente testa mentum ualeat r secuta etiā sententia condemnatoria testamentum non irritatur. an autem bannitus a ppe lans uel petens se rebanniri possit offendi uide in fi.

Si quis. Valet testamentū decedētis ap pellatione pendēte. h. d. C. oppo. de. l. eius q. §. i. So. ibi nō fuit appellatū hic sic. unde appellatio extingit pnunciatum: ut. l. i. in fi. ad turpil. C. oppo. j. ad municip. l. libertus. §. in questio nibus. Dicit glo. illud ideo: quia etiam infames de facto non admittuntur ad dignitates: ut. l. ij. C. d. dig. Et no. qd accusatus de crimine famosopendente iu dicio dicitur infamis d facto. facit de requi. re. l. fi. Et ista est ratio quare pendente processu non admittitur ad dignitatem: ut. l. reus. j. de mu. r hono. r. C. de re mis. pigno. l. i. lib. xi. Et potest dari alia so. quia ad no uos honores ibi non aspirat. iura autem antiquitus habita retinet ut hic. C. oppo. j. de accu. l. ex iudicio rum. Glo. dicit qd hic dicitur: fallit in duobus casibus scilicet si fuerit dñatus crimine lese maiestatis ut repe tendarum ut ibi. Et uide glo. que incipit nisi sit rē. Est ne uerum qd testamentum non ualeat: certe non: sed intellige qd testamentum ualeat ibi eo mortuo: sed secuta sententia postea dicitur qd interim non ualeat: ut insti. de here. que ab intest. §. per contrarium. proba tur in. l. donationes in fi. j. de dona. C. oppo. j. ad. l. iul. pecul. l. fi. Sol. glo. dicit sicut fallit in dictis duo bus casibus: ita fallit in alijs septem qui nota. in dicta. l. ex iudiciorum. r in dicto. §. per contrarium. licet qui dam dicant qd fallit in dictis duobus casibus tantum tamen primum est uerius: ut no. in dictis duabus glo sis. C. Alterius oppo. j. de iniu. test. l. si quis exhere dato. §. eius qui. Sol. fallit in his qui sibi mortem cō stituerūt: ut ibi. r. l. ij. q. te. fa. pos. r. l. i. de bo. eoz. q sibi mortē pstituit. Alij dicūt qd nō est uerū qd fallit nisi in

o vid gl. in. l. di. uua. de iur. h; r que scri pt so. ma. in. l. alia. §. ele. ganter in illa. q. bar. an va leat pactum qd licitum sit creditori ca pere debito rem rē.
b Uia la q latroni b. qua liter testabit r adde bal. l. i. uo ciuile. de iusti. r iu. r uide q dixi in. l. si nō spe ciali. C. eo. r uide ibi aliā. q. simlem r ad Bar. hic uide Bal. in. l. bis quēad. testa. ape. r istud dictum sequi simpli ceter Ang. in. d. l. de die q satisda. cogū. r pollicetur se dicturum in. l. si fundus h alleg.

Statu. d. die vt gl. vide bar. plene in. l. ad monendi. de iure iuran. b. S. cui i limita nisi te. stetur iter li beros ut co suluit bal. co filio. c. xxx. primo lib. de quo vide ro ti de c. decc. lvi. in anti. qf. de testa. i. flapa. c. S. cui. s. si qd ob carne. vtru ifamio possit testari. adde bal. in. l. fina. in. fi. qui idem t3. C. si a no co pete. iudi. r. bal. in. l. i. in iij. col. C. de secum. nup. hic allegata per Jo. an. i regula infamibus. d. re. iur. in mer. curia. d. Iliuf. f. famli. limita banc. l. no ba bere locum vbi instituit sem filiu spu rituz qui post ea iteqs mo riar legiti. metur. nam tunc valebit insto vt est magis com. munio opin. qua refero i. l. gallus. s. instituens r. in. s. r. ille casus post imo. de lib. r. posthu. vbi etiā dicit cir ca hac. q. de vsurario. r. uide que di xi post bal. in. l. i. in. iij. co lū. C. de fac. san. ecc. r. q. dicit post bar to. in. d. s. in stituens cir. ca. ij. col.

.l. iul. maie. r. quādo mortez sibi cōstituit. C. Cōtrariū t3 gl. in. d. s. p. p. rariū. r. in. l. donatiōes in fi. de dona. C. p. C. si reus uel accusa. mor. fue. l. fi. Glo. h. dicit itelligo qū bona fuerūt adēpta expsse. r. uide istā glo. r. alle. l. iij. C. si pen. ap. mors interue. r. l. fi. si reus uel accu. mor. fue. hēs hic casum q in crīalibus in qb° seq tur bonoz adēptio tacite in capitali crīe q si p iudicē fiat bonoruz adēptio durat cā earū post mortez: r sic aliquid opatur ut hic. Et istud est cōtra opi. Pe. fac. l. iij. s. si qd dēnatus. r. qd ibi no. j. de te. mili. p hac glo. s. Pe. v. casus. j. si pen. ap. r. l. i. tertio rīso. qd dicem°. dico q bonorū adēptio uenit tacite i pñiaz ad penā capitalē. mō si qdez iudex expssit hoc mō cū pu blicatiōe bonorū p dēno: r tūc nil opat. ar. d. l. iij. r. qd ibi no. aut expssit aliter. s. cōdēno te r tua bona adi mo: r tūc dicit ueruz ista glo. r. l. iij. si pē. app. mors i ter. C. Ultio glo. q est h qrit qd interim si pē. ap. r. c. bona sūt expsse adēpta. Gl. dicit q interi est in pendē ti: s3 miror q sup ista glo. scribētes nil dicūt. Bñi mibi nō placet pmo qa interim nō ē ipēdēti imo pro certo interim v3: ut. s. per p. rariū. s. alle. r. in. d. l. donatiōes in fi. plus dico q secuta snia p dēnatoria testamētū nō irritatur: s3 bona auferūtur: pbo si bene respicis post sniam durat qd uerū est: r ideo cū hec snia circa bona defūcti nil disponat ip3 fuisse itestabilē nō preiudicat i hoc. r hoc colligit ex. l. ij. C. si pē. appel. ubi ab hfdi bus auferūtur bōa. Ad ob. s. p. rariū: qa ibi ei° me moria dānat qui fuit testat°. sed qñ p mortez nō rema net qd qua cōdēnetur sua memoria tunc testm v3. Et istud ē utile scire pp substitutiōes pupillares r vatio nes tutoz r multa alia q nō trāseūt i fscuz publicatis bonis: ita itelligo materiā. C. Querit By. an exbāni tus appellās possit iterim offēdi. Et dicit ipse q nō p hāc. l. r. l. i. nil no. ap. pē. Sed qd si petit se rebāniri p alia iura quā p uia appellatiōis: an possit iterim offen di. Dic ut dixi l. i. iij. s. si seruus. j. de acqui. poss.

q **U**i domini. **I**sta lex pōit casum i terminis. r. l. sequēs ponit summarium eius.

d **E**statu. **Q**uero qd si aliqs dubitat an sit de ciuitate uel comi ratu: an possit testari. Et dic q sic: quia h dz itelligi d eo qui dubitat r in aliquo casu ē itestabilis d quo dubitat: ut. l. hīs institutus i fi. cū. l. fe. j. d acq. he re. C. Quero que ē dñia iter ignorātiā errorē r dubi tatiōez. Dic ut gl. silis gl. ē in rub. s. d iur. r fac. igno. Ex. l. sequenti.

C. Nomina uerbalia possunt actiue r passiue itelligi ideo capitulans debet clare capitulare ne dictum te stis contra eum iterpretetur si sententie vba essent am bigua. r qualr itelligi debeat q ticius cognouit bertā.

f **I**liussami. **Q**ui nō h3 testamēti fa ctiōem actiue absqz sui delicto pōt h3e testamēti factiōem passiue. h. d. No. q noia vbalia pñt itelligi actiue r passiue r utroqz mō pprie. Ad idē qd no. in. l. ij. de duo. re. Et sic hīs caut° in formādis libellis r articulis: ut clare ex pmas ne si forte snia eēt ambigua r dictū testis sup ea iterpretaref s te: vt ex de pba. c. in pñtia. Et facit ad .q. de teste deponēte q eā cognouit violenter. Lerte istud est dubiū an mulier violētiā intulerit an uir cum istud vbu3 uiolēter utruqz significet: r iō nō pbat cuz debeat de necessitate pcludere: ut. d. c. i pñtia. C. No. q illud qd querit ignorāti qrit furioso: ut. l. cum pater .s. furdo. j. de le. ij. C. p. d. l. fi q sita. de p. di. isti. sol. fateor q tūc demū qrit irreuocabilr cū agnouit. s3 aū ignorāti qritur l3 reuocabilr qa pōt repudiare.

i **A**duersa. **A**lienar° mēte pro pter ifirmitatem nō pōt facere testm. h. d. secus esset si esset infir mus corpore: l3 sanus mente: ut. s. e. l. ij. qd dic ut ibi.

Ex. l. sequēti.

C. Qui sunt illi quibus bonis a. l. interdictum est. r an pdigo manifesto uideat interdictum bonis r an hic dictum in prodigo habeat locum in furioso.

i **S** cui. **I**sta est bona. l. interdicto fa cta bonis a iudice impedit te stamentum fieri r testamento testificari r iam factum nō rumpit. hoc dicit. C. Quero exemplum de eo cui bonis interdicat a lege. Quidaz ponunt in he reticis: ut. C. de hereti. l. manicheos: uel in his qui tō derūt in. l. iul. maie. vt. C. ad. l. iul. maie. l. fi. quod glo. reprobat: quia illorum testamentum etiam ante fa ctum irritatur: ut. l. eius qui. s. fi. s. e. sed hic dicit q te stamētuz ante factū irritat: ergo nō loquit de istis: vn de glo. ponit in eo cui est interdictuz bonis a iudice le gis auctoritate: ista est vera s3 huic aliquatr obuiat qd hic dicit q nō pōt esse testis sed nō ecōtrario: quia est expssum. insti. e. s. testis. C. Quero utru si est prodig° manifestus uideat interdictuz sibi bonis a lege. Quidam dicūt q sic: sed si est dubium tunc per iudicem. ita sentit h glo. quā nota. C. Contrariuz no. in. l. is cui bonis. j. de verb. obli. r illa uera: ut dixi in. l. fi quis cū sciret. pro emp. r est tex. s. de admi. tu. l. tres tutores. in fine. C. Quero an id quod hic dicitur i prodigo sit idem in furioso. Respondeo q sic: r qtu3 ad hoc nul la est dñia inter eas. Glo. tamen hic corrupta est vitio scriptoris. uide eā: r in fi. dic corrupta est cū idez sit in utroqz: ut. s. e. l. filiussami. nec in hoc est dñia inter fu riosuz r pdigū: ut isti. e. s. testes. r insti. qui. nō ē pñis. fa. te. s. itez prodigus. Ex. s. sequēti.

C. An infamis possit testari.

Si quis ob carmē. **Q**uero an tal possit ca pere ex testō dic vt in glo. Quero an ifamio ex alio cri mine possit facere testm. Videtur q nō: quia infamio sunt interdicti actus legitimi: vt. l. ij. C. de digni. li. r. r extra de testi. c. l3 ex quadā. r in. c. infamib°. extra d. re. iur. li. vi. pro hoc ista. l. r auē. credētes. C. de hf. Lon trariuz dico q reglr pōt ifamio facere testm: vt. l. ij. C. de secū. nup. r. l. eius qui. s. fi. s. e. quia reglr infames pñt facere testm: vt. l. eius qui. in. fi. s. e. in eo du3 dicit de relegato qui est infamis: vt. l. cognitionū. s. minuit .j. de var. r extraordi. cog. pbatur. C. de se. nup. l. ij. fal lit in casu huius. l. r auē. credentes. Ad illud q sunt p uati actibus legitimis: r ideo q non est uerū de omni bus: quia nō priuantur illis qui respiciunt utilitatē pri uatā: vt insti. de excepti. in. fi. Bar.

Ex. l. sequenti.

C. An testamentū usurariū prestita cautione cōfirme tur. r filiussa. potest eligere sepulcrum.

f **I**liussami. **T**estamentum qd ab initio nō v3 ex defectu testantis impedimento cessante nō confirma tur. h. d. hoc itelligo vt dixi i. l. i. s. i. de le. iij. Et facit ad. q. d. vsurario qui fecit testamentū r postea prestita cautionē vt testamentū nō pfirmetur. de quo plene di caz in. l. filio preterito. j. de iniu. re. simile in. l. i. s. i. j. d leg. iij. Et videtur iste tex. cōtra glo. Jo. an. in. c. q. q. extra. de vsur. sed ipse limitauit istā suam glo. sed d hoc volo dicere hic. Bicam in. d. l. filio preterito: r in. l. qui vniuersa. C. de prec. impa. offe. Et istud qd dicitur q filius nō pōt facere testm fallit in castrensi: vt vidistis .s. e. l. qui in prāte. fallit in sepultura quā sibi pōt elige re: vt. c. penul. extra de sepul. lib. vi. Et de ista materia uide By. in. c. nō firmatur. e3 de re. iu. li. vi.

Ex. l. sequenti.

Qualr legatari° admittat testis i testō: r an testis pos sit eē tutor pro pupillo: r an cū tutor constituit actor rem possit esse testis.

q **U**i testamento. **H**eres in pote

state testatoris constitutus non potest esse testis in testamento. secus in legatario. Item pater et frater militis testamento patris adhiberi ut testes. h. d. vsqz ad. §. quecuqz. **C** Oppo. q. legatarius non possit esse testis: quia in re sua et ut. C. de testi. l. oibus. Dicit glo. hic adhibet testis p. solennitate magis q. p. veritate. hec ro. non claudit quia eadem est in herede. unde soluit gl. insti. e. §. legatarius. dicit q. potest esse testis ad commodum heredis non ad commodum suum: sed tunc hec. l. frustra nobis fuerit: quia de eo nullum est dubium: vñ gl. in. d. l. oibus. et §. de testi. l. nullus. et j. de re. du. l. si quis ita. dicit q. legatarius non adhibetur ut testis an sit sibi legatus: quia tunc in causa principali adhiberetur: sed an talis sic fecerit testamentum unde vlt. de toto testamento interrogat non principaliter testificatur p. se. **C** Oppo. q. tutor non potest esse testis pro pupillo sed in causa alterius: ut l. si. §. de testi. Glo. dicit fateor q. non erit testis pro pupillo sed in causa alterius. Sed aduertendum quia hoc q. tutor non potest esse testis pro pupillo videtur verum cum tutor habeatur loco dñi s. m. Dy. vt. l. qui fundus. §. si tutor. j. p. emp. et j. qd. vi aut cl. l. is qui. Item quia iurat de calumnia: vt. l. iij. §. qd. obseruari. C. de iura. cal. Dubitat tamen quid fiet si in testamento pupillus est institutus. Dicit quidam hoc intelligendum in pupillo exheredato. Sed Ja. de are. dicit q. possit esse testis pro pupillo si ipse causam non agitat: secus si ipse agitat causam: quia tunc non potest per dictas rationes: et ista est mens istius textus. Idem et Spec. in simili in ti. de teste. §. i. §. sed nunquid tutor. **C** Quero quid si tutor constituit actorem suo periculo s. m. forma. l. decreto. de adm. tu. et C. de procur. l. neqz an tunc tutor poterit esse testis in causa. Inno. ponit hanc q. in simili in. c. si. extra de testi. et erat olim exuagans. bodie est in. c. pñitium. extra de testi. li. vi. et ponit in abbate q. fecit procuratorem et dicit q. abbas non potest esse testis: secus si abbas cum capitulo fecit vel capitulum cum consensu abba. vt. d. c. pñitium. et. c. i. extra de testi. li. vi. Idem dico qd. in tutore vt si dedit ipse actorem q. non potest esse testis: secus si iudex eo volente vel si tutor. tunc enim possit esse testis. ar. huius. littere.

Per contrarium. Dicitur hic q. pater potest esse testis. **C** Op. insti. e. §. si. sed si filius. Glo. soluit hic ante missionem ibi post. rationem assignat. **C** Op. C. de testi. l. v. Glo. soluit q. hic est speciale favore militantis. sed in. l. contraria dicit q. non est testis filij sed heredis filij q. videtur bene dictum: quia s. m. hoc possit esse testis post missionem qd. est §. §. sed si filius. insti. e. tene gl. primam. So. ut hic declaratur. j. proxi. §.

Ex §. sequenti.

C An filius possit esse testis patri siue sit in potestate siue emancipatus: ibi. Pro. Et an pater possit p. filio esse testis siue suo siue emancipato: ibi. Sed quero. Et an mater p. filio possit esse testis ibi. Quero. Et quid in loco et genero. et quid in fratre: ibi. Quero an. Et si. sequenti. Et quid in criminalibus: ibi. Sed quero. Et an coniunctus equaliter admittatur inter vtrinqz coniunctos in criminali. et an vir pro uxore et contra testificari possint vide in fi.

Quecuqz Dic. §. difficilis est et legitur in glo. duobus modis principaliter. Primo vt non referat ad prima dicta. §. per contrarium: sed ad precedentia ubi filius p. b. betur esse testis patri. secundo legitur q. referatur ad prima. secunda ibi in glo. sed quidam d.

cunt referri ad prima et. sicut filius non potest esse testis in testamento patris: ita nec in aliquo negotio per quod patri aliquid acquiratur. h. d. §. prima lec. quidam habent hic in littera prohibendis: quidam perhibendis. **C** Prout habetis in littera prohibendis oppo. quia hic tractatur de testimonijs prohibendis. so. intellige hibendis vel non: et sic in aliquo casu permittitur. f. cum patri nil queritur. Alio casu perhibendis. f. cum patri aliquid queritur: et sic quelibet littera est bona. **C** Oppo. insti. e. §. sed si filius. So. ibi loquitur in patre qui non potest esse testis filio: non distincto an queratur vel non: hic in filio qui potest esse testis in causa patris s. m. p. dictam distinctionem: et sic puls ipse pater p. filio q. filius p. patre. ratio quia plus diligit: ita dicit glo. et bene. **C** Sed ad aliud oppo. quia §. proxime dictus est de patre testificante p. filio. ergo eo casu loquitur iste §. Rñ. ad precedentia refertur non ad proxima. Sed quia videtur incongruum ideo alij legunt secundo modo. f. q. ad proxima referatur. **C** Venio ad istam secundam lecturam et subdividitur in tres partes. secunda ibi in glo. vel s. m. Joan. tertia ibi: vel hoc quod dicit. **C** Assumo primam partem s. m. quam refertur ad proximum casum non expressum in textu. sed subauditum. nam supra dictum est q. pater potest esse testis pro filio militante: ergo a contrario sensu pro alio esse non potest. Et ad hoc refertur iste ver. f. quod dictum est de prohibendo testimonio patris pro filio non militante intelligitur in omnibus causis in quibus patri aliquid queritur: ut prohibeatur patris testimonium. **C** Oppo. §. proxime dictum est de testimonio patris circa filium permittendo non prohibendo. So. hic refertur ad casum subauditum non expressum. **C** Secundo op. de eo quod dicitur testimonij eorum. i. pro eis. **C** Tertio oppo. q. pater indistincte non potest esse testis siue q. rat siue no: vt insti. e. §. si filius. So. q. h. dicit per qd. acquirat. subaudi maxime §. 30. §. Jo. visum fuit incongruum q. illud maxime subauditum. Jo. retenta ista scda lec. legit scdo mo. f. h. intelligat per qd. acquirat filio: et est talis casus qd. dicitur §. de prohibendo p. testificari p. filio si militate in oib. causis in quibus filio aliquid acquirat. Et quia glo. Jo. est obscure posita: id vide eaz: vel §. Jo. subaudi ipsi filio. na. siue negocium gerat p. qd. acquiratur ipsi filio p. non erit testis: vt ibi. ergo et. dicit q. in isto versu. quecuqz. s. m. q. modo posui casum et id quod sequitur non est de casu huius §. dicit glo. siue per que queratur siue non queratur patri filius testificabitur et. dicit hoc videtur contra id quod dictum est per glo. circa primam lecturam. sed qualiter debeat intelligi declarabo. j. **C** Sequitur in glo. et si pater nunquid admittit ad testimonium filij: et ita non subauditur maxime. Tu dic non videtur q. ista illatio colligatur ex textu s. m. dictas positione: immo magis innuitur s. m. na. si prohibet testificari p. q. filio acquirat: ergo vt p. missum q. non acquirat: et sic aliquo casu potest esse testis: nisi dicas sustinendo hanc lec. q. q. filio nil queritur non dicitur testificari filio: et id remanet vera regula q. nunquid filio testificat. qd. qualiter intelligat inferius declarabo. **C** Sed quia iste lec. non referunt ad casum expressum s. subauditum: et id alij legunt tertio modo. f. q. referat ad casus expressus hoc modo. Dicitur est. §. q. p. potest testificari in testamento filij militantis: nunc dicit q. oia q. dicta sunt. §. habeat locum in oibus casibus in quibus filio militanti aliquid querit pater possit p. eo ferre testimonium. h. d.

C Quecuqz. q. nec in aliquo an filius possit esse testis patri vel p. filio bal. in. l. cum acutissimi. de fidelis. in. it. colu. dicit q. filij incestuos non possunt esse testes in testamento patris allegat ad hoc. Spe. in ti. de instru. ed. §. compendiose veru. et generaliter.

Et te. q. nameto vñ glo. vide bal. i. d. l. si ita: et ibi dicit q. aliam rationem assignat et bal. in h. de fidelis.

Per s. m. vide spe. cu. in ti. de te. §. i. §. qd. si pater vel si l. i.

a Quero quid in matre. adde quod ubi est questio status admittitur: ut .l.iii. §. due. et ibi bar. ff. ad carbo. adde quod i causa matrimoniali admittuntur ad testimonium parentes: ut in .c. super eo. de testi. et in .c. uidetur qui ma. accu. pos. et in .c. cu in tua. de spõ. et in .c. i. vt lit. non cõtesta.

b Quid in fratre. An frater possit esse testis in cã fratris dicit bal. in .l. quoniã libe. ri. C. de testi.

q si fratres simul habi. tant nunquã frater admittitur vt testis in cã fratris. et oia iura vicentia cõiunctum non admittit in testẽ limita et intel. lige vt p bar. in .l. nõ soluz. §. d vno d ri tu. nup. et hic sed bal. .l. ni si d epi. et cle. dicit q saltez rone familia ritatio frater nõ admittit in cã fratris si simul habi tant. Contra rium tenet i .l. fi. in .iii. columna de p. ba. sed q frater admittat tenet Inno. in .c. infinuã. te. de of. dele. ga. latius p bal. in .l. parẽtes in principi. et ibi gl. C. de testi. et ibi bal. in .ii. col. de omni transuersali. et quid i fra tre naturali per Imol. in .l. ex facto. §. si quis rogatus ad treb. et vide gui. d cu. i. l. cui eo ruz. §. affinitatis. de postu. vbi quid in vxore fratris et vid oi no Imo. i. c. cum oportet de accu. et ad de bar. i. l. ad monendi cir ca mediũ de iureiuran.

ADDE q bal. consilio. cclxxxv. iiii. vol. ubi allegat bart. hic et inno. in .c. infinuante d of. dele. t3 q frater in cau sa fratris potest esse testis et lz nõ faciat tantaz fidem quantam extraneus ut dicit bart. hic q illud debz intelligi quã do e solus s3 quando habet contestez q tue supple tur ei dictũ

Ista lec. pcederet si hñtis i tex. phibendis hoc e pmittẽdis. tractat. n. de pmittẽdo testimonio. Sed quia glosator habuit in text. prohibendis nõ placuit sibi ista lec. lz sustinendo possit dici phibẽdis. f. quibusdam casibus et quibusdã nõ: tñ ga prima lec. s3 quã non refertur ad primã raciones vltima lec. nõ vñ bona. nã rõ quare potest esse testis filio militanti est: ga in testõ militis non requiritur testis: ut .s. proxime vidistis no. sed i scõibus secus: et iõ ista lec. vitima non procedit.

C Pro declaranda igitur materia huius. §. q ro an filius possit esse testis pfi. Rñdet glo. in testamento non potest esse testis patri indistincte. in alijs distingue aut queritur aliquid patri vel ipi filio: et tunc nõ potest esse testis: aut neutri querit aliquid: et tunc potest esse testis: ut i prin. glose.

Quero quid vult dicere glo. in alijs negocijs ex quibus nec patri nec filio queritur. Si intelligas de contractibus celebratis per patre nõ vñ bene dictũ: quia etiã per testm patris nil querit patri. Item videtur .l. parentes. C. d testi. vbi indistincte nõ potest esse testis patri: ut .l. lege iulia. §. de test. quid vult ergo dicere in alijs negocijs. Ita de are. ut arbitror intelligit sic in alijs negocijs non pertinentibus ad patres: ut quia agit pater pcuratorio noie alterius. et tuc distinguitur: aut patri aliquid queritur: et filius non potest esse testis: sed si nihil queritur potest: ut hic. sed si negocium est patris et ad patrem pertinens filius indistincte non potest esse testis: siue per illud aliquid patri querat siue non: ut .l. parentes. et .l. lege. §. alleg.

Quero an hoc sit vey tam in filio in potestate posito q in filio emancipato. Et vñ q non procedit in filio emancipato: ut .l. impuberem. §. i. de fal. et .l. de eo. et hic nõ loquitur nisi de his filijs qui sunt in potestate. Itẽ facit qd no. Dy. in .l. q dicimus. §. de auc. tu. vbi filius emancipatus potest scribere testamentũ patris. Contrariũ credo vey et ita not. glo. in .l. parentes. C. d testi. Preterea probat: ga emancipatus dz reuerentiã patri: ut .l. liberto .j. de obseq. Ad hñm rñde quia ibi loq i notario scribente: et aliud est scribere et aliud est testificari: ut .j. e. l. domitius. rõ notari qñ scribit adhibetur ut persona publica ad scribendum d voluntate vtriusqz partis: iõ cessat suspitio. Itaz et si vtraqz pars veller q filius testificaretur valeret testimonium eius: ut .l. si quis testibus. C. d testi. Item ppter auctoritatẽ publicã quã habet ab eo qui cõcessit ei notariatus officiu3 uide tur eius persona approbata in hoc: ut .l. i. §. de of. psec. preto. testis vero testificatur ut priuat.

Sed quero an pater potest esse testis pro filio. Glo. dicit q nullo modo. et vide glo. circa prin. ibi. Itẽ fm hoc rẽ. ad idẽz lec. Jo. ibi posita. Ex hoc sequitur q si filius est procurator alicui q pater in illa cã nõ potest esse testis. cũ enim in filio habeatur illa distinctio sit pater procurator uel nõ ut dictum est: et hic dñ q pater indistincte nõ erit testis. satis cõcluditur q nõ potest esse testis in cã in qua filius est procurator et hoc innuit lect. Jo. nõ subaudiendo maxime. ad tex. Quid dicemus. Quidã dicunt q pñ nõ potest esse testis nisi de facto filij querat: ga tunc nõ potest. ar. l. questum. de in ius vo. et .l. lz. §. i. de obse. S3 qñ de fa

c Sed quero. adde bar. in .d. l. lex cornelia. et iõ dicit bal. in .l. fi. l. ij. col. C. de proba. q in cã criminali frater nõ admittitur pro fratre sed in ci. uilibus requiritur q testis sit omni exceptione maior.

ADDE ibi filio emancipato q pau. de ca. tenet q filius emancipat potest esse testis in testamento patris qñ text. est ponderãdus q dicit i potestate nõ ob. gl. in .l. parentes

cto filij nõ queritur lz filius esset procurator i cã pater potest esse testis. ar. j. e. l. ad testiu. in prin. et .s. de testi. l. pater. sic est dñia inter patrem et filiu: ga filius potest esse testis in causa quã pater agit pcuratorio noie alterius siue querat de facto patris siue nõ si tñ patri nihil querat: pater nõ potest esse testis p filio et in causa quã agit pcuratorio noie: si tñ da facto filij queratur: et sic dz intelligi lec. Jo. C. Secundo quero an pater potest esse testis filio emancipato. Videtur q sic: ut .l. impuberem. §. i. j. de fal. Contrariũ credo per .l. parentes. C. de testi. p hoc. §. prox. §. vbi nisi filius militat in castrensi pater nõ potest esse testis. Itẽ quia post emancipationẽ durat nihilominus affectio paterna. Itẽ maior est rõ i patre q in psona domestica que repellit: ut .l. iiii. C. de testi. Ad hñm rñdeo q loq i scribete: ut dixi. §.

Quero qd in mfe. Gl. hic dicit q nõ potest esse testis p filio et istud e vey: ut .d. l. parentes. nisi in cã etatis ut .l. vl. §. d. pba. et .l. et. e. ti. qd dicit ut ibi et nisi i testõ militis: ut .s. pri. §. C. Quero an so cer possit esse testis genero et econuerso. Sic ut no. glo. in .l. testis idoneus. §. de testib. C. Quo ro qd i fratre an possit eẽ testis p fratre. Gl. i. l. parẽtes. dicit q sic nisi sint in eiusdẽz prate. In hñm vñ glo. in .l. lege iul. §. de testi. Rñdeo in .d. l. lege iul. qdã psonẽ phibent q rone reuerẽtie nõ pñt eẽ testes: tuc i illis dicit vey illa glo. f. qd nõ cogit eẽ testes: imo nec pñt eẽ testes put libertus p patrono et filius emancipatus p pfe et similes. Sũt qdã psonẽ q nõ cogunt eẽ testes d aliũ rone fauoris eius d que pducuntur ut ga fratres nõ testificet d fratres et similes: et tuc nõ dicit vey illa gl. i. iul. s3 e verior gl. l. parẽtes ga uolens admittit nolẽs nõ cogit: ut .d. l. lege iul. et e rõ ne qd fauore introductũ e retorqueat i odi um: ut .C. de legi. l. qd fauore. Ita dicebat do. Ja. bu. fateor tñ q pp fraternitatẽ nõ facit oio tantã fidẽ qta3 faceret extraneus sicut dicit de matre in .d. l. et. §. de pba. Sed qro qd i causis criminalibus. Respõ. tuc indistincte nõ admittit cõiunctus p iuncto isra illos gradus q ponuntur i. d. l. lege iul. et hoc uoluit tagere gl. i. l. parẽtes. C. de testi. pbat in simili in .l. lege cornelia .j. de iniur. facit. §. de iu. om. iudi. l. q iurisditio nẽ. Rõ ga p iniuriã factã iuncto vñ mibi fieri ali qua iniuria. Unde tagẽ i ppria cã sum suspectus: ut .d. l. lege cornelia. et ibi no. C. Quero vey cõiunctus iter equaliter iunctos admittat et in criminali: ut unus frater iter duos fratres. Respõ. q sic: ga pp parẽ panguinitatẽ cessat suspicio: ut .l. nõ solũ. §. i. §. de ritu nup. et .l. etneo. §. i. j. de qñi. et hoc pbat. C. de qñi. l. hoc qd pl3. in fi. vbi suus iterrogat iter duos dños. Quero qd de uiro et vxore. Dic ut insti. e. §. testes. Et vide circa p dicta i Spe. de teste. §. i. §. si pñ. et .s. se. et gl. et Ly. C. de testi. l. parẽtes vbi tñ hoc lõge plenius dixi.

Ex. §. sequenti.

An mulier possit esse testis in testamento.

Sum qui. Qui nõ potest esse testis i iudicio nõ potest esse testis i testamento. Itẽ mulier nõ potest esse testis in testamento: in alijs potest nisi sit infamis. b. d. Dy. C. Nor. ar. de iudicijs ad vltimas uoluntates. C. Oppo. de. l. quoniam. C. de heredi. Dicit glo. fallit ibi.

l. parentes ga dicit pau. illud intelli. go quãdo filius uellet testificari pro patre in actibus inter viuos quo casu repellitur propter affectionem quã presumit habere et nõ minorem qñ filius in potestate sed hic non testificatur pro patre sed pro bere de patris lz de facto patris et hoc dicit etiam eẽ de mte bal. hic. d. In spec. Adde q no. tant bal. An ge. et Imol. i. l. si cum do tem. §. si marit. et quod dicit post bart. l. etiam. C. de testi. post gl. ibi. Quid autem in cõiuncta an ipsa etiam tanq domestica psona repellatur. doct. videntur velle q sic in .l. iiii. §. illud. si qf cautio. p bal. in .l. i. C. d testi. et ibi quid de sponsa et concubina.

Cum qui glo. dicit. adde qd mulier pot esse testis in testō facto iter li. beros: ut p glo. in auc. qd sine. de testa. r per bar. in. l. hac cōsultissima. s. ex imperfecto. C. co. ri. r quando mulier possit esse testis uide no. in. c. su per eo. el. ij. r in. c. qm aliqua. r in. c. tā litteris. de testi. r qd no. in. c. for. de v. sig. r adde qd mulier nō pbat testm circa puatā scripturā. tex. ē no. r ibi bal. i. l. scripturas.

C. qui po. in pi. ba. Quid aut ad pias causas vide bal. in. l. i. in. xix. col. C. d. sacrosan. ec. r an in ciuili mulier possit esse testis. vi. de soc. in. ti. de teste. s. i. d. itez qd est mulier in. vi. charta. r ibi tractat etiaz quid in codicillis r ibi in ver. s. si qua. vide de iure canonico an in criminali admittatur. ADDE qd bal. c. lxxxi. iiii. li. consu luit qd mulier pot esse testis in codicillis r in testō ad pias causas tenu it uau. de ca. cōs. c. cccxxiii. Quid autem si mulier sit testis inter filios naturales spec. tenu it idem qd in legitimis et naturalibus si non sunt legitimi in ti. d. instrumentoz edic. s. cōpē. diose. v. qd si pater. bal. vero in. l. si qua illustris videt tenere s. rium. r ita dicit fuisse cōsultus p quā plures doct. florentie qz nō habent illam prerogatiuā quā habent legitimi tamen ipse i. l. h. C. fami. heretic. aliter distinguit et illā distm. sequitur pau. de ca. hie.

Alij dicunt qd ibi nō prohibetur testimoniu ferre i iudicio de his q facta sunt extra iudiciū s; d his q facta sunt i iudicio sic. Alij dicit q illa lex est hodie correctā cū nō possit hereticus testari: vt. l. i. in. fi. C. d. sum. tri. **Q**uero an mulier possit ee testis i codicillis. Glo. dicit q sic cū nō reperiaf pbihiū vt. l. fi. in. fi. d. codicill. r qd hic dicit de testamēto debet intelligi s; rite d eo cui cōgruat diffinitio testamēti posita in. l. i. s. e.

Seruus. Seruus non pot ee testis i testō. h. d. C. Op. j. d. re. iu. l. qd artinet. So. vt glo. **Q**uero et gl. qd si ē dubiū an sit liber vel nō. Dic. ut. l. i. s. e.

Ex. s. sequenti. **C**an testm rustici semp reqrat scripturā. r qviter testis debeat testificari r reddere rōnes d eo qd dicit. r qviter debeat rōdere testis iterrogat an talis sit dñs. r qualr debeat deponere de negligentia uille que debebat capere malefactorē

Et ueteres. Testis d; stare donec testm pñciat r d; testificari de eo qd sensu pcepit. h. d. C. Op. ad primū de. l. cū antiqitas. C. e. So. fallit ibi pp necessitate nature ut ibi d; C. Op. j. l. pri. in. fi. prin. C. e. l. hac p̄sultissima. s. p. nūcupationē. So. B loq; in testamētis in scriptis vbi nō ē necesse qd testes audiāt vel sciant qd scriptū ē. r dum dicit glo. nec intelligit qa forte clausum pducit: contraria loquūtur in testō nūcupatiuo. C. Op. C. e. l. fi. Dicit glo. illud ē vep; in rustico in quo licz testm fiat i scriptis tñ notarius d; scire quid i eo pñciat. r addit glo. qd in testō rustici semp requirit scriptura. S; s; rium no. qd scriptura ibi nō requiritur. vñ intellige istaz s; m illā. r de testō rustici dicit ut dixi. j. de codicillis. l. cōficiūtur. s. i. **C** Al timo no. qd testis d; testificari de eo qd pcepit sensu ut hic: ibi si vñ sensu pcpiat. r sic rō testis semp d; reddi p illud qd ipse alioq; sensu corporis pcpit. Ad idē. l. i. in. pñ. s. de his q in test. de lē. r in auc. de heredi. r fal. s. si nō absint. r. C. de testi. l. testiu. Et ex hoc dicit Inno. r Spe. qd si testis iterrogat an talis sit dñs r dicit q sic: et nō fuit interrogatus de cā an valeat. Et dicit q nō: qa dñium nō pot sensu pcpit r sic iudicat testis nec deponit qd sensu pcpit. S; qd h; dicere. Dic q emit a tali r q audiuit euz habere ut dñm: r hoc dicit Inno ex de testi. c. cum cām. r in Spe. de teste. s. nūc tractādū. s. officiu. r. s. qd ergo si quis. Et hoc allegauit ad. q. de facto testes fuerunt testificati q tales fuerunt negligētes i capiēdo malefactorē. ego dixi q nō probant aliquid: qa negligentia nō est qd positiuuz qd sensu pcpiat: r iō testis dicto mō deponens nō testificatur s; iudicat: qa s; bebat deponere q rumor erat in tali loco q talis interfecerat talē. r iō si voluissent hoies currere tunc potuissent cape

in. l. data. C. qui accu. per Barto. in. l. de minore. s. tormenta. i. l. labeo de suppet. lega. Bart. in. l. precia rerum. ad. l. falci. r in. l. ii. r in. l. fi. quos. C. de rekin. ven. sed an testis in re perceptibili visu r auditu debeat recedere rationem per vtrunq; sensum: videtur q sic per tex. r ibi no. docto. in. c. u. de contue. r licet cautius esset si per vtrunq; sensum deponere

re malefactorē. ex quo sequit si nō fecerūt negligentiam commiserunt. Bar. **Ex. l. sequenti.** **Q**ue sit dñia iter manifestū r notorium. r an testm nūcupatiuo pbeat p instrumentū. Et an p testes tres pbeat q testamētū sit factū corā se ptem. r potius credat vni testi affirmati q mille negatibus. r ualet testm l; notarius expmat nomen h; dñs nō testator. an aut valeat dispositio testatoris dicentis uolo q satisfiat oibus p̄ctis in cedula quā dedi tali indecisum relinquitur.

Heredes palā. In testō heredes debent inscribi: in testamento nūcupatiuo debēt palā nominari: ut testes ex. l. audiāt. h. d. C. Op. r vñ q aliter sumat palā: ut l. palā. s. de ri. nup. So. fateor q aliter ibi aliter hic. Rō qa ibi loquit in actu qui habet cām successiuā: hic in actu qui habet cām momentaneā. r ex hoc colligitur dñia inter manifestuz r notorius. manifestū est qd inotescit pluribus ut hic. notorium ē illud qd inotescit publicuz r oibus p; ut hic colligitur: r glo. in. l. ciues. C. de ap. fact. C. quomodo r qñ iudex. auc. qui semel. dum facit differentiam inter edictuz r uocē preconia r videtur sentire Spe. in. ti. de noto. cri. s. sequitur de manifesto. in. prin. **C** Venio ad. q. r assumptio q positam in fi. glo. magne: an testamētū nūcupatiuo pbeat p instrm i quo sunt scripti vij. testes. Domini ista. q fuit inter Jo. et Bzo. disputata in. l. fi. C. de fideicommiss. tamen ut dicam unum uerbum faciam vnam rationez pro: r aliam contra. et probatur primo quia instrumentum publicum facit fidem r probatur i. l. fi. C. arbi. tu. r l. cum precibus. C. de proba. i. contrarium quia instrumentum equiualeat dicto duorum testium: ut. l. in exercendis. C. de fi. in. stru. sed testamentum non potest probari p duos testes ergo rē. gl. hic r vbiq; tenet opi. Jo. d. consuetudine. f. qd per tale instrumentum pbeat testamētū: de rigore iuris tenet opi. Bzo. **D** v. uero dicit q opi. Jo. est vera etiam de rigore quia uideo q in casibus i quibus qnq; testes requiruntur tunc ille actus pot probari per publicum instrumentuz: ut. l. fi. r auc. ibi posita. C. si cer. peta. r pro hoc. l. testium. C. de testi. r pro hoc uidebitis no. in. l. ij. circa prin. j. queadmo. test. ape. **C** Ad rationē Bzo. rñdeo aliter q sit rñsum: ut tollā illud qd dictū est i. l. in exercēdis r fateor q instrm equiualeat dicto duoz testiu: quia duo probantes s; rium efficiunt ut instrō nō steretur ē si mille essent ibi scripti. sed nullo probante contrarium tot testibus equiualeat instrm quor ibi sunt scripti. Ita sentit Inno. i. c. cū Joā nes. ex de fide instru. facit qd dicit. j. quead. test. ape. l. i. in. fi. **Q**uero r redeo ad primā. q. glo.

deponendi yronice non est tutus in teste. uide glo. ibi r ad illud qd. d. di xi. s; m bar. si testis dicat scio q tetigi cū manibus uel dixit q uidit rē quā audiuit. vide bal. in. d. l. solam in. vii. q. r in. d. l. testium. in. vi. col. e. ti. de testi. in. ii. q. r ibi et in. iii. q. dixit q testis qui dixit scio qz percepi per sensum corporis non ualet. ad idem si dicat scio quia tetigi quia tactus est conformis ad omnes sensus corporis nisi res esset proprie tangibilis ut durum vel molle.

c b Heredes palam. r notorium. Et an notorium possit trāsire circa negationem. uide no. per do. an. in. c. vestra. de choa. cle. r multi. **d** An testamentum nūcupatiuum. An testm nūcupatiuo pbeat per instrumentum. adde q dixi post doc. in. l. i. C. eo.

ret tamē sufficit si deponat per sensum visus qz ille est generalis. ad omnes sensus: ut no. glo. iii. q. ix. c. testes r per cy. in. d. l. testium de quo etiaz vi de in. d. c. cū causam de testi. r ad istud r etiam ad illud quod. d. dixi s; m bar. to. in. l. fina. C. de peri. nomi. vide not. per do. An. r doc. in. c. tam litteris de testi. r Specu. in. ti. r d. teste. s. i. vñ. item q non perhibet. C. in. l. testium. C. d. testi. r glo. iii. q. ix. r te. steo. archi. in. c. hoc iure. xxii. q. v. et quod legitur r no. in. c. preterea de testi. r in materia qualiter deponant testes in causa sciētie. ultra predicta vide bal. etiam in. l. conuenticulam. de episco. r cle. r quod not. ad predicta. Ro. in. l. admonendi. in. prin. iiii. charte de tu reiuran. et adde quod not. Barto. in. l. i. fi. cert. peta. sufficit enim ut ibi dixit ipse causam presumptiue concludere r adde quod no. per doc. maxime Saly. in. l. actor. C. d. proba. et dixit Barto. in. l. ii. in. iii. col. l. C. quan do. hie. vel p. ua. q. modus

dicat scio quia tetigi cum manibus r res non erat tangibilis cum manu dic q refertur ad actum congruum ita tenet no. bar. in. l. fi. per illū text. C. de pericu. no. li. xi. r sequitur bal. in. l. non omniū. C. de legi. de istis corporeis sensibus est bona glo. in. l. quod meo. s. h. de acqui. pos. r illi de gradi. s. fi. r io. an. in. c. quorūdam de elec. in. vi. r d; sensus talis reddi per testem qui magis conueniat rei de qua agitur: ut no. per Inno. in. c. cum cām. de testi. bal. in. l. solaz. r in. l. testiu. de testi. r fec. bar. ip̄alem tractatū de testibus que morte puentus nō p̄fecit: vt refert bal. in. l. edita. ad. fi. C. de eden. r illū cōpleuit bal. in. l. de quibus. s. de legi. r in. l. iij. C. de legi. vbi plenissime dicitur p que sensum testes debeant deponere de cā scie. r etiam posuit in rub. C. si ex sal. instru. r in. l. i. C. de confes.

¶ Non probetur. Aduerte tamen quia videtur saltem q̄ semiplene probent vt habes eleganter no. per bar. in. l. admonendi. d̄ iureiur. in. x. col. vbi vult q̄ duo testes pbantes testamentū faciunt semiplenaz pbatione & vide omnino Ly. & Bal. in. l. fi. C. de fideicom.

¶ Tit in glo. Idem sequitur bal. in. c. i. in fi. de contro. inter me & domi num & refert etiā Ly. in. l. ii. C. d̄ erro. aduo. & pro bart. est glo. no. reprobata tamen i. l. i. de iti. actu q̄ priua. & ad de q̄ i crimi nalius fauo re absolutio nis magistra tur duob' te stibus negan tibus q̄ duo bus affirmā tibus. glo. est sing. lxxi. di. c. clericus fm bal. in. l. data in. xx. col. qui accu. & vide de materia p̄ Jmo. in. l. in ter pares. de re iudi. & ad de bald. in. l. actor. C. d̄ p. ba. & in. l. cuz bi. §. i. d̄ trās ac. adde qd̄ habetur i. c. cum in tua. d̄ testi. Item il la regula h̄z locū q̄n affir mativa ē pro bata: ut pba tur in. c. ad nostrā. de p. ba. & ibi d̄ cla rat pe. de an cha. & de hoc an plus cre. datur duob' affirmantib' q̄ negantib' vide ē bal. i. l. i. C. de bo. pos. fm tab. & Jmo. i. c. super hoc de tempo. ord. & in. c. quid p nouale. de v̄ bo. si. p. bar. in. l. i. in pn. de ven. ispi.

¶ An valeat vide glo. & doct. ibi in .d. l. iubem'. & Ly. ibi pro quibus facit glo. in. l. mulier que fm ang. & Jmo. ibi non est al bi de verb. ob. l. loquaf stipulatio. fa cit. l. affe toto de here insti. l. institutio talis. de con di. insti. & l. fi ita scripsero. cum ibi not. per bar. d̄ cō di. & demon. facit. l. pamphilo. §. propositum. de lega. ii. & ibi bal. & quod dictuz testis valeat tenet ē bal. in. d. l. iubemus. & Spe. & io. an. in ti. de testa. §. i. ver. quid si is. vbi hoc tenet in eo testatore qui bonam memoriam & intelle ctum haberet & ita infert plures antiquos tenuisse per. d. §. propositum & per. l. nemo. ff. de heredi. insti. & dixit illā opi. sibi placere. & sic opi. bre

pone q̄ instrumēto publico facto corā duobus vel tribus testibus cōtinetur q̄ ticius fecit testa mentū corā septez testibus: an p hoc testamen tū pbetur. Quidaz pro: quidā contra: vt in glo. quā vide que incipit. aliter ponitur ibi & no. rē. **¶** Pro intelligētia huius. q. ē aduertendū an instrumentū dicit q̄ quis fecit testamentū corā vij. testibus & illi. vij. testes sunt noiati et scripti i instro & tunc esset eadē. q. cū pcedenti quā deter minauit. Sed si isti. vij. testes i instro nō sunt scri pti tūc reuocidimus in. q. quā glo. ponit i. l. ii. C. de bo. pos. scōm tab. Et breuiter dicendū q̄ si ē cōtentio de voluntate & solēnitate q̄ per tale in strumentum non probetur^a testamentum: quia tunc instrumentum equalit tot testib' quot ibi sunt scripti: sed duo sunt ascripti ergo rē. sed si esset p̄tentio de solēnitate tantū ut qa ille d̄ que litigatur p̄stetur testm sic factuz fuisse tñ negat factum cū solēnitate tun c tale instrumentū pro bat solēnitatem sicut posset probari solēnitas p duos testes: ut no. in. l. ij. C. de bo. pos. fm tabu. Aduertendū tñ est qa q̄n talis solennitas pbat per testes vel p instrm se debet referre ad dispo sitionez factā certo loco & tpe: ita q̄ de illa d̄ ne cessitate cōcludat: uel oportet p̄stare q̄ semel tā tum illa dispositio facta fuit alias posset itelligi de alia & sic probatio cōcluderet. ut extra de fi. instru. cum ioānes. & sic intelligo opi. Pu. in. l. ij. C. de bo. pos. secundū ta. **¶** Querit glo. an testmentū in scriptis possit fieri sine legato. Sic vt in glo. **¶** Ultimo hec lex facit ad duas. q. p̄ mo videtur tex. pro glo. que est in. l. diem profer re. §. plures. s̄. de arbi. f. q̄ magis statur vni affir manti q̄ mille negantibus vt hic dum dicit solē nem numerum sufficit exaudire. vnde si mille di cerent nos non audiuimus nil ad propositum: sed hoc intelligit Jac. de are. & Old. esse verum quando testes deponunt q̄ eius de quo queri tur non habent cognitionem: quia dicunt sim pliciter se nescire Et hoc mō bene dicit illa glo. sed si asserunt contrariuz eius quod alij dicunt: vt puta nos fuimus presentes & non potuissent dicere qui audiuissimus tunc statur dico maio ris ptis secunduz glo. l. ob. carmē. s̄. de tes. l. i. §. i. s̄. de ven. inspi. **¶** Secōdo facit ad. q. si testator dixit volo q̄ satisfiat omnib' p̄tētis i cedula quā dedi tali an hec dispositio valeat: hic videt q̄ si quia videt debere eos palam nomiāre. nō dicā modo dicam forte in. l. si ita ascripsero. j. d̄ cōdi. & de. dixi anno in. l. questionem. C. de fideicom. **¶** Quero quid si testator nō nūcupat heredes ppria voce s̄z notarius exprimit an valeat. **¶** Ja. de are. videt hic dicere q̄ nō valeat. glo. & doc. dicūt cōtrariū: vt. l. iubemus. C. e. & illud obser uatur: & facit. j. de le. iij. l. p̄p̄bilio. §. i.

Ex. §. sequenti.

¶ An legata testō possunt codicillis reuocari ut ipso iure nō debeant. & quot testes requirātur i uoluntate declaratoria. & an iudex possit decla rare sniam suam. & cū testis declarat dictuz suum requiratur nouum iuramentum.

videtur cōmunis cum qua concordat bar. hic. & ang. clare in. l. fraudez . §. i. ff. de testa. mili. & no. per doc. in. c. cum tibi de test. pro ista opi. ē opti mus tex. in. l. qm̄ indignum. de re. ibi dum dicit momenta verborum q̄ forte seminecio rē. iuncta glo. ibi inuer. seminecio. quā ang. ibi dicit non esse alibi & per illum tex. cum glo. dicit ange. ibi probari singulariter q̄ semimortu' sicut est ille q̄ habet linguā grossā & bal bucientē q̄ i extremis la borat nō im pedif cōdere testm̄ dūmō sanaz habeat mentē p̄ quo ē allegat. d. l. iubem'. et ita ē dicit an ge. & moder. ibi & vidi se mel. ēē oppo sitū p̄ vni te stm̄ q̄ nō va leret qa non ppria volun tate testato ris s̄z ad iter rogationem notarij cōdi tā fuit d̄ quo ē ibi ponit bar. & docto. ADDE post apostillas q̄ idem tenuit bal. p̄. x. iij. vol. si testōr pōt articula te loq̄ idē vo lit ro. p̄. ce. cvi. cū limi tatio. fm ipz io. an. i. addi. spe. i. ti. d̄ tes. §. l. in addi. q̄ incip. pile' cui i p̄onaz vroris acci dit iste casus. Nisi forsan aliq̄s de testa toris volūta te informat' vel forā me dituz quid prudēt' illi agenduz eēt fecerit scribi testm̄ fm q̄ ipse voluit quo scripto notarius legi institutio nem herediō testatori qui sic r̄dit tūc n. bec insti tūo censet in ualida eo q̄ iste mod' te standi non ē inuētus a iu re & sic super stitio impro ba est illud i uenire d̄ trās la. la. i. c. ii. v. si. & q̄ nō est . ii. q. v. cōsu luiti. Et in quātum bar to. h̄ tractat an relictā in testamento possint in co-

Si quid post. In mutādo vt ad dendo requirif ea dem solēnitas que in constituendo: secus in de clarando. b. d. & est no. casus. **¶** Op. & videt q̄ sine solēnitate pōt mutare: ut. l. si ita sit scriptuz . j. de le. i. So. ante testm̄ p̄fectuz pōt ut ibi. post nō: ut hic. **¶** Op. insti. de adi. le. §. i. ibi relictā i testō possunt adimi i codicillis: & sic non requir tanta solēnitas. So. Jo. q̄ hic intelligitur circa institutionē heredis. **¶** Pla. intelligebat d̄riuz q̄n relictā in codicillis primis adimebantur in codi cillis secundis. opi. Joan. v̄ verior: ut. j. dicam. **¶** Ultimo op. de. l. alūne. §. i. j. de ali. le. Sol. ut glo. **¶** Quero vtz legata relictā in testamento p̄nt in codicillis reuocari. **¶** Pla. q̄ nō per h̄c. l. Jo. tenet d̄riuz p multas rōnes maxime quia le gata p̄nt reuocari tacita uoluntate. ergo rē. qd̄ dic ut in glo. **¶** By. v̄ tenere opi. pla. quod enim d̄ q̄ legatūū potest reuocari uoluntate tacita in tellige si illa uoluntas plene & solēniter probet q̄ multum no. requirif enim fm By. numerus q̄nqz testū vel septem ad probādas inimicitias p quas inducatur tacita reuocatio uel aliqd̄ si mile. quod dicit de expressa uoluntate facta in codicillis dicit By. aut codicilli p̄cesserūt testm̄ & tunc p sequens testm̄ sunt reuocati & de his n̄ queritur. uel sunt p̄firmati & procedit opi. **¶** Pla. Itē si codicilli sequuntur qa uidentur tacite cō firmati: ut. l. ante tabu. de iure codicil. & qd̄ ibi no. mibi v̄ q̄ inter io. & **¶** Pla. fuit disputatio de casu. l. nā nō est dubium q̄ relictā in testō p uo luntatem minus solēnez p̄nt reuocari: ut ope ex ceptionis nō debeātur: ut. l. militis codicillis. §. veteranus. j. de tes. mili. **¶** Sed dubiū ē an possit reuocari ut ipso iure nō debeātur: & ad hoc tē dit opi. **¶** Pla. videt eniz q̄ relictā in testamento nō possint adimi p codicillos ipso iure nisi sint expresse p̄firmati: quod v̄ tenere glo. in. l. si ita sit scriptū. j. de le. i. In eo q̄ dicit ope excep. cō trarium tenet glo. in. l. fideicommissuz. C. de fidei cō. & ista est uera: qa q̄tum ad legata. Codicillus est solēnis uoluntas: ut isti. de adi. le. §. i. Quod ergo hic dicitur oia ex integro faciēda sunt: in telligas nō oia que facta fuerunt s̄z oia q̄ d̄ neces sitate fieri debuerunt ab initio illa de necessitate debent fieri in mutatione. **¶** Quid enim si i pri mo testamento fuissent. xx. testes requirētur ne tot in sequenti testō per quod mutatur prius. **¶** Certe non. ita ad ademptionem legatorum suf ficit codicillus qui ab initio suffecisset ad dandū legata. **¶** Op. ad p̄dicta de. l. h̄ditas. C. d̄ his q. ut idig. **¶** Respō. ibi h̄ditas nō admittit s̄z be res indignus declarat. **¶** Venio ad se. gl. **¶** Que ro' in uoluntate declaratoria quot testes requi runtur. glo. dicit q̄ duo. **¶** Cōtrarium uidetur notari q̄ requiruntur quinqz. C. de codicillis. l. i. & j. de bo. pos. fm tab. l. qui ex liberis. §. testa mento. **¶** By. reducit ad p̄cordantiā & aut tracta mus de cōfirmatione relictū iutilis & habent lo cum glo. d̄rie: tūc enī q̄ confirmat videt d̄ nouo dare: ut. l. affe. de hered. insti. & l. obuēnire. j. de

dicillis reuocari uide omnino Ro. consilio. clixix. **¶** Si quid post. sed quid si post lectum testamentum uult rogare testes quos non rogauit. uide nota. in. l. fi. in penul. col. d̄ fideicom. & no. q̄ iste tex. procedit etiam quando declaratio fieret ex interuallo. ita uoluit bar. in. l. petens. in. ii. lec. C. de pac.

Quero. Adde tex. et ibi bar. in l. nuptie la. iii. §. de ri. nup. et quid i re reintegranda vide bar. i. l. cyrographis. de admu. tu. et adde que no. bar. in. l. i. ad fi. de le. iii. et vide et bar. in simili in. l. ii. in prin. in antepe. col. de vul. et pupil. et ibi habes quomodo declaratur et an ex dictis ante actum per testatorem. vel post actum.

Quod si et idem tenet bal. per illuz tex. in aut. §. bodie. C. de iura. calum. et bal. in. l. fi. C. de tes. di. cit tamen ibi bal. q. secus e q. si itez. exa minaret testif ad aliud finez q. ad declara randu dicitu ambiguo q. tunc deberet iteruz iurare dato q. sit ex aminatus su per eo super quo alias iu ratur depo fuerat. exem plum patet i casu. d. l. fin. C. de testi. et ad hoc alle gat istu text pro quo etia adde glo. l. i. per hanc. in gl. fi. de tem po. appell. et ibi. bald. in .viii. q. et fac tex. in. c. fra / termitatis in fi. de testi. et vide de hac materia que dixi in. l. qui dona. §. si q. stipulatus d. et. in fec. et d. materia per spec. in titu. de teste. §. i. i. iii. c. barta. i. ver. item q. b. testi.

verbo. sig. unde quecumq. solemnitas requiritur ab initio in d. do illa requirit in tali confirmatio ne. sed si tractam. d. declaratioe relicti utilis et ha bet locu glo. cotrarie: q. ppter defectum pba tionis posset ee inutile. tunc sufficiunt duo testes no eni ab initio d. sciebat ius sz pbatio: vt. l. duo sunt ticij. de tes. tu. ita dicit By. hoc etiā expresse dicit ista glo. cu distinguat. aut fuit erratu in no mine: et tunc sufficiunt duo testes etiā in volunta te declarate qa ab initio valebat. aut fuit erratu in corpe: et tunc requirit solemnitas numerus testi um: qa ab initio no valebat et de errore corpo ris facit mentionem glo. de historia que vulgari s. e. de esau et iacob. Istud tenet doc. in. l. ij. C. de codicillis. declaro aequaliter latius in. l. qui ex liberis. §. testamento. j. de bo. poss. fm tabu. Sed ad predicta op. de h. sed et si notam. j. eo. l. naz. si quantitas non e expressa no ualet reli ctu: ut. l. cum post. §. gener. de iure do. et tñ suffi cit declaratio corā duobus testibus: et sic volun tas inutilis sine solennitate confirmatur. Respon deo ver. sed et si not. intelligo quando reliquit legatu no expressa quantitate eo cau quo legatus v3 vt pro dote vel ad vias reficiendā vt. l. quidaz in testamento. j. d. le. ij. Quero an possit iudex declarare sententiā suā. glo. dicit hic e ar. q. sic: qd declara vt plene dixi in. l. ab exccutore. in pn. j. de appel. Ultimo iste. §. inducit ad. q. vos scitis q. testes repetunt dictuz suuz vt in corpe d. tes. §. qui vero. et. l. repeti. j. de questi. An regra tur nouum iuramentum qd iudex repetit testes ut dictum eorum obscurum declarent. Et hic e ar. q. non. no. dico modo plus.

Ex. §. sequenti. Testes an debeant esse rogati in testamento et qualiter intelligant rogati. et si notarius dicat testibus rogatis nec dicat ad hoc an sufficiat. et quid si dicat talibus presentibus absq. q. dicat vocatis et rogatis. et an notarius psumat rogat. In testamento debet esse testes rogati: hoc est certiorati qa ad hoc sunt adhibiti. b. d. C. de codicill. l. fina. So. aliud in codicillis vt ibi: aliud in testamento vt hic. C. de l. ad fidē. §. de testi. So. hic est de casibus in quibus debet esse testes rogati licet regulariter ptra vt i aut. rogati. C. de testi. Quero qualiter debet intelligi rogati. Intellige ad hoc specialiter adhibiti: vt hic. et. l. nullā. §. de di uor. Alterius no. q. testes debent esse vocati et rogati ad hoc: iō notarij scribunt testibus ad hoc vocatis et rogatis. Sed quero quid si dicitur in testamento testibus rogatis nec additur ad hoc: an sufficiat. Puto q. sic: vt. l. ij. §. homi nes. j. vi bo. rap. vbi coadunati in dubio presu muf. Ad hoc facit. §. ad macedo. l. sz et iul. §. p inde. dicā. j. de h. ob. l. sciendum. Quero qd si in testamento d. talibus presentibus nec fuit adiectum uocatis vel rogatis. dicit By. q. non ualet qa no presumunt rogati: qa est solemnitas extrinseca q. no presumit: ut. l. quecumq. in fi. §. de publi. hoc tenet Ly. in. l. hac p. sultissima. C. et. Spec. de testi. §. i. ver. sz quid in p. dictis. et h. seq. quidā tñ habent additiones By. in. l. sci endum. de h. ob. ubi uidetur tenere cotrariū. sed quod hic d. uerius est: ut dixi in. d. l. sciēdū.

Tene menti. Et hanc opi. tenuit bar. in. l. cum quis decedens. in. §. codicillis. de le. iii. et hanc opi. e. cōmunis q. uis aliud testari et aliud p. bere fit per tex. in. l. verba p. xerunt. de verb. sig. sed an reuocato testō reuocet p. ctus in quo vide Ol. in p. h. x. vbi dicit q. si p. ctus fuit purus no reuocaf si p. ditionalis sic. adde tñ. tex. vbi vide vna glo. in. l. et matris. ff. de mo. testō. ubi e ca sus q. rupto testō donatio causa mortif facta in eo si rumpitur. sz de ista mate ria vide bo num text. i. l. fi. snia de tes tute. et. l. i. p. legatum. §. g. mortis. ff. de his qui. ut in dig. et qd no tat lapus alle gatione. xxx. iii. et ad qd bal. i. l. h. auia. C. de iure d. libe. dixit no. p. illu text. q. aditio here ditatio que e actus iter vi uos pōt fieri i testō. et sub dit q. si testa mentū illud postea reuo caretur a te statore nihil minus fir / ma maneret illa aditio et vide Ro. in confi. cc. ADDE Ol. cōsilio. cxiii. et Ro. cxxi. bal. p. h. cclii. primo volu. D. testi a um de bes di cere. Mo. mo dum formā di exceptio nem contra testes i testa mento descri ptos. facit qd nor. bal. in. l. ii. C. de sen. et in. l. i. in. iii. colum. C. de testa. vbi per bar. to.

sed quid in notario si no scribit in instrumento se fuisse rogatum. Quidā presumunt se fuisse ro gatum: ut in aut. d. tabel. §. quod autē. et ibi no. Inno. vt tenere cotrarium extra de fi. instru. c. .ij. et Spec. recitat eum h. no allegat in ti. de istr. edi. §. i. h. et no. determinauit Trium p iura nra: ut dixi plene in. l. sciendum. j. de uerbo. obliga. Ex. §. sequenti.

An in testō possit fieri contractus. et quilibet alius actus transiens in formam contractus.

Ano. Ano contextu debet fieri testamen tum. b. d. C. de oppo. C. e. l. casus. et .l. cum antiquitas. So. fallit ibi ppter necessita tem nature. C. de oppo. C. e. l. testamento. So. ibi abundans cautela non nocet. Quero quid si sunt actus alieni a testamento. dicit dono vel ue do tibi talem rez pro centum: et tu consentis an valeat. glo. dicit q. sic: ut. l. assignare. j. de assi gna. li. C. de ergo q. in testamento potest fieri contractus et quilibet actus qui transit in formā contractus. hoc tenet By. in. c. quod semel pla cuit. extra de re. iur. li. vi. et Ly. in. l. cum antiqui tas. C. e. tene menti. hanc glo. Ex. l. sequenti.

Qualiter contra testes debet capitulari q. te pore instr. confecti no poterat esse testis et ut te stis adhibitus ad solennitatem instr. per casuz su peruenientem etiaz suo delicto non impeditur testificari. ideo notarius de falso condēnatus in strumenta perficere potest quibus an fuit roga tus. et an impubes factus pubes et videns fact. cecus possit testificari de eo q. uidit in impuber tate et tpe visus. et qd si inter iuramentū et depo sitionem superueniat impedimentum.

De testium.

Conditionem. Tempore testa menti i. p. citur ius conditionis sit testis. b. d. C. de oppo. C. e. l. i. So. ibi non erat idoneus tempore testamēti: sz putabatur ab omnibus idoneus. ideo sufficit. quod no. nā quando excipis contra personaz te stis in instrumento scripti no procedit exceptio tua si dicit q. tempore confecti instrumenti erat infamis vel seruus vel aliquid tale: sed debes di cere et sic habebatur et reputabatur a cognosce tibus eum: ita probat tex. in. d. l. i. et no. in. l. cuz lege. j. e. C. de oppo. dicitur hic q. si aliquid pos tea acciderit ei non nocet. Contra pone ipz effectum ee seruuum vel infamez no poterit dpo nere in iudicio: ut. l. quoniam liberi. C. de testi. et. l. iij. §. causa. j. ad carbo. ergo testamentuz non poterit probari. glo. dicit fateor q. non pōt de ponere tamen testamentum remaneret firmuz: sed certe modicum releuat testamentum esse si no possit probari: unde in. l. i. C. e. gl. dicit testa mentum probari per instrumentum publicum inde confectum. tenendo opi. Jo. q. testamen tum potest probari per instrumentuz ut dixi. §. .l. proxi. in prin. Idem potest esse q. aduersari. consitebatur testamentū factum: vel forte tes tes erant examinati antequaz talis casus super uenisset. Sed Azō in summa de testamentis or dinandis in fine dicit q. quando testi absq. suo delicto nouo obuēnit q. no potest testificari ut quia est detecta eius seruitus que prius latebat.

¶ Potest p̄ficere. Adde bar. in. l. si quis ex argen. §. i. de eden.
¶ Pupillari etate. vtrū pubes possit reddere testimoniu de eo quod ui dit in pupilla. etate. vide in spe. de teste. §. i. ver. sed nūquid. et que etas re quiratur. vide. iij. q. ij. in prin. et hec iura limita non procedere ad pias causas fm bal. in. l. i. in. ii. col. de sacro san. ec.

ADDE Ro: consilio. cl. xvi.

¶ Et i spec. adde io. an. l. .c. factum le gitime. i mer cu. et pau. de leaza. in com mento. c. te stimoniu. §. b test. et bal. no. loquentē i. c. i. quot testa sint neces. in §. si. feu. dixi i .l. i. §. si seruo de questio.

¶ Si ab ipso vide bal. in p hemio. codi. in. ii. col. q. ibi dixi. et ad de io. fab. in. si. eo. §. pos sunt qui t3 in distinte i te stamento q possit alieno anulo signa ri. et de hoc non facta me tione in alio vero actibus tenet opi. bar to. dixi. in. l. si vnus. C. e.

¶ Si qd ex testib. si no tari. Si no tarius nō ap ponit signu suu vid bar to. in probe mio digesto rum. et quod dixi in. l. eos in prin. C. de falsis et ideo dicitur q im breuiature si probant qa non ē ibi sub scriptio. et si gnum ut no. Jac. de are. in. l. cōtract. C. d. si. istr. et facit quod dicit hic et eff de si. instr. i .c. cū. p. tabel lio. et. C. d. ta. .l. generali. q instrumen tum d3 habe re suas pprie tates.

¶ Sigillo si gillauit. Et on sigillu p bet vide late no. per bart. in. l. si pcur. ff. de pcur. per Buil. de cu. et bal. i. l. si qua p calū niā. de epis. et cle. per Spe cu. in ti. de p ba. §. si. ver. .x. per cano. plene in. c. p cessionē. de p ba. et u. c. ii.

tunc non impeditur ferre testimonium: ut. d. l. i. .C. de tes. et ita limitat. l. quoniā liberi. C. d. testi. By. uero et Ja. de are. uident indistincte tenere q quādo aliquis adhibetur ut testis ad solenni tatē alicui instrumenti casus superueniēs quātuz cūqz suo delicto nō impedit eum testificari. ita i telligunt hunc tex. qui generaliter loquitur. secō si adhibet ad testificandū super alio facto sibi nō noto: ad quod tamē nō fuisset adhibitus vt ad solennitatem: ita loquitur. l. iij. §. cā. j. ad car bo. quod no. et sic facit q notarius cōdemnatus de falso potest p̄ficere instrumenta de quib⁹ an te fuerat rogatus: nō enīz debet delictum suum nocere alijs qui eum ante adhibuerunt. C. Op. q nō inspiciatur conditio testis tēpore quo act⁹ celebratur: sed tempore quo deponit: vt. l. notio nē. §. instrumentoz. de verbo. signi. So. hic lo quitur quado testis adhibetur ad solennitatem actus vt in testamēto vel in alio instrumento. §. ille. §. loquitur quādo nō adhibetur ad solenni tatē actus sed aliter occurrit testē aliquid vidisse vel audiuisse: et tunc inspiciatur tēpus quo depo nit. per hoc dicit glosa q impubes fact⁹ pubes pōt testificari de eo quod vidit i pupillari etate nisi sit actus in quo requireretur q testes adhi berentur ad solēnitatem: vt no. in. d. l. notionem .§. instrumentoz. et i. l. iij. §. lege. s. de tes. hoc tñ intellige si tunc cū vidit erat ipubes talis etatis q poterat cognoscere qd gerebat: vt. l. excipiū tur. §. i. j. ad sil. et hoc tenebat Ja. bu. et do. Rai. C. Quero aliquis vidit aliquid postea ē effect⁹ ce cus: an possit reddere testimoniu de eo quod ante viderat. Lerte sic. eadē ratione: nisi sit esse ctus infamis et hoc videtur sentire Spe. in. ti. d teste. §. i. d. sed nunquid factus pubes. C. Que ro quid si inter iuramentū et depositionez venit impedimentū. Dic vt in. Spe. de teste. §. i. ver. sed quid si testis.

Ex. §. sequenti.

¶ Sigillans alieno anullo id exprimere d3 Si ab ipso. Testis potest sigillare anulo testatoris vel al terius. h. d. Spe. dicit q qñ alieno sigillo sigil lat de hoc debet facere exp̄ssam mentionē vt in Spe. de pba. §. videndū. ver. et no. et ibi vide d fide sigilli per guil. s. de pecu. l. si pcurator: et p Ly. C. de epi. et de. l. si qua per calūniā: et per Inno. de de. pegri. c. i. tetigi in. l. si publicanus .§. i. j. de pub.

¶ Si signa. Si testator turbauit signa nō v̄ signatum. h. d. Glo. intelligit illud ante p̄fectum testamētū. secus si post et lectura ista est vera: licet aliter no. in. l. iij. .§. nō solū. j. d. adi. le. s. quo p Ly. C. e. l. nostrā.

Ex. §. sequenti.

¶ An valeat instrumentū in quo notarius non apposuit signum suū et apocha mercatorū non subscripta licet sigillata.

¶ Si quis ex testibus. Requiritur signatio et subscriptio et alterū sine altero nō va let. h. d. C. Mo. ar. q si notarius nō apposuit si gnuz suū in instrumento: q non valet fm Jac. de are. p hoc in. auē. de si. instr. §. si in instrumento: et de conue. sis. debi. l. ij. et de asse. l. si. facit. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. j. de verbo. obli. Sed

alias. l. de si. istr. et ibi late p do. abb. et bal. l. i. ad si. d. pecu. et bal. post. gl. i. l. pacta nouissima. C. de pactis. et bal. in exuagan. de pa. constan. i ver. sigillo. aliqd p bar. in. l. ij. §. si qd neget. ff. queadmo. testa. ape. et bal. i ru bri. C. de si. istr. in. viii. et antepe. col. p Imol. in. l. si marito. §. si volūta te. so. ma. p ang. in repe. l. sciendū in. xii. et xi. col. de v. ob. et io. fab. i. §. p̄t insti. de testa. et hanc. q. bar to. hic tetigit bal. in. ii. l. C. de re. ali. sed bar. in probe mio. ff. de die q nō sufficit sigilluz abfqs sub scr iptioe et sic p̄riatur bal. puto eoz dicta sic con cordari debe re nec aliter colligi potest ex verbis eo rū nā aut ap paret sigilluz fuisse impres sum vtputa a ticio et certe ticius p suuz sigillationez bñ videt cō sentire et ap probare. si at constat de si gillo nec ali ter constat q ipse ticius si gillauerit cer te nisi appare at subscriptō vna cū sigil lo si videt ap probasse nec consensisse et ita loquitur bar. in. d. pro hemio dige storū. et vide bal. in. l. in do nefidi. de iu re iurā.

putare de hoc standū cōsuetudini: vt no. i auē. vt prepo. no. impera. in prin. et in Spe. d. instru. edi. §. sciendū. ver. illud etiā. C. Ultimo no. etiā ar. q in apoca mercatorū nō sufficiat si suo sigil lo sigillauit nisi se subscripserit. circa quod cogi tabitis.

¶ Signum. Signari potest anulo vel sigillo vel quouis alio si / gno. h. d. Istud qd dicit anulo intellige pro eo qd sigillum cōiter appellat vt no. in Spe. de in stru. edi. §. sciendū. ver. illud etiam.

¶ Possit. Circa hoc qd dicit de nocte. vi de plene per doctores. in l. non minorē. C. de trāfac. et l. more. s. de se.

¶ Signatas. Nota q signate tabu lum illud qd eis adheret C. Oppo. d. l. sed si ali us. §. notauimus. qd vi aut clā. So. illud in fru ctibus quo ad illud interdictū et quo ad eorum facilē separationē. nā qui destinati sunt ad sepa ratōem habent pro separatis. C. Oppo. s. pro socio. l. nā socius. Sol. hic i coherentibus: ibi in separatis. quod no.

Ex. l. sequenti.

¶ Si vno die apoca scribitur alio sigillat et alio subscribit dies subscriptionis attēditur.

¶ Testamentū. Si testa mentum restauret sufficiūt noua sigilla cum sub scriptōibus primis. h. d. C. Op. s. l. p̄ri. §. si qd ex testibus: vbi requirit q signēt et subscribant. So. ibi loquit in testamento cui nunq̄ fuit facta subscriptio. hic in testamēto qd semel fuit factū et postea reficitur: et sic not. q subscriptio trahit ad tempus quo quis sigillat et hoc forte glo. vo luit dicere q facilius renascitur res⁹ q nascatur de nouo. C. Et no. id quod dixi quod prodesse pōt ad multa. si enim quis scribit cedulam vel apodixas et sigillat postea alio die se subscribit: dicit ne uerum. Lerte sic omnia enim referūtur ad istum actum qui vltimo geritur.

¶ Anū testamentum. Anū testamentum potest publicari in pluribus chartis. h. d. Ex hac. l. p3 q testamen tum ē quid intellectuale: ut no. s. e. l. i. quod dic vt ibi.

Ex. l. sequenti.

¶ Imperfecto habet locum in testamen to imperfecto ratione uoluntatis nō solēnitatis. et illa dī voluntas perfecta qñ fuit uoluntas tota declarata et testator habuit totā uoluntatem p declarata. ideo si instrū reperiatur imperfectuz uel apparebat q uolebat plus scribere nō facit fidem. et quo ad liberos cedula scripta per testa torem non publicata fidem facit. et an debeatur legata ex testamento imperfecto.

¶ Is qui testamētū. Ex testamento nō completo nil debetur .h. d. C. Oppo. et videtur q testm valeat in per sonis nominatis: ut. C. l. iubemus. glo. dat plu res solutiones. una est q hic non potuit plures nominare: ibi noluit. Istam tenet Jaco. de are. quia ex eo q noluit uidet imponere finem testa mento sua uolūtate. ar. l. qd in rez. §. ij. de le. i.

¶ Insti. de testa. et hanc. q. bar to. hic tetigit bal. in. ii. l. C. de re. ali. sed bar. in probe mio. ff. de die q nō sufficit sigilluz abfqs sub scr iptioe et sic p̄riatur bal. puto eoz dicta sic con cordari debe re nec aliter colligi potest ex verbis eo rū nā aut ap paret sigilluz fuisse impres sum vtputa a ticio et certe ticius p suuz sigillationez bñ videt cō sentire et ap probare. si at constat de si gillo nec ali ter constat q ipse ticius si gillauerit cer te nisi appare at subscriptō vna cū sigil lo si videt ap probasse nec consensisse et ita loquitur bar. in. d. pro hemio dige storū. et vide bal. in. l. in do nefidi. de iu re iurā. ¶ Testa mentuz renaci tur res. Et iō dicit bal. i. l. contractus. i. iiii. col. C. d fide instru. q in instrumen to debet ap poni dies cō clusionis pa cis non dies tractatus. ¶ Vt ius te stamen tuz. fa cit ad pul cre not. p Ang. et Imo. in. l. eum qui in prin. de ac qui. bere.

¶ In qui ibi expone A. de glo. in l. n. in ver. cōpletū. C. fa. heretis. Nulā fidē facit. Et de fide ibreviature. vide aliqd qd dixi. s. eo. l. ad testiu. s. si quis. et hic adde bar. in l. fidei cōmiss. s. i. de le. iij. et bal. in l. n. C. fa. heretis. et qualiter suppletionē recipiat ibreviatura. vide bal. in rub. C. de fi. instru. in xi. col. in ver. tertio querit. et in l. ptractus i prin. iij. col. eo. ti. et que dicit in l. si prius de aqua. plu. ar. et cū bar. hic transit etiam bal. in d. l. cōtractus i pri. i. v. col. et ad hic not. vide Jmo. in l. iij. i prin. et i fi. d. here. insti.

¶ Et pfectū vide que scripsi i. l. hac cōsultissima. s. ex iperfecto. C. e. et adde qd alia est imperfectio solēnitatis seu forme et alia est imperfectio substantie: ut no. In not. in c. qd sicut in glo. magna d. col. la. quis autē dicatur ipse ordo solēnitatis et substantie et de eorū differētia. vide bal. in l. p. latam. C. de sen. s. qro er go que differētia et i d. qro si statutu: et qd ibi bar. et qd nota. bal. in l. si ex precio. si cerpe. et no. ma. time per gl. in l. pacta. ff. de contrabē. emp. et bal. in l. etiam. in i. col. de exac. rei iudi. et ibi babeo quid ē vera substantia et solēnitatis que dicantur substantia contra et. vide bal. in l. ad exac. ad fin. C. de do. promis. d. quo etiaz vi. de que scri / p. in l. d. pu. p. llo. s. q nū. ciat. i penul. col. de oper. no. nunci.

Sed ista so. ē vera in se ut patet ex fi. l. tñ quantū ad l. cōtrariam non videtur sufficiens: quia ibi nolebat nominare alios: tamē solēnitatem non servavit. Scūda so. ē hic omisit substantiam: ibi institutionem. Ista reprobatu ibi in fi. Tertiaz so. dat ibi. gl. quā d. format hic: qd ibi cōstabat qd alios nolebat noiare. hāc so. t. s. By. Ista nul lam rōnez vñ habere in se ut statiz videbitis. vñ so. vera est qd hic cepit facere testamentū et nō p fecit ut dicit tex. i. l. sria cepit et p fecit: tñ i parte hēdis nō adhibuit debitā solēnitatē: ut hic unō nihil vñ fecisse q partē individui facit: ut l. furio sum. C. q. tes. fa. pos. s. in l. i. ubemus totū p fecit. h. t. s. Bar. fil. Ja. de are. Ja. de ra. Ja. bu. Ly. et oēs. C. p. de l. hac cōsultissima. s. ex iperfecto. C. e. ubi valet testm̄ iperfectū inter liberos. so. dicit qdā q ista dispō nō erat inter liberos uel dicit glo. ibi expone ex iperfecto. i. nō solēni qd nō. t. s. ergo glo. q. s. ex iperfecto. h. locum in te stamento iperfecto rōne solēnitatis omisse: sec⁹ si sit iperfectū rōne voluntatis nō cōplete ut h. istā tene et pbat p dictā l. furiosum. ibi dū dicit p nihilo et tene mēti semp et colligif ex gl. ibi uel expone. i. nō solēni. et c. Quid autē si sit iperfectū rōne pteritionis. Tangā. j. ti. i. l. si filius q in p. tate. Sp. de l. in testō. j. d. fidei cō. li. Respō. eodē mō qd ibi in testō iperfecto rōne omisse so lēnitatis hic hō rōne iperfecte uolūtatis erat v pfectū. Quero qñ dicat uolūtatis seu testm̄ pfectū. Rñ. qñ tota uoluntas fuit declarata et testator habuit totā uolūtate suā p declarata: si cur dicimus in actu qñ habet p pfecto et absolu to: ut l. sctus. C. de fide instru. Et p ista dico si reperit in istm̄ seu pocollo notariū iperfectū: et appebat q uolebat plus scribere q tale instrm̄ nullā fidē facit. Exemplū reperit sic. Ticius uē didit talē fundū seio p precio centū his pactis appositis. vñ nec reperit plus. Lerte nō facit si dē qd ipse notarius nō h. tale instrm̄ p cōpleto et absoluto: ut hic et d. l. cōtractus. C. de fi. instr. et s. de legi. l. i. ciuile. et qd ibi no. Rec. ob. qd dixi in l. gallus. s. i. j. ti. i. qñ in pocollo reperit et c. qd tūc pstat q notari⁹ habuit illud pocollo p cōpleto et absoluto. nec in pocollo volebat plus scribere sed intelligebat sub illo et c. cōia alioruz sctuum. C. p. tē nō ob. C. de testa. l. errore: quia aliud est notariū errare aliud testm̄ iperfectuz dimittere. qñ aut aliqua p. t. cula instrū exemplaf. dicit ut dixi. j. de ope. no. nū. sup rubrica. Quo ro qd si testator scripsit i cedula totā uolūtatem suā nō tñ publicat eā corā testibus et notario et moris: an illud dicat pfectū testm̄. Et breuiter dico qd ē pfectū rōne uolūtatis sue declarate i totū p scripturā et iō valet hodie iter liberos. s. d. iperfectū rōne omisse solēnitatis: et iō exnei nil poterit petere: ut l. ex. ea. j. e. et l. fidei cōmiss. s. i. j. de le. iij. Quero qd i legatis an legata debeā ex tali uolūtate ipsecta. Et glo. ar. q sic: et postea determinat srium q nec legata nec fi deicōmissa valeāt: ut l. eā quam. C. de fidei cō. tex. et j. e. l. ex. ea. et iō glo. distinguit tres casus: ut in ea. f. aut ē uoluntas pfecta et nō scripta et loqf. l. fi. j. de codicillis. aut nec pfecta nec scripta: et loqf. l. ista. aut ē pfecta et scripta. s. deest hīs esto et loqf. l. errore. C. e. s. et quartus casus qñ uolun tas ē scripta et nō pfecta: et isto casu nō valet. ar.

¶ Dicit verum. et hanc glo. sequuntur cōmuniter docto. sed Ang. et Sa ly. in l. i. C. e. tenet contrarium et vide que ibi scripsi in pe. et antepe. col. f. ¶ Vide in c. vide bal. in l. i. in i. col. C. eo. ¶ Omitius. vtrum tabellio numeretur in numero testium et. et tunc tabellio dicitur priuata persona in testificando s. in cōficiendo in-

l. fidei cōmissa. s. i. j. de le. iij. et j. e. l. ex ea. Quo ro pone q illi istituēdi nō noiati erāt si capaces an vitiabil testm̄. vñ q nō: ut l. si duobus. s. i. j. de le. i. s. dicit glo. q bec. l. vñ uelle sriu. et By. t. s. q nō ualeat testm̄. ar. l. plane. j. de le. i. i. pn. et l. legatū. i. pn. de adi. le. s. m. By. s. dñs An. d. pi. fis dicit q dicte. ll. allegare p By. cōcludūt qñ testator uoluit aliū noiare et adimere a pmo. ar. l. qdā. et l. si trāfferā. de adi. leg. Sed qd glo. p. supponit q nolebat alios noiare ut coheredes a pms: et iō et si eēt noiati alijs pms accresce rēt: et iō de tali omisione nō ē curādū s. eū: qd idubitatē illis pmo noiatis accrescerēt: ut s. in pmo. et s. p. scdo. de cadu. tol. s. ut pcedat ista gl. dicit qd hi erāt idigni et fiscus auferebat ab eis nō aut accrescebat pms. sed qd ipse dicat tu dic et tene glo. et By. simplr: qd rō huius tex. ē q testm̄ nō ē pfectū nec curaf an sunt capaces uel nō. Quero qd si testm̄ ē nullū rōne pteritio nis uel ex hēdationis. an ualebit iter filios. Dixi. C. de testa. l. hac cōsultissima. s. si quis autem dicam. j. ti. i. l. si filius.

Ex l. sequenti. ¶ An infamis possit esse testis in testamentis. ¶ **Um lege.** Verbu intestabi lis iportat ne qd possit facere testm̄ nec eē testis in testō nec ei testimonium dici. hoc dicit. C. oppo. C. de hereticis. l. quoniam. ubi heretico qui est in testabilis dicitur testimonium. Sol. huius con trarij timore dicunt quidam q male putauit. Alij dicunt q eis testimonium non dicitur sed trussa est. Alij q in testamento non dicitur testi monium: quia nō possunt illud facere: sed i alijs sic: et ista uera. Vel aliter q nullo modo dicatur eis testimonium nec extra testamentum nec in te stamento cum amiserunt ciuitatem uel liberta tem. sed si quis tantum ciuitatem perdidit et li bertatem retinuit potest sibi dici testimonium cum posset contrahere. ut l. quidam. j. de penis dicitur in l. deportato. j. de leg. iij. dicam etiam forte in d. l. quoniam. C. oppo. s. e. l. qui in te stamento. et l. si filius. Solu. uerbum intestabilis tria importat sed filius non dicitur posse testari ut in glo. C. ultimo queritur an infamis possit esse testis in testamento. Et dicit glo. q sic nisi sit ita infamis q cōstat apud omnes et uide gl. et signa in fi. Et ista glo. dicit ueruz et pro ea ha bes casum. C. e. l. i. Non ob. s. e. l. ad testium. s. i. quia ibi erat notorie infamis quo ad omnes ut ibi dixi. qualiter debet formari exceptio con tra testem infamem ascriptum in testamento ui de in. c. presentium. extra de test. li. vj.

Ex l. sequenti. ¶ Testis an presumatur rogatus. et an notari⁹ et an connumeretur in numero testium. et an sit necesse q scriptor rogetur. ¶ **Omitius.** Scriptor testa menti non pro hibetur esse testis in testamento. hoc di cit. C. Ao. responionem rusticā ad iterrogata. s. qd mite d. r. r. d. r. ut. C. de trāfac. l. ut rñsum. vide qd ibi dixi de hoc: et C. de impub. et ali. sub st. l. p. c. b. Dicit qdā ibi rñdet ipator q ē totus nobilis: h iuriscōsult⁹ q pp sciam erat istatus et supbus: forte erat qdā rusticus. S. certe ipator

strumentum publica sit p sona: ut not. t Inno. in c. ni bil. de electō. legitur et no. in. d. l. hac cō sultissima. ad de qd dixit bal. in extra uag. d. pa. cō stan. in ver. si cut uidelicet q rogat⁹ tan qñ tabellio si uidetur esse rogatus tan qñ testis et dī cit q respe ctu sue scri pture ē tāqñ tabellio: s. si scriptura nō est solēnis po terit recipi ad probatio nem negocij pro teste non ad supplicio nem sui istru menti sed ad uinam uoces tanqñ testis vnus vicem gerens. pro isto. vide no. in. d. l. hac cō sultissima. s. fi. et ibi uide no. per Cy. Ja. bu. et alios s. bal. et bal. in rub. C. de fi. instru. i. xi. col. et in l. lu. cius. s. si qd el. i. de le. u. ADDE an tabellio con numeretur i numero testi um vide bal. consilio. ccc. xlv. tertio vo lu. et uide qd pulchre con sultuit pe. de anch. in fini li consilio. cc. xxxij.

777

a Testis rogatus. adde bar. in. l. sciendum. in vl. col. j. de vbo. ob. z ibi vide que scripsi referendo limitationem.

b Intellige. hoc tñ intelligo vt eleganter dixit Bar. in. l. sciendum. j. d. verbo. ob. z ibi dixi. z adde Jo. an. in spe. in ti. de teste. §. i. super v. qd ergo si dicitur. in fi. z limita vt per Jmo. hic z bar. in. d. l. sciendum. in pe. vel vl. col. z quid si duo notarij in soliduz sunt rogati de vno actu: an vnus possit ponere alium pro te. sic. bal. q. sic in. l. fi. §. i. in vj. col. C. de iur. delibe.

c Glo. format. z facit qd no. p. bar. to. in. l. fi. con sul. de adop. z adde bal. i. au. §. nouo. in. iii. col. fi. cer. pe. z vid. §. z not. per bart. in. l. fi. C. de fidei. co.

d Hic testif scilicet vnus non duorum: quia intēdūt probare actū per vnaz vo cem non per scripturas li cet glo. in au. tē. de here. z fal. §. si vero ab sint. quam allegat bal. i. au. sed cum testator ad. l. falc. dicat q plus credit tabellioni q vnū testi fz fo lum illa glo. dicit q plus creditur ta bellioni q alij.

e Eruus o quam no. vtz tabellio pos sit facere in strumentum publicum §. vide tex. z bar. in. l. im. puberem in fi. j. de fal. et q quis possit facere testm suum ppria manu proba batur in. l. ij. C. de his q qui si. acri. z no. per bar. to. in. l. fi. con sul. de ado. ptio.

aliquādo rustice rñdet: vt. l. mercale. C. d. cō. ob tur. cām. sed ibi merebat talem rñsionem. Alij dicunt q hic rñdebatur iuriscōsulto cui verecū dum erat facere qōnem indubitabilē. Breuiter puto q male z immoralē fecit celsus sic rñden do labeoni qui fuit magnus valde in scia: vt no. l. ij. §. post hunc. §. de ori. iur. nam rñsionis sue prima ps est vera: qa non intelligebat. q. nō enī dubitabat labeo an ille qui eēt adhibitus ad scri bendū possit adhiberi vt testis: qa ridicula esset qō: sed dubium eius erat qñ ille qui fuit adhibi tus ad scribendū: z sic fuit rogatus vt scriberet: nō fuit rogatus vt eēt testis: an hoc sufficiat vt sit testis idoneus in testō: quasi ex hoc q ipsum rogo vt scribat: videor ipsuz rogare vt sit testis: et hoc voluit. q. labeonis. **C** Quia ergo celsus si rñdebat ad. q. qro quid iuris. Puto q videat testis rogatus. nam nō rogati dicunt fortuiti et transeūtes. Itē ille q est adhibitus ad pfectōez testū non est necesse q dicatur ipm esse adhibitū vt testem. sufficit. n. q sit adhibitus: vt. l. hñdes palam. §. pe. §. e. z in au. rogati. C. de testi. ad quod facit qd dicit q notarius presumitur roga tus: vt in au. de tab. §. quod autē Quod ergo dicitur q testis nō presumit rogatus: intelligē nisi se subscriberet vt hic. Ex subscriptōe enī ap paret q nō fuit fortuitus z trāsiens: sed q fuit adhibitus ad hoc. Quero an notarius q nume retur in numero testū. Glo. ar. q sic. primo per hanc. l. z. C. qui testa. fa. pos. l. hac pultissima. §. sed quia. **C** In pstrarium facit in au. de fi. istru. §. si instra. z in hoc residet: z dicit in casibus p dictis est spāle. **D** y. dicit. q videt q iure nō re periatu cautuz q tabellio cōputetur i numero testū. nam hic nō: qa scribens nō erat tabellio: nec est necesse vt in. i. glo. nec in. §. sed qa quia ibi nō erat tabellio: nec requirit sed numerus testi um solus. Non ob. in au. de instru. cau. z fide. §. oz. ut ibi no. unde ipse distiguit sic. aut ad solēnitatē requirit certus numerus testū z tabellio. z tūc tabellio nō pputatur in numero testūz ut in au. de instru. cau. z fide. §. sed si instra. sed si p baref p testes dicit ipse q credit q tabellio pos sit esse testis ut alij: sed vbi sufficit ad solēnitata tem scripture certus numerus testū nec requirit tabellio: tunc cōputatur tabellio in numero testūm ut hic: ita dicit **D** y. Glo. format. hanc. q. in. l. hac pultissima. C. qui tes. fa. pos. z ibi recit rat opi. Baldini antiq. doc. z glosatoris que est vera: z tenetur ab oibus. z per dy. in distincōe illa. nā in omni instrumento publico requiritur tabellio z solēnis numerus testū ad hoc ut instru mentuz pber: ut. d. §. sed si instra. vnde si qs nū tebatur pbare per instrū notarius nō posset se inscribere vt testem z notariū: sed si nollet qs p bare p instrū sed per testes: tunc tabellio posset esse testis fm omnes. Et aduerte quod dixi q lz sit notarius rogatus tñ ad scribendum: tamē potest esse testis: z habetur loco testis rogati: ut hac. l. **C** Querit glo. an sit necesse q scriptor ro getur. Et glo. dicit q non: z dicit veritatem: qa qui est rogatus ad scribendum tantum non ad publicandum non dz rogari: quia non facit fidē sicut instrumentum: secus si ad publicandum.

Ex. l. sequenti.
C An monachus possit esse tabellio. z an nota

f Cuid in alijs clericis vtrum sacerdotes z monachi possint esse tabel liones: z licet esse non possint tñ instrumentum ab eis factum valebit: vt no. bar. in. l. vniuersas. C. de decuri. li. x. dixi post bar. in. l. impuberez. de fal. adde bar. in. l. i. §. huius studij. de iusti. z iur. adde qd le. z not. in. c. fi. cut. ne cle. vel mo. z omnino bar. in consi. inci. filiussa. notarius.

rius possit suum testamentum conficere.

Eruus. **O**ppo. C. d. tab. l. ge nerali. li. x. So. glo. h nō scribit vt notarius. est. n. priuata scri ptura z ista scriptura sigillabif z postea apietur z publicabif secundū q dicā. j. quead. te. api. l. ij. §. i. Et q hec sit scriptura priuata apparet ex rōne quā addit glo. cum z ipse testator scribere posset: ita dicit glo. quā nō. **C** Pro declarāda ista glo. forma duas. q. prima quid in monacho vel alio sacerdote cū nō possint esse notarij. ha bemus hodie tex. extra de hf. c. officiu. li. vi. facit extra ne cler. vel mo. c. ij. z Spe. idē q nō pnt in ti. de sta. mo. §. i. §. xvij. uel. xxxvij. sed dic secun dū iura antiqua q pōt pficere: fz iura ista loquū tur in monachis: quid in alijs clericis: vide in lo cis. §. allegatis. **C** Scōo quero an notariū possit sua manu suū testm scribere vel publicare. Ista glo. videt velle q nō sicut suus non pōt: ita nec ipse posset: z hoc voluit glo. hic. nescio. credo q posset: qa nō video q repugnat: z per. l. si p sul. §. de adop. z per. l. apud. j. de ma. vin. sed si eēt aliqua repugnātia ipsem et nō posset: vt qñ ipse met notarius scribit instrū pcuratōis bene v3 nisi in cautōe de rato in qua non pōt a seipso sti pulationē de rato iterponere: vt cū apud seipm nō posset se obligare: vt. l. ij. j. de stipul. suo. §. p batio mandati bñ pbabitur p illā scripturā: vt .l. lz. §. si plures. §. de pcura.

De ea scriptura. **Ex** scri ptura n lecta vel publicata corā testibus nō pba tur testm. h. d. Sise hētis i. l. fideicomissa. §. i. j. de le. ij. dixi in. l. si is qui. §. e.

Ex his uerbis. **U**erba si nō v3 iure testi z im portāt vt debeant relicta a veniētibus ab ista to. hoc dicit. z dic vt in glosa. **C** Quero que fue rūt ista uerba. Dic vt in glosa. **C** Quero an vir tute istoz uerboz tota hereditas veniat restituē da institutis si testm nō v3. Glo. hic videtur di cere q sic. quā nota. de hoc est textus. j. de testa. mili. l. querebat. vers. vtruz aut. dixi plene hanc materiaz de iure codicill.

Inguilos. **D**ic ponit forma qualiter testis de beat se subscribere. **P**rimo. n. quilibet testis dz se subscribere p se nec pōt vnus alij cō mittere. **S** cōo dz subscribere nomē suū. **T**ertio dz subscribere se z dz subscriptio ptinere nomen testatoris. dicit ergo sic. Ego talis dico z assero me eē adhibitū in testē in pñti testō facto per ta lem: iō ppria manu me subscripsi z meo sigillo sigillau: vt hic z. §. e. l. ad testium. §. si quis ex te stibus. **C** No. qñ pluribus cōmittitur aliqd faci endū: non pōt illud expediri per vnū de volun tate alioz. Idē no. §. de arb. l. sicuti. **C** Op. C. d. testa. l. fi. Dicit glo. ibi est spāle i testō rustica: vel verius ibi loquitur in testō nuncupatiuo: hic de testō in scriptis.

Ex. l. sequenti.
C Quando uerba enunciatua pbent i vltima voluntate.

Ius bona. **U**erba prolata cā iactātie non iuducunt dispōnem. h. d. **C** Oppo. q

g C Procu rationis idēz in simili vult Ang. in. l. sci endū. d. ver bo. oblig. et de hac mate ria an p scri pturaz factā manu alicui notarij possit pbari nego cium qd spe ctat ad ipm met notariū vide p Guil. z bald. in. l. fi. con sul. d. ad op. z bar. l. i. ij. de stip. §. per Jo. an. i regula cum quid vna de re. iur. in vi. in mercu. et bal. in au. §. qui ppriam. de nō nu. pe. bar. in. l. im. puberem. de fal. z in. l. in lec. C. de his qui si. acri. z barto. in. l. ex snia. §. de te tu. **A** DDE an possit roga re testamen tuz in quo si lius fratri ē executor bal. con silio. c. lx. ij. ii. vobē ad propositum d quo locut tur apostilla vide bal. con silio. xiiii. ter tio vol. **E** ca e scriptu ra. vide que no. bal. l. l. contract. in. v. col. d. fi. instrū.

De libe. & posthu. ADDE in q̄tum alex. premitte q̄ veiat appella. liberor bal. cōf. cccviii. ii. li. do. car. cōf. lx. vbi uoluit q̄ i statutis appel. liberor ueniat posthumi post mortē testatoris nati. & in q̄tū ponit q̄ legitimus r̄spat testm̄ sicut posthumus adde abb. p̄f. lxxvi. i. li. bal. p̄f. cccxli. iiii. li. pe. de anch. p̄f. cclxxxii. pau. de ca. p̄f. cccxi. & an reuocet donatio per natuitatem filij legitima ti bal. cōf. lx. viii. uoluit q̄ sic.

Instrum̄ to. ADDE q̄ idē uoluit bar. in. l. de. monstratio i. vii. q. j. d. cō. di. & demon. & in. l. libello ruz de accu. bal. in. l. cer. ruz. s. si cer. pe. Jo. an. in. addi. spe. i. ti. de instrum̄. toruz edi. s. breuiter i ad di. incipiente dicit accursi sed si p̄sona si erat singula. ris uoluit bar. to. ubi. s. q̄ exprimat no. men cū dua. bus alio de monstratio. bus per. d. l. hac cōfultisi. ma. & i. for. ma q̄ ipemet. barr. itelligit. in. l. si itē. s. d. rei v̄. hoc ē. uez ubi p̄ba. tū ēēt cē. plu. res eiusdem. nois. s. si nō ēēt probatus. sufficiat exp̄f. ho solius no. minis p̄p̄ri. per ter. in. d. l. si rē & ibi. tradit caute. laz quā uide. idē t̄. d. ant. in. c. ii. de lib. oblatio. & v. de barr. p̄f. cclxxviii. in. incipiente mar. timus barō. & uide Ro. cōf. cccxvii. in. fi.

uerba futuri temporis in testamētis inducūt dis. positionez: vt. l. p̄p̄hiliū. §. propositū. j. d. le. iij. So. ibi fuerunt uerba prolata solēniter accer. sitis & cōuocatis amicis: hic fuerant plara per. modum iactātie. facit. l. consensu. de acti. & obli. l. obligationū subā. e. ti. Quid si dicam uellem. mibi talem heredem adhibitis vij. testibus. uel. dico q̄ uelle esse heredem ticiuz. dic. vt. l. si detico. missa §. i. de le. iij.

De liberis & posthumis heredibus institue. dis uel ex heredandis. Rubrica.

Ex. l. sequenti. Pronomē alicuius nō est ponendū in instru. mento si nomē est tale in quo nō cadat dubita. tio. & que sit d̄ria iter nomē p̄nomē & cognomē.

Uid sit. In. l. i. z. ij. ponitur qd sit noiatiz exbe. redare. C. Mo. q̄ nō ē necesse poni pronomē i instr̄o alicuius: qd̄ intelli. ge si erat nomē tale de quo nulla po. terat esse dubitatio: ut in gallo presso: als secus: ut. C. q̄ test. fa. po. l. hac cōfultisima: & ibi no. & s. de testa. tu. l. duo sunt ticiū. & l. heredes pa. lam. §. sed si nota. s. ti. i. C. Op. s. de trasac. l. cū. bi. §. si pretor. glo. nō soluit. dic q̄ ibi omittēbas aliquid in solēnitatibus: hic non erat necesse q̄ ponere nisi nomen tm̄ quādo ex illo redd̄f cer. ta p̄sona. C. Quero d̄rias inter nomē prenomē & cognomē. Dic vt in. glo. hic. z. C. de testa. l. si. quis in noie: & instr̄. de lega. §. si qs. per glo.

Ex. l. sequenti. Nominatim: & sp̄aliter dicat̄ testator penitus se poris testi soli facti cū dicit reuoco omne ali. ud testamentū per me factuz.

Nominatim. Quando no. men appellati uū p̄gruit uni tm̄ equaler nomini pro. prio: secus si pluribus. h. d. Et est bonus casus & no. facit ad id qd̄ dixi in. l. si qs. in p̄n. testi. j. d. lega. iij. f. q̄ testator reuocat oē aliud testm̄ factū p̄ cū & nō fecerat nisi vnū testm̄: q̄ d̄ de illo no. minatim & sp̄aliter penituisse. C. Itē facit qd̄ id qd̄ dixi hoc anno in. l. forma. de censi. vbi querit̄ si d̄ in palatio p̄tatis q̄ nō d̄z aliter p̄firmari. di. cam in. l. demonstratio falsa. de cōdi. & demon.

C. Oppo. de. l. si quis. s. de te. tu. So. ibi loquit̄ de fauore: hic de odio: & sic uides q̄ in his que cōtinent odiuz in definita nō equipolet v̄f. nam cū dico filiū meuz exheredo: in definita ofo ē vt plene dixi in. l. si pluribus. j. de le. ij.

Ex. l. sequenti. Ad declarationem seu demōstrationem ali. cui ita sufficit adijcere nomē matris sicut p̄ris. Et ista uerba fur. latio gladiator uerba iniurio. sa sunt lz in genere p̄ferantur. item sunt uerba l. iuriola spurius.

Si pepercerit. Adie. ctio matris quē facit uideri noiatiz exhereda. tum. & adiectio p̄uitij exheredationem nō uitiat. h. d. C. Mo. q̄ sufficit ad declarationem seu de. monstratiōē alicuius adijcere nomē matris si. cut patris. C. Mo. q̄ ista uerba latro gladiator fur zc. lz p̄ferant̄ in genere: nec certaz sp̄em ma. lefici p̄tinent: tm̄ iniuriola yba sunt: & sic facit p̄. staturo p̄niente yba iniuriola. Itē nota q̄ ista uerba spurius natus ex adulterio & similia yba: sunt uerba iniuriola. dixi in. l. turpia in prin. j. de. le. i. dixi plene in. l. apud labeonē. §. conuitiū. j. de iniur. C. Oppo. j. ad carbo. l. i. §. idē ait. So. vt in glo. C. Item op. de. l. si posthum. in fi. j. c. Sol. intellige illaz sm̄ istam. C. Itē opp. j. de le. i. l. turpia. So. vt in glo. sed trussa est. dic vt ibi: q̄ ista uerba in exheredatōē nō sunt improba. ta in legato: vt ibi.

Ex. l. sequenti. Clausula apposita iter vnuz capitulū ad illō tantū referret nō ad aliud. et vnū capitulū dicat̄ q̄i circa idem disponit ita q̄ ille dispositiones circa illud possunt simul cōcurrere: ibi. Et prin. Et exheredatio nō pōt fieri a certa persona: ibi. Henio. Et clausula que per se subsistit: & q̄ po. test referri ad plura. siue ponat̄ in prin. siue i fi. siue in medio pluriuz capitulorū pōt referri ad oia capitula: ibi. Henio. Et que sunt necessaria ad exheredationē uide in glo.

per Ro. p̄f. cccxxxv. & cccxiii. per ang. cōf. cccxiii. p̄ ang. et p̄f. incipie. te quedā. d. vana p̄ bal. xxii. uolu. & melius consilio. clyxviii. quarto uo. lu. per bart. consilio. xxii. incipiente ut dixit.

C. Item facit. ADDE q̄ idem tenuit bal. in. d. l. demonstratō & iuribus paulo ante allegatis pro quo facit q̄ lz locus loci sit apponēdus in instru. mento ut p̄ bart. in. l. de pupillo. §. cui nunciat. j. d. ope. no. nun. & per io. an. i. addi. ad spe. in ti. d̄ instru. mentoz edi. §. instrumē. tum el. fi. q̄. quid si locus tm̄ fallit q̄i ex. terie facti ap. pareret de lo. co loci ut si fieret instru. mentū de so. lu. facta the. saurario ut p̄ guil. de cu. & bal. in. l. com. paratiōes d̄ fide instr̄. p̄ ter. in. l. i. C. de apo. pu. et q̄ locus loci ēt in testamē. to quādo ali. ter claritas apparet non uirtet nō ap. positus tenu. it bal. cōf. lio. xlii. iiii. lib. C. Adatis. ADDE sm̄ bal. cautelas ad instituen. dum spurius ut dicat in. stituo filium talis mulieris non dicat fi. lium suuz ne. ex inspectiōē testamēti red. datur institu. tio nulla naz qui uult dice. re institutio. nullam baby. necesse pro. bare q̄ ille fuerit filij te. statoris naz & hoc erit dif. ficile max. me si illa ha. beat maritū & seq̄ paul. de ca. bic. et cautelam in. stituen. spu. rium uide p̄ ro. consilio. xlii. & bald. p̄f. cxxi. ter. tio uolu.

Pure. Oppo. C. de insti. & substi. l. si pa. ter. So. ibi erat institutus sub cō. ditione: iō pōt sub cōtraria cōditiōe exhereda. ri. C. Oppo. de. l. i. §. sed si incertū. j. de ven. in. pos. mir. So. vt ibi no. & ista est uera: quia ibi in. nascituro: hic in tā nato: & ista so. pbatur. i. l. cū posthum. & l. posthumus. j. c.

Ex. l. sequenti. Clausula apposita iter vnuz capitulū ad illō tantū referret nō ad aliud. et vnū capitulū dicat̄ q̄i circa idem disponit ita q̄ ille dispositiones circa illud possunt simul cōcurrere: ibi. Et prin. Et exheredatio nō pōt fieri a certa persona: ibi. Henio. Et clausula que per se subsistit: & q̄ po. test referri ad plura. siue ponat̄ in prin. siue i fi. siue in medio pluriuz capitulorū pōt referri ad oia capitula: ibi. Henio. Et que sunt necessaria ad exheredationē uide in glo.

Filius. Iste. §. est subtilis & notabilis & breuiter. h. d. Clausula posita i. ter vnuz capitulū ad illud tm̄ referret: lz posita i. ter plura capitula uel añ oia uel post oia ad oia referretur. C. Itē exheredatio facta a certa perso. na uel sub p̄ditiōe nō v̄z. h. d. v̄q̄ ad. §. sed ita. D̄. istū. §. diuidit: q̄a primo loquit̄ q̄i exhere. datio est facta inter gradū. Scōdo quādo a certa p̄sona. Tertio q̄i post aditā hereditatē. Quar. to q̄i añ oēs gradus. Quinto q̄i inter gradus. Sexto q̄i post gradus & intra gradus. secunda. ibi: nisi forte. tertia ibi: quēadmodū. quarta ibi: ante heredē. q̄nta ibi: sed si inter. sexta ibi: in eo. & de repetiōe ista intellige prout dixi in. l. talis scriptura. j. de le. i. f. q̄ ad oia referat nisi sit ra. tio quare plus ad vnū referat q̄ ad aliud: ut. l. i. C. de libe. prete. & nō intelligas ad ea q̄ sunt di. cta in p̄cedentibus intelligant̄ repetita in sequē. tibus de quo dicā in. l. j. de le. i. C. Et an q̄li. tas adiecta in vno capitulo porrigat̄ ad aliud: sed hic est aliud q̄a hic est clausula per se an refe. rat ad oia de quo dedi remissionē ad Spec. in. ti. de instr̄. edi. §. nunc uidentū. & itē q̄ prece. dentia. vbi tractat de rescrip. & priuile. C. Op. j. ti. i. l. penul. So. ad oēs gradus: ibi nō porrigi.

qui nocentem & ibi bar. j. de iniur. per Ly. in. l. si nō conuitiū. j. de iniur. cum quibus transit hic Ange. hosti. in summa de iniur. §. contra quos. uerfi. sed quid si uoces cucurbitam. cano. in. c. accedens de purga. ca. no. Andre. de p̄f. in. c. i. §. pretere a in ti. que. su. pri. causa bene. ami. al. bri. de ro. ii. parte statutorum. q. xliii. & hanc materiam fere per tres. col. examinat̄ Oldra. consilio. liii. incipiente p̄fucuit dubitari. & uide bal. consilio. xlv. tertio uolu.

a Clausula. ADDE bar. in. l. pretor. §. eritq; differentia. j. bo. rap. et in. l. si idē cum eodē de iur. omnium iudi. et per cano. in. c. ii. requirio de ap. pel. melius Ro. consilio. ccccxxvii.

b Contra quā. ADDE q; fulgo. in. l. i. C. de libe. preteri. dicit hoc esse vey nisi in scdo gradu essent institute eedē persone que in primo qm̄ tūc nihil pdesset probare contrarium.

c Nō puta ut. ADDE q; pau. de ca. die intellectū bar. esse veris simum ad. d. l. nō putavit et dicit q; ista glo. facit ad. q. si testator constitatur i testō se tene. ri vxori in cē tum pro do. te quā ipse re. cipit ipsa pre. sente et acce. ptante et mā. dat eā sibi re. stitui q; si po. stea reuocet testm̄: q; a p̄n. ei. valuit uel. efficiatur i r. ritum dicta. confessio nō. reuocetur tā. q̄ p̄fessio ce. perit habere. dependentiā. q; illud non. est vey quia. nō require. bat cōfirma. ti. per ad. he. reditatis: sic. nec alius cō. tractus con. tentus in. tes. tamento ut. donatio cau. sa mortis vel. inter uiuos. imo cōfirma. tur sola mor. te ut not. C. fa. her. l. filie. et. l. post lega. tus. §. q; mor. tis. j. de his. qui. ut indi. de qua. q. vi. de bal. consi. c. liii. ii. vol. et co. vol. c. lxx. et oino ui. de Ro. cōfil. ccccxlvi. inci. piente omni. potentis cō. sultatio bec.

d Natum. ADDE. fm̄ bal. q; i diffi. nta appella. tio posthuī si. com. preben. dit nisi illuz. qui nascitur. ex legitimo. matrimonio. ideo non cō. prēderet na. turalem tūc. sue vxora. tus cēt testa. tor sue non.

e In. q. ADDE q; cū bar. tran. seunt cōmu. niter ceteri et. idem confu.

tur: sed ad illū circa quē ē posita porrigit. Ex pri. huius. §. no. q; clausula^a posita inter vnū ca. pitulū ad illud tūc refertur nō ad aliud: vt. d. l. pe. j. ti. i. Et aduerte diligenter qa vnū ca. pitulū dicit qm̄ circa idem disponit: ita q; ille dis. positiones circa illud p̄nt simul concurrere vt plu. res institutiones heredū in primo gradu. Sed qm̄ sunt plures institutiones q; nō p̄nt simul cō. currere sed vna in defectū alterius: tunc dicunt diuersa capitula et diuersi gradus: ut instō et sub. stitutio: qd̄ facit ad intellectū multoz. Venio ad h. nisi. ex quo no. q; nō v3 ex h̄ datō a certa p. sona facta: qd̄ apparet: qa exheredatio est priua. tio ab hereditate: iō nō d3 fieri a p. sona certa s; ab ipsa h̄ ditate. Quero qd̄ si fiat simpliciter dicendo: filiū meū exheredo. Rū recte v3 exhe. redatus: ut glo. dicit. Pōt esse alia rō: qa exhe. redatus a p. sona reperit p̄teritus a gradu: ideo tanq̄ preteritus rumpit testm̄ et idē recidit cuz prima Venio ad tertiā particulā ex qua no. q; exheredatio bec. q; quis mihi heres erit filius exheredo nō v3: qa bec verba q; quis mihi h̄ s erit faciunt p̄ditionē: ut. l. qui liberis. §. bec uer. ba de vulg. et pu. s; exheredatio d3 fieri pure: ut. §. pri. §. ergo et c. Est alia rō: qa ante aditaz hereditatē reperit preteritus. ergo testm̄ est irri. tum et ruptū. et h̄c rōnem innuit tex. C. oppo. ad illud expressio eoz q; tacite insunt nō uiuat: ut. l. iii. j. de le. i. s; si tacite inest ut exi. datio assu. mat effectū adita hereditate: ut. l. filiū. §. sed cū ex h̄ datio. ergo et c. Glo. r̄ndet vno uerbo exp̄s. sa nocēt: que nō sunt expressa nō nocent: ut i re. gula iuris. dic q; hic exprimat p̄ aliū modum q̄ per eū per quē tacite inest: ut dicā plene in. l. iij. j. de le. i. Venio ad quartā particulam ex qua no. q; clausula posita in p̄n. refert ad oīa capitu. la. Idē si ponere in fine vel in medio inter plu. ra capitula: ut hic et. §. e. l. i. qd̄ intellige si non sit aliqua rō pp̄ quā magis debeat referri ad vnūz capitulū q̄ ad aliud: ut dicit tex. in. d. l. i. C. e. et hoc est vey in clausula aliqua que p̄ se subsistit et pōt referri ad plura. Sed qm̄ i una dispositiōe adijceret aliqd̄ p̄ modū p̄ditionis uel alteri^o mo. dificationis: tunc an illud porrigat ad alia capi. tula: dic ut dixi in. l. j. de le. i. tetigī. l. talis scri. ptura. §. fi. e. ti. C. Op. §. e. §. in p̄n. So. ibi clau. sula fuit apposta inter gradū: et sic inter vnū ca. pitulū. hic vero post oēm gradū uel intra grad^o et sic loquūtur sequētia r̄nsa. C. Alterius gl. no. qnq; que sunt necessaria ad exheredationē quā vide et signa. Ultimo ex hoc. §. potes colligere qm̄ in. l. uel statuto debeat dici. §. h̄. uel lra gros. sa. nā ex hoc. §. intelligit q; dicat vnū capituluz uel plura. si. n. est vnū capitulū tūc intra illud nō est. §. dū incipit aliud tunc pōt esse. §. iter vnūz capitulū p̄nt esse h̄. ut i p̄n. huius. §. p3. Quero an in dubio videat facta eē exheredatio a p. sona. Et dic ut in glo. qd̄ no. Quero an cōtra istā p̄sumptionē admittat p̄batio in triuz. Gl. C. e. l. i. t3 q; nō. doc. tenent triuz p. l. plane. §. s; si nō corpus. j. de le. i. et l. in bis in p̄n. j. d. p̄di. et demon. vbi non est aliqua p̄sumptio in testō p̄ quā nō admittit p̄batio in contrarium.

Ex §. sequenti.

Que sit rō q; qm̄ posthum^o ē preteritus vitia. ta institutione testm̄ nō incipit a substitutiōe s;

luit bar. suo consi. xv. incipiente testator disposuit. et p̄ hanc. l. placet in. fi. dicit pau. de ca. Jo. an. referre in Rubrica. de testa. q; quidam disputā do tenuerunt q; si quis instituat ventrem uxoris sue que sit pregnans q; non solum uidetur instituisse illum qui est in utero sed quēcunq; alium postea nascitur: et ea uel alia vxore. q; dicit R̄apb. nec ipsi pau. placet p̄ glo. que est i. l. j. sequenti quasi testator uideatur se astrinxisse ad filius qui est i utero. quin imo dicit ipse q; si testator dicat simplici. ter istuo posthumum mihi nascen. turz si sciebat vxorē p̄gnā tem cēctur soluz sensisse de illo q; na. sectur ex illo partu: q; ista lex debet in. telligi quan. do ignora. bat vxorē p̄ gnantem q; tunc non ha. buit respectū magis ad v. nuz q; ad ali. um. d. alex. al. legat. p. opt. io. an. quā di. cit esse ueris. simā consiliū. Odra. cxi. i. meo. c. cxxii. vbi formali. ter illam. q. decidit. idē uidetur sen. sisse ang. con. silio. h. i. meo incipiente ser. Simon in fi. scde col. Ad do q; idē ui. tur sensisse quidam. d. Jo. de ame. lia eius con. silio. xxi. iter consilia bal. clarius consi. lio statim se. quenti. qd̄as. d. philippus d̄ peruiso cui. bal. se subscri. psit inter ea. dem consilia. vol. iiii. nam dicit ipse i. dem ē dice. re istuo uē. trē et istuo posthumum uenter eniā p̄ posthumo ponitur. l. cū quidam. §. q; dicitur. j. de acqui. here. et. l. uerē. §. si pars here. pe. unde si te. stator dicit i. stituo uentrē idē est q; di. cere posthu. muz instituo. Si ergo dicit posthumū in. stituo scilicet quicqd̄ filio rum natum erit q; cūq;

qm̄ est preteritus iā natus sic. et quomodo intelli. gatur casus cōprehēsus i substitutiōe vulgari. s; si heres nō erit ut quia non potuerit.

Si ita testatus. Si nō v3 insti. tutio testm̄ in. cipit a substitutiōe. h. d. C. Quero exemplum et dic ut in glo. ij. qm̄ fuit iter gradū institutoruz expresse. C. Op. j. ti. i. l. nā et si sub p̄ditionē. §. fi. So. glo. ibi in posthumo p̄terito: hic in iā nato et ē rō: quia qm̄ posthumus fuit p̄teritus ab ini. tio ualuit institutio: et sic cepit substitutio depē. dere ab ea. merito irritata institutione pp̄ neces. sitate substitutio uitiā: s; in filio iā nato nunq̄ ualuit. et uide gl. q; incipit iā natus: et tene men. ti istā rōnem q; est rō tex. in. l. tria. et pro ea facit id qd̄ h̄s in. l. si homo mortuus. et l. in. illa stipu. latione. j. de h̄. ob. i. §. illaz duaz legū. C. Op. ad hanc so. C. de ca. tol. §. in. i. ubi legata p̄ non scripta nō debent. Solu. doc. tangit ibi in. §. p̄ scdo. nā hic loquitur in substitutiōe q; pōt per se subsistere et assumere uires a seipsa: s; legata uel fideicommissa nō p̄nt relinq; nisi aliquid relinqua. tur ei q; grauarur: ut. l. ab eo. C. d̄ fideicō. et l. pla. ne. la. ij. in fi. de le. i. et p̄ rōnem p̄dicte solutiōis soluit cōtrarium de. l. i. illa stipulatione. et l. si ho. mo mortu^o. j. de h̄. ob. et ibi dixi. C. Op. de. l. n̄ putauit. §. i. j. de p̄tratab. So. vt ibi dicit. nā ibi loquit in em̄cipato p̄terito cuius p̄teritio ab initio nō rumpit testm̄ fm̄ ista iura: et iō est eadē rō que est i posthumo. Ultimo h̄s notare vnū: tu scis q; substō vulgaris facta p̄ si h̄s nō erit porrigit ad duos casus. s; si heres eē noluerit vt nō potuerit: vt. C. de h̄. insti. l. cum pponas. qd̄ dicit si nō potuerit quō intelligit. Sic q; quo. cūq; mō nō possit siue ex parte testi sit vitium vt hic: siue p̄pter vitū p̄one institute qa spurius: vt. l. ij. C. de h̄. insti. siue p̄pter defectū p̄one in. stitute: qa nō est natus institutus: vt. l. fi. C. de in. sti. et substi. uel qa mortu^o anteq̄ adeat: vt. l. ab oibus. §. cum qdam. j. de le. i.

Ex l. sequenti.

Institutiō posthumi simpliciter facta cōpre. hendit omnē posthumū: secus si institues se atri. geret ad posthumū nascitur: ex tali vxore sua vt ad nasciturū ex ventre vxoris sue q; p̄gnās ē. Et mādans hospitale constitui in domib^o suis si il. las alienet alias emat tamē cōstrui d3 hospitale.

Placet. Institutiō posthumi

trahit ad omnē posthu. mū: et ex alia uxore natū. h. d. C. Op. q; intelligat tūc de primo posthumo: ut. l. bone. §. hoc p̄mone. j. de uer. sig. et l. cum p̄. §. here. ditate. j. de le. ij. So. hoc sp̄ale fauore instōis et testi p̄seruandū: et in odiū p̄teritōis. dicit gl. In eo q; dicit sp̄ale fauore testi p̄seruandū dicit bñ. In eo q; dicit fauore instōis sp̄ale n̄ dicit bene. Nā idēz i exheredatōe vt glo. subdit in. l. iij. i. fi. j. ti. i. Et aduerte qd̄ hic d̄ simpliciter locuz h3 qm̄ appellatio posthumi simpliciter p̄fertur: secus si se astringeret ad posthumū nasciturum ex tali sua uxore. tūc nō porrigeret ad aliū: uel si restringeret ad certū tps ut filium nasciturū ex uentre uxoris mee q; p̄gnās est. nō. n. porrigi. tur ad alios posthumos nascituros ex alia imp̄. gnatione: ut. l. filius. §. si quis. et l. cōmodissime. j. e. C. Ultimo hanc. l. allegaui pridie. in. q. de

alleg. hanc. l. ubi dicit esse casum cuiuslibet recte in tueri. alleg. et not. in. l. q. filius de le. ga. i. idem tenet bal. cōf. .cvii. i. u. col. ubi alle. hanc. l. iii. q. olu. fa. cit qd. fede. consiluit cō. filio. xlii. q. si testator insti. tuit posthu. mum ex vxo. re pregnantē q. si uxor pa. riat duos q. ambo cen. sen. tur insti. tuti per not. in. l. qui filius. r. per glo. in. l. ex duob. j. de reb. dub. Dixit tamen Ange. preal. legato consi. q. si testator dicit uen. tres insti. tutio si pregnantē esset q. soluz ille qui est in utero cen. set insti. tutus p. ter illd. uer. bum est r. ita consiluit cu. ius cō. rariū. tenuit paul. de ca. consil. .lxviii. in. el. piente casus iste frequen. ter accidit. quia p. illa q. ba. si p. gnans eēt non cē. setur q. testa. tor dixerit ad finē si tūc nō eēt p. gnans h. impregna. retur ab eo. de postea uē. ter nō eēt in. stitutus quia tunc diceret elegisse uiaz ad impugna. dum eius te. stamentū uel iudiciū q. nō est dicendū. l. miles qui destinauerat. j. de test. mi. sed illa dixit. se cē. set quia de illa i. firmi. tate crede. bat mori. Et q. illud d. buz si pregnantē eēt et cō. pre. bēdat alio. posthumos q. illum qui erat in utero tenuit bal. in. d. cōf. .cvii. dictus. d. io. de amelia. in. dicto consil. .i. allegato r.

facto. Quidam iussit fieri hospitale in domib^o suis: et illud heredē instituit: postea supuiuens domos illas alienauit et alias emir. dico q^d lz illa uerba regulariter i domibus suis referantur ad tps testi: ut. l. si quis ita. de aur. r. ar. le. tū fauore iustōnis et testi pseruandi referuntur ad domos postea empras per hanc. l.

Ed est quesitū. Qui v^o pedis grauari ppter accis nō impedit po^o sthumuz instituire: sec^o si a natura. h. d. C. Op. j. e. l. si qs posthumos. So. ut dixi i sumario. Ex. l. sequenti.

Limitationē habes ad. l. hac cōsultissima. §. si qs aut: et intellectuz ad. l. si duob^o. §. si prius.

§ filius. Testm̄ ex quo im^o possibile est hered^o tate adiri de iure ciuili p̄mum testm̄ nō rumpit .h. d. C. Op. p. r. videt q^d p̄mum rūpatur: vt. l. hac p̄sultissima. §. si. qs aut. C. de testa. Sol. di. cunt quidā q^d ista intelligit p̄m illā. f. q^d primum nō rumpit nisi qm̄ in scōo instituti sunt ueniētes ab intestato. Alij dicūt q^d illa. l. loquit qm̄ scōm testm̄ ē imperfectū rōe solēnitatis omisse: vt qa nō fuit numerus testm̄: secus si fuit imperfectū ex causa p̄teritionis vt hic: qa tunc nō loquit ille .§. r. in hoc residet glo. r. bñ quaz no. qa est op^o tima limitatio ad illum. §. C. Lōtra hanc videt. tex. in. l. si duob^o. §. si prius. j. d. Strab. sed ibi d^o intelligi de testō imperfecto rōe solēnitatis in quo fuit p̄teritus filius emancipat^o et alij ueniētes ab intestato instituti. nā cū filius emancipa^o rus nō rumpat ipso iure: apparet q^d scōm in quo sunt instituti ueniētes ab intestato v^o r. rūpit p̄ mum: vt in. d. §. si qs aut: et illud scōm postea rū pitur per Strab. petitas a filio emancipato p̄terito: et hic est uerus intellect^o illius. §. J. d. si testa. mentū sit imperfectū rōe imperfecte voluntatis: vt. s. t. i. r. l. si is qui testm̄: r. ibi no. C. Op. v. sti. q. mo. te. in. fir. §. posteriore. Rūdeo dicit gl. ibi impossibile erat adiri heredatatem ex scōo res. sō. hic nō: iō prius hic nō uitiatur. C. Op. j. ti. i. l. posthumos. in. prin. So. ibi in postumo p̄ teritio non est possibile adiri: qa eo non nato: et ideo primū rumpit. C. Op. ex testō ubi fili^o iam natus est p̄teritus possibile est adiri ipso ap. probante testm̄: vt. l. filio. j. tit. i. Breuiter dicit Dy. hic fuit fili^o morte p̄uentus: iō nō fuit possi. bile: sed istud nō est aliquid dicere: qa nō queri. mus an adierit: sed an adiri potuit. Sol. glo. q^d hic in testō quod de iure ciuili nō v^o iō nō rum. pit primū: iō v^o d^o iure pretorio: et lz ualeat de iu. re pretorio non tū rumpit primū vt hic r. ibi: et glo. in. l. cū in scōo. j. ti. i. l. si quis. §. i. j. de vul. r. pu. substi. tu dic q^d nunq^o ē possibile adire h^o ditatem de iure ciuili. nam filio approbāte pote. rit petere bonoz pos. sōm ta. nō adire: vt. d. l. si. lic: r. no. in. l. i. de pe. he. r. l. certū. C. vñ legi.

§ a primo. Filius iaz nat^o rūpit spē eius gradus a quo p̄teritus ē incōtinenti posthumus uero statim cuz nascit. h. d. C. Op. ex h^o datio facta a p̄sona nō v^o vt. l. iij. §. fili^o. §. .e. sed hic fuit exheredatus a p̄mo herede. ergo r. So. intelligas nō eē exheredatū a p̄sona sed a gradu. qd̄ in dubio p̄sumitur. Et expone a p̄ mo herede. i. a p̄mo gradu institutorū. C. Op. qd̄ nō est non pōt rumpi: vt. l. nā r. si sub condi. tione. §. r. post defectū. j. ti. i. sed substō penden. te cōditiōe nō h^o effectū. ergo r. So. qd̄ non est re nec spe nō pōt rumpi vt in p̄tario: sed qd̄

est spe potest rumpi: vt. l. iij. §. i. s. usufruc. quē / admo. ca. r. j. de usufruc. le. l. sempron^o attalus: sed substō ē aliquid spe: ergo rūpi pōt. C. Op. hic dicit idem in posthumo. Cōtra. j. e. ti. l. post. humus. in. prin. So. intellige posthumū natum uiuo p̄re r. decessisse eo mortuo: vt i gl. C. Op. q^d posthumus rumpat incōtinenti sicut iā nat^o: qa pro nato hētur: vt. l. qui in vtero. de stat. ho. Dicit glo. non hētur pro nato fauore testi: sed nō est necesse dicere: qa anteq^o nascatur nō ē in p̄tate p̄ris: vt. l. si. j. de colla. bo. ergo nō pōt rū. pere. C. Op. p. s. e. l. iij. in. fi. ubi sit differētia in. ter posthumū r. iam natū. So. qm̄ sit a primo ex. heredatio a secundo p̄terito nō est d̄ria inter. iam natū r. posthumū vt hic: sed qm̄ p̄terito sit a primo: exheredatio a scōo tunc est differētia vt. in contrario.

Ex. l. sequenti.

Can mulier sterilis gaudeat priuilegio dotis.

§ quis posthuos.

Non pōt quis posthumū vt suū istitue. re quē non lz habere impediēte natura vel iure. secus si h^o potest lz cum difficultate. h. d. prin. apum huius. l. cū. §. si. C. Op. dicit h^o posse. institui posthumū quē h^o non pōt. Contra. s. .e. l. sed est quesitū. §. spadonē. r. §. sed si castra. tus. So. glo. tripl^o. Una est non pōt. f. de facili. Scōo mō intelligit q^d instituit posthumū quem h^o potest per adoptōem: r. est magis nota. que libet tū pōt esse bona: r. vide glo. que incipit fa. cile r. C. Op. ad ultimā solutionē d̄ tex. qui di. cit quos hēre r. Rūder glo. q^d quos facit sim. plices relationē nō ad id de quo querit. C. Op. j. de le. ij. l. si ita quis. §. si. r. l. fideicommissum. j. de p̄di. r. de. vbi appellatio filij in dubio intelli. gatur de naturali. So. glo. q^d istud iō ne rumpat. tur testm̄: r. glo. bene dicit: qa illud testator vi. det uoluisse cū de alio posthumo cogitare non. potuerit: cū naturaliter eū habere non poterat. ppter impedimentū accitū vt dictū ē. C. Op. j. e. l. §. si. So. glo. hic loquit qm̄ est impedimē. tum nature: ubi qm̄ ē impedimentū iuris ciuilis. Tu dic hic expectare q^d alij desinit eē nupta est. turpe. iō nō est expectandū: vt. l. inter stipulan. tē. §. sacra. j. de ver. ob. sed in. fi. h^o. l. expectare. q^d emancipet nō ē turpe. C. Op. j. e. l. fili^o. §. si. So. ibi instituit talē qui poterat nasci ex ea que in euentu cōditiōis poterat esse vxor. C. Alt^o mo debetis scire q^d istā. l. induxi arg. s. so. ma. l. i. An mulier sterilis habeat priuilegiū dotis. Et vide glo. que multū facit r. incipit p̄suetudo. l. generalis. r. illud qd̄ ibi dixi r. istud quod hic dicit est uerus q^d magis inspicit natura q^d aliq^o impedimentuz accitale: vt qa ex aliquo acciti nō generat. secus si natura impediret: vt. l. sed est quesitū. §. sed si castratus. s. e. r. nota. glo. in. l. suum. §. spadonē. s. de iur. do. Ita in p̄posi. to si mulier eēt ita arta q^d nō posset p̄cipere: tūc non hēret priuilegiū: vt. l. querit. §. si ita arta. d̄. edi. edic. vide glo. que incipit vt suum: ubi lz tūc. hodie corrigitur r. c. Ita est bona expō: qa alie. nus pōt institui: vt. j. de leg. i. l. pe.

Ex. §. sequenti.

Ne pos emancipatus qui tēpore mortis non tenuit primum locum an habeat querelam ex p̄sona sua uel p̄ris morte vel repudiatiōe exclusi.

Si filium. Iste. §. ē subtilissimus: r. breuiter hoc dicit. Filio exheredato r. a querela excluso morte vel re. pudiatione nepos ex eo qui tempore mortis

precedēti te. nuit ipe q^d ē si testator di. cat instituo. ventrem si p̄ gnans fuerit q^d testator ui. detur se atri. xisse ad illuz qui erat in u. tero tamē ut dixi bal. con. suluit contra. riū in dictis consiliis r. in. p̄. cccclviii. .ii. li. idēz te. nuit ubi di. cit q^d illa d̄. ctio si resolu. tur in qm̄. i. si pregnantē est. set quādo p̄ gnans essent r. idēz uoluit bal. consilio. .ccccvii. ii. vol. in. fi. cō. filii.

Si prius. ADDE hic p. d. Alexā. qui in alio h^o laborat.

De natu. rali. ADDE bal. consilio. .ccccxii. ii. li. bro. r. hec. l. facit ad. q. d̄ qua p. bar. in. l. fi. s. d̄ of. p̄. q. si sit p̄suetudo q^d oblatio. que sunt in die d̄nico spe. ctent ad ar. chidiaconū: r. que sunt i die gloriose uirginis spe. ctent ad res. ctore eccles. sie q^d debeat attendi dies domini^o si imo r. eodez die fuerit so. lenitas uirgi. nis de quo p. l. r. j. mol. in. l. qui solu. dū de leg. i. r. ex uerbo ha. bere ibi quos adoptauit in. ferunt bal. et. j. mo. q^d si exi. stens i sacris instituat po. sthumū debz itelligi d̄ ado. ptiuo uel de uero etiaz le. gitimādo iu. xta ea que ha. bentur in. c. per uenerabī. lē qui h. sine. legi.

a C Primus locum. AD. DE qd ex hac. l. infert bal. fuisse consul. tum per non nullos qd sta. te statuto qd filia non suc. cedat qd diu masculus su. peruixerit et tpe mortis testatoris fi. lius masculus institutus vi. uebat & filia erat pterita lz postea de. cedat filius sine filio ma. sculis qd ta. men filia no. rumpat testm quia sicut ex. cludor ab ite. stato ita ex te. no. & ut serf. ista. q. fuit d. facto perusij. tempore bar. to. collegiuz. senesc. & ray. de forli con. suluerunt qd no. rumpat p. ut. s. per istu. tex. & per. l. si. qd filio exbe. redato. j. tit. i. contrariu. cosuluit bar. propter illud uerbum qua. diu ut et po. nit in. l. si. j. ad tre. d. qua. q. vide per. bar. consilio. suis incipien. te pater ha. bes filiam et consilio inci. piente in no. mine domi. ni preponit per bal. con. si. cex. ii. lib. & eo vol. con. si. cex. vii. & ibi an trans. mittat ius su. um ad filios & plenius p. pe. de anch. p. filio. cex. i. incipiente in. ebristi noie. bec questio.

primū locū nō tenuit preterit° testm̄ nō rūpit. alias secus: sed institutis repudiantib° pōt suc. cedere vt legitimus. b. d. & quattuor dicta hz ut euidenter p3 ex tex. C Ad primū casum oppo. & uidet qd nepos pteritus rūpat testm̄ ipso iure mortuo pte: ut. l. posthumi. §. i. j. ti. i. So. ibi est mortu° pater nepotis uiuo auo: & sic nepos in. cipit tenere primū locum auo uiuo. hic uero de. cessit filius post mortē p3is. C Oppo. qd iste fili. us possit rūpere per querelā: ut. l. si quis filiū. & l. sancimus. in fi. C. de inoff. te. So. non potest rūpere dicendo nullū tanq̄ su°: qa tpe mortis non tenebat primū locum: ut hic: sed ex psona p3is poterat intentare qrelam & per eū rumpe. ut in. l. p3raria. C Venio ad h. diuersum. & op. de pcedenti rīso. So. hic filius exheredat° erat apud hostes: & ibi decessit. vñ fingit mortuus p̄ ma hora captiuitatis: & sic uiuo patre vnde tpe mortis t3 p̄mum locum merito rūpit. C Venio ad h. qd si moriente. C Oppo. dictio moriente ē p̄cipium p̄ntis t̄pis & quis moritur uiuens: ut. l. si qs duos. j. de manu. te. Et hic dicitur qd moriente repudiavit. Cōtra. l. si qñ. §. illud. C. de inof. te. So. intelligas hic per qrelam repu. diatā post mortē: & expone moriēte. i. mortuo. ut in glo. C Op. qd ille nepos hz querelā ex p. sona sua: vt. l. iij. §. si emancipatus. j. de bo. pos. p3ratab. Glo. non so. imo asserit qd ille nepos nō possit habere querelā tanq̄ a patre repudiatā: & sic intrat in illud difficile dubiū utru3 in quere. la inofficiosi testi sit locus successorio edicto. de quo in glo. i. l. pater filiū d inof. te. & l. si is. e. ti. & per By. in. c. non d3 aliquis. ex de reg. iur. li. vi. per Ly. in. l. si qs filiū. C. de inof. te. ueritas est qd nepos hz querelā ex psona sua: ut. d. §. si emā. cipatus. & d. l. si is. non ex psona p3is: qa repu. diata per eū. ita loquit glo. et sic dicit quō p̄teri. tus hz querelā. C Glo. i. palle. l. pater. exponit querelā. i. p3ratab. Ego dico qd stat pprie. decla. rabo in. l. in suis. j. e. C Alitmo ad h. sed si he. res. op. de pced. uer. ubi requirit qd teneat pri. mu3 locū tpe mortis. So. uerū est q̄tum ad rū. pendū: secus q̄tum ad ius succedēdi ab intesta. to qa tunc sufficit qd teneat primū locuz eo tpe quo testm̄ destituit. C Op. ad istud qd etiā quo ad successionē d3 esse pximior tpe mortis: ut in. sti. de here. ab inte. §. ita demuz. So. tex. insti. d. le. ag. suc. §. pximus. & hic soluit r̄riuz. f. aut qs decessit nullo condito testō: & requirit qd succe. dens teneat primū locuz tpe mortis: aut dece. dit p̄dito testō: & sufficit qd teneat p̄mum locum tpe quo testm̄ destituit: ut hic & glo. no. in. l. si. j. d. cōdi. insti. C Op. ad hunc tex. qualitas ad. iecta h̄bo intelligit h̄m tps uerbi: ut. l. i. delictis. §. exneus. §. de noxa. & l. si ticius. de testa. mi. §. uerba. l. xij. tabu. dicebant qd succedebat pximi. or si intestatus moritur: ergo appet qd sit pximi. or cū moritur. Rñ. ista h̄ba intestatus moritur faciūt unū cōposituz qd non h̄ficatur tūc cum morit: sed tūc cum post mortē testm̄ destituit: iō ad illud tps refertur: & sufficit qd illo tpe sit pximior. hoc uult dicere tex.

Ex. l. sequenti.

C Si testator instituit filiā nasciturā & que ma. trimoniū p3raberet i mille: filiā uero nasciturā: & que religionē ingredere in. cc. & cōtingat filiā nasci: & accipere habituz tertij ordinis hoc casu censetur preterita.

c **Immodissime.** Qui pu. det in vno casu in alio uidet omittere:

sed prouiso simplex porrigit ad omnem casuz. b. d. C Oppo. C. e. l. fi. So. glo. multis modis hic & ibi: & illam puto uerā: quia si testator puta. bat se morituruz incontinenti forte stabat in pe. riculo mortis h̄m casuz qui ponuntur in. l. iij. cum. l. sequē. de do. cau. mor. ideo si nascat eo vi. uo nō uidetur preteritus: quia uoluntate3 habe. bat instituendū euz: & hoc innuit tex. l. contrarie in fi. dū dicit ne penā patiatur preteritionis qd fi. lios nō preterijt. C Op. C. e. de inof. tes. l. qm̄ in. prioribus. vbi conditio reijcitur: ergo remanet institutio pura. So. hic tex. notabiliter soluit: qa qdam est conditio que apponit institutioni fa. cte de persona certa: & loquitur lex contraria. qd. dam est conditio que apponitur institutioni fa. cte de persona incerta: & sic hz non solum vim conditionis s3 demōstrationis: & tūc ea deficiē. te talis persona sub conditione non uidetur isti. tuta: ut hac. l. in fi. Et per hoc dicebam in. q. de facto testator instituit filium qui sibi nascetur & matrimonium contrahet in mille: filiā uero que sibi nascetur & monasterium ingreditur in qu. gentis. Contingit qd mulier nata professa est re. ligationem tertij ordinis fororum sancti Fran. & sic nec nubet nec monasteriuz ingredit. dicebat3 ipsam preteritam & testamentum ruptuz nec po. terit ipsam institutam dici sub conditione: imo nullo modo est instituta: ut hic & ita de facto ob. tinui. C Opp. de. l. si extraneus. §. de condi. ob. cau. So. ut dixi. §. so. ma. l. si cum dotem in prin. ci. C Op. j. e. l. si filio. i. fi. glo. non sol. By. dicit qd ibi dispositio fuit facta simpliciter. C Oppo. insti. pro socio. §. illud. glo. non sol. By. & Ja. d. are. dicunt qd ibi exprimebatur talis casuz i quo concluderetur omissus ex natura expressi. dicā in. l. gallus. §. & quid si tm̄. j. e. C Op. extra glo. de vulga. & pu. iam hoc iure in prin. vbi dispo. sitio facta in unum casum porrigitur ad alium. so. ut ibi. dicam & in. d. §. & quid si tm̄.

Ex. l. sequenti.

C Titulus pro herede non habet locum i suis & dictio quodāmodo est nota iproprietatis fi. lius uiuo patre improprie dominus dicitur pos. sessioq3 in suos non p̄tinuatur sicut dominiuz. & olim patri licebat occidere filium & exhereda. re sine causa. & quia dominiuz continuatur in fi. lium pater non potest illud in aliu3 transferre ni. si filium priuet ideo preteritus rumpit testamen. tum ipso iure qa etiam dominium rerum mater. narum non continuatur in filium & non est ne. cessaria priuatio ideo eius preteritio habetur p. exheredatione. et in querela inofficiosi testamē. ti habet locuz successorij edictum. & suus dicit testamentum nullū vel uenit per cōtrata. quan. do ē talis conditionis qd in eum cōtinuatur do. minium.

i **A suis.** In suos heredes dici. tur continuari domini. ium non noua hereditas obuenire: li. cet possint ex h̄dari. C Et sciatis qd audiui bis istum librum sine alia immixtione & nunq̄ audi. ui istam. l. & Ac. & doc. & scripta pertransseunt: s3 vt mihi uidetur non posset iste titu. bene stare si ne ista. l. Diuiditur: primo ponit unum dictum. Secundo illud declarat. Tertio illud probat ex cōmuni usu loquendi. Quarto concludit pri. mum esse uerum. Quinto ex p̄dictis ponit vnaz illationem. Sexto respondet cuidam obiectio. ni. secunda ibi: qui uiuo. tertia ibi: vnde etiam. quarta ibi: itaq3. quinta ibi: ex causa. sexta ibi: nec ob. C Primum dictū est qd i suos heredes

b C Tertio or. dnis. AD. DE in q̄ru3 alex. dicit qd persone pro. fesse tertij or. dinem sancti francisci non dicuntur reli. giose qd ides tenet Ro. cō. filio. ccc. lxxv. vbi dicit qd mulier tertij ordinis pōt succedere in feudo in casu bus in quib3 alias mulier succedit.

Occidere. ADDE qd ex tex. i. h. infert ang. qd si iure statuto qd banni- tus possit impun e occidi poterit impun e vulnerari. allegat tex. l. nec l. ea. s. occidere. & ibi no. bar. j. de adul. text. in. c. cui l3 de re. iur. idē tenuit Ly. i. l. i. ad h. C. que sit lōga consue. & bal. in. l. i. qd non dicaz rapere. C. de epis. & cle. & i. l. i. ad h. C. de pua. carce. vbi tenet qd poterit in car- cere puato d

fineri & d. an to. in. c. h. de consue. i ma teria extēso nis tenuit qd quelibet intu ria poterit el fieri et huic snectitur qd uoluit bart. i. l. i. s. h. j. d. ad. leg. & in p. h. incipien te statuto ca stri plebis qd stante statu / to qd bannit' possit impu ne offēdi por terit occidi p. c. h. de ho. mi. in. vj. idē tenet Jo. an. i. addi. ad spe cu. i. ti. de cō sit. s. i. in fi. q. per cōtu mactam hui' bāniti statu. tuz voluit pe naz ag. graua re. ar. l. capi. talium. s. in exalibus. j. d. penis. Bal. vero i suo pe culio in vbo bannitus di xit qd aut erat bannitus p. pter causam propter quā ueniebat im ponenda pe na mortis & tūc possit oc cidit aut non tunc qd nō l3 iudici non liceat priua / to & hanc se quuntur An ge. & pau. de ca. in. l. gaus. s. d. s. vr. p. dio. latius ibi vide & p an. ge. con. c. l. lxxvj. p pau. de ca. cōfil. c. xlii. bart. cō fil. c. lxxviii. s. alle. & bal. con. c. xviii. gnto libro. b. Posses sio. ADDE qd priuz etiā tenuit bal. in. l. hna. C. de edi. di. adri. tol. & i. l. i. C. de appel. & i. auē. defūcto. C. ad ter / tu. & i. c. i. de cōtro. inter maf. & femi. & i. auē. igref & i. auē. pōit ra tionez p. l. cū

dicatur continuari dominium non noua heredi- tas obuenire. **C** Ex hoc dicto procedit qd i suis heredibus nō h3 locuz titulus pro herede: vt. l. nihil. C. pro herede. iō semper suis extētibus he redib' ad pbationez prescriptōis alius titulus qrendus est. **C** Secundū dictū in quo pbatur p̄mūz est qd filij & ceteri sui uiuo p̄e dicunt quo dammō dñi. cū ergo efficiunt heredes non p̄nt habere dñum nouum cum ipsi ante haberent. **C** Tertium dictū probat illud qd dictuz est. s. e. hoc modo. familia accipitur i iure pro substā tia: ut. l. nā q. s. h. j. ad treb. z. l. pnunciatio. de s. sig. sed in vsu loquēdi & et in iure d̄f paterfa. & filius. Est ergo pater istius substantie dñs: & sic substantia aliquid tribuit vtriqz equaliter: s3 per hoc nomen p̄f & filius discernit genitor a ge nito. **C** Quartū dictum est qd ex predictis con cludit. nā ex predictis sequit' vey esse dictum qd noua hereditas nō d̄f obuenire filio: sed magis administratio libera quā a nō hēbat. **C** Quin tum dictum est vt ponat illationem ex predictis qd l3 filij non sint instituti: tamē ab intestato dñi sunt ex continuatōne dñi. Sexto respondet cui dam obiectioni hoc mō: si filius est dñs uiuo pa tre. ergo pater non potest euz exheredare: & sic contra totam istam lram. Ad quod respondet non est mirandum si patri l3 eum exheredare & priuare bonis: quia eum licebat etiaz occidere. h. d. **C** Oppo. qd duo non p̄nt esse dñi insoli dum: vt. l. si vt certo. s. si duobus vehiculum. s. cōmo. So. dicitur filius dñs improprie uiuo pa tre: vt patet ex tex. qui dicit quodammō: & hoc ē quod dicit glo. qd hoc dñum filij consistit in nu do & puro intellectu. q. d. magis est in imaginā tione quada3 q̄ in veritate. simile dicit glo. in vi ro & vxore: quia l3 vir dicitur dñs: tamen vxor ē dña: vt in. l. in rebus. C. de iur. dot. sed ista equi paratio non est vera: quia in vxore dicitur retrā fire dominus: in filio dicitur continuari: vt hic. **C** Oppo. j. de acq. pos. l. cūz heres. Glo. hic di cit qd i filio videtur cōtinuari possessio' sicut do miniū. Contrarium est verū: vt no. l. cū miles. ex qui. cau. ma. Non ob. l. i. s. filium. j. pro here de: quia fateor qd nouus ti. possessionis non v̄i detur obuenire filio: vt. l. nihil. C. pro h̄de. ta men noua possessio & noua apprehensio ē neces saria. **C** Oppo. insti. de his qui sunt sui vel alie. iur. s. hna. Respondeo olim licebat occidere: hodie non: & sic mitigata est p̄as patris in per sona & etiam in bonis: quia hodie non l3 exhere dare absqz cā: oliz simpliciter licebat: ut hic & l. iij. s. sin autē heres. s. e. **C** Quero qd est rō qd fi lius suus preteritus rumpit testm̄ ipso iure. Re spondeo ad hoc facta est ista. l. quia suo heredi nō d̄f hereditas obuenire de nouo: sed d̄f conti nuari: ut hic. Cum ergo dñum continuatur in filium nō pōt pater in alium transferre dñum: & alium heredes facere nisi priuet eum: ut hic. & hoc dicit tex. in ver. hac ex cā: quia si nō institua tur vel exheredetur dñs remanet. **C** Quero qd ē ratio qd preteritio materna habetur per exh̄da tionem. Rūdeo: quia cū dñum a persona m̄is

bredeos. j. d̄ acq. pos. & ibi & bal. consilio. xlii. primo libro. **C** Illi priuet. ADDE qd hanc rōnez comprobat ang. per qnqz motiua que hic vide per alex. post ipsum. Jdez facit bal. per sex motiua. vnde an ge. dicit qd rō reddi nō potest nisi quia hoc fuit introductum pro solenni

tate qd filius deberet a patre exheredari. vnde sicut in aliis solēnitatibus non potest reddi rō utputa cur magis vnqz. viii. vel. vi. testes requiran tur in testō ita nec in isto: & hanc tenet pau. de ca. hic Raph. cu. in. l. si fil' s. eo. & Ro. in. l. ii. C. de bo. pos. contra tab. Bal. vero dicit qd ratio ē qz in patre est introductum pro solēnitare qd suum heredem instituat vel ex

nō continetur in filium cū nō sit suus nō est ne cesse qd exheredat filiu. i. ex dñum ponat: sed si eū pretereat facit cōtra offm̄ pietatis: iō daf que rela. **C** Quero vtruz in querela inofficiosi testi hēat locū successorū edictū. glo. in. l. si quis po ssumos. s. i. s. e. v̄ dicere qd nō. **C** Contrariuz no. in. l. pater filiu. de inof. test. p. l. si is. e. tit. & hoc t3 By. in. c. nō d3 aliquis. ex de reg. iur. li. vj. p̄bas in. l. iij. s. si emancipatus filius. de s3 tab. p. glo. & Ly. C. de inoffi. testa. l. si qs filium. **C** Retenta illa opi. op. nepos qui erat in p̄ate nō fuit exhe redatus nec p exheredato habitus: ergo nō ha bebūt querelā s3 rumpit testm̄ ipso iure: ut. l. non putauit. s. i. j. de s3 ta. & l. si is. s. de inof. test. & l. maximū. C. de li. p̄e. si ergo filius est exhereda tus nepote ex eo in p̄ate retento p̄terito filio ex cluso a q̄rela ex successorio edicto nō pōt nepos venire p querelā: s3 p s3 tab. vel dicendo nulluz. Rū. glo. in. d. l. pater filiu. s. de inof. te. huius ti more exponit querelā. i. s3 tab. qd cōmuniter oēs sequūf. **C** Sibi aut displicet: tunc. n. ē vey qd su' preteritus dicit nullū vel venit p s3 tab. qm̄ est ta lis p̄ditionis qd in eū p̄tinuatur dñum: ut qa te nebat primū locū. s3 in. q. posita filius exhereda tus p̄cedebat nepotē: vñ in nepote nō continua batur dñum illius: ergo nepotis p̄teritio nō fa cit testm̄ nullū: sicut preteritō matris. d3 ergo ve nire p querelā in qua filius exheredatus p̄cedit cum: sed filio ex cluso uenit nepos similiter p querelam: ut. l. si quis filium. C. de inof. test. vbi est casus & l. pater filium. s. de inoffi. testa. ita de bet intelligi ista materia.

Ex. l. sequenti. **C** Natus dicitur qui uenit perfecte uel extract' est extra uentrem. & qm̄ quis dicitur nasci uiuus & an qui est seminatus uiuens & postea moritur rumpit testamentum.

Quod dicitur. Etiaz qui exciso ven tre trahit preterit' rumpit testm̄. h. d. **C** Quero qm̄ d̄f nat'. Rūdeo qm̄ p̄fecte uenit vel est extractus' ex uentre & uiuus. si enī medie tas corporis uenit ex uentre & uiuit ut sepe con tingit nō diceretur natus. tex. est in. l. pe. C. eo. **C** Quero qm̄ dicat nasci uiuus. Rū. qm̄ nat' uo cē emittit uel et nō emittit: sed apparet eū ē ui uum l3 momento: ut. d. l. pe. C. e. & ibi sentit glo. qd intellige si nat' h3 formā hois: ut ibi. **C** Que ro quid si est seminatus uiuens & postea morif: an rumpat testm̄: idē est casus in. l. vlti. C. e. Et istā. q. feci uni in puato exaie & nō bene respōdit **Ex. l. sequenti.**

C Legitimādi p̄atem h̄is natos ex icestuoso coitu itez ex adulterino an possit legitimare na tum ex in cestu & adulterio simul. & quis sit effe ctus coniunctionum aduersatiuarum.

Ita scriptum. Pro uisio facta in casibus separatis porrigit ad eosdez casus simul p̄iunctos. h. d. **C** Oppo. s. e. l. cōmodissime. Sol. ibi. puidit i vno casu tm̄: hic puidit in duobus casibus separatis: iō si ve

opi. deducit: deinde allegat odof. in. d. l. anniculus in verbo extractus ita tenere in lectura quā ipse habere dicebat illi cui dirrigebat consiliū. Sub dendū est et qd pau. de ca. in. l. pe. C. eo. dicit qd natus ante qz tangat d̄ se ptimo mensē nō rumpit testm̄ qz cēctur uuere nō posse. i. in. testō. s. h. o. ii)

beredet ideo illa nō fuata non tenet s3 cum i matre hoc nō req ratur pro lo lēnitare iō co ipso qd alium instituit pōt. ip3 exhereda re. & euz hac rōe videtur transire alex. d. **C** Extract' ADDE an occidens cri stentem i ute ro puniatur ut homicida Jaco. bu. i. l. h. C. de suc. refert aliq3 distinguere aut erat ani matus aut si p̄mo casu ue niat appella tio hominis scdo casu nō per glo. in. l. diuus de ex traordi. cri. & cū ipso trā sit ang. & fa ly. bal. vero hic dicit qd h̄ puniatur per .l. cum inter veteres. C. d̄ fidei cōmiss. dum dicit ta lem in vtero existentē spe rare esse ho minem ergo interim non ē homo & cū ipso transit pau. de ca. s3 qualiter de iur. cōmuni puniat vide l. i. h̄ quis ali quid. s. abor tionis de pe nis & in. c. si cut el. ii. ex tra de homi. facit etiā bec lex. ad illā. q. an extractus sceto uentre dicatur nat' ad hoc ut sit locus substi vel ne d̄ qua .q. per saly. in. l. h. C. eo. & dicit bald. ita consuluif. se sed non al legat consi lia sunt. cxlii. & cvii. tertio vol. & ibi di cit qd aduoca ti lucani du bitabant sup isto passu. tū ipse aliquibus rōmbus ue ram cē eius extractus ita tenere in lectura quā ipse habere dicebat illi cui dirrigebat consiliū. Sub dendū est et qd pau. de ca. in. l. pe. C. eo. dicit qd natus ante qz tangat d̄ se ptimo mensē nō rumpit testm̄ qz cēctur uuere nō posse. i. in. testō. s. h. o. ii)

.j. de suis de legi. q. e. ve- rum si constat cum uiuere non posse ex alia causa q. q. sit nat. te- pore non de bito q. tunc rumpit p. d. .l. pe. & idem tenet Raph. hic & sequit alex. p. quib. dicit facere .l. vxoris ab ortu. C. co. s. tu dic q. bal. cõsilio. cxiij. tertio lib. t. q. nat. octa uo mense q. fm phisicos uiuere nõ p. rumpit p. l. vxoris abor tu. l. cum q. certaz co. ti. & de preben te poculum abortiois uide barba. cõsilio. xxiij. .ii. vol. & ibi qd si abort. nõ sequatur. C. In. l. ii. vi de q. ibi po. sui post alex. quibus etiaz adde Jo. de anania cõs. lxxxv.

niunt simul iuncti ex presumpta uoluntate defu- cti dispõ trahit ad illu casuz. dicã. i. l. gallus. s. & qd si tñ. j. e. Et hoc facit ad. q. quaz disputauit boñ. d. Jo. an. cald. dicēs. Papa pcessit legato q. possit legitimare filios natos ex icestuofo coi tu: & adulterino ptingit q. qdã erat natus ex coi tu adulterio & icestuofo: & sic sit pcurrerant i eo qrebat an legatus posset legitimare. bec. l. facit q. sic pma facie: s. si recte inspiciat facit in dñuz dicit. n. q. fm iuris rigore puiſio facta in casib. separatis nõ porrigit reglr ad eos sit iunctos. Ita. q. examinaui in. l. ij. in pn. de s. ob. C. Al- timo no. ex hac. l. q. qñ gs utif istis piuctionib. aduersariis si po: sinaut: q. si: s. si: & sibus: tuc vñ velle q. vno casu exite nõ hēat locu dispõ fa- cta in alio: ut hic. qd facit ad multa: dixi in. l. i. re- petundis. j. de le. ij.

Ex. s. sequenti.

Si testator facit heredē in testõ solēni deide adimat hereditatē & libertatē q. voluntas ē ista:

Regula. Quādo sūt duo quoz vnuz sine alio eē nõ potest: vnum nõ poterit sine alio tolli: sed sublatus virtute re- manentis p durat. h. d. C. Et iste vnus ē malus .s. per artistas & theologos: an qualitas possit separari a substantia. C. Op. & videt q. libertas pōt tolli a legato & ecõtra: vt. l. suum filij. s. idez si suus. j. de le. i. & l. si seruus. j. s. ad. le. Rūdeo q. ista. l. loquitur in his quoz vnū non pōt cõsi- stere sine alio: vt in hēditate & libertate. C. Op. de. l. si certaz. s. si eadez. j. de te. mili. Sol. fallit i milite cuius testm nõ astringitur regulis iuris: vt ibi: & rō est: quia miles potest sine hereditate dare libertatē. C. Ultimo oppo. q. voluntas te- statoris est suanda: vt. l. in pditionibus. de p. di. & demon. Rūdeo ego intelligo nisi appeat testa- torem aliud voluisse: sed intellige q. ista volun- tas sit solēnis: alias admī non posset sine leber- tate: sed quādo est solus hēs secus: & istud vide- tur pbari in. l. sed & si in pditione. s. si. j. de hē. insti. hoc tenet Guil. in. l. si vnus. s. pactus. s. s. pac. Nec ob. l. ita tamē. scõo rñso. j. ad trebel. & .l. si suus. j. de bo. auc. iud. pos. Pñle dixit hāc .l. itelligi vbi euidēs uolūtas defuēti appeat: qd itelligo. s. q. adimido vnū uoluerit adimere vtrū qz. ar. l. illud. & l. nec is. s. hēs. de acq. he. hoc at itelligo si ista adēptõ fiat i uolūtate ualida: ut di- xi plene i. l. si tñ. j. de le. iij. C. Quero qd si suus hēat coheredē. Rūdeo tuc cessat hui. s. rō. pōt .n. tuc reling hēditas sine libertate: & libertas si ne hēditate: ga aditiõe cobfdis pfirmat testm: ut. l. s. si pditioni. s. si. j. de be. insti. qd t3 Guil. in .l. si plures. s. i. s. de pactis. C. Quero quõ uale- bit istud facio te heredē i testõ solēni postea adi- mit libertatē & hēditatē: q. ē ista uolūtas secūda. testm nõ: ga nõ ē hēdis institutio. codilli nõ: ga i codicillis nõ pōt directe adimi hereditas: qd ergo erit cogitabitus.

Testamentū. Exhēditatio que p aditionē cõfirmari nõ potest i uita exhēdati ipso iure est nulla. h. d. C. Op. q. testm ualeat: ga filius fuit exhēdatus fm formã. l. i. & ij. s. e. So. glo. hoc iõ ga exhē- datio nõ t3 nisi adita hēditate. Ja. de ar. dicit q. attēta ista rōne nunq. ualeret testm in quo quis sub pditionē eēt hēs institut. & fili. exhēdatus qd est s. l. nã & si sub pditione. in pn. j. ti. i. quare dicas q. exhēditatio post mortē ē frustratoria: ga impossibile est eā p aditionem pfirmari filio ui- uo: sec. si instõ eēt facta sub pditionē q. filio uiuo posset epistere. C. Op. de. l. si. j. de p. di. isti. Sol.

glo. & bñ: ga hēbat ibi cobfdez cui. aditione ex hereditatio poterat cõfirmari i uita. C. Op. instõ facta ad tps vñ pura: ut. l. hēditas. j. de here. insti. Gl. sol. ibi i istõne facta ad tps certū. B. de instõ- ne facta ad tps icertū. uide i. l. ab oib. s. cū qui dã. j. de le. i. & dicã i. d. l. hereditas. s. here. insti.

Posthumus. Posthu- mus pte- ritus rumpit spes ei. gradus a quo ē pteri- tus icontinenti cū nascit nec pfirmat gradus il- le lz nat. an decedat q. ei. gradus ueniat: & si rū- pit ps testi totū rumpit. h. d. vsqz ad. s. qd vulgo. tres ptes h3. scõa ibi: itaqz. tertia ibi: nã & cū duo bus. C. Op. qd nõ ē: rumpi nõ pōt: ut in. l. nã & si sub pditionē. s. & post defectū. j. ti. i. So. nõ rum- pit gradus: s. spes eius. dixi fm Dy. i. l. si a pri- mo. s. e. C. Op. q. posthumus exhēdari nõ pos- sit: ut. l. si qd i suo. C. de inof. te. So. hodie nõ pōt exhēdari qd i exhēdatiõe regnif cã: oli poterat. C. Op. ad fm rñsum q. dz ualere tertius grad. ex quo posthumus ē exhēdatus: ut. l. iij. i. si. s. e. So. h. i. posthumus pterito ibi i iã nato: & rō po- nit ibi i gl. C. Op. q. iter posthumū & iã natū hē sit dñia: ut. l. si a pmo. s. e. Sol. ut ibi dixi. C. Ae- nio ad tertiu. s. & istū exaiabo & dicã rōnem eius i. l. pe. j. ti. i. op. de. l. pe. j. ti. i. Prima gl. dicit q. h. posthumus excludit ut hēs institut. s. admir- tit ut legitimus. uel dic fm Dy. qd h. in tex. dicit excludit. itellige post mortē ipsius posthumus: s. si uiueret ad totã hēditatē admitteret & sic no- casum mirabilē q. cã itestati trahit ad se cãm te- stati. Cõtra qd vñ. l. i. s. si ex fundo. j. de here. in- sti. So. ut dicã. i. l. pe. j. ti. i. rōnem ibi uidebitis: & uide gl. q. incipit qtuor sunt & c. Et ita dicit Dy. ibi & cã ab itestato dicit ibi. C. Op. si posthu- mus morit ergo testm pfirmat: ut. l. posthum. i. pn. j. ti. i. So. ibi loqf qñ posthumus decessit vi- uo testatore. h. qñ post eius mortem.

Quod uulgo. Filius institutus i pmo gradu i totū uel i partē lz sit pteritus i scõo testm nõ rumpit. h. d. Rō huius. s. ē ga p fm gradu filio instituto in pmo nulla sit iniuria. nõ. n. admittit nisi ipõ uo- lēte: & hoc ē qñ ē institut. sol. Idē si admittitur p pte. sufficit. n. q. p. euz instituat i legitima sua: ut sic nõ possit pqueri. Idē qñ filius est institut. cū socio ē rō: ga dādo testator cobfde filio facit de suo uolūtariū: ut. l. apõ iul. s. idē inlian. j. ad tre. dicã. j. e. l. si filius. C. Jre dādo substitutum uulgariter facit eū uolūtariū: ut. l. pap. s. quar- ta. s. de inof. testa.

Ex. s. sequenti.

Falsa cã circa filiationē uitiat exhēdationem ipso iure: secus si falsa cã respiceret aliud q. filiationē uel affinitatem ga nõ uitiat ipso iure.

Si quis ita. Exhēdatiõne facta cū cã que respicit filiationē nõ si cã falsa pbeť testm rumpat. h. d. C. Uolo q. tu cogites circa vnū qd ego non cogitauit nec hic nec. s. ti. i. l. i. & ista. l. vñ casus p opi. Abar. q. exhēdatio facta inserta falsa cã facit testm ipõ iure nullū: qd tñ reprobauit in. l. i. s. de testa. S3 rñdeo q. falsa cã circa filiationē uitiat exhēdatio- nē ipso iure: ut. l. si pater. & l. ne qs. C. de here. insti. & ita loqf hic. & dixi in. l. demõstratio. s. qd aut. & p. di. & demõ. sec. si falsa cã aliud respiceret q. filiationē uel affinitatē. C. Op. s3 gl. dñ hic q. pbat se filiū. Cõtra nõ dz admitti pbatio q. fa- cta nil releuat. s3 hic ē hmõ: ga si pbeť filius ex- hēdatio ē nulla: ut hic i tex. si nõ ē fil. s. fil. ē nul- la: ut. l. qdã cū filiū. de s. ob. Glo. sol. dicit Dy.

bC Cogitabi- tis. ADDE q. bar. in. l. si iur. j. de leg. .iii. uideť uel le q. non sit sublatus pri- mū & istã opi. sequitur bal. recte intuēti in. d. l. fanci- mus pe. d. an- cha. Jmo. in .c. cum esse de testa. & cõ- suluit bal. cõ- si. cccclxxx. quarto. lib. incipiente ad euidentiã & i qñtū tãgit ale- xi. an legata ad plas cãõ debeat here- ditate nõ adi- ta uide q. po- sui in. l. i. C. de sacro san- eccle.

melius q̄ ista p̄batioe facta aliqd̄ releuat. nā si p̄bet fili⁹ succederet ab intestato: si nō ē fili⁹ succederent alij: utroq̄ casu ex h̄ datio esset nulla. **C** Op. de. l. iij. §. cā. j. ad carbo. So. illud veruz ē q̄tuz ad carbo. bonoz possessionē: nō ad aliō. **C** Op. de. l. si instituta. §. i. s. de iof. te. So. ut ibi. **C** Quero cui icūbat h̄ onus p̄badi. Eredo q̄ filio: q̄a iūbz p̄ris ē s̄ eū: q̄d tene mēti. hoc tñ nō placet **D** y. q̄a uerbū p̄ris nō facit filiū nō ē in possessione filiationis: nisi mulier p̄tēpserit plautianū: ut. l. i. §. iulianus. s. d. lib. ag. z. l. i. §. si q̄ j. ad carb. tene ergo primā so. **C** Op. glo. insti. qui ma. non pos. §. semel. So. ibi non est error: quia causa est h̄a: lz iniusta: ut ibi no. **I**tem ibi. l. si filij. So. ut ibi s̄m intellectuz Ric. **C** Item ibi. §. i. dicit ut ibi.

I filius heres. **I**sta ē valde difficilis lex. **Q**ñ filio dat⁹ est substitut⁹ vulgariter ex̄tia sui h̄dis nō opaf̄ trāsmisionē alias secus. h. d. s̄m verum intellectum: z gl. nō videtur illud uidisse quod est dubium z multuz infrascit eam: tamen diuido s̄m illam diuisionē quam puto veraz in duas partes. **P**rimo loq̄tur quando filius fuit institut⁹ pure dato sibi substituto nepote vulgariter. **S**cdo loquit̄ qñ filius substitutus est sub conditione potestatiua que non potest impleri vltimo vite spiritu nullo dato substituto. **S**ecunda ibi: q̄ si nemo. **I**tem **l**ecunda subdividitur: quia primo ponit dictum. secundo exemplificat. **S**ecunda ibi: sicut conuenire. **C** Pro declaratione. **l**. quero in quo differt p̄nci. a secundo responso. **D**uius timore hoc prin. legitur tribus modis. primo q̄ hic filius fuit institutus pure. in secundo responso sub conditione: z istam tenet **L** y. **C** Sed ad hoc oppo. si fuit institutus pure: ergo statim fuit heres suus z necessarius: vt insti. de here. quali. z disse. §. i. i. z. l. necessarius. j. de acquir. heredi. **A**dale ergo dixit tex. qui. dicit nepotem esse heredem sui aui. **D**uius timore dicunt quidam nepotem esse heredem sui aui: non directo sed per mediam personam patris sui: z hoc tangit glo. que incipit auo ex testamento. circa si. quod glo. non tenet z merito: quia tex. dicit nepotem suum heredem tam patri q̄ auo: sed s̄m hanc lectu. non est suus heres nisi patri tantum: vnde alij recedunt ab hac lectu. z dicunt q̄ a prin. fuit institutus filius sub potestatiua cōditōne que potest impleri vltimo vite spiritu. in secundo responso fuit institutus sub conditione que non potest impleri vltimo vite spiritu. **I**sta lectu. potest sustineri: sed non est necessaria: vt. j. dicaz. **T**ertij legunt totum econtra q̄ in prin. fuit institutus filius sub conditione que non potest impleri vltimo vite spiritu. in secundo responso in ea q̄ potest impleri. **I**sta lectu. non est vera. nā s̄m nullo modo conuenit q̄ loquatur de ea que potest impleri vltimo vite spiritu. nam tunc quādo iste moritur non esset certum neminem ex testamento heredem fore: cum adhuc possit impleri cōditio vsq̄ ad vltimum spiritum: quod est contra tex. huius. **l**. in scundo responso. **I**tem nō congruit prin. q̄ loquatur de conditione que potest impleri vltimo vite spiritu: quia tūc eo uiuo certum esset conditionem deficere z non posse impleri: z sic posset habere locuz existētia sui heredis z remaneret oppositio prima. **C** Preterea tex. uoluit solū facere istam differentiaz. **E**t q̄ filio fuerit datus substitutus uel non: tene ergo

primam. **l**. q̄ filius fuit institutus pure: ideo ipse non fuit heres patri quia pater sibi vulgariter substituit per quod facit de necessario voluntarium: vt. l. papinia. §. quarta de inof. testa. z hic casus quod declarauit in. l. iul. j. si omis. cau. test. **P**osses etiam intelligere totam istam. **l**. in filio instituto. sub conditione potestatiua que non potest impleri vltimo vite spiritu. sed in primo casu habuit substitutum. in secundo non. ideo in primo casu non fuit heres patris: in secundo sic. facit ad predicta. **l**. vlti. j. de condi. insti. **C** Ad id autem quod dixi q̄ substitutio vulgaris impedit existētia sui heredis. dicit ut. in. l. si filius qui patri de vulga. z pupil. z. d. l. iul. si omis. cau. te. **C** Quero dicitur hic in p̄nci. si iterim moria qd̄ vult dicere interim. **D**lo. r̄idet aū aditā h̄ditatē. **E**t ista h̄a quā t̄z dy. z oēs. **R**ō: q̄a cū haberet substitutū vulgare regrebat̄ aditio euz tūc nō sit suus: ut dixi. **A**lij exponūt iterim. **i**. uiuo testatore z male: q̄a si filius decessit itestatus uiuo p̄re: tūc s̄m ista t̄pa nō haberet h̄dē: ut. l. ij. de castre. pe. **S**i h̄o fili⁹ decessit testatus forte i castre si peculio: tūc pōt h̄re h̄dē s̄z nō suū: q̄a tūc nō h̄z filiū i p̄ate: lz sit miles: ut. l. filius a patre. j. e. z tex. hic dicit utruq̄ suū h̄dēz futuruz. **E**t tertij dicūt iterim. **i**. pendēte p̄ditōne: ut gl. dicit. s̄z ut dixi i p̄nci. loq̄t̄ qñ fili⁹ fuit institutus pure pōt ēt̄ intelligi qñ fuit institutus sub p̄ditōne: ut. s. dixi z p̄cederet hec lect. **C** Venio ad scōam partē. **d**ī hic ipse fili⁹ itestato p̄re h̄s existit. q̄ro de quo filio loquat̄. an de nepote an de filio primo. **Q**uidā dicunt q̄ de nepote: z i hoc v̄f refidere glo. **C** Sed ad hoc op. quomodo pōt esse nepos suus heres utriq̄ cum pater euz p̄cessit tempore mortis aui: ut insti. de here. que ab inte. §. ita demum. **D**lo. dicit q̄ hic auus decessit testatus: z sic sufficit q̄ nepos sit p̄ximior tēpore quo testm̄ destituit: ut insti. de le. ag. suc. §. p̄imus. uidistis i. l. si q̄s posthumos. §. si filiū. i. si. **C** Venio ad istud an sit v̄p. z op. ex̄tia sui h̄dis opatur trāsmisionē h̄ditatis nō adite: ut. l. h̄ditatē. §. fili⁹. j. d. ca. pecul. maxie i suos: **l**. ij. **C**. q̄ ante ap. ra. **L**ū ergo iste fuerit suus nō pōt auo h̄s ēē directo: q̄a p̄ nepotis fuit suus **P**reterea dicit tex. certū ēē sc̄pit zē. s̄z hoc ē fallsum: q̄a q̄cūq̄ h̄s filij ex p̄sona filij defuncti p̄t h̄ditatē nō agnitā agnoice: ut. d. l. i. ergo nō ē set certū ut dicit tex. imo ē dubiū: q̄a posset repudiare si uellet: ut. l. si q̄s filiū. j. de acq. he. **C** Itē hoc i cōditione p̄tatiua q̄ pōt impleri vltimo vite momento nō pōt p̄cedere: q̄a nō ē certū iteri do nec uiuat: s̄z post mortē: ut. l. suus quoq̄. de here. l. i. §. i. h̄. j. de p̄di. insti. **C** Ex hoc p̄cludo q̄ hec. **l**. nō p̄cedit. itellige ergo s̄m **I**a. de are. q̄ i. §. s̄z si nemo. fuit institutus sub p̄ditōne p̄tatiua q̄ vltimo vite spū nō pōt impleri. uis istā opi. per **A**zo. **H** in si. **E**t sic loquit̄ de filio p̄mo q̄ erat heres p̄ris: z nepos directe est h̄s patri z auo: z hoc p̄ mediā p̄sonā p̄ris sui: z hoc modo p̄cedit iste p̄nci. **L**ogitabā si posset saluari sine ista diuinatione q̄d̄ ēē dubiū: ut cū posthumus nasceret̄: z sic rūpif̄ testm̄: z sic ex̄tia nil operatur z hoc mō possuz dicere p. l. cū quidā. §. q̄d̄ d̄. i. si. j. de acq. here. **C** S̄z tūc opp. de h̄. sicut: sed dico q̄ h̄. sicut. ponit̄ ex̄plificatiue nō similitudinarie s̄m **I**a. de are. z s̄m lec. quā teneo: uel dic q̄d̄ addit in uer. sicut. qñ nepos nō extabat. h̄s dif fiscalē. **l**. nō uideo quātr possit trāfire: si sc̄res audire libenter: z in toto isordato nō uidetur mihi obscurior. lex.

C Sui heredis vide bel. cōfilio. l. v. li. i. c. c. lxx. tertio lib. pau. de ca. cccclii.

Ab conditione. inducit bal. q. monachus. huc ex testamento sue ab intestato heres sit non dicitur necessarii patri q. cu sit in potestate ab-

batio statim mutavit & exiit priam potestatem ut est glo. in l. si ex cau-
sa. §. papinianus. §. de mi. idem tenet ange hic subdens q. etiam in conse-
quentiam monachus non dicitur suus heres patri & ideo requiritur ex-
pressa aditio
adeo q. si de
cessit heredi-
tate non adi-
ta monasteri-
um ex poten-
tia suitatio si
succedit. con-
trarium tam-
q. imo iura
suitatis reti-
neat & trans-
mutat tenu-
it. Sui. §. cu-
Ja. bu. bald.
expresse in l.
deco nobis.
.C. de epis. &
cle. per illuz
tex. & bal. l. l.
cum adopti-
uus. C. de ad-
op. Jac. bu.
& Bar. i au-
ctenti. si qua
mulier. C. de
fac. sanct. ec-
bal. i. l. apud
hostes ad fi.
.C. de suis &
legi. idem in
l. nepotes. §.
de his q. sunt
sui vel alie-
tur. & fuit de
mente bar. i
l. item in po-
testate. §. eo-
in q. sum. di-
cit q. existens
i dignitate
vel mona-
chus exeunt
patriam po-
testatem q. e-
verum i his
quibus non
est sibi fauor
no obstat q.
sit in potesta-
te quia resp-
de ut p. bar.
in. d. auē. si
qua mulier.
& vide ange.
consilio. cxxx
iii. scip. i dei
nomine sup
primo pun-
cto. & q. igre-
diens mona-
sterium iura
suitatis reti-
neat & here-
ditate pater-
na no adita
transmittat co-
suluit bal. co-
silio. cccix. ii.
lib. & pe. §. an-
cha. consilio
.ccccxi. vbi
dicit q. sit in
iuria mona-
cho si non re-
nouetur em-
phiteosis fi-
nita p. linea.

Alti. Exheredatio fit quicquid pro-
pter bonum. h. d. C. Quero
an ista sit correctio p. auē. §. here. q. ab in-
te. §. illud. q. vult q. fili. instituat. Vni glo. t. agit
in l. cu ex filio. circa pn. §. vulg. & pu. & v. q. bo-
die sit correctio. Alibi videt gl. tenere p. rariū in
l. sancim. §. repletōem. & §. seq. C. de iof. te. te-
ne glo. in. d. l. cu filio: & ibi latius dicam.

Am quidā. Quia restrin-
git fauores co-
uenit ampliari. h. d. Vide glo. q. inci-
pit nota fauore ibi exercitū. dic ut no. p. dy. in
.c. odia. ex §. reg. iur. li. vi. Que est rō q. qn filius
est exheredatus a certa parte non vs. Respon-
deo: quia tunc in illa parte in qua non sit exhe-
redatus in eum continuatur dominium: & sic
decederet pro parte intestatus: quod non po-
test: ut l. ius nostrum. j. de regu. iur. & l. in suis.
.§. e. secus si a dimidia eum exheredaret: cum es-
set solam dimidiam ab intestato habiturus: tūc
valeret quia in alia non continuatur dominium
& sic cessaret ratio. l. in suis. §. e.

Ab conditione. Et
sit suus patri requiritur q. non sit i po-
testate alterius tempore mortis & con-
ditionis existentis. hoc dicit. C. oppo. ad hoc
q. quis sit necessarius: sufficit q. sit in potestate
tempore mortis: ut insti. de hered. qua. & dif. §.
sui. Dicit glo. hic dedit se ad arrogandum in vi-
ta testatoris. sed non est verum: quia tunc esset
adoptio non arrogatio. Alij dicunt hic loqui in
filio emancipato: non est verum: quia non desi-
nit esse suus propter adoptionem: sed propter
emancipationem. dic ergo q. requiritur q. sit pri-
mus tempore mortis: ut ibi. & q. non sit in pote-
state alterius tempore existentis conditionis: vt
hic. Glo. sol. & vide eam que incipit in vita testa-
toris: & glo. assignat aliam rationem quam vide
in ea. & §. alienus. que glo. allegat nil facit: quia
ibi loquitur in acquisitione hereditatis cui acq-
ritur. hic tractatur an iste sit suus. glo. tenet & be-
ne dicit per illam. l. C. oppo. contra hanc. l. de
.l. pater filio. de here. insti. vbi tantum inspicitur
tempus mortis. Respondeo ibi loquitur in ser-
uo hic in filio. Unde est differentia q. si seruus
alienatur transit cum sua causa: & dominus po-
test seruo legem apponere: ut l. seruus. hac. l. j.
de manu. uin. & l. i. & ij. C. qui. ad li. procla. non
licet. sed hic loquitur in filio cui testator non po-
test imponere legem: ut hic. C. oppo. de. l. an-
tepenul. j. de heredi. insti. ubi in seruo inspic-
tur tempus conditionis non mortis. So. ibi ser-
uus mutauit status ex dispositione legis: hic ho-
minis uoluntate mutauit. & ita no. in contrario.
& tene menti distinctionem per te. & vide glo. ibi
& facit. l. si seruus. §. i. Glo. allegat pro concor-
dantia. sed dic ut ibi no.

filium. Sufficit q. a tempo-
re natiuitatis filius
se institutus reperiat. hoc dicit. C. oppo.
po. de. l. posthuma. j. e. So. ut ibi.

Quero de qua conditione loquatur. Gl. hic
dicit q. de potestatiua casuali vel mixta. In eo

Veritas preualet. hoc. l. ad plures l. serf. q. pma q. si sit statutū q. pe-
na delicti comissi de nocte duplicetur & q. nox intelligatur post sonū ra-
lis campane q. aliquis existens d. lōginquo non possens audire campa-
naz delinquat q. no debeat puniri q. veritas noctis preualet fictioni. & ita
vbiq. decidit bal. l. l. liberos. §. d. his qui no. isa. bal. & Sal. in. l. fi. C. de
his q. vt in-
dig. d. qua et
p. Jac. but. q.
illaz disputa-
uit in. l. mo-
re ro. j. de se-
rius p. pe. de
anch. in. c. ca-
nonū statuta
de consti. in
ver. m. q. di-
spuauit Ja.
bu. fac. scdo
ad. q. statuti
vel p. situ. di-
ctantis q. q.
q. debellauit
rit tale castrū
de eo debe-
at inuestiri e
illud habeat
in feudū q. si
mutus & sur-
dus illud de
bellauerit q.
illud debeat
habere i feu-
dum vt dter
minarūt qui.
de cu. bal. et
Sali. in. l. cu
filius. v. i. i.
cum. §. si cer-
tum pe. arg.
.l. si quis in
grau. §. v. r.
ver. bi. qui. j.
ad filie. facit
& m. ad. q. sta-
tuti dictaris
q. b. n. i. t. pos-
sit ipone oc-
cidi & aliquis
q. habes gra-
tiam a prin-
cipe vel iudi-
ce no sit can-
cellatus occi-
datur an oc-
cidēs punia-
tur cum ad q.
huc sit ima-
go scripture
& quia i plu-
ribus locis
traditur au-
ctoritate co-
sulentius ero
contentus de
quo p. pau-
de ca. consilio
.xxxiii. & ex-
ciii. per an-
ge. consilio. ce
lxxxvii. & per
bal. consilio
.xxx. iiii. lib.

q. dicit de potestatiua non videtur verum: quia
posthums non potest implere conditionem an-
teq. nascatur: nisi diceret de potestatiua depen-
dente a potestate alterius non posthumi. & ideo
dic de mixta: sed quod dicit in casuali procedit
sine dubio: quia potest existere anteq. posthu-
mus nascatur. & hanc tenet By.

Filio. Quando veritas & fictio ten-
dunt ad vnu finem veritas
preualet fictioni. hoc dicit. C. Nota
ex hac. l. q. veritas preualet fictioni.

Secundo nor. de significatione huius verbi
redditus id est retrodatus. de hoc dixi. §. solu.
matrano. in rubri. C. oppo. de. l. non puta-
uit. §. si quis emancipatum. j. de contra tabul.
So. ibi i extraneo exheredato qui fuit postea ar-
rogatus: hic i filio. Ratio: quia i extraneo exhe-
redatio ab initio fuit incepta: in filio licet eman-
cipato secus. Preterea extraneus adoptatus i-
cipit esse nouus filius fictus quod in filio eman-
cipato non procedit: ut hic. C. Sed contra hoc
oppo. j. §. proximo. Sol. ibi in institutione que
ita congruit i persona extranei sicut i psona filij.
Et ex hoc habes intellectum sequentis. §. quem
vide per te. C. Item oppo. de. l. si quis posthu-
mos. §. si filium. §. e. Dicebat dominus Rai. q.
erat propter fictionem postliminij in qua est equi-
tas naturalis. ut l. posthumū. sed trussa est: ga-
in omni fictione non est equitas naturalis. dicit
ergo q. quando veritas & fictio tendunt inuicem
ad diuersa: tunc preualet fictio: ut l. si quis po-
sthumos. §. i. uerfi. diuersum. §. e. de cap. & post-
li. re. per totum. & tota iura loquentia de postli-
minio & iura fictionum. C. Quid est adoptio.
Dic ut in glo. & no. eam & est diffinitio Bzo. in
sum. de adop. & eam probat Guil. de cu. in. l. i.
.§. de adop. dic ut ibi per eum.

Posthuma. Si tempore na-
tuitatis filia no
reperitur legitime instituta: testm rum
pitur. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.

Qui exprimit nomen speciei v. nominatim
facere. & facit q. no valeat renunciatio casuuz for-
tuitorum nisi expresse renunciet. & q. no valet ma-
datū ad petendum restitutionē in integruz quo-
tiens opus fuerit. & an appellatiōe filioz ueni-
ant posthumi in exheredatione.

Filius. Qui exheredat filios v. nominatim exheredare
nec uidetur quis exheredare filios quos
ignorat se habere. hoc dicit. C. oppo. insti. de
exhered. li. in princ. & l. fin. C. e. & l. i. §. e. Sol.
glo. q. expresse & nominatim dicitur fieri quan-
do filios exheredat: secus si dicat liberos & c. vi
de glo. que incipit secus si dicat & c. C. Ro. ergo
qui exprimit nomen speciei videtur nominatim
facere. tetigi in. l. turpia. §. si. de leg. i. & hoc est
vtile scire ad multa specialiter propter vnum sci
licet q. renunciatio casuū fortuitorum non va-
let nisi expresse renunciet: ut l. sed & si quis. §. q.

Questio. communis e... lucis cu bar... p... d... q... vide que ibi... p... d... q... vide que ibi... p... d... q... vide que ibi...

fitum. s. si quis cauti. & l. opus. s. loca. sed qd si dicat. suscipio omnem casum fortuitum &c. Et dicit qd satis videtur exprmere. & ista l. iduco ad aliam questionem. multi sunt casus in quibus requiritur in procuratore speciale mandatum: ut no. in. l. pompo. de procur. An sufficiat qd dicat ad petenduz restitutione in integ. quotiens opo erit. An sit oportum qd dicat in tali causa. Et uidetur qd sufficiat si dicat quotiens opus erit. Contrariu uidetur in. l. si quis mihi bona. s. ius. sum. j. de acqui. heredi. Et hoc tenet doctores & Ly. & alij in. l. i. C. etiam per procur. in integ. resti. pe. po. dicam in dicto. s. iussum. plenius in. l. filiusfam. s. i. de dona. Quero quid si exheredat filios: an & posthumuz uideatur exheredare. Et uidetur qd sic. ita dicit glo. sed contrarium puto uerum nisi in aliqua parte testamenti faceret mentionez de posthumo: ut. l. qui filiusbus. j. de le. i. Non obstat. l. quam glo. alle. quia ibi e fauor tutele. dixi in dicta. l. qui filius.

Ex. s. sequenti.

Stante statuto qd pene duplicentur de nocte qualiter intelligatur nox & qualiter dies.

Lucius. Fauore testi & ppter ignorātia testatoris natus hetur p nō nato. b. d. Vel alr fm glo. puisto facta i vnu casu porrigit ad aliu in que testator simlr prouidisset si de eo cogitasset. b. d. & e notabilis casus. Op. de. l. nomē filiaz. j. de s. sig. & l. si qd filiaz. de te. tu. cu. l. se. vbi appellatōe posthumi nō p̄tinet iā natus. So. vt i glo. Ultimo iste tex. facit ad q̄stioez dicit statutū qd plene duplicetur de nocte. nunquid si aliquod maleficiuz dicitur factum fuisse de sero. uel dicitur qd fuit de mane tempestiue dicitur fieri de nocte. Recordor qd dixi de hac questioe in pluribus locis sed breuiter do declaratiōem clarā. l. hec uerba. j. d. verbo. signifi. dicit qd aut dies e aut nox. modo nox quid est. dic non est aliud nisi puatio lucis. & dies non est aliud nisi positio lucis. Et istud probatur in. c. consuluit. extra de offi. deleg. modo ad propositum quando dicitur de sero non est facta nox: sed sunt tenebre non tamē est ad huc nox. h. p̄bo per. l. si quis. j. de manumif. test. vbi uiuens moritur. & uidebitis i. l. si quis filio. j. e. Ita dico quando dicitur mane. tunc celo albescente est dies: ut h. & l. i. C. de cust. reo. quia cū nox recedit est dies. Istam. q. disputauit dñs Be. de cernetis.

f Filius. Filiusfam. miles potest exheredari sicut paganus hoc dicit.

p Posthumum. Hoc dicit: ut. l. pro. s. h. & s. e. l. placet cum. l. l. e.

f Filius. Si exhereditio facta i conditionis defectum non potest confirmari aditiōe testamentuz est nullum & filius patri ab intestato succedit: secus si potest confirmari. hoc dicit. Et istud est bonum principuz & aliquantulum difficile. Et diuiditur in duas partes. Primo loquitur i instituto sub conditione potestatia seu casuali. nec habet coheredem substitutum. Secundo quando habet coheredem. secunda ibi heredes aut. Circa primam partem quero sub qua conditione fuit institutus filius. Respondeo secundū glo. dicunt quidam qd fuit institutus sub conditione potestatia que nō poterat impleri vltio

uite spiritu. Alij dicunt qd fuit conditio casualis prima lectu. est uera in se tamen oportet reponere qd nullum habuit substitutum: & lec. By. que hic innuit qd habuit filiusfam. substitutum: tunc non procederet: quia si filius est exheredatus in defectum conditionis succederet substitutus. Idem si non est exheredatus: quia uidetur per eum stetit quare non impleuit artando se usqz ad vltimum uite spm: ut. l. si suus. s. sed & si filio. de heredi. insti. & de condi. insti. l. si. post p̄nci. Alia lectu. est qd hic loquit de conditione casuali & uerior & hoc sonat littera sub conditione que non est in eius potestate &c. Sed tūc obstat. C. de insti. & substi. l. si pater. & l. suus. in p̄nci. j. de heredi. insti. Sed respondeo qd ibi habet substitutum uel coheredem in cuius aditione poterat confirmari exhereditio. hic secus. Sed tunc oppo. confirmatio que fit per mortem nō sufficit: ut. l. si ita. s. fin. s. e. Respondeo illud est uerum quando est impossibile adiri hereditatem eo uiuo: quia poterat conditio eo uiuo deficere: & tunc potest confirmari per aditionem que fit post mortem: ut. l. si quis posthumos. s. si filiu. s. e. & dixi in dicta. l. si ita. s. fin. s. e. tange tur in. l. gallus. s. in omnibus. j. e. opi. ergo pe. que hic innuit qd filius habuit substitutum non procedit. Tenio ad secundam partem in qua glo. ponit casum: ut habes in ea. C. opp. glo. iste coheres fuit institutus ad tempus pure: ut. l. hereditas. de heredi. insti. So. hic fuit institutus ad tempus incertum quod fieri potest: ibi uero ad certum tempus. probatur in. l. si ita. in fin. s. e. & j. de leg. i. l. ab omnibus. s. quidam. & C. de heredi. insti. l. extraneuz. Secundo oppo. s. e. l. si ita. s. fin. ubi si hereditas non potest adiri in uita filii non sufficit ad confirmationem exheredationis. Glo. ponendo casuz nititur soluere qd in puncto mortis potest adiri: sed non e bona solutio. Cum enim tex. dicit post mortem: requirit qd perfecte sit mortuus: & sic talis aditio nō confirmaret exheredationez: ut in. l. tria. An glo. soluendo hic istud contrarium legit istum uerbi. alio modo scilicet qd hic filius fuit institutus sub conditione potestatia que non potest impleri vltimo uite spiritu scilicet qd filius fuit institutus pro parte sub conditione: nec fuit in ei defectum exheredatus: & ei fuit datus coheres post mortem secundum Azo. & differt a prima lectu. quia: secundum primam filius fuit in defectum conditionis exheredatus. Ista lectu. posset esse uera ponendo qd filius fuit institutus sub conditione potestatia que potest impleri vltimo uite spiritu: quo casu non est necessaria exhereditio: ut. l. suus. s. sed & si filio. j. de heredi. insti. & de conditio. insti. l. si. sed si poneremus eum institutum sub conditione casuali non ualeret testamentum nisi in eius defectum exheredaretur: ut. l. si pater. C. de insti. & substi. & l. si us quoqz de heredi. insti. Sol. ergo glo. alio modo qd in. l. si ita. fili. inuenit se exheredatū p mortē h eo uiuo. hec lec. nō of. pcedere cuz tex. h dicit post mortē nisi sustinēdo hāc lec. poneres casū alio modo s. Ja. de are. s. qd fili. fuit institutus p parte sub conditione casuali: & in ei defectū exhereditatus fuit sibi datus p una parte coheres pure: & p alia parte alij coheres post mortē: certe ualet testm: qd per adiectiōem illius coheredis dati pure p̄t confirmari exhereditio. b. d. & tūc exponere tex. sic dicit tex. scripto subaudi & alio pure qui statim adiuit. dicit tex. p̄t ut habeat alia partē in dictū t̄po.

le. consuluit & h e dterminatio se. de senio l. latius per eū consu lio. xliij. & cc lvi. & an statutu possit i inducere die uel nocte: uel de Ang. con si. cxiij.

C Post mortē. Val ut refert paulu de castro uolens fuisse nere glosam

exponit post mortē. i. cū morietur seu cū incipiet mori. & sic potuit cōfir-
mari vivēte filio: q̄ statim cū incipit mori extat conditio institutiōis here-
dis. sic cōtra hēmus q̄ ista v̄ba moriēte tali exponunt interdū post mor-
tem: ut. s. l. si quis posthumus. §. si filiū. v̄. moriēte. & hoc q̄ hic nō tñ pa-
ter deliquit erga filium: nec etiam circa formam testandi: quia dedit cohe-
redes: ut ex hereditatio cō-

firmes: unde potius per-
rorē videt il-
la v̄ba dixisse
post mortē. &
hoc ipse bal. f.
ducit ad. q. d.
testatoribus
relinquētib⁹
uxores suas
dñas & usufru-
ctuaras quā
q̄ uixerint &
p̄ earū mor-
tē instituit ali-
um heredem
certe inipici-
endo utz ver-
borū uxor si
poterit habe-
re usufructū
ea vivēte: q̄
ē legataria &
legatū nō v̄z
nisi adeat he-
reditas & he-
res nō potest
adire ea vivē-
te. & sic frau-
datur intentio
testatoris di-
cit ergo bal.
q̄ illa v̄ba po-
tius vidētur
apposita per
rorē notarij
ga intentio te-
statoris est q̄
ille sit heres
statim ad usu-
fructū nisi p̄
mortē uxoris
& dicit pau. d.
ca. habuisse d.
facto bono-
ga institutus
decesserat an-
te uxorem &
dubitabatur
an transmiss⁹
fisset heredi-
tate ad suos
heredes si fe-
cit aliquos
act⁹ iducētes
abdicationē &
se remittit ad
io. an. & cū de
cisiōe bal. vi-
detur trans-
re quā etiā te-
net ipse bal. i.
l. id. q̄ paup̄
b⁹ in. xiiij. q.
.C. de epi. &
cle. & bal. i. l.
extrancū. C.
de here. insti.
Cōtrariū tñ
tenet Jo. an.
in ti. de pig.
.§. i. v̄. porro
usufructuari
uo & imo. h̄
que opi. vl.
tra rationes

Filius. Qui morte aui reincident in po-
testatē p̄ris si aui rep̄it institut⁹
testamentum non rumpitur. hoc dicit. Primo
ponitur questio secundo arguitur pro una par-
te. tertio pro alia parte. & determinatur questio.
quarto formatur illa questio. & deciditur. secun-
da ibi: non quidem. tertia ibi: sed tamen. quar-
ta ibi: sed si heres. C. Not. istum tex. in quo po-
nuntur sufficienter casus in quibus filius post te-
stamentum rumpit testamentum scilicet si de no-
uo nascitur: si de nouo adoptatur: si subducto
primo incipit tenere locum primi: & si mortuo
aui incipit tenere locum patris. & no. C. de pos-
tibu. here. insti. sup rub. & rangam. j. l. pxi. i. p̄n.
C. Op. q̄ testm̄ militis n̄ rumpat p̄teritiōe filij: vt
.l. sicut certi. & l. si cū uel i utero. C. de te. mili. so. h̄
soluit tex. conrium: quia loquit in milite qui m̄-
litare desijt.

Si quis ex certa. Clarus est
iste. §. & iō
uide per te.

Si quis eo. Pōt q̄ instituire post-
humū ex ea q̄ tūc sibi
uxor esse non potest honesta: sed spes est q̄ esse
possit. hoc dicit.

Ex. l. sequēti.

Posthumus alien⁹ ante. l. istā nō poterat i-
stitui & posthum⁹ p̄prie dī post mortē p̄ris nat⁹
& q̄n uerbū pōt. iportet necessitatē p̄cisā: ibi. Ad
euidētiā: & ibi. Op. Et an valeat testamētū sc̄m
p̄m cōsiliuz galli: ibi. Secūdo. Et an p̄uisio gal-
li fuerit sufficiens. Et an substitutō facta in vnū
casuz porrigat ad aliū. Et an filius natus p̄ du-
os dies p̄. x. mēses sit legitim⁹: ibi. Quero. An
si p̄ mortē mariti per duos dies mulier aliuq̄ ac-
cipiat ita q̄ p̄t esse p̄mi mariti & sc̄oi: cui⁹ dicitur
iste partus: ibi. Quero pone.

Illus. Re & fama difficilis est
hec. l. & glo. vlti. hui⁹. l.
dicit q̄ est difficilior aliqua alia que sit in corpo-
re iuris & magis perfecte suam materiam expli-
cat. Et diuiditur tota principaliter in tres par-
tes secundum Dy. & omnes. primo ponitur cō-
siliū galli cum reprehensionibus & suppletio-
nibus seuole usqz ad. §. nunc de lege. secundo
ponitur prouisio. l. uelleie. in duobus capitib⁹.
usqz ad. §. ille casus. tertio ponitur prouisio
Iuliani in casu illo difficili usqz ad h̄. Et prima
subdiuiditur in quinqz partes secundum Dy.
primo ponitur consiliū galli usqz ad. §. qdam
recte. secūdo ponuntur reprehensiones: & sup-
pletiones seuole usqz ad. h̄. instituens. tertio
quedam breuis ordinatio testamenti: usqz ad
.§. si eius. quarto quedaz dubitabilis questio us-
qz ad. §. in omnibus. quinto & vltimo ponuntur
quedam regule generales usqz ad. §. nunc de le-
ge. Glo. continuat hanc. l. ad precedētia. quod
tangam. j. in questionibus. ¶ Ad euidētiā
huius. l. debes scire q̄ de iure antiquo ante istaz
.l. posthumus alienus non poterat heres insti-
tui: ut insti. de bono. posses. in p̄nci. & j. e. l. §. ille
casus. & ibi videbitis. Sed gallus acquilius in-
trodūxit in casuz q̄ posthumus alienus possit

suas cōfirmat per tex. eū glo. in. l. qui filio in p̄n. j. de here. insti. ubi testa-
tor legatū fecit seruo & post mortē sui aliū instituit. dic̄ gl. nō ualere tale le-
gatū: quia collatuz post mortem legatarij qui nō potest trāsmittēre: v̄
Ange. ibi dicit i terminis. q̄ nō ualere relictum idem Dy. consilio incipi-
ente questio talio est quidam cōdidit. idē t̄z pe. de anc. & imo. i. c. h. b. pig.
& bene. d. plu.

institui heres. & ad hoc fuit necessaria prouisio
galli. C. Secundo debes scire q̄ posthumus pro-
prie est ille qui nascitur post mortem p̄ris. Alij
dicunt iprope posthumi: ut no. C. d. posthu. he.
insti. sup rub. & dicā. j. Hōe p̄missio uenio ad ca-
sū in termis in p̄n. cū posthum⁹ alien⁹. i. q̄ p̄mūz
locū nō t̄z tpe testi nō posset institui de iure anti-
quo: eueniebat q̄ nepotes q̄ nascebātur ex filijs
iueniebāt se p̄teritos & testm̄ rūpebāt: iō fuit pe-
titū cōsiliū a gallo acq̄lio q̄liter sup hoc posset p̄-
uideri: ipse cū ēēt iuriscōsult⁹ & p̄uisū nō ēēt fm̄
iura antiqua iduxit: & de nouo posthumos & ne-
potes posse institui eo mō quo ponit h̄ in p̄n. l. isa
ē clara. C. Itē scias vnū q̄ cōsiliuz galli habet lo-
cū tñ in nepote nato p̄ mortē p̄ris & aui. proui-
sio uellei. & iuliani in casu difficili habet locū in
nepote nato uiuo aui. ¶ Op. dicat hic posse⁹: &
sic gallus posuit in p̄tate nō in necessitate. cōtra
.l. posthumorū. §. i. j. ti. i. Sol. glo. fateat cōtrari-
um & supplet posse: & necesse esse ne rūpatur te-
stamētuz. Hoc. circa hāc. glo. dicit q̄ nō ē neces-
sitas p̄cisā sed cātiua. & si uult ne testamētū rūpa-
tur sic faciat. Extra glo. oppo. q̄ uerbū pōt. im-
portat necessitatē p̄cisā: ut. l. nemo pōt. j. d. le.
.i. & l. nemo. j. de fur. Rūdeo q̄n qz uerbum pōt
ponit in dispositiōe negatiua: & tūc iducit neces-
sitatē p̄cisā: q̄a priuat potētiā: ut in p̄trarijs. & ex
de reg. iur. c. i. l. i. v̄. & ibi per Jo. an. Si uero po-
nitur affirmatiue in legib⁹ rescriptis uel in cōtra-
ctibus nunq̄ reperies q̄ importat necessitatē
p̄cisā: sed cātiua sic facit. l. si tibi mādauero. §.
h̄. s. man. & l. sepe. s. de offi. p̄resi. & hic ē tex. In
vltimis uero uolūtatib⁹ uideo q̄ uerbū pōt. idu-
cat necessitatē: ut no. glo. in. d. l. sepe. distinquen-
do ad quē uerba dirigūtur: ut. l. in p̄n. j. de
le. ij. & q̄d ibi no. Et hoc ē uerū quādo uerbū po-
test. ponit in orōne dispositiue per se p̄ncipalr.
S̄z si poneret inadēter p̄ modū p̄ditionis uel cau-
se quid iportat dicā. j. ti. i. vbi glo. tagit. ¶ Secū-
do oppo. & uidet q̄ gallus dederit malū cōsiliū
nā nō dicit filiū institueduz: & sic testamētū esset
nullū p̄teritiōe filij: ut. j. e. l. inter cetera. Glo. sol-
uit q̄ gallus hūit p̄ p̄stati q̄ fili⁹ fuit institutus.
Nec ob. q̄ dicit institui: q̄a expone. i. substitui: q̄a
ois substitutio ē institutio: ut i. gl. & l. cōfidi. §.
an filie. j. de vulg. & pupil. & l. in orōne. §. q̄d vul-
go. j. ad. l. falci. & uerū dicit ista gl. q̄ ita sēnt gal-
lus. puto tñ q̄ etiā si filius nō ēēt institut⁹ facto
testō fm̄ cōsiliū galli testm̄ ualeret. p. l. si q̄s ita
heres instituat. j. de here. insti. vbi p̄mittit. l. sic
testari: si ille qui successurus ē ab intestato nolit
esse heres talis sit heres. Ita hic eadem ratione
si filius meus me uiuo moriet. & sic nō pōt mihi
heres esse nepos ex eo sit heres. nulla eniz iniur-
ria sit filio. & sic eius p̄teritiōe testamētū nō rum-
pit. Et erit h̄ casus in quo ille qui nō successur⁹
ē ab intestato p̄feretur ei qui succedere pōt ex
testamēto: fateor tamē q̄ mēs galli fuit illa quā
glo. dicit. C. Sed cōtra hoc oppo. de. l. si ita. §.
h̄. s. e. Rūdeo ibi filius erat exheredat⁹: & sic ex
tacita uolūtate defuncti nō ueniebat ab intesta-
to: h̄ secus. facit. j. de iur. codicil. l. conficiuntur
in p̄nci. & §. i. C. Item contra predicta facit. j.
.e. l. §. in oibus. So. dico q̄ filius erat tacite insti-
tut⁹ eo q̄ testator uult eū ab intestato succedere

in. l. qui du-
os de manu-
test. Ro. ta-
mē cōf. lxxi
uidetur vo-
luisse primaz
ptem ubi di-
cit q̄ si uera
esset opi. io.
an. sequeret
q̄ testator e-
legisset uiaz
ad impugna-
dū testamētū
latius ibi v̄d
& Pau. de
ca. consil. ecc
xc. uiz sequē.
C. Postē d
natura hui⁹
uerbi pōt. vi
de bar. in. l. i.
.j. ti. i. & in re-
peti. l. si credi-
tores. C. de
pig. & in. l. lu-
us quozqz de
here. insti. §.
si filio bal. in
.l. ij. C. q̄ res
iudi. nō no. s
in. l. i. C. qui
admit. per
cano. in. c. lu-
scnatus d̄ re-
scrip. p̄ pau-
de leaja. l. c.
potuit de lo-
ca. unde dicit
Bal. q̄ ubi
.l. p̄cedit dā
dō formam
uel regulam
iducit neces-
sitatē: ut hac
.l. q̄ facit ad
statutum q̄
p̄cisā possit l-
grere de ma-
leficijs aliq̄-
b⁹ ut teneat l
grere alio
p̄mial d̄ ne-
gigentia ad
cui⁹ corrobō-
ratiōem adu-
cit ras. q̄ iur-
risd̄no uo-
portat neces-
sitatē. alle. l.
.i. cū ibi no.
.j. d̄ iu. om-
iu. alex. cona-
tur iprobare
bal. d̄ statuto
tñ dicit q̄ au-
ctoritas bal-
mag. cū ras.
& d̄ v̄bo pōt
uid̄ pau d̄ ca-
p̄. cxxij.
C. Valeret.
ADDE i q̄
tū alex. dicit
cōtra bar. ec-
cōem opi. &
alle. ¶ De. de
ancha. cōh-
cxxxvij. q̄ in
stapa ē. cxxx-
vi. cte ēt q̄ i-
dē uoluit oīd-
p̄h. cxxij. cū
ca. h̄. p̄. cel.

et pferri nepoti: ut. d. l. conficiuntur. **C** Op. iij. ad .l. d. hic posthumos nepotes etc. Isti nepotes non sunt posthumi: ut. l. qd si nepotes. s. e. d. test. tu. Rñ. q. posthumi sunt vere vno respectu: quia p^o mortē patris et aui nascitur in casu isto hz cō filiū galli: sed alio respectu improprie dicuntur posthumi: quia subducto pfe de medio incipiūt tenere pmi locuz: ut. s. l. pxi. s. i. **C** Et ex h gl. colligit cōtinuatiōem. l. hz hoc reassumā. j. i qōnibus. **C** No. ergo ex hac glo. q. pprie posthum^o ē qui nascit p^o mortē: iō dicit etiā posthum^o qsi post hūmū nat^o: et oēs alij dicunt posthumi improprie: ut no. C. de posthu. here. insti. sup. rubri. et hic in glo. et vtile scire si in statutis fieret mētio posthumi: cū statuta debeāt intelligi fm ppriuz significatū. ergo no. **C** Opp. q. posthumus seu nepos natus in uita aui nō rūpat testm ut. j. e. l. s. nūc de lege. Glo. fatet cōtrariū q. nō rūperet natus in uita si testamētū fieret fm cōsiliū. l. uellei. sed gallus nō puidit i hoc: uide gl. que incipit ecce cōsiliū. usqz ibi. itē no. s. op. q. pūisio galli fuerit sufficiens. nā pūisio facta in unū casuz se extēdit ad aliū: ut i substitutiōe vulgarī que porrigit ad pupillare et ecōtra: ut. l. iaz hoc iure. de vulg. et pupil. et. C. de ipu. et ali. sub. l. hereditatē. et. l. q. uis. de insti. et substi. l. fi. ergo pūisio galli facta in unū casuz porriget ad aliuz Rñ. pūro q. pūisio. l. uellei. fuerit necessaria. qd enī dicit. pūisio facta in unū casuz porrigitur ad aliū: uerū ē si in illo testator posset puidere: sed h ante dispositiōez. l. uellei. testator nō poterat puidere instituēdo posthumū alienū: nisi in casu inducto p gallū solū. et in alijs casib^o remanebat regula antiqua q. posthumus alien^o institui nō poterat. uidebitis. j. e. l. s. ille casus. **C** Preterea illud qd dicit q. substitutio facta in unū casuz porrigit ad aliū. Intellige ad aliū casū q. sic de natura substitutiōis et respicit personam eius cui facta est substitutio: nō autem si respiceret personam substituti. si enim ē substitutus ille qui nascitur post mortē nō pōt intelligi substitutus ille qui nascitur in uita: ut. s. e. l. cōmodissime. qd intellige nisi testator putasset se decessurū incōtinenti: ut dixi in dicta. l. cōmodissime et probatur. s. e. l. ticius. s. lucius. **C** Op. de. l. fi. C. e. Sol. q. dam fatent illā. l. q. pūisio galli etiā porrigatur ad nepotes qui nascūt in uita: sed nō est uerū ut dixi. nam pūisio galli ē contra ius cōe. et sic non porrigit ultra casum qui in ipa exprimit: ut. l. pcpimus. in fi. C. de appel. **C** Item pūisio testatoris facta fm cōsiliū galli nō porrigit ad casum quo posthum^o nasceret in uita fm tēpora galli: quia illo tempore testator hoc non poterat: sed bodie cū testator hoc possit porriget ad eum q. in uita nasceret si testator putaret se decessurum incōtinenti hz qd. s. pxi. dixi. sed quādo testator esset sanus et filius sanus: nec cogitatio poterat esse q. filius moriet tantuz ad illum casuz porrigitur nō si in uita nascat. **C** Opp. q. gallus male dixit: q. sceuola eū reprehēdit de supfluitate et insufficientia: ut. j. e. l. s. quidam recte. et. s. seq. Glo. fatet cōtrariū qd sceuola reprehēdit: et addit hoc iō: q. quanto iuniores tanto perspicaciores fm pscianum. **C** Oppo. q. talis nepos potuerit pteriri: ut insti. de exhere. li. in fine. So. hic d. nepote ex filio: ibi d. nepote ex filia. **C** Op. dicit hic q. gallus reprehēdit de supfluitate et insufficientia. Contra: cū ista sint repugnātia: et sic non pōt esse simul: ut. l. vbi repugnātia. j. de reg. iur. So. ista sunt circa diuersa: non circa idē: nā in quibusdā dixit superflua: et in quibus

da: insufficienter: ut. j. patebit. **C** Venio ad. q. qro qualiter. l. ista p̄tinetur: et dic vt in glo. ij. et tene menti. **C** Ultimo cōcludit q. nō est necessaria. l. ad. l. cōtinuatiō qd nota. **C** Quero an mēsis quo qs mori debeat cōputari. Et glo. tua dicit q. sic et bene. **C** Quero qd si nepos natus fuit per duos dies post decez menses: an dicatur legitimus. Et glo. dicit q. sic fm quosdaz phisicos: et vide glo. istā que incipit. primus etc. Idē no. ut. s. fi. in auē. de resti. et ea que parit: sed. l. i. septimo. s. de sta. ho. glo. dicit cōtrariū. Pro cuius declaratione sciēdū q. triplex ē tempus pfectum partus. primo ē tempus septez mensiuz et ē partus legitimus: ut. d. l. septimo. et. l. in testamento. in fi. j. de suis et legi. Secundo ē tempus .ix. mensiuz: et in isto cōcordant oēs. Tertio ē tempus decem mēsiuz: et in hoc etiam cōcordāt oēs sed in excessu glo. discordant. dñs Lp. dum scriberet super. l. septimo. de sta. homi. in ciuitate ista consuluit super hoc magistrum gentile qui respondit sibi per multa uerba et finaliter cōcludit q. etiam post decez menses per paucos dies potest esse legitim^o partus. ponebat etiam aliud mirabile qd iura nostra non admittunt q. in. xij. uel in. xij. mensibus quandoqz contingit sed raro q. mulier parit: sed hoc phisicis relinquendum est. **C** Quero pone q. mulier post duos dies post mortē primi mariti accepit secūdum virum: et peperit in. ix. mense: ita q. partus potest esse primi uiri: potest etiam esse secūdi. potest enim parere in septimo et nono et in decimo mēse cuius dicitur iste partus. Quidam dicūt distinguendum in cuius domo nascitur: ut. l. si uicini. C. de nup. et. l. filium. s. de his qui sunt sui uel alieni iuris. Alij dicunt standum testimonio matris: ut. l. etiam. s. de proba. et. l. uxore. j. de manu. testa. sed hoc nō uidetur bene dictum: quia mater potest decipi: ut. l. i. s. si mulier. de liber. agno. et. l. i. s. si per calūniam. s. si mulier vē. no. do. Jaco. de bel. disputauit et posuit in. l. i. d. bo. post. secūduz tabu. et dicit ipse q. pmo debet inspici cui assimilatur. ar. l. qd si nolit. s. si mācipia. s. de edi. edic. si nō apparet cui assimilatur: inspici tunc debet in cuius domo natus est: ut. d. l. si uicini. et dicta. l. filii. alias nullius filius diceretur. ar. l. liberoruz. s. i. s. de his qui no. inf. sed hoc qd dicit de assimilatione nō placet: quia ex cogitatione mulieris tempore conceptionis contingit partum alteri assimilare: ut. l. queret aliquis. ut. ibi no. de uerb. signi. et. l. non sunt liberi de sta. homi. puto ergo q. prius inspiciēda sunt signa cōceptiōis que ponit Ros. in libellis super ti. de edicto si mulier uen. no. in poss. mit. si ista signa non apparent tunc standuz esset cōsuetudini mulieris in quāto tempore consueuit parere. arg. l. non omnes. s. barbaris. j. de mili. et. l. uniuersoruz. s. de neg. gef. et. l. i. s. bestias. s. de posthu. sed si ita non apparet: tunc esset committendum medicis uel obstetricibus peritis i arte illa: ut. l. i. s. i. s. de vendi. inspici. ex qualitate enim persone potest medico persuaderi. q. si illud nō apparet recurrēdū ē ad illō quod frequentius accidit.

Ex. s. sequenti.

C Quibus modis uerba testamēti cōcepta fuerunt: ibi. Quero. Et an instituto filio et nepote iā nato an admittatur ordine successiuo: ibi. Querit glo. Et quid si testator dicat relinquo ticio et filijs sei. et quid si dicat seiū nepotem meū et ticiū eius patrē instituo. et quid si dicat substituo

C Computa ri. ADDE hz Ja. d. are. et Ang. q. di. et termini cōputatur i termino nisi in pfectiōe termini eēt adiecta dicitio d. notāo separatiōem puta a uel ab. l. ratō. s. si. cū glo. i v. abundu. fio. s. de act. ep. et no. glo. in. l. si ex duobus in pñ. in vñ. altero. j. d. duo. reio. et glo. in cle. sicut in vñ. a die. d. appella. Jo. an. in addi. spe. i. ti. de appel. s. uisō vñ. pen. no. cano. in. c. frequēs d. re. ipo.

C Frequētis us. ADDE q. cū opi. bar. transit nico. de nepo. et bal. hic et. l. septimo mē. se. imol. tñ dicit q. i dubio possit iudicari fili^o scđi uiri per. l. filiu. distim^o. s. de his q. sunt sui uel alie. iur. nam ille iudicaf filius qui nascit. j. tempus. j. qd potuisset nasci ex uiro et uxore. sed iste est talis. ergo secūdi nō pti mi filius iudicand^o. adducit etiam q. cum uir uirum debuit cogitare hūc casum posse euenire q. pareret. j. tēpus predictum si bi imputare debet. ar. l. si quis domuz. j. loca.

talez & eius filios heredes: ibi. Quero quid. An autem in contractibus si quis emit pro se filijs vel nepotibus vel alio titulo recepit intelligat ordine successiuo. Et an si tali modo emphytheosis recipiat trāseat ad filios n̄ h̄des: ibi. Quero qd. Et an si filij istitui alij substitui substitutio hec sit vulgaris uel p̄p̄diosa: ibi. Itē ex hoc. Et an si impator concessit imunitatē patri & filijs. filij erunt imunes uiuo p̄fe: ibi. Quero. Et in libello uidet̄ int̄tata actio que ex h̄bis p̄t colligi. & si rep̄iatur duo statuta in eodē volumine cōtraria inspic̄i debet ultimū.

Quidam recte. Dic p̄mo ponitur rephensio seuole cōtra gallū de sup̄stituta. usq; ad. h̄si. idem credēdū. Ibi sc̄da ps in qua ponit̄ rephensio de insufficiētia circa numerū p̄sonarū. usq; ad. §. & qd si tātus. Ibi tertia in qua ponit̄ rephensio circa casus usq; ad. §. institutis. **C** Legamus per p̄tes & ponam⁹ clare casū in termis: q̄a summarij cōgrue nō recepit: q̄a h̄ba testamēti h̄ clare nō ponuntur. **Q**uero p̄ declaratiōne. §. qualiter verba testamēti p̄cepta fuerunt. Glo. ponit q̄nq; modis: & quilibet est bonus. **C** Primus modus ē q̄ dicat sic: si q̄s mihi nepos post mortē meā nascetur heres esto. hec lectu. applaudet l̄fe: q̄a nō facit mentōem de morte filij. **C** Sed aduertendū est: q̄a nisi p̄uiso galli fuisset tale testm̄ nō valeret: q̄a institueret posthumus alienus: vt dixi in prin. l. In quo ergo reprehendit̄ gallus: R̄spondeo q̄ postq̄ induxit posthumos nepotes posse institui in mō instituendi nō sunt necessaria tot h̄ba. **C** Secundus modus ē q̄ dicat filij & nepotē qui ex eo mihi nascēt̄ post mortē meā heredes instituo. Ista est bona p̄ceptio: t̄m h̄z dubiū an filius & nepos videant̄ insimul institui vel ordine successiuo. de quo. j. dicā. **C** Tertius modus est vt dicā sic: si filius heres nō erit: nepotē qui ex eo nascēt̄ substituo: & ista ē bona. Ex qua no. q̄ substitō vulgaris h̄z locū instituto decedēte in vita testatoris. **C** Quartus modus ē vt dicā filij instituo & nepotē substituo: & ē bōa quā no. referē enim ad casū qui colligitur ex verbis galli: h̄z ex h̄bis galli colligit̄ substitutio vulgaris si filij instituit̄ uiuo testōre moriet̄ &c. Et sic apparet h̄ casus s̄m illā lec. illa h̄ba ticiū instituo & sempronij substituo idēcūt substitutionē vulgarē: de quo dicā in materia substitutiōis vulgaris: & etiā in materia cōpendiose. **C** Quint⁹ modus est ut dicā filium & nepotē ex eo substituo. **N**ā nepos uidet̄ institutus in casum qui colligitur ex h̄bis galli qd̄ multum not. f. q̄ substitutio facta de filio & nepote copulatiue intelligitur ordine successiuo. Et sic copulatiue resoluit̄ i dī sūctiua. facit. l. cū pater. §. pe. j. de le. ij. **C** Op. natura copulatiue ē ut oēs simul uocent̄: ut. l. si quis ita. C. de cadu. tol. & l. si duobus. j. de le. i. So. hoc facit necessitas: q̄a testator sic h̄bat necessē facere ne testm̄ rūpatur: ut in p̄n. l. Vel dic q̄ h̄ fac ordinata c̄baritas: ut ibi dicā. **Q**uerit gl. p̄e q̄ qdā instituit filij & nepotē iā natū: an admittat̄ ordie successiuo. gl. t̄z q̄ sic. p. l. peto. §. ffe. j. de le. ij. & l. cū p̄f. §. pe. e. ti. **C** Et p̄ b̄uc. §. Ja. d̄ are. tenuit̄ s̄riū. f. q̄ quibet sit h̄s p̄ pte per. ll. allegatas in gl. h̄o ob. §. iste q̄a sic debet intelligi de necessitate. at̄s instō nō ualeret: quia posthumus alienus nō p̄t institui: nisi in casu i troducto per gallū. **S**ns An. de p̄f̄is tenebat opi. glo. q̄ etiā nepotē iam natū habet necessē i stituere ne testamētū rūpatur filio subducto de medio. ar. pro hoc. s̄. de usu. l. stipulat⁹. s̄m hoc

r̄ndetur ad cōtrariū. l. si mulieri. s̄. de usufru. ac. cres. q̄a loq̄tur in legato in quo non erat necessitas. Ad alias. ll. r̄ndetur: ut in glo. h̄o ob. l. peto. §. fratre: ubi loq̄tur in legato: tamē intelligit̄ ordine successiuo: q̄a ibi p̄sone nō fuerūt noiāte copulatiue: sed fuit platū h̄bum familie quod habebat illā significatiōem q̄ admittatur ordine successiuo: ut. l. si. C. de h̄b. sig. h̄o ob. l. cum pater. §. pe. j. de le. ij. q̄a ibi testator usus est verbis alternatiuis nō copulatiuis. Ego dicere⁹ q̄ etiā ibi testator nō haberet hoc necessē facere. h̄z si illa copulatiua eēt inter p̄sonas inter quas cadit affectio ordinata intelligat̄ ordine successiuo sicut hic p̄bas. & in. l. generaliter. de insti. & substiti. & idem de here. insti. l. lucius. sicut enī alter natiua resoluit̄ in cōiunctā ita eadē ratiōe cōiuncta in disiunctā. & appello ordinatā c̄baritatem quādo sic ab intestato successuri erūt: ut hic p̄z. **C** Sed cōtra predicta facit. C. d̄ impu. & ali. substiti. l. i. Glo. r̄ndet q̄ ibi erāt penitus extranei pater & filius. & sic nō erat c̄baritas ordinata: & hec est vera so. in se. sed non est necessaria ad istam. l. & uerius dicas q̄ ibi testator dixit vna idest simul cū filijs suis &c. Et sic expressa fuit voluntas testatoris q̄ simul succedant. Non obstat. l. si mulieri & ticio: quia ibi dixit mulieri cum liberis: nos loquimur quādo dixit mulieri & liberis & sic facio differentiam inter & & cum. Et si tu dicis hoc est cōtra. l. ticij. §. nihil. j. de le. i. respō deo q̄tum ad inducēdam cōiunctiōem nō ē differentia inter & & cum. ut ibi. sed utrum ista cōiunctio intelligatur simul: an ordine successiuo ē differentia: quia cum. denotat quādam similitudinē: sed dicitio & potest esse magis continuatiua: nec requirit de necessitate cōcursū vtriusq;: sed uerificatur in quolibet copulatiuorū: ut. l. ea tamē. j. de leg. iij. **N**abes ergo ex predictis q̄ siue testator dicat vna cum filijs siue simul cū filijs siue ticio cum filijs admittentur equaliter. sed si dico ticio & filijs tunc distinguendum est: an inter eos cadat affectio ordinata uel non: ut hac. l. **C** Sed contra hoc facit. l. si quis ticio. s̄m vnam lec. s̄. de usufru. ac. cres. Sol. ibi erant penitus extranei. & sic nō cadebat inter eos affectio ordinata. **Q**uero quid si testator dicat relinquo ticio & filijs sei. **R**espondeo intelligūt̄ cōiunctim institui: ut. l. interdum. in prin. j. de heredi. insti. quod ergo hic dicit de ordine successiuo habet locum quādo relinquitur sibi & filijs eius. **Q**uero quid si testator conuertat⁹ ordinē: & dicat seium nepotē meū & ticiū patrem eius instituo. **R**erte dico q̄ nil ad factum: quia debet intelligi s̄m ordinē necessitatis nō prout est scriptus: ut. l. talem. in p̄nci. j. de heredi. insti. **Q**uero quid si testator dicat substituo talē & eius filios & heredes. **R**espondeo ex eo q̄ dixit heredes apparet q̄ post mortem illius intellexit & sic ordine successiuo. **A**n autem requiratur q̄ sit filius & heres uel sufficiat q̄ sit filius tantum uel heres tantū. **D**icam. j. e. §. nunc de. l. **Q**uero quid in contractibus: aliquis emit rem pro se filijs & nepotibus uel alio titulo recepit: an intelligit̄ ordinate: quia primo pater deinde filij. **E**t quidam dicunt q̄ ordinate per ea que notant̄ in. l. si non sortem. §. libertus. de condi. inde. **E**go dico q̄ de hoc est glo. s̄. de pactis. l. si tibi. §. si pactus. ubi dicitur q̄ quando pater paciscitur filio si aliud non apparet intelligitur p̄cisci ei ut heredi. **E**x quo sequitur q̄ ordine successiuo cū uiuus nō habeat heredes: hoc etiam in filijs in p̄tate. probat̄ alia ratiōe. n̄z cū pater

C Substituo. ADDE Jo. de anna nia consilio. xvi. & communiter docto. transeūt cū Bar. q̄ dicatur substitutio vulgaris. in. l. lucius de vul. & pupil. pro qua opi. facit tex. in. l. iam hoc iure de vul. & pu. in §. in vulgare t̄tūmodo casū. e. ti. & idez t̄z pau. d̄ ca. i. l. si. C. d̄ here. insti. & qd si dixisset ticiū instituo sempronij sibi & mihi substituo utd̄ Ro. consi. cc cclxxx.

C Ego dice rem. utd̄ bal. cōfi. cccclxi. in fi. & meli⁹ consi. cccclxi. vi. in p̄n. iij. lib. Ang. consilio. xxxvii. Jo. de anna. consi. allega. xlv.

C Couertat. ADDE q̄ melius p̄bat in. l. q̄az. j. de pecu. leg. & hic idem t̄z bal. per. not. per glo. in. l. omnes in gl. fi. C. de delato. li. x. dū dicit caput & li gua v̄z amputetur que ter. dicit bal. nō esse alibi.

acgrat ex sua puihōe est pfectiō. q̄ si filio que
 reref per ip̄m filiū acquireref p̄ri etiā hodie: ut
 .l. dñs suo de sb. obli. **C**Aduertēduz tñ est ad
 unū q̄s glo. dicit si aliud nō apparet: ut no. i. d.
 .s. si pactus. iō ē distinguēdū iter res: qa quan-
 doq; tale pactū interpōetur super reb⁹ que de
 sui natura nō trāseunt nisi ad filios: tūc videt
 stipulari filiis vt filijs n̄ vt h̄f dib⁹ p h̄ uolo q̄ p⁹
 mortēz patris filij admittunt oēs pro virilibus
 portioibus nō pro hereditarijs portioibus: vt
 .l. iureiurā. s. si liberi. z. l. si opas. j. de ope. liber.
CEx hoc sequit q̄ si pater recipit fundum in
 emphiteosiz⁹ pro se z filijs: lz filij nō sint h̄f des:
 tñ equaliter hēbunt fundū: quia emphiteosis n̄
 transit ad oēs h̄f des lz solū ad filios: ut i. au. d.
 nō alie. s. ex his: z Ly. tangit in. l. liberti libere-
 qz. C. de opi. liber. Ego dixi in. d. l. iureiurā. s. si
 liberi. q̄ si tale pactū apponitur super reb⁹ q̄
 de sui natura trāseunt ad h̄f des videt pacisci p̄r
 filijs ut heredibus: z sic p uirili nō admittunt lz
 pro hereditarijs portioibus: ut. l. si tibi. s. si pa-
 ctus. s. de pac. z ibi dixi. **I**tem ex hoc q̄ dico
 filium instituo z nepotē substituo in alia portio-
 ne facit ad pulchrā. q. que fuit disputata bono.
 filium institui alium substitui: querit an ista sub-
 stitutio sit vulgaris uel cōpendiosa uel que est.
 Et fuit determinatū bonoñ. q̄ erat cōpēdiosa.
 per. l. precibus. dñs Rai. in tractatu suo de ma-
 teria substitutiōis. in fi. dicit q̄ est vulgaris z h̄f
 z casus est hic. licet nullus altat. l. istā. nā casus ē
 hic fm illam lec. in glo. ibi. uel sic filium instituo
 nepotē substituo: qa trahit ad casum substitōis
 galli que fuit vulgaris: ut. s. in glo. ponit de sub-
 stōne vulgari. **Q**uero statutū dat immunitatē
 a muneribus p̄ri z filijs. vel impator cōcedit p̄ri
 uilegiū p̄ri z filijs: hēbunt ne filij immunitatem
 uiuo p̄re uel post eius mortē. Et ea q̄ dicta sunt
 faciunt q̄ nō in uita p̄ris sed post mortē. in p̄tra-
 rium: z ista est ueritas ut hēant uiuente p̄re: ut
 .j. de iur. imu. l. i. z. ij. C. de iniur. l. si. de epi. z cle.
 .l. ij. Ea. n. que dicta sunt debent intelligi in his
 q̄ nō p̄nt simul z semel eē pluriū ut dñia rerū. lz
 immunitas z priuilegiū p̄nt esse simul ut in p̄tra-
 rijs. **U**ltimo iste. s. inducitur ad arg. q̄ in libel-
 lo uideatur intentata actio que ex uerbis potest
 colligi: sicut hic in dubio uidetur facta institutio
 q̄ colligi p̄t ex v̄bis galli. de quo p̄ doc. i. l. edita
 .C. de edē. dixi i. l. ij. C. de edē. **D**y. ēt iducit istū
 .s. in argu. ad duo statuta⁹ contraria in eodē uo-
 lumine reperta q̄ inspicitur ultimum sicut h̄ lz
 pater z filius sunt simul instituti tamen inspicia-
 tur ordo de quo. C. de te. tu. l. ii. z ibi per Ly. di-
 xi in. l. oēs ppli. de iur. z iur.

Ex. s. sequenti.

CSi instrumentum reperitur imperfectuz in
 prothocollo cū dictione zc. quid importet hec
 dictio: ibi. **U**ltimo. Et an notarius qui sumit i
 strumentum ex illa imbreuiatura debeat exten-
 dere: ibi. Sed hic.

Idem credendum. **H**ic ponit
 reprehēso sceuole contra gallum circa p̄rsoas
 z diuidit in tres partes usq; ad. s. z quid si tan-
 tū. **P**rimo loquitur quando solus nepos uiuit.
Secūdo quando solus filius. **T**ertio quando
 uterq; secunda ibi. sed si uiuo. tertia ibi. naz z fi-
 lius. **I**n termis casus est clarus. **N**o. ergo repre-
 hensionem sceuole contra gallum de insufficien-
 tia circa personā pronepotis. **S**ecundo no.
 q̄ appellatiōe nepotis non cōtinetur p̄nepos
 si enim cōtineref gallus nō reprehenderetur p

sceuolā. hoc at̄ q̄d aliter debeat intelligi declara-
 bo. j. e. l. s. institucō. **T**ertio no. de hac dicti-
 one zc. que inducit repetitiōem omnium v̄bo-
 rum dictorum in precedēti. **O**ppo. quia sce-
 uola incidit in uituz supstitutatis de quo repre-
 hendit gallū. **R**ūdeo nō incidit sed recitat v̄ba
 galli. q. d. etiaz si teneres v̄ba galli illa sunt isuf-
 ficientia circa p̄rsonas. **S**ecūdo oppo. ad fi.
 dicitur hic q̄ ita demū p̄cedit si nepos p̄ri⁹ mo-
 riatur. **C**ōtra cū uterq; presumat institutus: ut
 dictū est in p̄nci. l. nihil ad p̄positum quis dece-
 dat p̄us cū uterq; se institutus reperiat. **H**uius
 timore glo. legit duob⁹ modis. **P**rio q̄ hic gli-
 bet fuit institutus. z q̄s h̄ dicitur si p̄us nepos de-
 cedat: subaudi maxie. **S**ecūdo q̄ filius fuit insti-
 tutus z nepos p̄teritus: tunc littera stat p̄prie:
 quia necesse est nepotē p̄us mori. **S**z dices tu h̄
 est p̄tra illud q̄ dixisti in p̄n. l. dixi enī testm̄ p̄ce-
 dere etiā si fili⁹ nō erat institutus. **R**ūdeo h̄ fili⁹
 erat institutus: z nepos p̄teritus z p̄nepos sub-
 stitutus ip̄o filio instituto: unde nepos non erat
 institutus exp̄sse neccacite ab itestato vocabaf.
 iō ip̄e nepos rumpit. sed in p̄n. filius q̄ nō isti-
 tutus uocabaf ab itestato: z nulla fiebat sibi in-
 iuria p̄ institutiōem nepotis. **U**ltimo iste. s. i
 eo q̄s dicit zc. inducitur ad q̄stōem si i p̄thocol-
 lo repitur instrumētuz imp̄fectū z in fi. notarius
 dicit zc. quid illō ip̄ortat. **D**y. dicit. j. e. l. s. nūc
 de lege. spec. in ti. de instr. edi. s. oñso. n̄. lz nū-
 quid imbreuiatura. Ego dico q̄ sic q̄ i p̄thocol-
 lo hec dicitio. zc. potest repiri dupliciter. **A**nū ē
 zc. q̄s rescribit breue z ponit in fi. ofonis inde-
 terminate: qa non regitur ab alio uerbo ut dici-
 tur h̄ in tex. Et aliud est zc. q̄s p̄ōit in ofone de
 terminatiue: ut. C. e. au. ex cā. z. j. ad treb. l. nā
 q̄s. s. si quis cōpulsus. z. l. is cui. s. qui legatorū
 .j. ut in pos. lega. de p̄mo dicit **D**y. sub illo. zc.
 cōtinens illa que sunt de natura cōtractus. hoc
 tñ nō p̄batur in. l. sed dic q̄ sub illo zc. compre-
 hēdit illud q̄s deficit in illo fmone lz consuetu-
 dinem loquēdi i illa materia de qua loq̄mur: vt
 in s̄ti: h̄ pbaf h̄ z i. l. ita ueniūt. s. petita. s. de pe.
 h̄f. j. e. l. s. nūc de. l. nā p̄ istud. zc. p̄hēdunt v̄-
 ba testi posita p̄ gallū: siue istitua⁹ fili⁹ z substi-
 tua⁹ nepos: ut dixit gall⁹: siue in s̄ti istitua⁹ ne-
 pos z substitua⁹ p̄nepos ut h̄. z p̄ h̄ dico q̄ si p̄-
 cessit istm̄ emptiōis extēfuz. z seq̄t istm̄ locati-
 onis breuiatū p̄ h̄ac dicitōez zc. q̄ ille clausule q̄
 sūt cōes ad istm̄ emptiōis z locatiōis itelligit
 repetite p̄ h̄ac dicitōem zc. sūt enī s̄tes h̄i s̄ctus
 ut. l. i. z. ij. s. loca. **S**z hic ē aduertēdū: an no-
 tarius qui sumit istm̄ ex illa abbreviatura dbeat
 extendere⁹. spe. in. d. s. oñso. n̄. lz nūqd ibreui-
 tura. dicit q̄ sic. Ego dico q̄ si qdē ē s̄ct⁹ uel act⁹
 q̄ d̄z celebrari i scriptis: z tūc nihil d̄z addi. totū
 enī extēfū d̄z p̄us scribi: ut. l. s̄ctus. C. de fi. istru.
 Et iō errāt notarij q̄ dicūt se rogatos d̄ appella.
 uel sententijs: nisi primo totū sit scriptum. **Q**ue-
 dam sūt instrumēta non celebrata in scriptis:
 sed in scriptis redacta. z tunc dico q̄ per notari-
 um non debet extendi. quid enīz cōtinetur sub
 illo zc. est dubium z est in extimatiōe iudicis ex
 precedentibus z sequentibus: ut. l. si seruus plu-
 rium. s. fi. j. de leg. i. l. voluntas. C. de fideicom.
 z. l. cum pater. s. cum imperfecta. de leg. ij. debz
 ergo notarius breuiter exemplare prout iacet. z
 sic utimur q̄ notarius non extendat. **S**i ue-
 ro i libro prothocollorum procederet instru-
 mentum extensum ad quod uerisimiliter debe-
 ret referri illud uerbū zc. d̄z notari⁹ d̄ illo facere
 copiā: uidetur enīz illa ps esse cōis sequentibus

C Ultimo. ADDE q̄
 Ia. de arc. in
 .l. si ita quis
 .s. de eulc. p
 illum tex. cū
 .l. sequenti in
 ver. zc. dicit
 no. illuz tex.
 p̄ abbrevia-
 tis notarij d̄
 functi: qa so-
 lum debent
 apponi in lo-
 co illi⁹ abbre-
 uiatore ea q̄
 sunt de natu-
 ra casuum ex
 pressorum. z
 ita dicit tene-
 re **D**y. hic.
 Idēz t̄z bal.
 z saly. in. l. si
 duo patroni
 .s. si quis iu-
 rauerit de iu-
 re iur. subdit
 tamen **J**aco.
 de arc. in. d.
 .l. si quis ita
 q̄ consuetu-
 do notarij ē
 attendenda p̄
 ut facturus
 erat in simi-
 bus casibus.
 arg. l. qui se-
 misse. s. de
 usur. z. l. uel
 uniuersoruz
 de pig. act. z
 hoc tenz hic
Bal. z bal. z
Ly. in au. si
 quis aliquo
 in fi. collū. de
 eden. nō ob.
 .l. si ita quis
 qz ibi dicitio
 zc. erat exten-
 se scripta z d̄
 hac dictione
 zc. uide bal-
 confilio. cxx
 iij. z. cccxv /
 iij. ubi dicit
 dicitio zc. cō-
 cludit natu-
 ralia z cōsue-
 ta. iij. volu. z
Ro. confli. cc
 cxlii. in fi. ij.
 col.

C Extende-
 re. uide pau-
 de ca. cōfil. i.
 ubi hec expli-
 cat **B**al. con-
 filio. lxiij. qu-
 to libro.

C Emphite-
 osim. idēz te-
 nuit **R**o. cō
 fil. xxi. z ale-
 ran. cōfi. xxi.
 quarto. lib.
 Quid autē si
 pater recepit
 pro se filijs
 masculis z fe-
 minis bar. in
 .l. iusturā. s. si
 liberi d̄ ope.
 liber. dicit q̄
 pariter ad-
 mittit nisi sit
 statutum ex-
 clusiuū femi-
 naruz. idēz t̄z
 iō. de imo. in
 .c. potuit de
 loca. z pe. de
 aneb. in ele.
 .ii. de iur. pa-
 z ut̄ bal. i. l.
 libri libteoz
 d̄ op. e. lib. ibi
 ponit unā li-
 mitationem.
Saly. in. l. ii.
 in. xvii. q. C.
 de iure em.
 p̄bi. **B**ar. cō-
 filio incipien-
 te q̄stio ista
 habz duo du-
 bia. z confil.
 incipiente do-
 mino amate.
De. de an.
 cha. confli. cc
 cxx. **C**al. con-
 filio. xii.
C Duo sta-
 tuta. vid bal.
 confilio. lxiij.
 .iij. vol.

Ad aliu.
ADDE pe-
 de anch. con-
 si. cccvii. et i
 quatum ale-
 refert. q. 10.
 an. in ti. d. se.
 nup. uis bal.
 consi. cccvii.
 li. iiii. m. fre-
 dinus ignan-
 tum etia tan-
 git si stipula-
 tus sum a te.
 x. cum tici?
 moritur an
 possit illa pe-
 tere si tici? fu-
 it occisus. et
 dicit q. pe. d.
 ancha. in cle-
 u. de pe. et re-
 mis. refert p.
 leu disputan-
 do terminat
 se q. possit p.
 glo. in ti. de
 capi. di. i. pn.
 in vbo comu-
 tatio qua gl.
 alle. bal. in ti.
 de pace p. la.
 in ti. diuina
 uocati. et i. l.
 .ii. C. qui ad
 lib. p. cla. non
 pos. adde q.
 h. idem tenu-
 it bal. consi. vi.
 .ii. uolu. ubi
 consiluit q. p.
 substitutioez
 factam si sine
 liberis deces-
 serit institut?
 admittit sub-
 stitutus si in-
 stitutus occi-
 datur. an aut
 in rescriptis
 an casus omis-
 sus coprehen-
 dat sub exps-
 so et bal. p. ciu-
 dit q. no per-
 .c. susceptum
 de rescriptis.
 Quid aut in
 privilegijs et
 beneficijs. u.
 io. an. in. c. l. 3.
 de trāsa. pre-
 lato. et m. c.
 olim de v. b.
 sig. Quid at
 i. l. iur. muni-
 cipalis uide
 imo. h. bal. in
 .l. illā. C. de
 colla. p. cano.
 maxime An.
 de bu. in. c. fi.
 de consu. p.
 p. de. de an-
 cha. consilio
 xlii. ubi con-
 suluit q. si sta-
 tutū trāffert
 in maritum
 lucrū fructu-
 um bonorū
 parafrenaliū
 q. similiter
 transfert lu-
 crum rerum
 dotaliū: quia
 ē eadē et ma-
 ior ratio et ibi
 etiam q. si
 ctio inducit

ibreniaturis: ga ad illam referat: ut uidebitis h
 istud et refert ad pn. ubi sunt vba extensa meri-
 to faciēda ē copia: ut. l. si q. ex argentarijs. §. sed
 si initiū. §. de eden. et si est dubiū qd importaret
 sub hoc et. et expediret pti posset cōpelli ad refi-
 ciēduz instrumētum de nouo: ut no. i. l. cyrogra-
 phis. §. de admi. tu. **Est** enī fm et. qd scribit
 lōgū et hz in oratiōe verbū vñ regat: tūc si illud
 et. refert ad aliqd vbyz determinate ad illud re-
 ducit et fm illud determinatur: ut. l. nā qd. §. si q.
 p. pulsus. j. ad trebel. et. l. ita tū. §. quoties ad tre-
 bel. §. loca. l. itē q. r. §. exercitus. Si hō nō habz
 certā limitatiōem tūc cōprehēdet oīa q. sūt d. na-
 tura cōtractus uel rei sup qua apponit: ut. l. ce-
 terorū. j. de v. b. sig. et. l. si duo p. foni. §. si q. s. u.
 rauerit. §. de iureiur. pro h. et de li. obl. c. vlt. cō-
 iuncto. c. exhibita. et d. iudi. S. qd si nō dicit et.
 sed dixit et reliq. **Respondeo** idē est dicere et reliq.
 qd et. ut. d. l. ceterorū. de v. b. sig. **Quero** qd
 si dixit. et. j. Rñ. significatio huius est q. scribēs
 intēdit omittēre aliqua que crāt in medio et assu-
 mere aliqd qd erat. j. ut. l. i. j. ad. l. acq. Et p. q.
 si in oibus decretalib. vñ nō habet illaz signifi-
 cationem quā habet dicitio et. ga per dictionem
 et. volo illud qd omitto. p. dictionem. et. j. signifi-
 co illud quod volo omittēre.

Ex. §. sequenti.

Utrū prouisio facta in unū casū porrigat ad
 aliu. et an sit uerū illud generale nō refert quid
 ex equipollētibus fiat: ibi. His premis. Et quan-
 do emācipatio faciat locū substitutiōi vulgari:
 ibi. Preterea. Et an si auus instituat filiūz emā-
 cipatū et nepotēz i potestate pretereat an nepos
 possit dicere testamētū nullūz uel rumpere per
 cōtrata. ibi. Redeo. Et an si filiūz emācipat?
 readoptet noccat nepoti. et qd si deportat? resti-
 tuat: ibi. Redeo. Et an hāntus publicatis bōis
 si restituat recuperet bōa: ibi. Induco. Et an fili?
 legitimatus post mortē patris auferat bona illis
 qui successerunt ab intestato: ibi. Induco ad. q.
 Et an casus q. ponunt in hoc. §. ptineat ad gal-
 lum uel uelle. ibi. Quero. Et nepoti preterito
 ex filio emācipato instituto potest substitui pu-
 pillariter licet non sit institutus.

Et quid si tantū. Iste est sub-
 tilis. §. et est
 tertia ps in qua per sceuolā reprehēdit gallus d
 insufficiētia circa casus et psequor usq. ad. §. q.
 si is. h. d. **Prouisio** facta in vno casū porrigi-
 tur ad alios sibi siles. h. d. casus in terminis ē
 clarus. **Mo.** diligēter q. substitutio vulgaris pce-
 pta in unū casū porrigit ad omnes sibi siles. fa-
 cit. C. de insti. et substi. l. h. **Op.** q. male dixeris
 hic poni reprehēsiōem cōtra gallūz circa casus.
 imo ē rep̄hensio cōtra sceuolā. ipse enīz posuit ca-
 sus de nepote et p nepote nō gallus. huius timo-
 re glo. legit istuz. §. tribus mōis. **Prima** lec. est
 q. hic ponatur tres oppōnes cōtra sceuolā non
 cōtra gallūz: et sic fatet contrariū. et h. fuit opi. p.
 lei quā glo. non t. et merito: ga nō ē uerisile q.
 sceuola seipm incōtinēti reprehēderit seu corre-
 xerit: ut. l. nā et ea. j. de condi. et demō. unde legi-
 tur scōo mō q. hic sit reprehētio sceuole. §. gallū
 sed ad cōtrariū nō respōdetur. **Tertia** lec. est q.
 fiat rep̄hensio ptra oīa. §. dicta ubi de morte sit
 mētio. et sic cōtra gallū et ptra sceuolā. et ista ē ve-
 ra. **Hec** ob. si dicit q. fm hoc sceuola rep̄hen-
 dit seipm: ga nō est uerū. dixit enī gallus deficit
 in psonis: ut dixi. sed posito q. psonas perfecte
 enumerasset: ut ego suppleui tamē deficit in casu
 bus: ga non enūerauit oēs casus. et hoc sceuola

supplet. **Op.** q. per p̄uisiōem factaz i unū
 casūz ali? uidef omisus: nō autēz uidef in alio p
 uisum: ut. l. cōmodissime. §. e. cui? cōtrarium hic
 dicitur. ergo et. Huius timore glo. scōa magna
 legit hūc. §. duobus mōis. pmo ut fateamur cō-
 trarium. §. q. p̄uisio facta in unū casū nō extēdi-
 tur ad aliu: §. q. testator p̄t si vult in istis alijs
 casibus puidere sicut in casu mortis. et. h. d. ista
 .l. fm hāc lec. Glo. nō tenet istā. nā in p̄cedenti
 §. iuriscōsultus dicit q. testator hoc exp̄mat. h.
 vero dicit q. hi casus admittūtur ex interpreta-
 tione. l. uellei. nec est necesse q. testator exp̄mat
 et ista est vera. prouisio enim facta in vnum casū
 extenditur ad aliu sibi similem: quia nō refert
 quid ex equipollētibus fiat: ut. l. mulier. in prin.
 j. ad trebellia. et. l. si mater. C. de insti. et substi.

Ad cōtrarium respondeo q. non porrigitur
 ad aliu casūz scilicet dissimilez: ita dicit glo. et be-
 ne. **Cōtra** hoc oppo. fortiter isti casus fuerūt
 exp̄ssi per modū p̄ditionis scilicet si morietur
 et. sed cōditiones debent impleri in forma spe-
 cifica non per simile: ut. l. qui heredi. in pn. et. l.
 meuij. de condi. et demon. **Mō** ergo porrigitur
 ad casūz similem. **De** circa hoc notanter dicit:
 quedam est cōditio necessaria ad ipm actum: q.
 dam est cōditio necessaria ad effectum actus:
 quedaz est cōditio uolūtaria. In primis duobus
 casibus procedit q. nō refert qd ex equipol-
 lentibus fiat. **Exemplum** in cōditōe necessaria
 ad ipm actum. in. §. nostro ad hoc: ut substituo
 vulgaris habeat locū est necesse q. institutus
 nō sit heres. si ergo exprimit vñ? casus per quez
 nō potest esse heres porrigitur ad alium simile.
Exemplum de secūdo scilicet de cōditione ne-
 cessaria ad effectū actus si relinquatur filiofam.
 ad hoc ut ipē effectualiter habeat requiritur q.
 efficiatur sui iuris. si exprimitur unus casus per
 quem sui iuris efficiatur porrigatur ad alium si-
 bi similem: ut. l. si mater. et. l. mulier p̄callegata.
 Sed quando apponitur cōditio uolūtaria:
 tunc debet impleri in forma specifica: ut. l. q. he-
 redi. et. l. meuij. §. alle. **Ratio** quia in primis te-
 stator cogitauit de effectu: in hac vltia cogitauit
 de forma tātum: ga uoluntarie apposuit. **His**
 premis. **pro** declaratione materie queritur
 vtrūz prouisio facta in unū casūz porrigitur ad
 alium: et vtrūz sit uerum hoc generale non refert
 quid ex equipollētibus fiat. **Hic** aut prouisio
 facta fit in vnum casūz per modūz dispositionis
 aut per modūz cōditionis. primo casu aut ex vir-
 tute exp̄ssi casus omisus potest intelligi: et ad
 aliud porrigitur: ut insti. pro soc. §. illud. dixi uo-
 bis in. l. cōmodissime. §. e. soluendo contrarium
 aut ex uirtute exp̄ssi nō potest intelligi. et tunc
 aut illud potest constare de uoluntate dispen-
 tis uolentis porrigi ad alium casum omisum. et
 ad illum porrigitur: ut. l. ticius. §. i. §. e. ti. et. l. fi.
 .C. e. secūdum intellectum quem dedi in. l. com-
 modissime. §. e. aut de mente nō potest constare
 et tunc aut casus fuit penitus omisus: aut fue-
 runt exp̄ssi duo casus qui obuenerunt coniun-
 cti. primo casu aut casus omisus est similis exp̄s-
 so. et habet eundem effectum et ad illum exten-
 ditur: ut. l. h. in fi. §. man. **Secundo** casu quādo
 fuerunt exp̄ssi duo casus qui obuenerunt con-
 iunctim. et tunc aut loquimur in materia in qua
 debet fieri interpretatio plena: ut in testamētis. et
 ad illud porrigitur: ut. l. si ita. in pn. §. e. et ibi di-
 xi. aut loquimur in materia non fauorabili in
 qua non dōz fieri plena interpretatio. et ad illō non
 porrigit: ut. l. vñ passaz. §. in p̄scriptiōe. j. d. ad.

a statuto: an
 debeat exten-
 di. et an statu-
 tū possit idu-
 cere fictioez
 vide Bal. cō-
 si. cl. iii. uol.
 et an statutuz
 extendat de
 casu dō ad fi-
 ctū uide. d.
 Car. cōsi. l. p.

b. C. hie p̄mis-
 sis. uide om-
 nino p. de. de
 ancha. consi.
 .cccviij.

De iure p... torio. raph... cu. dicit q... lius succedat... de iure pro... rio per tra... puifio galli i... casu isto erit... deluforia: ga... kcuta post te... nametuz filij... emacipatioe... uocat nepos... q incipit te... nere primuz... locu & p pns... bfcit filij co... ditio institu... ti. iiii. r. l. q... diu. j. d. acq... here. ergo re... manebit ut... fteritus. & p... cotrata. rum... pet testamen... tum. respon... det ipe ad... hanc subtili... tatem dicet... q uerū erit... testamētū rū... pi per cotra... tab. tñ prou... ho huius. s... erit utilis ne... pot: quia fil... us anno ex... cludet a bo... noz. pos. sta... bu. iuxta. i. i... s. largius d... succel. edicto... ideo excludo... eo ueniet fm... putionē hu... ius. s. r. si di... cio si habebit... nepos habe... dit etiam fili... us cui nepos... acquirit si... erat in pote... state. respon... det pau. d. ca... q nepos po... terit defferri... smixtionem... donec fit sul... iuris alias fa... tetur contra... rium.

ul. & colligif ex tex. in. d. l. si ita. s. eo. Fallit fauo... re vitade drieratis: vt. l. ij. in prin. cu sua glo. j. d... ver. obli. & ibi dixi. Si no prouifio fit in vnu ca... sum per modū pditionis: & tunc aut casus omif... sus est difsimilis expfio: & ad illū nō porrigat: vt... .l. si cū dote. in prin. s. fo. ma. & l. si ita quis. s. i... .j. de le. ij. & l. si. C. de his q ve. eta. impe. & l. com... modiffime. s. e. aut casus omiffus ē fimilis expf... so: & tunc aut loqmur in pditione necessaria ex... pte actus vel ex pte effectus: & tūc ad illud por... rigif nec refert qd ex eqpollentibus fiat vt bic... & l. mulier. in prin. j. ad treb. & l. si mater. C. de v... sti. & substi. cū similib. Si vero loqmur de cōdi... tiōe volūtaria: tūc d3 impleri in forma specificā... nec porrigif in aliū casuz nō expfsum. vt l. q be... redi. & l. meū in prin. j. de pdi. & de. C. p ad... istō vltimū de hac. l. in prin. vbi puifio facta de... nepote si nascif post mortē nō porrigif ad casuz... quo nascif in vita: & tū est necessaria pditio que... ex necessitate d3 apponi: vt in prin. bui. l. q au... tem nō subintelligat: p3 quia gallus supplet per... vellei. Rū. q iō nō subintelligif: ga esset ptra. l... cū posthum. alienus nō poterat institui fm bec... tpa. hodie vero cum posset institui posset eē q... subintelligif: vt dixi in prin. l. C. Itē ad idē op... de. l. cōmodiffime. s. e. Rūdeo ibi instituebatur... posthum. qui pōt institui simplr: vnde ista adie... ctio que fuit adiecta volūtaria adijct: vt ibi p3... vel dic q ibi exprimis vna pditio que nō porrigi... tur ad aliuz casuz difsimilē. lōge. n. difsimilis ca... sus est nasci in vita vel post mortē. C. Redeo ad... glo. dicit bic filiu subductū de medio p emanci... pationē nō succedere. s. l. si cum patrono. s. i. d... bo. pos. So. nō succedit de iure ciuili: vt bic: sed... de iure p. prioro sic ita dicit glo. vt i. d. Rū. Ad istō... oppo. fortiter si nos intelligim. hic filiu institu... tum ex testō: ita succedit emancipat. sicut suus... nā qlibet exneus succedit d iure ciuili. P. Prete... rea hic videt casus mirabil q emacipatio faciāt... locū substōni vulgari qd est s. casum. in fi. de hf... in fi. s. si vero. Rūdeo ista substō de qua loquif... .l. ista nō est tñ in hereditate qtrū in suitate: hoc... est in tenēdo locū p. mui sui hf. dis. statim. n. cuz... fili. pmo emancipaf desinit esse suus: & nepos i... cipit tenere p. muz locū merito locus est substōni... vt bic: sed si eēt substitutus exneus: tūc per emā... cipationē nō excluderet filius nec admitteretur... substitut. vulgariter vt in d. Rū. C. Sed ptra da... to substituto vulgari existētia sui hf. dis. nū opa... tur: vt. l. si filius hf. s. e. & nō. in. l. papinia. s. q... ta de inof. te. ergo statim cū nepos est substitut... filius desinit eē su. & nepos admittit. Rūdeo p... substōnem filius desinit eē suus si vult: vel alr... & substilius: hic substituit fil. in vnu casum. l. si vi... uo testatore morief. Et sic ponif i p. tate sua vtrū... uelit esse heres vel nō. vñ per substitutiōem non... desinit existētia sui heredis. C. Sed s. id oppo. l3... substō cōcipiatur in vnu casuz p. tinet tñ alios ca... sus sibi filies: vt hoc. s. siue ergo nō sit hf. s: quia... noluit siue ga nō possit vñ sibi datus substitut... rūdeo esto q h sit substitutio vulgariis tacita nō... facit de necessario volūtariū: s3 solū expfisa & i ca... sū expfuz qd p3: ga licet filius sit substitutus pu... pillariter in q substitutiōe p. tines tacita vulgari... tñ existētia sui hf. dis opatur q p ipam confirmā... tur tabule pupillares: ut. l. si filius q p. rī de vul... & pu. & l. iul. de acq. hf. l. p. de puil. cre. dixi i. d. l... si fil. q p. rī. Redeo ad glo. op. & vī q emāc... patio nil opetur hodie: ut in auē. de here. q ab i... te. in princ. & s. nullam. Glo. dicit no. istum. s... nō corrigi: quia p. trariuz loquitur quādo nullū

est factum testamentū: sed testamento facto re... manet differentia emacipatiōis & patrie potesta... tis. huic concor. glo. in anten. ex cā. C. de li. pre... te. & in. l. si emacipati. C. d. coll. & 230. in sūma il... lius ti. & alias in. l. si filius. s. de mino. Idem di... cit Ro. in ti. de bo. poss. contra tab. In contrari... um sūt omnes glo. que dicūt q. ti. de coniu. cum... cuz eman. li. est correctus. ut. l. i. i. prin. j. de con... iun. cuz emanci. liber. & l. si ut p. p. onis de inof... te. & auē. in successiōe. C. de suis & leg. & in auē. d... hf. q ab inte. s. i. j. e. l. vlti. Ad declaratiōem pre... sentis dubij pone. q. que de facto fuit h: pater si... liuz emancipatū instituit: nepotes ex eo in p. tate... retentuz preterijt: an testamentū ualeat uel pos... set dici nullū ulrūpi per d. rābu. p. nepotē. Gl. or... di. hic ut uidetis t3 q fit nullū. pro qua facit tex... in corpe de here. que ab ite. Loquitur enim tā... tum cum emacipatus filius contendit cuz ascen... dētibz uel descendētibz ab auo nō a se. Istuz... tamen casuz quādo cōtendit cū descēdētibz a se... nō reperies in isto ti. quod ergo nō mutatur q... re stare prohibetur: contrarium tenui & teneo:... ga in proposito ista glo. male dicit. & q testamē... tum sit aliquod & non possit rumpi: dico d hoc... esse casum de iure. C. de leg. heredi. l. memini... mus. s. i. ubi dicit filius emancipatum succede... re ad hf. tudis suos. Si ergo q. tuz ad successi... ones nō pdit ius sui hf. dis nepos nō admittitur... Preterea tex. in corpe i. s. nullā. dicit expf... se nullā esse d. riam emacipatiōis & patrie p. tatis... etiā quocūq3 mō succedat: nō est ergo curandū... siue sit factū testamētū siue nō. Preterea po... sito q loqueret tñ ab intestato. probō idē. quā... do unum beneficiū dat ex contemplatiōe alteri... us si unū tollit: tollitur & aliud. ut. l. filio. s. m. d... adi. le. Sed cā qre dat qrela uel ptra tab. ut ius... dicēdi nullū est: ga filio sit iniuria si ex hf. dat vel... p. rī: & sibi nō relinqtur legitia sua: ut. l. papi... .s. q. rta. s. de inof. te. sed ille nepos ab intest. ni... bil d3 habere fm oēs: ergo per preteritionem... sibi nulla sit iniuria. ergo non pōt dicere nulluz... ut. s. e. l. si posthum. s. q. vulgo. Preterea... ille q decessit intestatus vñ relinquere veniēti... bus ab itestato: ut. l. cōficiunt. de iure codicil. si... igif postea relinqd expfisse illud qd vñ tacite relin... quere decess intestatus ex dispositiōe. l. nō vi... deo in quo sit culpā dūs: & sic q. tuz ad p. positū... nō teneo istam glo. Ad glo. contrarias respō... deo nec eas d. āno. nā fateor q eo casu quo emā... cipatus potest rumpere rumpit eo modo quo... rumpebatur olim. Ita intellige glo. in auē. ex... causa. & l. si emancipati. cum si. Sed qdam sunt... qui olim poterant rumpere: hodie nō possunt: ut... nepotes ex filio emacipato: ut dixi: sed si possūt... rumpere in modo rumpēdi nō est aliquid imu... tatum: ut in dicta glo. sed in ti. de coniu. cum... eman. li. an sit correctus: dicam in. l. i. j. de con... iun. cum emā. li. Redeo nunc ad glo. quero si... iste filius emacipatus readoptet: an noceat ne... poti. Glo. dicit q nō: ut. l. i. s. si quis filiu. j. si s... tab. te. nul. ex. C. Sed contra hoc videtur. l. non... putauit. s. si qs emacipat. j. de contratab. & l. si... filio. s. e. Dy. dicit intellige glo. quādo filius re... adoptatur simpliciter secus si readoptetur in lo... cum patris illius nepotis. ita no. in. d. s. si qs fu... liū hf. Dy. C. s3 ptra hoc videt. l. filio i. pn. s. e... So. in filio ex hf. dato i quo nō ē curādū quō re... adoptet vt ibi p3: s3 in filio instituto bñ est d. riam... vt bic. Rō ga ex heredat. quocūq3 iure exclusus... est: institut. vero nisi veniat vt suus talr q pce... dat nepotē nō excludit. Redeo ad glo. Que

late pau. de... ca. p. sil. cccxi... vii. in q. rum... etiā alar. rep... hēdit Saly... ex eo q cōsu... luit q stante... statuto q ma... sculi ab inte... stato semias... excludat si se... mie sit min... legitia datō... i dote seu re... lictū q possit... agere ad sup... plemētū legi... tie nō obstan... te q uisā sue... rit eē cōtēta... sibi relicto... tu dic q idēz... p. luit bal... cōsi. cccxlv... iiii. ii. uol. &... p. statim se... est cōstitutū... ly. qui refert... ita fuisse p. nū... ciatū in audi... entia. d. Car... albanēsis fra... tris urbani... qnti epō pa... due legente... padue. & idēz... t3 Car. cōsil... .lxxx. an autē... stāte predcō... statuto q ab... intestato nō... succedat si... pater fecit te... stamentuz si... solenne filia... possit aliqd... dicere uide... Bal. allega... cōsil. cccxx... iiii.

Banitus. adde an banitus restitutus recuperet bona medio tpe alienata qd voluit Bal. cõfiliõ. cccxi. lib. quarto.

Retrotrahat. pau. de ca. dicit bar. nõ declarare plene huc articulu: vñ ipe dicit qd si fiat legitimatio i vita patris & ad eius postulationes si nõ h3 alios filios legitimos pcedat dictu Bar. indistincte l3 habeat agnatoe:

q3 pater po/terat illis auferre bona e3 neu instituen do. ergo eodẽ modo fili um legitimã do. Si at ba beat filios le gitimos tuc si de illis nõ fuit facta mẽtio in genere uel in specie nõ ualuit le gitimatio tã q3 subrepti cia: q3 nõ so let fieri nisi i defectu legi timorũ filio rũ ut i aut. q. mo. effi. legi. s. generali ter. & s. si qõ igitur: unde credit q3 pri cept si legiti misset si sci uisset subesse legitimos. si aut fuit facta mẽtio tuc si fuit dictũ q nõ fiat eis p iudiciũ: ualet

ro quid si filius deportat? restituat: an noccat nepoti. Glo. q sic. vt. j. de 3 tab. l. i. §. si. nisi re/stitutio p mortez aui fieret vt in glo. Duo dicit ista glo. primũ q restõ sportati facta in uita aui nocet nepoti. Sed 3 id qd. s. pxime dictũ e d ar rogatõe que e qdam restõ. vt. s. e. l. fili. in prin. Rũ. restõ est in pristinu statu repositio: vt. l. q si minor. §. restõ. s. d. mino. z. l. i. C. de sen. pa. z sic videt restituit in locũ pris merito nepotẽ exclu dit: s3 arrogatio nõ e directa restõ. Sed 3 hoc vi def. j. ad munic. l. ordine: z qd nõ. s. de his qui no. isa. l. qd ergo. §. pã grauior. z. j. de fal. l. fal sus. §. ordine. vbi restituit nõ recuperat locũ quez inuenit plenu. Rũ. hoc e vep nisi ille q occupat locũ succedat in locũ pmi z ei psonã representet ut erat h: s3 i srijs tenebat locũ deportati suo iu re. so dictũ e q restõ p mortẽ aui nõ p iudicat ne poti q iã e h3. Ex quo no. q i iteg. restõ scã a pncipe nõ aufert ius alteri. z sic debes limitare. l. i. ij. z. iij. C. de sã. pã. q dicit q restituit recu peret bõa. itellige q nõ sũt i aliũ trãslata. sac. l. z si sũ. §. s3 z q pã. s. d. mino. z. C. d. repu. h. l. fi. z sac. l. q si minor. §. seuola. s. d. mino. C. d. tra istã gl. op. dy. de. l. si qd ex bõ dato. §. s3. si p. j. ti. i. Sol. ibi loq3 in fictiõe postliminiũ q retro/

legitimatio: tñ ille nõ succedit cũ legitimis ab itestato: pater tñ pot sibi i testamẽto reliquere dũmodo legitimã filiorũ legitimorũ nõ minuat: ita dicit ipe intelligere qd nõ. Jo. an. in ti. de succes. ab inte. ubi refert. q. d. disputatã. Si aut nõ dixit q nõ fiat eis p iudiciũ: tuc poterit succedere et ab itestato. z hoc in legitimatõe pncipis. S3 in illa q sit p matri. subsequẽs ubi def q per eã possit minui etiã legitimã aliorũ filiorũ p illũ. §. generaliter: qã pater recipiẽdo nouã uxore z procreãdo ex ea filios pot p iudiciũ facere p mis liberis in dsmiuẽdo legitimã. z ex his p3 fm ipm qd iur. in. q. quã tractat io. an. in mercu. i. c. sine culpa de legitimo p subsequẽs matri. an recuperet ius pmo geniture qd erat penes aliũ filiu legitimũ q tñ fuerat so loco nat. z videt q sic p pãicta. ipe determinat sriũ dicit tñ se dubitare facit 3 cũ gl. hic posita: q3 legitimatio q sit p subsequẽs matri. fit uiuẽte te statore uel eo de cui hereditate agit z sic tẽpore quo ius pmo geniture non erat quesitũ pfecte scõdogenito. videt ergo q si scõdogenitõ icepisset tenere pmi locũ: z postea natus sit legitimũ z naturalis q pmo loco sit le gitimat? qui pmo loco nat? fuerat non legitimus ipm deiecit sicut glo. hic dicit de deportato restituito qui dicit nepotẽ q icepat tenere pmi lo cũ si restituat testatore uiuẽte: z dicit pau. q nõ. uide quomõ possit rĩde / ri huic glo. p opt. io. an. dicit ipe facit: q3 in iur. pmo geniture non videt q pater possit i p iudiciũ filij disponere sicut nec de feudo: vt l. e. i. de suc ces. feu. s3 hoc ei dictũ nõ videt uerũ: ut p3 in plurib? locis sacre scriptu re. iij. reg. c. i. ubi Dauid pposuit salomõẽ minore filio maiori. gen. xliij. ubi rubẽ fuit pmo genitus israel z cũ violasset thõrũ patri sui data sunt pmo genita per patrem eius filijs Ioseph. z nõ est reputat? ei in pmo ge nitũ. Itẽ certũ est q ea q filio patre uiuẽte qrunk idẽ fili? retinet p mor tẽ patri. et si paternã repudiet hereditatẽ: ut. C. de. se. nup. l. si qd portis sed certũ e q si mortuo patre rege pmo genit? repudiaret hereditatẽ pa tris mor z regnu3 deuoluere ad scõm genitũ. ar. l. i. §. assignare. z. l. iij. §. i. cũ duab? ll. sequẽtib? de asig. lib. z in. x. col. an agnat? uel filius. facit d acq. here. l. i. §. q semel. multa q cã breuitatis omitto alle. Oidra. cõf. cxc iij. icipiente elegãter qbus ostendit filiu iure pmo geniture pvari posse: tñ p opt. io. an. vide ia. de lig. cõf. xv. ii. lib. inter cõfiliã Bal. ubi refert illã. q. io an. ad rẽ redeam? Si võ legitimatio fiat p mortẽ patriõ: si qdẽ pater mãdauit fieri idẽ est p oia ac si in uita ipe fecisset. S3 si nõ mãdauit tunc cũ ius succedẽdi z adedũ sit delatũ alteri si nõ fiat de eo mẽtio i genere uel in ipe nõ v3 q nõ est credẽdũ q pnceps voluerit illis ius qstitũ aufer re: z dicit si curare hoc casu: an sint alij filij legitimi z naturales an nõ: sed alij cõsanguinei uel agnati. z l3 distert iste casus a pcedẽti i quo d agna tis nõ est hẽda mẽtio hic sic: q3 iã qstitũ erat eis ius succedẽdi q sine ipõ rũ uolũtate auferri nõ debeat: ut. l. id q nostrũ de re. iur. nec e curãdũ an illi adiuisset hereditatẽ: nec nõ. z hoc videt tenere Mo. i sũma q h. sint le. in pnci. pen. col. z bal. i pbemio. codi. l3 i. l. deo nobis distigat aut heredi tas erat adita: aut nõ. Si võ sit facta mẽtio: q3 legitimauit nõ obstat q alijs sit delatũ ius succedẽdi: ut dicit vidisse in aliqb? legitiat. tuc bene e distiguedũ an hereditas sit adita: q3 dicit q legitimatio nõ ualet in pre iudiciũ illius q adiuir: q3 cũ sibi sit acqstitũ dñz l3 p uia iuris ciuiliõ: tñ q3 est de iure gẽtiũ: ut. l. ex hoc iure nõ pot sibi auferri p pncipẽ sine cã pcer nente publicam vtilitatẽ: ut plene nõ. si 3 ius uel uti pu. l. h. Si võ here ditas nõ sit adita: tuc l3 eẽt delatũ ius succedẽdi: z illud e mere de iure ci uili pnceps pot auferre iur. no. p Jmno. m. c. q in ecclesiãrũ. c3 de pñi. z

ita dicit se intelligere io. an. in ti. de succes. ab intesta. z ita alias se consta luisse huic. q. z distinctiõ dicit facere illa. q. bal. in. l. deo nobis de fratre minore cui deueniebat hereditas patriõ: qã nõ erat capax deuenit in p ximores. an ipõ effectõ episcopo z capax possit hereditas auferri pri miorib?. z bal. ibi distiguit aut hereditas erat adita aut non. An autẽ fili us incipio pa tre possit se facere legiti mare. De. d. ancha. cõf. cccxij. tenit q nõ licet pa ter illũ etiam instituisse in testamento. Ange. uero cõfiliõ. lxxx vii. incipien te spuri tenu it legitiatio. valere ratifi. cante postea patre d q per Bal. pñ. xvi. ij. l. An autẽ abis possit le gitimari bal. videtur tene re q nõ con silio. cccxli. quarto uol tamen dicit passus est du bious cõf. cccxi. iij. lib. aliter loquit de quo per Ange. cõf. lxxi. incipien te arbiter ple ne p barba.

trahit z fingit que nunq eẽ captũ: s3 restitutio si fingit retro: id nõ aufert ius alteri. ita dicit Dy. Induco i ar. ad. q. aliq3 e ex banitus bõis pu blicatis z restituit in totũ: recuperat ne bõa. Bre uiter p istã gl. hẽs q bõa recuperat nisi in aliũ sint trãslata: qã tuc nõ recuperat bõa ut h. z sic hẽs dter minatiões. l. i. z alia. C. d. sã. pã. q recuperet bo na. Induco ad. q. solẽne aliq3 fili? natural? uel spuri? fuit legitimat? p mortem pris: an auferat bõa alijs q successerũt ab itestato. Lerte si eẽt le gitimat? i vita pris nõ eẽt dubiũ q pferet alijs: s3 p mortẽ e dubiũ: s3 v3 q d3 recuperare bõa sicut posthum? q nascit? p mortẽ: ut. l. si qd posthu mos. s. e. z. l. cũ qdã. §. qd d3 de acq. bñ. vñ v3 p inde eẽ ac si eẽt reuersus ab hostib?: ut. l. si qd ex bõ dato. §. s3 si p. j. ti. i. C. In sriũ vñ ista gl. qã legitimatio e qdã restõ natalib? antiq3 qb? oẽs li beri z legit i nascib?: ut i auc. q. mo. nat. ef. sui. §. z si qdẽ. z. §. illud. sed hẽditas alteri qãta p restitutõem nõ tollit: ut h3 i gl. ergo zc. Pro declaratiõẽ hui? e uidẽdũ an legitiatio trahat re dõ. Et v3 q sic: qã medio tpe fingit nõ fuis se spurium nec illegitimu: ut. l. si. j. de nat. resti. z sic determinauerit qdã. mihi videt q posito q retrotrahat tñ ius qstitũ alteri nõ tollit sic fictõ

pñ. xxxv. z ibi an isaã possit legitimari d quo et p anc. i alle. pñ. s. An aut in legitiat. quã fac pater sint citãdi alij filij uel agnati. uide Bal. cõf. lxx xi. z cxxxij. z cõf. cccxvi. pmo vol. ubi dicit q si in priuilegio legitiat. di cas dũmodo legitiat. fiende nõ p iudicet filijs legitimis z heredib? qn e ipi eqs portioib? vna cũ legitimãdis succedat q nec ex testõ poterit le gitimat? cape plusq3 legitimã z naturales. alle. ter. in. §. z qñ i aut. q. mo. na. effi. sui. q dicit no. z p cundẽ pñ. cccclxxxvi. z cccclxxxvij. iij. volu. z ibi qd qñ pater disposuit i testõ uel aliq3 signũ demõstrat q possit se face re legitiare p mortẽ z pñ. cccxv. iij. uol. z pñ. lv. ij. lib. plene p pau. de ca. pñ. cccxiii. z pñ. cccxv. z seq. z ibi an regraf clausula spãlis p abb. pñ. lxxx iij. l. i. z p pau. d ca. pñ. cccxx. p se. cõf. lvii. qd opes clausula q h3 hat p iudiciũ ueniẽtib? ab itestato. uide p pe. de anc. pñ. clii. z p pau. de ca. alle. cõ filio. cccxv. p ang. pñ. cccxiii. de legit. scã p subsequẽs matrimoniu p cũ dem Ange. cõfiliõ. xxxviii. per Bal. cõfiliõ. cccxxx. i. lib. z cõfiliõ. cccxviii. z ccccxviii. iij. l. z ibi an tale legitimat? excludat substitutum si institutus fuerit aliquis si decederet sine liberis ex legitimo matrimonio pcreãdis. De legit. aut q sit post mortẽ patriõ uide iter pñ. l. iij. lib. con fil. xlii. ii. uol. quoddã pñ. d. Argẽtini cui cõf. se subscripserũt duo alij do cto. z ibi qd si habes priuilegiũ legitimãdis uiuẽte z mortuo testatore ci tatis z nõ citatis his quoz itereff. z pñ. seq. q. e. d. Barthola. de saly. z cõ filio seq. q suir. v. Jo. de lig. ubi refert bar. brix. hac. q. disputasse an legi matio retrotrahat z tenuisse q nõ. idem tancre. in. q. ix. vide etiaz cõfiliõ statim sequẽti Bal. ubi hec sũt uerba dico z pfulendo assero sicut dixi in lecturã mea super. l. gallus dictam legitimationem quo ad uol. succedẽdi in hereditate non faciente: sed adita nullam vim habere. facit capu tũ qñuis de re scriptis in. vi. arg. vñ Dy. non ualent uerba muscam. Idem tenuit cõfiliõ. lv. z pñ. c. e. ii. libro ubi refert uerba Dy z bar. to. hic idem uidentur uelle prefati docto. licet non ita clare cal. cõfiliõ. iiii. qui filii sint legi. idem pñ. de ca cõfiliõ. cccxvii. subdono hoc uer um nisi expresse appareret imperatorẽ contrarium uelle. An aut in legi matio sufficiat clausula generalis quando filius legitimatur ad preces patriõ: uide Ancha. cõfiliõ. cccxxvii. z quid si fuerit data potestas legi timandi alicui cum clausula nõ obstante quacũq3. Lan ipe possit postea legitimare cum clausula speciali. z de latissima potestate imperatoris legi timandi uide Ancha. cõf. cccix. z an imperatoris legitimatio ualcat i ter ris ecclesiẽ. z ecõtra uide cundẽ anch. cõfiliõ. cccxxi. z abb. cõfiliõ. lxxx iiii. pñ. de castro allegatis cõfiliõ per Bal. cõf. lxxxviii. ii. uol. An at qualitas illegitimitatis nõ expãsa uictit legitima. uide bal. cõf. cccxi. l. u bro primo. z cccxv. ii. libro. z cõfiliõ. lxxvi. iij. uol. per Oidra. cõfiliõ. cccxvii. z per Ro. cõfiliõ. cxc iiii. quod tamen supra cõclusum est q post ius acquisitum ueniẽtib? ab itestato non potest quis legitimari post mortem patriõ limita singulariter nisi filii sic legitimati essent nisi in si gura matrimonii z maritali affectu solum. l. canonica prohibente. nã hoc casu mortuo patre z matrimonio dissoluto pñ. papa potest legitimare fi lios taliter natos 3. l. canonica z auferre lucrũ ueniẽtib? ab itestato pp illã figurã z affectũ matrimonii q multũ opaf: ut. l. iiii. s. d. non. iter uir. z vxo. z. c. pñ. lxxv. c. e. ti. z. c. nup. d biga. z pñ. papa sifi iurra alicui? tollere pñ. cano. phibituaus matrimo. q erat cã dserede succes. aliis z reducere ad terminos iuris ciuiliõ q iure matrimonii h3 erãt ita artata. isti. de nup. p totũ. ita pñ. uide pe. de anch. pñ. cccxv. icipi. i pñi noie uiso diligenter.

Id est illo vino. AD-DE vltra ale... qd voluit rota decisi...

possumus non tollit iura alteri que sita p vsucapio... ne vel pscriptioe nisi p bnficiu restonis tollat...

Quid si is. hic ponit noua repben... casus in terminis p se & declarabit ex sequ...

videt fuisse in medio. Et p huius declaratione... ga hic. s. loqur qui est dubiu an fili sit in medio...

b C Dxi. Bal. cofilio... Bal. cofilio xxxi. iij. lib. laudat pfiliu...

p B!

sibi non nocet. **C** Preterea quoniam testator expresse loquitur non potest videri fraudem committere: ut l. si quis locuples. §. de manumif. re. sed in proposito testator expresse dixit quod volebat ad filium aliquid pertinere. ergo etc. Et per hoc respondet ad rationem Ros. qui dicit quod videtur institutus contemplatione patris: quia ubi merita non precesserunt apparet quod non est institutus contemplatione patris ut dixi. vel aliter aliquem institui contemplatione alterius potest intelligi dupliciter. primo ut alteri acquiratur et sic illa est prima causa institutionis: ut l. sed si plures. §. in arrogato. §. de vul. et pupil. secundo modo potest intelligi contemplatione alterius hoc est quod alius sit occasio remota: ut si propter te habui noticiam cum amico tuo et eius effectus amicus et illum instituo. certe tu fueris causa remota amicitie et per consequens institutionis: tamen propter hoc tibi non acquiritur ut l. socium q. in fi. §. p. socio. ita in proposito filius spurcius est causa remota institutionis nepotis non quod per hoc sibi filio aliquid acquiratur. **C** Preterea contra Ros. est. in institutione non requiritur notitia heredem scripti: ut l. extraneus. C. de here. insti. licet ergo habeat notum et dilectum nepotem propter filium nil ad propositum: quia etiam incognitus potest institui. Conclude ergo quod iste nepos debet habere hereditatem: et ita fuit conclusum per omnes magnos doctores. istarum partium saltem per dominum Jaco. bur. et per dominum Rai. de forf. quibus fuit missa questio dicenda: et ita fuit iudicatum. Secundus casus est quando constat quod contemplatione filii spurcius nepotem instituit ut sibi acquiratur et tunc certum est quod non valet: ut l. i. C. de natu. libe. Tertius casus est quando dubitatur quicquid dicat Ros. credo quod nepos intelligatur institutus nomine sui non patris: primo per regulam quod quis non presumitur delinquere. ut l. merito §. p. socio. secundo per tertium in l. i. in prin. §. de his qui. ut indigni. **C** Sed quod si instituit nepotem simpliciter: nec dixit quod ad patrem spurcium non pervenit aliquid: an institutio vitietur saltem in usufructu qui acquiritur patri per filium quem habet in potestate. Et videtur quod vitietur per glo. in l. i. in fi. §. de aucto. tuto. et per glo. in l. ipuberez. §. i. §. de sal. determinavi in l. i. §. de aucto. tuto. sed animus meus vadit ad istud quod ex eo quod usufructus non potest queri patri directo nec per obliquum: ut l. quod conditionis. §. de dona. cau. mor. et l. si is. §. de vul. pupil. quod remanet apud nepotem institutum qui habet proprietatem. dicam forte in l. i. in fi. §. de aucto. tuto.

C Sub conditione. AD DE in quantum alex. hic dicit quod spurcius potest institui si legitimabilis quod idem voluit bal. p. rime alle. C. de filio. cccvi. et in quantum institui possunt spurcii unde bal. §. filio. cccxxv. i. fi. §. iij. lib. et an succedat matri eo. l. i. C. de filio. cccxxvij. et an spurcius possit legitimari ad vandum vocem vel ad presentandum ad ius patronatus per eundem §. filio. cccxxij. C. de libo.

Ex §. sequenti.

C An appellacione nepotis veniat pronepos. **Instituens.** hic incipit tertia pars huius prime partis in qua ponitur brevis ordinatio testamenti usque ad §. si eius. **C** Et primo ponitur ordinatio testamenti generalis quo ad omnes casus specialiter quo ad personas. secundo brevis ordinatio quo ad casus et quo ad personas secundum intellectum prime glo. secunda ibi atque etiam. Casus in terminis est clarus. **C** Oppo. et videtur quod suus non posset institui sub conditione: ut l. suus quoque in prin. §. de here. insti. So. non potest institui sub conditione que non habet suspendere institutionem. ista conditio non suspendit: vel ibi loquitur in suo iam dato: quod non potest institui sub conditione nasciturus tamen potest institui sub conditione si tamen post natiuitatem eius institutio non suspendatur: ut e. l. cum posthumus. et l. posthuma. sed hoc post natiuitatem eius non suspendit. ergo etc. **C** Oppo. quod hec institutio non valeat: quia heres non nominatur: ut l. quo

tiens. §. heredes. §. de here. insti. et l. i. libentis. C. de testa. So. licet hic non nominet: tamen demonstravit aliquo certo signo. §. qui suus nascetur et hoc sufficit: ut d. l. quotiens. **C** Opp. quod male dicat seuola. nam ipse in primo casu incidit in vitium de quo reprehendit gallum: quia in primo exemplo hic insufficienter loquitur quo ad personas. dixit enim de nepote tantum. dicit Dy. so. patet. Hoc vult dicere quod ex certa scientia dixit. volebat enim loqui generaliter quo ad personas quod patet quia postea declaravit in secundo casu: et posuit ordinationem generalem quo ad personas et casus. Ex hoc colliguntur doc. nostri ut dominus An. de pisif. et dominus Rai. post eum quod appellacione nepotis non contingit pronepos nisi exprimat. et hoc videtur tenere hic glo. in fi. sui dum dicit quod prima refertur ad nepotes tantum. per hoc videtur casus. §. e. l. §. idem credendum. Item colliguntur ex hac l. tota quod appellacione filii non continetur nepos etiam in dispositionibus favorabilibus: quod patet quia filio instituto nepos qui succederet rumpe-ret testamentum nisi etiam ipse esset institutus: ut patet a prin. l. usque ad §. nunc de lege. Circa primum dico contrarium quod appellacione nepotis continetur pronepos vel abnepos et similes. Nam vere quilibet est nepos et solum additur prepositio ut decernatur primus a secundo et ab ulteriori: ut l. cui eorum. §. penulti. §. de postula. ubi tex. declarat: ut §. de §. signi. l. nurus. et l. focer. et l. generi. et hic est casus in nostro. §. recte intelligendo: unde diuido sic. primo ponitur brevis ordinatio testamenti generalis quo ad personas Secundo illud verbum determinat dicens predictam institutionem esse generalem quo ad casus: tamen poterat esse dubium utrum possit esse generalis quo ad personas perinde ac si usus esset quibuscumque verbis generalibus que dubitationes non habent et hanc lecturam videtur tenere secunda glo. parua. secunda ibi. atque etiam. et in verficu. atque etiam. pone casus an ista verba comprehendant omnes casus: et sic non est nouus casus sed exceptio predictorum. Non ob. §. e. l. §. idem credendum: quia ibi dixit nepotem qui ex filio nascetur merito non comprehendit pronepotem: quia non nascetur ex eo filio immediate. hic non instituit pronepotem simpliciter. probatur. §. l. proximi. §. si quis ex certa. Respondet deo ad aliud quod dicitur an appellacione filii contineatur nepos et dico quod non: ut §. de testa. tute. l. §. si nepotes et l. si quis ita. §. i. e. titu. et ibi nota. per glo. Et qua appellacione nepotis contineatur pronepos. Dico quod unum continetur in alio propter identitatem nominis: licet cum quadam adiectione. et illa nota. que adiectione causa dotandi ordinem. pro ista habes arg. in l. in suis. §. e. et per hoc glo. in simili. l. in illa. §. pueri. §. de §. bo. signi. sed filius et nepos sunt nomina prorsus extranea: et inde est quod dicitur. §. de testa. tut. alio enim nomine etc. Ad secundum dictum eorum quod ex hac l. probatur quod nepos continetur appellacione filii. dico quod ipsi dicunt maius mendacium quod unquam dixerunt homines: quia ista lex non probat aliquid an appellacione filii contineatur nepos. tunc enim habet locum quando simpliciter profertur filius respectu certe persone filii: sed ista lex loquitur quando filius fuit institutus nominatim ut si dico istum filium meum: quia tunc non est dubium quod ad alium non extenditur: ut nota. glo. in l. si quis ita. §. i. §. de testa. tu. Examinavi plenam in l. liberorum. §. de §. bo. sig. Adodo ad propositum a capite. l. usque ad fi. nominat certam personam

C Nepos. ADDE An appellatōe filij cōpriet en datur nepos bal. consilio cxx. i. li. et cō filio. iij. li. et cō filio. lxx. vi. iij. lib. et § filio cccvij ij. li. ang. cō filio. lxxvij. Oldra. consilio. cxxvij. pau. de cast. cō filio. cxx. et sequenti. Andre. sicu. cō filio. xvi. et lxxvij. ij. li. bno. cal. cō filio. pi. Jo. de anania. cō filio. xxvij. ro. § filio. cxxij. et cō filio. cccxxvij.

nam fili nec simpliciter ponitur: & sic non pertinet nepos: sed an filius non dico hic: quia esset una lectio. dicemus in l. q. si nepotes. §. de testa. tut. An appellatione aui contineatur auia. Dico q. sic ppter idētatē noīs ppter. ll. quas allegauit. §. in idētatē nominis: quas nota.

Sic ius. Dic incipit quarta pars pme partis in qua ponuntur qdaz dubitabiles. q. vsqz ad. §. in omnibus. & pmo legam vsqz ad. §. forsitan. Primo ponit vnā questionē. secundo aliam. tertio determinationem. secunda ibi: quod querēdum. tertia ibi: sed cum testamētum. In terminis casus est clarus & patebit ex sequētibz. Nota ad illud noli plus sapere q. oportet sapere. §. renūcia. c. i. li. vi. Nota q. post q. habemus determinationē. l. non est necesse querere ulterius vnde pcessit. C. oppo. q. talis nepos nō rumpat testamētū etiāz preteritus: vt. l. si quis filio exheredato. i. prin. j. ti. i. & l. si quis posthumos. §. i. §. e. So. breuiter iste posthumus si nō esset exheredatus rumpere testamētum vt hic. de nepote capto ab hostibus redeunte secus: si ibi decederet. Item hic decessit prius filius q. nepos: & sic tempore mortis reperitur tenere locuz primi: vt. l. si quis exheredatus: secus si filius erat in medio. C. oppo. dicit hic in fine q. excludit & nō rumpit. Contra: quia potest rumpere testamētum non aduendo de iure pretorio. Glo. fatetur q. non rūpit ex causa preteritionis: sed potest rumpere non aduendo vt in prin. glo. magne. Nos habemus hic duas glosas magnas. C. Pro declaratione primo reuoco in dubiuz de intellectu versi. q. querendū. Respondeo quidam legunt sic: q. mortuo filio remansit nepos & testator instituit pronepotem ex eo qui natus est apud hostes viuo patre & p. auo: & reuersus est mortuo vtroqz: & sic quod. §. dixi de filio & nepote dicit hic de nepote & pronepote. & ista est vera & clara lec. Alij vt Bi. & Jo. habent in tex. nepotem: vel si habent pronepotes dicunt q. dicitio p. habundat. & ponunt nepotes institutum mortuo iam filio vt in glo. Ista lect. nō placet: quia si filius esset mortuo nepos ex eo nasciturus esset posthumus suus tempore testamenti & sic posset institui fm. l. xij. tabularuz. nec esset querendum vtrum pertineret ad cōsiliū galli: vel vel. C. Henio ad secundam glosam magnam & reuoco in dubium questionē factam in tex. que nō soluitur quo iure testamētum illud sustineatur vel per galluz vel per vellei. So. glo. primo arguit q. nō habet locum p. uisio galli. secundo q. nō habet locum p. uisio vellei. tertio q. vtrūqz ius locuz habeat. quarto ponit opi. & determinat. quinto respondet ad argumēta facta in cōtrarium. secunda ibi: item vellei. cessat. tertia ibi: §. vtrūqz. quarta ibi: sol. quidā dicunt. quinta ibi: nec ob. C. Examiemus ergo per partes. prima pars est clara: soluz est necesse q. examinemus illud argumētuz quod incipit itē ius postliminiij & c. quod sic declaro. lex cornelia fingit captum esse mortuuz preambula hora captiuitatis: vt. l. lex cori. j. de vul. & pupi. & l. lege cornelia. §. §. testa. Cum ergo fingatur mortuus statim cū capitur fingitur natus: quia aliter nō potest mori: & sic non pertinet ad gallū. Ex hac parte habes q. p. uisio galli non habet locum in eo qui nascitur post mortē vtriusqz. C. Henio ad scōbz ptē & ista est clara. Ex hac parte habes ex quibus casibus loquitur. l. vell. q. §. Dy. reprehendit in primo dicto: & qualiter intelligatur dicam. j. e. l. §. nūc de lege. C. Henio ad tertiam partem que similiter

clara est: & ideo vide per te. C. Henio ad quartā partem quā vide & no. & omnia que apponuntur vsqz ad. §. nūc de lege pertinet ad cōsiliū galli. Ex quo patet q. multe opi. posite in precedenti glo. & etiā in sequenti nō sunt vere. C. Itēz ibi vbi glo. dicit pater mortuus est viuento auo & sequitur & hoc presenti die nepos mortuus est vere. & hoc in quibusdaz libris deficit: & bene quia nil est dicere: melius diceret & hoc presenti nepos natus est vere: licet fice potest dici nō natus sit apud hostes. Item ibi dū dicit. Itē & put habes nepotem: habet locum gallus eo inspecto q. nascitur post mortem testantis nepos & c. Istud procedit fm. opi. Jo. & Bi. quā. §. in precedenti glo. reprobauit: quā tūc talis posthumus pōt institui fm. l. xij. ta. nec est necessaria p. uisio galli. Preterea dicit Dy. q. gallus puidit in eo q. fecit testamētū viuo filio. sed fm. hūc casuz testamētū esset factum post mortē filij: & nō haberet locū p. uisio galli. nō est ergo bona ista littera q. habemus in tex. nepotē. C. Henio ad quintā partē & respondeo primo ad primū q. licet vere viuo auo sit natus tamē illud nō inspicitur: quia tunc erat apud hostes & sic seruus: & sic p. nullo reputatur: vt. l. q. attinet. j. de regu. iur. inspicitur ergo tēpus quo post mortē redijt: & sic pertinet ad gallum. Sed huic obstat secūdū argumētuz q. pbat filium fingi natū prima hora captiuitatis p. l. cornelia: sicut fingitur mortuus. Ad q. respōdetur nota. vere fictio nō pōt fingere illud quod est impossibile de natura: vt. l. si pater. in fi. §. de adop. & l. qui ad certum. §. loca. sed impossibile est eum qui erat in ventre esse natuz: ante ergo nō fingitur p. l. cornelia. sed ille qui erat natus bene pōt fingi mortuus: quia erat possibile. hoc vult dicere glo. vide eam. hoc autem an fictio possit fingere impossibile & qualiter dixi in l. si is qui pro emptore. de vsucapio. C. Procede in glo. nos loquimur in capto ab hostibz redeunte si redijt habet locum fictio postliminiij vt semper fingatur fuisse in ciuitate: ergo fingitur natus viuo patre & auo & sic nō habet locuz gallus. Sol. dicit glo. in nato apud hostes reuerso habet locum fictio postliminiij quādo redijt cuz patre vel matre: alias secus. sed hic cum neutro redijt: ergo & c. Et istud nō est verum in eo qui tempore quo fuit captus erat in ventre cōceptus & natus: vt. l. i. §. de capti. & §. ex qui. cau. ma. l. ab hostibus. §. in omnibus. & ibi no. & probatur hoc. §. & sic videtur nō spectare ad cōsiliū galli. Unde glo. respōdet aliter fm. veritatē incipit esse suus post mortem quādo redijt. fm. hanc pertinet ad gallum q. sufficit ad cōfirmationē testamenti: non ergo debemus inspicere fictionem: vt. §. e. l. filio. Vel dicas q. si pater & auus mortuus est tēpore quo reuertit nō fingitur in eoz potestate fuisse tēpore quo vivebant: quia extrema fictionis nō reperiuntur habilia: vt. d. l. si is q. p. emp. & l. sciēdū. & l. deniqz. §. ex qui. cau. ma. vbi dixi. sed fingitur nasci suus post mortem. C. Sequitur in glo. Item potest esse q. vere decessit post mortē patris & aui & c. sup. illud decessit. dic vacat: & dic natus sit. alias nihil est dicere. C. Sed cōtra predicta oppo. cōsiliū galli. habet locū in eo qui nascitur post mortē infra decē menses: sed possibile est q. redijt ille ab hostibz post mortē per plures annos: & sic nō pertinebit ad cōsiliū galli. Solu. pertinet ad cōsiliū galli suppletū per scēuolā. §. in. §. instituens. in omni casu quo natus post mortem efficeretur suus. C. Ultimo gl. no. ex isto. §. q. ius galli appellat

b C. De natura. Inducit ad. q. si auus cōcubinā habeat ex qua habuit filium naturalem & eaz mortuo filio ducat i uxorem q. filij legitimi & naturales nati ex filio naturali nō legitimantur p. tale suble. quōs matrimonium vt possint succedere ipsi auo ab intestato p. inde acti nati suis sent ex legitimo & naturali patre: quia hoc ē ipossibile ex quo eorum pater mortuus est q. possit fingi legitimus & ita decidit Guil. de cu. & bal. in. l. benignius de leg. & adducunt tex. i. l. q. libertinus §. posthumus. j. de oper. libe. & idē tenet anto. de bu. m. c. per venerabiles in. xxx. colū. qui si. sint legitimi.

ius antiquū. lex velleia appellatur ius nouū: & fa-
cit ad intellectū. l. h. j. de regula cato. que nō ha-
bet locū ad. l. nouas. Item ad intellectū. l. i. s.
de condi. ex. l. que habet locum in. l. noua. Facit
iste. §. ad. q. in pluribus partibus iuris reperitur
casus in quo certū est actionem competere: sed
dubitat que. Lerte eo casu non cogitur actor ex-
primere. sufficit enim liquere iudici q̄ competat
actio vt hic. Et p̄ hoc est regula quādo quelibet
pars dubitationis tendit an eundē finē non est
cur adū de illa dubitatio: vt. l. q̄ si dubitet. j. de
acq. here. & ibi dixi. & l. de statu. s. ti. i.

Ex. §. sequenti.

¶ An legitimatio possit impetrari p̄ pcuratorē.

Forsitan. Hic ponitur alie dubita-
biles. q. Et prima loquit̄ i
pronopote nato post mortē nepotis aui & pau-
sui vsqz ibi. ergo. ibi i pronopote nato apud ho-
stes viuo patre suo qui tamen rediit post mortē
patris & pau vsqz ibi. atqz. ibi de eo q̄ adoptat̄
existens apud hostes qui post mortē omniū re-
uertitur vsqz ad. §. in oibus. Ex qua diuisione ha-
bes verū casuz hui. §. ¶ In p̄ia pte glo. ponit
casuz clare quā vide. dicit tex. & si als deest dictio
fi. & tūc lra est plana. als est dictio fi. tūc expone
et̄i p̄ certe. cū semp vna cōiunctio possit poni p̄
alia quādo expedit: vt. l. eas cas. & ibi no. s. o. di.
& demon. ¶ Lenio ad secundā partē. quidā ha-
bent in tex. mortuo patre deide auo nascatur. &
hec est bona lra s̄m quā posui casum & diuisi li-
teram. Alij habent in his qui viuo patre deinde
auo nascat̄ & tunc iste. §. debet diuidi in duas
partes. secūda ibi: atqz si eo. & in tota prima pte
poneretur iste casuz que dixi poni in. d. ver. ergo
et̄i. p̄nepos. nec ibi esset nouus casuz: sed cōclu-
sio ad primū casum. ¶ Oppo. q̄ iste casuz non
p̄tineat ad gallum. Rūdeo dicit quidā p̄nere
ad. l. vell. qd̄ est cōtra id qd̄ determinatum est. s.
pxi. §. in glo. magna. q̄a quicqd̄ dicit vsqz ad. §.
nūc de lege. p̄tinet ad galluz. dico ergo q̄ versi.
ergo debeat intelligi de p̄nepote nato viuo p̄e
apud hostes reuerso post mortē oium. Ad simi-
litudinē galli: & ista possit sustineri. ¶ Opp. ad
§. istum & videt̄ q̄ iste p̄nepos nō possit succe-
dere q̄a nō fuit institutus. So. itellige q̄ nepos
decessit prius q̄ filius: vt dixi in h̄si. nā & si filius
s. e. & sic nō tenuit locuz sui: vel alias. ¶ Opp.
q̄ iste p̄nepos nō possit succedere: quia nepos
pater eius fuit preteritus. Sol. intelligo istum p̄-
teritū decessisse ante q̄ filius: vt. s. e. §. idem cre-
dendū. versi. nam & si filius. & ibi declaratur iste
tex. ¶ Oppo. hic dicit̄ adoptatus succedit. con-
tra variata conditione instituti variat̄ institutio:
vt. l. si alienū. §. in extraneis. j. de here. insti. So.
ibi variat̄ cōditio instituti de capace in nō capa-
cem. hic de capace vnius cōditionis in capacem
alterius cōditionis. ¶ Sed cōtra hoc oppo. s.
.e. l. §. & quid si tū. vbi si filius emancipatur insti-
tutio vitiat̄. So. ibi ideo q̄a substitutus erat su-
& sic fuit ibi facta substitutio in suitate magis q̄
in hereditate vt ibi dixi. ¶ Oppo. s̄m Dy. q̄a et̄
in extraneo variatio tēporis nō nocet: vt. l. sed si
in cōditione. §. solemus. de here. insti. So. ibi cō-
tingit variatio i tēpore medio que nō nocet: hic
in ea que cōtingit tēpore mortis vel adite here-
ditatis. ¶ Oppo. ego tenui q̄ iste fuit adopta-
tus existēs apud hostes. Lōtra absens adopta-
ri nō p̄t. l. post mortem. in fi. s. de adop. So. di-
cas q̄ fuit adoptatus hic p̄ rescriptuz principis
hoc expresse cōcedentis. qua enim rōne p̄t fieri
legatum rei que est apud hostes: vt. l. id. qd̄. j. de

leg. i. eadē rōne p̄t fieri adoptio principe p̄mit-
tente. p̄ hoc. C. de emāci. li. l. iubemus. ¶ Que-
ro iuxta p̄dicta dñs imperator cōcessit mihi pri-
die p̄sis dum ibi legationis officio fungerer p̄
cōmuni perusij q̄ possim ego meiqz descenden-
tes quos cōtingit esse legū doctores legitimare
scholares auditorij nostri quos contingeret esse
illegitime natos ex quocunqz cōplexu nepharo
vel illicito. ¶ Quero vtruz peter talis scholaris
possit a me petere p̄ pcuratorē vt filium suū legi-
timē. Et sic querit̄ an hoc possit fieri in absentia
patris: & idē quero de filio. Et videtur q̄ nō: vt
.d. l. iubemus. C. de emāci. libe. & l. post mortē
in fi. s. de adop. & C. s̄ bis qui ve. eta. ipe. l. oēs.
¶ Pro hoc. C. de manu. vin. l. nec mulierē. Con-
trariū credo q̄ tā ex parte patris q̄ ex parte filij
possit fieri per pcuratorē. primo per regulaz
.l. i. §. vsus. s. de pcura. secundo per aliam regu-
lam rescriptū potest impetrari a quocunqz & non
refert a quo: vt. l. vniuersas. C. de p̄ci. imp. offe.
sed lex dicit q̄ ista legitimatio fit per impetratio-
nem priuilegij seu rescripti factā s̄m illam formā
vt in auē. qui. mo. na. effi. le. §. si quis ergo. i. glo.
que incipit qualiter fiat & c. coll. vi. Item probat̄
per autem. item si quis. C. de natu. lib. vbi sufficit
q̄ filius ostendat voluntatē patris: nec est necel-
se q̄ pater sit presens. Item ex parte filij non re-
quiritur q̄ sit presens: sed sufficit q̄ ratū habeat
vt in auē. qui. mo. na. effi. sui. §. si quis igitur na-
turalis. & §. generaliter. coll. vij. Ad cōtraria re-
spondeo. Non ob. l. iubemus. & l. post mortem.
& l. nec mulierē: q̄a in legitimatione pater nū di-
sposuit sed principi vel habenti auctoritatem ab
eo disponenti consentit. nō enim ipse pater legi-
timat sed principis auctoritate. Leges cōtrarie
loquūt̄ quādo pater ipse disposuit: licz aucto-
ritate iudicis: vt in eis: quia pater emācipat vel
absoluit filiu: & iudex auctorat. Item pater ad-
optat. Item dominus manumittit. Et predicta
cum non sint in administratione patrimonij non
possunt fieri per pcuratores: vt glo. in. l. nec mu-
lierem. s. alle. Ad. l. omnes. C. de his qui ve. eta.
ipe. rū. q̄ ibi requir̄ p̄sentia p̄sone ad cognitionē
que sine ea fieri nō p̄t: sed hic nō requir̄ ad co-
gnitionē sed ad executionē: ergo potest fieri in
absentia patris: vt. l. seruuz quoqz. §. publice. s.
de pcur. Et ex hoc potest colligi determinatio
illius. q. an filiatio spiritualis seu compaternita-
tis possit contrahi per pcuratorē. Et videtur
q̄ nō: q̄a ipse pater spiritualis aliquid disponit
& aliquid agit non simpliciter consentit: ergo vi-
detur q̄ requir̄ p̄sentia sua: vt. l. post mortē
in fi. s. de adop. & ita dicit̄ canoniste. Bar.

In omnibus. Hec est quita & v-
tima pars hui. p̄-
me partis i qua ponūt̄ tres regule generales
circa cōsiliū galli & est clara. ¶ Oppo. hoc qd̄
dicit̄ q̄ debet institui filius est contra cōsiliū
galli qui de institutione filij non fecit mentionē.
So. glo. in prin. l. dicit̄ q̄ gallus posuit p̄ cōstā-
ti q̄ filius institueretur. ego dixi vobis q̄ debet
istitui expresse vel tacite. exheredari autem non
potest: quia exheredaretur post mortem suam:
vt hic. ¶ Oppo. j. e. l. in fi. Glo. sol. q̄ verbum
dumtaxat tollit contrariū: quia loquitur de filio
primi gradus. ¶ Oppo. & videtur q̄ filius pre-
teritus non rumpit ipso iure: sed venit per con-
tratabu. vt. C. e. l. maximū. & j. de cōtratabu. per-
totum. & j. e. l. fi. Sol. glo. ibi in emancipato pre-
terito: hic in suo. ¶ Oppo. etiā q̄ emancipatus
preteritus rumpit ipso iure: vt. C. e. auē. non licz

¶ Actionē.
In quantum
alex. t̄git h
an p̄ccat li
bellus alter-
natiū. adde
pau. de cast.
cō filio. ecc.
re ij. an autē
valeat sentē-
tia condēno
te ad rem &
si non extat
ad extimati-
onem. vide
ro. cōsilio. cc
lxxi.

¶ Procuro-
tores. An
legitarii pos-
sit quis per
pcuratores
& an p̄ccat
arg. a legiti-
matione ad
emācipatio-
nem. vide la-
te Andre. fi-
cu. cōsilio
xxx. ij. lib.

¶ Procuro-
tores. An
legitarii pos-
sit quis per
pcuratores
& an p̄ccat
arg. a legiti-
matione ad
emācipatio-
nem. vide la-
te Andre. fi-
cu. cōsilio
xxx. ij. lib.

in corpore: ut cum de ap. cog. §. aliud. Huius timore glo. variant. Nam quidam dicunt q̄ in preteritōe filij emancipati nō est imutatu: vt no. .C. e. auē. ex causa. & l. maximus. & l. filium. §. de mino. & h̄ & alibi. Glo. tenet triū in auē. de her. & fal. §. exheredatos. vbi dicit q̄ i emancipato debet inferi cā. als testamentū esset nullum ipso iure. idem tenebat Azo in sum. de inoffi. testa. §. effectus. & in ti. de li. prete. §. ē aut effectus. Idē tenet By. in distinctione magna quā ponit in fi. huius. l. & Lp. in auē. ex cā. hoc puto verum q̄ si causa in emancipati exheredatione nō ponatur ipso iure sit nullum: q̄a tex. in corpore: ut cum de ap. cogno. loquit tam in filio suo q̄ in emancipato. **C**oppo. dicitur hic q̄ exheredatio filij nō valet post mortē. Contra: q̄a non exheredat post mortē sed simpliciter. So. ista exheredatio nō potest fieri simpliciter: q̄a cū institutio de nepote fiat si nascitur post mortē filij nō potest per aditionē eius confirmari exheredatio si nascit filio viuo: ergo valet: vt. l. si ita. in fi. §. e. **C**oppo. q̄ in filio qui est apud hostes sit necessaria exheredatio: vt. l. si quis exheredato. §. si pater. j. ti. i. So. illud est verū si rediret: s̄ hic non redijt. **C**oppo. q̄ etiā nepos & p̄nepos debeāt exheredari: vt. j. ti. i. l. posthumoz. Sol. inspecto presenti statu q̄ alius precedit eos nō est necesse q̄ exheredentur: ita loquitur h̄. sed inspecto eo q̄ euenire potest. s̄. q̄ filius primi gradus ante decedat & sequens incipiat tenere locū primi est necessaria exheredatio vt in contrario p̄bat. §. e. l. §. idē credendū. ver. sed si filius.

Aunc de lege. Hic incipit secūda pars principalis legis & p̄suevit reputari difficilis & durat vsq̄ ad §. ille casus. Et diuiditur in tres partes principales. primo cōtinuat se & ponit mētē vtriusq̄ capitis. l. velle. scōo declarat primū caput. tertio declarat secūdum. secūda ibi: & videt. tertia ibi: etiā si parente. Et secūda subdividit in quinq̄ particulas. Primo ponit mētē capitis. l. velle. secūdo illud declarat ponendo exempla. tertio ostēdit quod addat. l. velle. ad illud q̄ erat p̄uisum per. l. xij. tabu. quarto p̄bat dictuz p̄ cā. s̄. mentem velle. esse verā per rationē. quinto probat esse verā per verba. l. velle. secūda ibi: ergo. tertia ibi: nō solum. quarta ibi: quod enim. q̄nta ibi. naz. et si. **C**Tex. in versi. ergo filii: dat duas lec. tene primā p̄ vera. **C**In tex. ibi non solum. format casuz. dicit iuriscō. videt q̄. l. velle. seruiuerit nobis de vento: q̄a per. l. xij. tabu. ille. q̄ nascitur suus pōt institui. Ad hoc respondit iuriscō sultus per. l. xij. tabu. potest institui posthumus qui esset suus si tēpore testamēti nasceretur. dic hoc addit. l. velle. vt si mortuo filio vel viuo filio & nascitur posthumus mortuo patre filius institui possit. **C**In tex. ibi non sic q̄ poterat fieri per. l. xij. tabu. **C**Item ibi viuo patre sui patris qui quo ad eum est auus. dicit tex. si nascatur nepos institutus in vita filij: tunc tamē cū nascatur erat mortuus filius s̄m vnā lec. & hoc nō licebat ante. l. velle. qui tēpore testamēti nō erat institutus suus. Ibi quod enim & c. forma casum addit. l. velle. q̄ qui est suus tēpore testamēti pos sit institui. **C**Circa primū quero in quibus prouidit. l. velle. Glo. ibi dicit optime vt patet i ea. Alia glo. §. e. §. si eius. in glo. sup verbo q̄ querendū. tenet q̄ etiā primū caput. l. velle. habeat locum etiam si nepos nascatur viuo patre & auo. quod By. ibi reprehendit & etiam secunda glo. magna illius. §. in prin. illud nō tenet: sed cōcor

dat huic glo. Illa autē opi. p̄cessit ex quadā opi. Azo. & Bug. quā recitabo in ver. non soluz. que dicebat q̄ in primo capite. l. velle. p̄tinet mens secundi capitis: quod nō est verū: vt. j. dicā. Ite aduertendū est q̄ primū membrū primi capitis. l. velle. quo cauetur q̄ nepos nasciturus possit institui filio tunc mortuo nō fuit necesse. hoc enī erat. p̄uisum per. l. xij. tabu. cum tēpore testamēti talis nepos nasciturus erat suus: vt insti. de le. §. posthum. & de bo. pos. §. posthumo. **C**Henio ad tertiā partē & prima eius particula clara est. **C**Henio ad ver. ergo. hic sup h̄bo nascat. est duplex lec. tene primā que clara ē. Hic glo. & differt prima a secunda q̄a s̄m primā loquitur de filio & de nepote. s̄m aliā loquitur in filio & p̄ nepote. **C**Oppo. hic nō dicit q̄ filius fuit institutus: ergo testamētu est nullum. Sol. semper presupponas esse filium institutu s̄m glo. quod intelligitur vt dixi. §. e. l. i. in prin. **C**Henio ad ver. nō solum. Et op. q̄ hic est mala grāmatica. nam relatiuū & antecedēs reguntur ab eodē verbo contra. l. plautius. de aur. & arg. le. Huius timore dicit glo. q̄ hic non debet esse dictio qui. vel si habes qui. subaudit glo. vnū aliud verbū: & sic relatiuū & antecedens ab eodem verbo nō reguntur: vt in glo. **C**Secundo oppo. s̄m hoc primū caput. l. velle. continet duo. s̄. quando nepos instituit & nascitur filio emancipato iam mortuo. Item quādo instituitur eo viuo & nascitur filio mortuo: & sic deberent dici tria capita. l. velle. Huius timore dicit Azo q̄ primum caput. l. velle. continet vnū casum expressum. s̄. quando testamētu sit filio iam mortuo: & illud per interpretationem extenditur ad casum quādo testamētu sit filio viuo. vide glo. hanc opi. posuit Azo in summa de li. prete. que opi. nō est vera. nam si respicias tex. in versi. nam & si ita. vbi ponunt verba. l. velle. expresse permittitur q̄ possit institui omnis qui futurus erat suus. nō ergo requirebatur q̄ nasciturus suus esset tēpore testamēti: & hoc declaratur in prin. huius. §. & in hoc versi. si enim. l. velle. de nouo principaliter hoc induxit de nihilo nobis seruiisset. nam per. l. xij. tabu. licebat talem posthumuz institui qui tēpore testamēti nasciturus erat suus. Duo ergo continet nec per hoc debent dici duo capita: q̄a sub eadem conceptione uerborū illa duo cōplectuntur: ut patet in h̄. nā & si ita. **C**Oppo. & videt q̄ iste tex. sibi p̄p̄s̄ p̄tradicat. nam primo dicit de eo qui nasciturus esset suus: postea dicit q̄ loquitur de nepote: qui nascitur viuo patre: sed si uiuo patre nascitur nō nascitur suus: ergo nō pertinet ad. l. velle. Huius timore hic tex. legis diuersimode. primo vt exponatur viuo patre. s̄. sui patris q̄ est auus quo ad euz: & ista est uera quā tenui legendo litterā. Alij ut Azo & Bug. exponūt uiuo patre. s̄. ipsius nepotis. & hoc ponit gl. magna hic posita & sequens glo. paruula super uerbo patre. & alia glosa magna in uer. nam & si. & ad contrariuz quod sit: ergo iuriscōsultus est sibi cōtrarius. Respondet nō est uerum. nam in primo capite continetur secūdum caput in sententia: & sic facit hic mentionem de secundo capite. l. velle. & s̄m opi. istam ibi etiam si parente. non erit. §. sed opi. hec reprobat per By. q̄a si primū caput contineret secūdum frustra scōm fuisset factū: & sic velle. reprehenderet de superfluitate. **C**Preterea hec lec. nō p̄cedit sine uiolentia. Loquitur enim hic tex. de eo qui nascitur suus. Ideo tene primā q̄ ibi etiaz si parente. sit. §. & exponatur ibi secūdū caput. l. velle. **C**Henio

Utriusque sexus ADDE. Pau. d. ca. dicit si. glo. ubi sit expo sita ita vna esse meti tenendū p eo qd si alqo accipiat epbi teosim p se & suis descē dētibus per virile sexum qd nō solum masculi descendētes ex masculis sed etiaz femine descendētes ab his masculis cōpre hēdunt. Idē si dicat p se & descendētibus virilis sexus. Seco si dixisset p se & suis descendētibus masculis qd nō venirent femie descē dētētes ex masculis. An at sub illis ver bis p se & descendētibus masculis cōprehēdat filius ex femina & sic nepos. spec. in ti. d. loca. s. nunc vō ali qua v. c. lvi. tenet qd nō: qz illud ver bū masculis d3 intelligi de descēdētibus ex masculis. & facit ratio qz mater sua nō admittetur si viue ret qz si masculis. multo minus d3 admitti nepos ex ea ne sit melioris cōditiois qm mater ei? qd pcedit in gradu. ar. l. si viua matre circa mediū. C. de bo. ma. vbi dicitur qd melioris cōditiois nō debet eē nepos qm filius vel filia hoc idem videtur tenere bal. in. l. i. C. de cōdi. inf. in. i. col. 3o. an. in aditō. spe. in ti. de testa. sup. ru. dum refert disputa. Ricar. malum. Et pro hac glo. hic dicit bo. alex. se so litum allega

nio ad ver. quid eniz &c. In quo sic forma casuz. Quero quid mouit vellei. ad hoc statuēduz. Rūdet qd fm. l. xij. tabula. debeat inspicere tēpus testamenti: vtrū posthumus qui instituebat nasciturus erat suus: qd vellei. visuz est nō eē equū. Ad qd enim debet inspicere tēpus testamēti cum sufficiat inspicere tēpus quo nascit. b. d. C. Sed op po. in heredis institutiōe debet inspicere tēpus testamēti: vt. l. si alienū. §. in extraneis. j. d. here. insti. So. ibi in institutiōe pura. istud est verū in institutiōe pditionali istud nō ē necesse: vt. j. de re. catho. l. penu. Vel aliter fateor qd debet inspicere regultū tēpus testamēti: & qd illud inspicendo testamētū vō valebat: qd posthumus alienus nō poterat institui: ideo puidit vellei. vt hoc casu posthumus alienus possit institui: & sic vtroqz tpe inspecto testamētū valet: lz variet cōditio posthu mi instituti. C. Venio ad ver. nam & si ita. ibi expone. nā & si p certe. C. Oppo. hic dicit ois virilis sexus. Contra qd etiā posthuma rumpere testamētū: vt. l. posthuma. s. eo. & ideo gallus in puisione sua fecit mentionē de nepote & nepte: vt hac. l. in prin. So. glo. rūdet. expone ois virilis sexus faciens testamētū: & sic illa verba referuntur ad testamētū nō ad institutū. In muliere enī nō est necessaria puio huius. l. qd huius pteritio p exheredatiōe habet: vt isti. de exhere. libe. §. mater. Vel expone ois virilis sexus. i. ois natus ex virili sexu. C. Oppo. C. e. auē. licet. & in corpore: vt cū de appella. cog. §. aliud quoqz capitulū. So. fateor qd hodie in preteritione matris est imutatum qd in ea debet inferi causa. aliter testamentum ipso iure est nullum. hoc tenet By. in distinctione magna quā ponit sup ista. l. Sum expeditus de glo. Quero vtrū per legitimationem aliquis nepos possit effici suus post mortem filij. Rū. qd sic: vt. C. de adop. l. qd si ad optiones. §. non solum. facit. C. de natu. li. auē. item si quis. vbi mortuo patre pōt filiū legitima ri eadem ratione nepos ex filio. C. Sed quero quare sceuola qui omnes casus puidit non fecit mentionē de isto casu legitimationis. Respon deo qd iste casus nō poterat contingere nisi prin cipe mediāte: & sic videtur quodāmodo impos sibile: vt. l. apud iul. in fi. j. de leg. i. ideo de hoc nō fecit. l. vt. l. nā ad ea. s. de le. Fateor tamen qd iste modus legitimandi per principē erat cogni tus isto tēpore: vt. l. qui in puincia. de ri. nupt. Alij modi legitimandi erant incogniti: sed sunt introducti p iura. C. in ti. de natu. libe. & in auē. qui. mo. na. effi. sui. & qui. mo. nat. effi. legi. De q bus cum nō essent cogniti isto tēpore si sceuola mentionē nō fecit sibi imputādū nō est. Quod hic dicitur etiā inducitur per By. in arg. ad inu breuiaturā repertam in pibocollo: quod plene declarauit. s. e. l. §. idē credendū. dic vt ibi. Ex. §. sequenti.

Quomodo intelligatur cōcessio facta ticio & suis heredibus. ibi. Quero ergo. Et si testator i stituit filium & substituit qd si deceaserit sine libe ris deueniat in ticiū & eius heredes. An heredes extranei ticij venient ad fideicommissariuz: ibi. Quero iuxta. Et an cū appellatione heredis ve nit heres extraneus intelligatur de pmo vel in infinitū: ibi. Quero istis.

Etiam si parente. Quidam dicunt qd hic nō debet esse. §. Alij faciunt istum. §. & bene vt in precedentibus dixi. & incipit h tertia pars secunde partis: in qua iuriconsultus psequitur secundū caput. l. vellei. vsqz ad. §. ille casus. Et

diuidit in duas partes principales. Primo de clarat intellectū secundi capitis. l. vellei. secūdo illud extendit ad nouuz casuz. secunda ibi: in. §. videndum. Prosequor modo istam primā par tem que subdiuidit in quattuor partes. primo ponit mētem. l. vellei. secundo illaz declarat per exempla. tertio cōmendat. l. & ponit eius verba declarādo ad quos casus porrigitur. quarto tol lit vnaz dubitationē circa premissa. secūda ibi: & ita interpretandum. tertia ibi: & bene. quarta ibi nec soluz. C. Opponitur qd hic casus fuerit pre uisus. s. primo. §. ibi. & si viuo patre &c. Sol. q dam fatentur: quod reprobauit & ibi debet expo ni viuo patre scilicet sui patris. C. Opponitur ad secundaz partem dicitur hic ita impetradum. Contra quia illud pprehēditur ex verbis. l. nō ergo est necessaria interpretatio. Solu. hic sumi tur interpretatio. i. declaratio. simile in. l. i. §. qui operas. j. ad terculia. & s. de origi. iur. l. i. C. Opponitur. j. e. §. ille casus. Sol. hic in nepote qui tempore testamenti erat natus: ibi non. C. Alti mo oppo. s. e. l. in prin. vbi nō est qd sit institutus vel exheredatus. So. vt dixi in. §. idem creden dum. in fi. C. Pro declaratione quero quid de prole descendenti ex filio naturali vel bastardo: an ipse vel geniti eius habeant institui: & si nō sit an in aliquo rumpatur testamentuz. Et dico do mini qd licet in aliquo ab intestato succedant: vt autem. licet. C. de natu. libe. tamen facto testamē to aliquid petere nō possunt: vt est glo. no. in. l. i. in prin. in secunda glo. j. de contrabu. C. Venio ad ver. & bene. C. Oppo. viuens non habet herede: vt. l. i. s. de actio. vel here. ven. & l. i. j. p herede. ergo aliquo viuo quis nō potest define re esse suus heres. Respon. filij sui dicuntur sui heredes etiam in vita patris sicut in vita patris dicuntur domini: vt. l. in suis. s. e. idem enim est heres quod dominus. dicitur enim ab heros quod ē dominus. facit. j. de here. insti. l. his ver bis. in princi. Quero ergo conceditur aliquid ticio & suis heredibus: vtrum ista verba suis be redibus debeant intelligi de filijs tm: quod videtur per casum huius. l. vbi dicit si quis ex suis heredibus: quod ad eos tm qui tenent primuz locum refertur. In contrarium videtur qd etiaz heredes quoslibet extraneos alteri appellam suos heredes: vt. C. de leg. l. in annalib. de ver bo. signi. l. sciendum. Circa quod dic quādoqz illa verba suis heredibus referuntur ad tempus vite eius de quo loquimur: & tunc semper intel ligitur de illis liberis qui tenent primuz locum ut hic. nam in uita non habet quis heredem ut dictum est. quādoqz illa uerba referuntur post mortem eiusdem de quo loquimur: & tunc quā doqz illa uerba proferuntur circa illud quod de sui natura non transit: nisi ad filios ut in feudo & tunc debet intelligi suos heredes. i. filios: ut .x. col. de succ. feu. c. i. & no. in. l. ex facto. §. si. ad trebel. & per By. in. l. in cōuentionibus. de hbo. signi. licet. Pe. & Ja. de ra. aliter dicant & male i quadaz. q. quam Ly. ponit in. l. liberti liberteqz .C. de ope. libe. Si uero illa uerba referuntur ad rē que de sui natura transire potest ad quoslibet heredes. tunc quādoqz illa uerba exprimūt a recipiente: quādoqz a concedente. primo casu intelligitur etiam de heredibus extraneis: vt. l. stipulatio ista. §. si quis ita. de hbo. obli. facit. s. de proba. l. si pactum. cum similibus. Secundo casu quando a concedente: ut pura testator uel alius concedens: tunc si quidē intelligendo uni uersaliter de heredibus resultaret iniuquitas: & cō

re ter. in. l. le ge. xij. tab. vbi. hui? ita. q. C. d. legi. heredi. & s. itē veritas insti. d. here. qd ab intesta. & l. i. §. i. j. de suis de le gi. iunero. §. ceterū insti. d. legi. agna. success. qd iu ra dicit ipse aperte pōt re qd nepos ex filia nō di citur descen dens vel cō iunctus per virilem sexū & qd nepos ex filio dica tur agnata nō cognata stricte acci. pido. ē. ter. in. d. l. i. j. Et ideo dicit se cōsultuise su per testamē to in quo vi sponuerat te stator qd sua hereditas d ueniret de vno in aliu p lineaz ma sculinaz qd si filius dece sserat relicta solum femia qd illa femia admitteret dicit tñ qd riu fuit con sultuz. Ad p dicta quali ter masculi na generatō intelligatur & an masculi ex feminis p serant femi nis decēdē. ribus. vide per flo. inter cōsilia. o. pe. de anc. ccc. le. & qualiter illa vba de scendēdo de vno in aliu vide bal. cō silio. cccxv. j. ii. volu. b. C. Idē filio. os. ADDE. l. quāsi alex. limitat nisi dictuz sit ad quoslibet qd tunc etiā ex tranei cōpre hēdunt. qd idē voluit bal. consilio lxxx. i. li. vbi dicit qd vigo re illoz ver boz nō pōt hēdēt plo. ne icapacc. l. vel. natu. ra vel motu. bus ibi vide qd pulchuz consiliū.

tra mentem cōcedentis: & tunc assumimus here-
 dibus. i. liberis: vt. l. ex facto. §. si. ad trebel. Si
 vero illa iniquitas nō resuleret stat. pprie vt oēs
 heredes cōprehendantur etiam extranei: vt. l. in
 annalibus. C. de leg. 2. d. l. sciendum. de verbo.
 signi. Sed dices q. l. in annalibus est cōtra hāc
 distinctione. nam ibi loquitur in legato annuo
 qd de sui natura nō transit ad heredem: ergo de
 beret intelligi de heredibus. i. filiis. Respondeo
 verba mea dicunt aut illa verba pferuntur super
 re de sui natura transmissibili ad heredes vel nō
 in. l. in annalibus. res que legatur vel quantitas
 de sui natura erat transmissibilis ad heredes sed
 transmissionē impediēbat conditio que est in le-
 gato annuo nō natura rei legate uere. ergo pro-
 fert sup re de sui natura transmissibili ad heredes.
Quero iuxta predicta testator instituit filium
 hoc modo & ei substituit si decesserit sine liberis
 deueniat in ticiū & eius heredes. quero vtrum
 heredes extranei dicti ticij admittāt ad fidei-
 commissum. Videtur q. sic: vt. d. l. in annalibus
 .C. de leg. In contrariū videtur q. debeat intel-
 ligi de filiis: q. alias resuleret iniquitas & cōtra
 mentem testatoris. sicut enim predilexit filiū vi-
 uum ticio: ita heredes filij predilexit vltra here-
 des ticij maxime si ptingeret q. heredes filij eēt
 de agnatione testatoris: heredes ticij essent extra-
 nei: quod nō est presumendū testatorē voluisse.
 ar. j. de condi. & demon. l. publius. in fi. & iō hoc
 casu intelligitur substitutus ticius & eius heredes
 scilz filij. Et ita videt sentire Ricar. malū. in qua
 dā sua disputatiōe. Ex hoc apparet solu. q. quā
 faciebat. §. e. §. quidam recte. q. si testator dicit
 substituo ticiū & eius filios & heredes sūm rigo-
 rem verborū deberet intelligi filios tantum vel
 heredes tantū. nam hec copulatiua cadit inter
 duo adiectiua: nec habet respectū vnus substā-
 tie: ergo &c. vt. l. ea tamē adiectio. j. de le. iij. hoc
 tamē est verū nisi resuleret sensus incōgruus &
 contra mentem testatoris vt dixi. **Quero** istis
 casibus in quibus dixi comprehendī heredes ex-
 traneos: an intelligatur de primo de primo he-
 rede tñ: an de omnibus in infinitum. Quidam
 dicunt aut dixi tibi tuosq. heredes & intelligatur de
 primo: vt. l. antiquitas. C. de usufruc. Aut dixi tibi
 tuisq. heredibus: & intelliguntur oēs: vt. l. sciē-
 dum. de verbo. signi. hec distinctio videtur con-
 tra. l. si pluribus. j. de le. ij. & j. de lega. iij. l. si plu-
 res. vbi non est differentia vtrum nomē heredis
 proferat in singulari aut in plurali. dic ergo aut
 hec appellatio adijcitur circa rem que de sui na-
 tura ad heredē nō transit. & tunc de primo intel-
 ligitur: vt. d. l. antiquitas. aut super re de sui na-
 tura transitoria ad heredes & omnes comprehē-
 duntur nisi in casibus: vt. l. sciendum. de verbo.
 signi. & C. de le. l. in annalibus. intelligēdo eam
 vt dixi. §. Sed cōtra predicta facit. §. de usufru.
 acerescē. l. si quis ticio. sed intelligo q. ibi de mē-
 te testantis apparebat. facit quod dicam in. l. ex
 facto. §. si. ad trebel. **Quero** circa istam par-
 tem quia ista verba sunt defectiua si quis ex suis
 heredibus suis esse defierit quomodo dicebat
 vltra in l. vellei. **By.** supplet si quis ex suis here-
 dibus suis eē defierit quomodo dicebat succe-
 dentes in locum suoꝝ instituti testamētum non
 rumpant: vt. j. §. videndū. **Vel** dic si quis ex suis
 heredibus esse defierit ne ob id minus ratus sit
 testamentū quod in locum primi succedit: vt. p.
 batur. j. e. l. §. ille casus. **Uenio** ad hñ. nec so-
 lum. & videtur q. nō sit necesse q. primus institu-
 atur vel exheredat: vt dixi. §. e. l. in prin. Sol. vt

dixi. §. e. l. §. idem credendum. hñ. nam & si filius
 & §. in omnibus.
Ex §. sequenti.
Stante statuto q. qui rem suam imobilez ve-
 diderit forensi vel uendenti cōsenserit puniatur
 certa pena. an si aliquis habet actionez persona-
 lem ad rē vel sibi debeat restitui p fideicommissuz
 & cōsentiat alienanti: an incurrat penam.
Videndum. **Idic** sceuola secundū
 caput. l. vellei. extēdit
 ad nouum casum: & est tex. clarus. dicit tex. non
 rumpat. Et certe nō rumpit per rationes que se-
 quunt. **Dicit** tex. significare tēpus quo incipiat
 esse suus. ergo nec nos debem⁹ distinguere. **Di-**
 cit tex. quod licet. i. licituz est. & ista verba omitte
 hic & lege in. fi. §. **Oppo.** contra sceuolā de su-
 perfluitate: quia in verbis. l. vellei. omnes casus
 comprehenduntur: vt. §. primo. §. **Male** ergo di-
 cit sceuola q. iste casus captiuitatis fit ex interp-
 ratione. **Solu.** in. l. vellei. continētur omnes ca-
 sus quando quis defijt esse suus sine spe reassu-
 mendi illum gradum: sed in capto est spes reaf-
 sumendi. **Oppo.** hic q. sint superflua verba
 dum dicit liberi eius & ceteri: quia appellatione
 liberorum omnes continentur: vt. §. e. l. §. insti-
 tuens. & de testa. tu. l. quod si nepotes Sol. hic
 appellatio liberorum stricte accipitur pro filiis:
 vel aliter appellatio liberorum proprie porrigit
 ad nepotem: ceteri appellantur posteriores: vt
 j. de gradibus. l. iuriconsultus. §. parentes.
Oppo. §. e. l. §. si eius. **Solu.** ibi d. nato apud
 hostes: hic de nato in ciuitate. **Oppo.** si ille fi-
 lius moritur post mortem sequēs non incipit eē
 suus: vt. l. si quis posthumos. §. i. §. e. l. si quis
 exheredato in principi. j. ti. i. **Solu.** non vere mori-
 tur post mortem: sed per fictionē. l. cornelie fin-
 gitur mortuus in vita: ideo nepos dicitur succe-
 dere in locum sui. **Contra** hoc facit quod no. §.
 .e. l. §. & quid si tñ. in fi. glo. magne. **Solu.** ibi lo-
 quitur de restituto post mortem: secus in eo qui
 per fictionē succedit vt ibi dixi. **Oppo.** q. iste
 §. non sit necessarius: pertinet eniz hic casus ad
 .l. xij. tabu. vel ad primum caput. l. vellei. nam tē-
 pore testamenti tenebat primum locum iste ne-
 pos: ergo sūm caput. l. vellei. nō habet locū. **Sol.**
 fateor q. tenebat primum locum tempore testa-
 menti: sed tamē erat spes q. filius qui erat apud
 hostes reuerteretur & iste nepos tunc non esset
 suus. & ita spes habetur pro veritate ac perinde
 vt si iste nepos tunc temporis non fuisset suus.
 huius ratio est: quia hic spes importat eundem
 effectum quem veritas: quia nepos qui remāsit
 in ciuitate donec filius est apud hostes non po-
 test se imiscere hereditati: vt. l. penul. j. de suis &
 legi. & l. nec nos. C. de capti. merito pertinet ad
 secundum caput. l. vellei. per interpretationem
 & extensionem sceuole. **Ista** induco in ar. ad. q.
 statuto huius ciuitatis cauetur q. qui rem suam
 immobilem vendiderit forensi vel uendenti cō-
 senserit puniatur certa pena. pone q. ego habe-
 bam actionem personalem ad rem vel debebat
 mihi restitui per fideicommissum. **Ego** consensi
 alicui uendenti eo casu quo poteram impedire:
 vel ex forma iuris vel statuti an puniar. **Videtur**
 q. non: q. vere res non est mea: licet spes subsit
 vt sit mea: ut. l. statuliberum a ceteris. j. de stat.
 lib. **In** contrarium quia per illam spem poteraz
 impedire sicut si esset mea vere: ergo spes & ue-
 ritas important eundē effectum. casus uiderur
 in. l. penul. j. qui. ad libe. procla. nō licet. **Respō-**
 deo q. dicitur spem haberi pro ueritate est ex in
 p iij

portione est
 hac p ditione
 q post mor-
 tez ipsoꝝ vi-
 eta heredi-
 tas deueniat
 & deuenire d-
 beat ad ticiū
 & eius here-
 des p duab⁹
 partibus: p
 alia vō pre
 ad gatiū. p m
 gatōꝝ ticiūꝝ
 viuis institu-
 tis decedere
 nullis reli-
 ctis descen-
 dētibus sed
 sorore tantū
 eueniat et ca-
 sus q alter l
 situtoꝝ de-
 cedat q so-
 roz dicti ti-
 cij in nullo
 succedet q
 illud verbū
 & eius here-
 des itelligū-
 tur de defec-
 dētib⁹ ticij.
 nō aut de so-
 roz nec ex-
 neo q ita se
 hz cōis viuis
 loquendi de
 quo vide et
 ang. consilio
 cccij. & late
 consilio. cxx.
 pau. de cast.
 consilio. cxx.
 vbi dat intel-
 lectuz ad. q.
 ricar. malū.
 de qua hic p
 bar. bal. cōfi-
 lio. xciij. sup
 bis punctis
 .iij. libro.

Extranei.
ADDE q.
 Spec. in. ti.
 de testa. §. in
 finis vñ. si. fi.
 dicit q. semp
 in testamen-
 tis verbū he-
 redes debet
 referri ad de-
 scendentes
 pau. vero de
 ca. vic q. l. 3
 sit magna au-
 ctoritaa spe-
 q. sibi videt
 ecōtrario dī
 cendū q. lar-
 gior interp-
 tatio fit i te-
 stamētis q.
 in ptractib⁹
 subdit tñ q.
 iste articulus
 est dubius &
 q. non aude-
 ret cōsulere
 p heredibus
 cōneis l. 3. si.
 gnificatum
 verbi impor-
 tet: q. nō est
 verisimile q.
 testator de il-
 lis senserit. &
 ex his vñbis
 colligere po-
 tes q. alexā.
 nō bene re-
 fert pau. de
 ca. nisi diuer-
 sa esset lectu-
 ra sua. nec et
 bene sentit:
 q. opti. spec.
 l. q. bal. con-
 silio. cccij. i.
 cipiēte ppo-
 nitur q. mā.
 fredin⁹. iij.
 li. & consilio
 .cli. incipien-
 te vba testa-
 menti. l. li. &
 p silio. cccij.
 iij. h. viso te-
 stamēto Joā-
 nis. ibi vult
 q. si testator
 faciat testm
 in quo insti-
 tuat vroz &
 alii heredes
 q. vtrūq. ip-
 soꝝ p equali

mine. j. de flumi. Si adijcitur accusatio significat extra locum: vt. j. arbo. fur. ce. l. i. §. i. vbi exponit in. i. supra vel iuxta. Fallit ratione euitande contrarietates: vt. l. si statuta. j. de iniur. Et istud facit in arg. ad. q. vnus testis dixit qd fuit in domo: alius iuxta domum. An isti testes probant. videtur qd sic: qa testes reducuntur ad concordiam ne sint contrarij: vt extra de testi. c. cum tu. dixi i. l. insulam. §. i. §. solu. matri. exponat ergo in domo. i. iuxta domum: vt dicta. l. si statuta. Vicunt tamē canoniste vt Berni. & Inno. qd illa concordia tunc debet fieri quando testes sunt pares: secus si ex aliqua parte sunt plures: quia tunc non debet stari: vt extra de offi. dele. c. cum contingat & ibi per Innocen. Secundo casu quando adijcitur nomini signifi- cante tēpus & tunc aut adijcitur ablatiuo: & debet infra tempus intelligi: vt. l. i. §. quibus. j. de suc. edi. & l. cum fuerit. j. de manu. testa. & tetigi. in. l. sicut. j. de lega. i. tantuz est dicere in anno q̄tum infra annum. Si vero ponitur cuz accusatiuo & significat post tempus. s. annos proximos: vt. l. si annos. & l. nō putabam. j. de condi. & demon. dixi plene in. l. si cui legef. j. de lega. i. dic vt ibi. Tertio casu quando adijcitur nomini & non significat locum neqz tempus & tunc aut adijcitur accusatiuo & ponitur pro cōtra: ut. l. nō dubium. C. de legi. & C. de epis. & clerici. l. raptores. C. de here. l. manicheos. & d. tribu. l. in heredem. in princi. & omnes. ll. que dicunt actiones dari in heredem. Si vero adijcitur ablatiuo: tunc significat materiam de qua agitur: vt quādo dicitur in pecuniarijs causis & c. in infinitum veniunt hic: vt. l. in pecuniarijs. §. de fer. & l. videamus. §. in fauiana. §. de vsur. & institutio. de act. §. in bone fidei. cum multis similibus. & hoc de vera & ppria significatione. Quandoqz tamē reperitur improprie poni. Nam quādoqz ponitur in. pro aut: vt. l. si stipulatus fuero decē in melle. j. de solu. fm vnā lectu. quandoqz in. ponitur p cum: vt. l. naturalis. §. in bis. §. de p̄scrip. verb. & ibi glo. Quandoqz in. ponitur pro ad: vt. l. cum antea. in fi. C. de arbi. & de his non potest dari certa doctrina: quia iste conuictiōes & prepositiones sepe ponuntur vna p alia quando expedit: vt no. in. l. eas causas. j. de condi. & demon.

Queremus. Dic sceuola pōit vnā questionem circa consilium iuliani & est casus clarus. Cōppo. iste casus videtur contra casum. §. & quid si tantum. §. e. l. vbi per emancipationem definit suus posse esse heres ex testamento. Respondeo ibi habebat substitutus in fuitate: hic non. Cōppo. de. l. si alienum. §. in extraneis. j. de here. insti. So. ibi facta est mutatio de capace in non capace: hic vero facta est mutatio de capace in capace alterius conditionis. dixi. §. e. l. §. forsitan. Cōppo. glo. dicit qd ista ē difficilior. l. que sit in toto corpore iuris & suam materiaz melius explicat: & ego delaravi vobis melius nūc q̄ vnq̄ fuit declarata. distinctionem magnam Dy. qua ponit non refero: qa modice vtilitatis est. & post q̄ ille gallus fuit nunq̄ sic cantauit vt hoc anno fecit.

Alter cetera. Filio in potestate p̄terito testamentū est ipso iure nullum. hoc dicit. In preteritione filij emancipati quid iuris sit: vidistis. §. e. l. gallus. §. in omnibus. Itē an hec. l. quo ad legata sit hodie imutata per auctē. ex causa. dicam. j. ti. i. l. filio. Barto.

Um apud. Filius apud hostes preteritus nō rumpit testamentuz si non redit. hoc dicit. hoc intellige: vt. §. e. l. gallus. §. in omnibus.

In filio. Ab intestato suus & emancipatus succedunt equaliter. hoc dicit. Vel aliter. exheredatus nō habet contratabu. beneficio alterius preteriti. hoc dicit. Nec lex legitur duobus modis. primo qd loquitur in duobus filiis & tunc est plana. secundo qd loquitur in filio emancipato & nepote ex eo in potestate retento qui veniet per edictuz de cōiun. cum emancipa. lib. eius: quod edictuz est hodie correctum: vt dicit glo. cōtrarias glo. habemus vt dixi in. l. gallus. §. & quid si tm̄. §. e. dicam latius in. l. i. de cuniun. cum emanci. lib. & per Ly. C. de suis & legi. auē. in successione. dicit glo. in. l. si exheredatus. de quo dicit vt dixi. j. de suppel. le. l. labeo. & per Dy. extra de regu. iur. c. quod alicui. li. vi.

De iniusto rupto & irrito testamēto. rubrica.

Dicitur est supra de testamētis. verum quia testamentum quandoqz efficitur iniustum. ideo ponitur hic hec rubrica.

Ex. l. sequēti.

De dictione potest. Et an cum ex testameto possibile est adire hereditatem per restitutionez factam a principe rumpat primum.

Testamentum.

Glo. diuidit hanc. l. in. v. particulas. sicut ponit quoz modos nullitatis. diuiditur & melius i tres fm qd de tribus t̄git rubrica: quia primo de iniusto. secundo de rupto. tertio de irrito testamento. secūda ibi. aut rumpit. tertia ibi. aut irritū. Et circa p̄mūz ponit duos casus. circa secunduz alios duos. circa tertium vnum tm̄. & sic potest sustineri glo. qd dicit qd ponit quinqz modos rumpendi. Cōppo. qd male faciat iuriconsultus ibi ponēdo duos casus: quia institutio vel exheredatio ē de solēnitare & necessaria: vt. §. ti. i. l. iter cetera. Glo. fatetur contrariū & tu dic qd hic sunt duo casus circa iniustum testamentum: & differunt in hoc: quia primus respicit solēnitates cōmunes que i quolibet testamēto requirūtur. Secūdus casus respicit solēnitates que quādoqz nō requirūtur vt in eo qui non habet liberos. Cōppo. hic dicit qd solēnitates debent seruari. Contra. C. de formul. l. i. Glo. non soluit. dy. dicit qd hic loquitur de solēnitare necessaria. ibi de frustratoria & simulata. Cōppo. de. l. codicillis. §. fi. j. de leg. ij. So. ibi nō valet vt testamētū: sed vt codicillus. quia fuit ibi sufficiens solēnitare quo ad codicillos Cōppo. ad secundū qd preteritione non rumpatur: vt. l. i. j. de contra tabu. So. hic in preteritione sui. ibi in preteritione emancipati quod p autenti. mutatur in hoc: qa causa debet inferi: vt dixi in. l. gallus. §. in oibus. §. ti. i. Cōppo. qd testamentū secundū nō tollat primū: sed vtrūqz valeat: vt. l. querebatur. de testamē. mili. So. ibi in pagano. hic in milite qui pōt decedere duobus cōditis testamētis. Cōppo. de. l. si filius qui in prate. §. ti. i. So. ibi in secundo testamento non potuit adire hereditas de iure ciuili vt ibi dixi. Dicam in. l. cum in secundo. j. eo. Op. j. eo. l. iij. §. si. sed & si stante. So. qd rex. hic dicit ex quo heres existere potuit debet intelligi. id est possibile

De iniusto rupto & irrito testamento.

Nullum. Etia si nō dicat nullū: vt tenet pau. d. cast. consilio eccij.

Estam
t. Di
ctio po
test. No. de
p. pot adde
q. no. bar. i
.l. creditores
m. i. colu. C.
de pig. in re
pe. de intelle
ctu hui. vbi
z p. glo. in v.
no. pot. in. c.
.i. de reg. iu.
in. vi. z ibi
de verbo no
pot. v. d. bal.
in. l. i. in pe.
col. C. q. ad
mit. z d. vbo
pot. v. d. no.
bal. in. l. ij. in
.i. col. C. q.
res iudi. no
no. i. x. op.
po. z in au.
tes. h. q. C.
de natu. l. z
no. bal. i. d. l.
gallus. i. pn.
.s. de libe. z
posthu. z q.
no. bar. in. l.
suus. s. sed si
filio. de here
di. in. l. i. z q.
modis acci
pi pot. v. d. u.
pau. d. liaz.
in comento
ca. potuit. in
pn. d. loca.

fuit: z ita fuit in. l. cōtraria aliquo casu possibile hereditatem adiri. Nota ergo q. hec dicitio potest. intelligit idest possibile est. C. Op. q. dicitio potest importat necessitate vt. s. ti. i. l. gallus in pn. So. ibi dicitio potest ponit in oratione principaliter ppter se. tūc quid importat dic vt ibi. hic ponitur incidenter ppter aliud quo casu intelligit potest idest possibile est. Sed cōtra videt q. hec dicitio potest requirat cū potentia actus: vt. l. iij. s. si quis sic accepit. de sta. lib. Pro sol. scias q. potest tria importat. primū est possibilitas nature. secundū est potentia. tertium est actus. hoc pmissio dic aut verbū potest in oratione positum nō refertur ad actus certe persone: z tunc significat possibilitatē nature vt hic. dicit enim tex. ex testamento ex quo potest adiri hereditas nec curat per quē. Quādoq. refert ad actum certe persone: z tunc aut ille actus cū explicat cōtinet comoduz certe persone aut nō. primo casu aut ille ad quē refert ex hac potentia vult agere z requirit potētia cum actu: vt. l. iij. s. si quis sic accepit. j. de sta. libe. Aut ex hac potentia vult alius euz cōuenire: z intelligitur q. habeat potētia z comoditatem deducendi ad actus: vt. l. nepos pculo. j. de verbo. signi. Secundo casu quando actus explicandus nō respicit comoditatē certe persone tunc requirit potētia deducendi ad actū illius persone: nec requirit possibilitas nature: vt. l. iter illam. j. de verbo. signi. Fallit quādo apponere dicitio postq. quia tunc requiretur potētia euz actu sūm lec. quā posui in dicta. l. iter illā. C. Lōtra p̄dicta op. de. l. q. seruus. de cōdi. ob. cām. Sol. hic loquit quid importat dicitio potest posita incidenter ppter aliud affirmatiue. ibi vero loquit qd importat dicitio potest negatiue. hoc est quādo deficit illa potētia. z sic est materia p se quā dicā in. l. suus quoq. s. penu. de here. insti. Scias etiam q. hec dicitio potest habet quandā virtutem extensiuā: vt. l. si ita quis. in prin. j. de lega. ij. Quero quid si ex testamēto est possibile adire hereditatem per restitutionē factam a principe. Respondeo primū nō rumpere ppter hanc possibilitatē: vt ar. l. iij. in prin. z. s. i. z. ij. j. de fideicō. li. Op. de. l. cum quidā. j. de his qui. vt indig. So. ibi. poterat adiri hereditas: lz essent indigni: vt. l. ex facto. s. iul. j. de vul. z pupil. C. Alimo op. insti. qui. mo. tes. infir. s. alio. Dic vt in glo. Bar.

Ex. l. sequēti.

Can cū in codicillis sunt instituti venientes ab intestato primū testamentum rumpat.

Unc autem. Ista lex determinat qd sup dixerat de testamēto rupto per aliud testamentum. C. Oppo h dicit de venientibus ab intestato scriptis in voluntate imperfecta inducra per Justinianū: vt. l. hac cōsultissima. s. si q. autē. C. de testa. So. hic fuit additū a compilatoribus noui iuris. simile in. l. si duob. s. si pri. j. de cōtra tabu. C. Oppo. de. l. sancimus. C. de testa. So. ibi sunt plura s. testamētū imperfectuz z concursus temporis. C. Quero qd si in testamento imperfecto apponatur clausula cassans z irritans zc. Rūdeo vt dixi in. l. si iure. j. de le. ij. Quero qd si in codicillis sint instituti venientes ab intestato: an primū testamentuz rumpat. Rūdeo q. sic per hanc. l. z per dictum. s. si quis autem. Sed dices ille. l. loquūtur quando voluit testari: sed nō seruauit solēnitatem in. q. proposita expressit q. voluit codicillari. Respondeo ex quo a lege pmittitur in voluntate imperfecta

b. Tnc at.
n. s. si q.
autem.
Et vide de
hac. q. no. in
v. l. hac cōsul
tissima. s. si
quis autē. C.
de testa.

institui venientes ab intestato videtur permittit eadez ratioe in codicillis: vt. l. milites codicillis. cōiuncta. l. i. z. l. miles. de test. mi. z. l. i. s. de codicillis. Quero quid si testamētum in quo sunt instituti venientes ab intestato est nullum ex causa preteritionis. dic vt dixi in. l. si filius qui in potestate. s. ti. i.

Posthumi. Posthumi sunt nominati exheredādi z posthumi nominant qui post humum nascūtur vel qui post testamentuz agnoscuntur. hoc dicit. C. No. q. posthumi pprie sunt qui nati sunt post mortē. Alij improprie dicūtur posthumi: vt hic patet. z glo. dicit. dixi in. l. gallus i. pn. s. ti. i. Adodos aut quibus quis dicat posthumus habuistis in. l. filius a patre. s. i. s. ti. i. z no. C. de posthu. heredi. insti. super rubrica. C. Op. po. q. primum testamētū nō tollatur per secundum ruptum: vt. s. l. prima. So. hic est ruptum agnatiōe posthumi. z sic possibile fuit hereditatē adiri in. l. tria nullo mō fuit possibile. Bar.

Nominatim. De re que non habet nomen pprium dicitur nominatim disponi si sub nomine sui generis nominetur. hoc dicit. C. Nota q. fauore testamenti conseruandi trahitur ad iam natum vbi dicitur posthumus exheres esto: vt hic: z. s. titu. i. l. placet.

Licet autem. Posthumus rum pit eum graduz vel spem eius graduz a quo reperitur preteritus z quod dependet ex eo. quod autem nō consistit re nec spe rumpi non potest. hoc dicit. cum duabus. ll. se. In. l. nam z si sub conditione. C. Nota qd nō est re nec spe tolli non potest. C. Nota q. sublato vno tollit illud qd ex eo depēdet. non autem tollitur id quod per se subsistit. C. Opp. j. e. l. fi. Sol. glo. subaudit maxie. Ado legit alio modo: sed glibet est bonus casus sūm dy. C. Op. po. pendente cōditione primus gradus nullus est: ergo secundus non potest ab eo dependere z sic nec rumpitur: vt. l. iij. in fi. s. titu. i. z. l. si ven ter. j. de ven. in posses. mit. Respondeo pendente conditione primus gradus non dicitur subsistere sed spe z propter illud quod est spe dicitur secundus gradus dependere ex eo. facit. l. euz vero. in principio de fideicom. li. vbi illud quod est spe habetur perinde ac si esset re. Ratio huius est: vt dixi. s. ti. i. l. gallus. s. videndum: quia hic spes habet eundem effectuz sicut si esset re. nam ita impeditur substitutus adire pendēte cōditione institutionis. sicut si esset institutio pura z heres deliberaret. facit. j. qui. ad liber. procla. non li. l. pe. z. j. de acqr. heredi. l. q. diu. C. Op. po. de verfi. post defectum. ad prin. l. So. hic nō consistebat testamentum re nec spe. in prin. l. consistebat spe. C. Alimo glo. que est hic signat vnum contrarium z non soluit. dicit glo. quem admoduz testa. ape. l. iij. s. i. sol. vt no. j. de regulis iuris. l. non potest. in fi. ti. alia contraria solue vt in eius nota. Barto.

Ex. l. sequēti.

Ad hoc vt suus admittatur ad rumpendum requiritur vt sit suus tempore mortis. z ad hoc vt succedat ab intestato sufficit q. sit pximior tempore quo testamentum desituitur. z nepos conceptus post mortē aui nihil attinet auo nec auo succedit ex persona sua.

Quis filio. Nepos preteritus ita demum rumpit testamentum si tempore mortis

¶ Quis filio. §. irritum. Et sic facit qd si dñatus est quis de crimine capitali efficitur intestabilis licet euaserit postea periculū. quid aut in bñtione nostri tēporis. vide bal. & ang. & do. Jo. hic & glo. & bar. & que ibi dixi in l. & militibus. C. de test. mili. vide etiā bar. j. e. l. §. quaten? & hic tex. facit ad. q. papa pcedit epo qd possit testari de fructib? ecclesie.

vtruz etiam intelligat de pceptis ante licēciam. iste tex? facit qd sic. idē voluit pau. de cast. in l. b. conditio filie. §. si sic. j. de con. di. & demō. ADDE qd pau. de ca. b. inducit hūc tex. ad. q. v. salti vel emphiteote vē dētis sine cōsensu dñi: et deide dēnu. ciantis qd si dñs dederit licētia qd vi deat remissa pena p hūc tex. tamē in cōtrariū ipe dicit si dñs erat ignoat illius venditionis quia nō est verifi mile qd si sci. uisset penaz remississet. fa cilius enī re mittit penā cōmittendā qd cōmissaz. & ita dicit re perisse quos dā vltimō tanos p istū tex. facit fm ipsuz. l. si ve ro nō remu nerandi. §. si post creditā. §. mā. Itēz dicit facere qd si princeps concedit ali cui vt possit facere molē dinū i stūme publico si hz iam factum possit illd re tinere absqz distinctione sciuerit vel ignoauerit qd nō agit d ei? iudicio. non ob. §. si post creditā qd ppter ma turā mādātū nō pōt trahi ad pterita sed futura. Itē dicit fa cere qd iudex possit referre notario quē cōdēnat de falso vt possit cōfice re instrumē tum de quo in. l. militib? .C. de testa. mili.

¶ aut cum filius nō precedit vere vel ficte. s; ab in testato succedit vt suus si tempore quo testamē tum desinitur proximus reperitur si in vita aui fuit conceptus. hoc dicit vsqz ad. §. siue autem.

¶ Nota istuz tex. qd ad hoc qd quis admittatur ad rumpendum requiritur qd sit suus tempore mortis. ad hoc vt succedat ab intestato: sufficit qd reperiat proximus tempore quo testamen tum desinitur. simile. §. si. i. l. si quis posthumos .§. i. C. Secundo nota nepotem conceptū post mortē aui nihil attinere auo & auo nō posse suc cedere: quod itellige ex psona sua: vt. l. i. §. si qs proximior. vnde cogna. s; ex persona patris sui si ei fuisset delata hereditas posset succedere pa tri per equitatē tituli de his qui ante apr. tabu. ita tenet By. in distinctione magna quā ponit i .l. gallus. in fi. & Ly. ponit i dicta. l. i. de his qui ante aper. tabu. & l. si quis filii. de ioffi. testamē. & l. qui se patris. C. vnde li. hoc etiā limito alio modo: quia nō habebatur vt nepos quo ad aui successionem. quo ad alia secus: vt. l. paulus. §. paulus. de bo. libe. Bar.

Sine autem. ¶ Nepos apud ho stes siue in ciuitate conceptus si preteritus reperitur testamentum rumpit nisi posthumus sit institutus vel exhere datus. hoc dicit Bartolus.

Ex. §. sequenti.

¶ Quā sententia trahat secum executionē.

Irritum. ¶ Eius qui perdit ciuitatem vel libertatem vel vitam per sententiā testamētum rumpitur. Fallit in milite si ei per sententiā a iudice referuetur. hoc dicit vsqz ad. §. eius qui. C. No. qd sententia trahit se cum executionem. statim enim cum quis dñat ad mortem efficitur seruus pene anteqz moriaf. Ita dicunt canoniste in sententia excommunica tionis. de quo no. in. l. i. fi. C. si a non compe. iudi. & in capi. pastoralis. extra de appella. ¶ Quero an istud hodie sit correctum. Glo. dicit qd sic qd non est verum in his qui statim debent mori. nā in eis nihil est imutatum: vt nota. in autē. hodie C. de dona. inter virum & vxorez: & l. qui vltimo .j. de penis. dixi in. l. eius. §. de testa. Bicatur hic in vñ. qua ratione. qd si miles voluit valere pri mū testamētū primū testamētū valet. ¶ Que ro quid si non declarauit: h; hic iuriscōsultus nō determinet. tamen credo qd eo qd permiffum est sibi testari qd si nil dicit testamentum est valdū: & nunqz reprobaf. nam casus qui sequitur non habet operari qd tollaf testamentum: vt dicam .j. e. l. penul.

Ex. §. sequenti.

¶ Bona militis qui non habet successorem ab intestato debetur legioni. & idem de bōis clerici vt deuoluatur ad ecclesiam: & bonis alicuius ar tificis vt deuoluant ad collegiū illius artis.

Eius qui. ¶ Si dñatio suspenditur p rescriptionem principi fa ctam testamentum non rumpitur etia si reus de cecat: nisi conscius criminis se occiderit. hoc di

C. de testa. mili. ¶ C. Eius qui. Admittatur collegium. no. qd si cerdo vel faber decedit nō relictis agnatis vel cognatis qd succedit collegium cordonū vel fabroz & sic de similibus quod limita vt in auē. preterea. C. vnde vir & vxor. & in distincte h; volunt doc. preferendā vxore siue diuittē siue inopem. & quid

si clericus decedat nō extantibus propinquis. dic vt habetur in. c. ij. de suc. ab intes. & in. c. presbyteri. de pbebē. & per do. Jo. h. & adde quod no. glo. & bar. in. l. quo tutela. de regu. iur.

ADDE qd pau. de ca. dicit qd hic. §. est arg. qd stāte statuto qd potestas in fi. officij per mensē nō possit aliquē absoluerē a pcessu criminali qd pos. sit absoluen. dū pñciare qz aliud est absoluerē a liud absolue dū pronūcia re: vt no. i. l. .i. C. si ad v. liber. & tale statutū est ra tiōale qz offi ciales in fi. officij facili ter absoluit vt captēt be niuolentiaz. glo. ē. i. l. me minerint s; bal. C. vnde vi.

cit. ¶ Nota qd bona militis qui nō habet succes so rem ab intestato debentur legioni in qua mili tabat. & sic est argumentum qd deficientibus cō sanguineis clerici: bona sua deueniāt ad ecclesiā vt. C. de epis. & cleri. l. si quis presbyteros. Item facit qd si artifex alicuius artis moriatur qd defici entibus omnibus prius admittatur collegium illius artis qd fiscus. facit. §. de here. decu. per to tum titu. ¶ Quero dicitur hic qd quidā philoso phi se occiderūt iactationis causa: dicit glo. vt se cit emphedocles. in quo consistit illa iactatio? Respondeo cum vltimum terribilium sit mors vt ostendāt se fortes & de nulla re timere: ideo se occidūt. sed iste actus nō est virtuosus: quia ad hoc vt fortitudo sit virtus requirit qd tendat ad debitū finē. quod hic nō est. Bartolus.

Ex. §. sequenti.

¶ Licet appellatio a diffinitiuā non recipiatur: tamen executio differtur.

Hi autem. ¶ Testamentum dñatoz nō rumpitur si est appel latuz siue appellatio fuerit recepta siue non nisi cum per appellationē executio nō differtur. h. d. ¶ Nota qd quando appellatur a diffinitiuā: licz per iudicem appellatio nō recipitur: tamen exe cutio debet differri. Secundo no. casum in quo prius iudex punit. deide rescribit principi.

Quod si quis. ¶ Sententia nulla testamenti factio nem non tollit. hoc dicit. ¶ Vel aliter: sentētia que est irritanda alio modo qd per appellationē nisi sit ipso iure nulla interim testamēti factio nē tollit. hoc dicit. C. oppo. & videtur qd sentētia te neat: vt. l. mors. §. iste fere. j. de penis. So. intel ligas vt hic fuit expressus error in sentētia vt ibi plene dixi. ¶ Vltimo Dynus in. l. iij. §. si seru. j. de acquiren. posses. format questionem an ille qui petit bñuz cassari ex alia causa qd ex causa ap pellationis possit interim offendi. Et dicit ipse qd sic. In pñium allego istū tex. dic vt ibi. Bar.

Ex. §. sequenti.

¶ An testamētū restituti reualescat ipso iure.

Quatenus. ¶ Reuersi ab hostib? re stituti per princeps te stamenta conualescunt. hoc dicit. ¶ Nota dicit Jacobus de are. qd restitutio principis & possli minij equiparantur. ¶ Ad quod opponitur de .l. gallus. §. & quid si tantum in fi. glo. §. titulo. i. & ibi per Dynum. Sol. equiparantur quantum ad confirmationem testamenti vt valeat ex nūc. scilicet a die restitutionis. non autem retrotrahi tur restitutio sicut postliminiū: vt ibi dixi. Et p batur in glo. in. l. fina. C. de setē. passis. ¶ Que ro hic dicitur qd testamentum reconualescat. an hoc fiat ipso iure vel sit opus qd de nouo decla ret se velle. Glofa dicit qd ipso iure: vt. l. i. §. exigi tur. j. de bono. posses. fm tabu. ¶ Contrarium videtur in. l. qui ex liberis. §. testamento. eodem titulo: & j. de lega. tertio. §. filius. facit quod no. institu. qui mo. test. infir. §. non tamen. & in hoc videtur residere By. Contrariuz credo. nam in

exposi. arch. in. c. felicio. de penis in. vi. & ibi refert Jo. an. post arch. qd ē spē i cā lese maie. qd si appellet & si hoc repit i aliqb? modib? crib? .l. pñi turioes. ff. de appel. ergo forti? in isto. vide moder. in. v. l. cōstitutiones. ADDE qd bal. dicit qd si iudex faceret executionē in cā criminali deberet puniri eadē pena qua puniuit cōdēnatū etiā si cōdēnatus erat vere crimi

fit absoluen. dū pñciare qz aliud est absoluerē a liud absolue dū pronūcia re: vt no. i. l. .i. C. si ad v. liber. & tale statutū est ra tiōale qz offi ciales in fi. officij facili ter absoluit vt captēt be niuolentiaz. glo. ē. i. l. me minerint s; bal. C. vnde vi. ¶ In quo consistit. & ista quomodo p bētur. vide h; per bal. ¶ C. §. l. Di aut siue nō. not. qd lz appella tio p iudicē a quo nō reci piat nihil omni us exe cutio debet differri p il lum vt etiāz dic no. bar. in. l. i. ff. d of fi. ei? cui mā da. ē turisdi. & facit. l. pro uinciarū. C. d ser. & ad id qd h; habet vide gl. & qd ibi p moder nos. in. l. pā thoni. §. rei pduelliois. de acqui. he re. Et bal. in .l. addictos. i. ij. & iij. col. C. de epi. au di. nā lz gl. i .v. §. rei per duelliois vi deat velle qd in crimie le se maiestatis possit appel lari: ille tamē tex. facit i p riu ad idez ē tex. in. l. pñi tutiones. j. de ap. itē crimē herefifimo nie & lese ma iesta. c. pparā tur iur. no. p glo. sing. i. c. .i. d. tes. i. vi. & i. gl. l. null. C. ad. l. iul. maie. s; i cri mine heref nō appellat .c. inqstitiois de here. i. vi. & pro hoc ē tex. fm vñā

nos qz satis
babeat iustā
defensione
pendete ap-
pel. alle. tex.
in. l. i. lex. j. ad
l. iul. repe.
vbi iudex pu-
nitur vnifor-
miter si pu-
nat inocete
vel etiā nocē-
te habentes
iustas defen-
sionem qz di-
cit pau. d. ca-
ppetuo mē-
ti tenēduz.

reuerfo ab hostibus non est dubium qd testamē-
tum conualefcit ipso iure per fictions postlimi-
nij. ergo eadez ratione idem in restitutione que
ei equiparatur vt hic. Preterea dicit tex. con-
ualefcit: et sic innuit qd ipso iure absqz aliquo ho-
minis facto. Ad p̄trariū respōdeo quādoqz
aliquis mutat statum volēs: vt ga dat se ad arro-
gandum: tunc si recuperat primum statum testa-
mentum non reoualefcit sine noua voluntate
vt in cōtrarijs. quādoqz quis mutat statum inui-
tus. tunc si illum recuperat recoualefcit testamē-
tum absqz noua voluntate vt hic. Ratio qa quā-
do iniustus nō videtur mutare voluntates: secus
si volens: vt. l. fideicommissa. §. si rez. j. de lega. iij.
z. l. rem legatam. §. de adimen. le. Et per hoc ap-
paret so. q. quaz vltimo feci. §. e. l. §. irritum. f. qz
miles damnatus videtur persistere in eadem vo-
luntate: licet expresse non confirmet: quia innuit
mutauit statum.

Filiū. Mutatione status in melius testa-
mentū nō rumpitur. b. d.

Am si miles. Rupto pmo
gradu qui va-
let iure speciali. secundus qui dependet
ex eo non rūpitur. hoc dicit. Cōppo. s. e. l. nā
z si sub cōditione. z quod no. in. l. iij. in fi. §. ti. l.
So. hic p̄mus gradus tenuit d iure speciali tñ:
ibi de iure cōmuni. Istā r̄isionem ponūt docto.
in au. ex ca. in. v. op. z ego dixi in p̄ma op.

Ertum. Agnatione filij ciuili-
rumpit testamentum.
hoc dicit.

Filia. Preteritiō filij vel nepotis emā-
cipati testamentū nō rumpit. b. d.
dicit tex. testamentū nō rumpit si pretereant: z
hoc ipso iure: per cōtra ta. secus. Cōquero quid
vult dicere tex. vna emācipatione. Dic vt in glo.
Cōquero de quō nepote loquat. hic. Respon-
detur loquitur de nepote ex filio. nepos enim ex
filia non est in potestate: ideo non requirit emā-
cipatio vel exheredatio.

Pater. Per reuersionē testa-
toris ab hostibus vel
filij instituti testamentūz nō rūpit. b. d.

Bine. Per secundas tabulas
vacuas prime non rum-
puntur. hoc dicit.

Ex. l. sequēti.

Que sit ratio qd posthumus preteritus viuo
testatore moriens nō rumpit testamētū: sed mo-
riens mortuo testatore sic. Et an filius natus p̄-
teritus moriens viuo testatore faciat recoualesce-
re testamentū. z qd si morial mortuo testatore.
Et an mutans statū z illū recuperās faciat testa-
mentū recoualescere absqz noue volūtatis iudī-
cio. Et an cū testamētum posthumi preteriti re-
coualefcit: vel etiā filij nati possit befditas adiri
de iure ciuili: vel sit necessaria bonoz possessio
fm tabu. Et an sit necessaria bonoz possessio fz
tabu. cū testamētū recoualefcit recuperatione
status: vide in fi.

Posthumus. Testamentum
ruptū posthu-
mi agnatione eo decedente viuo testato-
re recoualefcit de iure p̄torio. Idēz si filius iam
natus p̄teritus viuo testatore decedat vel impe-
dimentū capitis diminutionis tempore mortis
cessauerit. b. d. z est notabilis. l. Cōpo. qz si post-
humi nascitur z viuo testatore mori testamē-
tum in quo est preteritus recoualefcit. Item qz
vbi filius natus est p̄teritus z viuo testatore de-

Ostbu
p m. ru-
ptum.
Quid in ali-
qua alia dī-
spofitiōe q̄
ultima volū-
tate. vid bar-
to. in. l. ticia
§. spator. d
lega. iij. z de
intellectu bu

cedat z veniēs ab intestato sunt instituti qz re-
coualefcit. Cōppo. C. de posthu. her. in. l. i.
ij. So. ibi post mortem defuncti posthumus de-
cessit: hic in vita. Ratio quia quando decedit vi-
uo testatore: testator postea presumif decedere
durante eadē volūtate p̄pter quod testamētū
reoualefcit: que p̄sumptio nō potest adesse
si posthumus superuixit patri: quia tunc patris
voluntas erat iniusta tempore mortis. Cōppo.
j. e. l. qui vxorem. So. ibi decedit post mortem
ficam: z sic ratio est eadē sicut quando decedit
post mortem veraz. z hoc quod dico de decedē-
te posthumo post mortē itelligo quādo decedit
in tali etate qz testamētū post mortē approba-
re nō pōt. si enim pōset approbare z approba-
ret: esset idem quod in filio iam nato. de quo. j.
dicā z plenius in. l. filio preterito. j. e. Cōppo.
insti. de exher. li. in prin. vbi dicitur qz testamē-
tum non reoualefcit filio decedente in vita te-
statoris. Sol. hic dicit glo. qz ibi loquitur in filio
iam nato preterito: hic in posthumo: z rationez
differentie collige ex dicta glo. ibi p̄pter bonum
inīitium. Cōsed contra hanc so. videtur casus in
hac. l. §. idem z circa. vbi loquitur de testamēto
iniusto. qui §. de necessitate intelligitur de testa-
mento iniusto ratione preteritionis iam nati. nā
si esset iniustum ratione solēnitatis omisse: tunc
talis defectus cessare non pōset nisi de nouo fe-
ret: vt. l. heredes palā. §. i. de testa. Huius timo-
re glo. videtur tenere qz §. idēz z circa. loquitur
de filio iam nato preterito qui decedit post mor-
tem testatoris z testamentum non dixit nullum
vel forte cōfirmavit fm. l. filio preterito. j. co. vt
hic patet in glo. paruula super verbo iniustum.
Cōalia est glo. sup verbo data. innuit ergo glo.
qz filio iam nato preterito decedente in vita te-
statoris testamentum non reoualefcit: sed eo
mortuo sic. Idem no. in. l. si hereditas. §. qui fi-
lium. §. de testa. tu. z. j. de dona. l. ad eū. §. luci.
z. j. de reg. iur. l. omnia fere. hoc non videtur ve-
rum. nam tota ista. l. videtur loqui impedimēto
cessante in vita testatoris: alias nō bene sequere-
tur: idem z circa zc. Preterea contra hoc est
glo. in. l. si. de re. catō. vnde dico sic i posthumo
preterito defuncto viuo testatore: nō est dubiū
qz reoualefcit de iure pretorio: vt hic in prin.
In filio vero iaz nato viuo testatore preterito si
quidem in testamento sunt instituti veniēs ab
intestato post filium vel cum ipso filio: tunc testa-
mentum confirmatur de iure pretorio. hic est ca-
sus hic. Ita intelligitur. l. si. de re. catō. Si vero
alij essent instituti tunc eo mortuo in vita testato-
ris non confirmaretur testamentū: vt insti. de ex-
her. li. in prin. z ita loquūtur glo. pro hac parte
allegate. sed si decedit post mortē testatoris qd
iuris sit: dicam in. l. filio preterito. j. e. Ad predi-
ctam distinctionem an sunt instituti veniēs ab
intestato vel non. facit. C. de testa. l. hac consul-
tissima. §. si quis aut. z. l. si duobus. §. si prius. j.
de cōtra tabu. z tex. hic probat expresse. Hado
ad induendū me vt vadā ad cōuentū dñi Bar.
de saxoferrato. Cōppo. ad id qd dicit irritum
quod intelligit glo. capitis diminutiōe: vt si ille
defectus cesset z testator primū statum recupe-
ret testamentūz reoualefcit de iure pretorio:
vt insti. qui. mo. testa. in. fir. §. nō tamen. z tex. in-
nuit qz hoc est verum demum si sunt instituti ve-
nientes ab intestato. Contra imo si sunt institu-
ti extranei testamentūz reoualefcit: vt. §. e. l. si
quis exheredato. §. quatenus. pur loquitur de
restituto. Huius timore ista verba si bonoz pos-

ius. l. vde et
bal. in. l. si. in
z. col. in. v.
pino quero
C. vñ legi. z
ad ver. iōe z
circa. adde
tex. in. l. etiā
§. falsus. j. d
bo. libe. licet
iste tex. b. cō-
muniter re-
putet singu-

b C Inuok
ergo gl. Cō-
tra hāc opi.
videt casus
in. l. i. §. si fi-
lius. de leg.
iij.

Marginal notes on the right edge of the page, containing references to other legal texts and discussions.

testis data fuerit intelligunt pluribus modis. Primo
 q̄ intelligitur de bo. pos. contra tabu. que datur filio
 preterito tamē eā noluit: z fm hoc exponit si. p. quis.
 z illa verba referunt tñ ad id qd dixit iniustu nō ad id
 qd dixit irritū. Et hec lec. ponit in glo. sup. s̄bo irritū:
 z sup. verbo dara. in prin. z ga videtur contra mentem
 illius. l. q. verba si bonoz possessio zc. ad istum casum
 tñ referant: ideo alij dicunt q̄ referuntur ad vtrunqz.
 Ad p̄rariū rñdēt ga subaudiēt hic maxime: quasi di
 cant idem si essent extranei instituti. Istud videt dete
 rius. l. q. hic subaudiēt maxima. nam hic iuriscōsultus
 nō posuit verba sine ministerio. dic ergo qñqz quis mu
 tat statum sine sui voluntate: tunc si eū recuperat testa
 mentū recōualecit absqz noue volūtatis iudicio: vt. d.
 §. quatenus. z ibi dixi. Quis quis mutat statū sua vo
 luntate tūc si eū recuperat testamentū nō recōualecit
 absqz noue volūtatis iudicio: vt. l. qui ex liberis. §. testa
 mento. de fm tabu. z insti. qui. mo. testa. infr. §. nō tñ.
 qd fallit si in testō essent scripti venientes ab intestato.
 tunc enī absqz noue volūtatis iudicio cōfirmat. hic ē
 casus hic: qd est notandū. Cōp. dicat hic q̄ legata va
 leant. contra de. l. si quis testō. j. de leg. ij. So. ibi testm̄
 nullo mō valebat: hic valebat de iure pretorio. Cōp.
 extra glo. de lec. quā tenui in s̄. idē z circa. de. l. si filius
 qui in p̄tate. s̄. ti. i. So. ibi precedebat testamentū vali
 duz de iure ciuili: ideo subsequēs testamētuz nō potuit
 cōfirmari: hic vero intelligit qñ nullū aliud testamentū
 precedebat. Ita intelligit glo. in. l. si quis euz in. j. de
 vul. z pu. tetigi in. l. cōtraria: tangā in. l. cum in secūdo
 j. e. Bñi credo q̄ istud nō sit verū in casu. l. nostre: ga
 in secūdo testō sunt scripti veniētes ab intestato: z sic
 primū rumpit: vt. l. si duobz. §. si prius. j. de cōtra tab.
 sed. l. s̄ria loquit qñ veniētes ab intestato nō erant insti
 tuti: z ista est vera. Cōp. dicat hic q̄ testamentū re
 cōualecit an ex hoc possit adiri hereditas de iure ciuili
 vel an sit necessaria bonoz possessio fm tabu. de iure p̄
 torio: qd est vile scire. Nam aditio hereditatis pōt fieri
 perpetuo z vbiqz: bonoz possessio infra annū z corā
 iudice tñ: vt. C. q. admit. ad bo. pos. l. i. z videt q̄ vtrū
 qz possit fieri. l. peti bo. pos. fm tabu. per hūc tex. ibi bo
 noz possessionē fm tabu. accipere heres scriptus pōt.
 etiā videt q̄ possit adiri de iure ciuili p id qd subdit in
 tex. hereditatēqz obtinebit: vt diuus hadrianus ip̄erā
 tor noster rescripsit. z sic videt q̄ est de iure ciuili ex re
 scripto imperatoris. Cōiter oēs tenēt q̄ h̄ est casus in
 quo bonoz possessio fm tabu. ē necessaria: quod tenet
 glo. in. l. certū. C. vnde legi. idē azo in summa. idē glo.
 in. l. qui v̄orem. j. e. z. l. si quis. de vul. z pupil. z. s̄. de
 peti. bere. l. i. Idēz no. Ros. in. ti. de bono. pos. fm tab.
 Dy. idē in. l. gallus in distinctione magna. Idem Ly.
 in. d. l. certū. Ad hunc tex. rñdeo q̄ bono. pos. detur ex
 rescripto principis: ga princeps rescribit q̄ de bono.
 pos. z sic obtineat hereditas: z hec erit bonoz posses
 sio extraordinaria. de quo loq̄t ti. j. vt ex. le. z se. cōsul.
 bonoz possessio detur. Et predicta vera in testamento
 rupto agnatione posthumi: postea cōfirmato p mortē
 posthumi viuo testatore. Quero quid de testamēto in
 iusto p preteritionē iā nati z p eius mortem cōfirmato
 fm lec. quā tenui in s̄. idē z circa. an sit necessaria bo
 norū possessio vel possit adiri de iure ciuili. videt q̄ pos
 sit adiri de iure ciuili qñ sunt scripti veniētes ab intesta
 to: vt. l. hac cōsultissima. §. si quis aut. C. de testa. s̄z ibi
 loquit de testamēto impfecto rōne solēnitatis omisse:
 secus si rōne p̄teritiōis: vt. l. si filius qui in p̄tate. s̄. ti. i.
 dic ergo q̄ hic h̄z necesse venire p bono. pos. fm tabu.
 dicaz clarus in. l. filio. j. e. Cōp. Quero circa id qd dicit ir
 ritum: an sit necessaria bono. pos. fm tabu. Glo. in. d. l.
 certū. C. vnde legi. z Ly. idē Ros. vidētur tenere q̄ sit
 necessaria hoc casu bonoz pos. fm tabu. vt. d. §. nō tñ.
 insti. qui. mo. testa. infr. z. d. l. qui ex liberis §. testō. de
 fm tabu. Cōp. Sed p̄tra hoc videt. s̄. e. l. si quis filio exbe

redato. §. quatenus. So. ibi in primo casu testm̄ confir
 matur per fictionē postliminij vel. l. cornel. qd est de iu
 re ciuili. Secūdo casu cōfirmat per restitutionē factā a
 principe que ē similiter de iure ciuili. vnde ibi adiri pōt
 hereditas de iure ciuili. hic nō fuit factū irritū testm̄ ca
 pitis dūminutione: ga se dedit ad arrogandū z recupe
 ravit statum suū per mortē patris adoptiui: vel p emā
 cipationē absqz aliquo principis facto: ideo testm̄ recō
 ualescit de iure p̄torio: z sic est necessaria bono. pos. s̄z
 tabu. Cōp. Item quero quid si fuit factū testamētum sine
 scriptis. Rñdeo tunc ē necessaria bono. pos. fm nuncu
 pationē: vt. l. ij. C. de bono. pos. fm tabu.

Ex §. sequenti.

Cō Si testamentū primū cōfirmat p secūdū oīa que ibi
 sunt scripta que possunt valere sine heredis institutio
 ne sunt cōfirmata. z illa que heredis institutionem re
 quirūt trahunt ad fideicōmissuz z i fideicōmissō venit
 heredis institutio. ageturqz ex p̄firmatōe nō p̄firmato.

Si paganus. Testamētuz primū cōfir
 matuz p secūdū valet iu
 re codicilloz. h. d. Cōp. z videt q̄ primū valeat iure
 directo quasi tpe quo cōfirmatū primū illud fecisse vi
 deatur: vt. l. si quis exheredato. §. qua rōne. s̄. e. z sic vi
 denī institui duo. ille qui est institutus in primo z ille q
 est institutus in secūdo solēni testō. So. dic q̄ hic loq̄t
 in pagano qui videt facere testamētū eo mō quo pōt:
 nec pōt decedere duobus cōditis testamētis. Item in
 isto secūdo fuit heres scriptus i primo nō fuit notatus
 fm q̄ requirit in. l. heredes palam. s̄. de testa. z. l. iube
 mus. C. de testa. Cōp. ergo ex predictis q̄ si testamē
 tum primū p̄firmat per secūdū oīa que ibi sunt scripta
 que possunt valere sine heredis institutione sunt cōfir
 mata: illa que heredis institutiōē requirūt trahuntur ad
 fideicōmissum: vt hic. Cōp. etiā q̄ in hoc fideicōmis
 so venit heredis institutiō: z sic facit ad illam. q. vtrum
 illa clausula si nō valet iure testamēti valeat iure codicil
 lorū: trahat ad heredis institutiōē. dixi in. l. i. de iure
 codicillo. dicam in. l. codicillis. §. si. j. de leg. ij. Cōp.
 ro ex quo testamēto ageret: an ex cōfirmato: an ex con
 firmante. Dicit Dy. q̄ ex cōfirmante: vt. l. si quis prio
 re. j. ad trebel.

Posthumorū. Filio sublato de me
 dio nepos tenet lo
 cum sui z testamentū rūpitur si nō reperit insti
 tutus vel exheredatus. h. d. Cōp. z videt q̄ talis ne
 pos nō rūpit testm̄: ut. l. si qs exheredato. in prin. s̄. eo.
 So. hic supuixit post mortē: ibi añ. Cōp. de. e. l. §. s̄z
 si patri. So. ibi pater superuixit existens apud hostes.
 Cōp. de. l. pater filiū. s̄. de inof. test. ubi ille q̄ assum
 psit primū locū post mortē testatoris rūpit testm̄. Glo.
 dicit aliud in ascendente: aliud in descendente: ut hic.
 Cōp. dicit q̄ ibi tenebāt eundē gradū: s̄z eēt diuersi
 ordinis: quia unus erat de ascendētibz alius uero de
 descendētibus. Iste est difficilis passus z reintrat in il
 lam. q. An successorū edictū habeat locū i querela. de
 quo dixi in. l. in suis. s̄. ti. i. Tamē quātū ad p̄positū vi
 co q̄ in. l. pater filiū. pater q̄ incipit tenere primū locuz
 post mortē filij nō dicit nullū nec uenit p p̄tra tabu. sed
 uenit p querelā: ga ei p̄teritio p exheredatione habet.
 Et idē in nepote si filiū fuisset exheredatus: vt. l. si qs fi
 liū de inof. test. dixi in. d. l. in suis. s̄. ti. i. z pleni in. d. l.
 pater filij. Cōp. Quero an hec. l. sit correcta eo casu quo
 filius de medio subducit p emancipationē. dic ut dixi i
 J. gallus. §. z quid si tñ. s̄. de liber. z posthu. Bar.

Ita. Legitur duobz modis. Primo si
 exheredatū masculinum z natus ē ma
 sculus nō rūpit testm̄. Itē si exheredatū feminā
 z nata ē femina: z sic diuersimode intelligit. Secundo
 mō legitur q̄ testator exheredatū p hec s̄ba: si filius
 masculus nat⁹ nataue sit: tūc ue: accipit p er: z utriqz
 natis testm̄ nō rumpit. Cōp. de. l. ij. §. i. So. ut in gl.

Posthu
 p motū.
 eundē
 gradū. vide
 Bal. z Bar
 to. in. d. l. si
 qs filio. C. d
 inoffi. testa.

COp. de. l. i. §. qre. j. de uen. in pos. mit. So. ut in glo. Statim cū posthum^o nascitur etiaz patre uiuo apud hostes testamentū rumpitur nec recoualescat filio interim decedete. h. d. **C**Op. s. e. l. si quis exhere dato. §. irritū. cū enī semel ē ruptū p captiuitatē ut ibi: ergo amplius rūpi nō pot: ut. l. s. z si. §. post defectum. s. e. So. ppter spem postliminij z fictionē q sperabaf dicif cōfirmari: ut. l. si qs exheredato. §. quatenus. s. e. ideo ga in tpe cōsistebat rumpif posthumi natiuitate. **C**Oppo. cū posthumus decedat uiuo testatore testamētū pfirmat de iure ptorio: ut. s. e. l. posthumus. in pñ. So. hic decessit filius post captiuitatē patris: z sic post fictā mortē z iō ga nō uidet patrē potuisse uelle: iō nō cōfirmat. Itē nō pōt pfirmari istud testm: ga nō possz adiri: ut. l. nec nos. C. de capti. Bartolus.

Ex. l. sequenti.

CSi conditio impossibilis adijciatur in secundo testamento: an primum rumpatur.

CUm in secundo. Persecudū testamentuz in quo heres ē institutus pure uel sub cōditioe primū rumpif nisi cōditio sit talis p quā secundū testamētū statim reddat nullū. h. d. Primo ponit dictuz. Secūdo latius explicat materiā. Secūda ibi: multum. Itē secūda sub diuidif: z euidēter patet ex lra. **C**Op. ex testō quo filius iā natus pteritus possibile ē hereditatē adiri: ut. j. e. l. pxi. tñ p illud testm primū nō tollif: ut. l. si filius qui in pñte. s. ti. i. Male ergo hic dicit testamētū primū tolli p secundū ex quo heres pōt existerē. Glo. sol. no. hoc uerū qñ ex secundo pōt adiri hereditas de iure ciuili: secus si de iure pretorio tñ pōt bo. pos. peti: ut in pñte: quā glo. uide z signa. Itē no. i. l. si quis eū. j. de vul. z pu. qd doc. tenent. qualiter aut intel ligat dicam statim in. l. si. **C**Oppo. de. l. si meua. j. ti. i. So. ut in glo. z dicā in cōtrario. **C**Op. de. l. si ita qs. j. de leg. ij. So. ibi est uerbū pōt qd lz sit pñtis tēporis: tñ est extēsiuū: ut ibi patet. **C**Op. de. l. cū talis. §. pe. j. de cōdi. z demō. So. ibi erat cōditio de futuro lz iplica ret aliqd de pñti: ut ibi dicam. Et glo. hic circa finez dicit aliqua uerba que sunt corrupte scripta: z adde cuz allegat. l. cū tale. §. si. uult dicere. §. penul. dicit glo. ibi nō ad ea. hec glo. est corrupta usqz ad fi. z dicit dicere nō de ea que implicat cōditionē que p pte ē de pñti: p pte est de futuro. **C**Henio ad ultimū §. quero si p ditiō impossibilis adijciat in secūdo testamēto an primuz rumpaf. Jo. dicit q sic. Alij ptra: z hoc put habetis in glo. uel dic primū nō rūpi que est uera littera. Si enī diceret uel dic rūpi nō eēt noua opinio a precedētī s; ideoz diceret. Uideamus ergo q sit uera opinio. Jac. de are. tenet ultimā scilz q primū nō rūpatur: ga testm in quo qs iñstituit sub p ditiōe ipossibili ualeat ut ex eo tñ de iure pretorio possit peti bonoz possessio: ut. l. facta. §. q si i dāda. j. ad trebel. z sic primū non rumpif: ut no. s. e. l. sm Jo. z sic reprehendit Ja. ex dictis suis. puto opi. Jo. esse uerā. f. q primū rūpatur. Pro cuius declaratione scias q qdā est p ditiō impossibilis q reijcitur de iure ciuili: quedā q reijcif de iure ptorio: ut. l. p ditiōes. de cōdi. insti. Eo casu quo reijcif cōditio a pretore: tunc tñ solum pōt peti bono. pos. ut. d. §. q si in dāda. s; qñ cōditio reijcif a iure ciuili non uideo qd repugnat qñ de iure ciuili possit adiri hereditas. Et isto casu indubitāter est uera opi. Jo. sm q primū tollif per scōm: ga ex secūdo pōt adiri hereditas de iure ciuili. Item eo casu quo cōditio reijcitur de iure pretorio. z sic nō pōt adiri hereditas de iure ciuili s; est necessaria bo. pos. ad huc opi. Jo. est uera nec ptradicit ei qd dicif. s. e. l. in secunda glo. Mā qñqz id ppter qd testm cōfirmat de iure ptorio supuenit post mortē testatoris: z tūc ppter illud primū nō rumpif. ratio ga primū erat iā morte confir matū. Ita loqtur. l. si filius qui in pñte. s. ti. i. cōiuncta

Um i c secūdo supue nit. add bar to. i. l. i. in vl ti. q. pñ. in vñ. vterius quero qd si fili nō pōt. de vul. z pu. substi.

l. filio. j. e. speratur eniz confirmari testm per approbationē filij post mortē. Quoz id qd est cā confirmādi te stamentū de iure ptorio supuenit uiuo testatore tūc p tale testm tollitur primū: ut hac. l. in fi. sm opi. Jo. pro bo p rationē. si per bo. pos. ptra tabu. que est de iure ptorio z ptra uolūtātē defuncti aufertur hereditas bere di scripto. multo magis p bo. pos. sm tab. q lz sit d iure ptorio ē tamē de uoluntate defuncti: z s; hoc glo. in. l. si quis eum in fi. de vul. z pupil. non est usquequaq; ue ra: z ibi dicam.

Ex difficili. l. sequenti.

CAn rupto testamēto ex cā preteritionis filij iam nati legata z cetera cōfirmen per auē. ex cā: ibi. Secundo. Et an auē. ex cā habeat locuz in pteritione posthumi: ibi. Secundo. Et an habeat locuz in preteritione qñ posthumi: ibi. Tertio. Et an habeat locuz rupto testa mento p ptra tabu. pterito filio emancipato: ibi. Quarto. Et an habeat locū testamento reciso per querelā ppositam a filio exheredato: uel exheredato habito: ibi. Quinto. Et quid ueniat appellatiōe ceteroz: ut cogno scatur q cetera remaneāt firma rupto testamento: ibi. Sexto. Qua uero actiōe petant legata z fideicommissa: ibi. Septimo. Et qd operet cā testamti si nō ualeat z. si legata firma manent. Quo aut iure testamētū irritet ex cā preteritionis uel exheredatiōis per tres casus uide primū: ibi. Circa primū. Secūdu: ibi. Circa secun dum. Tertium: ibi. Circa tertiū. Et qualiter praticari debeat nullitas testamenti: ibi. Quero ergo. Et an filius faciendo uideat approbare testamētum in quo est preteritus: ibi. Secundo. Et an ex testamēto approba to possit adiri hereditas de iure ciuili uel sit necesse pe tere bonoz possessio. s; tabu. de iure pretorio: ibi. Henio. Et an cū testamētū nō habet solēnem numerū te stium possit approbari per uenientes ab intestato: ibi. Quero quid. Et an possit appobari testamentum non solēne qd sustinetur per. l. hac cōsultissima. itē si patitur defectum preteritionis: ibi. Quero si. An etiā patre pterito approbante testamentum recoualescat: ibi. Quo ro quid. Et an si filius non uult dicere nullum possint alij beneficio preteriti dicere nulluz sicut dicimus in cō tra tabu. Usurario aut testm faciente z nō pstante cau tionem an testm recoualescat: uide in fi.

Filio preterito. Ista est solēnis l. z eius mate ria multum incognita. Et breuiter hoc intēdit. Filio preterito relicta in testamento non debentur nisi filius ius suum omiserit. h. d. **C**Primo loquit quādo filius preteritus nō omisit ius suū. Secūdo qñ omisit. Secūda ibi: q si bonis. **C**Ex prima pte no. q rupto testamēto ex cā pteritionis nō debent legata nec fidei cōmissa nec libertates. vnde circa hoc primū notabile habemus examinare q in hoc sit imutatū p auē. ex cā. C. de libe. prete. **C**Secūdo no. modū quo agit filius preteritus qui uult dicere testm nulluz: nam petit hereditatē ab instituto: ut si pteritus a fratribus partes be reditatis aduocauerit: z sic uidet q ius dicēdi nullum nō sit iudiciū p se sepatū a petitiōe hereditatis. ad hoc qd no. C. de ordi. iudi. l. i. z Circa istud notabile habemus examinare. f. qualr rumpif testm ex cā pteritionis uel exheredationis p quē modū: z qd in hoc sit imuta tum: z hoc circa primam partem. **C**Ex secūda parte no. q filius pteritus pōt approbare testm: ita q de eq tate ualeat: z ista est materia ppria z singularis hic quā examinabimus: z sic habebim⁹ tres materias. **C**Op. ad primū. j. de lega. prestā. l. i. So. ibi in filio emancipa to pterito q de iure ciuili nō admitteret ad rumpēdū vnde cū pretor eos admittat p bonoz possessio. cōtra tabu. z sic grauat legatarios sua equitate pfermat lega ta certis psonis p illuz titulū: hic ho loquit in filio suo pterito. **C**Sed ptra hoc op. de. l. si duo. de lega. prestā. So. ibi qñ filius pterit⁹ nō dixit nullū: s; uenit p cōtra

tabu. Unde alius filius institutus prestat legata sibi di-
 stinctione illius. l. 7. Scio op. C. de libe. pre. au. ex ca.
 Glo. dicit hic q. hec. l. corrigi. hodie. nam rupto testō
 ex ca. pteritionis vel exheredationis debent legata et si
 deicommissa et libertates. Istud qd dicit de au. ex ca. ve-
 nit examinandum p. multas. q. Primo vtrū rupto testō
 pteritione filij iaz nati legata et cetera pfirmant p. au.
 ex ca. Et dicit glo. q. sic. et sic oēs. ll. antique huic simi-
 les corrigunt. Pro hoc facit q. au. ex ca. loquitur gene-
 raliter et in corpore vni sumit. s. si talis. vbi tractat de te-
 stamento facto filio q. pterijt vel exheredavit parētes si-
 militer generaliter loquit. et glo. tenet hanc opi. hic et i. l.
 v. p. de ma. test. in vlti. glo. et in. d. s. si talis. et i. l. i. C.
 de codicil. et in oibus glo. quas ibi allegabo cū loq. de
 pteritione posthumi. C. Preterea eadē est rō in pteriti-
 one q. est in exheredatione. nā sicut in ca. pteritionis ir-
 ritat testm. ipso iure ita ex ca. exheredationis ca. nō inser-
 ta. Sed oēs alij sunt in tria opi. q. hec. l. nō corrigi. et
 q. au. ex ca. nō habeat locū i pteritiōe facta a patre: s. z
 intelligi in pteritione materna que habet p. exhere-
 datione. Ita tenet glo. in au. ex ca. de ap. cog. s. aliud
 quoq. capitulū. idē. Et in summa de libe. pre. s. y. nō
 in distinctiōe magna quā ponit in. l. gallus. nō dicit iura
 antiqua in hoc corrigi. Do. Ja. bu. in cursu lectiōis
 videbat idē tenere. et hoc pbat in corpore vni sumit. d.
 au. ex ca. s. si aut. ibi hec obseruata nō fuerint nullis exhere-
 datis liberis et. de pteritis nullā mentionē facit: et iura
 antiqua nō intelliguntur corrigi p. noua: nisi quatenus ex-
 primis. vt. l. p. p. in. fi. C. de appella. C. Preterea
 ius nouū videt iroductū in fauorē filij: sed hic nullus
 est fauor filij: imo est odiū: q. tenebit ad legata ad que
 ante nō tenebat ergo et. Ad autē sit in fauorē filij pro-
 bat in. d. s. sinaut. ibi: ne filij falsis accusationib. cōde-
 nent. et hoc tenebat. Be. Sed Ly. fuit in tria opi.
 nō tñ ridet ad dictas rōnes factas i pteritiōe: vt eas ponit.
 Bico q. passus dubius est ppter opi. tantoz viroz
 et h. passus et alij quos tangā in hac materia egēt decla-
 ratione imperiali. Lredo tñ p. declaratiōe istius qōnis
 sic dicendum q. exheredatio pōt tripliciter sic assumi.
 Uno mō stricte: et tūc exheredatio est ab hereditate ex-
 clusio expresse et solēniter facta. Ita loquitur ti. de li. pre. et
 s. ti. p. requit eni q. sit facta exheredatio notatim: et
 q. iterueniat alia q. ponunt in. l. iij. s. si filij. s. ti. i. Alio
 mō assumit exheredatio large: et tūc exheredatio est ab
 hereditate exclusio facta tacite vel expresse sibi volūtatē
 testatoris: et hoc casu nomē exheredatio pprehēdit p-
 teritionē factā a testatore sciente se filij habere. pbat
 in. l. patrono. in. pn. de bo. li. et. l. paulus. s. si. e. ti. et. l. si
 cur certi. et. l. si cū vel in vtero. C. de test. mili. Ille eni q.
 dat suā hereditatē alteri et de filio mentionē nō facit ex-
 hereditatē eū tacite. Et si diceret dicte. ll. loquūtur in mi-
 lite in quo est speciale q. preterito habeatur p. exhere-
 datione. Rñ. q. est speciale i hoc q. exheredatio p. dicta
 tacita valeat sicut exheredatio q. expresse facta ē a pagano.
 In pagano nō talis tacita exheredatio nō valeret: s. sibi
 mentē testatoris vterq. tacite exhereditat. Tertio mō di-
 cit exheredatio largissime oīs ab hereditate exclusio
 et hoc pprehēdit pteritionē factā a testatore sciente vel
 ignorate se filij hēre: q. pteritio facta p. exheredatiōe ē:
 vt. l. si instituta. in. fi. cū. l. se. s. de inoff. testa. Et si dicit
 ibi speciale in matre cui pteritio p. exheredatiōe habet.
 Rñ. pcedo q. p. exheredatione valida habet: ita q. opus
 est querela. s. in aliquo habet p. exheredatione iualida
 tñ: q. s. verba excludant talē filij ab hereditate: tamē
 mens testatoris nō fuit sic: ergo est triplex exheredatio.
 Una largissima q. ex verbis testatoris excluditur: non
 tñ ex mēte testatoris tacita vel expressa. Secūda larga:
 vt q. nō excludit expresse sibi verba: sed facit sibi men-
 tem. Tertia sumitur stricte et p. p. vt q. ab hereditate
 excludit expresse sibi verba testatoris et sibi volūtatē.
 Hunc ad ppositū dico au. ex ca. habet locum in exhe-

redatione largo modo sumpta: nō dico largissime que
 exheredatio cōprehēdit pteritionē factā a sciente nō
 ab ignorante. et sic distinguo. Aut filius est preteritus
 a testatore sciente se illum filium habere: et habet locū
 au. ex causa. et corrigitur hec. l. Si nō preteritio fiat a
 testatore ignorante: et tūc iura antiqua remanēt incor-
 recta et legata nō debent. Et hanc distinctionē probō
 primo in corpore vnde sumit dicta au. s. sinautē hec
 obseruata nō fuerint. ibi enim annectit cām ne filij fal-
 sis accusationibus condēnent. et. que verba referunt
 ad filij preteritū vel exheredatū inserta aliqua causa:
 licet nō vera: et sic testatore sciente. Deinde sequit alia
 ratio ne circūscriptiōe aliquā in parentum substantijs
 patiant. et. Circūscribere est per dolum aliquē decipere:
 vt. l. i. s. de in integ. resti. et ibi nō. De necessitate ergo
 referat ad pteritionē factā a testatore scienter: quia si
 ignorasset nullā circūscriptiōe possemus opponere: et
 sic rōnes. l. non adaptarent. Ex rōnibus ergo illis ap-
 paret q. verbū exheredatis: pprehēdit pteritionē scāz
 a sciente. hoc etiā pbat in. s. si tales igitur. et in. s. sin
 aut hec obseruata nō fuerint. vbi generaliter loquitur:
 nec de exheredatione vel pteritione facit mentionē.
 hoc etiā pbat in. s. et hec si quidē. qui ibi sequit: vbi
 tex. dicit: et hec si quidē exheredationis vel pteritionis
 pene quantū et. et sic loquitur de pteritione. Et in se-
 quenti. s. dicit. sola enim nostre est serenitatis intētiō ex
 parentibus et liberis iniuriā pteritionis vel exhereda-
 tionis auferre et sic loquit etiā de pteritiōe: sic est ve-
 rissimile imperatōrē intellexisse in pcedentib. s. C. Ex
 predictis apparet respōsiō ad illas. ll. quas allegauit in
 contrariū. i. q. in corpore nō fit mētiō de pteritione.
 fit enim mētiō expresse: vt. s. dixi et etiā tacite: q. s. b. u.
 exheredatus cōtinet talē pteritionē factam a sciente:
 merito in hoc ius antiquū corrigi. Ad ob. quod dicit
 q. ius nouū iroductū est in fauorē filioz: quia fauor
 filij est in hoc q. in exheredatione debet inseri causa: s. z
 fauor testantis est q. testamētū non irritat in totū: sed
 remanet validū quo ad antiqua capitula: vt probatur
 in corpore vnde sumit dicta au. vbi tex. dicit hoc autē
 disponimus vt parentes et filios a testatoris iniuria li-
 beremus: vt. j. e. s. sequitur. Unde constat ad vtriusq.
 partis vtilitatē ac cautelā presentē. l. fuisse. platam: et sic
 patet in fauorē vtriusq. dicta iura fuisse iroducta: et
 sibi hunc modū glo. que dicunt iura antiqua fore cor-
 recta dicunt verum. sed si acciperes exheredationē lar-
 gissime vt pprehēderet pteritiōez factā etiā ab ignorate
 iura antiqua non corrigerent. nāz tex. in corpore intel-
 ligitur in pteritione facta a sciente vt ostēdi. C. Pre-
 terea pbo: sicut hodie rupto testamēto ex causa pte-
 ritionis conseruant cetera capitula: ita olim conserua-
 batur totū testamētū militis non obstante pteritiōe
 sed in milite adhibetur illa distinctiō vtrum aliquē pre-
 terierit scienter vel ignorate: vt. l. sicut certi. et. l. si cum
 vel in vtero. C. de testa. mili. Et isto casu est vera opi. il-
 loz q. dicunt iura antiqua nō corrigi. Secundo ē v-
 dendū an au. ex causa. habeat locum rupto testamēto
 ex ca. pteritionis posthumi. Quidā dicunt q. sic: et p.
 hoc corrigi. l. i. C. de posthu. here. insti. et. j. de leg. ij. l.
 si quis factō testamento. et de fideicō. liber. l. si pater. in
 prin. Et h. fuit opi. Placē. et pbat: q. illa au. loquitur
 generaliter ergo et. C. Preterea s. iura antiqua loquū-
 tur in posthumo. i. parificans posthumū et iaz natum:
 vt. l. maximū in. fi. C. de libe. prete. tamē in iam nato de
 terminatū est. s. q. corrigant ergo et. C. Preterea si
 cut olim rupto testamēto per contra tabu. debebantur
 legata certis personis: ita hodie debent omnibus. sed
 in filio de iure antiquo nō fiebat distinctiō inter posthu-
 mum et iam natū: vt. l. i. in prin. de leg. pstan. bo. pos. cō-
 tra tabu. petita. coniuicta. l. i. j. de contra tabu. ergo et.
 Alij dicunt: et dicit q. fuit opi. Et. vt scripra antiqua
 referunt q. iura antiqua in hoc non corrigantur. s. illa

a Filio p
 f ierito.
 tripli-
 ceter sic assu-
 mi. Nota qd
 duplex fit ex-
 heredatio.
 adde bal. in
 repeti. l. i. su-
 io in .xviii.
 col. cū se. s.
 ti. i.
 b Rema-
 nent incorre-
 eta. si exhere-
 datio vel p-
 teritio fuit
 scā ab igno-
 rante an ha-
 beat locū au-
 tenti. ex cau-
 sa. adde bal.
 in. l. in futo. i
 repe. in. xxiij.
 col. s. ti. i.

loquitur in posthumo preterito. aut. ex causa. loquitur in iam nato: quod fundat pluribus rationibus. primo quia in corpore non fit mentio de posthumo: ergo etc.

Preterea quando quis natus est preteritus testis est statim irritum quod ad institutionem et legata nisi ceperit dependere ex institutione. sed qui est preteritus posthumus tunc ab initio valuit testis et legata ab eo dependere ceperunt: merito rupta institutione vitantur legata: ut. l. nam et si. §. si. §. e. et no. in. l. iij. §. si. §. ti. i. et Jaco. de are. et do. Et tenent primam opinionem. f. q. ll. contrarie et similes corrigunt. in hoc allegavit p. se glo. in. l. generaliter. §. ex testamento. j. de fideicō. li. **E**go allego plures alias glo. f. in. l. bona. §. si. j. de cap. et l. si pater. i. prin. j. de fideicō. li. et l. i. §. de testa. tu. et l. si quis testis. j. de lega. ij. C. de codicil. l. i. Et audiui Rai. tenentem hanc opi. Sed do. Ja. bu. cum legeret aut. ex ca. me audiente tenuit contrarium per istam rationem: quia aut. ex ca. loquitur in preteritione facta ex ca. que non cadit in posthumo: ut. l. si quis in suo. §. ligis. C. de inoff. testa. ergo etc. Ego dico distinguendum eo modo quo. sed aut preteritio posthumus est facta ab eo qui sciebat se hunc uxorem pregnantem et vera opi. prima: quod iura antiqua sunt correcta quod probat ex corpore: ut. §. dixi. et ibi non fiat mentio de posthumo: tamen loquitur generaliter de qualibet preteritione. Aut preteritio facta est ab eo qui ignorabat se habere uxorem pregnantem: et iura antiqua non corrigunt: quia text. in corpore de hoc non loquitur: ut. §. ostendi. hoc probat in simili in. l. sicut. et l. si cum vel in utero. C. de testa. mili. et l. qui iure militari. j. de testa. mili. **P**reterea certum est quod donatio inter vivos nisi maiori firmitate quam legata. sed certum est quod donatio inter vivos propter supervenientes liberos de quibus testator non cogitavit reuocatur: ut. C. de re. dona. l. si unquam. ergo multo magis legata. facit. l. tale pactus. §. si. de pac. **P**reterea hoc persuadet equitas. pone aliquem non habentem filios fecisse magna legata consanguineis et ecclesiis que non est verisimile fecisse si de filiis cogitasset. non enim extraneos pretulisset soboli sue: ut. l. cum avus. j. de condi. et demon. et l. cum acutissimi. C. de fideicō. Et eodem modo si haberet aliquos filios tempore testamenti postea supervenissent alij de quibus non cogitavit non est verisimile quod tot legata reliquisset: ut penul. l. in fi. C. de iure codicilloz. Et sic uno casu est vera opi. Azo. et eum sequentium. alio casu pla. et sequentium. Rursum ad quasdam rationes quas feci pro Pla. inquam concludunt contra Azo. specialiter ad illam rationem quam feci de ti. de le. prestan. dico enim quod ibi nulla est differentia inter posthumum et iam natum: et inter preteritionem factam scienter seu ignoranter: ergo etc. Ratio: ideo enim conservat pretor legata per illum ti. quia facit iniuriam legatariis dando contra tabulam. eis qui non vocabantur de iure civili: que ratio locum habet siue contra tabulam. dentur iam nato: siue posthumo siue preterito scienter vel ignoranter. hic conservantur legata propter tuendam voluntatem defuncti: que voluntas defuncti cessat quando preteritio est facta ab ignorante. Rursum ad rationes factas per Azo. contra pla. Non ob. quod dicit Jaco. bu. f. q. aut. ex ca. loquitur in preteritione facta ex ca. quod puto falsum. nam ut dixi loquitur generaliter in omni preteritione facta scienter per quam filius circumscribitur. Et text. qui ex ca. preteritionis etc. exponit. i. ex ipsa preteritione: et sic intrinsece legitur. simile in. l. i. C. de condi. inde. Vel dic quod verba posita in aut. ex ca. sunt verba Duarmerij in corpore aliter iacet. **S**ed 3. opi. quam pono tam in iam nato quam in posthumo op. de. l. si. j. de here. insti. vbi quod preteritio est facta ab ignorante institutio vitatur et legata firma remanent. So. ibi loquitur quod preteritus est aliquis cuius preteritio testamentum non rumpebat: sed institutio rumpitur propter defectum cause quam testator eandem putabat: quod causa respiciebat institutionem solam non legatum: merito legata firma remanent: quia in eis non est defectus voluntatis: sed presentis. quod secus ut dixi. **C**ontra hoc etiam fortiter op.

de. l. cum mater. §. de inoff. testa. vbi videtur quod debeat distinguui totus e contra. Ad id quod dixi. §. Aut preteritio est facta a sciente: et sic et consilio: et tunc legata non debeantur. Aut ab ignorante et tunc debeantur: et ita videtur tenere glo. ibi posita. Rursum de quo opi. glo. non est vera per rationes quas dixi. §. unde teneas opi. Azo. ibi posita quod dictum in prin. l. corrigat per id quod sequitur: et tunc facit per illam opi. quam teneo quod satis placet. Vel dic quod quando mater preterit filium quem non credebat se habere et alium instituit filium huius duplicem viam quod dicat institutionem nullam propter defectum cause: quia mater ideo instituit extraneum: quia putabat se non habere filium: et tunc institutio vitatur non legata: ut. l. si. de here. insti. Aut vult irritare institutionem tanquam preteritus et venire per querelam olim vel hodie: dicendo nullum ipso iure: et tunc legata totaliter non valent: ita loquitur finis dicte. l. cum mater. et quod. §. dixi. **T**ertio est videndum utrum illa aut. habeat locum in preteritione quasi posthumus: hoc est etiam quod subducto primo de medio incipit tenere locum sui super. l. vellei. utrum si per preteritionem talis posthumus testis rumpat illam aut. locum habeat. **G**lo. §. de testa. tu. l. i. tenet quod sic. In contrarium videtur quod talis posthumus non fuit per machinationem preteritus nam testator ideo eum non instituit: quia alius eum precedebat: et sic licite fecit: ita tenet glo. Ad contrarium respondet deo quod hec machinatio videtur: quia non est usus consilio. l. vellei. ut. §. ti. i. l. gallus. §. nunc de lege. et. §. e. l. posthumorum. sicut enim ille qui huius uxorem pregnantem et ventrem non instituit: ita qui huius nepotem et de eo non facit sim consiliarius. l. vellei. circumscribit enim saltem re ipsa. huius opi. conservat voluntas defuncti. si enim filium suum gravasset legatis: multo magis est presumendum quod gravasset nepotem qui erat in vteriori gradu. **Q**uarto est videndum utrum aut. ex ca. habeat locum rupto testamento per contra tabulam. preterito filio emancipato. **G**lo. in. l. i. C. de bo. pos. contra tabulam. tenet quod sic. Idem. §. de usufru. l. si extraneo. per hoc facit quia sublata est hodie differentia emancipationis et patrie potestatis. Alibi glo. videtur tenere contrarium et sic in preteritione emancipati nil muret: ut no. in. l. si filius. §. de mino. per quo facit: quia tunc est sublata differentia emancipationis et patrie potestatis quando nullum est factum testamentum huius glo. ut no. in. l. gallus. §. et quid si tamen. §. ti. i. et l. si emancipati. C. de col. et d. aut. ex ca. Ja. de are. huius sit de illis qui tenent quod in filio suo preterito iura antiqua non sunt correcta tamen in filio emancipato tenet quod iura antiqua corrigantur. nam text. in corpore ut euz de appel. cog. §. casus versi. si qualibet ex predictis. loquitur de liberis qui possunt ab intestato succedere. sed quantum ad successionem ab intestato nulla est differentia emancipationis et patrie potestatis: ut in aut. de here. que ab intestato. §. nulla: ergo etc. **P**ro hoc addidit ipse rationem: quia est favor filij emancipati. dic enim ipso iure nullum: nec necesse habet venire per contra tabulam. et stare sub dubio litis. de hoc utrum dicat nullum vel veniat per contra tabulam. dixi. §. ti. i. l. gallus. §. in omnibus. et dicitur j. tamen illam opi. puto veram si ponimus illam preteritionem factam esse a sciente se filium habere: secus si ab ignorante. et sic intelligo glo. dicte. l. i. C. de bo. pos. contra tabulam. **N**ec ob. predictis. j. de le. ij. l. iij. quia loquitur de legatis relictis a preterito que non valent: hic de legatis que legantur ab intestato que conservantur rupto testamento ex ca. preteritionis: ut dixi in. d. l. ij. **Q**uinto est videndum utrum aut. ex ca. habeat locum testamento rescisso per querelam propositam a filio exheredato vel per exheredato habitum. In hoc sunt multe opi. nam **A**zar. dicebat quod hodie non habet locum querela: et sic non preedit querela et legata remanent firma per dictam aut. cuius opi. reprobavi in. l. i. §. de testa. Alij dicunt quod huius locum querela etiam hodie: tamen huius iure antiquo testamento rescisso per querelam legata non debeantur. hodie vero debentur per aut. e. causa. et hoc tamen glo. in. l. papinianus. §. si ex ca. §. de inoff. test. et l. nazis. §. i. e. ti. et l. iure nostro. §. si. §. de test. tu. et j. de le. ij. l. cum filius. in prin. **T**ertius dicitur et ista fuit opi. Azo. in summa quod aut est testis nullum ipso iure: quod est

quoniam causa non est inserta in exheredatione: ut. j. dicitur: et tunc habet locum autem. ex causa autem causa fuit inserta: et tunc quod oportet te statim irritari per quod relata sunt eodem operi. legata etiam irritata: et iura antiqua non corriguntur. Et probatur per rationem: quod quoniam testamentum est nullum legata non habent dependentiam ab institutione: sed quoniam est aliquod sed irritata per quod relata secundo ut dicitur in simili in. l. nam et si sub conditione. s. e. z. l. iij. in fi. de libere. et postquam. Quartum ut Augustinus tenent istam opinionem. tamen non est displicuit. nam in eo quod dicitur quoniam testamentum est nullum legata valent. s. l. is qui in parte. in p. de le. p. ista. In eo quod dicitur quod quoniam testamentum irritata per quod relata legata irritantur per dependentiam est. l. nam si miles. s. e. sustinendo operi. Et sic dicitur quod l. is qui in parte. non obloquitur nisi iura antiqua sunt quod legata non poterant valere a se nisi ex testamento adiret hereditas. hodie seculi in casu autem. ut. j. dicitur. Non ob. l. nam si miles: quod ibi testamentum ab initio valuit ius specialiter non dicitur: ut ibi dicitur. et sic ratio Augustinus. adhuc durat. Augustinus tamen assignat aliam rationem: quod ubi testator inseruit causam delinquit in duobus. scilicet si exheredat et si inseruit falsam causam. sed quoniam causam non inseruit delinquit in uno tantum: id minus puniatur: et sic quo ad institutionem tamen testamentum irritat. Ista ratio reprobat per doctores. Quid enim si inseruit causam veram et per heredem non probatur. Lerte in nullo delinquit: et in totum testamentum irritat secundum omnes. Et si fuit contra opinionem. Ita de are. q. 13 hac opinio per aliam rationem scilicet quod testator. et autem. ex causa dicit irritatum sit testamentum: in corpore vero sumitur dicitur euacuato: et sic intelligitur quoniam est irritatum ipso iure. Ista opinio non placet. nam si irritatum non est in corpore sed in uno. s. dicit euacuato testamento. et in alio dicit rescisso. Et gl. intelligit ibi euacuato. s. per sententiam: et sic agebat quod relata quod per: quod isti ablatiui absoluti resoluuntur in conditiones: ut. l. a testatore: s. dicitur. de dem. Et ergo dicit euacuato testamento. id est si testamentum euacuetur. et hoc declarat in alio. s. ubi dicit rescisso. debes ergo scire quod autem. ex causa sumitur ex duobus. s. in uno loquitur quoniam pater preterit filium: in alio quoniam filius preterit patrem: et in uno dicit euacuato: et in alio dicit rescisso: ut dicitur est. Et si fuit facta sexta opinio. quorumdam quod tenent predictam opinionem. et addunt rationem: quod quoniam testamentum irritatur per quod relata irritata tamen demeritis: et sic legata non debent: ut. l. ticia. s. de ioffi. testa. et in hac opinio videtur inclinare doctores. Jac. bu. dum legeret dictam. l. pro. s. si ex causa. postea quoniam audiuit eum legem autem. ex causa nihil firmavit. id est ista ratio non placet. nam si testamentum irritaret per quod relata quod colore demeritis: ut. l. hoc colore: de ioffi. testa. tamen ille color hodie non queritur sed irritata in totum. ita dicit ipse quod colligitur in corpore vero sumitur. d. autem. quasi causa inserta non fuerit. Ita non enim potest dici demeritis quod exheredavit filium ex iusta causa quam putabat veram sed postea non reperiebat. Ita vel non probatur. et hoc Augustinus. de are. i. alia materia super alio puncto. Et si fuit septima opinio. Augustinus et tamen totum contra a predicta opinio dicit enim autem causa legitima est inserta et per heredem non probata et habet locum autem. ex causa autem causa non est inserta in exheredatione et tunc testamentum irritata in totum: dicit ipse quod colligitur in corpore vero sumitur dicta autem. do. l. y. scribit in. d. autem. et audiuit ipsam dicitur dum ea legeret quod pluries respexit in corpore et nesciuit illud colligere. dicebat enim quod multos in interrogauerat quod dicebat idem. s. quod nesciebat sed colligere ex corpore. mihi videtur quod dicitur. hoc colligitur ex altero de duobus locis. primo ex. s. si autem hec observata non fuerit: ibi. ne filii falsis accusationibus condempnentur. et nam tunc dicitur falsa accusatio quoniam causa in gratitudinis inserit quod non probatur. vel ipse colligitur ex. s. si autem hec observata non fuerint. in fi. in aliquo autem negotio discrepantes. et ubi videtur hoc expressisse dicere si bene inspicias. Ista opinio non placet. nam si sit una ratio in corpore ne filii falsis accusationibus condempnentur: quod competit exheredatis causa inserta: statim

tamen ibi annectit alia vel ne aliquam circumscriptionem in parentum substantiis patiamur. et quod ratio congruit exheredatis sine causa et est preteritis a sciente: ut. s. dixi. Preterea testator dicit: si autem hec observata non fuerint: et sic loquitur generaliter siue non fuit observatum illud quod precepit de insertione cause siue non fuit observatum illud quod precepit de probatione cause. Non ob. test. in fi. in aliquo autem negotio. Ita ibi imperator sic pronuntiavit quod reperit testamentum esse falsum dolo et machinatione quorumdam fuisse ea composita comperimus. et ubi magis pronuntiavit ex causa falsitatis quod preteritis vel exheredationis. Preterea l. test. s. ibi dicitur: expressisse tamen ibi fuit pronuntiatio principis antequam fuerit facta substitutio vero sumitur autem. ex causa. Et sic pronuntiavit imperator secundum iura antiqua: quod pronuntiatio esset hodie iniusta sed illa substitutio. Teneo ergo operi. gl. simpliciter: quod rupto testamento simpliciter per querela: vel alio quocumque modo ex causa exheredationis legata et fideicommissa remanent firma per autem. ex causa: quod semper est facta sciente testatore: et sic bene habet locum ratio test. ut dicitur in predictis dubijs. hoc tamen glo. in quibus locis. s. allegavi. Et sic predicta opinio. ex testamento ex quo non adit hereditas non possunt debere legata: ut. l. si nemo. de testa. tu. et de re. iu. l. si nemo. Rideo. s. loquitur quoniam testamentum non irritata ex causa preteritis vel exheredationis facta a sciente. ratio potest esse: quod quoniam ex aliqua causa hereditas non adit vadit ad alios preter spiritum et voluntatem testatoris vero est testator grauat non cogitavit. sed quando irritata ex causa preteritis vel exheredationis facta scienter: tunc testator cogitavit grauari eum quem exheredavit vel preterit scienter in quantum poterat. si enim eum probabat tota hereditate quod sibi debebat multo magis presumit lex quod voluit grauari eum legatis: id est legata comservantur. Sexto est videndum: de in. d. autem. quod testamentum ruptum quantum ad heredis institutionem et cetera firma permanet: quero quod pertinet appellacione ceterorum. Rideo. substituciones directe per quas non succedat defuncto sed pupillo vel forte filio me recepto quod dicitur ut dixi. l. i. s. si. de vul. et pu. ubi gl. et By. tagit. Item fideicommissa universalia legata et fideicommissa particularia tutele datos: ut expressis dicitur in corpore vero dicta autem. sumitur ex quo apparet quod non est contra opinionem. By. quia ipse ponit in. l. i. de vul. et pu. dum dicitur quod ea quod non possunt relinqui nisi in testamento non remanent valida per illa autem. nam tutele datio non potest relinqui nisi in testamento: ut. l. i. s. de testa. tu. et tamen remanet valida. Item ex hoc dicitur quod substitutio executoris remanet firma eadem ratione sicut tutoris. Item illud quod est relictum in vi modi remanet firmum cum vi legati obtineat: ut. l. si. C. de his qui sub modo. Item ea quod sunt relicta in vi conditionis remanent in eodem statu in quo erant ante per. d. autem. An autem id quod debebat dari heredi instituto causa conditionis impleta debebat dari filio preterito vel exheredato apud quem remanet hereditas. Dicitur ut colligitur ex. l. is cui j. de condi. inde. et l. quod conditionis: de dona. cau. mor. et l. qui heredi. s. i. de condi. et demon. Item si erat grauat heres sub conditione si decesserit sine liberis: an filius preteritus ad quem vadit hereditas intelligatur grauat sub conditione si decesserit sine liberis ipse vel cum decesserit heres scriptus. Dicitur ut dixi in. l. peculium. s. si. j. de le. ij. Item an institutio de re certa conseruetur: dicitur ut dixi in. l. ex facto: de here. insti. itez si aliquid erat relictum filio exheredato vel preterito qui ruptum testamentum an illud conseruetur: dixi in. l. maximus. C. de libere. prete. l. y. ponit in autem. ex causa. Albar. syl. disputavit et tenuit quod ei non debetur: ut l. y. refert: quia opinio. ego teneo per rationes suas: pro hoc induco casum. j. si quis o. ca. tes. l. si non solus

autem. ut cum de appel. cog. s. magis cois opi. est cum Bar. sed qui dam alij dicitur bat quod aut talio filio inceperit a petitione legati et videtur testamentum approbare. et sic post ea non poterit ipsum expugnare. aut incepit ab impugnacione: et tunc reddidit digno legato ut. l. pap. s. meminisse. s. inoffi. testa. vnde ista duo non possunt simul stare quod filius irritat institutionem et deducit re ad causam intestati. et quod possit petere legatum ut. te. d. autem. ex causa. et hoc videtur sentire Fulgo. in. d. l. maximus vicium. s. pau. ibi dicitur quod si videtur quomodo istud procedat. nam non est verum quod petendo legatum videatur testamentum approbare: cum non habeat necesse facere: immo est testis non valente legata valent. et tunc demum petendo legatum approbare videtur testamentum quoniam ipsum legatum aliter consequi vel per se non potest nisi testamento approbato et valido ut erat in iure veteri. et quod vult vnum vult alium. sine quo illud haberi non potest. l. illud de acqui. her. l. ij. ff. de iuris. om. iud. hic autem cum non sit necesse approbare legatum impugnet per hoc si reddidit indignus legato postquam lex reddit legata valida et est testamentum expugnato. vnde veteri sibi videtur prima opinio. glo. posita in dicta. l. maximus. contra Bar. ibi et s.

Colligitur. Ista opinio est tenet glo. in vers. totius substantie. in fi. et ibi Oldr. et Bar. et ang. in. d. l. maximus vicium: quod ini. quod esset quod exheredatus admitteretur ad querelam defuncti et iudicium impugnatione et quod legatus ex eo testis conseruetur eius iudicium quod ad legatum approbando argu. ff. de inof. fi. testa. l. si per. s. fi. et l. viti. in prin. et l. filius. s. obus de lega. p. ista. quia opinio etiam sequitur Bar. in autem. ex causa ante penul. col. et ibi bal. in pe. col. C. de lib. pte. et Bar. i. l. penul. C. de fi. deico. sed an ge. ty. prius i. s. fi. ad fin. i.

Causa legitima. Et legitime esse enumerantur in §. causas. in eo. au. l. ut cu de appel. cog. p. cur. §. intellectu p. sidera q. ille tex. enumerat iter alias casus iustas exheredationis illa videlicet si q. paratibus suis man. in. tulerit: et postea subdit si graue et inhonestam iniuriam eis ingesserit. q. attēto q. in primis fecit mentionem ille tex. de filio interete manus in patrem

et postea pro alia ca. enu. merat si grauem et inhonestam iniuriam ingesse rit et. q. sufficit verbalē iniuriā graue et inhonestam inferri. ita dicit Jo. an. in c. si. d. dona. que ibi alij se quunt i intellect. d. c. si. d. littera dicitur: si forte in eum impias manus igesserit aut sibi atroces iniurias et. nā illa vltima verba debet fm Jo. an. et alios ibi exēpli ficari in graui iniuria §. bali. nō autē factu vuln. ranti vel suff. cedendi q. bec cōpre hendebatur sub illis verbis impias manus ingesserit: et p. bec est responsus ad. c. cū illo. rū. d. senten. excō. adde. l. p. stor. §. atro. c. cū. §. seq. et duabus. ll. sequētib. ff. de iniur. et. l. sed si hac. §. pretor. de in. ius. vo. et. ibi no. Buil. de eu. et Ange. vbi ponit q. dicat grauis vel grauisi ma iniuria. et p. l. d. ost. in sū. ma. d. sen. ex. cōi. §. q. q. pos. sit ab hac. et p. bar. in. l. si. solū. §. si. mād. dato. ff. de in. iu. et. Bal. in. l. si. magnus. C. qui. accu. et. Andre. de. yser. i. c. i. §. similit. i. ti. tulo quibus modis. feud. amit. et. spec. in. ti. de. legato. §. nūc. dicamus. ver. q. d. et. dicit. vbi dicit q. preter homicidiū et membri mutilationē cōmittit iudicātis arbitrio q. dicitur grauius offēdit: vt ē et dicitur Inno. in. d. c. cū illo. ergo probatur in. d. §. causas. iūcta decisione io. an. in. d. c. si. q. etiam si non interuenerit actualis percussio pōt dici grauis iniuria. si ergo pōt verificari tex. in. d. §. causas. in verbalis iniuria sine dubio ista iniuria verbalis sufficere debet. puta quādo dicitur filius patri proditor: et q. ē dignus decapitari. nā qd censetur esse graue vel leue ex qualitate pene. l. ij. ff. de publi. iu. di. l. auxilium. ff. de mino. et. not. glo. in. l. ad. ea. ff. de re. iur. et. bar. in. d. l. nō. solū. §. si. mād. dato. de iniur. et. in. l. leuia. ff. de accusa. et. dicit not. ange. in. d. l. leuia. q. si cōis opi. est in regione aliquod delictū esse leue. vt ē flo renti. pcutere cum pugno reputabitur leue et pari rōne econtra si reputatur graue censetur graue bene facit licet ipse non alleget. l. accusari. §. sunt. quedam. ff. de extraor. crimi. vbi delicta debent puniri fm morez

§. i. vbi legata que nō conseruantur ex edicto si quis omif. cau. tes. nō cōseruantur ei qui visus ē testm̄ impugnare: expressus videt casus. j. de le. prestan. l. filius. et istud puto verū. ¶ Septimo ē videndū qua actione petūtur legata et fideicom missa ex isto testō rupto ex cā preteritionis vel ex heredationis. Quidā dicūt actiōe ex testō. Alij dicūt cōditione ex. l. illa. Et ista fuit opi. Aug. q. corrigitur in au. c. ex. cā: in vlti. glo. cy. tenet eam qd probatur: quia quādo illud qd per se est vtile confirmat agitur ex cōfirmante nō ex confirma to: vt. l. posthumus. §. si. s. e. et. j. ad. treb. l. si. quis. priore. j. de here. insti. l. ex. asse. hoc tenebat pe. et dy. Alij dicūt q. agitur actione ex testō qd t. ia. d. are. et. Ja. bu. et hoc puto verissimū. Nam tex. in corpore vñ sumitur. d. au. c. dicit tāq. nō rescisso id obtineat testm̄. et sic apparet q. ipsum testamē tū sit validū quo ad legata: vt sic nō nascatur cō ditio ex. l. pp. testm̄: sed ex ipso testō roborato. l. vt. l. obuenire hereditatē. de p. bo. sig. et. s. d. pac. l. legitima: vbi dicit quādo dicitur. l. roborat ori tur actio ex ipso cōtractu. pro hoc videtur casus expressus in. l. si. j. de here. insti. Et ex his colligi tur determinatio. q. dicit statutum q. testamēta mandentur executioni sicut diffinitive sententiē modo petūtur legata ex testō rupto ex cā pteriti onis vel exheredationis: si quidē peterēt ditione ex. l. nō haberet locū statutū qd dicit q. testamen ta mandentur executioni. Si petūt actione ex te stamēto: tūc haberet locū statutum qd dicit q. te stamēta mandentur executioni et. Et ita fuit de terminatū p. do. Thadeū de pepul. tunc do. bo. noni. ¶ Vltimo esset videndum q. si testm̄ re manet validum quo ad legata si i testamēto eēt apposita ista clausula si nō valet iure testamenti valeat iure codicilloz: an dicta clausula tūc ope retur aliquid: qd glo. tangit et doct. in. d. au. c. ex. cā. et videtur q. nō: quia valet iure testamēn quo ad aliqd. §. sic dicit vt dixi. j. de iure codicil. l. i. C. Su mus expediti de prima parte veniamus ad secū dam partez. dicitur hic q. si pteritus a fratribus aduocauerit. quero qd si extranei essent scripti. glo. dicit idē p. eandē rōnem. q. testamētū ē nul lum. licet sit argumētū cōtra. s. e. l. posthumus p. idem et circa. sed fm intellectū quē ibi dedi nō est cōtra. Sed circa glo. est videndū an extraneus institutus pōt eē idē. nā hic aduocauit a fratribus partē ab extraneis deberet aduocare totū: quam do in totum succedit. So. intelligas hic extrane is. i. fratribus filijs emancipatis. alias fateor q. to tum aduocaret. ¶ Quero quo iure testamētum irritatur ex cā preteritionis vel exheredationis. Rūdeo hic circa hoc sunt opi. quia quidā dicūt hodie nō habere locum querelam. qd fprobaui

provinciarum et est melior tex. qui sit in iure §. Bal. in. l. ij. in. fi. C. d. no xa. et ideo vtile esset semper probari q. cōi. opi. in regione talis iniuria di eta in personam patris reputatur grauis et inhonestā. et q. talis iniuria. §. vicēdo proditor et q. meretur decapitari sit inhonestā. patet in. l. turpia in prin. cū ibi not. de lega. i. vicetur etiam grauis iniuria ex co. q. predi ctum crimē iniuriarū cō missus fuisse i foro vel the atro vt in. §. atrox. insti. de iniurijs. et. l. sed ē qd. nis. ff. eo. ti. et esset etiā fa ficies cā ex. heredationis q. cuz viris veneficis et maleficis cō uerfaret filij et ab eis dicit fecerit venena facere et ea se cecit. vt. i. d. §. causas. ibi dū dicit si cū maleficis vt maleficis ver satur. nā ve nena mala cō ficere ē quid flagitiosū: et de genere p hibitorum et punibile: vt. l. qd. sepe. §. veneni in p. flagitiose. ff. de p. traben. emptio. l. ca. pitalium. §. venenarij cū glo. ff. de pe. et fit cautus aduocat: q. oportet capi tulare et pro bare de ve neno malo. bona enim q. dam medica mēta sūt. l. q. venenū. ff. d. verbo. signi. et. d. l. quod sepe. §. veneni. alia viciū testis nō con cludet: nec probaret. c. i. p. tentia. de probati. l. nec nata. leo. C. eodem titulo. quin immo etiam q. cause esset similes illis causis q. sunt expresse. vt i dicto. §. cau. sas aut ean dem seu ma iorem ratio nem habentes sufficeret

§. de test. l. i. Alij dicunt q. in preteritiōe mater na nihil innouat: qd reprobauit. s. e. l. Unde oibus omissis in hoc articulo fm opi. quā tenco di stinguo vobis p. tres casus. primo qn queritur d descēdentibus preteritis vel exheredatis. secun do qn d ascēdentibus. tertio qn d collateralib. ¶ Circa primū dic aut fuit pteritū vel exhereda tus a patre vel eius linea. aut auo paterno: vel fi milibus. aut a matre vel eius linea. pmo casu aut erat filius in prāte: aut emancipatus. si in prāte: et tunc est pteritus et testm̄ est nullū ipso iure: et po test petere cōtra tab. vt. l. maximū vicium: de li. be. prete. quod intellige si tenebat p. mum locuz vt. d. l. gallus. §. et quid si tm̄. s. ti. i. Si vero fuit exheredatus: et tūc aut est inserta cā legitima. et oportet eū venire p. querelaz inofficiosi testamē ti. et si quidē cā probabitur oīno p. pellif: vt i au. c. de here. et fal. §. exheredatis. alias testamētū rescinderetur quo ad institutionē tantū: vt. s. dixi si vero cā nō fuit inserta. et tunc pōt dicere nullū vt in au. c. vt cū de ap. cog. §. aliud. vnde cause in fertio est hodie de substantia: vt no. s. de test. l. i. Si vero queris de filio emancipato: et tunc aut fuit exheredatus: et tūc idē quod in filio in prāte vt. s. dixi: quia aut cū causa aut sine causa si fuit preteritus sine cā: et tunc idem quod in filio i po testate constituto: quia aut dicit nullū et pōt veni re per cōtra tabu. aut fuit preteritus cā adiecta. et in hoc differt emancipat. a suo. suus enī dicit nullum et potest venire per contra tabu. vt dixi. emancipatus vero habet necesse venire per cōtra tabulas vt dixi in au. c. de heredi. et falci. §. exhe redatos. et ibi glo. Secundo casu quando pre teritio fit a matre vel eius linea: et tunc nulla est differentia inter preteritionem et exheredatio nem. cū eius preteritio p. exheredatione ē. Aut ergo est preteritus vel exheredatus cū cā et oport et eū venire per q. relam: vt in insti. de exhere. li. §. mater. aut sine causa et dicit nullū: quia testamē tum deficit in suis substantialibus: cum cause in fertio sit de substantialibus: vt. s. dixi. et hoc in fi lio iam nato: in posthumo vero non potest inse ri cā. vt. l. si quis in suo. §. legis. C. de inof. testa. et sic semp dicit nullū. Contra p. dicta facit. C. de inof. testa. l. si maritus tuus: vbi si preteritio fit cum cā habet locū querela. So. ibi loquitur i ex heredatione: vt ibi dicit gl. quod p. quia ibi di cit competere querelā que cū iure dicendi nullū nō cōpeteret: vt. l. maximū. C. de libe. prete. et in sti. de inof. testa. §. cum aut. Ex predictis ergo vides q. qn per iura atiqua testamētū rumpeba tur ipso iure et per iura noua nil immutat. §. qn filius h. necesse venire per q. relam vel p. tabu. tunc est hodie additū in fauorē filiorū q. per pa

ad exheredationē signāter decidit. Buil. in au. c. non licet. C. d. libe. prete ri. allegat tex. in. c. i. §. porro cuz sequen. in titulo. que fu. pri. cau. benef. amit. hoc idem fuit de mēte bal. in. l. solo. C. de libe. cau. dum per illum textum in dicto. c. i. dicit equiparari filium posse exheredari: et vasallum posse priuari feudo. vnde sicut in primādo vasallum sit extēsiō ex idēpti tate rationis ad alias causas: vt ibi. ita videtur fieri posse in exheredatio ne filij. bene facit glo. in. l. si. C. de reuo. donati. quam ibi reputat singu. Saly. que vult q. etiam ex alia causa ingratiudinis non specificata in di cta. l. finali possit reuocari donatio dūmodo illa alia causa sit similit. b. Et tunc aut et. Adde quod not. glo. et Barto. in. l. gallus. §. in omni bus. §. ti. i. adde no. per Bal. in. l. si. in antepe. col. in ver. secundo quero C. vnde legi. et ibi Bar.

c. C. Sine causa. Adde Bald. in repe. l. in suo. in. xij. columna. §. titu lo. i.

inturiarū cō missus fuisse i foro vel the atro vt in. §. atrox. insti. de iniurijs. et. l. sed ē qd. nis. ff. eo. ti. et esset etiā fa ficies cā ex. heredationis q. cuz viris veneficis et maleficis cō uerfaret filij et ab eis dicit fecerit venena facere et ea se cecit. vt. i. d. §. causas. ibi dū dicit si cū maleficis vt maleficis ver satur. nā ve nena mala cō ficere ē quid flagitiosū: et de genere p hibitorum et punibile: vt. l. qd. sepe. §. veneni in p. flagitiose. ff. de p. traben. emptio. l. ca. pitalium. §. venenarij cū glo. ff. de pe. et fit cautus aduocat: q. oportet capi tulare et pro bare de ve neno malo. bona enim q. dam medica mēta sūt. l. q. venenū. ff. d. verbo. signi. et. d. l. quod sepe. §. veneni. alia viciū testis nō con cludet: nec probaret. c. i. p. tentia. de probati. l. nec nata. leo. C. eodem titulo. quin immo etiam q. cause esset similes illis causis q. sunt expresse. vt i dicto. §. cau. sas aut ean dem seu ma iorem ratio nem habentes sufficeret

trem inferat cā legitima: alias testm̄ est nulluz: z predicta quātū ad modū rūpēdi z quantū ad p stationē legatorū: dic vt. s. dixi. ¶ Circa scōm pncipale. s. qñ querimus de ascēdentibus pteritis vel exheredatis dic: aut loquimur de matre vel eius linea: aut de patre z eius linea. primo casu aut ptereūtur vel exheredant sine causa z testm̄ est nullū: q: deficit in substantialibus: vt. s. dixi. aut cū cā: z tūc siue ptereant siue exheredent idem est: quia semp habēt necesse intētare querelam cū talis pteritio p exheredatione habeat. vt insti. de exhere. li. s. mater z licet ibi loquatur in descēdentibus preteritis: idē in ascēdentibus vt. C. de inoffi. test. l. cū filiū z. s. de inoffi. testa. l. i. Si vero querit de patre vel eius linea: z tūc aut pater vel auus est preteritus vel exheredatus a filio emācipato: aut a filio in pte pstituto. primo casu aut sine causa: z testm̄ est nullū: q: deficit in substantialib: vt. s. dixi. aut cū causa: z tūc aut ē pteritus: z habet cōtra tabu. vt. j. si a pa. qf fue. ma. l. i. aut ē exheredatus z habet querelam vt. l. i. C. de inofficio. testamē. z. l. pater filiū: cuz similibus. Si vero est preteritus a filio i potestate constituto: z tūc aut testator testatur extra castrense vel quasi z nō pōt: z sic testm̄ est ipso iure nullū ex defectu psonē testātis: vt. s. de testa. l. qui in potestate. z. C. qui test. fa. pos. l. penul. Si vero testatur in castrensi vel quasi qd pōt. Gl. variant naz qñqz dicūt q: tale testamētū nullo iudicio pōt retractari. Ita no. in auē. ex cā. z. C. d. inoffi. testa. l. de inofficio. z. s. de inoffi. testa. l. i. Qñqz dicūt glo. q: testm̄ nō rūpitur sed agit ad legitimaz pditione ex lege: vt no. C. de epis. z de ri. auē. presbyteros. z eo. titulo. l. cū lege. z i auē. de san. epi. s. psbyteros. Qñqz glo. dicūt q: iura antiqua corrigūt in hoc: quia hodie testamētum filij sup castrensi vel quasi subiacet qrele: vt no. C. de inoffi. testa. l. h. z. C. ad tertul. auē. i. testō z. s. de inoffi. test. l. pap. s. pap. z. j. si a pa. qf fue. ma. in rub. z hanc opi. t. Jaco. de are. quod mihi placet: pbatur in corpore vñ sumitur auē. ex cā. nā. l. loqur in filiofa. in casu in quo pōt testari. sed nō pōt testari nisi in castrensi vel quasi. ergo in illo casu loquit. Dic ergo aut fili⁹ i pte pterijt vel exheredat patrē sine cā: z testamētuz est nullū ipso iure: q: deficit in substantialibus: vt s. dixi. aut cū cā z tūc aut preterijt z dicit nulluz aut exheredat z ē locus querele: vt. s. dixi in filio preterito. ¶ Circa tertium principale. s. qñ qrimus de collateralibus: tūc aut de fratre z sorore aut de vterioribus. Primo casu aut de vterinif tantū: z nullo modo admittūtur. vt. C. d. inoffi. testa. l. fratres in prin. aut de consanguineis vel vtriqz cōiūctis. z tūc siue sint pteriti siue exheredati semp veniunt p querelā duobus cōcurrētibus. s. qñ turpis psona sit instituta: z q: cause ingratitudinis cessent q ponūtur in corpore d nupti. s. ingratitudinez: probatur i. d. l. fratres. C. de inoffi. testa. ¶ Quero ex p dicitis vides q: testm̄ irritatur vel p querelaz vel per d tabu. vel p ius dicendi nullū: practicā querele habuim⁹. s. in ti. de inoffi. test. practicā bo. pos. per cōtra tabu. habuimus in ti. de bo. pos. cōtra tab. z dixi i. l. i. s. si cā cognita. de bo. pos. de iure vero dicendū nullū nō habemus specialē titulu. ¶ Quero ergo qualiter proponat iuriscō. hic innuit aperte q: nō sit necesse facere mētionē de nullitate testamēti: sed simpliciter petat hereditatē ab intestato. z si excipietur de testō replicabit de nullitate vt hic dū dicit si preteritus a fratribus partes aduocabit zē. vide tex. epressum. C. de ordi. iur.

di. l. i. Et hec ē bona practica. cū aut ipso iure sit nullū nō est necesse q: a iudice postuletur. vt. l. que sub cōditione in fi. de cōdi. insti. posset tñ si q: vellet principaliter petere q: testm̄ pnuunciet nullū: z hoc fieret p officiu iudicis: vt dixi plene in. d. l. que sub pditione. in fi. dic vt ibi. ¶ Expedita ergo secūda parte veniamus ad tertiā partem. hic dicitur q: si filius preteritus nō vult dicere nullū q: testm̄ cōfirmatur. ¶ Oppo. in hoc testō sunt instituti alij fratres z sic venietes ab intestato: siue ergo pteritus approbet testm̄ siue nō ista voluntas vñ cōfirmari: vt. l. hac cōsultissima s. si q: aut. z. s. ex impfecto. C. de testa. So. ibi loquit in testamēto imperfecto rōne solemnitatis hic in testamēto imperfecto rōne pteritiōis. facit qd no. s. titu. i. l. si is q: testm̄. z. l. si filius qui i pte. qd dic vt dixi. j. de contra tabu. l. si duob⁹ s. si pus. ¶ Secūdo op. in auē. vt cum d ap. cog. s. siue ergo: vbi dicitur q: si hec obseruata non fuerint liberi equa lance vocētur: z qñ loquit d liberis preteritis dicit q: hereditas veniat ad venientes ab intestato. ex hoc apparet q: filio preterito testm̄ rūpitur z lex pcedat vltra disponendo de hereditate: vñ approbatio filij preteriti nihil videt q: possit operari cōtra dispōnem. l. propter hoc Jac. de bel. dicit hodie istā. l. nō habet locū liberis extantibus: q: l. puidit eis. Sed pu to cōtrariū. nā titu. vt cū de ap. cog. nō venit ad impugnandum testamētum principaliter: sed ad adiuuādū inquātū pōt. dico ergo q: illa auē. limitat per istā. l. f. q: ex causa preteritiōis vel ex hereditatiōis testm̄ irritetur: nisi fuerit approbatum p. l. istā: vt. s. de legi. l. nā z posteriores: z q: satisfda. co. l. sciēdū: cōiūcta auē. offeratur. C. de lit. contesta. illud ptra. tenēt glo. z colligit ex gl. quas ibi allegabo. ¶ Oppo. insti. de exhe. li. in prin. So. qd ibi dicitur testm̄ nō valet in quo filius est preteritus verū est si velit testm̄ dicere nullum: nō si semp taceat: vt hic. z vide istā glo. z si gna q: icipit: vel deponēs zē. ibi: nō si semp taceat zē. inuit ista gl. q: fili⁹ dclarat istōnē suā si vult dicere testm̄ nullū cū interi est aliqd: expressius in glo. C. de bo. pos. d tabu. l. ij. facit qd no. s. de testa. l. i. z hāc glo. tenet dy. in. l. gallus. in distictione magna. ¶ Moderni dicūt cōtra p casū si tab. tes. nulle extant. l. i. in fi. z. s. ti. i. l. h. In quib⁹ dicitur q: vno filio preterito alij filij statim possūt venire ab intestato: ergo interim testamētum nō est aliquid: quia qd diu est locus testamētarie successioni cessat ab intestato zē. Et hoc refert Ly. C. de post. here. insti. l. ij. tenēt ergo isti q: requiratur q: filius pteritus approbet expresse: nec sufficiat si taceat. Ego dico sic: qñqz fili⁹ approbat expresse: z tūc nō est dubiū q: testm̄ cōfirmat: vt hac. l. approbare autē expresse ē facere aliquem actū per quē inducat abstētio ab hereditate paterna: vt tex. hic expresse dicit q: si de bonis patris abstineat zē. qñqz filius approbat testamētum tacite: vt quia facit aliquē actū q non posset pcedere nisi testamētū valeret: vt petendo contra tabu. nō enim pōt testm̄ rescīdi p ptra tabu. nisi presupponat valere: z tūc videt illud approbare tāq: testamētū sic factum nō tanq: bene factū. sic dicimus in domino appellāte a snia falsi procuratoris: vt. l. iij. s. falsus. j. rem ra. habe. z hoc qd dico de filio probat. j. de contra tabu. l. si is qui in pte. z. l. si duo. facit qd no. C. de bo. pos. cōtra tabu. l. ij. z de li. prete. l. maximū. Idē si legatū ex testō acceptaret vel aliquod simile faceret: vt. l. penul. s. de inoffi. testa. quādoqz fili⁹ nō approbat expresse: nec tacite per aliquē actū

Postulatur facit qd not. bal. in. l. si. C. si ma. fac. adde. l. si ne. C. de re. pu. heredi. s. verū intellectu.

Quis loquitur No. opi. Ja. de bel. q. facit ad no. p. bar. i. l. si mi. norē. s. h. de cōtra tabu. z hic per imo. i antepenul. col. z no. q. p. teritus a mi. lite ignoran. te nō pōt ap. probare testamētū. hoc reputat mirabile Bal. i. l. si cū vel i. vte. ro. C. d. test. mili. vbi dicit hoc eē nouū idē forti⁹ in pagano. vt ibi dixi.

q i j

Scimus. nota singu. limitationem ad. l. suu. C. de iure dibe. Sz doc. ois hic 3 bar. Saly. tamē in. l. i. in. iij. q. C. de posthu. here. insti. videtur tenere id qd dicit Bar. hic 2 male. fulgo. alias flori. etiam 2 moder. i. d. l. suum. p. illu. tenet cōtra bar. 2 idē bal. 3 bar. tenet in. l. certū in. xij. col. in ver. est 2 sexto. C. vnde cogna. vbi oino vide 2 idē bal. in. l. i. C. de u. 2 legi. 2 in .l. posthumo sin. i. col. C. d. 3 tabu. 2 hic adde bald. in .l. ij. C. de po sthu. here. in .l. i. in. d. 5. si ipuberi. b C. possit adiri. An te stm approba tū p filiu pre teritū sic ali. qd de iure ci uili vel pto. rio. vide bal. in. l. posthu. mo. i. ij. q. C. de cōtra ta. bu. 2 etiā in .l. ij. q. 2 in repe. l. i. si is. in. xi. col. dixi in. d. l. posthumo. c Ultimo q ro. No. hanc .q. de usura. rio. vide la. tissime ad h no. per Ang. in disputatio ne sua incip. assensio mi. les. 2 qd no. Bald. in. l. i. C. de sa. ero san. ecc. i. repe. 2 bal. i. l. yniuersa. i prin. C. de p. ci. impe. offe. hic alleg. 2 q nō cōfirmet testm cōsulu it frā. d rā. po. in cōsilio incip. alberti. cus quondā hugonis. et ita refert ibi vidisse hī cō siliū Joā. de lig. 2 appro. batū p Joā. calde. q non cōfirmet. 2 ibi refert do. frā. de rap. se hāc eandē partē tenere in lec. 2 diffi cultatē hanc dicit cōsiste. etu. d. c. q̄. q̄. vbi collig. q talis p. statio cautio nis an testm est de substi. tia 2 solēnita te in materia pambula. a. lias testm est nullū ipso. iu re sicut i his que dicimus de solēnitate snie quorū p. posteratio vi ciat fm ea q habetur in. l. prolataz. C.

sed solum tacet. 2 tunc an per taciturnitatem in ducatur approbatio testamēti sūt opī. vt dixi du co si quidē filius tacet tamē facit aliqū actū per quē inducitur conditio vel imixtio in hereditate paterna: tūc expresse videt dicere nullum: vt hic dū dicit si partē hereditatis aduocauerit. Idem puto si bona hereditaria possederit eadem rōne Preterea hic dicit si bonis patris se abstinu it 2c. sed qū se imiscuit secus. si vero nullū talem actū fecerit: tunc si quidē taceret tāto tēpore q̄ prescribas iuri ad eundē vel immiscendi de iure ciuili infra. xxx. annos nō esset dubium: quia pa ria sūt quē excludi repudiatione vel tpe: vt. l. ij. §. expectanda. j. de bo. pos. fm tabu. Si vero tā to tpe nō taceat: tunc glo. videtur velle q̄ si pre teritus taceat per annum q̄ ex tali testō debetur bo. pos. fm tabu. tex. est 2 glo. de carbo. edic. l. si impubes. §. si. ibi aut nō accepisset alias habet 3 tabu. vel ab intestato bo. pos. fm tabu. 2 ita intel ligit ibi glo. q̄ videtur rationale. naz. ex hoc te stamēto sic approbato daf. bono. posses. 3 tab. nō autē aditur hereditas de iure ciuili: vt. j. dicā sed p̄tor tacentē per annū habet pro omittēte: merito succedit edictū pretoris vt det bo. posses. fm tabu. probatur in dicta. l. ij. §. expectandi. j. de bono. pos. fm tab. C. Extra hoc videtur. C. de iure dibe. l. scimus. vbi ille qui repudiat bo. pos. de iure pretorio: nō prohibet succedere de iure ciuili ab intestato. quidam istam glo. repro bant. sed si vis eam sustinere non tamen est con tra: quia ibi loquitur quando aliquis repudiat de iure pretorio ex testō: nec ē aliquis qui possit ex testamēto succedere. hic vero est aliquis qui pōt succedere ex testamēto: vt. d. l. si im pubes. §. si. C. oppo. C. de posthumis here. insti. l. ij. Glo. dicit ibi in posthumo hic in iam nato. hec nō vi detur bona: quia facilius cōfirmatur testamētuz ruptum natiuitate vel agnitione posthumi q̄ ru ptum preteritione filij iam nati: vt. s. e. l. posthu mus in princ. dico ergo q̄ in. l. contraria impu bes decessit in tali statu in quo nil intelligebat. vnde nō pōt sibi iputari approbatio vel repro batio: sic debet intelligi quod no. s. e. l. qui vxo rem. C. p. testamentum nō pōt p̄dere ex alte rius voluntate: vt. l. illa institutio. de here. insti. er go nō pōt pendere ex voluntate filij. So. non pōt pendere in alterius voluntate a testatore vt ibi: sed a lege sic: vt hic. ¶ Venio ad. q. 2 circa istam partem quero primo. vtrū ex isto testō sic appro bato possit adiri hereditas de iure ciuili vel ē ne cesse q̄ petat bono. posses. fm tab. de iure preto rio. Quaedam glo. tenet q̄ de iure p̄torio: vt. s. l. proxi. in. ij. glo. 2. j. de cōtra tabu. l. quod vulgo 2. C. de contra tab. l. ij. 2. s. de peti. here. l. i. vbi glo. hoc firmat. In contrariū: q̄ possit adiri de iure ciuili. innuit glo. j. de le. prestan. l. si duo in glo. paruula dū dicit sed adijt vel bo. pos. petūt 2. C. de insti. 2 substi. l. si pater. quod pater: quia glo. in. l. certū. C. vnde legi. ponit oēs casus in q bus hodie ē necessaria bo. pos. fm tabu. nec po nit istud dy. in distinctione magna quam ponit in. l. gall. dicit q̄ hoc testamētum valet de equi tate: nec declarat pretotia vel ciuili. Sed in qua dā sua disputatione determinauit q̄ d equitate p̄toria p rōnem positā in gl. s. l. pxi. Idē tenet Ros. de bo. pos. fm tabu. Idē Ly. in. l. certum.

de sentē. itē in. d. c. q̄ ratio principalis fuit odiū. sed in. ll. hic allegatio in p̄riū vt hic erat fauor filiorum vel alterius. vtrū aut heredes vsurarij satisfaciendo faciāt reconualescere testm: certū est q̄ nō. ita dicit bal. in. l. si hereditas. C. de testa. ma. 2 q̄ sufficit ante mortē p̄stari cautionē tenet Bal. in. l. si. in. ij. col. C. si a nō cōpe. iudi. 2 de dicta cautōe ad. d. c. quāq̄ vide no. bal. in. l. pe. in. 5. sed dubitaf. 2 ibi ponit q̄ sita de quib. hic p bar. de execu. rei iu. di. p bald. in .l. posthumo C. de 3 tab. 2 ibi quid si post testm 2 cautionē se. cit vsuras. s̄ an valeat sta tutū q̄ vsura rius possit al. ter testari bal dus q̄ nō i. l. cōsulta. C. d. testa. 2 ad p. dicta vid an ge. 2 imol. in d. l. g. soluen do nō erat. j. de here. inst. 2 Imo. in. l. gallus. §. de casu. 2 lib. 2 posth. i. ij. col. p Bal. i. l. arrogator d adop. 2 qd no. Bal. i. l. humanitatio i vlti. col. C. de impu. 2 h adde Bal. i. l. iij. C. vnd legi. 2 i. gal lus. §. et. s. ti. i. in. ij. col. 2 qd si quia tempe testa. mēti nō erat vsurarij post ea effectus ē vsurarij: po. nit Bald. in .d. l. gallus. §. et. s. ti. i. 2 in. l. i. §. si filius. de leg. iij. vbi etiam de. q. de qua hic per Bar to. d. qua eti am per Bal. in. l. ex libera de suis 2 leg. 2 per moder in. c. q. i om nib. d vsur. de ista etiam questōe vide Ro. in dicta .l. posthumo 2 Pau. de ca. in cons. eccles. iij. ADDE vi. denō ad p. dicta de vsu rarij cautōe q̄ soluit bal. cōsilio. ccc. x. xxiij. iij. vo lu. 2 eiusdē bal. cōsiliū p Galpar. de cal. substi. p. tum. i. vol. cons. xvj. in si. ij. col.

C. vnde legi. Et istud videt verū per rōnem po sitam. s̄. in. l. proxi. quia si hoc testm valeret d iu re ciuili: primū ruperetur qd est 3. l. si filius qui i potestate. s̄. ti. i. qd no. quia cum sit necesse succe di d iure pretorio est necesse q̄ cognoscatur bo no. pos. corā iudice infra annū vel centum dies vt. l. si. C. q̄ admit. ab bo. pos. ¶ Quero qd si to stamētum nō habet solēnem numerū testiuꝝ an possit approbari per veniētes ab intestato. Bi co q̄ nō: vt. C. de testa. l. nō dubiū. Rū. tunc enī approbatio filij valet qū testamētum rūpitur ei fauore: quia p̄teritus vt hic sed solēnitas nō ē in ducta fauore instituti: sed iure publico: vt dixi in .l. nemo pōt. j. de leg. i. nam approbādo nō po test validari testm. ¶ Quero si testamētū habet solēnitatis defunctum: tamē in eo sunt instituti venientes ab intestato. sed contra talē defunctū succurritur per. l. hac consultissima. §. si quis aut C. de testa. Item est ibi defectus p̄teritionis: an poterit approbari. Rū. sic: vt. d. l. si duobus. §. si prius. j. de cōtra. tabu. ¶ Quero hic loquitur in filio preterito: quid in alijs liberis preteritis. Rū. idem: vt. j. de le. prestan. l. is qui in potesta te. 2. l. si duo. C. de li. prete. l. maximū. ¶ Quero quid in patre preterito approbante: an testamē tum reconualescat equitate huius. l. Iste passus nō poterat esse cognitus isto iure cū pater prete ritus nō dicebat nullū: sed veniebat per 3 tabu. hodie vero dixit nullū: vt dixi in distinctione pre cedētis p̄tis. vnde credo per equitatez huius. l. testm p̄firmari eadem rōne: nil tamē reperio ex pressum. ¶ Quero si filius preteritus nō vult di cere nullū: an alij beneficio preteriti possūt dice re nullum sicut dicimus in contra tabu. vt. l. si p mortem. in si. j. de 3 tabu. dic vt ibi dixi. ¶ Alti o quero vsurarius fecit testm 2 anteq̄ faceret vel i ipso testō non prestavit cautionem de restituēdo vsuras fm formā. c. quāq̄. de vsur. li. vi. postea p̄ stitit illam cautionē: an testm reconualescat. Jo. an. cum glosauit sextū librum dixit q̄ sic postea videus q̄ multi reprobant opī. suā per. l. i. §. sed si filius. j. de le. iij. 2. s. de testa. l. si filius quādo glosauit clementinā in. c. de sepul. dixit q̄ testa. mentum reconualescat quo ad sepulturam: 2 ita intellexit dictū suū in. d. c. q̄ q̄. de vsur. li. vi. do. ¶ Hico. de ma. anteq̄ fieret iste gl. disputauit hāc q. 2 determinauit q̄ testm reconualescat: 2 vt tol lantur oia cōtraria dixit sic. q̄ q̄ testm ab initio non valet: quia ille qui facit est intestabilis: 2 ex postfacto nō reconualescat: vt. l. i. §. si filius. j. de le. iij. 2 de here. insti. l. si filius. Quāq̄ testamētū nō valet ab initio pp defectuz heredis instituti: vt quia est intestabilis passiuē: 2 tūcidem. quod dic: vt. l. si alienum. §. in extraneis. de here. insti. Quādoq̄ deficit ab initio rōne solēnitatis. 2 tūcidē q̄ nō reconualescat. vno enī p̄textu debent adhiberi solēnitates: vt. C. de testa. l. antiq̄tas 2 s̄. d. testa. l. heredes palā. in si. ē q̄rt. casus i quo testamētū non deficit propter defectū persone testantis heredis instituti vel solēnitatis: sed de sicut p creditores qui fraudantur: vt quando ille qui nō est soluendo instituit seruus: tunc tale te stamentum potuit reconualescere si postea incipit esse soluendo: vt. C. de necessarij seruus here di. insti. l. i. 2. j. de here. insti. l. qui soluendo non erat plu. 2c. ¶ Nunc ad propositum. c. q̄ q̄. extra

Ego. solutio ibi fuit. Et ibi dixi de hoc cōtrario. vbi gl. r. doc. la. borant r istā solu. quā ponit hic Bar. ponit glo. in. l. cōtraria. r est prima solu. quā dat ibi glo. r istā sequitur ibi Bar. r est cōis solu. h

de vsuris. li. vi. non facit vsurarium intestabilem sed prohibet psonis interesse tali testamento dū dicit nullus vsurariorū testamentis interfit. Itē prestatio cautionis nō est de solēnitare testamen ti: quod patet: quia pōt prestari cautio ante tes tamentum per plures dies: vt. d. c. quāq̄. Si enī esset de solēnitatibus deberet fieri vno cōtextu: vt dictū est. determinat ergo q̄ dictum testamen tum cōfirmetur cautione postea prestata. simile C. de preci. impe. offe. l. vniuersa. pro hoc opti me equitas illius. l. vt. s. l. proxi. in prin. r hoc re peritur quod postea Jo. an. posuit in nouella su per sexto in. d. c. quāq̄.

de vsuris. li. vi. non facit vsurarium intestabilem sed prohibet psonis interesse tali testamento dū dicit nullus vsurariorū testamentis interfit. Itē prestatio cautionis nō est de solēnitare testamen ti: quod patet: quia pōt prestari cautio ante tes tamentum per plures dies: vt. d. c. quāq̄. Si enī esset de solēnitatibus deberet fieri vno cōtextu: vt dictū est. determinat ergo q̄ dictum testamen tum cōfirmetur cautione postea prestata. simile C. de preci. impe. offe. l. vniuersa. pro hoc opti me equitas illius. l. vt. s. l. proxi. in prin. r hoc re peritur quod postea Jo. an. posuit in nouella su per sexto in. d. c. quāq̄.

Si quis heres. Si extra neus isti tutus incipiat esse su^o institutio nō vi ciatur. h. d. C. oppo. glo. j. de cōtra tabu. l. non putauit. §. si quis emancipatum. So. aliud in ex heredatione que est res inepta in extraneo: vt. l. quidam cū filium. j. de verbo. obli. Aliud in isti tutione: que est res apta in extraneo: vt hic dixi i. l. si filio. §. si. s. ti. i.

Ego. Causa testati non trahit ad se cām intestati si te stator phibuit. sec^o si nō phibuit. h. dicit. Buiud. prio loquit q̄n testator duos instituit r cuiuslibet ex traneū substituit. Secūdo quando eos inuicem substituit. Tertio circa primū casum docet qua liter possit adiri hereditas. Secūda ibi. s. si ego Tertio ibi. in prima. C. Pro declaratione tex. q̄ ro rationē istorum casuum. Glo. dicit in primo casu testm rumpitur in totū: quia reperitur per sona substituta a quo posthumus ē p̄teritus. i. se cundo casu nō rumpitur: quia reperitur persona a qua non sit exheredatus posthumus. bec ratio colligitur ex secunda glo. paruula in secūda par te. l. super verbo puto. bec ratio non placet dy. dicit cū exheredatio nō posset fieri a persona s. a gradu: vt. s. ti. i. l. iij. §. filius. dicit ergo dy. q̄ ratio est: quia in secundo casu non reperitur ali^o substitutus qui me coniūctum repellat: in prio sic. r sic hoc casu aliam partē habet in re accrescē di: non iure substitutionis. Illud dictum decla ro: quādo testator dedit substitutum extraneū videtur prohibuisse ius accrescēdi inter instituta tum r substitutū cum substitutus preferatur: vt C. de fideicommiss. au. hoc amplius. r. j. de bo. pos. fm tabu. l. ij. §. si duo. no. in. l. qui pater. j. d. acqui. heredi. merito vno mortuo vel repudian te alius heres non habet per ius accrescēdi. r propter phibitionem testatoris tacitam substi tutus non habet: quia eius gradus rumpitur. r q̄ testator non pōt decedere pro parte testatus r p̄ pro parte intestatus: cum totū testm est ruptū r bec est ratio prime partis: vt. s. ti. i. l. si posthu mus. §. nam r cū duobus. Sed quando sūt isti tuti plures r inuicem substituti per substitutiōez testator voluit tollere ius accrescēdi: non enim voluit tollere ius coheredum: imo voluit augē r sic habent vtrūq̄ ius. vt. j. d. acqui. heredi. l. si q̄s heres. r ibi no. r. C. de impu. r ali. substi. l. testa mento. r ibi no. portio ergo vnus deficiens va dit ad alium per ius accrescēdi. r ista est ratio se cunde partis. In tertia parte ratio patet. nō enī vnus potest adire contra alium: q̄ sic adiret cuz dubitatur de viribus testamēti contra. l. sed si de

qua hic que nō pōt fieri p dictionē vterq̄. qm̄ substitutio reciproca fit d̄ ipsimet heredibus institutis: quia dicit r vo s inuicē substituō: r nō pōt apponi dicitio vterq̄: q̄ si vterq̄: decederet nullus rem anebit substitut^o in. l. Sria loqtur de pupillari que fieri pōt p verbū vterq̄: q̄ i pupillari tertius datur substitutus illis duob^o ipuberib^o filijs institutis: q̄ dicit r

sua. j. de acqui. here. C. His pmissis op. extra gl. causa testati trahit ad se cām intestati: vt. l. i. §. si ex fundo. j. ti. ij. Sol. illud verum nisi testator p hibuisse: quod hic fecisse videt dādo substi tutum vt dixi. idem si alias prohibuisset expresse vt. l. quoties. §. si duo. j. ti. ij. Et sic habes ex pre dictis q̄ testator pōt prohibere ius accrescēdi tacite vel expresse. cōcordat. l. dominus. §. i. s. d. vsufruc. fm vnam lec. Et predicta faciūt ad itel ligenda verba illa in testamētis. s. instituo illum i certa re: r q̄ plus petere vel habere nō possit. d. quo dicam in. d. l. quoniens. §. si duo. C. Sz con tra predicta op. fortiter de. l. quidam testō. j. de vul. r pu. vbi substitutione deficiente redit por tio ad coheredes per ius accrescēdi. respōdeo q̄n substitutio vitatur alio mō q̄ ex cā preteriti onis loquit^r cōtrarium. sed quādo vitat ex causa preteritiōis tunc procedit. l. ista. ideo enīz preteritus rumpit: vt sibi locū faciat. vt. l. nam r si sub conditione. in fi. s. e. nō autem rumpit vt ad alios vadat. Hunc redeo ad glosam. C. Op. ad prin. q̄ videatur exheredatus ab oibus gra dibus: vt. l. iij. §. filius. s. ti. i. So. vt in prin. glo. C. Op. secūdo q̄ substitutus non vocetur nisi ambobus institutis exclusis. C. d. impu. r ali. sub sti. l. penult. So. ibi fuit^r facta substitutio vtriq̄z hic singulis. C. oppo. q̄ potest decedere p par te testatus r pro parte intestatus: vt. l. circa. d. in offi. testa. So. hic quādo testamētum rumpitur na tiuitate posthumi: qui iō rumpit vt sibi locū faci at vt dixi: r sic in totū. ibi quādo rumpitur p q̄ relam r sic facto iudicis: ideo non rumpitur vltra q̄ iudex voluerit. hoc tangitur in penul. glo. i. l. antiqui. s. si pars here. peta. C. oppo. q̄ admit titur institutus. nā si vinco vincem te vincam te. sed institutus vincit posthumum qui est ex heredatus r posthumus vincit substitutū: ergo institutus vincit et substitutum a deo q̄ ex ei^o p/ sona testamētū rumpetur: vt. l. de accessionibus de diuer. r tempo. prescrip. So. dicit glo. q̄ fa lit illa regula. dic de hoc vt ibi dixi. r Ly. in au. licet. C. de natu. li. C. oppo. de iure codicil. l. s. cū ea. So. dicunt quidam q̄ hic loquitur quan do instituti sunt extranei: ibi quādo filij r fratres Istam solutionem nec improbo nec approbo. dic vt ibi dicam.

Utius. Testamētum incisus a testatore non sane men tis non rumpitur. h. d.

De his que in testō delēt. Rca. Ex. l. sequenti.

Stante statuto q̄ instrumēta publica māden tur executioni sicut snie: an si mulier hz instrumē tum in quo vir confessus sit dotem possit petere execu. vigore tacite stipulationis.

Ue in testamento

Primo ponit vnum dictum. Secun do exponit quodlibet verbum illius dicti p mul tas particulas. Secunda ibi. legi autem. Dec se cunda pars subdividitur in multas particulas: vt. j. videbitis. ver. legi. hic exponit verbū legi. C. Et no. q̄ legi intelligitur prospici oculis que scripta sunt. r sic apparet q̄ snia non dicitur le cta fm formam. l. ij. C. de sen. ex peri. re. nisi quis scripturam oculis prospiceret. C. Secūdo no. d

si vterq̄ filij pupillus i pu pillari etate decederit sem proni heres esto. addo tñ q̄ pōt dici q̄ principuz huius. l. ob. stat illi. l. pe nul. in q̄stuz hic in prin. vult q̄ possit euenire cas^o substitutiōis q̄uis in plo na vnus s. ti cij eueniat cōditio sub stitutiōis vul gario tñ. r si in psona alte ri. r isto mō intelligendo remanet du bium quō re spondeat nisi dicat q̄ hic v. sed si ego venit p̄tinu tue ad p̄ci piū hui^o. l. r r ponit tñ ca sum substitua tionis reci proce r d. ca su institutiōis nō facit mē tionē i v. sed si ego. quasi vult q̄ illa substitutio re ciproca cōti nueat cū eod casu. r sic h ponunt duo casus. ad p̄f mum casum iquātū loq tur d. vulga ri r videt vel le tex. q̄ pos sit conditio substitutiōis euenire in p sona vni. est tñ difficilis responsio: s. in lecūdo ca su in v. sed si ego. de facili tollitur. i. q̄ loqtur i reci proca. vt. s. dixi. C. De his q̄ i testō delent. Rubrica.

q iij

eo quod dixi in. l. qui testamento. §. si. §. de testa. q. testis debet deponere de sensu corporis: non de eo quod intellectu perceperit per hoc optie facit iste tex. ibi non debet intelligi: sed oculis p. spici. Tertio no. q. statutum est hic q. instrumenta publica mandentur executioni sicut inie. modo quedam mulier habebat instrumentum q. vir fuerat p. fessus se habuisse dotē de ea fecerat quietationem. nūc soluto matrimonio petebat executionē instrumenti contra virum ex vigore tacite stipulationis de restituendo presumpre ex. l. i. C. de rei vxo. acti. Ita. l. fallit contra eā: qz illa tacita stipulatio non potest esse legitime scripta in instrumento: sed intelligitur auctoritate legis: ideo tūc nō mandaretur executioni illud instrumentum s. m. l. dispōnem. In cōtrarium facit. l. si duo patroni. §. marcellus. §. de iure iuran. Ex. l. sequenti.

Que sit differentia inter inductum cancellatum z perditum.

Sed uolentibus. In isto. §. exponitur verbum in consulto deleta. Quero que est differentia inter inductū cancellatū z perditum. Dic vt no. in. l. si quis libertatem. §. de peti. here. i. gl. super verbo induxerat. z. C. de sol. l. inductum. z. j. l. proxi. in principio.

Quid operent verba notarij scribentis ea q. scripta sunt z addita mea p. propria manu scripti z addidi. Et an si sūt plures subscriptiones z notarij dixerit simpliciter que suprascripta sūt z. an consulto presumantur scripta.

Et ideo. Dic format vnam. q. circa p. missa. C. No. istuz ver. ad ea que notarij apponunt tota die in fine instrumentorum. f. ea que scripta sunt z addita mea propria manu scripti z addidi: quia p. hoc tollitur suspitio instrumenti: verū tamen: quia illa scriptura non refertur nisi solum ad ea que consulto sunt suprascripta vt hic. vnde facit notarius ponere quod suprascriptum est. f. in tali vel in tali parte si esset superscriptio in vna parte tantum nō eēt necesse: quia ad illum tm referetur: vt. l. ij. de lib. z. posthu. Quero quid si apparent plures subscriptiones: z notarij dixerit simpliciter que suprascripta sunt an omnia presumantur suprascripta consulto. Respōdeo sic nisi fauore libertatis: vt. j. l. proxi. in fine.

Sed si legi. Dic format aliam que stionem circa p. missa.

Sed consulto. Dic facit vnam questionē circa quod proxime dixerat. C. Oppo. ad versicu. de precedenti. So. quando aliquid dletur ita q. p. deletionem legi nō potest: aut hoc fit ante cōsumationem testamenti: z tunc est presūptio q. si testator voluisset deleri iteruz fecisset rescribi: vt in precedenti responso. sed quando post cōsumationem testamenti: tunc habet locum distinctio huius. §. aut est deletum consulto: aut incōsulto.

Et si quidem. Dic incipit exponere verbum positum in prin. l. ibi consulto.

Si uero. Dic exponit id quod in p. dictū ē: ibi id nō qd nō iussu.

An hereditas semel data ipso iure possit adimi p. deletionem Et si quis habuit instrumentum q. perdidit vel est deletum licet possit petere debi

tum per modum libelli nō tamen potest petere executionē instrumenti vigore alicuius statuti tribuentis instrumentis execu. pararam.

Et hereditatis. Iste versu. refert ad totum. C. Oppo. q. hereditas semel data nō potest adimi ipso iure per deletionem: vt. l. heredes palam. §. i. §. de testa. dicit glo. q. hic debet exponi non videt data. f. efficaciter. Tu dic q. si ante pfectionem testamēti delet non videtur data. vt hic si post aut deleuit vt decederet intestatus: z ipso iure tollitur z applicatur venientibus ab intestato: vt. j. l. proxi. aut dleuit: quia heredes reputauit indignos: z nō tolluntur ipso iure sed heredes sunt: sed fiscus ab eis aduocat: vt. j. e. l. penul. Ad ob. l. heredes palam. §. i. quia ibi deuenit ad actum verbi. z sic requiritur solēnitas: s. deuenit ad actum facti. pro hac opi. facit qd no. doc. C. de testa. l. nostram. z. l. hereditas. C. d. hif qui. vt indig. C. Ultimo glo. dicit q. ex tali testamento licet possit adiri hereditas d iure ciuili: si tamen pōt peti honorū pos. s. m. tabu. vt in glo. per hoc patet q. si aliquis habuit instrumentuz quod postea perdidit: vel postea est dletum q. licet debitum possit peti per modum libelli: non tamen potest peti executio instrumenti ex forma statuti. de quo dixi. §.

Si plures sūt condemnati: z vnus soluat cōdēnationem licet tota cōdēnatio cācellatur tamen i alios potest fieri executio.

Cancelauerat. In duobus cancellatio restringitur ad rationes ipsi cancellationi adiectam. b. d. C. No. q. quando plures sunt cōdēnati in vna cōdēnatione z vnus soluit: illius tm nomē debet cancellari. C. Secūdo no. q. si tota cōdēnatio cācellaretur vno soluente nihilominus cōdēnatio remaneret valida in personis aliorum restringitur enim cācellatio ad cām. cancellationis: vt hic quod tene menti. vidi in vna cōdēnatione esse plures cōdēnatos: z quia duo soluerūt cōdēnationes totum cancellauit. nec aduertit de vno qui non soluit: an possit fieri i nō soluente executio. L. et sic: quia cancellatio ad illos duos tm refertur vide glo. que incipit: sed non soluit zc. quidam dicūt q. soluit ibi in ambiguo. sed veritas ē cōtrariū: quia hic loquitur quando est dubiū. sed quando est certum loquitur. l. proxima. z ibi soluetur. C. Quero que sit differentia inter inductum z cancellatum. Et dico q. proprie cancellatio est per transversum in modū crucis zc. Inducere est p. mediuz ducere: sicut probatur per gl. in. l. si quis libertatem. in glo. sup. ybo inducitur §. de peti. here. z. l. inductum. C. de solu. C. Op. §. l. proxima. So. in glo. que distinguit tres cal. z in eo q. dicit in dubio. idem in. l. nostram. C. d. testa. Sed Ly. ibi. Et dy. hoc reprobat quia nemo est indignus nisi appareat: vt. l. cū quidam. §. rogo. j. de lega. ij. C. Oppo. j. l. proxi. So. ibi non cancellauit oēs tabulas.

Magni dñi q. non recognoscūt superiorem possunt esse iudices in cā propria: z iudex nō debet habere consiliū vt credat cū aduocatis: nec aduocatus potest cogi vt consulat.

Maxime. Ho. q. imperator est iudex in causa imperij: z in cā fisci. ad idem. j. ti. i. l. z b. tiberius. ita dicūt doctores q. magni iudices z a

De m q testamē to. non dicitur. vide Bal. in. l. si. de sen. ex. pe. ri. recf. C. Illud instrumentū. cōtrariū tenuit Bal. in. l. ad probatio nē. C. d. pba. z in. l. i. i. pñ. C. d. rei vxo. acti. vide ag. in. l. reos. §. cū in tabulis de duo. reis z moder. i. l. iuregē. §. qd vere. §. d. pa. z in. l. i. in gl. sup. §. semp. in ver. tacite apposita. §. solu. ma. z q. ibi no. ad dictū Bar. hic optime facit qd dixit do. an. in. c. trā. lato. de pñ. z dixi post Bar. i. l. i. §. j. de leg. ij. z vide no. per Bar. z ibi dixi in. l. i. j. ti. l. z in terminis Bal. i. l. ad pbationē z in. l. vbi ad huc. in. vij. col. de iure do. z vid qd no. bal. i. l. gener aliter. ad si. de sacro. sanctis ecc. z ad idem facit qd no. Bal. in. l. legē in pri. C. loca. z in terminis bald. in. d. l. i. §. vt plentus. C. d. rei vxo. acti. ADDE q. opt. bal. in. l. ad pbationē sequit. §. ro. conf. c. l. vij. C. Et ideo. tollit suspitio Adde oino Bal. in. l. diuus. §. itē se natul. j. d. fal. z Bar. in. l. si vnus. C. d.

testa. z in. j. h. §. i. p. pñ. et. j. de edic. diu. z not. pulchre bal. in. l. fraudez §. sicut. j. de testa. mili. cū his que ibi dixi: qd no. Bar. in. l. i. in fi. z qd ibi dixi. j. de se. cum. tabu. §. dixi in. d. l. si vnus. p. bar. z vide de eo qd dixi in. d. l. in fraudez cōmmissas z maxime do. abb. in. c. ex litteris. de si de instru. z ibi ē do. an. C. Sed cōsultio. dicitur Ad istuz ter. vide qd dixit do. anto. z Imol. in. c. trā. lato. d. cō. st. C. Et si here ditatis. ipso iure ad nō ta. in. l. in fa. cto. §. fisci. de cōdi. z de mon. z in. l. nostrā. C. de testa. C. Postea pōdit. vide Pau. d. ca. in. l. nostram C. de testa. z adde Bart. in repe. i. ij. i. pe. col. C. de pigno. z q. di xi in. l. h. sup. glo. in. v. de positionibus de edic. diu. g. Ancel lauerat cancel lari. vid bar. in. l. acta. in fi. princi. de regu. iur. qd no. bal. in. l. si vt pponis la prima. ad fi. C. quō et qñ iuder. et quid impor ter cancella tio bāni. vid bal. in. l. gene ralis. C. d. se ten. pas. h. p. Rorie ē iuder Sicut potest p se iudicare ita pōt p se scripturaz z probationez roborare s. Bal. in. l. cō. plo. in. fi. C. d. proba.

¶ Habere. confilium. d. hoc habetur per Barto. l. in. l. est re ceptum. d. iu ristic. om. iu di. vide bal. in. l. ij. in fi. d. fen. que sine cer. quan. et adde Bald. l. placet. C. de sacro fan. eccle. r. bar. in. d. l. ij. r. Jmol. in. l. fi. pater. fami. heredit. in notabilib. j. ti. i. ¶ Momen adde Bar. i. l. fi. vn. C. de testa. ¶ Pias cas Et sic dispo. sitio facta fa uore liberta tis dicit esse dispositio ad pia cam. vt b. facit tex. l. i. i. s. h. in ver. rōnem piete tis. j. de coi. ser. ma. e. q. p. illu. tex. di. xi in. l. capta torias. C. de testa. mili. cir ca cōtrariuz. l. fideicō. j. de fideicom. liber. r. bald. hoc tenet in. d. l. i. s. h. r. bar. i. l. fi. vn. C. de testa. r. l. titio vsu. fruct. s. i. d. cōdi. r. d. mō. r. bal. in. l. ij. C. de fidei. cō. liber. r. in. l. pe. e. ti. r. i. l. fi. iure. C. d. testa. ma. r. i. l. i. in. p. n. C. de cad. tol. r. l. i. dicit exp. se bal. i. vlti. col. q. liber. tas r. ecclesia egparatur. r. bar. i. l. i. C. d. sacrosā. ec. in repe. l. ij. q. v. ptis prin. dixit q. lega. tū libertatis ē piū p. d. l. fi. deicō. vid. di. eta in. d. l. ca ptatorias. ¶ P. Zurib. d. llo puulo. No. bene et adde q. ba. stardell. nul. la fidē facit fm bal. i. ru. bria. C. d. fi. ist ru. i. xx. co. lū. in. d. ij. q. rif. r. l. i. vid. in. xiiij. colū. an notarius posset cācel

uitates que nō recognoscūt superiorē sunt iudi ces in causis proprijs. de quo per cy. C. ne quis in sua cā. l. i. r. per Inno. extra de elec. c. nostri. r. de iudi. c. cū venissent. ¶ No. ergo glo. hic sup verbo remotis. q. iudex nō debet habere p̄siliū cū aduocatis litis: r. iponit finē dictis eoz. qñ si bi videf. qd̄ intellige consiliū vt eis credaf. vt. l. pretor. §. i. de iuris. om. iudi. r. l. fi. s. de testi. Sz collationē bene potest habere cū eis: non vt eis credaf nisi quaten⁹ iudici videbif. Credo tñ q. aduocatus nō possit cogi vt consulat in cā in q. aduocatus est: sed alij cogi possunt. vt. C. de ad uo. diuer. iudi. l. sancimus. r. quod no. C. de pro xi. fa. scri. l. ij. li. xij.

Momen. ¶ No. q. si fauore libertatis ē qd̄ i dubio i ductū: qd̄ i ductū est presumaf inconsulte. ergo in Jriū est ius cōe r. quod dicitur in libertate. idem puto in relictis ad pias cās eadē rōne: qd̄ ē multū notabile. Ex. l. sequenti.

Creditor reddens instrumētū debiti debitor videt in totū recedere a debito. ideo si non sit cancellatum in procollo notarij non nocet.

Juribus. Si de eodem fa cto sūt plura in strumenta vnius cancellatio alteri⁹ vi res nō tollit: nisi d̄ mente constet. hoc dicit. No tarius scripsit instrū primo in bastardello par uulo: deinde illud extense posuit in libro suo: r. in bastardello cancellauit certe ista cancellatio nō noceret instrumēto scripto in libro. p. hoc fa cit q. cancellatio limitat fm cās cancellationis: vt. s. e. l. cancellauerat. sed cā cācellatiōis h̄z mo rem notariorū est vt ideo cancellat in bastardel lo: quia cōplete missum est in libro igitur r̄c. Se cūdo facit si creditor reddat debitori instrumen tum cancellatum: licet in libro notarij appareat instrū in corruptum: quia mēs fuit q. a toto de bito recedat: vt. l. qui cyrographū de proba. p. cancellatiōē vnius videtur totū instrumētū cā cellatū: q. talis fuit mēs iuriscō. vt hac. l. ij. r̄iso.

De heredibus istituēdis. Rica.

Uit testatur. C. p. C. d. testa. l. hac cō sultissima. So. ista est superfluitas que non viciat. C. Jre oppo. C. de cōstitū. pecu. auē. si quando. So. impersonalitas ex parte eius qui obligatur viciat dispōnem vt ibi. ex parte et⁹ cui obligatio querit vt q. disponit ad sui cōmodū n̄ viciat: vt h̄ r. l. stipulatio ista. §. si q. ita. de p̄bo. obli. subintelligit enim psona loquētis: r. iō cū te stator dicit titi⁹ heres esto: itelligit. f. mibi. Et p. h̄ credo q. si notari⁹ dicat rogat⁹ scripsi: d̄z itel ligi. f. a partibus vel a testatore.

Si ex fundo. C. oppo. C. de he re. insti. l. quotiens. So. ibi erat alius heres institutus vltiter: hic nō. C. Quero qd̄ si testator dixit titium instituo in fundo: r. q. plus petere nō possit dicā. j. e. l. quo tiens. §. si duo.

Ex. §. sequenti. C. Si iudex in snia dicat titiū absoluo r. in expen sis victū victori nobis r. successoribus taxatione reseruata: an videatur facta cōdēnatio expensa rum: quia deficit verbum condēno.

Sinautem. Quero an viciat testa mentum si dicat lurtius Pla. q. sic. p. l. errorē. C. de testamentis. Et ex ponebat in p. valde. glo. contra: quia hic sūt tres negationes: r. licet due faciant vnā affirmatiōez vt. l. duobus. j. de verbo. signi. tamen tres faciūt

orationē negatiuā: fact. l. i. j. de cada. p̄mi. r. p. Ly. C. d. seruis fugi. l. i. Jsta. l. facit ad. q. Iudex in sententia dixit titiū absoluo: r. in expensis vi ctū victori nobis r. successoribus taxatione refer uata. querebat vt̄ videbat facta cōdēnatio expē sarū: q. deficit verbum cōdēno: nec vt̄ repetitū ex precedētibus. Et videtur q. nō. C. de sen. l. p̄ses In cōtrariū facit hec. l. maxime in fine sui. licet enī nō sit verbum cōdēno: tñ debet subintelligi nec ob. q. snia d̄z ferri in scriptis: quia ē hic log tur in testamēto qd̄ sit in scriptis. r. hoc puto ve rum licet cōtrariū fuerit iudicatum.

Ireca. Defectus conditionis de preterito vel de p̄senti viciat instōnem. sed si de futuro purificat si ex facto testatoris depēdet. h. d. h̄z dy. C. p. de. l. clemēs. in fi. j. e. So. vt ibi. C. p. de. l. qui heredi. j. de cōdi. r. demō. So. hic logtur in con ditiōe de futuro que depēdet ex volūtate testa toris: vnde testator nō inserēdo cām videt peni tuisse: ibi qñ cōditio dependet ex facto alteri⁹ vt ex fortuna. ita dicit dy. hic r. no. glo. in. l. fi. q. ita scripsit heredē. j. e. C. p. de. l. stichus q. meus erit. de leg. i. in eo qd̄ ibi dicit de relatiuo q. s. vel qui. So. vt ibi. C. oppo. de. l. si meuiā. j. eo. So lū. ibi est conditio negatoria que nunq. fuit nec esse potuit: iō ei⁹ defect⁹ viciat. hic autē fuit con ditio de preterito que esse potuit.

Eruus.

Si seruum. In institutio ne videt ad iecta conditio que adijcitur libertati. hoc dicit. C. oppo. de. l. diuus pius. j. de manumif. testa mento. Solu. vt ibi. C. oppo. de. l. quidaz. C. d. neces. ser. Sol. vt glo. r. ibi plene.

Si quis ita. De adiectione alteri⁹ alteri potest adijci cō ditio. hoc dicit.

Qui fideicōmissariam.

Licet ius institutionis non mutetur tamen qua litas adquisitiōis mutari potest. hoc dicit. C. Et oppo. de. l. si seruum. §. si quis. j. de acqui. here. So. potest desinere esse heres si vult quo ad ef sectū vt ibi. tamen semp remanet heres nomine vt hic r. l. ei qui soluēdo. j. eo. C. opp. q. heres ante non potuerit dare libertatem: vt. l. vnum ex familia. in prin. j. de lega. ij. r. l. sed si ante. ad tre bel. Glo. nō soluit. dic q. ideo potest dare liber tate ante: quia nemini p̄iudicaret: iō si pōt resti tuere hereditatē aī: q. alij p̄iudicaret vt no. i. l. p. mortem. C. de fideicō. r. l. filiuffa. §. diuus seue rus. j. de le. i. r. l. cū pater. §. filia. j. de le. ij.

Aperture. Legitur i gl. multis mo dis r. satis clare r. varie tas lec. est propter cōtrariū. l. si sub conditiōe de libe. r. posthu. vide glo. per te iuxta fi. quia si lius impubes r̄c. quidam habent in litera impu bes: sed vult dicere pubes. dicit glo. h̄z distinctio nem casuum qui sequuntur erit vel nō erit neces sarius iterum ipuberis: sed pater in distincte erit necessarius ergo r̄c. C. Pro declaratione istaz. lec. distingue. quādoq. q. s. dat se ipsi testatori in arrogationē: quādoq. extraneo pri mo casu aut aī testamētū: aut post testamētuz primo casu reperitur in arrogationem tpe mortis patris r. erit suus heres patri. Sed si queratur an sit suus heres impuberi cui est substitut⁹ distingue. aut reperitur sui iuris tēpore mortis ipuberis r. erit suus. aut reperitur in arrogatione alterius r. nō

lare p̄tocol lū: cōdito in strumēto. r. q. instrumen tū cācellatuz p̄bet oli ob ligationez r. satisfactiōez. ponit ēt bar. in. l. acta. de re iudi. r. ad bar. hic adde bal. l. i. nostrā in. ij. col. C. de testa. ¶ C. Adens fu it. vide no. i. l. q. tabulas ff. d. fur. r. qd̄ ibi dicit. r. qd̄ no. Bart. in auē. casta. C. de sacro fan. ec. r. hoc seq̄ bal. in. l. ma. trē. i. ij. col. C. de test. r. bar. i. l. labeo ad fi. §. d. pa. r. ibi dicit. ¶ De here. di. instituen. f. Rubrica. q. Uit testa tur. §. fnaūt. d̄z sub itelligi. r. it̄d facit vtrū cō tract⁹ i scri ptis recipiat suppletionez facti. de quo habetur per bal. in. l. p̄et. ad fi. C. d. fi. istrumē. vbi dicit q. nō al legat no. i. c. cū. p. tabellis de fide instr. vid tñ h̄ no. p. bar. in. l. i. s. ti. i. i. p̄n. r. ibi bal. r. h̄ ē r. bal. in. l. fi. C. de edic. vi ui. r. qd̄ no. i. no. i. c. vndū d̄ rec. nō a lie. bar. tenet Jriū ei⁹ qd̄ h̄ i. l. p̄ses. C. d. senten. r. illa sua opti. ē d̄ iu re verior licz ista sit equior r. si velles cā tenere pōt di ci q. snia sup exp̄sis de se est interlocu toria: r. sic d̄ veritate i sui platōe nō re quirat tātā so lēnitatē q̄tā diffinitiuā cū possit ēt sine scriptis p̄fer ri dūmō re. dicat ad scri pturā. vt no. i. l. ij. ff. d̄ ap pel. r. sic i ca su p̄dicto p̄su maf plus a ctum r. min⁹ vel nihil scri ptuz vt h̄ d̄ q. iij

rim. Itē ga
ita fauere de
bem. vt res
poti. valeat
q̄s percat. l.
quoties. d. v̄
bo. obli. r. d
hoc hic vide
per Jmol. su
stinentē vtrā
q̄ opi.

erit suus. Si vero tempore mortis testatoris nō reperitur in ptāte nemini erit suus: vt hic fm secundam lectionem. r. l. si sub conditione. d. iniuf. testa. Secūdo casu q̄n post testamētum se dedit ad arrogandū: tunc si reperitur in arrogatione tempore mortis efficitur suus. vtrū autē sit suus impuberi distingue eo modo quo. s. dictū est. r. s. de libe. r. posthu. l. filio. s. si. r. l. si quis heres. de iniuf. testa. r. tractat hic in tertia lec. C. Secūdo casu principali q̄n quis dat se in arrogationē extraneo: tūc aut tpe quo cedit dies substitutio nis pupillaris reperit sui iuris vel nō. vt. s. dictū est: r. probatur hic in vltima lec.

Ex. l. sequenti.

CAn testamentū in quo filius ē institutus sub cōditioe casuali irritetur Et an hereditas possit statim adiri. r. quid si est institutus sub cōditioe mixta: r. quid si sub potestatiua quā implere non potuit morte preuent? Et an testamētū sit nullū cuz pater filium instituit in eo q. g. sibi debet cū. g. nihil deberet. Et an etiā valeat si filius su it institutus i re q̄ desit extare: vt quia fuit euicta Et an si relinquatur certa quātitas filio iure isti tutionis: r. filius dicat illā nolle an possit.

Filius quoqz. Suus he res pōt sub

omni cōditioe institui: filius vero sub potestatiua tm: cui si nō paruerit ab hereditate excluditur r. coheres statim potest adire non expectato q̄ impleat conditionē. b. d. Primo ponit dictum. Secūdo excipit a dicto. Tertio format vnā questionem circa premissa. Quarto illa tionē. Secūda ibi. sed excipiendus. Tertia ibi. sed vtrum. Quarta ibi. r. ideo. C. Op. q. su. nō possit institui sub oī conditione: vt. C. de insti. r. substi. l. si pater. So. intelligas hoc de suo: hoc ē de eo qui potest esse suus: vt nepos r. similes. ita intelligitur prima glo. hic posita. dicam. j. l. pro xi. s. primo. C. Secūdo op. q. filius possit insti tui sub cōditioe casuali: vt. d. l. si pater. de insti. r. substi. Sol. verum est si in defectum conditionis exheredetur: ut ibi secus hic. Et est ratio: quia si cōditio deficit semp fuit institutus. Et est ratio: quia retro trahitur: ut. l. heres qui de acqui. he re. sed si non esset exheredatus in defectū cōdi tionis aliquo casu posset se reperire preteritum .f. deficiente cōditioe: r. sic testamentū eēt nul lum. C. Tertio opponit de le. iij. s. si sub ea. j. d. contra tabu. So. ibi in filio emancipato qui pōt i stitui sub omni cōditioe: hic in suo. Sed que ē ratio quia filius suus interim dicit nullum r. emā cipatus non habet cōtra tabulas. f. pendente cō ditione. l. y. in. d. l. si pater. querit r. non soluit. Dic q. ratio est: quia pendente conditione sub stitutus hz bo. pos. fm tabu. ut. l. iij. s. si sub con ditione: de contra tabu merito pretor denegat ibi contra tabu. sed filius emancipatus nō pote rat aliter uenire q̄ per d. tabu. ergo rē. sed filius suus dicit nullum ipso iure nec habet necesse pe tere a pretore. unde pretor non pōt denegare ei beneficium qd̄ habet a lege: illud uero quod hz a pretore pōt denegare. C. Oppo. q̄n filius insti tuitur sub cōditioe potestatiua que non potest impleri ultimo uite spiritu: uidetur q. debeat ex heredari ne inueniat se preteritū in ultimo uite spiritu: r. sic testm̄ est nullū: ut. l. inter cetera. de libe. r. posthu. Huius timore dicūt quidā eum debere exheredari. C. In contrariū est veritas: ut. l. si libertus. s. existimo. j. de bo. li. Nec ob. q. reperiat preteritus: quia hoc facto suo contin gūt q. ante ultimum uite spiritū debuit implere.

Eamus ad cōuentum dñi Pauli de neapolis. **C** Reintro ad gl. r. opp. r. uidetur q. si instituat sub cōditioe casuali nō irritet testamētū: nā in legitima uidet institutus pure subducto graua mine: ut. l. qm̄ in poribus. C. de inoffi. testa. gl. fatetur contrarium. r. sic dicit hanc. l. esse corre ctam. Ja. de ra. r. guil. tenent cōtrarium. r. ideo dicunt q. q̄nqz instōni adijcitur cōditio que fa cit testamentum subiacere querere: r. tūc illa rei icitur: ita loquitur. l. qm̄ in prioribus. C. de inof fi. testa. ut puta quando p̄ditio erat potestatiua r. per eā filius institut. nimis grauabatur. q̄nqz adijcitur cōditio que reddit testm̄ nullū: vt con ditio casuali: r. tūc nihil immutatur de illo iure nō enim esset fauor filij q. aliquid mutaret: imo eēt odium. Ego teneo istaz glo. r. pluries tenui contrariū consulēdo r. est tex. in. l. sancimus. s. cum autem. C. de inoffi. testa. vbi aliquis fuit ro gatus restituere filio suo post mortē suam. f. ip si us rogati. Constat q. ista est cōditio casuali. poterit enī filius decedere ante institutū r. sic di es fideicommissi nō cederet: r. tūc illa dies vel con ditio subducitur. Dñs Ray. de forli. misit d. pa dua vsqz ad ciuitatem istā. r. ridendo mihi ad il lam. l. q. ibi filius nō erat institut. ideo nihil ad propositū. Respondeo fm ista tēpora quocun qz relicti titulo filius haberet legitimam excludē batur a rumpēdo. vt. l. omni modo in principio de inoffi. testa. r. in auē. d. tri. r. semis. s. i. ideo ni hil ad propositū an esset institutus vel non. so lum hoc est aduertendū vtrum adiectio condi tionis casuali sit reiicienda vel non. Secundo respondebat q. ille. s. est correctus p. auē. ex. cā. r. in corpore vnde sumitur. respōdeo licet glo. h. ibi nō teneat: tamen posito q. sit verum corrigi in hoc q. filius d̄bet habere iure institutiois nec sufficeret relinqui alio titulo in eo quod relin quitur filio nullam imutationem paritur. Est er go ibi casus p. glo. nostra. C. Oppo. dictio etiā: implicat idē in contrario. vt. l. conuenticulā. C. d. epis. r. cleri. l. etiam. j. de leg. i. C. si tu. vel cu. iter ue. l. etiam. sed hic dicitur etiam si cōditioni nō paruerit submotū esse: innuit q. etiam si parue rit esse submotum. Huius contrarij timore glo. legit tribus modis. Primo q. abundat dictio etiam r. est clara. Secundo q. est verū q. innuit idem in contrario: tū intellige si paruerit eē sub motum. f. a testamēto rūpendo. r. fm predicta oportet te ponere q. filius habebat coheredem cuius aditione testamentum p̄firmatur etiam si non pareat cōditioni. potest etiam intelligi quā do filius institutus siue paruerit cōditioni testa mentum est validum siue non paruerit tamē ad huc testamentum dicit validum quo ad presta tionem legatorū ad que tenetur quasi volunta te omiserit ex causa testamenti r. adiuerit ab inte stato per ti. si quis. omis. cā testa. r. hoc innuit se quens glo. dum allegat. l. istius tit. C. Tenio ad ver. r. ideo dicitur hic q. potest statim adire nec tenetur expectare cōditionis euentum. Contra cum dubitatur de viribus testamenti non potest hereditas adiri: vt. l. sed r. si de sua. j. de acq. he re. sed hic est dubium an pater decedat testatus vel non ergo rē. vt. s. ti. ij. l. penultima. Huius timore sunt hic tres lec. prima q. hic in ver. cum r. si patrem: mutet casum r. loquitur quan do filius est institutus sub conditione casuali v̄ mixta: tunc enim extraneus institut. coheres sta tim potest adire filio approbante testamētū p. l. filio. s. ti. ij. sed certe ibi non aditur de iure ci

a s. Trusquo
q. qm̄ in
porib. ad b
Bar. in. l. si
pater. C. de i
stitu. r. substi.
sub con. fac.
r. ibi dixi.
b. C. Ego te
neco. ADDG
q. ipse p̄m̄
cōsuluit cō
llo. xij. inci
piete ex facto
p̄posito r. an
ge. cōsilio. c.
xx. incipiete
d. atonia quā
dā blasij r. gl.
hic sequit. ē
ipse bar. in. l.
si pater. C. d
insti. r. substi.
r. ibi sal. io. d
imo. hic sed
melius hunc
articulum ex
plicat. l. l. h. j.
de p̄di insti.
in. xij. col. in
v̄. circa ca
suali. Jde vo
luit pau. d. ca
stro i. d. l. si
pater vbi vi
cit q. totus
mūd. seruat
opi. barto. r.
null. respō.
det bene ad
d. s. cum aut
q. p. c. opi.
p̄ferant te
stamēta p. p̄
riā subuerti
tur eādē opi.
tenuit ange.
cōsilio. xvi.
incipiete vi
uianus d. mō
te r. bal. cōh.
lxxij. ij. volu.

uili: sed de iure priorio petitur bo. pos. Secundo modo intelligitur iste ver. cum et si patrem hoc modo si antecedes predictum est verum: ergo dubitaretur de viribus testamenti: et tunc sequeretur ista conclusio quod expectari deberet. et ista est bona lec. Tertia lec. est ut loquatur quando filius non habuit coheredem. tunc adde ad glo. sic vel dic fecerit quando non habuit coheredem vel substitutum: et hec est tertia lec. dicit glo. et dic expectare debet filius ut possit succedere ab intestato: dicit glo. usque ad finem vite ipsius quando non potest impleri ultimo vite spiritu. quidam habent in glo. testator sed debet esse vacat dicit glo. vel pro mortem quando potest impleri ultimo vite spiritu.

Quero quid si filius est institutus sub conditione mixta. Glo. super verbo constat. ponit opi. verum est quod testator est nullum in ista tempora eo ipso quod filius instituitur sub conditione que non est in eius potestate: ut. l. si pater. C. de insti. et substi. **Quero** quid si erat institutus sub conditione potestativa: tamen morte preventus non potuit implere. respondeo satis est quod conditio verisimiliter fuit potestativa: ut. j. e. l. §. sed et si filio. hodie vero ut dixi omne gravamen subducitur: ut. l. quoniam. et. l. omnino. et. l. sancimus. §. cum autem. C. de inoffi. testa. et si fuerit ei relictum minus legitima illud suppletur: ut dictis legibus. hodie vero debet habere iure institutionis: ut in au. et. ut cum de ap. cog. §. aliis quoque capitulum. **Quero** quid si pater instituit filium in aliqua re que non extabat. exemplum instituo filium meum in eo quod mihi debet sempronius: cum sempronius in veritate nihil deberet. respondeo testamentum est nullum. quia in nihilo est institutus: ut. l. si sit §. i. de leg. i. coniuncta. l. omnino. C. de inoffi. testa. ita sentit. glo. in. l. iij. §. sed utrum. in. §. de mino. **Item** quero quid si instituitur in re que extat tempore testamenti: sed postea evincitur vel esse desit. respondeo in re que postea evincitur habemus casum in. l. sancimus. §. i. §. inoffi. testa. et ibi Guil. addit rationem. res enim aliena illo casu relinquatur a patre filio. aut ergo pater sciebat et valet legatum. aut ignorabat et idez cum relinquatur coniuncte persone: ut. l. cum alienaz C. de lega. **Sed** posset esse tertius casus. si quod testator credebat rem esse suam: et voluit heredem institutum uniuersaliter non teneri de euictione. tamen. l. sancimus indistincte dicit testamentum esse validum et filio deberi legitimam: quod ab initio relicto erat aliquod. et per hoc apparet responsum ad id quod querebatur de re que esse desit.

Quero si filio relinquatur iure institutionis certa quantitas: et filius dicat se nolle illam quantitatem: sed dicat se velle quantum est valor ipsius in bonis defuncti: an audiatur. Guil. in dicta. l. sancimus. determinat quod sic: per. §. repletionem. j. e. l. per au. de trien. et semis. §. i. col. iij. dum tamen non possit dicere se velle tantam partem in qualibet re: sed debet habere in aliqua re arbitrio boni viri: ut. C. quando et qui. quar. pars debet. l. iij. et. l. non amplius. §. si. cum. l. sequenti. j. de leg. i. **Alia** circa materiam legis nostre dicit ut. l. si pater. C. de insti. et substi. p. glo. et doc.

Substitutio. Condicio dicitur potestativa vel non nisi id quod frequenter accidit. h. d. **Quero** que est ista generalis distinctio. respondeo illa que frequentius accidit: ut in glo.

Ex. §. sequenti.
An substitutus filio instituto sub conditione que potest impleri ultimo vite spiritu possit ad-

mitti in vita statuendo terminum filio. j. que impleat conditionem. Et qualiter quod desinat posse.

Sed et si filio. Sub conditione potestativa que potest impleri ultimo vite spiritu viuo filio non admittitur substitutus: nisi in ea dies fuerit adiectus. secus si in ultimo vite spiritu impleri non potest hoc dicit cum princi. l. sequen. **Oppo.** extra glo. de. l. si filius a patre. §. §. libe. et posthu. So. ut ibi dixi. **Oppo.** secundo quod licet conditio potestativa possit impleri ultimo vite spiritu: tamen substitutus potest admitti in vita. nam statuatur certum tempus heredi infra quod si non implet habeatur pro defecta: ut. l. si quis instituat. j. e. Ultramon. fatentur contrarium. **Ly.** ponit in. l. si pater. C. de insti. et substi. quod videtur contra istum tex. ubi dicit substitutum non posse admitti in vita filij: propter quod dico quod ad petitionem substituti vel sequentium in gradu non potest statui certus terminus filio: ut hic. sed ad petitionem creditorum sic: ut in contrario. facit. l. i. §. sane. j. de suc. edi. **Uides** ergo ex hac. l. quod illud quod potest quis non dicitur desinere posse nisi cum moritur. habeo ergo tractare hic quando dicatur desinere posse. qualiter autem posse dicatur dixi in. l. gallus. in princi. et. l. i. §. inius. testamenti. **Ad** quam declarationem est sciendum quod posse definit quis multis modis. quandoque ex persona eius qui debet facere. quandoque ex tempore in quo debet fieri. quandoque ex materia ex qua debet fieri. quandoque ex persona eius in quem debet impleri. **Primo** si definit quod potest ex persona eius qui debet facere: et tunc procedat distinctio huius. l. aut est conditio potestativa que potest impleri ultimo vite spiritu et non desinit posse in vita: sed demum post mortem. **Aut** non potest impleri ultimo vite spiritu et definit posse in vita: sed tunc cum est in articulo mortis et sic in hac. l. non considerat aliud per quod desinat posse nisi persona que debet implere. **Secundo** definit esse quandoque ex tempore in quo debet impleri. si enim est limitatum tempus certum ab homine: vel a lege illo elapso definit posse fieri. quando limitatur ab homine est expressum in hac. l. sed si in conditione. in princi. et de verbo. obliga. l. in illa. cum similibus. **An** autem tempus possit apponi a iudice. dixi. §. in precedentii contrario. **An** autem a lege hic intelligitur tempus. aduerte: quandoque conditio potestativa adijcitur in ultima voluntate: quandoque in dispositione inter viuos. **Primo** casu aut adijcitur institutioni heredis: et nullum tempus habet limitatum ut hic. **Ideo** expectatur tempus mortis nisi per iudicem aliud statuatur: ut dixi. aut adijcitur legato: et tunc habet tempus limitatum infra quod impleatur cum primum potest: alias est desinata conditio: ut. l. hec conditio. de condi. et demon. **Et** istam differentiam inter institutionem et legatum ponit glo. in. l. si quis instituat. j. e. et ibi dicam in contractibus vero inter viuos dicit quandoque incipit a precedenti dispositione: et tunc intelligitur tempus limitatum si illud non feceris quoad constituatur in mora facienda si non habet precedentem dispositionem intelligitur quo ad desierit posse fieri: ut. l. ita stipulatus de verbo. obliga. **Iuxta** predicta quero quid si in sententia iudicis: vel in statuto dicatur quod condemnatur propter tale delictum in centum: et si soluere non potuerit vel non soluerit amputetur sibi pes. quando dicatur illa conditio completa si soluere non potuerit: vtrum adaptabimus leges

m. C. ad trebel. et i. repe. c. si pater i. fi. col. de testa. in vi. aliquid p. bar. i. l. ij. C. qñ et qui. quar. par. li. f. et p. bal. l. magis puto. §. ne passim. §. de reb. co. ADDE post dicta apostil. la videndus oio bal. p. f. ccccl. ij. vo lu. et pe. d. an eba. cōfiliio. cxxvii.

c. Sed et si filio. pmo casu. vide bal. no. in. l. si pater i. v. q. C. de insti. et substi. **d.** Quid si et cetera. Uide in simili qd no. Bar. i. l. ceteris simis. §. si. de vb. ob. et mihi videf qd hoc dicit. dat. Bar. in. l. no. solu. §. morte in pe. col. de ope. no. nu. et ibi Jmol. et bal. hoc dicit et intelligit illud no. posse arbitrio iudicis. aliter ipe.

a. Aliqua re vide Bal. i. d. l. scimus. i. prin. circa si. ADDE bal. consi. xij. iij. volu. **b.** Per. §. repletionem. An filij possit nolle cape illa quantitates et cape tñ d bonis. Ad not. in. l. marcell. §. ref. q. ad trebel. p. Bal. in. l. sci m. in. p. l. C. d. inoffi. test. p. ang. in. l. si pater. i. ante pe. col. C. de insti. et substi. sub condi. fac. p. Jo. an. et a lios in. c. rai. nald. d. test. p. ia. de bel. i. §. quā ob re. in au. de re. si. et ea q. pa. p. cf. in au. res que in fi. C. cōia d. le. et in. l. filium que habet. i. ij. col. C. fa. mi. ber. et ibi p. bal. in. xij. col. cū se. p. ia. co. bu. et bal. i. l. ij. C. ad. l. fal. p. bal. i. cō filio. clxxv. et i. p. filio. cvij. icip. circa ius municipale. i. iij. dubio. p. ang. et imol. in. l. i. quartā j. ad. l. fal. p. bal. l. i. iube.

videtur loq in. l. quicunq in pe. col. C. de ser. fugi. r adde bald. in. l. accepta in vlti. colu. C. de vltur. r in. l. qd seru? ff. de condi. ob cas. an au te dicat pos se solvere si habeat fide iussore p co pmittentem adeo q fit re laxand. vide qd no. Bar. l. l. nemo du bitat. p illuz rex. j. d. reg. iur. in. l. i. j. d. cust. reo. l. sta tuliberos. S. si qd sic acce pit. vbi tex. no. j. de sta tulib. r in. l. ite liberatus S. i. ff. q. mo. pig. vel hyp. sol. r hic ad ang. r Imo. in. l. i. ff. de in iusto testam. Bar. in. l. i. alias si. i. ff. b. penu. leg. et vid bal. in. l. i. i. viij. q. C. de isti. r sub. sti. quid si sta turu vel sen tetia dicat q si soluet non poterit infra mensem rē. r costat an me sem q d suo nihil by. vid Bal. in. l. i. si qd id qd. S. i. seruos. s. de iurid. i. om. iudi.

que loquuntur de contractibus: an leges que lo quuntur de vltimis voluntatibus: cogitabit. Ad predicta facit extra de rescrip. c. sciscitatus. vbi illa clausula si talis adesse non poterit: intell gitur scilicet tuc cum ca agitatur. r sic habes te pus limitatum a lege. Tertio dixi q posse desi nit ex materia ex qua debet aliquid fieri. Juxta quod est aduertendu q qnq materia ex qua de bet aliquid fieri in dispositioe sumitur stricte. ex emplu in. l. qd seruus. s. de condi. ob cau. vbi de bet intelligi q no potest repeti donec matrimo niu pot sibi ex eisdē spōsalib' ecce materia stri cta: r sic mutatioe ptingere: h' ē illis spōsalib' dis solutis definit posse fieri r daf repetitio. casus ē in. l. stipulationē. r. l. sequen. que incipit r l. s. d. iure do. qnq assumitur large: vt quo ad titi' con traxerit matrimoniū. r tunc definit posse fieri cū spes nuptiarum defecerit: vt in auē. cui relictum C. de indic. vidu. r in corpore vnde sumitur. Si vero materia ex qua esset generalissima: vt si. r. d. dit in genere: tunc ex parte materie non potest: desinere posse: quia genus perire non potest: vt .l. incendium. C. si cer. pera. r. l. in ratione. S. in certe. j. ad. l. fal. Quarto dixi q definit posse fieri ex persona in quam deberet impleri: vt si d cem ticio dederis: licet enim ex parte tua no pos sit deficere in vita: nec ex parte materie: quia i ge nere. tū ex parte ticij potest deficere: quia potest ante mori: vt. l. cū ita. de p di. r demon. r. s. S. p xi. ista ergo lex solum respexit an dñat posse fie ri ex parte eius qui debet facere.

Ed si in cōditione.

Nepotes. Liberi sequentis gradus post filium possunt sub oi cōditione institui. h. d. C. Quero an hec lex itel ligatur si tēpore quo fit testamētū fili' precedat nepotē: an etiam si nepos teneat primū locum. glo. tenet q loquitur in nepote quē filius prece dit. tex. s. l. proxi. in prin. videtur facere differen tiam inter filiū r nepotem. Azo in summa de in sti. r substi. tenet idē quod hec glo. r Lf. in. l. si pater. e. ti. tenet idem. C. In contrarium videt j. de suis r legit. l. i. S. sciendū. r ibi hoc tenet gl. idem tenet in. l. iij. S. si sub ea de contra tabu. cō iūcta. l. illud. S. i. eo. titu. ille leges multum vrgēt tamen qd hic dicit glo. est equius r doc. tenent: r ideo vos teneatis.

Solemus. Incapacitas medij tem poris institutionē non viciat. h. d. hoc intelligo quando perdit ciuitatē tantum non libertatem. secus si ciuitatem: vt qe dānatus in metallum: vt. l. interdicit. j. de cōdi. r demon. r ibi dicam.

Seruus. Exemplum est precedentis sumarij. C. Oppo. q institutio vicietur: quia deuenit ad eū casuz a quo no potest incipere: vt. l. quia ratio. de p di. insti. So lu. tene vltimam solu. Jo. que est vera.

Si seruum. Si seruus cū libertate institutus redimatur i vita testatoris efficitur necessarius: secus si post mortē. h. d. C. Oppo. de comuni ser. ma. l. i. So lu. hodie aliud esset: circa qd distingue: vt in gl. Ex. S. sequenti.

Clausula cassans r irritans qñ operetur.

Sed si eum. Si seruus solus cum libertate istituatur li bertatem recipit a seipso ideo a seipso adimi nō potest. h. d. C. Quero quid est hoc dicere q li bertatem habet a seipso. Respondeo hoc est q

libertatis datio confirmatur aditione sui ipsius: nec spectat aditionem alterius. posset et dici q libertas nō est hereditaria: ideo nō dicitur eam capere a testatore: sed hoc non placet vsqz qua qz: quia licet libertas non sit proprie in heredi tate nec in bonis testatoris: est tñ occasionaliter quia pōt testator dare libertatē: sicut vsufructus formalis non est in bonis dñi: tamen pōt consti tui alteri. C. Sed quero qd est hoc dictum q a se adimi non pōt sicut a se sibi legari non potest Respon. ademptio requirit confirmationem p aditionem hereditatis sicut legatū. sed si dicere mus istā adēptionē valere non posset adiri here ditas: quia seruus nō potest esse heres sine liber tate: ideo adēptio valere nō potest: vt. l. si ita. S. regula. de libe. r poss. r ex hoc debet intelligi q hic seruus erat institutus solus sine coherede: vel aditione coheredis posset confirmari adēp tio r valeret: vt. C. s. comuni. f. ma. l. finali. r ita intelligit hic glo. Et istud inducebā ad illā clau sulam que in testō ponit cassans r irritās omne aliud testm rē. quia oportet q illa clausula con firmetur aditione ex illo testō: vnde si nō potest adiri illa clausula nihil operatur: vt dicam in. l. si matri. j. de leg. iij. C. Oppo. heredi non potest legari a se ipso: vt. l. legatum. S. i. j. de leg. i. ergo nec libertas potest dari ipsi a se ipso. glosa hic in fine dicit aliud in legato: quia hereditas r lega tum se inuicem nō compatiuntur aliud in liber tate. C. Et si quereretur quare hoc responderet glo. q libertas non est res hereditaria: declaro: quia si habet hereditatem habet omnia que sūt hereditatis: ideo legari non potest sibi illud qd iam habet: nec pōt obligari ipse sibi: sed li bertas non est in hereditate ideo nō repugnat q ego relinquam tibi hereditatem r libertatem cum libertas sit in dominio occasionaliter. Op. d. l. senatus. j. de le. i. So. ibi nō habebit a se ipso.

¶ Seruus. In prima parte p me glo. ponit ca sum. secundo dubitatur quis fuit ille he res qui seruum alienauit post mortem. glo. dicit ille qui esset heres si hec conditio deficeret. hoc non placet: quia pendente conditione: r sic est spes institutionis alius substitutus vel ab intesta to veniens venire nō potest: vt. l. quadiu. s. acq. heredi. r cōia de suc. l. ante q. vnde glo. subdit hic q fuit coheres. istud intellige in coherede q interim est heres insolidum qui erat coniunctus re tantum: vt no. in. l. iij. s. si pars here. pe. dixi in .l. plane. S. si coniuncti. j. de lega. i. alias alienare non posset.

¶ No socii. Si hereditatis de late a duobus do minis dies simul cedit: suus vtriqz ne cessarius erit. hoc dicit.

¶ Uotiens. Lex tota principa liter diuiditur in duas partes. primo tractat de forma in stitutionis. Secundo de institutionis effectu. se cunda ibi. heredes rē. Prima subdiuiditur: qz primo ponitur quando fuit erratus in corpore. secundo quando in quantitate. tertio quando i ipsa institutione. quarto quando est erratum in appositione persone extrinsece. quinto quando dubitatur de incertitudine institutionis. secun da ibi: sed si non in corpore. tertia ibi: tantundē quarta ibi: sed si cum primū. quinta ibi: si qs no men. Error in corpore viciat institutionem r le gatam. hoc dicit. C. Opp. si appello fratrem meū qui non est nō viciatur dispositio: vt. j. e. l. nemo

a q Trotis. S. sed si non. quarta quinta. Add no. p bald. e Imol. post Bar. in. l. q quartā. i. pn. j. de lega. i. vbi omnino vide. r bar. i. auē. qd sine. C. de testa. e in. l. sed cum patrono. ff. d. dono. pol. in pma cōsti. di gestori. vbi dicitur q isti libri debent scribi p litte ras extensio non p signa. Quod autēz dicit hic fal lit in casu. d. auē. qd sine. r fallit in li bris iuris ci uilis. e in cō sti. decret. f. j. Bar. in. d. auē. q sine. r Nico. de ne apo. in. l. luti us. de admi tuto. r in. l. lucinius lo. custa. de leg. secūdo. r bar to. bic.

Sed errore. Vide concordantias. f. §. proximo in apostilla. et sic not. hic optima. l. ad excusationem notariorum. et tene meti singul. q. notarius in du bio presumpit errasse non falsum commississe. et adde que dixi post bar. in. l. si qd obreperit. C. de fal. et vide ange. in. l. inter eos. de re iudi. et in. l. iurisgen tium. §. qd fere. de pac. et adde bar. et doc. in. d. au. qd sine Bal. in. l. ver buz volo. C. de fideic. et ibi an sillaba possit p. di ctione poni et adde ang. in. l. luti. in prin. ff. de sta. mi. Quid in errore in dictionis an possit corri gi p. notariu exemplū no tarius in ori ginali. et sic i protocollo no apposuit indictione s. in exteione instrumenti sic an possit corrigi certe sic. qd proba nā in publi co instrumē to cōtinētur

§. qui frater glo. hic distinguit et bene quā signa dixi in. l. demōstratio. de condi. et demon.

Ex. §. sequenti.

Si idem sit dicens et scribens: dictum preferit scripto. q. prestat argumentū p. notario: vt si ali ud scribat q. sit dictum potius presumitur p. er rorē scripsisse q. falso. Et q. sint note numeri ap posite in instrumēto que viciant instrumentū.

Sed si non in. Error in quantitate continua vel discreta dispositionem non viciat: et quod est di ctum preualet ei qd est scriptum. h. d. De quan titate continua loquitur vsq. ad versū. sed si qd pro centum: vt puta tertia quarta quinta et simi lia. de quantitate discreta loquitur versū. sed si quis pro centum: quia omnis numerus est quā titas discreta. C. No. ex principio huius. §. quō probatur error scripture. l. si aliter fuit dictū ali

et pot: q. ipse est talis ad cuius fidē recurrif. l. si quis decurio. C. d. fal. dū: modo nō mutet substantiā p. id qd habet in. l. sempronio. de leg. ij. Si aut iā cū rededit in publicā formā: et cā tradidit ptibus et tūc si error ē mani festus: q. instrumētū caret indictione vel q. discordat indictio cū annis dñi: tunc pot. et emēdare: q. nō censet in effectu tradidisse ex quo ita mani nifeste cū im perfectū tra didit. si aut error nō est sic patēs vt q. forte dixit die tertio et debuit dice re die secun do. et tūc sec. et segtur hic Imo. et p. cō sequēs male cōsultuit Dy. et istaz pte. Dy. segtur do. cardi. in d. c. inter di lectos. in v. sed §. in. iij. q. vbi dicit q. error idictio nis est error notarij iō nō viciat: cū pos sit corrigi. et allegat et seg

ter reperiatur scriptū. C. Secundo no. q. etiam quando idez est ille qui dicit et ille qui scribit: di ctum preualet scripto: quod ē no. C. Tertio lex ponit optimum argumentum ad excusationem notarij: vt si vnum fuerit dictum per contraben tes vel per ipsum notariū dum verba contract. ponebant: et aliter reperiatur scriptū non presu matur factum falso sed errore. nisi ex alijs circū stantijs aliud appareat. C. Ultimo no. q. ille no te significatiue numeri posite in instrumēto in strumentum non viciant. Contra hoc tamen vū detur. j. de bono. pos. l. sed cum patrono. §. fi. et C. de testamēti. au. quod sine. et in corpore vno sumitur. et in prima cōstitutioe. ff. §. pe. et in secu da constitutione. C. circa fi. et de veteri iure enu. l. ij. §. pe. Respon. quedam sunt note q. nō sunt in vsu: vt quedam littere cōglutinate in simul q bus vtuntur quidam notarij pro eorum signis:

tur dicta Bar. in. d. l. si librarius. idē voluit Imo in. c. ex litteris. de fi. instru. et facit qd voluit bar. in. l. ff. de tab. exhib. et si qd opponeret d. eo qd voluit Bal. in. l. post diuisionem. C. de iur. et fac. igno. vbi voluit q. si notarius obmittit solēnitatē incūbētē officio suo punif de falso. rfidetur q. loqtur q. si fuit obmissa in instrumēto et pthocollo. nos loqmur q. in pthocollo q. pot. cā supplere i instrumēto. Itē bal. ibi loqtur q. si obmisit solēnitatē in restib: et i indictione vel annis dñi. et sic nō loq. q. si obmisit i dictionē dūtaxat. et istā pte. et iā segtur Imo. in. l. actoz. de re iudi. vū re mittit se ad Bar. in. d. l. si librari. et p. de ancha. in. d. c. inter dilectos facit qd voluit Jo. an. in data lib. vi. et qd no. spe. in ti. de instru. edi. §. in strumētū. v. sed nūq. cōsecto. et ibi Jo. an. et qd voluit archy. xxxv. q. ix. §. l. vbi voluit q. notarius pot. suū errorē corrigere: et sic illa ē comunis opi. q. pot. notarius corrigere suum errorē circa solēnitatē incūbētē suo officio cōmissum. et facit q. voluit Ange. in. l. errore. C. de testa. vbi alle gat Bar. in. d. l. si librarius. et alleg. Bal. in suis apostillis: in. d. l. impera tor. vbi dicit q. si cōstat q. est erratū et in quo: tunc pot. corrigere: q. non bz qd iustā cām p. dicitur: aut est erratū q. discordat indictio ab annis et tunc aut vult corrigere illū errorē ante reddītū instrumentū ptib: et pot. q. lex ad plēnū cōfidit de tabellione. l. si qd decurio. de fal. aut post: et tūc secus: q. notari. fuct. ē officio suo. l. iudex postq. de re iudi. §. alibi bal. dixit aut substantia et vis est in tpe: vt in hypothecarij: et tūc non possit corrigi nisi probato errore. aut non est vis in tpe nisi quo ad solēnitatē instrumēti: et tūc pot. q. aptare instrumētū ita q. valeat d. iure pertinet ad officiū tabellionis: vt no. in. c. fraternitatis. de hereti. et si non adaptauit aptare v. vt no. in simili in. l. serui elec. de leg. i. nō ob. d. l. iudex postq. q. ibi loqtur in snia. vide bal. in. d. c. inter dilectos vbi allegat illud con silium Dy. §. glo. ibi vbi dicit qd si notari. dixit in instrumēto de idictōe et nō scripsit de qua indictōe sed dimisit spaciū vacuū cā postea scriben di de qua indictōe vtrū viciet instrumētū vide ibi et p. doc. in. l. si quis ex argentarijs. §. si initiū. in repeti. de eden. et ad p. dicit facit qd voluit Bar. in. l. gallus. §. idem credendū. de libe. et posth. dum tractat de ver. et an possit aliqd addi et extēdi. vide ibi et ad id qd dicit bar. h. p. illū ter. q. nō psumit q. notarius scripsit falsū adde qd dixit bal. in. l. ij. C. d. fal. vbi dicit q. si notarius erat psona fide digna qd nō admittit ad dicēdū i strumētū falsū. et Zacre. de corneto in sua cōpediosa in. viij. rub. q. x. di. xit q. si notarius obmisit scribere pthocollo in totū vel in partē vel sub stantialia vel solēnia q. potius psumit q. p. simplicitatē q. p. dolū et malitiā hoc fecerit. c. ad audiētā. de p. scrip. vbi habet q. psumit q. notari. fidelis ter et diligēter exercuerit offm: et facit q. voluit Bal. in. l. i. C. d. de leg. vbi dicit q. si in instrumēto dicit q. oēs p. siliarij vniuersitatis iterfuerunt i illo actu: et re vera certi cōsiliarij exēpti nō interfuerūt q. nō videt no tarius scripsisse falsū: iō nō est mirādū si Ly. dixit in. l. trāsgere. C. d. trā fac. q. p. maculā falsitatis hō venit ad nihilū inter hoies: iō falsitas non debet psumi facilliter imo difficulter. et videt pbari in. c. accedens. de ac. cusa. satis enī dicit esse pbatū p. instrumēto statim q. pducif: iō v. con trariū pbari. arg. eius qd voluit glo. in. l. si tutor. C. de pericu. tu. et glo. in. l. i. C. de testa. mili. et in. l. sup. C. q. mili. nō po. et in. l. creditorem. C. de pigno. acti. et glo. in. l. in testamēto. C. de testa. mili. et in. l. ij. C. d. peti. be redi. et in. l. ij. de errore. aduo. et in. c. pposuisti. lxxij. di. et in. c. super eo d. testi. cog. et in. c. sicut. el. ij. de iureiurā. et in. c. penul. de excep. et in. c. iij. d. prescrip. et in. c. l. qd me. cau. et in. c. illud. de p. sump. et in. c. ad falsariorū de cri. fal. et glo. in. l. i. C. de fide instru. et iur. bast. ff. li. x. et in dubio preualet pbatio que fauet instrumento: vt est casus sing. in. l. iul. de manu. ita etiā pualet psumptio que fauet testamento. arg. illius. l. que ad hoc est elegans. tale enī psumit instrumētū quale apparet: et in pma sui figu ra. vide q. dixi post bal. in. l. cū p. bus. C. de fide instru. et dixit Bald. in. l. satis aperte. C. de fal. q. quidā notarius fuit cōdenat. de falso: quia in instrumēto addiderat penas et contra illā opi. Dy. facit ratio: q. poten tius est delictū in cōmittēdo q. in obmittēdo. vt est glo. fi. iuncto tex. et

duo. vñ qd spectat ad notariū vt anni dñi: indictio: dies: et alie solēnita tes. scēdū ē substantia p. ctus. Si enī est erratū in eo qd viciat instrumētū vt q. deficit indictio. vt in au. vt ppo. no. impe. in pn. et in au. q. mo. na. c. ff. leg. in. §. quātū. et in. c. inter dilectos. de fide instrumē. et glo. in. l. generali. C. de tabu. li. xi. poterit corrigi ille error: ne scribētis error no ceat ptibus. l. si quis in noie. et l. errore. C. de testa. et hoc si cōstat de er rorē. sed si est erratū et nō cōstat i quo: vt q. fuit omīssa dies: et sic fuit er ratū. et isto casu notario dicētī se recordari d. credi: q. officiali creditur in officio fidi cōmissio. l. si quis decurio. C. de fal. l. magis puto. §. ne ta. mē. ff. de reb. eo. et procedit hoc q. si est erratū obmittēdo. sed cū est erratū quia posuit vnam diē vel mēsem cū deberet ponere aliū. isto casu nō po terit se corrigere: nisi de errore cōstat p. testes vel alijs modis. l. q. quid astringende. de verbo. obli. et hic q. si functus est officio suo sicut iudex: vt l. iudex postq. de re iudi. et sicut testes. et si indictio ē posita in instrumē to et est erratū nō viciat instrumētū: vt in hoc. §. et licet presumat. dolus in annis dñi quando in eis erratur: q. cōter omnes sciūt annos dñi. iō culpa lata vel dolus est eos ignorare. l. late. ff. de ver. signi. sed indictio nescitur ab omnibus. ita ideo pbabilius psumit error i indictōe. facit ad hoc glo. in. l. si qd in fidi vocabulo de leg. i. et in. l. pe. ff. de reb. dub. ita formaliter dixit Bar. in. l. si librarius. ff. de reg. iur. quicqd dicat glo. in c. inter dilectos de fide instru. et dicit Bar. in. d. l. si librarius. q. si solēni tas nō fuit scripta nec seruata in instrumēto punif notari. vt falsarius secus si fuit seruata: licet non fuit scripta. et sic per p. dicit patet q. error in indictione est tollerabilis et excusabilis: vt hic per Dy. et Barto. et fa. cit in simili qd voluit Imo. in. c. qualiter. el. ij. de accu. in glo. vbi dicit q. testis magis debet recordari de psonis et loco q. de die. nam error te stis in tpe excusabilis est: vt voluit archy. iij. q. ix. c. nihilominus. et Bal. in. l. presbyteri. C. de epis. et cleri. Error tū in annis dñi nō est tollerabi lis fm Bar. in. d. l. si librarius. sed Buil. de cu. et Bar. l. l. i. perator. d. ita boni. dicit q. post instrumētū publicatū: et postq. data est copia parti nō pot. tabellio suū errorē corrigere. arg. eius qd dicimus de teste: et habet in spec. de instru. edi. §. postremo. ver. sed nūq. quāuis bar. i. d. l. si libra rius indistincte velit q. pot. notari. corrigere errorē suū circa idictōez. Alij dicūt q. error q. iuris psumptioe corrigif vt error indictōis semp p. notariū corrigi pot. secus si nō corrigif iuris psumptioe: q. tūc eēt no tarius sibi cōtrariū. itē q. egparat testi sed testis auctoritate iudicis fa. cta p. fide de veritate pot. corrigere igif etē. Sed ego in hoc distinguo sic. aut tabellio nō restituit instrumētū partibus et pot. tūc illū corrigere et aptare vt vult vt. l. si qd decurio. C. de fal. aut restituit instrumētū i publica forma: et tūc aut vult corrigere eodē mō quo corrigif lex et pot. q. habet iuris psumptionē p. se. aut circa aliud circa qd lex nō presumpit: et tūc nō pot. tū dicit ibi Bal. q. addere pot. q. per errorē obmisisset sicut testis. arg. eo. q. no. in au. de testi. §. q. vero. errorē aut partis tabel lio corrigere nō pot. l. ambiguitatē. C. de testa. l. illa institutio. j. eo. et ibi dicit q. pot. addere que per errorem obmisit. sed consuluit Dy. consilio xxxij. q. omīssio indictionis viciat instrumētū. sed error in cōputatiōe nō viciat ex eo q. error in cōputatiōe est aliud q. obmissio indictionis et ideo dicebat idē Bal. in. d. l. imperator. q. si notarius vult corrigere errorem: puta circa indictionem valet instrumentum: q. indictionis er ror non nocet: quia trahif ad cōmutatiōe certi temporis. i. mēsis et diei ergo notarius pot. illū corrigere: q. idē facit ipse q. lex. et dicit Bald. q. opi. Dy. est verior quia maior est defectus obmissionis q. cōmissio erro ris. l. titus. et l. gallus. §. in oibus. de libe. et posthu. et l. Bal. ibi ita dicat tū p. dixit in. d. l. i. q. notari. pot. adere instrumēto illud qd obmisit. et idē Bal. in rub. C. de fi. instru. in. fr. col. in v. sed pone q. tabellio i libe uiatura. que vide oīno vbi distinguit in ista materia. put. s. sed idē Bal. in. l. cū p. poneb. af. ff. d. iudi. dixit circa istuz passū q. aut notari. vult emē dare errorē nō mutata substantia act. et pot. l. act. vba. ff. de regu. iur. sed si mutādo substantiā: et tūc aut nōdū rededit cōtractū in publicā formam

ibi dixi in. l. auriliu. d. mi no. sed video q error si ex prima & co. mittit a notario e tolle- rabilior & pt corrigi vt b & per bar. in d. l. si librari us. ergo mul to magis si omittat idi- ctio: qz e er- ror consistens in omittendo. Et istud di- ctum solet al legari q si no tari in testō vel in instrō aliqd obmit tit vel scribit aliter qz con trahetes di- gerint poti? presumit per errorez illud facere vt cui tet pena falsi ipse notari? qz falsum fa bricare. Ad idē facit vtz spec. in ti. de instru. edi. §. restat circa si ne. & i. §. seq. p. 303. an. & Anto. d. bu. in. c. cū §. de pigno. facit glo. in. l. eius qui in puici am. in ver. d. functi. & ibi bar. §. si cer- pe. vbi si no tarius dicit i instrō titi? si lius & heres sempronij q sempronij sit mortu? ne no tari? videat appouisse fal- sū in instrō d; subaudiri verbū quon- dam: hoc est filius quōdā sempronij. C. Nihil pro- bant. Facit qd habet in l. ij. §. pe. C. de vete. iur. enu. Bal. tñ hic limitauit istū dictū. & i d. auē. qd si- ne. d. testa. vt pcedat solū i testō in scri- ptio: sec? in nūcupatio redacto ad scripturaz p notas visita- tas: qz lz ex ta li scriptura n̄ assumat pro- batio: tñ va- let testm̄ ex se sicut valeret si nulla scri- ptura eēt pfe- cta. & sequit 3mo. in hoc

sicut faciūt amātes qui portant quasdam litteras in quibus cōtinet nomē domine que nō possūt legi nisi a scientibus & ille littere nihil probant? vt. l. sed cū patrono: in fine de bo. pos. Quedam sunt littere & note q̄ sunt in cōmuni vsu vt. v. pro quinqz. & x. p. decē. & similes. & he littere pbāt vt hoc. §. fallit in casibus in quib? lex specialiter disponit: vt scribas extēse & nō p figuras litteraz vt in legibus. §. in cōtrariū allegatis. Notas autē significantes numerū ponit hu. sub littera. d. q̄ busdam ex illis signis non vtimur.

Ex. §. sequenti. C. Quādo destinatum fieri non sit intelligit p errorem omissum ideo vitiat.

Tantundem. Error in conditio- ne quā quis desti- nauit inserere institutionem viciat. hoc dicit i §. sed si sub cōditiōe. si habetis litteraz nollet di- cas q̄ mutat casum. nā cōtrariū loquitur quan- do volens addere: cōditiōe nō addit: hic quā do volens addere addidit. C. Oppo. C. de in- sti. & substi. l. pe. & j. de leg. ij. l. cū pater. §. si. glo. dat plures solu. prima q̄ nō habet p istituto h; q̄ destinauit Alij dicunt q̄ ibi destinauit tñ in animo. hic expresse. By. dicit q̄ erit institutus nō pure nec fm q̄ scriptum est: sed h; q̄ testator destinauit. Tu dicas quādoqz q̄ destinauit adij cere cōditiōem et hoc expresse. quādoqz autē venit ad actū perficiēdi testamētū per errorem illud omittit: tūc institutio viciatur. hoc est casus hic. simile in cōtractibus inter viuos: vt. l. ita sti- pulatus. in prin. & ibi dixi. j. de ver. ob. quādoqz testator nō dixit se expresse cōditiōe: tūc cū institutionē faceret licet postea tunc si omittat dispositio nō vitiatur: vt. l. pe. C. d. in sti. & substi. & l. cū pater. §. si. j. de leg. ij. & l. ij. §. e. ratio ap- paret: quia in primo casu destinauit facere dispo- sitionem & institutionē cōditiōnalē qd non fecit postea. & sic errauit in substantia instōnis: vt. l. i. §. si quis simpliciter. j. de ver. obli. C. In secun- do casu non destinauit facere institutionē con- ditiōnalē: & sic in substantia instōnis nō errauit. sed in. v. idem tractat: teneo opi. By. q̄ itel- ligitur substitutio fm q̄ testator dixit nō fm q̄ notari? scripsit. nō enī errauit testator h; scribens & error scribētis n̄ viciat testm̄ i aliquo: vt. C. d. te- sta. l. error. C. Altiō nota singulariter q̄ error pbatur? qm̄ in tractatu de faciendo testamētuz vel contractum aliquid exprimit postea aliud ē factum. nam intelligitur per errorez: vt hic d̄ eo qui destinauit conditionem inserere qd de neces- sitate intelligitur ante cū de testamento faciēdo tractauit. postea sequitur & nō addidit. l. tūc cū testm̄ faciebat. idem probat. j. prox. §. quod in- tellige: vt dixi in. l. si quis in fundi vocabulo. j. d. le. i. plenius in. l. si ita stipulatus. §. grifogonus. j. de verbo. obli.

Sed si cum primuz. Per- sona instōni adiecta per errorem heres non erit. b. d. C. No. id quod dixi in precedenti. §. q̄ si in tra- ctatu vnū est deliberatum & aliud postea factuz presumit per errorem & nō simulate factum.

Si quis nomen. Sufficit he- redē demon- strari aliter q̄ nomine proprio. b. d.

Si quis ita dixerit. Suffi- cit per sonas esse certas licet distributio portionū ex fu- turo euentu dependeat. b. d.

Heredes. Hic incipit secunda pars principalis que tractat d̄ institutionis effectu & p instrumentum succedit in ius defuncti & plures in dubio intelliguntur equaliter instituti. b. d.

Ex. §. sequenti. C. Institutus in re certa cū hoc q̄ plus petere nō possit nullo alio herede instituto non habet loco heredis vniuersalis. Sed si testator vnum instituerit heredem in certa re: & aliū vniuersalē q̄ erat mortuus & testator putabat viuere: vel de- cessit anteq̄ adiret: ramen instituit in certa re ha- bebit totum. Si autem testator adiecerit q̄ am- plius petere non posset: an tunc habebit totum vide in fi.

Si duo. Plures instituti in re certa: diuidūt sibi hereditatē equa- liter: nisi testator manifestissime aliū voluit. b. d. C. Principuz huius. §. declarabo. j. l. prox. si- nē vero nota dum dicit si modo voluntas patris fa. manifestissime nō refragatur. Ex quo dico q̄ si testator instituit te heredē in fundo: & adiecit q̄ plus de bonis suis petere non possis: q̄ licet non sit alius heres institutus in testamento: tñ n̄ eris insolidū institutus: quia volūtas testatoris tibi manifestissime refragatur vt hic. sed reduce- tur res ad cām intestati: quod probō primo p hunc tex. secundo per rationē: quādo ex verbis testatoris colligit perplexitas seu repugnantia institutio viciatur: vt. l. si ticius. de cōdi. insti. sed hic est huiusmodi. voluit enim ipsū esse heredē in fundo: & non habere plus qd est impossibile nullo alio existente herede: quia ius nostrum nō patit & c. vt. l. ius nostrū. de re. iur. C. Preterea sicut institutio facta in fundo presumitur facta i toto: ita seruo instituto simpliciter presumit in- stitutus cū libertate: vt. l. cū quidam. §. i. C. d. ne- cessa. seruis heredi. insti. sed si testator expres- sit contrariū q̄ eū institueret sine libertate non erit liber: vt. j. e. l. nota. §. si. & in sti. de here. insti. in prin. & viciabitur institutio: vt. l. qz ratio. j. de condi. insti. ita in pposito qm̄ adiecit q̄ plus pe- tere nō possit: nō videtur institut? in totū & insti- tutio viciabitur. probat etiam p. l. pe. §. d̄ iniur. testa. & de libe. & post. l. si posthumus. ver. nam & cum duobus. nam ibi testator dando substitutū in parte videt. phibere ius accrescendi & rupta illa substitutione rumpit testamētum in totum vt dixi in. d. l. pe. pro hoc facit: quia testator po- test probibere ius accrescendi: vt no. in. l. domi- nus. §. quoties. §. de vsufr. coniuncta glo. in vna solutione. C. Restat respōdere ad ea que possūt allegari in cōtrariū & hic est finis. Hadamus ad conuētū domini Baldi. C. Et primo cōtra hoc videtur casus. j. e. l. si ita quis heres institut? fue- rit excepto fundo: vbi exceptio nil operat: ita & illa verba: & plus petere non possis: nihil debēt operari. C. Et ad istum tex. potest respōderi vt sit sensus q̄ duo instituti sint heredes equis par- tibus: nisi voluntas testatoris manifestissime re- fragatur: quia tunc quando voluntas testatoris refragatur essent heredes ex disparibus partib? nō autem q̄ res deducatur ad cām intestati. re- spondeo primo iste intellectus nō est bonus. nā in distributione partū nō est necessaria manife- stissima voluntas defuncti. sufficit enim qualiter cūqz de mente appareat: etiā si in testamento ali- ter sit scriptuz. §. e. l. §. i. sed hic requirit manife- stissima voluntas defuncti ad hoc q̄ res deduca- tur ad cām intestati: & hoc etiam ē probatuz. §. alio rationibus. Ad. l. si ita quis. r̄ideo: ibi dicit

§. facit q̄ vo- luit idē bal. in. d. auē. q̄ sine dū dicit satis eē si vñ tato mō scri- bas. itē qz cō- suctudini est standū. d. l. h; si cū patrono §. si. & ang. b. C. Tantundē error pbat No. qualiter pbet error qz si primo tractatum ē vt res sic aga- tur & postea aliter actū ē presumit er- ror. facit. l. si finita in pn. cū ibi no. ma- xime p imo. d. vā. insect. & dixi p bar. in. l. ita stipu- lat. i. iij. col. de v. obli. et scripsi l. i. itē §. si. §. d̄ pac. & omio vide glo. no. & ibi Bar. in. l. cū pponere. d̄ leg. iij. quā al legat p no. i. l. si librariuf ad si. de reg. iur. & ad itel lectū et qd b no. Bari. et ibi an sit vez vide 3mo. i d. l. cū ppo- neretur. C. Si qz ita. ADDE q̄ pau. de ca. re fert q̄ bal. b p glo. i §. bo- beres dicit q̄ si accusat vel ingratur alio q̄ occi- derit boiem ignotū cui? nomē ignora- tur & qz eēt & vnde esset q̄ procedat accusatio vel ingratia du- mō de corpo- re occisi sit certū: qz sus- scit certitud- do ista q̄ ma- leficiū sit cō- missū & dicit pau. habuif- se d̄ facto bo- non. & q̄ iu- dices p̄tū allegabāt di- ctū bal. bic. C. Si duo: cām intestati Et hāc etiā sentētā q̄ il- lo cāu succel- sio reducat ad cām inte- stati firmat p istū tex. §. r̄- cis. tigr. i. cō- filio suo icap- iaco. allegat

etia. d. l. pe. d. in ius. testa. z. l. posthum. alleg. z. habetur p. bar. in cōsi. incip. mathiol. gra tioli. An ille in stitit. d. hac materia vid. plene p. ang. in cōsi. suis videlicet i. cō. hio suo. ccc. ix. z. hac con clusionē tenz saly. i. l. quo tiens. C. e. et. Imo. in. s. si ex fūdo. s. e. i. repe. quam pōit. j. e. i. fi. ti. z. iō dixit saly. in. l. san cum. in. pri. C. d. ioffi. te. q. testator si poterit phi bere petitiō nē suplemē. ti legitime. z. de hoc vico q. ex. i. s. ceterz. i. auē. vt cum d. ap pel. cogno. z. an possit ius accrescēdi p. biberi. vide aliqd. p. bal. i. l. i. l. x. col. C. qn. nō pe. te. par. z. pte ne ibi in. xix. q. z. an phibi tus a iure ac crescēdi vid. atur eē phi bitus a suc cessione inte stati. vid. bal. post glo. in. l. i. C. de testa. insti. z. ang. ibi ponit ma teriā d. q. h. f. an testator possit phibē ius accrescē di. z. p. bal. i. l. quotiens. C. e. circa. i. col. vbi limi tat i. casu. d. s. ceterū. no. per bar. i. d. consilio inci pi. mathiol. z. ang. i. q. fi. xliij. cū quo p. cordat saly. i. l. quotiens C. e. sed imo. eū repbēdit i. d. s. si ex fū do. z. i. c. ray nuti. z. vid. bal. i. l. si q. ita instituat si legitim. j. eo. z. fede. d. fen. in cōsilio cxxi. z. no. p. saly. j. l. i. C. qn. nō peten. par. in. vij. q. z. et p. ang. in. l. i. C. de test. mil. z.

q. sit heres exceptio fundi. q. d. omnia alia tibi do: excepto fundo que nō do. que verba impor tant vt expressa concessione defuncti nō habeat quod aut nō accrescit sibi hoc nō phibuit testa tor manifeste. vel dic ibi precessit institutio sim plex z. sequit illō excepto fundo qd continet adē ptionez fundi: sed sibi ipsi a se ipso adimi nō po test: vt. s. e. l. sed si in cōditione. in fi. ergo zc. sed in questione pposita nūq. dedit: nisi rem certaz z. prohibuit eū plus petere vel habere. C. Secū do ob. dicte determinatiōi q. nemo potest face re q. leges nō habent locū in suo testō: vt. l. ne mo pōt. j. de leg. i. respon. quedā sunt que depē dent ex volūtate defuncti expressa: vel presūpta z. in his potest facere testator quod vult expmen do suam voluntatē. vt. s. probatū est in iure ac crescēdi: z. in libertate que tacite sequitur seruū institutum. z. pbatur. j. de cōdi. z. demō. l. in con ditione. in pn. s. i. vbi leges que dicūt q. cōditio q. tacite inest nil operat: procedūt nisi de volun tate defuncti aliud appareat. hoc ēt probat in hoc. s. z. ita loq. tur lex nostra. sed in solēnitatib. z. in alijs que nō dependēt ex volūtate defuncti nemo pōt facere q. leges nō habēt locum in suo testamēto. C. Tertio ob. q. dicta vba: z. plus pe tere nō possit zc. vidētur adiecta fauore institu ti. ergo alio instituto nō existēte nil operat: vt. l. peto in pn. j. de leg. ij. respondeo questio pposita loq. tur solū qn. instituit vnū in re certa z. alium vniuersalē heredē nō fecit: tūc enim illa vba: pl. petere nō possit zc. vidēt adiecta fauore veniē tis ab intestato: vt. d. l. peto. s. idem dicim. si. n. autem aliū heredē instituisset q. defecisset: quid iuris sit: dicā in sequētib. questionib. C. Que ro testator instituit quedā in fundo: nec adiecit q. plus petere nō possit: aliū instituit vniuersali ter qui tpe testamēti erat mortuus: lz. testator cre deret eū viuere: vel decessit postea anteq. adiret an ille institutus in fundo sit heres insoluidum. Hic def. q. nō: quia alio instituto vniuersaliter ha betur loco legatarij: vt. l. quotiēs. C. e. z. no. s. e. l. i. s. si ex fūdo. C. Preterea lz. ille sit mortuus tū quia testator putabat eū viuere debet habere perinde ac si viueret: vt. l. quo loco. j. e. Lōtrari um credo q. ille habeat totū iure accrescēdi. naz licet testator dederit aliū heredē vniuersalez nō est manifestissima volūtas eius q. pl. petere nō possit si portio illius deficiat: ergo habebit. arg. l. similes. de testa. mili. z. l. ex militari. s. fi. cuz. l. sequē. e. ti. Et hoc tenet Duil. de cu. s. de cōdi. inde. l. seruo. C. Sed cōtra predicta facit s. de i. ius. testa. l. penul. vbi nō fuit manifestissima testa toris voluntas. solū enim phibet accrescere dā do substitutū sicut hic dādo coheredem: tamen ibi nō accrescit. sed totū reducitur ad cām inte stati. respondeo ibi substitutio rūpis ex cā prete ritiōis z. voluntas legis est manifestissima: ideo posthumus rūpis: vt sibi locū faciat z. sibi rem d. ducat ad cām intestati: vt. l. nā z. fi. in fi. s. de in ius. testa. dixi in. d. l. pe. C. Sed quero qd si testa tor adiecesset q. talis institutus ex fūdo plus pe tere vel habere nō possit: an hoc casu herede in stituto deficiēte sibi accrescit. respondeo dicta v. ba q. plus petere vel habere nō possit: videntur referri. l. rebus sic se habentibus prout testator disposuit. argu. l. qd seruus. s. de cōdi. ob. cau. z. l. fi. s. itē quest. s. de condi. inde. vide. l. paulo calimacho. s. i. j. de leg. iij. Sed si heredis insti tutio deficeret: tūc dicta verba nō vident opera ri: vt. l. paulo calimacho. s. i. Et ideo est aduer tendum: quia quādoq. in institutiōe ex re certa

testator adiecit dicta verba: z. q. plus petere vel habere nō possit z. nullū alium fecit heredē vni uersalē: z. tunc sine dubio videtur dixisse illa ver ba fauore venientū ab intestato vt dictum est. z. sic res reducitur ad cām intestati. Quāq. testator prouidet sibi instituendo heredē vniuersaliter d. eo qui s. m. cogitationem defuncti in oēm casum poterat esse heres: vt instituendo hominē iā na tum: z. tūc fauore instituti illa verba dicta videā tur: vt. d. l. peto. in prin. j. de le. ij. z. intelligeren tur sic plus petere vel habere nō possit instituto ad eunte: vt. d. l. paulo calimacho. s. i. Quando q. testator sibi puidit de aliquo q. etiam s. m. cogitationē suā heres non poterat esse. nisi in vno casu tū: vt quia instituit ventrē vxoris sue si pre gnans erat z. si ad lucē puenerit: z. eo cāu quo p. gnans nō esset: z. ad lucē non perueniret nihil di sposuit: tūc dicta verba dicuntur dicta fauore in stituti si erit. si non erit fauore venientium ab inte stato: vt. d. l. peto. in prin. s. idem dicim. maxi me quādo testator subiūgit q. vult voluntatez suā valere etiam iure codicillorum: z. sic etiā pro uidit venientibus ab intestato.

Ex. s. sequenti. Dicitio postea de necessitate non inducit in teruallum.

Si quis ita. Dicitio postea nō im pediat diem hereditatis z. libertatis simul cedere. hoc dicit. C. No. q. dicitio postea non significat de necessitate inter uallum temporis. z. sic facit ad questionem nota tam per Dy. s. solu. mat. l. fructus. Et possu mus dicere q. hic non est necesse q. detrahatur dicitio postea. nam ē quidam ordo temporis z. q. dam ordo nature. ordo temporis patet: de ordi ne nature do exemplum: vt primo est ignis post ea calor non ordine temporis sed nature. ita in proposito primo seruus postea liber postea he res: non ordine temporis sed ordine nature: qa primo persona debet esse habilis q. sit heres: vt l. si queramus. s. de tes. z. de iure codicil. l. quidā referunt. q. ergo iuriconsultus dicit q. detraha tur postea. l. quo ad ordinem temporis: quia si mul z. semel tempore cedit vtrumq. sed s. m. or dinem nature seu intellectus precedit libertas.

Si seruus. Primo ponit questio nem. se cundo determinat duas alias questiones. tertio reassumit pri mam. secunda ibi: z. si quidem. tertia ibi: sed z. si pure. C. Oppo. C. de neces. ser. l. cuz. quidā. So lu. ibi loquitur quando nullam mētionem fecit d. libertate: hic sic. C. Alterius dicitur hic q. quā do est alienatus vel manumissus possit heres. cōtra. j. de acqui. heredi. l. placet z. l. cuz. propo nas. j. eo. Solu. quidam dicunt q. eum heredez existēte loquitur quando fuit manumissus: vel dicitur alium esse heredem per ipsum seruum. dic tertio q. heres est nomen z. ista vera: z. vide glo. que incipit voluntariam ibi. Vel dic etiam non manumissus zc. domini doc. dicunt contra rium in. l. cum proponas. C. e. sed damno eos p. istum tex. vt plene scripsi in. l. cum fili. j. de le. i.

Alterius. Plures institu bus admittuntur equaliter: vt instituti hoc dicit. hoc intellige q. rum ad hereditatem lz. in fundo habebunt partes nominatas: vt. l. ex fa cto. la grande. j. e. Et ita oportet intelligi. s. l. p. rima. s. si duo. C. Oppo. j. l. propi. Solu. vt gl. ibi.

p. Imo. in. c. i. in pe. col. d. testa. z. p. bal. in repe. l. i. su is. circa vlti. charta. d. lib. z. posth. z. vi de bal. in re pe. c. si pater de testa. i. vi. charta. xliij. col. z. vid. no. p. Imol. ple. ne i. c. raynu ti. de testa. z. p. saly. in. l. quotiēs. i. iij. q. C. eo. per imol. i. repe. d. s. si ex fun do. ad fi. ADDE pul chre ro. p. lxxi. z. an te stator possit phibere ius accrescēdi vide bal. p. lxxiiij. v. li. b. C. Dicta vi deant. Imo. in repe. s. si ex fūdo. quā pōit. j. e. i. fi. tenet prius. ADDE Quid si istitu tus i re certa q. plus ac. va to hēde vni uersali cui he redi iuctū su it onus ca pelle faciēde z. si nō face ret priuatur hereditate in illa hereditas accrescat ipi instituto i re certa: an vō deueniat ad uenientes ab i testato. an vō applicabitur capelle bald. cōsi. ccccxxx vi. iij. li.

Titius. Coniuncti ex re certa habentur pro vno quo ad diuisionem hereditatis faciendam cum alio in futuro. b. d. C. Oppo. j. l. proxi. So. illud pp. co iunctione duorum in eadem re: vt no. s. l. proxi. vltimus scias q. vltimon. videtur dicere q. testator hic apposuit copulam dicendo titius fundi corneliani heres esto: et duo sunt titij illius insule heredes sunt q. quilibet h. tertiam: quia omnes essent coniuncti verbis. Ita dicit L. in. l. fi. C. de impu. et ali. substi. in prima op. qd. no. est verum. nam copula q. cadit inter diuersas orationes no. inducit coniunctionem verbalem: vt. s. qui. mo. vsu fruct. ami. l. sicut in annos. s. ij. dica. j. e. l. itez qd. sabinus. dixi plene. i. l. re. co iuncti. j. de lega. iij.

In equalibus. Etia in distributione partium vltimum dictuz preualet. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.
De dictione eque et equis portionibus. et coniuncti per nome collectiuu sunt plus coniuncti q. illi q. coniunguntur p. copulam.

Atterdum. Dicitio eque facit vt coniuncti cum disiunctis equaliter admittunt. b. dicit. C. No. diligenter de virtute huius dictionis eque et equis portionibus. C. Secundo not. q. co iuncti per nomen collectiuum sunt plus co iuncti q. illi qui coniunguntur per copulam in eadem oratione. nam hic primus et fratris filij in eadem oratione per copulam sunt coniuncti tamen illi filij no. sunt coniuncti per nomen collectiuum hntur loco vnius nisi esset dicitio eque.

Ex. s. sequenti.
Appellatione duarum partium hereditatis veniunt due partes de xij. ideo liberari debet de duabus patribus ex tribus totius.

Paterfa. C. No. q. res est diuisibilis i. infinitas ptes. vt ibi quot voluit. Ad idem. l. si cui. de serui. Itz no. q. res in dubio intelligitur diuidi in duodecim partes. Et per hoc sis cautus in libello et sententijs. si enim petis duas partes dicas de tribus rei totius si enim peteres simpliciter duas partes in dubio intelligitur duas ptes. de. xij. vt hic. nisi aliud appareat. Et si dicis hic loquitur in hereditate certe eo modo quilibet fundus diuiditur: vt. l. quotiens. s. si duo. s. eo. et. C. de lega. l. cum questio. s. si diceres peto duas tertias: vel duas quartas illud est indubitabile: vt. j. e. l. s. fi.

Deniqz. Dicit primo loquitur quando testator legauit vni partem et alteri partem. secundo quando legauit vni totu et alteri partem. tertio quando vni totum et alteri totum. quarto qm pluribus totu et alteri parte Secunda ibi. sed si excesserit. tertia ibi: sed duos quarta ibi: in alio ver. sed si duos. C. Oppo. ad ver. sed et si excesserit. de. l. cum questio. C. s. leg. multa dicuntur p. solutione huius contrarij. veritas est q. hoc debet intelligi q. hic constat q. testator voluit transire ad dipondiu quod apparet si testator dixisset titium instituo in. xij. vncijs in alijs. vi. instituo semproniu. Et hoc q. dixit in alijs apparet q. voluit ad dipondium transire h. hic i. textu no. declarat. distingue ergo quando qz testator relinquit vni partem et alteri parte in fra. assem: et loquitur hic. s. in prin. Quandoqz relinquit vni totum et alteri totu: et no. est dubiu q. concurrunt: vt hac. l. s. sed et si duos. quandoqz relinquit vni totum et alteri partem: et tuc aut

constat q. illud qd. dabit secundo voluit adimere a primo et statim certo. aut no. constat q. voluit adimere: et ita loquitur ver. sed et si. Aut est dubiu. et tunc est distinguendu. aut primo relinquit parte et postea totum. aut primo totum secundo partem: vt no. in. l. cu. questio. C. de lega. facit qd. dicam. j. ad trebel. l. marcellus. et. l. qui quadraginta. et vide glo. que incipit: ex asse constitutos et. dicit glo. no. quantum ad substantiam rei hereditarie: quia in qualibet vncia erit tantu d. substantia hereditatis: q. tum erat primo licet habeat pauciores vncias.

Quis ita. C. Oppo. s. l. proxima. vbi illa vba tertia quarta et similia significant modum portionum non ordinem. Respondeo hoc propter precedentia verba. s. prima et secunda: que sunt mere significatiua ordinis. secus si illa verba non essent apposta. sed alia tunc eent modificatiua: vt. s. l. proxima in fine.

Ex. l. sequenti.
Quando relatiuum quis vel q. faciat vera relationem non simplicem.

Alianus. Relatiuum quis vel qui: in dubio facit veram relationem non simplicem. b. d. C. Not. quod dixi in sumario facit. l. triplici. s. verbo. signi. C. Oppo. q. facit simplicem relationem non veram: vt. l. dominum. C. de iniur. l. iij. de neg. ge. respondeo de sui natura facit veram vt hic. sed vbi resultaret iniquitas debet intelligi q. faciat simplicem relationem: vt in contrarijs. et in sacra scriptura mulier damnauit que saluauit. quod no. quia facit id ad saluandum dicta testium. C. Ultimo no. glo. super verbo partes in fi. glo. Tu dic q. cum cuilibet ex primis reliquit minus: secundo plus: q. hec lex hodie non e. correcta: vt not. per glo. in dicta. l. cum. questio. C. de lega.

De quod sabinus. Dicit incipit tractare aliam materiam quado aliquis est institutus sine patre.

Unde idem. Iste ver. est fortis. casus est q. quosdam instituit ex. xi. vncijs: et duos sine partibus: illa vncia habebunt illi qui sunt scripti sine partibus: et si vnus ex eis repudiat semiunciam omnibus accrescit. hoc dicit. C. Oppo. q. ille solus sine parte scriptus ad illam semiunciam vacante admittatur: vt. l. i. s. si vero quidam ex his. C. s. cadu. tol. Solu. dicit glo. intelligas q. hi duo instituti sine partibus non erant verbis co iuncti. ponendum est ergo q. quilibet erat institutus in diuersis orationibus. Sed contra hoc oppo. s. l. si ita quis heredem. j. e. Glo. soluit optime. Sed op. licet isti non sint co iuncti verbis vt dictum est: sunt tamen co iuncti re: quia ad vnam portionem vocantur Glo. dicit fateor q. sunt co iuncti re inter se: et etiam sunt re co iuncti cum alijs institutis in. xi. et sic omnes admittuntur vt hic in fi. glo. quam vide. istud q. alij sunt co iuncti re est manifestissime falsum. nam distinctio partium facit cessare coniunctionem realem: vt. l. re. co iuncti j. de leg. iij. sed ibi distinctim assignat. xi. vncias. Alij instituti sine partibus vocantur ad vnciam vacantem: et sic non sunt co iuncti re: sed omnes verbis. et intelligebat q. inter institutionem factam de illis qui sunt instituti in. xi. vncijs: et institutionem factam sine partibus est copula ex qua resultaret coniunctio verbalis: quod est falsum manifestis

i Atterdu
s. paterfa. i. infinitas ptes. Adde bal. m. l. codi cillis. s. i. de vsu fruct. leg. et adde qd. legitur et no. i. l. cu. qd. C. s. de lega. ang. ptra in. l. s. functa de vsu fruct.

b i Alianus ad saluati. Et hoc sequitur Ro. l. i. in p. s. de ope. non.

¶ i Tem q' fabinus. §. sed si. Mo. istum tex. in ver. aliter atq; si ita scri...

¶ sine. nam coniunctio que cadit inter orationes non inducit coniunctionem verbalem: vt. s. q. m. o. v. usufr. amit. l. sicut in annos. §. i. C. de cadu. tol. l. i. §. vbi autē. ibi sermonis vnitas zc. j. de le ga. ij. l. nemo. in pri. z ibi dixi. vnde igitur est hoc q' omnibus accrescit. Rū. debemus intelligere q' hic nō sunt coniuncti verbis: vt dixi. isti nō sūt coniuncti re cuz primis institutis in. xi. vncijs: vt dixi. nec inter se: licet enī vocētur ad eandē vnciam hoc nō sufficit ad inducendā coniunctionem realē. sed ita demun dicuntur re coniūcti quādo ad eādem portionē vocantur in solidum ex exp' sa dispositione defuncti: vt. l. i. in fi. z. l. ij. cuz sua glo. z. l. inde neratius. in prin. s. de usufr. accres. Sed isti nō vocantur ex exp' sa voluntate defun cti: quia eos instituit sine partibus: z sic nō sunt re nec verbis cōiuncti quātum ad ius accrescen di. z hoc vult dicere tex. si bene aduertatur: sed quia portio hereditatis deficiēs accrescit institu tus ideo accrescit omnibus. hoc vult dicere tex. hic dum dicit quantum ad ius accrescēdi accre scit omnibus.

¶ Sed si. Mo. q' ille cui reliquuntur reli qua si nihil reperitur nihil ha bebūt. z sic est finis pro hoc mane.

¶ Abinus. Institut' sine par te habebit quod d est ad dipondium. h. d.

¶ X facto. Verba enunciatiua conditionaliter pla ta non inducunt dispōnem. h. d. Dixi plene in. l. ex hac scriptura. j. de dona. Hic ē du plex littera. vna quē nō instituerat: alia quē insti tuerat: z sunt verba testātis: z fm illā posui casū sūmariū. Ad quam op. de. l. ex hac scriptura. j. de do. So. ibi verba enūciatiua proferebantur principaliter pp se: hic incidentur pp aliud: ga conditionaliter. Secundo debes scire q' hec lex legitur duobus modis. qdam formāt questionē an seius q dicebatur institut' admittebat z rñ debatur q nō: z fm istaz posui sūmariū. Alij po nūt q fiat qstio i substituto: et illā reprobāt glo. imo dicit substitutū admitti. ad hoc op. p ditionē d preterito falsa viciat instōnez: vt. l. ij. s. e. ergo h substitutio nō d3 valere. Solu. dic q' hec cōditio

paret ex verbis inferiorib' dū dicit iuxta quātitatē residui. vnde voluit q' residuū victorū bonorū testef erga prioratū: z beneficia. z sic non con cessit q' possit vni vel pluribus relinquere omnia bona que acquisiuit ex dictis beneficijs: vt iā fecit dicit' prior instituēdo conuētū in quo erat p or qm residuum debuit disponere z distribuere alijs ecclesijs a quibus

erat de futuro. f. si heres non erit lz iplicet aliq' pteritū. f. q' eū instituerat. simile in. l. cuz tale. §. pe. de p di. z de. ad idē op. q' illa verba si heres nō erit: debeant intelligi de eo q' pōt esse z non vult esse: vt. l. pater seuerinā: in prin. de condi. z demon. lz h ille q dicebat institutus non pōt ad mitti: ergo nec substitutus. So. vt dixi in d'rio.

¶ Uo loco.

¶ Si iaz mortuo. Ver bator debēt itelligi pinde ac si eēt illd qd testa tor putauit. h. d. pulcher casus est. Mo. p glo. in .l. seruo. s. de condi. inde. C. Et no. istud quod dicit glo. q' verba obent intelligi prout testator putauit. dixi vobis i. l. quot. §. si. duo. s. e.

¶ Rebatius. C. p. hic di citur q' erit li ber z heres. cōtra. j. de vul. z pu. l. qui liberis. §. sub conditione Solu. vt glo. vel dic q' ista conditio dependet ex facto testatoris. vñd non faciendo videtur penituisse. hanc. l. cū se. prosequere vt habes in glo.

¶ I quis instituat.

Est difficilis. l. z diuiditur in duas ptes pncipales. prio pōit qd pōt facere heres institut' in diē certū vel incertū. scōo qd pōt facere iudex secūda ibi: sed si bonorū possessio. Abinus i pos sessionē p dente p ditione pōt oia facere q' cura tor dat' poffet. h. d. fm verā lecturā. C. p. bo. pos. q' petif p dēte p ditionē nō tribuit ius seu iur is effectū: vt. l. ij. §. si sub p ditione. j. de bo. pos. fm tabu. si nō tribuit ius vel iuris effectuz: ergo interiz' nō pōt alienare. Glo. dicit q' illud q' p mittit alienare referē ad eum q' institutus ē in di em certum: z sic habetur vt pure institutus. sed hoc est contra mentē. l. que de vtroq; pariter lo quitur. dic ergo fm Ja. de are. z melius q' bono. pos. interi nō tribuit ius. f. ius resistēs in persona heredis: sed interim pōt alienare vt curator da tus bonis z hoc puto verū per. l. i. j. de iure deli be. Sed cōtra hoc facit tex. qui dicit distrahī tan q' heres. So. fareor q' ē curator distrahī tāq' heres: z eodē mō pōt a creditore pueniri h3 eū

signi. z tex. hic z que in simili dixi in. d. l. ij. z sic verba ista adaptantur ad totum. si ergo non apparet pro quota parte papa voluerit istum posse te stari de bonis ecclesiarum videtur q' totū quod ex dictis ecclesijs fuerit per certum veniat referuandum ipso ecclesijs: z q' remaneamus in di spositione iuris cōis. l. si extraneus. ff. de condi. ob cau. l. si cū dotē. i. pñ. solu. mari. cū similibus. z illa verba de quibuscūq; bonis non intelligun tur q' omnia bona possit relinquere. vnde non intelliguntur de generi bus singulorū: sed de singulis generū. isto modo loquendi vtif glo. i. l. i. in ver. oibus. C. cōi de leg. z in. c. nā cōcupiscētia. de cōsti. z sic papa vo luit q' possit testari de bonis cuiuscūq; beneficij: sed non de bonis omni bus oiz suorū beneficiorū. vide alias rationes ad hunc casum: licet non ad materiā quas posui in. l. demonstratio. in. vi. col. de cōdi. z demō. er go licet dicat de quibuscūq; bonis zc. nō restringitur ad ecclesias in qui bus fuit beneficiatus: z sic nō de omnibus bonis dicti prioratus. z sic di catur residuū importat medietatē tot'. vt voluit glo. cōiūcto tex. in. l. si residuū. C. de distra. pigno. vbi dicit residuū debiti si paratus est soluere z glo. in ver. residuū exponit. i. partem: quo casu appellatione partis ve nit residuū. i. mediū tot'. vt pbatur in. l. nomē filiarū. §. portionis. ff. de verbo. signi. nisi restringatur p adiūctū: q' dicat pars aliqua. q' tunc im portat minus dimidia: vt est glo. valde sing. in cle. i. de foro compe. ADDE de hoc verbo residuū q' ipse cōsuluit consilio. xvij. iij. volu. b s I quis instituat. interim. In heres institutus sub conditione possit interim pendente conditione petere bonorum possessionem fm tabulas: z an facit ius. vide Ly. in. l. filijs matrem. C. de inoffi. testa. z ibi ad eum se remittit Bal.

illa bōa pce pit: ergo nō potuit testa ri d oib' bo nis instituen do dictū mo nasteriuz. vñ videt velle q' illud ver bum residuū importet lu crū qd vict' prior acqui suit d dictis ecclesijs: vt sic in illis di struere z re linquere de beat: vel sal tem dimidia omnium bo norum. z de hoc est text' valde solen nis in. l. ij. C. de heredi. in sti. in ver. nā residui. com memoratio etiam totum admittit vbi si testator in stituit incapa cē in certa portioē z al terū heredē instituit i re siduo ille in stitutus i re siduo videt institut' i to tuz patrimo niū defuncti qz ppria si gnificatio il lius verbi re siduū: vel v bi reliqua: i portat totuz patrimoniu z defuncti. fa cit qd habet in. l. quamq; C. d. testa. m li. z. l. amissi. in prin. ff. de fideiussio. z .l. ei qui. ff. d dona. causa mor. z. l. cete rorū. ff. d v.

cōstia dictauerit z aie saluti viderit expedire qm quo ad ista vba inferiora papa voluit dicere q' residuū bonorū qd pcepit ab ecclesijs reliquat eis h3 qd ab eis pcepit: qz voluit papa q' illd qd pcepit ab vna ecclesia illi ec clesie relinquat istud iportat ista vba inferiora. z sic apparet q' papa cō cedat plenā z liberā facultatē testādi de bonis questis intuitu beneficio rum. tamen restringit illā liberam facultatē in residuo: ideo ē aduertēdū qd erit illud residuū. nā cū ista gratia sit preiudicialis ecclesijs a qb' pce pit bona z ad instantiā sui emanauit dicta concessio. ideo ista gratia restri gi d3 in quātū pōt vt euitetur p iudiciū tertij: vt in. c. super eo. de offi. de leg. c. quāuis. de rescrip. in. vi. l. ij. §. si quis a principe. z. §. merito. ff. ne quid in loco publi. z in. l. nec auus. C. de emanci. libe. z. c. in corrigendis de offi. ordi. z sic licet beneficia principū sint late z latissime interpretan da. l. beneficiū. ff. de cōsti. princi. c. cū dilecti. de dona. c. visio. xvi. q. ij. ta men illud est verū quando agitur de preiudicio ipsius cōcedentis vt dī ctis iuribus. sed qñ agit de preiudicio tertij tūc secus: qz non est de iten tione cōcedentis p iudicare tertio nisi quatenus est expressuz in gratia seu pūilegio. z cū ad impetrationē ist' prioris dicta gratia fuerit concessa se quitur q' in dubio d3 fieri interpretatio p ipsum priorem impetrantem. vt in. c. p eum. de re. iur. in. vi. l. veteribus. de pac. z. l. quicqd astringē de de verbo. obli. lz enī in dicto rescripto dicatur: z de quibuscūq; bonis tam rōne dicti prioratus qz ratione aliorū beneficiorū tuoz que de pre senti obtines z in posterū obtinebis. tñ papa nō cōcessit q' de omnib' il lis bonis possit testari: sed dūtaxat voluit declarare de quibus bonis pos sit testari. qz cū habebat bona questita ex pluribus beneficijs papa indul sit q' de bonis quibuscūq; tam prioratus qz aliorū beneficiorū: hoc ap:

¶ Et si con-
ditioni. p.ela-
matio. Vali-
da e citatio p
edictu gene-
rale in loco
publico et po-
test p hac ci-
tatione fun-
dari iudiciu
ita scribit bar-
to. hic qui sp
allegatur ita
et dicit bar. i.
.l. fi. i. p. n. C.
d iure dibe.
et i. l. i. C. d iu-
re do. impe.
et in. l. fi. eo te-
pore. C. d re-
mis. pigno. ia
co. bu. et bal-
in au. fi. o. s.
C. de edic. di-
ui. et bal. in. l.
quinquagin-
ta. ff. de exe-
cuto. et in. l. p.
scriptoe. C. fi
i. i. s. et i. l. ij.
C. de testa. i
noc. i. c. fi. q
ma. accu. pos.
et i. c. humil.
et in. c. iter. qd
tuor. de ma-
et obed. do.
abb. in. c. fi. d
vi. et ho. cle.
do. card. i. c.
dilecti. de ex-
cep. i. mo. in
c. alberic. d
testi. Roma.
in p. s. lto qd i
cip. p. plena
discussio. do
mi. d. sancto
gemi. i. c. fi.
d elec. in. vi.
Bar. i. extra
vag. ad rep.
me. i. d. bo p
edictu bal. b
vbi dicit se vi-
disse cassari
multos p. ces-
sus. bar. i. l.
iij. ff. de bo.
au. iud. pos.
ang. i. tracta-
tu de inueta-
rio. et add. cir-
ca. q. bar. hic
q. dicit In-
no. i. c. fi. qui
ma. acc. pos.
q. vbi e cert.
heres ille citat
d. e. id. e. volu-
it Jo. an. i. c.
fi. d. elect. in
vi. alias aut
sz qd etia di-
xit bar. h. no
e. et satisfactu
p. generalem
citationem. l.
fi. diu. et ibi
ange. ff. ex. q.
cau. in. pos.
ea. t. fi. sue-
rit citati hi
quos tagit p
ma. ca. succes-
sionis valet
iux. illud qd
decidit tex. i.
.l. i. s. dnucia

de Ja. de are. C. Mo. et diligenter q bo. pos. q
datur pendete condicione tribuit administratio-
ne illa q copetit curatori bonoz. C. Op. quilibz
pot vderere re aliena: vt. l. re aliena: de cotrahen.
emp. So. pot alienare et dnuum trasseret vt hic
qd no est in alio alienante re alienam. C. Alteri
oppo. q. vere vendat re aliena: vt. l. ij. s. fi sub co-
dicione. j. de fm tabu. So. ibi in omnem euentum
habiturus erat filius hic non erat heres habitu-
rus in omnem euentum.

Sed si bonorum. Dic loqf
facere iudex aliquo instituto sub condicione et
subdiuidit: q: prio loqur d instituto sub pditoe
potestatiua. secudo de instituto sub condicione ca-
suali. secunda ibi: ite si condicione. Si institutus
differt condicione potestatiua implere ei ad hoc
per iudice terminus statuetur. b. d. C. Op. et vi-
detur q no sit necesse q iudex statuatur tempus:
quia lex statuit q impleat q primum pot: vt. l. hec
conditio. de condi. et demon. Glo. sol. notabili-
ter: ibi in legato: hic i instituto heredis. ita tñ q
in instone heredis est maius piculum. ideo he-
res non est ita grauadus et hactz Be. et Ly. C.
de insti. et substi. l. i. dixi. in. l. suus quoqz. s. i. s. e.
C. Quero qd vult dicere tex. q ptor mutet edi-
ctum suum. Glo. dicit q no habem sed credo
q habeamus. na extraneis ad petendu bo. pos.
pretor indulget cetū dies: descendenti anūm
de illo edicto loqur hic q ptor dz mutare statu-
endo tātū tēpus qm p illud edictū statuit et nō
minus qd no. multū. probat in. l. ij. j. de iure deli-
be. et l. i. s. largius. de suc. edi. qd e menti tenēdū
quia assessores in hoc multū erant statuēdo mi-
nus tps ad deliberādū an velit adire vel nō. Et
sic no. q si iudex facit aliqū citari vt sciat si vult
esse heres vel nō dz dare tantum tps qm daf
ad repe. bo. pos. Et nō pot minus tps statuere:
vt. ll. prealle. et per hoc mille pcessus deuastabū-
tur. C. Quero qd erit elapso termino dato a iu-
dice. Rñ. videbitur defectus conditio. vt hic nec
est locus illi distinctioni q fit in. l. qd diu. de acq-
bere. Rñ. enī pot hic iudex adire cū nondū erat
purificata institutio. simile in. l. fi heres. j. de bo.
au. iudi. pos. C. Ultimo no. q instituto sub co-
dicione pratiua nō solū pot statui i ps: vt impleat
condicione: sed et potest statui tēpus infra qd ade-
atur hereditas: vt hic dicit tex. quod pro tanto e
aduertendum: quia statuatur tēpus eo tempore
quo non potest facere vt possit implendo con-
dicionem: et ideo hoc fit.

Ex. s. sequenti.
C. An sufficiat generalis p. clamatio qñ credito-
res volūt agere contra bona hereditaria et non
reperitur heres.

Item si conditioni. Prio
vnum dubium. secudo vnā questionē circa illud
secunda ibi: si sub condicione. Pendete conditoe
casuali iudex statuet terminū infra quē si nō peti-
tur bono. pos. vel hereditas adeatur creditores
in possessionē mittent et curator bonis pstituet.
b. d. C. Mo. qd debent facere creditores pendē-
te condicione istōnis. C. Quero qñ creditores
volūt agere cōtra bona hereditaria cū nō repia-
tur heres: an sufficiat generaliter p. clamatio: si
quis velit esse heres cōpareat et. fm formā. l. fi
eo tpe. de remis. pig. Aut est necesse q citent ali-
qui noiati. Rñ. noiati citari debere illos q p-
mum gradū obtinent et ad quos hereditas per-
tinet: et inuuit hoc tota lex que vult citari sub-

stitutum sub condicione. pro hoc. j. de suc. edi. l.
i. s. i. et s. largius. et expressius in. l. i. s. pe. de ve.
inspi. C. Quero qd vult dicere tex. nisi infra cer-
tum tēpus hereditas obtigerit aditaqz fuerit. p-
mo quod dicit hereditas obtigerit: intellige p
bo. pos. fm tab. et sic possit heres a creditoribus
conueniri tāqz curator datus bonis: vt hac. l. in
prin. fm Ja. de are. et quod sequitur aditaqz fuerit
intellige post existentē pditionē. C. Quero dicit
tex. et iteri et. Quero de quo tēpore intelligitur
istud interim. Rñ. potest intelligi. i. inter primā
dilationē datā heredi. vt. l. ait pretor. de iure de
libe. vel pot intelligi interi. i. postqz creditores i
possessionē fuerint: vel anteqz hereditas adeaf.
argu. l. fi. cui. j. ex qui. cau. in. pos. ea.

Ex. s. sequenti.
C. Quādo per curatorem datū bōis possint vē-
di res tempore periture.

Si sub condicione. Bini-
ditur i
duas partes. primo format vnā questionē cir-
ca predicta et eam determinat. secudo circa suā
determinationē tollit vnā dubitationē. secun-
da ibi. et ideo. C. In prima parte sic pono casuz
dictum est. s. q per curatorem venduntur que
sunt tempore peritura. quero an per curatorem
possunt vendi res nō periture: vt satisfiat credi-
toribus. Rñ. ideo q: si est graue es alienus: vt
q: debet sub pēa: vel q: debet reipublice q tota
die molestat: sicut dicim i curatore datovētri.

Ex. s. sequenti.
C. An eger et impeditus teneatur mittere pcur-
ratorē. Et an cū agis p bōa defuncti mō de quo
hic p secūdū decretū vandō fit curator q vdat.

Et ideo. Iste ver. legitur hic in gl. tri-
bus modis de primis duobus
non curo. assumo tertium ibi. vel melius fm gl.
fm quam hoc dicit. Aduersus facta per tales cu-
ratorē non restituitur pupillus: sed absens vel
aliter impeditus. b. d. C. Op. s. de mino. l. i. inte-
grum. So. glo. pupillus non restituitur: vt ibi:
sed absentes et impediti sic: vt hic et l. i. in fi. s. ex
qui. cau. ma. et l. in possessione. s. cum dicitur ex
qui. cau. in. pos. ea. et fm hanc lec. posui summa-
rium. ista non placent mihi: quia. l. in integrum
de qua glo. facit mētionē dum loquitur de pupil-
lo qui non restituitur de eo qd factū est ante ad-
itam hereditatē cuz interim: tūc non fiebat cōtra
pupillum: sed cōtra hereditatez: que interim re-
presentat psonā defuncti maioris: et eadez rōne
videt q nō deberet subueneri absentibus vel i-
pedito de eo qd sibi añ aditā hereditatē fieret: et
leges hic allegate in glo. loquuntur de eo quod
fit in bonis eorū absentiu: vel aliter impeditoz.
C. Secudo mō legitur alibi in glo. j. ex qui. cau.
in. pos. ea. l. fi. diu. fm quam pone sic casum. Bi-
citur. s. q fit venditio: vt satisfiat creditoribus:
sed videtur q debeat differri et expectari. Ad h
respondet iuriconsultus et dicit q illud quod
dicitur de dilatione est verum in illis qui sunt ab-
sentes ex causa iusta vel iusta causa impediti: sed
s. precedens loquitur in presentibus qui detra-
ctant perere bo. pos. hoc dicit. C. Tertio modo
legit Ja. de are. hoc modo. Dicitur est. s. q bo-
na venduntur per curatorem datum bonis. Lon-
tra immo videtur q per ipsos creditores debet
fieri venditio bonorum: vt. l. fulcinus. s. i. C. ex
qui. cau. in. pos. ea. Rñ. per creditores potest fie-
ri venditio contra debitorem latitantem. sed
quando debitor non latitat sed est absens vel le-
gitime impeditus: tunc fit venditio p. pcuratorē

ri. ff. d. ven. et
spi. et ibi vide-
et iō aduoca-
ti nō dirigūt
libellū in ge-
nere p volen-
te eē herede
aliqui defū-
cti: s. faciūt si
gallatiz regri
illos quos p
rima cā suc-
cessionis tan-
git. et cuz cō-
parent in in-
dicio faciūt
eos interro-
gari si volūt
esse heredes
talio defūcti
vt hic p an-
ge. post bal-
ADDE an
sufficiat ge-
nerale p.ela-
ma bal. cōn-
ccxiij. ij. li. et
per abba. cō-
silio. lxxij. li.

causa cognita. h. v. **Quero** qd vult dices rex. sine dilatioe. dic ut in glo. **Quero** utru eger et impedit tenet mittere pcuratores. Glo. uidef dicere q sic: uel patet missione uel ueditionez. Quod dicit d mittedo pcuratorē. dic plene per **Ly. C. de tes. mili. l. i. dixi in. l. i. de diuer. z temp. pscip. z q dicit patitur ueditione:** itellige p curatore datū bonis: ut. l. in possessione. §. si. j. ex qui. cau. in pos. ea. **Pōt** quarto modo legi. dicitū ē. s. q curator pōt uedere. **Quero** utrum eo tēpore quo curator uedit erit necessariū decretū iudicis uel possit sine decreto uendere: re spōdet iuriscōsultus i primis dicitis. §. ē neceffe q sit cause cognitio z decretū iudicis ut i pupillo z alijs absentibus. z ista lectura pbatur i. l. ait pretor. z. l. ij. de iure deli. **Ultimo** tene menti q quādo contra bona defuncti agitur p secūdū decretū: hoc modo debet interponi q detur curator bonis qui uendat: ut hac. l. patet.

Titius. Nota q substitutio vulgaris fit hōis affirmatiuis. z dic ut dixi in. l. i. de vul. z pu. **Secūdo** nota q eodē mō fit substitutio i legatis sicut in hereditate: ut hic. z. l. ut hereditibus. de leg. ij.

Te solum. Si prima institutio est plena secūda i eodē testamēto facta nihil operat. z idē ubi sub pluribus cōditionibus disiunctiue relinquitur. h. v. **Opp.** q ultia institutio d3 ualere: ut. l. nā ad ea. j. de cōdi. z demon. **Dicit** glo. z no. aliud i instōnibus in quib3 preualet institutio plenior: ut hic. aliud i legatis in qbus preualet ultima uolūtas. **Opp.** j. e. l. si quis ita scripsit. So. dicit glo. ibi habebat coheredē hic nō. **Tu** dic q ibi loquit qn pro parte pure z p parte sub pditione. hic quādo primo pure: secūdo sub cōditioe. **Opp.** de. l. si heredi plures. de condi. insti. So. glo. itelligit hāc pditionē esse positā separatim nō copulatiue.

Ita quis. Varietas ordīs institutionez nō vitiat. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.

Si testator legauerit cuiuslib3 sue filie q uidua fuerit centū: an ad legatū admittētur ille que uide erant tpe testamēti: an solū ille q postea contigerit uiduari. z de uerbis collectiuis z distributiuis. z an si plures igrediāt castrū omnes debeant hēre pmiūm statutū p ciuitatem. z an stāte statuto q quicūq3 cepit uexillū florentinorū habeat centū si duo accipiāt nec appareat q3 p̄rio simul habebūt centum.

De articulo. Nomē qsq3 pprie ē collectiū: sed fauore institutionis ut distributiū assumit. h. v. **Diuiditur** i tres ptes. **Primo** ponit hōrū ppriā significationē. secūdo dicit mētē seruandā. tertio ponit q̄lis mens in dubio p̄sumat. secūda ibi: in quo puro. tertia ibi. s3 humani. **Et** est aduertendū q qdā habent hic quisq3: z ista est bona littera. **Alij** habent q̄ quis: z ista nō est bona: qa dicitio q̄ quis est uere distributiua: ut. j. dicam. **Opp.** z uidef q hec institutio nō ualeat: ut. l. i. j. de his q pro nō scrip. **Dicit** glo. q hec hōba scriptū habuit z c. cōferuntur i p̄terito: ibi i futuro. z iō ibi nō ualeat: qa cōferunt i alienū arbitriū. **Extra** hōbū habuerit reperit in p̄terito z in futuro subiunctiui: s3 in ultimis uolūtatibus tale hōbū qd reperit in p̄terito z in futuro: d3 itelligi in futuro: ut. l. si ita scriptū

fuerit. z. l. solem. de cōdi. z demon. So. d3 itelligi in futuro nisi dispositio uitiares: ut hic. arg. l. quoties. de hōbo. obli. **Dices** tu hoc ē cōtra. l. i. i. si. de his q pro nō scrip. ha. So. ibi subaudi p glo. scriptū habuerit. i. i. tabulis quas fecit: z sic de necessitate ad futurū refertur. **Et** ista sunt utilia ad questionē testator legauit cuiuslib3 sue filie que uidua fuerit centū: querit an ad legatū admittent ille q uidue erat tēpore testamēti: an ille quas postea contigerit uiduari. **Terre** ex p̄dictis p3 q in dubio in ultimis uolūtatibus hōbus fuerit d3 itelligi i futuro subiunctiui. **Opp.** dicitur hic q si vnus scripsit erit heres. contra. C. de impu. z ali. substi. l. quāuis. So. glo. q ibi ineq̄litas tollit cōtrariū. **Vel** dic q ille leges nil ad p̄positū. nō enī dicit ibi q in p̄sona unī ueniat z in p̄sona alterius nō substitutus admittat. **Vel** dic q ibi fuit oratio copulatiue cōcepta z sic requirit cōcurfus utriusq3. hic fuit dicitio quisq3 q assumit distributiue. **Opp.** C. de ipu. z ali. substi. l. cū quidā. So. ut i glo. uel dic q fauor filiorū illā interpretationē admittit. s3 certe idē eēt i quolibet unde cessat ratio glo. vt. l. heredes mei. §. cū ita. j. ad trebel. z iō solue qa ibi fuit usus testator uerbo mere collectiue. hic hōbo qd similitudinē h3 cū distributiue. **Querit** glo. an iste filius habebit totā hereditatem. dic ut in glo. **Preterea** querit glo. qd si uterq3 scripsit heredē. similiter dicit in glo. **Opp.** z uidef q differat quisq3 z ois: ut. l. si pluribus. i. prin. j. de leg. ij. So. ibi loquit i distributiue qlibet qd differt a dicitioe ois. z differūt i hoc. nā qlib3 attribuit cuiuslib3 insolidū. ois attribuit simul z collectiue: ut. l. si pluribus. in pri. j. de le. i. z p hoc. l. nō distinguem. §. cū plures. s. de arbi. qd itellige uerū si p̄ferat i plurali: ut oēs hōies ferūt lapidē s3 si i singulari: ut ois hō fert lapidē: tūc ē distributiū sicut qlibet: ut no. s. de sta. ho. l. iij. z ē casus. j. de iure fil. l. mochis. z ibi no. **Opp.** de. l. si creditores. z qd ibi no. C. de pac. Rñ. ibi loq̄t in dictione qsq3: que ē idē qd qlibet. hic i dictione qsq3: que ē idē qd ois. **Opp.** de. l. q liberia. §. hec hōba. j. de vul. z pupil. So. ibi loq̄t i dicitioe quisq3 que ē distributiua: ut ibi z. l. si. C. de ipu. z ali. substi. hic loq̄t i dicitioe qsq3 que ē collectiua: ut hic z. l. si necessarias. §. si annua. s. de pi. ac. **Et** aduerte ne quedā glo. que ē i. d. §. si annua. te decipiat: qa glo. uidef ibi dicere i dicitioe qsq3: quod nō ē uerū qa tex. dicit qsq3 sic in collectiue qsq3. **Opp.** de. l. si necessarias. §. si annua. ubi stat i ppriā significationē collectiui. So. hic fauore institutionis trahit ad ppriā significationē: secus si tractaret d odio: ut ibi. **At** igit ista materia liqueat scias q quedā sunt noia collectiua: quedā distributiua. collectiua ut ois qsq3: ois ē collectiua: ut. d. l. nō distinguem. §. cū plures. z no. in. l. si pluribus. j. de leg. ij. z hec dicitio qsq3 etiā est collectiua s3m ppriā significationē. tñ ubi tractat de fauore institutionis sumit iproprie ne percat: ut hic. **S3** quare magis sumit iproprie dicitio qsq3 q̄ dicitio ois. Rñ. hoc ē ppter uicinitatē quā h3 cū dicitioe qsq3 z cū dicitioe quisq3: z cū alijs distributiuis. **Distributiua** uero quedā sunt distributiua simplicia q̄dam duplicia. simplicia sunt ut qlibet z quisq3: **Quare** appellant simplicia. rñ. quia unū uerbū tantū requirūt z rem cuiuslib3 attribuūt insolidū. hoc ē uerū nisi natura rei repugnaret: ut si dicerē quilibet uestrum mihi heres esto: qui nō possunt esse insolidū. arg. huius. l. in fi. **Itē** est natura istorum distributiua ut requiratur cōcur

b De ar
h ticulo.
an ad legatū
uide ēt no. p
Imol. m. l. si
ita legatū. j.
de cōdi. z d
mon. z ibi vi
def tenere
cōtra bar. h
z uide. l. si tā
facta. d p̄di
z dmo. z qd
in simili no
bal. i. l. si. i. fi.
C. de sen. q
fi. cer. quā. z
tex. in. l. sole
mus cuz ibi
nota. de con
di. z demon.

Et iō. qui
uendat. uide
bal. idē tenē
tē in. l. si. in
prin. C. de
ma. test. z vi
de q dixi p̄
bar. i. l. si plu
res. ff. de cu
ra. bo. van. z
idē tenz no.
bar. i. l. si bo
na. C. de bo
auc. iudi.
pos. secus in
p̄mo decre
to. z adde
bal. i. rub. C.
de success.
edic. in vlti
col. z no. per
ang. z imol.
i. l. ad diē de
vb. obli. z p
bal. i. rub. C.
de success. edi.

a **Attribuunt.** de hoc dixi post **Imol.** in d. l. qui filiabus.
 b **De format.** Et ad hac. q. vide no. p. ang. et **Imol.** in l. si ei qui nouissi-
 mus. j. ad trebel. et in l. qui filiabus. de leg. l. adde qd no. bar. in l. si ne-
 cessarias. §. si annua. de pigno. acti. et in hac. q. doc. uariat ut plene no. p.
Imol. in d. l. q. filiabus. Itē facit ad. q. q. stāte staturo q. primogenit. suc-
 cedat in re-
 gno si duo si
 mul nascant
 ambo succe-
 dant de qua
 per Jo. an. i.
 addi. spec. in
 ti. de seu. in
 addi. magnif
 et p. bal. i. au-
 tenti. in testō
 .C. de colla-
 in. l. in qbus
 .C. de secū-
 nup. et i. l. et
 duobus. de
 vul. et pupil-
 et qd no. l. l.
 intus. C. de
 fidei. liber. et
 bal. in. l. ex
 hoc iure. in
 .v. q. d. iusti.
 et iure.
 c **Unus sta-**
 tutū. de quo
 p. **Imol.** l. l.
 qui filiabus
 .§. i. j. de le-
 ga. i.
 d **Itē veri-**
 ficant. Add
 qd habet in
 .l. ancille. C.
 de sur. et q.
 dictio vter
 attribuat a-
 ctū vbi culli-
 bz isolidū est
 tex. et ibi bal.
 in. l. si apud
 .C. d. appel-
 et de dictioe
 neuter. vide
 glo. cū tex. i.
 .l. pe. ff. rem
 ra. habe. Et
 de dictione
 uterq. vide
 glo. in. l. cre-
 ditō. §. si du-
 obus. ff. mā-
 da. et glo. l. l.
 ff. sinatez
 .§. co. ad fi-
 nē. et ibi oi-
 no bal. C. de
 bo. que libe-
 et glo. et bal.
 in. d. l. rescri-
 pto. §. si pa-
 cto. de pac.
 e **Ala in-**
 stitutio
 si reli-
 quit. Ex hoc
 habetur ille
 magn. arti-
 culus utruz
 uerbu3 relin-
 quo: quod ē
 obliquū tra-
 haf ad dire-
 ctā institutio-
 nē hoc est ut
 pinde sit ac
 si dixisset isti-
 tuo. et sic an-
 et qd sufficiat
 dicere in te-
 stamēto per
 alia vba qz
 p. vbu3 insti-
 tuo: hoc est
 utruz possit
 dicere talem

suo oīum ad quos referat: alias esset falsa oīo: ut
 .d. l. nō distinguemus. §. cū plures. et l. si credito-
 res. C. de pac. et no. in. d. l. si plurib. j. de leg. ij.
 Quedā sunt distributiva duplicia: ut quisquis si-
 quis quicūqz. ista semp requirūt duo vba ut p-
 bāt iura que. j. allegabo. Itē ista attribuūt rem
 cuiuslibz isolidū sicut pcedētia: ut. l. q. filiabus. §.
 i. j. de leg. i. tñ in hoc differūt: quia nō requirūt
 cōcursum oīum sicut pcedētia: sed uerificant in
 uno uel etiā in oibus: ut pbat exp̄sse i. distributi-
 uo si qz. in. d. l. si necessarias. §. si annua. in fi. §.
 probaf in distributiuo qz quis: ut. l. q. liberis. §.
 hec vba palleata. et l. ex duob. §. i. j. ti. i. pbat
 i. dictioe quicūqz. i. l. edicto. in prin. et l. ait diu.
 in prin. j. de iure fil. Quid uolo dicere. Dicitio
 quicūqz et quecūqz uerificant i uno et i oibus: ut si
 dico qz quis uestrū audit et c. si un. audit uerifica-
 tur. Item si oēs audiūt uerificat. C. s. op. d. l.
 ab oibus. in prin. de le. i. et l. si quis in fundi uo-
 cabulo. e. ti. Rū. ista vba distributiva duplicia si
 actū primi uerbi isolidū nō distribuūt nec actū
 secūdi: ut. d. l. secus si primi vbi actū distribuūt
 isolidū: tūc enī distribuūt actū secūdi isolidū:
 ut. l. qui filiabus. in fi. j. de le. i. C. Itē habemus
 relatiuū qz uel qui qd aliquādo ponit distributi-
 ue: ut quādo ascendēs est terminus cōis: et tunc
 qz uel qui. quādo ponit distributiuē attribuit i-
 solidū et unū requirit et nō plura: ut. l. si fuerit. j.
 de re. du. hoc ē uerū nisi de mēte disponētis aliō
 appareret: ut. l. ex duobus. in prin. de vul. et pu.
 et l. qui duos. de re. du. nā quia i hereditate ul-
 ti mi decedētis deberet repiri hereditas primi. iō
 in ambobus moritibus uerificat illa oīo ex p̄su-
 pra uolūrate defuncti. C. Henio ad. q. de pluri-
 b. intratibus castrū simul. quā **De format.** i. l.
 qui filiabus. §. i. j. de le. i. et Ja. de are. i. §. nos aut
 i. p̄hemio digestorū. an oēs debeāt habere pre-
 miū. et in ista. q. habes cōsiderare p. que vba loq-
 tur: ut si dicas qz quis uel si quis uel quicūqz pri-
 mo igressus fuerit habeat centū. et certe si oēs si
 mul igressus uident oēs primi: ut in prima cō-
 stitutione digestorū. §. discipuli. et iō quia actus
 p̄mi uerbi cōpetit cuiuslibz isolidū qlibz habebit
 centū isolidū: ut. l. q. filiabus. §. i. j. de le. i. et istō
 nō eēt dubiū si p̄miū cōsisteret in re q. plurib. po-
 test dari isolidū ut quātitas. sed si pluribus nō
 posset dari isolidū: ut talis equus: tūc facerēt p-
 tes p. cōcursum. Si nō fuit staturū factū p. distri-
 butiuū quis uel qui: ut qz dixit quis uel q. p̄mo
 intrauerit: tūc ex p̄pria significatione nullus bz
 habere: ut. l. si fuerit. j. de re. du. s. ex mēte dispo-
 nētis ē aliud: ut. l. semp. §. negociatores. j. de iu-
 re imū. C. de pallatis. l. si. li. xij. Et ita sentit Ja.
 de are. i. p̄ma cōstitutione digestorū. S. iuxta hoc
 quero an in ciuitate p̄farū tpe cōsiliatus ciuitatis
 lucane quo tēpore ibi actu legebā factū fuit unū
 staturū q. quicūqz accepit uexillū florētiorum
 habeat centū: duo acceperūt: nec apparebat qz
 primo. et dñs Frācisus tigrini erat de ancianis
 et scripsit mibi et ego respōdi q. ista qd nō ē simi-
 lis pcedēti. nā plures possunt igredi castrum et
 uerū ē quēlibet eorū igressus ē isolidū: s. actus
 capiendi baderiā nō cōpetit cuiuslibz isolidū s.3
 pluribus simul. et ista vba qz quis cepit uexillum
 debent intelligi in prima captura: ut. l. boues. §.
 hoc sermone. j. de v. sig. et sic debet attribui oī-

beredem relinquo: cōis est cōclusio q. sic ex quo si dicit talem heredē re-
 linquo: censet esse heres sup vniuersitate bonorū. secus si dixerit talē he-
 redē relinquo sup tali re. de q. uide no. p. eūdē in. l. his vobis. j. e. vide glo. i.
 aut. de heredi. et sal. i. §. si vō nuilo. i. v. relictus p. **De bar.** et **Imol.** in. l. co-
 gi. i. prim. i. ver. et generaliter. p. illū tex. j. ad trebel. et uide tex. et bar. i. l. di-
 u. et ibi bal.
 .j. d. testa. mi-
 li. et bal. et fa-
 ly. in. l. qm i
 dignū. C. de
 testa. et ter. in
 .§. aliud qz
 capitulū. in
 eto. s. ceter.
 i. aut. ut euz
 de appella-
 cogno. et
 bar. i. l. cēna
 rio. in fi. de
 vul. et pu. et
 glo. l. l. si pa-
 ter de testa.
 in. vi. quā se
 quis ibi bal.
 et eaz sequit
 Jo. an. anto.
 de butri. et
Imol. in. e.
 Raynatus.
 de testa. et fa-
 ly. i. l. qm i.
 et ibi moder.
 .C. de here-
 isti. et in aut.
 nouissima. d.
 inoffi. testa-
 et bal. i. l. j. i.
 .ij. col. C. de
 bo. poss. fm
 tab. et Ja. de
 are. et pe. et
 bal. in. d. l. q.
 tiens. et doc-
 tholofianut
 refert Bal. i.
 .l. fina. C. fa-
 ber. et domi-
 card. i. dicto
 .c. raynut.
 ADDE de
 vbo relinquo
 bar. p. c. i. i.
 pau. de ca. cō-
 sili. c. xxxv
 ii. incipite in
 dei noie i ca-
 su p̄sent. an
 ge. cōs. l. xxx
 vii. incipien-
 te petrus de
 urbe. et pau-
 de ca. cōs. ce-
 cxi. p. aley-
 consi. l. x. u-
 volū. d. car-
 consilio. l. i.
 f **Disputa-**
 ut hic. q. de
 ista. q. habet
 p. bal. in. l. ca-
 ptatoria. C.
 d. testa. mili-
 et in. l. huma-
 nitatis. l. iij.
 op. C. de im-
 pube. et imo-
 i. repe. l. i. §.
 si ex fundo.
 quā ponit in
 fi. hui. et reli-
 qua dic ut fi
 p. **Imol.** et vi
 de **Bar.** hic
 in fi. et quid
 ista vba ope-
 retur ad sen-
 sum sapiētis
 adde qd di-
 cūt doc. arg.
 istius tex. et
 eozū que die

bus: ut in pluribus portatib. trabē. s. ad. l. aql.
 .l. vulneratus. in fi. et sic debebūt illi duo habere
 totū simul nō qlibz isolidū. ar. d. l. iij. j. de le. i. et
 hoc de distributiuis uniuersalib. Sūt etiā qdā
 distributiva particularia: ut alter uter et similia. et
 dicitio uterqz distribuit iter duos sicut dicitio qli-
 bet. nā requit cōcursum utriusqz et cuiuslibz re attri-
 buit isolidū: ut no. i. aut. de iudi. §. hoc aut. col.
 .vi. et e. ti. §. neqz. et s. de excu. tu. l. si qz duos. §.
 est aut. p. hoc tex. in. l. cū quidā. C. de ipu. et ali.
 substi. et p̄dicta vba fm p̄pria et uerā significatio-
 nē. Quāqz iproprie sumit. f. p. altero. vt. l. rescrip.
 .§. si pacto. s. de pac. et l. si. §. cū aut. C. de bo. q.
 libe. De dicitioe alter de dicitioe alteruter et de di-
 ctione uter dic q. iste uerificatur in altero tātū:
 et dñam in his collige per ea q. no. j. de le. i. l. si
 extoto. §. i. et s. de ferijs. l. i. in fi. et l. uter. ex fra-
 tribus. j. de cōdi. insti. et s. e. l. ticius. de dictione
 utrolibet. dic ut. l. arbor. §. si de uestibulo. s. cōi-
 diui. de pluribus alijs possumus dicere: ut quā-
 tūcūqz et c. dicemus in. l. balista. j. ad trebe. et de
 multis uidebimus. j. de cōdi. et de. l. i.

Ex l. sequenti.

Can faciens testamētū possit disponere ut fiat
 ad cōsiliū sapientis et qd possit sapiens facere
 uigore dictorū vborum et si pater reliquit filie cē-
 tum ad sensum sapiētis an sapiens poterit adde-
 re iure institutionis et dicit q. non. et quid possit
 facere sapiēs i legatis et i contractibus uide: ibi.
Quero quid. Et an notarius q. debet conscribere
 instrumētū cū cōsilio sapiētis obeat ponere dicta-
 men sapiētis sub die sub quo factum fuit testa-
 mentū uel sub die sub quo sapiēs dicitur: ibi. S.3
 quero. Et an possit compromitti ut ferant tan-
 tum sententiam secundū cōsiliū sapientis: ibi.
Quero. Et an ualeat institutio talis. istituo pau-
 peres christi quos talis eliger: ibi. **Ultimo.** Et si
 dicat instituo pauperes quos. S. elegerit quis
 interim conuenietur: ibi. **Quero.** Et an sit uerū
 q. quando precessit clausula derogatoria q. in
 secūdo testamento sapiens poterit ponere non
 obstatē tali testamēto uide in fi.

Ala institutio.

uolūtas non debet ex alieno arbitrio pendere.
 hoc dicit. **Opp.** de. l. si fideicommissaria. j. de fi-
 deico. lib. So. ut in glo. circa fi. **Opp.** de. l. i. in
 prin. j. de le. ij. So. ut ibi uidebitis. **Quero** q.
 dam fecit testamētū et dicit q. vult q. ad sensum
 sapientis fiat. **Glo.** distinguit. aut substantia reli-
 cti confertur in personam sapientis et non ualet
 secus si non substantia relictū: ut glo. dicit. **No.** et
 go q. substantia relictū non potest in alterius ar-
 bitrium conferri: sed dictatio scripture sic. et Ja.
 de are. procedit ultra glo. querendo quid pote-
 rit iste sapiens facere. et dicit q. si precessit testa-
 mentum in quo fuerunt uerba derogatoria po-
 terit sapiens addere non obstante illo testamen-
 to in quo talia uerba et c. Item si reliquit filie po-
 terit addere sapiens iure institutionis q. sit de
 solēnitare et alias non ualeat. non dicebat plus
 Ja. de are. **Ry. mal.** disputauit banc. q. quādo
 reliquit filie centum ad sensum sapiētis: an pos-
 sit addere iure institutionis. et pro opi. Ja. ar-
 guit q. sic: quia uerbum relinquo trahit ad insti-
 tutionē: ut. l. his vobis. i. prin. j. et in aut. d. here.

uolūtas non debet ex alieno arbitrio pendere.
 hoc dicit. **Opp.** de. l. si fideicommissaria. j. de fi-
 deico. lib. So. ut in glo. circa fi. **Opp.** de. l. i. in
 prin. j. de le. ij. So. ut ibi uidebitis. **Quero** q.
 dam fecit testamētū et dicit q. vult q. ad sensum
 sapientis fiat. **Glo.** distinguit. aut substantia reli-
 cti confertur in personam sapientis et non ualet
 secus si non substantia relictū: ut glo. dicit. **No.** et
 go q. substantia relictū non potest in alterius ar-
 bitrium conferri: sed dictatio scripture sic. et Ja.
 de are. procedit ultra glo. querendo quid pote-
 rit iste sapiens facere. et dicit q. si precessit testa-
 mentum in quo fuerunt uerba derogatoria po-
 terit sapiens addere non obstante illo testamen-
 to in quo talia uerba et c. Item si reliquit filie po-
 terit addere sapiens iure institutionis q. sit de
 solēnitare et alias non ualeat. non dicebat plus
 Ja. de are. **Ry. mal.** disputauit banc. q. quādo
 reliquit filie centum ad sensum sapiētis: an pos-
 sit addere iure institutionis. et pro opi. Ja. ar-
 guit q. sic: quia uerbum relinquo trahit ad insti-
 tutionē: ut. l. his vobis. i. prin. j. et in aut. d. here.

no. et dicta
l. ex ea pre-
q poterit co-
sulere penaz
apponendaz
in instrumto
ita dicit i. l.
pacto. argu-
illius tex. s.
de trasacti. z
vide qd no-
doc. in phe-
mio. C. i. s.
gbus. ubi ta-
git an sapiens
mutare pote-
rit substancia
contractus. z
ad ea que di-
xi de pena. vi
de q kripi i
l. si prius. s.
recte. d aqua
plu. ar. z bal-
in. l. sancim?
C. de vbo.
fig. z qd pos-
sit facere no-
tari? qui bz
arbitriū cōfi-
ciendi instru-
mētū ad sen-
sum sapiētis
uide Bal. in
l. impator.
s. b statu ho-
mi. z dicit
bal. l. cōtra-
ctus. de fide
instrumto. q
talis sapiens
pōt supple-
re nō i facti sci-
tia z tale cō-
filiū nō excu-
sat notariuz
nisi in his q
sunt de apici-
bus iuris nō
in his q sunt
in facti scien-
tia fm eū. et
hic adde no.
per bal. in l.
penultia. l. v.
col. d excep-
rei iudi. z dū
dicit h bar-
q pōt appo-
nere clausu-
las cōsuetas
adde bal. in
rubri. de re-
uo. bis que i
frau. credi. i
vlti. col. vbi
dicit q sup-
plere i facti
nō pōt scun-
dū idē Bal.
in l. humani-
tatis. in. iij.
col. C. de im-
pube. itē nō
pōt aliqd ad-
dere i cōtra-
ctib? qui ce-
lebrat? vbi
uel requirit
scripturā s3
ang. z imol.
in l. quicqd
astringēde. d
vbo. obli. et
Saly. l. v. l.
captatorias.
ADDE ple-
ne Jo. an. in
addi. ad spe-
l. ti. de instru.

z fal. s. si uero nulla z sic sapiens nil addit: sed de-
clarat qd vba cōtinebāt. z quod testator volue-
rit apparet: qd voluit qd de iure ualere. **P**re-
terea uideo q. l. quādoq3 subitelligit sic institu-
tionē: ut. l. iij. C. de inoffi. testa. z. l. h. j. e. ti. si hoc
facit lex. ergo hoc v3 facere hō. **P**reterea si
aliud diceret ista vba nil operarent: vt. l. si quā-
do. j. d. le. i. **I**tem in dubio debem? interpretari:
ut res magis ualeat q̄ pereat. **I**n cōtrariū q̄
sapiēs nō possit iplere: illa institutio nō pōt ualere
que nō ē h̄bis scripta uel a testatore exp̄ssa: ut. l.
iubem?. C. de testa. s3 testator nō exp̄ssit istā in-
stitutionē. ergo nō pōt ualere. **P**reterea aut
dicis istā institutionē in testamēto exp̄ssaz z di-
cis falsuz: quia lecto testamēto ibi nō reperitur:
ut. l. uxore. j. de manu. test. z. l. fideiussor magi-
stratū. j. de fideiuss. z. l. ticia textores. j. de le. i. et
l. h. C. de iureiuran. **S**3 dices nō reperit in te-
stamento per se sed p̄ relationē ad aliud: ut. l. as-
se. z. l. si quis. j. e. ti. z. l. institutio talis. j. de cōdi.
insti. sed hoc nō potes dicere: qd uerū ē qd potest
cōtineri i testamēto p̄ relationē ad aliud. f. expli-
cādū p̄ ipm testatorē. **I**tem ad explicatuz iā: ut
l. hoc articulo. s. e. sed p̄ relationē fiēdā ad aliū
de futuro ex uolūtate alteri? nō pōt: ut. l. si quis
ita. j. e. z. l. i. j. de his que pro nō scrip. **I**tem si
diceret uidef cōtineri in testamēto: z si diceret
arbitrio talis intelligit arbitrio boni uiri p. l. i. j.
de leg. ij. nō potes illud dicere: qd fm hoc. l. q̄ ē
in auē. ut cū de ap. co. s. aliud quoq3 capituluz.
frustra esset: qd semp̄ intelligeret. **E**o cludo er-
go qd sapiēs uigof talis arbitriū nō possit supple-
re. **R**ñ. ad illud qd cōtinet in testamēto p̄ vbum
relinquo qd est uerū qm̄ referat ad uniuersitates:
sed quādo ad rē certā referat nūq̄ trahit ad insti-
tutionē: ut. l. nam qd. z. l. cogi. s. z generaliter. j.
ad trebel. z ibi hoc tenet **B**y. z ibi dicam. z. l. oē
vbum. C. cōia de le. **E**x hoc cludo qd sapiēs
hoc nō possit facere. quid dicemus. **B**ico dñm
Ray. dicere ueritatē quādo in testamēto ē aliq3
defectus p̄pter quē testamētū est ipso iure nul-
lū: qd non potest testator testamētū mutare nisi
ex integro oīa solēniter fiant: ut. l. heredes. s. s3
z si notā. s. de testa. **S**i ergo ipsemet testator nō
pōt quō possit sapiēs. p̄dicta sunt uera in institu-
tione heredū. **Q**uero quid in legatis. **E**x
si potest apparere de mēte testatoris qd ex dicto
sapiētis illa vba iplicita possent explicari. arg. p̄
hoc. l. i. j. de le. ij. z eius qd statim dicā in tracti-
bus. z arg. huius glo. **Q**uero quid operētur
dicta vba in cōtractibus. **E**t glo. in l. si mādato
tici. s. man. uidef dicere qd possit sapiēs declara-
re ea que sunt iuris: utputa ea que sunt de natu-
ra cōtractus. **I**tem p̄ hoc: qd istud de iure v3
intelligi: ut no. in l. inter stipulantē. in prin. j. de
vbo. obli. z. l. emptorē. in fi. s. de act. emp. z. s. d
usuris. l. si stipulatus. **I**tem pōt supplef sapiēs
vigore arbitriū ea que sunt de consuetudine po-
nēda: ut. l. ex ea parte. in prin. j. de vbo. obli. vbi
est tex. z glo. fm unā lec. z. l. qd si nolit. s. quia as-
si dua. s. d. edi. edic. z. l. si prius. s. i. j. de aq̄ plu.
ar. z p̄ Spec. in ti. de emp. z uen. s. sciendū. ver.
sed quid si in instrumto. **S**3 quero iuxta pre-
missa: notarius h3 arbitriū cōficiendi instrum-
tū secūdū arbitriū sapiētis: v3 ne ponere sub eo-
dē die z cōsule sub quo est factū testamētū illud
quod sapiēs dicit uel sub eodē die z cōsule sub
quo dicit sapiēs. **E**go i facti ualde arduo di-
xi si sapiens uult mutare uerba potest sub eodē
die notarius ponere: ut. l. actorū. s. de re iudi. s3
si sapiēs uellet ambigū declarare uel aliqd ad-

dere in his q̄ potest debet notarius scribere sub
die in quo dicit sapiens: ut. l. heredes palā. s. s3
si notā. cū glo. s. de testa. ubi declaratio que fit
debet per duos testes p̄bati. sicut dicim? i quo-
libet arbitratore: ut cōtrahimus societatem arbi-
trio uerne. nam fit arbitramētū sub illo die: ut. l.
si societate. s. arbitroy. s. p̄ socio. **S**ed dices tu
oīa ista nō ualent quādo in arbitriū tertij incerti
cōfertur: ut. l. si merces. in prin. s. loca. z glo. tan-
git in. l. si mandato tici. s. man. Sol. illud quod
est de substantia cōtractus non pōt conferri i ar-
bitrium tertij incerti: ut. d. l. si merces. sed illō qd
ē de natura z qualitate contractus bene potest
cōmitti etiam in arbitriū contrahentis: ut. l. hec
uenditio. de contrahen. emp. z. l. ex ea parte. in
prin. j. de vbo. obli. **Q**uero utru3 possit in ali-
quos cōpromitti ut ferant tantū sententiam ad
consilium sapientis. z glo. dicit qd sic: ut in spec.
de arbi. s. sequitur. ver. sed quid dicatur. decla-
raui istā. q. in repetitione. l. i. s. si plures. s. d. exer-
ci. **E**ltimo quero in testamentis que fiunt to-
ta die dicitur instituo pauperes christi quos ta-
lis eligeret: nōne ē contra. l. istam illa institutio. **E**y.
in l. captatorias. C. de testa. mili. dicit tunc ualet
institutio: quia non substantia institutionis con-
fertur in alterius arbitrium: sed persone electio.
allegat ad hoc. l. fideicommissaria. in fi. j. de fidei-
cō. l. sed hic uidef electio p̄sone collata in perso-
nam tertij sicuti in. q. illa. **E**xo qd illa institutio
ualeat ut ipse dicit: quia cōmittitur electio certi
generis z certum genus instituitur. f. pauperuz.
Et ratio est quia sunt omnes instituti illo non eli-
gente: ut. l. si quis ticio. z. l. cū quidā. j. de le. ij. s3
in casu legis nostre instituo quos ticius uoluerit
ipso non eligente non esset aliquis institutus.
Quero quid si dicat quis instituo pauperes
christi quos talis elegerit. quero qui conuenian-
tur interim antequā elegerit pauperes. **R**ñ. ille
fideicommissarius habetur loco heredis per. l. si
quis ad declinandam. coniuncta. l. nulli. C. de
epi. z cle. z hoc tenet **R**of. in titu. de act. ex testa-
mēto. z in Spec. de instru. edi. s. nunc aliqua. di-
xi plene in. q. quam disputauit que incipit: filium
instituit. **Q**uero an illud quod dixit. s. **J**a. de
are. l. qd si precessit uoluntas derogatoria qd sa-
piens poterit addere: non obstante tali testamē-
to: an sit uerum. **R**ñ. non. naz quando precessit
uoluntas derogatoria oportet qd in sequentib?
testatorem illius specialiter peniteat: ut. l. si quis
in principio testamenti. j. de leg. iij. sed dicere qd
testamentum dicitur cū consilio sapientis non
est illius uoluntatis specialiter penitere imo ge-
neraliter z sub nube zc. pro quo facit quod di-
ctum est. s. qd institutus debet specialiter exprimi.

Is qui. Captus ab hostibus z seruus
eius potest institui propter spem
postliminij. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.
Si institutus habet coheredem institutū sub
conditionem an interim institutus pure sit he-
res insolidum.

I quis ita scripserit.
Non expectatur conditio cuius nihil operatur
euentus. hoc dicit. **C**opp. j. quando di. le. ce.
l. huiusmodi. uide glo. que incipit: nisi in condi-
tionali. ibi: huiusmodi zc. dic ut ibi per **E**y. C.
de insti. z substi. l. si pater. i. vi. questioe. **Q**ue-
rit glo. quid si haberet coheredem institutū sub
conditione: an interim sit heres insolidū. **G**lo.
s i j

edic. s. infra
mentuz. v̄si-
qd si cū con-
trahētib?. et
opi. **J**ac. de
are. qd sapiēs
possit adde-
re iure institu-
tione: t3 do-
car. confi. l. r.
ubi uide d v̄.
boreliq̄ z qd
si pater di-
cat p̄ sua be-
nedictioe uo-
lo qd habeat
centum.

- a J quis ita scripserit. et vide glo. Adde Bal. in l. extraneus. C. eo. ti. rulo.
- b Hereditas. So. ibi fuit. Et ad no. hic per bar. vide bal. et docto. in l. extraneu. C. eo. in. q. de uxore usufructuaria in vita. vide notata per bal. in l. id qd pauperibus. in. vij. col. de epis. et cleri.

c Expectat
 et iō p hēc. l.
 et. l. ex facto
 .j. l. proxi. et
 et p alies. ll.
 et ratios. j.
 scriptas pōt
 decidi dubi.
 um tale. pōe
 testator reli.
 quit uxorem
 usufructua.
 riā et ticiū ex
 tranēu insti.
 tuit in re cer.
 ta et vniuer.
 saliter i oib.
 alijs bonis i
 stituit post
 mortē vxo.
 ris usufru.
 ctuarie filios
 lemproij na.
 scituros si cō.
 tingerit et si
 filios habere.
 scilz mascul.
 los legitimos
 et naturales.
 utruq valeat
 tale legatum
 usufructus
 et vtrū cōfir.
 met ex aditi.
 one heredis
 instituti in re
 certa. f. ticij
 et vide q ta
 le legatū vfu.
 fructus non
 valeat. pmo
 qz dies talis
 legati nō ce.
 dit nisi a die
 adite heredi.
 tatis. l. i. §. in
 nouissimo
 . C. de cadu.
 tol. et. l. i. §. i. ff. qd vi. vfu. uc. leg. ce. sed i casu nostro institutio vniuersalis
 heredis fuit collata post mortē usufructuarie. et sic tēpore quo ē finit vfu
 fructus qa morte usufructuarie finit. §. finit. insti. de vfu. r. l. h. C. de
 usufru. et et sub cōditio. si cōtingat post mortem usufructuarie sempro
 niū habere filios legitimos et naturales eos instituit. ergo vide q tūc lega
 tū debet reddi nullum ut videat voluisse Dy. in cons. incip. in xpi nomie.
 qd talis est qdā cōcludit testamētum in quo uxore suā dnam et ita et sen
 tit Jo. an. in addi. spec. in ti. de pigno. §. h. i. addi. incip. fz usufructus et.
 et ang. in l. q filio. in prin. j. e. per illū tex. ubi si filiū exheredo alio herede
 instituto pro medietate bonorū si filio exheredato lego seruū quē post mor
 tē filii instituo herede pro alia medietate. iō ibi valet legatū: qa cōfirmatur
 p aditionem coheredis. si eni ibi intelligeret q nō fuisset datus coheres
 qui aduisset nō valeret legatū serui. idē uoluit p de. de anch. m. c. h. de pi
 gno. idem Benedic. de plūbi. in l. qui duo. §. i. ff. de ma. testa. qa legata
 nō debēt nisi hereditate adita. l. eam quā. C. de fideicō. l. si nemo. C. de
 testa. tu. et certū ē q illi heredes vniuersales. s. filij sempronij non possunt
 adire hereditate nisi post mortē usufructuarie et non ante. l. si quis institua
 tur heres in diē. §. e. et. l. in tēpus. j. e. ergo cū tale legatū uideat esse colla
 tum i tempus mortis usufructuarie. et sic perinde sit ac si testator dixisset
 uxori lego usufruc. oium bonorū cū ipsa mortef uideat cē nullū momētū
 . l. ticio cū morief. de usufruc. nec hz obstare q fuerit institutus ticius i re
 certa qa illa habet loco legatariū hic. et in l. quotiens. C. eo. igitur eius
 aditione non potest confirmari legatū usufruc. et hanc opi. q non valeat
 legatū usufruc. uidetur expresse firmare Imol. in l. filius a patre. i prin.
 . ff. de libe. et post. et in. c. h. de pig. Alii vō ut Bal. i. d. l. filius a patre. i pri.
 et Bal. Ang. et Raph. in l. hereditas ex die. §. eo. et Bal. in l. si seruus. §. i.
 de vul. et pupil. tenebat legatum in casu nostro ualere et reici illā dilatio
 nē adiectam in institutione heredis vniuersalis. s. illorum filiorū sempro
 niū. mouentur per tex. in. d. l. filius a patre. in prin. et per alia alleg. ibi per
 eos. hoc tamen est aliud maxime per qd dici debet ualere legatū usufru.
 ctus quia fuit institutus heres in re certa. l. ticius per id quod dicit bar.
 hic. et j. dicam. et ideo Bal. et Saly. in l. extraneum. C. de here. insti. dicūt
 q heres vniuersalis cū non possit in. q. nostra ante mortem uxoris adire.
 et per consequens cū non sit heres legatū usufructus poterit eius uxor
 accipere cum possessio bonorū uacet. arg. eorū que no. in. l. non dubium
 . C. de lega. et. l. ticia cū testamento. §. i. de lega. ii. sicut si esset legatari⁹ ex
 cutor testamētū. l. fistulas. §. fundum. de contraben. emp. et adueniēte po.

remittit ad notata in l. ij. §. si pars here. pe. et uir
 de glo. que incipit: qd si alius. et Dy. hic t3 opi.
 Jo. per unā rationē qa si semel est heres nō pōt
 desinere esse heres: ut. l. qui soluēdo. i. fi. j. e. hec
 ratio nō hz locū in legatis. Et iō ille leges que lo
 quunt in legatis nō urgēt: et ita tenui uobis i. l.
 plane. §. si cōiuncti. j. de le. i. tetigi i. l. marito. §.
 si pater. §. solu. matri. Ad illud qd dicit Dy. si se
 mel ē heres et c. Rū. q incōtinēti nō dicit heres
 sed pēdet ex euentu cōditiois: qa si cōditio dicit
 semp dicitur insolidū si extiterit. no. i. l. quedaz
 . j. de re. ou. et. l. si res. j. de solu. interim tñ totaz
 hereditatē tenebit: sed an erit heres insolidū pē
 debet ex euentu conditionis ut dixi.

Ex. l. sequenti.

Conasteriū institutū post mortē alicuius nō
 erit statim heres. et que sit rō q institutus in diē
 certum potest adire: non aut institutus sub diē
 incerta seu conditione. et an ualeat institutio cū
 unus est institutus i uno semisse usqz ad pascha.
 alius in alio semisse post pascha. alius in alio se
 misse simpliciter. et an ualeat institutio facta usqz
 ad pascha: ita q nullo modo ulterius sit heres.

b Hereditas ex die.

Cōp. de l. miles ita. et. l. in fraudē. j. d
 testa. mili. So. ibi speciale in milite. **C**ōp. de l.
 qui filio. et. l. in tēpus. j. e. et. l. filius a patre. i pri.
 . §. de li. et posthu. ubi expectat dies. So. hic lo
 quitur de die certo. sed in diē certū pōt heres in
 stitui: ut. l. ab oibus. §. cū quidā. j. de leg. i. et no.
 in. l. si ita. §. h. §. de libe. et posthu. sed in contra
 riijs loquitur de die incerta. **C**ōp. ad inuad. de
 l. ex facto. in prin. j. ad trebel. So. fateor q pōt
 institui quis ad diē incertū hoc est ut extūc incū

stea die hereditas retro fingatur adita. l. mulier. §. si quis hereditarium
 . §. de condi. insti. uel secundum cū possit officiu iudicis sup hoc implorare
 arg. l. hereditas. in fi. ff. de peti. heredi. et. l. quintus. §. i. ff. de annu. lega. et
 idem uidetur tenere Bal. in l. id quod pauperib⁹. in. xliii. q. C. de episco.
 et cleri. et Ang. in l. miles ita herede. in prin. j. de testa. mili. Item per aliā
 rationem le
 gatū nō ui
 tiatur. s. si in
 terim pēden
 te conditio.
 ne agnosce
 retur bono.
 rum posses
 sio per here
 dem iusta. l.
 . ii. §. si sub
 conditione
 . j. de scun.
 tabu. et. d. l.
 si quis insti.
 tuatur. et ibi
 hoc et uide
 tur uelle bal.
 et ang. et pau
 in. d. l. filius
 a patre. et ple
 nius in con.
 filio. ccc. lxx.
 ix. incip. i xpi
 nomie. uis
 dubius et i cō
 filio precedē
 ti tenet uale
 re legatū. et
 in. d. consi.
 lio cōcludit
 hoc esse ue
 rum etiam si
 per heredes
 illum non a
 deatur here
 ditas: quia
 de mente te
 statoris uide
 tur fuisse q
 legatum de
 beatur etiaz
 hereditate
 non adita
 postqz insti
 tuit heredes
 post mortē
 uxoris. et po

piat esse heres non aut pōt institui ut extunc i
 piat esse heres directo: sed per fideicōmissū sic:
 ut. d. l. ex facto. et. l. si filius. h. ut quis herede. j. d
 leg. i. et. l. si miles. j. de testa. mili. **C**ōp. C. e. l.
 extraneū: ubi ēt quādo ē dies incertus subduci
 uitū tēporis de medio. So. ibi fuit dies incer
 tus mortis instituti. et sic certū est ipso uiuēte diē
 cedere. non ergo expectat dies: quod. §. dixi. d
 die certa intellige mortis tertij. Ita q dubium
 est an institutus decedat ante uel non. Et p hoc
 audiui aliquos doc. dicētes q si ecclesia uel mo
 nasteriū aliquod instituat post mortē alicuius: q
 statim erit heres: qa monasteriū uel ecclesia non
 pōt mori. et sic certū erit diē cedere: qd mibi nō
 placet: qa psumptio est q monasteriū infra. xxx.
 annos capite minuet uel forte extinguetur: ut. l.
 hereditatē. h. sic deniqz. ad. l. fal. **C**ōp. de l.
 actus legitimi. j. de reg. iur. ubi nulla sit mentio
 institutiois. Rū. quod ibi deficit supplee per istaz
 . l. **C**ōp. que ē diuersitatis ratio inter diem
 certū et incertum seu conditionē. Rū. fm Dy. q
 cōditio uel dies incertus quātū cūqz existens re
 trotrahit: ut. l. qd dicit. de testa. mili. et sic uidef
 ille semp decessisse testatus. secus i die certa que
 retro nō trahit et sic uidetur quis decedere pro
 parte testatus et pro pte itestatus. ita dicit Dy. i
 in. c. actus legitimi. de reg. iur. lib. vi. Ja. de are.
 assignat aliā rationē. nam natura diei certe est ut
 nō suspēdat iuris effectū sed executionē: ut. l. ce
 dere diē. de vbo. signi. sed natura ditionis est
 ut suspēdat totū effectū iuris: ut ibidē. Si ergo
 diceret institutū in diē certū nō posse adire: tūc
 dies operat cōtra suā naturā: sed cōditio opaf
 suū effectū et aditionē impedit. **C** Juxta p̄dicta
 qro aliqz est institutus ex semisse usqz ad pascha:

test testator disponere legata ualere etiam hereditate non adita: ut p bar.
 in. l. nemo potest. de lega. i. et in. l. i. in prin. ff. si quis omis. cau. testa. et in. l.
 eam quā. C. de fideicō. cum similibus. per. §. si uero expressim. in autē. de
 heredi. et fal. que opinio uidetur equa et consona voluntati testatoris. ta
 men in casu nostro debet ualere legatum: quia fuit alius institutus in re
 certa ut fuit de mente Jo. an. in addi. §. alleg. si bene inspicitur quia per
 aditionem instituti in re certa confirmatur testamētū siue heres vniuersa
 lis postea adeat siue non. cum talis institutus in re certa habeat ius accre
 scendi. l. i. §. si ex fundo. §. e. et ita tenet Bar. hic. et Bar. in l. quotiens. C.
 . e. et ibi etiam Saly. et Ang. et do. Anto. in. c. raynuti. extra de testa. non
 enim requiritur q omnes heredes adeant ut testamētū confirmetur. l.
 si nemo. de testa. tuto. l. si legatō. §. h. et. l. testamētō manumif. de ma. testa.
 ergo institutus in re certa habet ius accrescendi illo vniuersali herede
 repudiante quo casu habetur ac si heredem nō habuisset. l. ii. §. sed si sint
 . j. ad tercul. l. i. §. pe. C. de cadu. tol. sequitur q testamētū confirmatur
 per eius aditionem. Item quia talis institutus in re certa uidetur institu
 tus sub tacita conditione que nō suspendit transmissionē. l. condit. que
 extrinsecus. et. l. aliquādo. de condi. et demon. et non transmitteret si nō ha
 beret ius accrescēdi. hz ita est q accrescit ut hic. ergo cōfirmat testamen
 tum in tantū q transmitteret ad suos heredes talis institutus in re certa
 decedēs etiam anteqz sit apta uia iuri accrescēdi. l. si ex pluribus de su. et
 legi. et ita sum solutus cōsulēdo tenere et legēdo. s. q per aditionē factam
 ab instituto in re certa dato sibi coherede vniuersali confirmetur testamē
 tum hz nōnulli teneant q non confirmetur. sed ad ea que ipsi dicit p3 re
 sponso ex bis que proxime dicta sunt. et dicta. l. filius a patre. loquitur so
 lum quando erat institutus un⁹ post mortē uxoris cui legat⁹ erat usufru
 ctus. dixi in. d. l. filius a patre.

ADDE q quādo uxori legatus ē usufructus et post eius aliquis heres ē
 institutus q tū cū dbe: ut. §. clare ofidit et cōsulit ro. cōsi. lxxi. ubi dicit q
 si hā cēt opi. Jo. an. se qretur q elegisset sibi uia ad ipgnādū testamētū.
d Cōp. An monasterium dicat posse mori. et add qd in hoc dubio oēs
 doc. tenēt hic cōtra Bar. et uide qd no. Bal. post Bar. i. l. i. vlti. col. C.
 de sacrosan. eccl. i lec. et qd no. bal. i. l. id qd paupibus. i. vij. col. in illa. q.
 magna. C. de epis. et cle. et bal. i. l. post mortē. i. v. col. C. de fideicō. et bal.
 ang. hic. et bal. in. d. l. extraneū. C. e. ubi t3 cōtra bar. hic. Imol. tamē hic t3
 cū Bar. per. l. pater. §. tufculan. de leg. iii. ubi legatū factū et ipso nō debe
 tur si erit dissolutū. ergo d3 expectari si dissoluitur.

¶ De. ac. Idē t3 saly. in. d. l. extraneū. & Bhd. de plūbi. in. l. libertas. de ma. testa. allegat glo. iuncto tex. in. l. miles ita. in prin. in vñ. hereditas. j. de testa. mili. Bal. in. l. extraneū. t3 cōtra Bar. hic. f. q. usq. ad pascha vn^o erit heres directo post pascha alius erit heres per fideicomis. idem tenet Bal. in. l. miles ita. in prin. j. de testa. mili. & bal. & ang. & imol. in. d. l. filius a patre. i. pri. ci. & Pau. i. d. l. certi.

¶ Cōstitutur doc. oēs al. leg. in prece denti apostil la tenēt ptra bar. hic. ver l tao pēdet ab illo articulo an testator p hiberē possit ius accrescē. di. de quo in .l. quotiens .C. eo.

ADDE pau. de ca. cōsilio .ccij. q. ē in facto cōsulu it ptra bar. X scō. e. ut. l. q. tiēs. et sibi vide de il la materia: qa tota ista .l. cū suis q. sionib^o examinat ibi.

¶ Primo utrū. Jñ. q. ē tātū bar. in. l. quotiens .C. e. & no. al legat istaz. l. qm̄ sororez. de qua. q. ha bef ibi p do. cto. & hic per ang. & imol. l. i. s. si ex sū do. s. e. & J. mol. i. c. ray. nuti. sup. ii. glo. extra de test. & Salp. in. d. l. quo. tiēs. t3 q. rē illā particu lare nō trās mittit intra annū dātum ad deliberā. dū p. l. cū an tiquioribus .C. de iure d libe. nñ esset fili^o ille istitu tus i re cer ta qui ex po tētia suitatis trās mittit. et loquit salp. postq̄ repu diauerit vni uersalis he res t3 imol. hic. & in. d. s. si ex fundo. & in. d. c. ray. nutius. inf. deliter refe rat istā opi. Salp.

alius in eodem semisse est institutus post pascha: alius in alio semisse simpliciter: an ualebit institu tio. certe secundum rationē Dy. sic^o: qa non repe rit p parte tps testatus & pro parte intestatus. & sic cessat ratio. l. & sic tēpus nō subducere de medio. quod tenet Guil. in. l. extraneū. C. e. sed secū dū rationem Ja. de are. uitiū tps subduce ref de medio. & sic quibet subduceretur de me dio: & sic quibet videtur institutus pure: vt hac .l. quod puto uerius. pro hoc. l. filius a patre. ij. respōso. cū sua glo. s. de libe. & posthu. ¶ Que ro qd si testator dixit instituo mibi ticiūm here dem usq. ad pascha: & q. nullo modo possit ul terius heres esse. Tunc dico q. institutio uitiat^o in totū qa cōtinet in se repugnantia sicut i here de instituto i re certa cū fuit dictuz q. plus petere nō possit: ut dixi in. l. quotiens. §. si duo. s. e. ar. d. .l. miles ita. in prin. j. de testa. mili.

Ex. l. sequenti. ¶ Institutus in re certa uere heres nō est nec le gatarius sed est una tertia species de p se partici pans de utroq. & taliter institutus trās mittit rem in qua est institutus ante agnitionē. sed illud q. si bi obueniret p ius accrescendi nō trās mittit an te agnitionē: & eodē mō p auē. ex causa. in. qu. atū talis institutio sapit naturā institutiōis uitiatur: in quantū nō legatū non. cōfirmaturq. testamentū instituto in re certa aduente duobus institutis si cut si duo essent equaliter instituti & unus adiret. institutis etiā in re certa datur beneficiuz. l. ultie .C. de edī. diui. hadri. Et an confinatus in certo loco fortiatu ibi domicilium. Et an pater filiuz confinans in certo loco cōmittat priuatum car cerem uide in fi.

¶ De facto. Institutio pluriū ex rebus certis ualet et sunt heredes equaliter & res illas tanq̄ prelegatas accipiunt. Itē ibi dicitur esse res ubi perperuo debet esse nō ubi ē ad tēpus. h. d. To ta ista lex diuidit in quinq. qa primo ponit the ma & questio usq. ibi dicebā. Secundo declarat qualdā dubitationes p̄tinetes ad materiā que stionis p̄posite usq. ibi: cū hec sint. ubi determi nat unā questionē que colligit ex thēmate usq. ibi: rerū aut. ibi ponit quēdā cōferentia ad de terminationē alterius questiōis que ex thēmate colligitur & in tex. expressa fuit usq. ibi: que res que in p̄posito. ibi illam questionē determinat usq. ad fi. ¶ Ho. q. institutio ualet ex rebus cer tis & dicuntur esse equaliter instituti. ¶ Itē no. q. ibi res dicit eē vbi p̄petuo d. z eē. ¶ Oppo. q. institutus in re certa habet loco legatarij: vt. l. quotiens. C. e. So. glo. ibi erat alius institutus uniuersaliter hic nō. ¶ Et dic q. heres institutus in re certa uere ē heres: sed habet loco legatarij quo ad hoc ne cōueniatur actionibus heredita rijs. hec est secunda so. glo. ¶ Et no. q. illam ap propriat sibi ultramon. & eā tenet Ja. de are. et Ly. in. d. l. quotiens. p̄bāt sic institutus ex re certa h. ius accrescēdi: ur. l. i. §. si ex sūdo. & l. quotiens .§. si duo. s. e. si nō ē heres nō haberet illō ius: qa inter heredes & legatarios nō est ius accrescē di: ur. l. si nemo. d. test. tu. & l. si nemo. de re. iur. & hoc ē qd uoluerūt iura noua q. fili^o haberet iu re institutionis: qa uere est heres quo ad oia p̄ terq̄ quo ad actiones. ita dicit ip̄si. sed glo. i. l.

¶ Hereditatis. Et in hoc cū bar. tenet Jo. an. in specu. in ti. de testa. §. in primis. & Ly. Fran. Eigr. Bar. Sui. Ang. Saly. & Pau. in. d. l. quotiens & Bal. & Ang. i. d. §. si ex fundo. & bar. in. l. quotiens. §. si duo. s. eo. & Bal. in. c. si pater. de testa. in. vi. & Imol. in. d. c. raynutius. sup. secūda glo. sed prium t3 Nico. de matha. Ja. bu. Ray. bal. & Fran. de rāpo. in. d. l. quo.

si quis priore. ad trebel. dicit q. habetur loco he redis quo ad excludendā querelā tantū quo ad alia loco legatarij. Bug. etiā uidet dicere idem. Examinemus nos & primo dico q. opinio ultra mō. que tangitur in glo. nō est uera. dicit enī q. sunt heredes quo ad oia prererq̄ quo ad actio nes qd falsum est: qa heres nō detrahāt falcidia a coherede de eo qd capit iure hereditario: ur. l. in singulos. ad. l. fal. sed hic detrahāt ex institutio ne ex re certa. ergo non habet quo ad oia: ut he res: ut hic. & l. quotiens. C. fami. her. ¶ Prete rea si tu dicis q. sint heredes quero pro qua par te. si dicis q. pro nulla: certū est hoc esse impossi bile. sed si dicis q. pro aliqua etiā hoc est impossi bile: & statim do oppositū cū alius sit institutus insolidū. ergo iste in nihilū: & respectu huius rei nulla est pars hereditatis cū hereditas sit ius: ut hic dicit i. tex. quia nulla pars ascripta est & c. Unde Bar. sylv. & Ja. bu. sequens eū dicit aut institutus est filius ex re certa: & tūc est uera opi. vltamon. q. habetur loco heredis: ut in. §. aliō quoq. capitulum. in auē. ut cum de appel. cog. Extraneus uero loco legatarij: ur. l. quotiens. C. .e. ratio qa filius habet illā rez loco legitime hoc est tertie uel quarte. & si deficit supplet sibi. ergo uidetur institutus i quarta merito habetur loco heredis. Istud displicet mibi plus. nā legitima filij est quarta bonorum deducto ere alieno & fu neris impensa: ur. l. pap. §. quarta. s. de inof. tes. sed quarta bonoruz ere alieno deducto non est pars hereditatis: ur. l. non amplius. §. si. j. de le. .i. & l. si quis seruum. §. si. cū. l. sequen. j. de le. ij. ergo nō habetur loco heredis. ¶ Quid ergo di cemus. Rñ. heres institutus ex re certa non ē he res uniuersalis: nec est legatarius: sed ē una ter tia species per se que uocatur heres ex re certa q̄ partim capit de natura instituti uniuersaliter par tim de natura legatarij. sicut dicimus in grāma tica de participio: quod partem nominis partē sibi recipit. recipit enī hoc institutus ex re certa q. habeat ius accrescēdi: & puto q. sua auctoritate pōt accipere rem i qua institutus est sicut heres uniuersalis hereditatē: & per ista uoluit lex filiuz institui etiā ex re certa: ur. d. §. aliud quoq. ca pitulum. A legatis uero accipit quod non tene tur creditoribus: & q. per falcidia defalcetur: ut hic. ¶ Ex predictis infero ad determinationē quarundam questiōnū. primo utrū heres institu tus in re certa decedēs ante agnitionē illius rei illā trās mittat. Uidet q. nō: ur. C. d. iure delibe. .l. qm̄ sorore. ubi tex. dicit si aliquid hereditatis fuisset relictū dico q. res ip̄a trās mittit sicut trās mittit legatari^o: qa quo ad rē talis institutio sapit naturam legatarij: sed illos effectus quos capit ab institutione uniuersali. f. q. habeat ius accrescē di illud nō agnitū nō trās mittitur: quia est aliqd hereditatis. i. iure hereditarij. ¶ Quero ēt per auē. ex cā. rupto testamēto ex causa preteritiōis uel exheredationis rūpuntur institutiōes: & cete ra firma permanent: an institutio facta ex re cer ta remaneat firma. Respondeo inquantū sapit naturam legati remanet firma inquantum sapit ab institutione uniuersali uitiatur ut ex predictis patet. ¶ Eodem modo quero certū est q. uno ex institutis aduente totum testamentū cōfirma tur: ur. l. si nemo. s. de testa. tute. & j. de manu.

tiens. & bal. in. l. quidam eulogio. i. vl ti. col. C. de iure delibe. ubi uidet fa cere differē tiā an fili^o sit institutus in re certa: vt tunc trāsmit tat illā spem obuenturaz iuris accre scēdi residui hereditatis relicte here di uniuersali qui dececit ifra annū de liberādi he reditate ad buc p illū in stitutum vni uersaliter nō adita. aut ex tranens: et tūc sec^o ut ibi p cum. Ad do ēt qd an ge. & Imol. in. l. fili^o qui parri d vul. & pupil. te nēt idem qd ip̄i tenēt in .d. §. si ex sū do. f. idēz qd bar. hic. ¶ Predi ctis p. Jdez t3 Imol. i. d. §. si ex fun do. in repe. i .viii. col. & vi de no. p bal. in auē. ex cā .C. de libe. preteri.

¶ Nam institutus. Et idē tenet Bar. in. d. l. quotiens. aliter tamē loquitur Bar. in. d. l. fi. C. de edic. di. sed ang. et Saly. in. d. l. quotiens. transcut cum glo. hic. et Imol. hic in. d. c. raynutius. §. secūda glo. et ang. in. l. fi. §. edic. di. C. In textu ubi. rerū aut italicarū. Aduertēdū est quia ibi est no. tex. ad unam. q. videlicet pone aliquis habz maiorē partē fortunarū suaz et honorū ciuilitū i ciuitate lucana: et ibi habitat et i ciuitate romana habet mercantias pecunias et alias res mobiles an debeant iudicari bona sita i territorio ciuitatis romane adeo q. statutū ciuitatis lucane disponēs circa res in territorio uel aliter in contrahendo uel obligādo i eis sibi locū nō uēdicet secū dū doctrinā Barto. in. l. euntes populos. et ibi scripsi p. bal. C. de sum. tri. breuiter cōcludo per istū tex. et p. l. si ita legatum. de leg. iij. et l. debitor. §. de pigno. cū similibus: que iura allegat gl. hic in qbus pz q. mobilia q. sunt i loco ad tēpore nō cēsent esse res illius loci sc. ea q. ibi sunt ppetuo manura ut sunt res immobiles cēsent esse res illi loci ubi sunt et pecunie et alia bona que essent extra ciuitatē romanā si tñ essent reuersure ad ciuitatē romanā: ut ibi stēt cēsent esse de bonis ciuitatis romane. ergo si ciuis lucan⁹ p. decēniū et ultra domiciliū habuerit in ciuitate lucana et ibi haberet maiorē partē fortunarū suaz psumit habuisse aium ibi perpetuo manendi cū eadem parte fortunarū suarū quas ibi habebat. ita no. Saly. in. l. ii. in fi. C. de iuris. om. iudi. p. l. ciues. C. de inco. li. x. et l. ii. eo. ti. et ad hoc bñ facit qd no. De. Ly. Bal. Ange. hic ubi dicit q. res quas qd secū bz ut utaf in certo loco cēsent esse illius loci. et ideo dicit q. si seborlaris forensis i firmus existens in ciuitate bonon. relinquat ticio bona q. habet bonon. uidetur reliquisse libros quos ibi habebat cā studendi in loco illo. arg. d. l. debitor. et facit id qd habet in. l. si inducta. C. in qui. cau.

testa. l. testamento. et l. ita liberi. in fi. e. ti. An herede instituto ex re certa agnoscente institutionē testamentū cōfirmet. Rñ. sic: q. uno ad eunte confirmatum ē: quia amodo siue alij repudiāt siue agnoscat testamentū ualiturū ē: quia unū ad eunti totū accresceret. sed hic eadē ratio ē i instituto ex re certa. ergo et. nisi eēt dictū q. plus petere non possit ut dixi in. l. quotiens. §. si duo. §. e.

¶ Quero et hereditatis institutio datur remediū. l. ultime. C. de edi. di. hadri. tol. quero an hereditatis institutio ex re certa cōpetat illud remediū. Glo. uidetur dicere q. non: quia quantū ē in re habetur loco legatariorum: s. legatario nō datur beneficiū illius. l. ergo et. cōtrarium forte ē uerū. nam institutus ex re certa nō expectat aditionem aliorū de necessitate imo agnitione sua totum testamentū confirmat: ut. §. dixi. ergo uidetur q. illi cōpetit beneficiū illius. l. quia quantū ad hoc loco heredis ē. C. de. l. heredes. §. si. §. fami. her. So. ibi in diuersis vniuersitatib⁹ q. constituunt diuersa patrimonā. C. de. l. nescenius. j. ad. l. fal. So. ut ibi dicaz. C. ultimo §. perinde si seruus: inducitur ad duas. q. Primo utrum relegatus seu confinatus uideat bñ domiciliū: ibi ubi confinatus ē. Et hic uidetur casus q. nō: de quo dicit in. l. eius qui. in fi. j. ad municipa. Secūdo facit si pater relegat filium ex certo loco q. ex hoc non incidat in t. de priua. car. p. hunc uer. et per. l. iij. §. de dolo. de libe. ex. hi. Ly. in. l. i. C. de priua. car.

¶ Quis ita. Defectus cōditionis que depēdet ex facto testatoris institutionē non uitiat. h. d. C. de iniur. rup. et irri. testamēto. l. cū in secūdo. So. hic in cōditione de futuro que depēdet ex facto testatoris. rōnem dixi. §. e. l. ij. Glo. distinguit hic quā uide p. te. C. ultio uide glo. ibi. Itē no. dicit glo. et cōditio nō ē q. habetur p. pura cū testatorē penituisse uideat: ut. §. e. l. ij. et ibi de hoc distinguitur per By. glo. dicit in. l. qui plures sed ibi scriptura erat imperfecta circa personas que a iure nō suppletur: hic circa portiones que a iure suppletur: ut. §. e. l. itē q. fabinus. fm By.

¶ In testamento. Admittitur cōkursus instituti et substituti. h. d. C. de opp. q. non ualeat institutio: quia fili⁹ nō fuit institutus. Glo. sol. itelligo filiū hic institutū qd dicitur ut dixi in. l. gallus. in prin. §. de libe. et posth. sed cōtra hoc facit. l. si quis eū. in fi. j. ti. .i. fm unā lec. s. illā nō teneo.

¶ Hec uerba. Copula ultio loco posita etiā inter pcedentes solute positos uideat apposita. h. d. put ē copula ibi et gaius. quidā habet sine: et tūc hoc dicit soluta resoluū in cōiunctā. hoc dicit. facit. §.

pig. ta. contrahi. et l. Imol. hic dubitet de hoc quādo cōstabat q. bona nō debebat bonon. manere sed debebat ad aliu locū trāsseri ut ibi perpetuo essent: tñ dicit q. ibi casus uidetur que dicit eē singulare ad hoc uidet q. mobilia cēsentur esse de territorio loci ubi reperitū: et iō sisco illius loci cōstanc: et illud uidet uerū q. id qd ponit Bal. in. l. mercator. C. de cōmer. et dato q. et tenere. mus decisio nē Bal. i. d. l. mercator. res. tñ mibi non ob. quo ad ppositū nostrū: quia Bal. in. d. l. mercator. res. vult q. mobilia psonā cōcernat et nō locū ubi sita sunt. nā si ēt volum⁹ atē dere locū ubi erat psona testatoris ad. huc habem⁹ intētū. et idē dico de act. seu nomini. b. debitorū. q. si in ciuitate romana celebrati sūt cōtractus ex qbus creata sūt illa noia debitorū: et tūc dicitū ē q. cēsent esse de bonis illius loci: ut ē casus in. l. i. cū et meuiaz. §. tutores. de admi. tu. Idē si alibi celebrat⁹ eēt cōtract⁹ et solutio eēt colata in ciuitate romana. l. quo. ff. de solutio. p. p. matioe p. ditor. facit q. act. dicit q. herere p. ne creditōis et illā cōcomitatur. l. q. ergo casus d. pecu. l. ij. et ibi no. ff. p. socio. et i. no. q. declarat Bal. in. l. i. ff. de sta. domi. et ubi q. p. bz domicilia unū rōne ori ginis et aliud rōne icolat⁹ sp. cōsidera. m. potius lo cū icolat⁹ in his i q. p. na ē in cōsideratiōe ut pz ex gl. val. de no. i. c. sta tutū. §. cum §. i. §. unaz

de ex. tu. l. is q. duos. §. ij. l. cū delationis. §. cū quidā. j. de fun. istru. dixi de materia hui⁹. §. in. l. re cōiuncti. j. de leg. iij.

¶ Qui tres. Indefinita nō cōprehendit eū de quo specialiter ē prouisum. h. d.

¶ Ubi filio. Post mortē legatarij pōt seruus legatus heres institui. h. d. C. de. l. hereditas. §. e. So. ibi fuit heres institutus ex die certa q. subducat: hic ex incerta: ut ibi dixi. C. Querit glo. utrū post mortē legatarij cōstet legatum si solus seruus ē heres institutus. Et dicit glo. q. nō. Aduerte in primo casu. l. quādo filius est exheredatus questio nō pcedit: q. si solus seruus ē heres institutus post mortē filij reperiretur filius exheredatus post mortē. ergo testamētū ē nullum: ut. l. seruus quoq. §. sed si filius. §. e. et. l. si ita. in fi. de libe. et posthu. In secundo casu quādo seruus ē legatus extraneo et institutus solus post mortē procedit questio si ponis ipsum institutum cū libertate: alias nō procedit h. bec tempora: ut insti. e. in prin.

¶ Seruus. Conditio tacite hereditati adiecta non potest in codicillis adimi. h. d. C. Et ratio huius ē: quia si posset adimi in codicillis uideretur hereditas directo data in codicillis qd non potest eē. C. Quero utrum iste seruus fuerit institutus solus. uel habuit coheredem. Glo. prima dicit q. solus et bene: ratio: quia si haberet coheredem possent codicilli confirmari per aditionem coheredis: et per cōsequens deberetur libertas ex uigore codicillorum: et inter cāsdas: et sic pōt esse heres. C. Quero dicitur hic q. erit liber ex codicillis: quero an erit heres. Dicit Bug. q. sic. l. uoluntarius. C. Sed cōtra hoc opp. de. l. cum quidaz. C. de neces. ser. here. insti. ubi eo ipso q. instituitur uidetur relinquere libertatem et erit suus et necessarius. So. illud cum testator nihil de libertate disposuit: hic secus: ut no. hic et. §. e. l. quotiens. §. fi. et insti. e. in prin. C. Sed tunc opp. cū certum sit eum heredem futurum in omnez causam ad quid expectatur conditio: cōtra. l. si quis ita scripserit. §. e. Rñ. ad hoc ut sciatur an sit uoluntarius uel necessarius. ista lectu. Bug. potest procedere si ponimus seruum habuisse coheredem: ut. §. dixi. sed si ponimus eum solum institutum non procedit. alias sequeretur q. hereditas potest dari directo in codicillis. teneam⁹ ergo q. ex codicillis erit liber tantum et non heres secundum Jo. C. Sed contra hoc oppo. si non aditur hereditas relicta non ualent: ut. l. si nemo. de testa. tuto. et. C. de fideicommiss. l. eam quam. Quidam dicunt q. habebat coheredem. sed. §. reprehendi secundum Jo. dicitur dū est ergo q. hic codicilli fuerūt. confirmati ab

dicit. et ibi no. doc. de rescrip. l. vi. fortificans p. dicta q. q. actioes dicitur ad qd mobile indicat d. eis. put de re mobili: ut no. glo. i. aut. d. nō alie. §. i. in v. cōnumerāda. et ibi clar⁹ declarat Ang. et no. Dy. et Bar. i. l. et pōt. ff. d. auc. tu. et glo. i. l. i. et ibi no. Bar. C. si aduer. trāfac. et Bar. i. l. mouentis. de v. sig. Jo. an. i. spe. i. ti. de fruc. et licet. §. i. sup. v. §. qd si dbeo. et Ange. i. l. i. §. fuit q. sicut ad trel. ergo sic dixi q. res mobilis cēsent eē de territorio illi loci i quo site sunt. ita ē dicitū de act. q. dantur ad res mobi-

les. istud et firmat lapus alleg. lxxxi. incip. i noie dñi amen. ca sus est talis videlz qdaz nicolaus etc. in fi. de quo facit metio. ne Ro. i. l. fi costi. s. fi. fo. ma. na. p. clu. dit lapus qd si i uarijs lo eis defuncto hz bona etc. ut ibi p. euz. ADDE que plenus ipse coluluit: ubi de verbo ad verbum est hec apostilla consilio. rvi. primo libro. Uti filio q. s. ser. uis. l. i. C. de codi. Et ibi dixi. b. Quod sic Adde qd ide t3 Ang. i. l. i. s. de iniust. testa. No. et go qd ad hoc ut debeatur legata vel si deicomissa ab intestato requirit aditio hereditatis p aliquo q possit esse heres de iure ciuili uel ptorio: sicut requiritur ad hoc ut ueniat ex test. l. si nemo. s. d. testa. tu. r. p. dicta sine du bio pcedit qñ nullus et sic apphen dere uoluit bona defun cti s3 datus e curator bo nis que o3 fa tisfacere cre ditibus. l. i. C. d. cura. bo. dan. qd aut si fscus agnouit dña illa tanq3 va cãtia r facit facit credito rib3 r supest tñ qd p3 fa tisfieri lega tarijs videt qd sic tenea tur ad lega ta relicta ab intestato per tex. in. d. l. fi. luffa. s. i. de lega. i. s3 pri. um credo vi deiz qd fscus n3 teneat ad legata nec et ad libertatef per. l. iij. s. si bona. d. fidei co. liber. r. l.

intestato. r fm hoc n3 ob. l. i. C. de codi. que di cit q rupto testameto rupuntur codicilli: quia il lud est uerũ nisi codicilli sunt ab intestato cofir mati. Quero utrũ relicta i codicillis requirũt cofirmatione p aditione hereditatis ab intesta to. Glo. hic t3 q sic. de hoc e tex. j. de fideico. li. l. iij. r insti. de eo cui liber. ca. bo. adi. circa me diũ. r. C. de manu. tes. l. fi. circa prin.

Si quis. Iste e subtilis. s. r hoc dicit. sublata causa uiuo testator p quã cõditio uni rei adiecta aliter repetita intelli gatur cessat repetitio conditione pendente: secus si esset iã defecta. h. d. C. de secũdo rãso ad primũ. Rñdet glo. q in pmo casu alienãdo uidef eũ penituisse cõditionis. C. s3 cõtra hoc op. s. pri. s. ubi in uolũtate imperfecta n3 uidet testator penitere cõditionis tacite adiecte heredi tati. Rñ. hic testator nihil disposuit circa cõdi tionẽ s3 solũ circa personã serui alienãdi uel ma numittẽdi: sed ipsa. l. disposuit circa cõditione3. Mã cã quare cõditio inest hereditati est necessi tas: qa n3 p3t eẽ heres sine libertate: ut. l. seru3 j. ti. ij. que cã necessitatis deficit uiuo testatore: r per cõsequẽs nidef institutio pura. Sed i prece deti. s. n3 poterat cã deficere uiuo testatore: qa libertate dedit in codicillis. r p dicta sunt multũ notabilia. Scitis enĩ q si institutio e conditiona lis oia legata tacite habet illã conditione: ut. l. si ticio. s. fi. j. qñ di. le. ce. r. l. si dies. s. fi. e. t. e. Po ne ergo q institutio heredis e uitiata pendente cõditioe uiuo testatore ex cã pteritiõis uel exbe redatiõis: ut. l. nã r fi. s. de iniust. test. nã r legata debebũtur pure p auẽ. ex cã. nã uitiata cã quare itelligebat repetitio cõditionis repetitio uitiãf. C. Ad s3 dictũ op. hic dicit si eũ alienat post cõ ditionis defectũ n3 restauret institutio. Lõtra si uiuo testatore cessat defectus ppter quẽ n3 ua let testm: testametu recõualescit: ut. l. posthum3. in prin. de iniust. testa. So. hic defectus supuenit uolũtate testatoris. poterit enĩ instituere pure si uolebat qui defectus si cessat n3 recõualescit te stamentũ nisi appareat noue uolũtatis iudiciũ: ut. l. qui liberis. s. testametu. j. de secun. tabu. s3 hic nullum iudiciũ noue uolũtatis apparet. er go r. c.

Uim uenditor. Quicqd post uenditione uẽ ditori accrescit mediãte seruo uendito restituit emptori uel eius heredi. h. d.

Paterfam. Propter repugnan tiã iuris cõis admittit cõcurfus instituti r substituti. h. d. De hac materia habemus tres leges. s. istã. r. C. e. l. cũ pponas r insti. de vul. et pil. sub. in fi. Querit glo. quid de alio semisse r dic ut in glo. C. opp. s. e. l. cũ in testameto. in prin. ubi n3 admittit institut3 ppter repugnan tiã iuriũ r rationũ. So. istã e decisio p hũc mo dũ magis ex uolũtate principis q ex subtilitate rõnum. C. oppo. C. de le. l. cũ pponas. So. ibi loquit in casu certi: hic in casu dubij. Querit glo. qd ecõtra si instituit liberũ que putabã ser uũ. Glo. insti. de vul. r pu. sub. in fi. dicit q que rit sibi. Ja. de are. dicit q idẽ e in casu isto qd in casu hui3. l. q fiat diuisio p illũ modũ: qa eadez est rõ. uoluit enĩ q aliũ faceret heredẽ nisi cõdi tionẽ mutaret: sed hic n3 e mutata pãditio. ergo r. c. teneo glo. p. l. liber hõ. de acqui. r. d. o. pro hoc: qa si sciuisset eũ liberũ multo magis instituis set eũ. ar. l. barbari3. de offi. pto. que rõ cessat in casu huius. l. Quero institui quẽdã ut patrem

fami. qui sit filiuffa. an sit idẽ qd in casu huius le gis. Ja. de are. dicit aliud in filijs aliud in seruo. rõ: qa in filio remanet nomẽ heredis: s3 heredi tas trãseat ad patrẽ: ut. l. cũ filio. j. de leg. i. s3 i ca su nostro secus e. sed illud repbendi in. d. l. cũ fi lio. s3 habem3 glo. que dicit idẽ in filio qd in ser uo: ut. l. si qd filiũ. de acqui. here. r ibi et tetigi. C. Alitio no. diligentissime materiã substitutiõis vulgaris que e si heres n3 erit ut aliũ heredẽ n3 fecerit. Ex quo in materia substitutiõis vulgaris elicio multas cõclusiones q heres institutus ad quẽ ius deliberãdi trãsit pferunt substituto vul gari: qa s3 institutus heres n3 fuerit tñ aliũ here dẽ fecit. In cõtrariũ tñ facit tex. hic qui dicit mu tata cõditioe. S3 rñdeo: q satis mutatur condi tio per mortẽ. Hel meli3: hic dixit iuriscõsultus exprimẽdo illud de quo minus uidebat iesse qa possit dubitari si efficit de libero seru3: an uolue rit testator excludi substitutũ p dñm. r dclarat iu riscõsultus q sic: multo magis si nulla mutatio conditionis euenit.

Hoc tiberius. Ho. q in cã ppria priceps e iudex. Idẽ dico in quolibet qui n3 recognoscit supiore3. simile i. l. pxi. de his q in testa. delẽ. r ibi dixi per doc. i. l. i. C. ne quis in sua causa.

Uil soluendo. Defectus extrinsec3 si tẽpore apture tabularũ cessat testamẽtũ recõualescit. hoc dicit iste casus mirabilis. Lõ cordat. s. e. l. pignori. r hoc facit q si vsurarius3 tẽpore testameti n3 prestittit cautione s3 eã pstat postea ante mortẽ testm recõualescit: p hãc. l. di xi in. l. filio pterito. in ultima pte. s. de iniust. test. r ibi declarauit. C. op. q ispiciaf tẽpus mortis n3 tẽpus apture tabularũ: ut. C. de cadu. tol. s. sed cũ triplici. r. s. in nouissimo. Sol. gl. q hoc iõ qa fm hec iura n3 poterat adiri hereditas ni si apertis tabulis qd n3 placet: qa in suo r neces sario fm hec tẽpora ispiciebat tẽpus mortis: ut. l. post mortẽ. in prin. r. l. qñtũ. in prin. j. de le. i. uoluit ergo dicere bec. l. qd inspiciã tẽpus quo icipit agi de uiribus institutionis: r tũc si n3 e nisi unus huius de necessitate dicit q ille e prim3. de uiribus aut institutionis: tunc agitur qñ tabule aperiant. ergo illud tẽpus ispicif. facit qd dicitur doc. in simili. C. de insti. r substi. l. fi. in fi. ubi ma ter excludit tacitã substitutione si ipsa uiuit eo tẽ pore quo d uirib3 institutionis icipit agi. C. op. de. l. si fuerit. de re. du. So. hic incertitudo erat reducra ad certitudinẽ. C. op. de re. cato. So. glo. dic melius: ut no. in. l. pe. j. de re. cato. Ex. l. sequenti.

Si testator aliquem heredẽ instituat r sub con ditione exheredet in eodẽ testamento: an uale at exheredatio. r an si testator institutum in alia uolũtate corã septem testibus exheredet uel in eadem uolũtate simpliciter: an ualeat. r quid si dicat priuetur hereditate nec declaret ad quos uelit deuenire hereditate: an deueniet ad substi tutos uel ad personas nominatas in auten. hoc amplius.

Alterfam. Ex facto alteri3 alius exhereda ri non debet. h. d. Habeo istã pro dif ficili. C. oppo. q alter qui adiuuit n3 tenetur ad implendum conditionem in totum: ut. l. qui cuz ita legatur in fi. r. l. pe. j. de cõdi. r demon. Sol. ibi. in conditione que potest diuidi. hic i ea que non potest diuidi. C. opp. q facto unius alius

qd diuo. j. d ma. test. nec ob. d. l. filius. fami. qa caz itellige quã do fuit noia tim grauat3 fscus p dicta fallit in reli cris ad pias cas d quo p bar. r doct. in. l. i. C. d sa crofan. eccl. r ad bar. hic add. Dy. Ja. bu. r bal. i. d. l. nemo. de test. tu. r idẽ bal. in. l. fi. in. i. col. C. de peti. heredi. bal. in. l. fi. i prin. d testa. hic alleg. r i. l. eã quam. i. iij. col. C. de fideico. dixi aliqd i. l. hec dba. d leg. i. i. i. notabili. C. hoc e tiberi3. supio. r. Ad qd vi de no. p bar. i. l. eã receptũ de iurisdic. om. iudi. d. Uil sol. q uẽdo. fi vsura. rius. Ad istã. l. adde qd i cideter dixi i. l. iperũ. in apostilla ma gna. de iuris. di. om. iudi. r d intellectu hui3. l. aliqua p3it bal. i. l. eã quã. i. xiiij. col. C. de fi. deicom. i. C. Alterfa p mi. n3 o3. istã. l. eã singu. s3 Bal. l. i. l. s. oppo. d bis que pe. no. r p illũ tex. in fert ibi ad plures no. q.

In legatio. Ray. hic qd no h3 rōnem. ita ex facto tertij i hereditate sicut in legato pot quis excludi a iure acquiredi: ut. l. si qd sempronij. C. eo. ti. vñ approbavit primā solu. vide Bal. i. l. i. in. v. oppo. et in. vij. q. C. de his que pe. no. et benedic. de plombi. in dicta. l. si ita.

An valeat. Tetigit Pau. de hac. q. in. l. hereditas. C. de his qui. ut in dig. et videt tenere cōtra Bar. et in. l. seruo et augerius. ad. l. fal. et ang. et Imol. hic. Rōne. talis eni ipso pene p te statorē fieri pot. l. i. C. de his qd pe. no. insti. de le. s. h. l. i. s. itē si ita. ad. l. fal. et in pposito ponit Bal. i. d. l. uxorem. s. heres. de leg. iii. et per Bal. in aut. cui relictum. C. de indic. vidui. et i. d. l. i. C. de his que pe. no. et ē bon. ter. cū gl. et ibi bar. l. lucius. s. tres heredes ad trebel. et ibi pbat qd statim qd cōtrouersia mouet dicif molestari. ad hoc allego qd no. glo. i. c. cōstitut. d. religio. do mi. i. v. istaurataz. p quā dicit ibi no. do. Anto. in vi. col. qd vbi in libello ad hoc vt possit petere rē mi hi restitui requirit rescis sio ptractus uel qd pars cecidit a cōtra etu sufficit i libello rē petere quasi ta cite uideat peti et rescis sio cōtract. vñ si minor petit rē quā vēdidit sibi restitui pcedit libellus: licet nō petatur cōtract rescis sio. qd petito cōse. quēti et preambulū ad illud uideat peti. l. illud. d. acqui. here. et si petat hereditas restitui et postea appareat in iudicio testamētū quere landū qd sup mo libello

pot priuari hereditate: vt. l. cancellauerat. s. ti. i. So. fm glo. ibi puenit ad actuz facti cācellando testm: hic ad actū verbi. qd diligēter no. Ad qd facit qd notat doc. in. l. nostrā. C. d. testi. C. Op. qd uolūtas testatoris debet seruari: ut. l. in cōditōibus. de cōdi. et demon. sed hic p unū uoluit priuari oēs. ergo et. Sol. hic ē uolūtas illicita. C. Op. extra glo. j. d. manu. tes. l. si ita fuerit. vbi pot unus priuari ppter aliū nō implētē cōditio nē. So. dic qd hic hereditas fuit data pure: adēptio filij fuit facta sub cōditione: qd nō pot fieri ex facto alterius. ibi ipsa dario fuit facta sub cōditione: unde propter unū non implētē pot testator alteri nō dare: nō autē pot data adimere. vel dicas qd ibi loquitur in legatio: hic in institutionib. C. Oppo. qd exheredatio sit res inepta in extraneo: ut. l. qdā cū filiū. de uerbo. obi. So. in extraneo nō istituto pcedit ptra. sed extraneū istitutus pot exheredari: ut hic. et no. p glo. i. l. si certarū. s. si eodē. j. de test. mili. C. Quero si testator aliquē heredē instituit et u sub cōditione exheredauit in eodē testamēto: utrū exheredatio ualeat. Et uideat qd nō qd exheredatio sumit effectū p aditionē hereditatis: ut. l. filiū. s. s. cū exheredatio. j. de cōtra ta. s. p aditionē hereditatis nō possit cōfirmari exheredatio sua: qd est repugnātia et ali nō est qd a deat. ergo exheredatio est nulla. Cōtrariū puro: nā qd exheredat sub cōditioe i cōtrariā cōditionē istituere uideat: ut. l. aliquādo. de cōdi. et demō. Ista ergo exheredatio uideat adijcere cōditionē istitutiōi qd pot fieri i eodē testamento. Nec ob. qd exheredatio d3 cōfirmari p aditionē: qd illud ē in exheredatioe filij. C. Quero pone qd ticiū instituit in alia uolūtatē facta corā. vij. testibus exheredo: uel i ipsa eadē uolūtatē exheredo simpliciter: an ualeat talis exheredatio. Dico qd nō si sit a pagano: secus si sit a milite: ut. j. de testa. mili. l. si certarū. s. si eodē. fm cōem litterā. pbo p rōnem heres istitutus capit hereditatem a seipso. ergo nō pot sibi adimi a seipso: ut. l. s. et si sub cōditio nē. s. si. s. e. secus ergo eēt si haberet cōheredē: ut ibi no. Ad idē qd istitutus extraneū nō pot exheredari sine iusta cā: ut hic. sed si exheredat simpliciter nulla adiecta eā nō ualeat: et hoc sub dubio. p dicta uera si exheredatio cōferat ante rē pus hereditatis qd ite utputa talē istituo et si vxo rē meā molestauerit in tali relicto priuē hereditate. Certe istud puari hereditate pot fieri iusta cā nō ex iniusta: ut. l. uxore. s. heredes. j. de leg. iij. et ibi dixi. s. ista ē iusta cā si eā molestet idebite. Dico tñ qd nō priuaf hereditate directo: qd qd semel ē heres nunq pot desinere eē heres: ut. l. ei qd soluēdo. j. e. et l. miles ita. de testa. mili. et l. nemo pot. j. de leg. i. et sic ualeat i hoc ut teneatur illā hereditatē restituere p fideicommissum: ut. d. l. uxore. s. heredes. C. s. tūc qro si testator dicit qd priuatur hereditate: nec adiecit ad quez pueniat: cui obeat restitui. Rñ. psonis nominatis i aut. hoc amplius: quia testator nō dicit ad quez dueniat: s. dicit: sit priuatus hereditate mea s. arbitror nō esse bñ dictū qd his restituat: quia ibi loquit quādo qd priuaf a lege ex uolūtatē testatoris. hic breuiter uenit ad substitutos si bz alios aduenientes ab intestato. tex. ē no. in aut. de nup. s. p fite. et ibi p Ja. de bel. et in corpore un

pot fieri sua fm do. anto. vbi. s. et sic vult qd si nō eēt i hoc iudicio ex. pressē petitiū declarari talē eecidisse a legato uel ab hereditate sufficit li. bellus i quo petif cōdenari ad rē restōne. bene facit qd no. glo. i. l. qui de inofficio. et ibi doc. s. de inoffi. testa. ubi habet qd sufficit in uno codicis libello filiū exheredatū intētare petitionē hereditatio et qrelaz inofficio ad rescindē. dū testm abf. qd eo qd i alio iudicio pus fuerit petitiū rescidi testa. mētū. ad idē facit qd no. bar. in. l. que sub cōditioe. s. si. de con di. isti. et bal. i. l. quo tēpo re. C. d. resti. mili. cū simi. libus.

de sumitur. aut. cui relictū. C. de indi. uidui. dixi plene in dicto. s. heredes.

In meua. Cōditio qd de preterito fuit ipsofibi lis reuicif. b. d. uidebitis in. l. multa. cūz si. j. de condi. et demon. dixi plene in. l. i. de con di. insti. Ex. l. sequenti.

Si testator instituit secularē ut det monacho uel fratri: an cōtra talē istitutiū possit agi.

Uidam cū filium.

Hic ē singularis et quotidianus casus. Ex testō nō pot cōueniri: qd a defuncto grauat nō pbat s. cōuenitur ex mādato qd suscepisse pbat. b. d. No. tex. ibi patris offensam ueretur: hoc ē patris turbationē. Offensa. ergo dicif qd quid aliū ad turbationē iniuste adducit. qd examina: ut dixi in. l. licitatio. s. qd illicite. j. de pu. No. qñ aliquis instituit aliquē secularē ut det alii cui monacho uel fratri qd cōtra talē istitutiū pot agi actione mādati: ut hic. qd est vex. si fuit adhibitus ab ipso testatore: tūc uideat qd monach. pot agere actioe neg. ge. qd uideat gessisse negocia sua. pos set et agere ex testō qd tacitā fidē assumpfit de restitue do: ut. l. si. C. de fideicō. fm unā lectu. Ex. l. sequenti.

Quā dicitio imo. s. et correctiue uel copulatiue et si testis dicat fuit sic imo sic stat ultio dicto.

Ita scriptum. Dicitio imo.

ponit correctiue. b. d. C. Oppo. d. pma cōstōne. C. s. qbus. Glo. dic aliter ponit ibi: aliter ponit h. Tu p h. b. declaratiōe dic. qñqz dicitio imo: ponit cū copula z: uel et: et tunc h3 vim copulatiue nec ponit correctiue: ut. d. s. qbus. et l. iuregētū. s. quinimo. s. de pac. fm unā lec. quā doqz dicitio imo: ponit simpliciter: et tūc si pferf ab homie ponit correctiue: ut h. z. l. stichus. j. d. ma. tes. qñqz pferf a lege: et tūc si qdē ponit iter cōpassibilia ponit correctiue: ut. l. si uebēda. in pri. et s. i. s. ad. l. rho. de iac. Et i oib. legib. in qb. repif imo: aut repif iter cōpassibilia: et tūc si qdē i pcedēti ē eadē rō uel maior et h3 vim alter natiue: ut. l. iubemus. s. econom. C. d. sacrosan. eccle. alias ponit correctiue: ut hic. C. Op. j. de cōdi. et demō. l. nā z ea. Glo. nō sol. dic qd ibi nō erāt pba correctiua: s. alterius uolūtatē tñ dī spositionē cōtinētia fm Dy. Ultio h. l. iducif in ar. ad. q. qd si testis iterrogatus dicat sic fuit imo sic: qd stes ultio dicto qñ se correxit. nō aut h3 p uacillatiōe: ut h. z. Spe. ponit i ti. de teste.

Quidā testamēto. C. Oppo. C. de le.

l. cū qd. hic cōstat qd testōr uoluit trāsire ad dī spōdiū. Op. isti. e. s. si plures. so. eodē mō. et dī stigue: ut dixi plene. l. iter dū. s. si. s. e. Opp. de l. q nō militabat. so. eodē modo.

In testamēto. Qui priō reliquit

itelligit pres facer d residuo. b. d. Quero qd mo uet iuriscōsultū ad hāc itērationē cū idē sit dicet ps qd vnciā: ut. s. e. l. iter dū. s. pifa. et l. quō tiēs. s. si duo. et iō h3 vñ qd p m. dēat h3c duas un cias istitut. ex vna pre unā unciā. et sic tota here ditas vñ diuidēda i miorē numez unciāz qd sit

ADDE q molestia etiā dicit fieri agēdo i iudicio: ut ē ter. i aut. d. fide. iuss. i pan. in vñ. molestijs et i. l. i. vbo molestari. C. de num. et ibi Bal. et nico. mata. et no. bar. i. l. ipi. j. rem ra. ba beri. anto. de bu. l. c. vigi. liri de pferi. et uide per alex. psho et .xlij. et et. et .lij. j. vol. p pau. de cast. cōsi. cec. et ad. q. h. hic bar. vñ bal. p. h. cccxxvi. iij. volu. et quomō itellī gaf qd here des non de beat quous mō molestare uxore eul legatus uide pulchre per barba. cōsi. .xii. i. volu. Quidā qd cū filiū quoti dian. casus. Et p istū ter. vicit singu. bal. i ruori. C. qd i frau. cre. in fin. q restitues be reditatez et cōtractu nō retinet quar tā. et de itelle etu istius. l. uide bar. i. l. si filius. i. pti ci. de vñ. ob. et hāc. l. et ius no. alleg. i. l. nemo pot. b leg. i.

¶ In vbo vbo relicto. Et illam glo. pro sing. alleg. Imol. in l. nā qd...

¶ In vbo relicto. Et illam glo. pro sing. alleg. Imol. in l. nā qd...

as: vt. d. l. interdū. §. pī. n. dñiqz. s. e. Rñ. ex eo qd instituit testator modū loquēdi. pmo eni assignauit vncias. scōo assignauit ptes. colligit iuris cōsultus qd ptes fecerit de residuo qñ itellexerit qd alia sit signatio ptes qñ vncie: s; si oib' assignaf set p eadē vba siue ptes dixisset siue vncias idē eēt. z sic dicitur qd dixi in. d. l. interdū. §. pī. l. qd vna pars intelligat de duodecim nisi ex mēte proferentis aliud appareat.

Ex. l. sequenti.

¶ Si testator instituit masculinum femine vbo reliquit centum an testm valeat: quia nō iure institutionis z concluditur q non.

¶ In verbis. Querit gl. qd si dicā reliquo tibi bona. rñdet q illa vba trahunt ad institutionē si alius hñs nō eēt scriptus in testō. vi de glo. z no. de here. z fal. §. z si hō nulla. sup. hō relicto. Quero qd si testator masculū instituit: itē filie nñ reliq: an testm valeat. vt q n: qz nō fuit dcm iure institutionis vel in his hñdē instituo: z vbu relinquo nō trahit ad institutionē qñ alius est hñs vniuersalr institutus: vt h no. ¶ In p̄trariū facit. nā qñ nullus alius est institutus vbu relinquo trahit ad institutionē ne testm pereat. eadē rōne qñ illud vbu addit relicto facto filie dicitur intelligi iure institutionis ne testm sit nullū. In p̄trariū ē vñtas. nā vbu relinquo adiectū certe q̄ritati vel rei nūq̄ trahit ad institutio nē: vt. l. cogi. §. z gñalr. j. ad treb. z ibi per Dy. pro hoc in corpe vt cū de ap. co. §. aliud p̄iucto z. §. ceter. e. ti. vbi expresse dī q nō sufficit relinqueri nisi iure institutionis relinquit. z hoc tenet Rñ. mal. in disputatiōe quā retuli in. l. illa institutio in p̄n. s. e. l. qñ vbu relinquo addit vniuersalr fitati bonorum procedit distinctio huius. l.

¶ Illa institutio. Verba maledictionis vniuersalia institutionē non vitiant. b. d. quod dicit: vt. l. turpia in prin. j. de lega. i.

¶ Interdū. Seruus de adulterio accusatus a dño nō potest institui. hoc dicit.

¶ Si pater. Falsa demonstratio non vitiat institutionē si de psona instituti constat. b. d. quod dicit vt dicam in. l. demonstratio in prin. de condi. z demon. Ex. l. sequenti.

¶ An valeat institutio facta de monacho cū hoc qd nihil acquiratur monasterio.

¶ Alienū. Inutilis est institutio sui alieni cum libertate nec tractu t̄pis confirmat. b. d.

¶ Op. de. l. hñs in p̄ditōe. §. suū. s. e. vbi valet institutio si postea reddat suus. So. ibi in suo cōi: hñs in prorsus alieno. Op. de. l. quoties. §.

¶ Itē alibi dicit q si paf diē relinq legitimā videt relinqre iure institutionis p. l. hñmitatis. C. de ipube. Itē puto q si testator dixit: relinq cētū filie: postea dixit: volo eā eē tacitā z p̄tētam p oi sua falcidia legitima z trebellianica: vt cōiter sit i testis q pp hoc videt relinqre iure institutionis. z videt casus de hoc. C. de heredi. insti. in. l. quoties. vbi vbu relinquo de se non significat institutionem: z hoc habuit de facto Raph. cu. ADDE q idē p̄tulit bar. p̄. l. i. i. c. p̄tētam marfil? z sequenti q ē frā. rigr. p̄tētam qdā alter doctor tūc t̄pis p̄. imediate sequenti iter eadē p̄tēta idē voluit ag. q nō sufficit p̄. lxxxvij. incipiente pe. de vbe z ang. secut' ē alex. clarissime: l. hñs teneat p̄. l. i. j. col. z vol. p̄mā opi. vi

def seq pau. de ca. p̄. cxxviii. z bal. p̄. x. iij. vol. z pau. de ca. p̄. cccxl. vij. z adde q si testator dicat relinq oia bōa mea faciat ipm heredē bal. p̄. cccxxvij. i. l. z idē si dicat pono oia bona i manu tua z vide p̄. xxx. d. car. vbi ponit an valeat testm si dicat lego cētū pro sua benedictione. ¶ Uerbū addit. Vide melius q̄ alibi de p̄cedēti. q. i. l. hñ. C. fami. her. z bar. in auē. vñ si parens. C. de inof. te. vbi dicit p gl. ibi postā super uerbo falcidie. q si testator dixit: relinq cētū filijs meis pro falcidia q ē si nō dicitur iure institutionis vñ testm: qd dicitur Salp. ibi limitat nisi fecisset alioz heredes vñ uersalem: qz tūc vbum relinq hñs trahit ad institutio nē. l. glo. in auē. nouiss. ma. de inof. te. dicit q in testō inter liberos nō est necesse q legitima relinquat iure institutionis: quā gl. doc. sequunt. sed bal. l. l. maxī mū vitū. in vl. col. de libe. p̄. dicit vñ sing. vñ q si p̄ statutu ē aucta legitima sufficere q relinquat qd relicti titulo: s; bar. i. l. i. s. sciēdū. j. de suis z legi. dicit vñ pulcherr. vñ q si filia maritata q de iure non succedit nō ē instituta si dicit testm nullū. facit qd no. Dy. in. l. plane. de leg. i. z qd habet i. l. q repudi. de inof. te. ¶ Illa institutio non vitiat. Ad istuz. §. vide bar. in. l. legatuz. j. de lega. i. s. ¶ In alieno. s. l. cñneis. adite hereditatis. quo tpe ispicat habilitas. z ad ista

suus cū libertatē. s. e. Dicit glo. secus in suo p̄prio q̄ in alieno: qd Dy. exponit postea alienato. nā si alienat nihilominus erit hñs ex testō in quo erat institutus. nā ab initio institutio valuit: z si alienat iussu dñi pōt adire. Op. de libe. z posthu. l. filio in hñ. vbi vñ institutio eñnei qui postea arrogat. Rñ. ibi in eñneo instituto ab initio valuit: hñs alienus nō potuit institui cū libertate. Itud p̄n. facit ad qōnē. Aliqz instituit monachū hñdē: ita tñ q nihil iuris acqrat monasterio vel abbati. q̄o an institutio valeat. Dic vt eē casus q nō valuit. sicut enim suo alieno nō pōt relinqui cū libertate: imo si relinquit est inutile: ita nō pōt relinq monacho q nō acqrat monasterio: vt i auē. igressi. C. de sacrosan. ec. ¶ Preterea ista vba p̄tinet in se repugnantia z monachus sit hñs z q monasterio nō qrat: ergo institutio vitiat. vt. l. hñs i. de cōdi. insti. q istud videt de rigore iuris. Equius tñ eēt q ista p̄plexitas dissolueret fm voluntatē testatoris sicut alibi lex disposuit p̄plexitatē dissolui ex p̄sumpta mēte defuncti: vt. l. qui q̄dringēta in p̄n. ad. l. fal. z sic sensus illoz vboz q monasterio non qrat hoc est q patiat monachū hñe p̄niventib' oculis sicut patitur dñs suum: vt. l. iij. de manumif. tes. z q̄ e abbas. q. non faciat. Bic vt no. in. l. lucius. §. tres heredes. j. ad trebel. Ex. §. sequenti.

¶ In heredibus institutis quo tempore capacitas inspiciatur.

¶ In extraneis. In eñneis hñdib' requiritur capacitas tpe testi z mortis z adite hñditatis: media hō tpa nō nocet. b. d. Lōcordat. l. hñs z si in p̄ditōe. §. solemus. s. e. ti. z. j. l. p̄. C. Op. q tñ tēpus mortis ispicat: vt insti. de here. qua. z dif. §. sui. Glo. hñs inuoluit. finalr p̄cludit aduertendū eē aut loquit in hñdē suo aut in eñneis. Itē aut succedit in testō aut ab itestato in hñdē suo vel suo z necessario si qdē nitit succedere ex testō inspicunt duo tpa. l. tps testi vt cōstituit institutio: vt. l. p̄. §. interdū. Itē tēpus mortis. in. d. §. tps aditōis nō ispicat: qa tps mortis z aditōis est idē in suo vel in suo z necessario. Hoc quod dicit glo. q tps testamenti inspiciatur est verum q̄ tum ad hoc vt sciamus an succedit: sed quārum ad hoc vt sciamus an sit suus vel voluntari' erit aliud: vt. j. dicam fm glo. hoc quod dicit q tempus mortis z aditōis est idē probatur in. l. si post mortē in p̄n. de le. i. z. l. iulia. noster. j. de cōdi. z demō. z ibi no. ¶ In p̄trariū facit. l. nā nec emancipatus. j. de leg. i. dixi plene in. l. vlti. j. de cōdi. insti. postq̄ vero cōstat q potest succedere si querat an sit suus vel necessarius tps mortis ispicat: vt. d. §. sui. insti. de here. qua. z dif. hoc tñ est veruz in instituto pure: secus in instituto sub

vide no. p bal. l. i. i. C. de bis q ad liber. z bal. no. i. l. deo nobis. i. vl. q. C. de epi. z cle. z et ad itellectū huius. §. vide doc. z maxie Imol. in. l. i. j. i. p̄n. in. ij. col. de vul. z pupil. z p̄ illū tex. dicit bar. in p̄silio incipie. qdā decessit intestatus sup̄stite zē. q si statutum dicat q filia dotata nō succedat si non dicat vltierius intelligit de ea que propter dotem erat iam facta in successibilis tēpore mortis defuncti de cuius hereditate agit. z per con sequens statutū intelligit de filia dotata tēpore mortis patris vel illius de cuius successione agit. ad idem facit. §. extraneis. insti. de here. quali. z differen. idem est de mente bal. in. l. si plures. C. de condi. insti. in ante penulti. col. in vers. iuxta predicta formatur talis questio.

¶ In alieno. s. e. Dicit glo. secus in suo p̄prio q̄ in alieno: qd Dy. exponit postea alienato. nā si alienat nihilominus erit hñs ex testō in quo erat institutus. nā ab initio institutio valuit: z si alienat iussu dñi pōt adire. Op. de libe. z posthu. l. filio in hñ. vbi vñ institutio eñnei qui postea arrogat. Rñ. ibi in eñneo instituto ab initio valuit: hñs alienus nō potuit institui cū libertate. Itud p̄n. facit ad qōnē. Aliqz instituit monachū hñdē: ita tñ q nihil iuris acqrat monasterio vel abbati. q̄o an institutio valeat. Dic vt eē casus q nō valuit. sicut enim suo alieno nō pōt relinqui cū libertate: imo si relinquit est inutile: ita nō pōt relinq monacho q nō acqrat monasterio: vt i auē. igressi. C. de sacrosan. ec. ¶ Preterea ista vba p̄tinet in se repugnantia z monachus sit hñs z q monasterio nō qrat: ergo institutio vitiat. vt. l. hñs i. de cōdi. insti. q istud videt de rigore iuris. Equius tñ eēt q ista p̄plexitas dissolueret fm voluntatē testatoris sicut alibi lex disposuit p̄plexitatē dissolui ex p̄sumpta mēte defuncti: vt. l. qui q̄dringēta in p̄n. ad. l. fal. z sic sensus illoz vboz q monasterio non qrat hoc est q patiat monachū hñe p̄niventib' oculis sicut patitur dñs suum: vt. l. iij. de manumif. tes. z q̄ e abbas. q. non faciat. Bic vt no. in. l. lucius. §. tres heredes. j. ad trebel. Ex. §. sequenti.

¶ In heredibus institutis quo tempore capacitas inspiciatur.

¶ In extraneis. In eñneis hñdib' requiritur capacitas tpe testi z mortis z adite hñditatis: media hō tpa nō nocet. b. d. Lōcordat. l. hñs z si in p̄ditōe. §. solemus. s. e. ti. z. j. l. p̄. C. Op. q tñ tēpus mortis ispicat: vt insti. de here. qua. z dif. §. sui. Glo. hñs inuoluit. finalr p̄cludit aduertendū eē aut loquit in hñdē suo aut in eñneis. Itē aut succedit in testō aut ab itestato in hñdē suo vel suo z necessario si qdē nitit succedere ex testō inspicunt duo tpa. l. tps testi vt cōstituit institutio: vt. l. p̄. §. interdū. Itē tēpus mortis. in. d. §. tps aditōis nō ispicat: qa tps mortis z aditōis est idē in suo vel in suo z necessario. Hoc quod dicit glo. q tps testamenti inspiciatur est verum q̄ tum ad hoc vt sciamus an succedit: sed quārum ad hoc vt sciamus an sit suus vel voluntari' erit aliud: vt. j. dicam fm glo. hoc quod dicit q tempus mortis z aditōis est idē probatur in. l. si post mortē in p̄n. de le. i. z. l. iulia. noster. j. de cōdi. z demō. z ibi no. ¶ In p̄trariū facit. l. nā nec emancipatus. j. de leg. i. dixi plene in. l. vlti. j. de cōdi. insti. postq̄ vero cōstat q potest succedere si querat an sit suus vel necessarius tps mortis ispicat: vt. d. §. sui. insti. de here. qua. z dif. hoc tñ est veruz in instituto pure: secus in instituto sub

ditione: quia tunc etiā inspiciatur tps existentis
 conditionis: vt. l. si sub ditione. s. de li. z posthu.
 qd̄ intellige vt ibi dixi. f. q̄ illud verū in suo tm̄:
 sed in suo z necessario: puta in seruo inspiciat tps
 mortis siue pure siue sub ditione sit institutus
 nisi libertatē accepit a lege vel a p̄tore: vt. j. e. l.
 pater filio. z dixi in. d. l. si sub ditione. de libe. z
 posthu. Contra hoc facit p̄n. huius. l. So. ibi ab
 initio institutio nō valuit. Itē aduertendū est q̄
 hic dicitur tps mortis inspici: vt sciamus an sit
 suus dz̄ intelligi q̄ sufficit tpe mortis esse in po-
 testate: qd̄ dico pro tanto: qā posito q̄ tpe mor-
 tis nō teneret primū locuz in successione postea
 incipit tenere: vt nepos subducto patre de me-
 dio cū suus erit: vt. l. si qs̄ exheredato in prin. s.
 de iniur. te. Predicta hā q̄ q̄ nitif succedere
 ex testō: sed si ab intestato succedit̄ inspiciat tps
 mortis. ita dicit glo. Tu dic si testator decessit
 nullo cōdito testō tps mortis inspiciat: als̄ inspi-
 citur tps quo testm̄ desituit: vt. l. si qs̄ posthu-
 mos. de li. z posthu. z insti. de here. que ab inte.
 .s. ita. z insti. de leg. agna. suc. s. primus. z. d. l.
 si qs̄ exheredato in p̄n. z hoc quo ad institutio-
 nez: quo ad legata nō. ita dicit glo. vt. l. interue-
 nit. j. de leg. p̄stā. bo. po. peti. qd̄ itellige vt dicā
 in. l. i. de re. carō. z. l. si cognatis. de re. dubijs.
 Cōp. de. l. ij. z. l. nō oz. So. vt ibi. Cōp. j. e.
 .l. in tps. So. ibi fuit institutio dditionalis: h̄ pu-
 ra. Cōp. j. de acq. here. l. si suus. dicit glo. ibi
 ex benignitate receptū est. tu dic vt ibi. Cōp.
 .s. de sta. bo. l. z suo. s. igenui. z. C. de hereti.
 an̄. idē de nestorianis. glo. dicit specialia sunt.
 dic q̄ in prima est fauor libertatis. in secūda fa-
 uor fidei. Item facit contra istaz. l. j. de vsuca. l.
 cum vir. So. vt ibi.

Eruum. Dec. l. in p̄n. sui cō-
 prehēdit sub prece-
 denti sūmario: z dicit media tempora
 non nocent. h. d.

Si in nō faciēdo. Impossi-
 bilis cōdi-
 tio de institutiōe reijcī. b. d. glo. ponit exēplū:
 si digito celū nō tetigeris. Lerte ista d̄ditio non
 est possibilis: sed est necessaria. pone ergo insti-
 tuo te sub hac conditione si non morieris: vel si
 per annum nō comederis: z si. de hac impossi-
 litate dicam plene in. l. i. j. de condi. insti.

Hereditas. Dic iuriscōsultus po-
 nit oīa nomia vnciaz.

Alem. Cōp. de. l. ga ratio. de
 cōdi. insti. So. h̄ fuit da-
 ta libertas. p̄mo pure. scōo sub d̄ditōe.
 valet ergo prima tanq̄ plenior: vt. l. quod tradi-
 tum. de p̄di. z demon. fm̄ Dy.

Ex. s. sequenti.

Suus sua suum non solum dominium: s; ius
 quoddam significat.

Si quis ita. Suus esse d̄ in quo
 qs̄ iuspatronatus re-
 tinet. b. d. Cōp. q̄ hoc p̄nomē suus sua suuz:
 nō significat solū d̄nium: sed ius aliquod. simi-
 le in. l. suos. z. l. nup. j. de le. iij. sic in vulgari ap-
 pellamus vasallos hoīes n̄fos: qā ius aliquod
 in eis hēmus: s; sint liberi. Cōp. de p̄di. insti. l.
 seruus. Glo. dicit sol. vt ibi. nam h̄ fuit data. pri-
 mo pure. secūdo sub d̄ditione. Cōp. de. l. qui
 p̄cubinam. s. si stichus. j. de lega. iij. So. glo. ibi
 nō dixit si meus erit: sed si erit in potestate mea:
 vel dic. l. illam fm̄ istam intelligi: vt distinguatur
 inter manumissionem z alienationem: z hanc
 vltimam tene.

Alē. s.
 z si quis
 ita retinet.
 Et ad istum
 tex. vide. l. si
 in diem. s. i.
 de p̄di. z de
 mō. Et bar.
 post glo. i. l.
 stichum qui
 meus erit d̄
 lega. l.

Eruus. In suo hereditario
 inspiciatur cōditio de
 functi. h. d.

Ucius. Si testator expleto asse
 alios heredes instituit
 videtur eos in alio asse reuocare nō pri-
 mis substituere. h. d.

Ater filio. Et primū testm̄
 tollat per secūdū
 sufficit esse possibile vt secūdo adeat
 hereditas. Itē suus substitutus pupillo ē ei ne-
 cessarius si suus reperit tpe mortis patris pupil-
 li. h. d. Cōp. q̄ in suo sufficit q̄ sit suus tēpore
 mortis testatoris: s; reperiat alienatus tpe existē-
 tis d̄ditionis. dixi in. l. si alienus. s. i. s. e. In tex.
 iussit iure pupillaris substitutionis. ibi vendidit
 postq̄ hereditati paterne se imiscuit. Ibi perue-
 nit z sic expirauit substitutio pupillaris. Dy.
 Cōp. ad primū dictū de. l. si filius qui in prāte
 .s. de libe. z posthu. So. vt no. in. l. cū suo. s. de
 iniur. te. Cōp. ad secūdum d̄ctū. j. ti. i. l. si. in. fi.
 So. vt in glo. qā nō est heres interiz necessarius
 incōmutabiliter vel volūtarius: sed existēte d̄di-
 tione poterit esse volūtarius. Cōp. q̄ nō pos-
 sit esse heres pupillo qui nō reperit suus tēpore
 mortis pupilli: vt. l. suū meū in p̄n. z. l. tales. s. i.
 .s. e. ti. So. sufficit q̄ sit suus tpe mortis testato-
 ris: s; non pupilli. dixi in. s. in extraneis.

Is qui soluendo.

Illius sui institutio preualet qui frau-
 dandorum creditorum causa institutus non re-
 peritur. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.

**Qualiter sit intelligenda regula q̄ quis non
 potest decedere pro pte testatus z pro pte inte-
 status. z an valeat testamētū si testator dicat vo-
 lo valere si decedat post annum sexagesimum: z
 quid si testator instituat heredem si illa infirmī-
 tate decesserit z recoualescat an testm̄ irritetur.**

Test quis. Potest quis
 facere testamē-
 tum sub cōditione si infra certum tps
 decesserit. h. d. Cōp. q̄ regula que dicit q̄ qs̄
 non potest decedere pro pte testatus z pro par-
 te intestatus: est vera de tpe quod habet excur-
 rere post mortē testatoris. nam in tēpore quod
 currit in vita potest quis facere: vt si infra certuz
 tempus decedit decedat testatus: si post illud:
 decedat intestatus. z sic vel pro toto tpe quod
 excurrit post mortem erit testatus: vel pro toto
 intestatus. Querit glo. quid econtra si testa-
 tor dixit. volo valere si decessero post annum se-
 xagesimum: an valet. Et arguit pro z contra. ve-
 ritas est q̄ valet. Nec ob. regu. ca. quia non ha-
 bet locum in institutione conditionali: vt. l. pe-
 de regu. cato. z addit glo. rationem: quia testa-
 tor per suam voluntatem potest derogare regu-
 le cato. quod no. tetigi in. l. certa. j. de legatis. i.
 Quero dixit testator instituo talem meum he-
 redem z volo testamētū meuz valere si de hac
 infirmitate decessero. quero an ipso reconuale-
 scente testamētū irritetur. Lerte sic. per hanc
 .l. facit. l. alūne. s. finali. j. de adi. lega. fm̄ Jac.
 de are. z pro hoc optime. j. de dona. cau. mor. l.
 .iij. z. l. senatus. s. mortis. eo. titu.

Is qui soluendo.

Substitutus liber prefertur instituto
 seruo si per eius libertatem creditores frauden-
 tur. hoc dicit.

b Otest
 p. q. s.
 h. j. Et ibi vi-
 de suū vult
 bal. per illuz
 tex. i. l. si. C.
 d̄ posthu. be-
 redi. insti.

Emo. Pronomē hic hec hoc est demonstratiuū rei p̄sentis ad oculū. h. d. De significatiōe huius p̄nois dixi in l. meuius. §. ij. de leg. ij. Idēz babes in l. si stipulatus fuero. de ver. obli. z. l. i. in prin. de ope. no. nun. z. ibi dixi.

Ex. §. sequenti.

Probatur q̄ quis sciuerit suum fratrem per publicam vocem.

Qui frater. C. opp. de l. si p̄. z. l. nec apud. C. de here. v̄. si. vbi institutus tāq̄ frater qui nō est nō valet. Sol. distingue notabiliter vt in glo. aut sciebat eū fratrem aut ignorabat: aut dubitabat. z. in dubio p̄sumit scire eū fratrem cū sic noiat: q̄ nō p̄sumit q̄s dicere q̄ mēte nō cogitauit: vt. l. labeo de suppl. le. C. Sed quero quomodo p̄bat q̄ ipse sciuerat eum suū fratrem. Rñ. si publice erat notum vel publica fama erat in vicinia: iuxta ea que dixi in l. is potest. de acqui. here.

Iber homo. Si liber hō adijt vt iussu alterius nō valet aditio. h. d. Dic plene in l. liber homo in prin. de acqui. re. do. z. l. qui in aliena in prin. de acqui. here.

Si quis ita. Potest relinqui portio hereditatis per respectum ad portionem alterius rei. h. d.

Licius. Duo iuncti habēt vnū semis: vnus disūctus h̄z aliū. h. d. C. op. j. de le. ij. l. lucius. §. lucius. vbi qlibet admittit in virilē. So. glo. no. q̄ geminatio illorum h̄z h̄z heres esto: tollit p̄trariū. videt sentire glo. illud qd̄ alias dixi q̄ copula que cadit inter duas ofnes nō inducit iunctionē h̄z h̄z: s̄ illa que cadit inter p̄sonas in eadem ofone positas qd̄ est v̄z. p̄bat in l. i. C. de cadu. tol. z. l. cū in ānos. §. i. qui. mo. vsufu. amit. dixi in l. re cōiuncti. j. de le. ij. Ad p̄trariū tñ de. §. lucius. dic vt ibi. C. op. de l. si. i. rñso. C. de ipu. z. ali. sub. dicit glo. intellige illam s̄m istam. tu dic q̄ ibi p̄pter naturā h̄z h̄z distributiū quisquis quilibet videtur singulariter nominatus: vt ibi no.

Cum quis. Portio deficiēs eius qui nemini erat cōiunctus accrescit omnibus. h. d.

Si heres. H̄z h̄z tpa non nocent. h. d. Hoc intelligo quando passus est mediam capitis diminutionem: se cus si maximaz: q̄ tunc restitutus videtur alius homo: vt. l. intercidit. j. de p̄di. z. demon. que. l. est glo. huius. §. z. l. sed z. si in conditione. §. solemus. s̄. eodem.

Licius ex semisse. Institut⁹ ex pte pure z. ex pte sub p̄ditione si h̄z coheredē adeūdo ex pura pro pte p̄ditionalis institutiōis est h̄z h̄z p̄ditione p̄dente: sed ea existēte in totū sine noua aditione z. decedēs interiz nō trāsmittit. h. d. cū. §. se. C. op. q̄ etiā ex medietate q̄drantis si bi relictū sub p̄ditione sit heres: vt. j. pri. So. fa teor q̄ hoc supplet per. §. sequē. C. op. de l. si solus. j. de acqui. here. vbi qui adit ex institutiōe pura est ex p̄ditionali heres. Sol. illud est veruz q̄nqz q̄ vtraqz pars est sibi delata. C. op. ad. §. si ita. vbi d̄ q̄ statim est heres pro pte. Cōtra: imo nō est heres: q̄ nō existit p̄ditio z. p̄ditioe pendente nō p̄t esse heres: vt. d. l. si solus. j. de acqui. here. So. nō h̄z h̄z ibi coheredez: hic sic. Querit glo. q̄s pueniet interim pro illa sextā te que est in p̄denti. Dicit glo. q̄ quilibet acfi

nihil esset in p̄denti. tu hoc declara: vt. l. q̄ funduz. §. si tu ex parte. ad. l. fal. Cetera dic vt i glo. que sunt clara.

Si atticius. Qui adit hereditatē heredis d̄fūcti ex pte si suam p̄p̄riam institutiōē omittit eius portio pro pte sibi accrescit si h̄z coheredem: als̄ insolidum. h. d. Dicit h̄z q̄ statim ex semisse est heres: q̄ro quo iure. Glo. h̄z sup verbo ex semisse. rñ det vide eaz z. adde in fine dicit glo. est in suspensio hoc est falsum: q̄a tex. nō dicit q̄ seius adiret hereditatē atticij: imo repudiavit. sc̄do q̄a si adijisset non h̄eret nisi trientē ex p̄sona ticij cū ipse ticius adijisset vt patet in littera: z. sic ius accrescēdi nō h̄z locum: vt. l. i. §. pe. s̄. de vsufu. accre. Ideo dicendū est q̄ h̄z fuit aditio Lertuot. Ita dicebat do. Aldra. vel dic q̄ glo. errauit in noie p̄sonaz: vt si velit dicere q̄ trientē habet seius ex sua institutiōe quā de eo fecit ticius: q̄a aditit hereditatē atticij z. medietatē trientis ipsius seij qui repudiavit h̄z iure accrescēdi: alius medius triēs est in suspensio. ita notat glo. Itē vide aliam glo. paruulam que dicit ticio testatore: supple i mo herede atticij testatoris.

Si soluedo. Seruus p̄mo loco institutus ab eo qui non est soluedo est heres necessarius. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.

Verba ista qm̄ te cōtentam ex dote esse volui an inducant dispositionem vt videat exheredare vel vt illa dote sit contenta: z. sic inducant dispositionem quo ad dorem.

Si uolebat. Verba enunciatia q̄ erāt in actu odiosa dispositionez inducunt. h. d. C. op. s̄. e. l. ex facto agitatum. So. ibi fuerunt h̄z h̄z enunciatia emissa p̄ditionaliter propter aliud: hic sunt h̄z h̄z enunciatia emissa principaliter p̄pter se. dixit enim testator: te filiam exheredavi. ista sunt h̄z h̄z emissa propter se que inducunt dispositionez z. subiunxit hoc ideo feci: q̄a volo te dote p̄tentam esse. Ita eniz sunt verba enunciatia pp̄ aliud emissa per modū cause: an inducūt dispositionē dicaz statim. C. Quero an ex istis h̄z h̄z qm̄ te cōtentaz ex dote esse volui inducat dispositio. Rñ deo aut queris vtruz ex hoc videt filiam exheredare. z. glo. innuit q̄ sic: q̄a dicendo hec h̄z h̄z videt eā facere alienā a sua hereditate qd̄ est exheredare: vt. l. iij. C. de li. prete. quā glo. intellige q̄ ista h̄z h̄z cū alijs p̄cedētibz inducūt exheredationē: q̄a etiā sola verba p̄cedentia sufficerēt vt dixi. Ita aut̄ sola exheredationē nō inducerent: q̄a sunt h̄z h̄z enunciatia emissa pp̄ aliud: z. sic nō sufficerēt ad exheredationē cū nō inducerēt: nec sufficerēt ad institutiōē: vt. d. l. ex facto. C. Sc̄do est vidēdū an inducunt dispositionē quo ad dore. Rñ. ista h̄z h̄z enunciatia emissa per modū cause nō inducunt dispositionē q̄tum ad ius domini: vt. l. emptor. §. si. s̄. de rei vendi. sed q̄tū ad actionē p̄sonalē z. etiā excepti. inducunt dispositionē: vt. j. de do. excep. l. si. §. si. z. j. de col. do. l. pe. z. no. s̄. so. ma. l. si socer. §. lucius. z. ibi dixi.

Si tēpus. Potest quis institui in tēps quo capere poterit. h. d. C. op. de l. si alienū. §. i. s̄. eo. Sol. ibi fuit institutus simpliciter. hic ad incertum diem. C. oppo. de l. hereditas. s̄. eo. Sol. ibi fuit dies certus hic incertus. ratio nem dixi ibi. C. oppo. j. de re. cato. in. l. i. Sol.

Emo a n . §. q frater. p̄sentis scire. Ad istū. §. vi de bar. in. l. demonstratio de p̄di. z. de mō. z. habet in. l. falsa in p̄. e. ti. z. qd̄ no. in. l. non nudis. z. l. neg. natales. C. de p̄ba. z. per cano. in. c. ex pte. de resti. spo. z. i. c. illud. de p̄sump. z. i. l. neg. p. bar. e. bal. d̄ test.

b Cui vo q̄ lebat. respondeo. Et qd̄ in statuto dicente q̄ filia sit cōtēta dote p̄terna an videat filia exheredare. vi de bal. l. i. si. in p̄n. ij. col. C. de do. p̄ mis. vbi allegat istuz tex.

c In tēps i op. li mita istaz. l. vt p̄ bar. l. i. si p̄stante. §. quotiens. z. i. l. alia. §. eleganter. solu. ma.

glo. h. testator voluit regulā illā hēre locū qđ ap-
paret: qđ instituit in die incerta z testator pōt p-
hibere regulam cato. vt no. s. e. l. pōt qđ. z bic.

Quotiens. <sup>Uitiat institutio pp iter-
tutudines persone. h. d.</sup>

Erades. <sup>Portio pūcti de-
ficiens accrescit cō-
iunctis: disiuncti in omnibus. h. d.</sup>

Eius. <sup>Potest institui suus eius
qui post mortem testato-
ris nascet. h. d. C. Op. posthumus alie-
nus nō potest institui fm ista tpa: vt insti. de bo-
pos. in pñ. z qđ no. in. l. gallus in pñ. z in. s. ille
casus. s. de lib. z posthu. ergo nec suus posthu-
mi: vt. s. co. l. is cuius. So. intellige de suo illius
posthumi qđ pōt institui ex pūisione galli: legis
velle. z. l. iulii. vel dicas: lz nō possit institui post-
humus alienus tñ pōt institui seruus eius fm ea
que dixi in simili in. l. seruus eius. de acgr. here.
Ex. l. sequenti.</sup>

¶ An p illa sba cōmitto abbati tali vt det cētū
frīb' minorib' videat institutus abbas. z an p illa
sba iubeo bona mea distribui inter paupes xpi
per ticiū ticius sit institutus.

¶ Ereditas. <sup>Nō vñ qđ eū in-
stituere quez le-
gando grauaui. h. d. C. Querit By.
pone qđ testator dixit: cōmitto tali abbati vt det
cētū frīb' p'dicatorib' qđ p hoc abbas nō vñ insti-
tutus: vt hac. l. fm By. Sz pone qđ testator ius
sit bona sua distribui inter paupes xpi p ticiū:
an p hoc ticius vñ institutus. Rñ. ex istis s'bis p-
prie loquēdo nō vñ heres institutus ille execu-
tor vt h: sed habet loco heredis vt agat z vt cō-
ueniat actionib' hereditarijs: vt. l. si qđ ad decli-
nandā. C. de epis. z de. sed ibi loquit in executo-
re legitimo: vt. l. nulli. e. ti. z hoc tenet ros. in ti.
de ac. ex testō. z Spe. in ti. de instr. edi. s. nunc
aliqua. Inno. z alij moderni canoniste in. c. cuz
tibi. extra de testa. Ego dixi in questione quā di-
spuauī que incipit filium institui.</sup>

¶ Ita quis. <sup>Cōiunctus re tñ
z cōiunctus s'bis
tñ ad portionē vacatē pariter admittū-
tur. h. d. C. Quero qđ est rō huius. l. Rñ. ticius ē
institutus in solidū in vna ofone vñ alijs insti-
tutus est re pūctus: gatus z meuius ex eqs pri-
bus instituti sūt inuicē pūcti s'bis tñ: qđ positi
in vna ofone pūcti re: nō sūt pūcti inuicem pp
diuisionē portionū: qđ dixit eqs partib': vt. l. re
pūcti. j. de le. iij. sed pmo instituti sūt re pūcti.
Restat qđ quātū ad istā cuius portio deficit sunt
duo quoz vnus est pūctus re tñ alter s'bis tñ:
z sic statuit qđ pariter admittunt. z sic est casus
illius qđnis difficilis que ponit in. l. re pūcti. j.
de leg. iij. in glo. C. Quero qđ vult dicere tex. in
fi. nō tā pūctus qđ celeriter dixisse videbat. Rñ.
deo omisso expositioib' glo. qđ vult dicere nō tā
pūctus. s. vñ eos reals dico scđo institutos: qđ nō
sunt re pūcti: qđ celeriter dixisse. i. in vna ofone
eos posuisse. ppter quod sunt s'bis tñ cōiuncti.</sup>

¶ Ita scriptū. <sup>Institutio
plenior p-
ualet. h. d. C. Op. j. de cōdi. z demō. l.
nam ad ea. Sol. ibi in legato: hic in hereditate:
vt dicit glo. in. l. si te solum. s. e.</sup>

¶ Quis sempronii. <sup>Institutio nō pōt pferri in alterius volū-
tate exp'ssaz: sed relatā sic. h. d. Ratio huius est:
qđ qñ exprimit relatim nō exprimit p eū modū</sup>

per quē tacite inest. nā si dicit instituo te si ticius
voluerit ascendere capitoliū pferet in liberā volū-
tate ticij: qđ forte nō poterat ascendere. Itē si di-
cat si capitoliū nō ascēderit: qđ forte necesse hz
ascendere ppter alia facta sua. Itē in scđo casu
huius legis illa p'ditio si hereditas adita fuerit
exprimit per alium modum qđ tacite inest: vt di-
xi in. l. si pepererit. s. filius. s. de libe. z posthu.
plenius in. l. hec verba. j. de le. i.

¶ Ornelius. <sup>Expressio eozuz
que tacite inest
nihil operat si exprimat pur infunt:
secus si alio mō. h. d. C. No. ex sine legis qđ per
ista s'ba si voler testator facit de necessario volū-
tariū. sile in. l. iam dubitari. j. e. Facit ad hoc qđ
dixi qđ substitutio vulgaris facit de necessario vo-
luntarium: vt no. in. l. pap. s. de q'ta. de inoffi.
testa. z in. l. si filius heres. de libe. z posthu. z. l.
iulianus. si quis omif. cau. testa.
Ex. l. sequenti.</sup>

¶ An valeat institutio facta de pauperibus eli-
gendis per guardianum minorum.

¶ Captatorias. <sup>Cōcordat
l. captato-
rie. j. de leg. i. z. l. captatorie. C. de testa.
mili. qđ dic vt. j. dicā. C. Quero testator instituit
paupes eligendos p guardianū fratrum minorū:
an valeat. By. qđ sic in. l. captatorie. j. de le. i. qđ
nō pferit substitūta institutionis in tertiu: sed cer-
tarū psonarū electioni cōmittit. Idē tenet Ly.
in. l. captatorie. C. de testa. mili. Et est casus qui
facit istam distinctionē in. l. si deicommissaria liber-
tas in fi. de fideicō. li. hoc est vñ preter qđ in reli-
ctis ad pias causas: quia valet institutio capta-
toria z legata captatoria: vt in. c. cum tibi. extra
de testa. z ibi per Inno. Bar.
Ex. l. sequenti.</sup>

¶ Sicut quis nō potest astringi ad instituendū
metu pene. ita nec spe premij.

¶ Ale aut. <sup>Notabilis casus ē: z
est rō casus alteri. l.
ga sicut metu pene qđ nō pōt astringi
ad instituendū aliū: vt. l. stipulatio hoc mō. j. de
ver. ob. ita qđ nō pōt astringi ad institutioez spe
pmij. Et sic no. qđ sicut qđ nō vñ astringi ad insti-
tuendū aliū metu pene: ita nō pōt astringi spe
lucris. C. Op. s. e. l. si qđ sempronii. vbi nō pferit
in alterius volūtatē exp'sse z valet. So. illa cōdi-
tio nō inuitabat quē ad instituendū aliū spe lu-
cri: h' secus. C. Item op. de. l. ticio. s. i. de p'di. z
demō. So. ibi in matrimonio: licet sit causa spi-
ritualis non p'hibet simonia: vt ibi dixi. sed hic
loquit in institutioē in qua est p'hibitu' quē astrin-
gi spe pmij sicut metu pene. z hoc facit ad q'stio-
nes quas ibi dixi de monacho.
Ex. l. sequenti.</sup>

¶ An si p'sone qbus hereditas ē deuoluta per
autenticaz hoc amplius illam nolint reuertatur
ad illum qui fuit priuatus.

¶ Quis solidū. <sup>No. tex
tū ibi: le-
ge eniz zc. Et no. qđ id quod in lesione
vnus ē itroductū nō dz in alterius fauorē redū
dare. Et hāc. l. allegati pro casu ad qđnē quam
facit glo. alibi. nā nos hēm in auē. hoc apli. C.
de fideiuf. z in corpore vñ sumif. qđ qui non im-
plet voluntatē defuncti infra annum priuaf he-
reditate ipso iure: z vadit ad p'sonas ibi nume-
ratas. C. Querit glo. qđ si ille p'sone noluerint
hereditatem: an reuertitur ad illum institutum
qui non impleuit voluntatem defuncti. Et dic</sup>

¶ Eredi-
tas insti-
tutus. adde
no. per bar.
in. l. si sic. de
le. iij. z oino
bar. i. l. alto.
in. l. colū. de
ali. lega. z qđ
no. bar. in. l.
quidam cuz
filium. s. co.
b Non vi-
detur. Et sic
no. qđ lz gra-
uent' execu-
tores distri-
buere i pau-
peres certa
bona nō vi-
dent p hoc
paupes insti-
tuti: lz si gra-
uati fuissent
vniuersaz he-
reditatez di-
stribuere pos-
set dici qđ cē-
sens institui
seu qđ tenēt
locū heredū
per id qđ le-
gitur z no.
in. l. bis ver-
bis in pñ. s.
co. z in. s. fi
no nullā. de
here. z fal. in
auē. z h per
bal. z imo. z
bar. in. l. cen-
turio. in. vj.
col. in ver. s.
quid si testa-
tor substituit
aliquem sub
cōpendio di-
recto i certa
portione. de
vul. z pupil.
z est de men-
te bal. in. l. i.
C. ad. l. fal.
z in. l. ff. de
testa. z in. l.
p'ribus. ver.
sequēs q'stio
. C. de ipub.
z alijs subst.
z bar. in di-
spuatioē in
cipiē. filium
adultū. alias
icipit ticius
filii adultū.
Inno. i. c. cū
tibi. de testa.

¶ Moder-
ni canoniste
adde bar. in
. l. si qđ ticio
de lega. ij. z
bar. in auē.
lz. C. de na-
tu. lib. z i. d.
. l. si quis ad
declinādā. e
in. d. l. centu-
rio. z bal. in
. d. l. i. C. ad
. l. fal. z qđ si
decedat talis
executor an
distributoez
an hereditas
efficiat cadu-
ca. vide ag.
qđ nō in. d. l.
ceturio. vbi
refert Joan.
an. in spe. in
ti. de instruz
edi. z h ad-
de bal. in. l. i.
in. ij. colū. s.
de testa.
d Le at
i ad insti-
tuendū. hāc
. l. allegat p
no. bal. in. l.
. i. in. r. col. in
. vij. q. C. de
bis que pe-
no. z in auē.
nifi. i. ij. col.
ad trebel.
e C. Est p'bi-
dituz. Adde
bar. in. l. cuz
don. C. d. trā
fac. z qđ no.
bar. i. l. v'rot
. s. heres. de
le. iij. fac qđ
no. bal. i. ra-
tri. C. d. spō
fali.
f Quis
solidū.
No. tex. vi-
de ē de hoc
glo. et doc. i
. l. si fu' plu-
riū. s. si de-
rectis. s. leg.
. i. et p illā. l.
pōt ē deter-
minari q'stio
glo. in ver-
testō. in. l. l.
. C. de secu-
nup.

Quod no. Itud dictu limitat pe. de anch. in. c. Itellerimus. de iudi. ar. illius tex. videlicet qd no reuertit talis hereditas ad institutu fallit vbi ta...

q no. na qd in eius lesione est introductu no v3 in ei comodum reddidare: vt no. C. de here. z fal. §. si no militis. pro qua glo. v3 casus h: qd no.

Ab conditione. Conditio adie...

cta in institutione no v3 repetita in substitutioe. h. d. C. Op. z v3 q ad substitutu tra...

ita. Et v3 in ista. l. bal. qd seqf ag. z imol. h q si testator multa lega...

Ita. Doc dic plene: vt i. l. quo...

eruus. Dicit tex. donari po test marito donatio nem reuocanti: als secus: quia talis do...

Sse toto. Agit ex scriptu...

ra declarata non ex scriptura declarate. h. d. vel aliter. in vna scriptura videt p tineri id qud cotinet in alia...

U non militabat.

Mo. q illud qd qd accipit actioe iuris coputat in quarta iure exceptionis doli: vt hic: z. l. nensenius. z. l. filio. j. ad. l. falci. z dixi in. l. in...

Lucio. Mo. tex. ibi modu zc. Mo. ergo...

huc tex. ad id qd dixi in. l. inter dum. s. e. q due partes intelliguntur due de. xij. partibus totius hereditatis nisi ex aliquo adiu...

firmen legata z p herede pnten ceter voluisc q sit heres i oib' doib' et legatio z p pda decidi pot qd dixi i. l. si qn in pn. circa si. magne apostil...

col. C. de pac. z qn agat ex pfirmato vel pfirmate. vide bar. l. eos in fi. pn. C. de ap. z allegat ista. l. q credif testi deponeti p relatione ad aliud...

Filius. Mo. tex. ibi noiatiz. de materia...

Mod si me. Hec huc tex. i...

Lemens.

Si ita scripserit. C. Op. z vide...

ta p ditione valeat institutio. ar. s. e. l. ij. So. h fuit p ditione de pterito. s. si receptassem: z sic p cordat cu. l. p raria. Sed si intelligas q sit de futuro vt...

Quis ita. Ex voluntate...

defucti pus est locus successioni ab itestato q ex testō h. d. By. C. Op. z v3 q no pnt pmo succedere venietes ab itestato: vt. l. anq. C. coia de suc. z. l. q diu. de acq. here. So. dicunt qd q venient ex...

No lex. Quando plures le...

ges concurrunt ad vnum effectū si cessat vna remanet vir...

Seruo. Seruus cui testator...

z necessitate v3 liber tatez no pot eius necessarius fieri. h. d. Mo. tex. ibi: quid enim zc. vsqz ibi: idem erit zc.

Ex. l. sequenti. Quando disuncta accipiat pro p iuncta. z an...

si testator dicat filiu herede instituo. z si decesserit sine liberis deueniat in tale filij superstitis vi...

Acius. Si i qliber parte alter...

nariue mes testatoris non verificatur disuncta accipitur pro coniuncta. hoc dicit. z est singularis lex z non habet nisi vnam propriam concor. Mo. tex. ibi filium ex senaru. de quo dicaz. j. de lega. ij. l. si ita quis testamento. z ibi per By. hic apparet respō...

qui duceta. s. vtru. z ibi bar. de re. du. ita limitat. l. si heredi plures. d. co. di. insti. vbi si plures p ditiones alternatiue sunt posite z disunctiue sufficit vna ipleri. fallit i istis casib'. s. qn inter plures p ditiones est adiecta vna...

bar. l. eos. in fi. de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

de sal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eu i. l. iu...

dimidia bonor. & in alia dimidia substituit aliu frēm testatoris noie ga...
potes gail...
iuncta: qa mens testatoris non verificat in vtra...
q3 parte disunctiue. Lōcordat optime. l. gene...
raliter. C. de insti. & substi. facit. l. si is qui ducēta...
. §. pe. j. de re. du. C. oppo. de cōdi. insti. l. si be

de feminis: vt ē casus in. l. si ita sit scriptū filiab. ff. de le. i. & in. l. si qd ita...
redī plures. vbi in alternatiua sufficit alterā par...
tem existere. So. hic hīsimiliter mens testatoris...
non hīscat in qualibet parte disunctiue: ratio...
quia nō est hīsimile qd testator pferat libertum.

.iii. l. liberor. ver. sed & papi. de ver. signi. sed nō est dubiū qd inhumana...
num esset hāc inaequalitate seruari inter descendentes fratru dicit testa...
toris pariter substitutoruz. nam dixit tex. in. l. si. C. quo. bo. q. lex nature...
desert successione agnatis: & in dubio de mente testatoris esse presumpf...
qd inter succedentes suos sibi pariter pūncos equalitas omnino fuerit...
ut probat in. l. si. C. cōmunia utri. iudi. iniquum ergo esset si per talez in...
terpretationē auferet nepotibus successio: quā lex nature alibi deserre...
cōuenit & in dubio testator videt fm iuris dispositionē voluisse testari...
& fm quod de iure successio ab intestato deserebat inter heredes suos:...
vt no. Bar. in. l. heredes mei. §. cui. ita. ff. ad trebel. & probat in dicta. l. gallus...
§. quidaz recte. fm vnam lectu. de libe. & posthu. & no. Bar. in. l. iurifurandi...
§. si liberi. de oper. liber. sed de iure pariter admittunt ne...
ptes sine nepotes cum filiis dicti sempromii: qd succedunt nepotes & ne...
ptes in locum patris sui qui erant pares in gradu cum filiis sempromii...
. l. i. §. sed si quis. ff. de su. & legi. insti. de here. que ab testa. §. cui. filius...
& in aut. post fratres. C. de legi. heredi. ergo rē. ¶ Preterea istam opi. qd...
indistincte testator vocando per modū dispositionis filios videat etiā...
cōprehendere nepotes tenuit Bar. in dicta. l. liberor. in. iii. colum. & in...
dicto. §. instituens. & pro hoc etiā allegat. l. filii. & l. iusta. ff. de ver. signi...
& c. ii. cū glo. de ver. signi. vbi appellatiue filii dicunt nepotes pūnci...
ergo cur nō est dicendū hoc habere locū in vitimis voluntatibus in q...
bus lata sit interpretatio. l. in testamētis. de regu. iur. c. cum dilecti-...
dona. & cum bar. & cōdat formaliter do. anto. in dicto. c. in quibusdam...
& ¶ De. de ancha. in cle. i. de baptis. ¶ Imol. hic in si. i. col. sōtius dicit...
ipse in dicto. §. instituens. qd tenēdo opi. qd appellatiue filii in testamē...
tis non cōprehendat nepotes: tamē illud fallit quādo dispositio facta de...
filio nō est collata in tēpus pūnci sed in futurū euentum in quē verū...
milititer erat dubium an tūc extaret filius an vero nepos vel alii inferio...
res. nā tunc verisimile est testatorē late accepisse vbi filius pūnci cū...
verisimilit̄ par affectio debeat presumi fuisse testatoris erga nepotes...
si extaret filius mortuus. & ita dicit se intelligere hoc casu. l. nostram. & ex...
hoc infert qd si testator instituit fratrem suū: & si decederet sine filiis sub...
stituit filios sempromii filiis decederēt ante casum substitutionis eue...
niente. & sic ibi in specie decidit. q. nostrā. an tamē statutum cōprehendat...
nepotē videt in terminis Bal. decidere qd sic. in. l. in qbus. C. de scem...
nup. & alii in uariis locis. Tamē fallit quādo nepos non representaret p...
sonam patris sui. nepos enim nunq̄ representat psonam patris sui nū...
quando venit ad successionē aut uel patri: ut in auē. de here. que ab in...
testa. §. huius pūnci. & in dicta auē. post fratres. & ibi Bar. statutū...
enim debet interpretari ut quōminus fieri pōt ledat ius cōmune: ut p...
doc. in terminis nostris maxime Imol. in. l. si vō. §. de uiro. fo. ma. cū fi...
ADDE qd pūnci in pulchro casu bal. p̄. cxxxviii. i. vol. qd si testator i...
stituat filiaz in certa q̄titate & frēm heredē vniuersalē & si decederet si...
ne liberis masculis substituat filias pūnci ipse testator & eaz filios & cō...
tingat frēm decedere cū nepote ex femina & similiter filias decedere cū...
nepote ex filio ptingat qd nepos ex filia instituti nō excludit nepotē ex fi...
liab. testatoris lz testator pūnci frēm & ei liberos filiaz. pūnci incipit...
quē dā nobilis. Itē vide qd pūnci ro. filio. cxlvij. qd si testator instituat...
aliquē & si decederet sine filiis qd substituit hospitale qd nepos ex filia ex...
cludit substituit. Itē vide qd pūnci Ja. bu. p̄. cclxiij. iter pūnci bal. vo...
lu. iij. qd si testator instituit filiu & ei substituit si decederet in pupillari era...
te ticiū & filios ei? moriaf tici. sc̄do. filii relictis nepotib. ticiij. deinde...
moriaz pupillus qd nepotes admittuntur & vide Oldra. p̄. filio. cclxxviii. &...
pau. de ca. p̄. filio. cxxxvj. vbi an opi. huius glo. sit vera quā glo. dicit in...
gularem ¶ De. de ancha. p̄. filio. cxxxvj. ponderandū & illam etiam sequit̄...
Jo. de anania consilio. lxxviii.

Marginal notes on the right side of the page, containing additional legal references and commentary.

fratri suo vel filio fratris. et idem no. C. e. l. gene-
raliter. **Quero** testator dicit filium heredem
instituo: et si decesserit sine liberis deueniat in ta-
lem. **Quero** an filij superstites sint substituti
et veniant ex testamento effectus est magnus: quia
quando veniunt ex testamento reuocarent alie-
nationes factas: alio non dicitur hic glo. quod veniunt
ab intestato. quam signa et tene eam meti. Bar.

Ex. l. sequenti.

Non velle est mediuz inter velle et nolle et an
implendo conditionem quis videatur adire et
an filius institutus si nollet possit repudiare.

Am dubitari.

Seruus potest i-
stitui sub conditione si voluerit: nec eger
exheredatione in conditionis defectum: et per
eam efficitur voluntarius. adimplendo condi-
tionem videtur hereditate adire. hoc dicit. Et
diuiditur in duas partes. Primo dicit de insti-
tutionis substantia. secundo de acquisitione he-
reditatis. Secunda ibi. non ab re. No. quod di-
xi in sumario. **Item** no. quod contrarium qua-
rum ad velle est nolle non autem eius contrarium
est non velle: ut habes hic. nam alibi velle non. i.
nolle: sed non velle est contrarium velle: quia non
velle est medium inter velle et nolle. probatur in
l. filij. §. i. ad tercu. et l. qui se patris. C. unde li-
beri. et l. finali. C. de iuris et fac. ignorantia. et pro-
batur in simili in l. i. §. scientiam. de tributo. et fa-
cit quod no. in l. aliquando. §. de conditio. et de-
monstratione. et dixi in l. si ita legatum. §. illi si
volet. §. de lega. i. **Oppo.** ad hanc. l. dicitur hic
quod implendo conditionem videtur adire. contra
in l. i. §. i. de condi. ob causam. et l. si quis ita.
de condi. insti. Dicunt quidam ibi in extraneo:
hic in suo. Glo. reprobat per l. cum bonis. §. de
acquirenda hereditate ubi actus qui in extraneo
inducit aditionem in suo inducit immixtionem.
quare glo. soluit. aut implet conditionem eo ani-
mo ut sit heres: et tunc est heres: aut eo animo
ut purificet conditionem ut non sit heres: et tunc
non est heres: ut l. antistius. de acquirenda he-
reditate. aut dubitatur: et tunc dicit Bynus aut
conditio existit in voluntatis expressione: et tunc
implendo videtur adire ut hic. aut consistit in fa-
cto extrinseco: ut si decem dederit vel capitoliuz
ascenderit: et tunc implere videtur eo animo ut
purificet aditionem non ut sit heres: ut l. i. §. i.
de conditione ob causam. et l. si quis ita. §. i. titulo
.ij. et l. in conditionibus. §. i. §. de conditione et
demonstratione. et ibi hoc tagit glo. dicit Guil.
in l. i. §. i. de conditione ob cau. quod etiam quan-
do conditio consistit in facto extrinseco debemus
inspicere coniecturas an multo tempore delibe-
rauit: et tunc videtur implere eo animo ut sit he-
res: alias non: et nihil allegat. sed pro ipso facit
l. sed si alio. §. i. §. ad trebellianum. et l. omnem
eodem titulo. **Querit** glo. an filius potest repu-
diare qui fuit institutus si volet. et videtur quod no:
quia antequam impleat conditionem non po-
test repudiare nec post impletam: quia heres est
ut hic. et l. necessarias. de acquirenda hereditate.
tamen dicit glo. et bene: quia potest repudia-
re ante impletam: ut l. is qui heres. §. i. §. de ac-
quirenda hereditate.

Qui semel est heres in p-
petuum non potest desi-
nere esse heres. hoc dicit. Fallit in casibus nota-
tis in l. in substitutione. §. i. i.

Socius. Dec. l. ponit tres
casus i. quod seruus

comunis equiparatur seruo proprio. et glo. po-
nit casum.

Testamento.

Lex ista est
singul. cum
sua glo. et est determinatio plurium le-
gum in hac materia. No. sufficit mortis tempo-
re quem fuisse seruum si ante conditionis euen-
tum libertatem a lege consequitur. hoc dicit. **Op-
po.** de. l. iij. §. qui fideicommissam. §. eodem. et l.
pater filio. §. eodem. ubi sufficit quem esse seruum
tempore testamenti ut sit necessarius. So. illud
verum quando consequitur libertatem ab homi-
ne: secus si a lege ut hic. vide glo. que incipit: be-
ne valet in fi.

Operatorem.

Oppo.
de. l. ex
hoc edicto. §. si heredem. de alie. iudi.
mutandi causa facta. ubi quis potest instituere
aliquem heredem nec incidit in pena illius edi-
cti. Glo. dicit speciale ibi: quia plus sibi cauere
debet. sic. §. de iure fil. l. res. §. lites. et insti. §. mo.
testa. in fir. §. fi.

Ex. l. sequenti.

Quando falsa causa vitiat institutionem. et pre-
fationes probant causam finalem dispositionis
et que sit ratio quod falsa causa vitiat institutionem
non legata. et stante statuto quod accusans de falso
uel proponens falsam accusationem puniatur
de falso an sit remedium si quis accusat et non
probet.

Actum eius.

Dec est
singul. l.
nec alibi reperitur. Falsa causa vitiat in-
stitutionem: legata tamen firma permanet. hoc
dicit. Nota quod rumor et publica fama que est in
ciuitate est iusta causa credendi aliquid ut hic:
ibi rumore prolato et dicitur hic quod testamentum
et c. Contra falsa causa non vitiat institutionem:
ut l. cum tale. §. falsam. de conditione et demon-
stratione. Sol. verum est nisi probetur testato-
rem alias institutum non fuisse ut ibi dicitur:
sed ex hac prefatione: quia heredes quos volui
et c. presumitur testatorem aliter relicturum non
fuisse. vide glo. que incipit causam ibi probatur
enim hoc et c. quod tene menti: quia quotidie de
facto contingit. et sic habes quod iste prefationes p-
bant causam finalem dispositionis: quod tene
meti. Et ista est melior lex que sit de hoc. **Op-
po.** de. l. instituta. §. finali. de inofficio. testamē.
ubi falsa causa non vitiat. So. falsa causa non fuit
ibi apposita: licet putans falsam causam esse ve-
ram testamentum mutauit. Et sic habes ex hac
l. et l. contraria quod falsa causa inserta et expressa in
testamento vitiat dispositionem ipso iure: sed si
non fuit inserta: sed tacite in corde retenta non
vitiat ipso iure: quod tene menti. **Quero** que
est ratio quod falsa causa vitiat institutionem et non
legata. Ex vna solutione precedenti habes vna-
ritatem: quia illa causa non fuit inserta legato: sed
institutioni: ideo institutionem tamen vitiat ut hic: ibi
licet modus institutionis et c. sed si esset adiecta
institutioni et legatis: tunc institutio et legata vi-
tiarentur: et hoc si legata essent magna que non e-
rent verisimile testatorem relicturum si ipsum viuere sci-
uisset. et ita dixi dum tractauit materiam cause in l. de
demonstratione. §. i. §. de condi. et demō. **Item** no. casus
singularis quod legata valent vitiat institutione: ut
hic no. glo. in l. eaz quā. C. de fideicommissis. et §. i. ti.
i. l. i. **Item** no. istam. l. que facit ad quonem nota-
ta. per quam potes multos a mitria liberare. **Bo-
ne** enim quod statutum dicat quod si aliquis accusat

Donec tempore
allegat h do
ctrina bar.
post Ray. h
in illa. l. fi. p
istum tex. ad
hoc v3 q sa
ma seu ru-
mor inducit
iustā cāz cre-
dulitatis qz
uis et fama
nō eēt vā. fa-
cit. l. cū qdā
- §. qd dicit.
de acqui. he-
re. Si enim
rumor indu-
cit iustā cāz
credulitatis
per istuz tex-
multo magis
hoc erit i sa-
ma: quia ru-
mor mori ē
est qz fama:
qz rumor est
particularis
assertio ex i-
certo aucto-
re et sola su-
spitione pue-
ueniens nec
requit quod ab
oib vel ma-
iori pte com-
muniter et
publice dica-
tur ut not-
spec. in ti. de
noto. cri. §.
nunc de mi-
nore. et ray.
et Imo. h in
fn. et bal. in
- l. ea qdē. in
- i. col. de ac-
cu. et in rub.
- C. de pba. i.
- i. col. et Jo.
cal. et alij p-
eum in. c. ve-
stra. de coha-
bi. cle. et glo.
- i. et ibi doc.
in. c. sup. eo-
de eo qui co-
gno. cōian-
vro. sue. et di-
xit ppter hoc
bar. in. l. ve-
rū. ff. de sur-
q sufficit p-
bati pdicta
ut qd presu-
maē habuif-
se iustā cam
accusandi vt
cauet penā.
et vide bar. i.
- l. cū qdā. §.
qd dicit. de
acqui. here.

Ad du-
bitari.
l. si qd. Et
ibi oino vi-
de bar. et gl.

Glo. sol-
uit. Et vide
bar. j. ti. i. l.
si filius qui
patri. in. iij.
col. et vide
- §. e. l. corne-
lius.

Actu-
meu.
pmanēt. Ad
de bar. in. l.
demonstratio
- §. i. de pdi.
et demon. et
ibi oino vi-
de q dixi ad
hoc nota.

Iusta cā.
vide bal. in
- l. ea qdē. in
- ij. col. C. de
accusa.

Et sic ha-
bes. Adde
no. bal. d. iu-
sti. C. cōpo. i.
- §. quibus. et
bar. in. l. euz
bi in pn. de
trāfac. et do-
cat. et imo.
in. c. pe. in fi.
de cle. p. iu. p.
bal. in. l. am-
bitiosa. d. de
ere. ad ordi.
sa.

aliquem de falso vel falsam accusationem pponit: si non probat puniatur &c. modo aliquis accusat de falso non tamen pbat: queritur nunquid sit remedium qd de falso non puniatur vt hic. videt qd sic. debes enim articulare qd de hoc erat rumor & fama: ideo hoc fecisti & sic excusaberis: vt hic. excusat enim a presumptione doli: vt. l. miles. §. mulier. de adulte. habet etiam excusare a pena vt ibi. & l. ij. quis or. in bo. pos. ser. quaz. l. allegat. Ja. de are. Est & alius modus qd quis articulet qd hoc fecit quia audiuit a personis fide dignis: vt. l. qui cum maior. §. si pater. de testa. mili. facit. l. mulier. C. de calum. secus si non a fide dignis: vt. l. attilitius. j. de falsis. Itē habet excusare eū si pbat qd de hoc erat publica vox & fama: vt. d. l. miles. Itē habet ipsum excusare si hoc audiuit ab amicis & cōsanguineis: vt. l. tutorem. de his qui. vt indig. & facit. j. de bo. li. l. paulus. §. quero. Dic non sunt alia.

CDe vulgari & pupillari substitutiōe. Rīca.

Cdictus est. s. de insti. in primo gradu: modo sequit̄ videre de his qui sunt instituti in secūdo gradu. Hec qd hoc fit per substitutiōē vulgarem & pupillarem. ideo post pcedentē titulum ponit iste. **C**Oppo. ad istā p̄tinationē dixi: se quis videre de institutiōe in scōo gradu. Contra qd substitutiō fit qñqz in scōo gradu: vt. l. i. i. prin. & in. l. si posthumus. ij. rīso. s. de li. & posthu. & sic male dicebam qd hic tractat de scōo gradu tm̄. So. intellige oēm institutiōē post p̄mā esse scōm gradū. **C**Pro declaratiōe q̄ro quot sunt gradus substitutiōnū. Glo. dicit qñqz directā: vt vulgari: & de hac dicemus hodie in. l. i. Itē pupillaris de qua dicemus in. l. ij. Tertia est exēplaria: de qua dicemus. j. e. l. ex facto. Quarta est breuiloqua: de qua dicemus. j. e. l. lucius. Quinta est cōpēdiōsa. de qua dicemus. j. e. l. cēturio. Et est alia substitutiō. s. fideicōmissaria: & illa est duplex vt dicit glo. insti. de pupil. substit. §. si. q̄re glo. dicit qd est duplex: dic qd fit in pte vel in toto. Itē qd qñqz fit v̄bis mere obliquis: qñqz v̄bis directis que obliquant. qñqz verbis cōibus. & hēs istius substitutiōis materiā. j. ad trebel. per totū. tāgā q̄tenus incidēter occurret in materia cōpēdiōse substitutiōis. in. l. cēturio. Et. l. sequenti.

CQuare substitutiō dicat vulgari: ibi. Ad primum. Et quoruplex sit substitutiō vulgari: ibi. Scōo. Et quot modis qd dicat expressus & que dicat expressa vulgari: ibi. Ad qd. Et que tacita vulgari: ibi. Scōo. Et an substitutiō si heres noluerit esse porrigat ad casuz si non potuerit: ibi. Hoc p̄misso. Quibus v̄bis fiat substitutiō. & an sit necesse qd p̄cedat institutiō: ibi. Tertio. Et an v̄bis negatiuis vel affirmatiuis fiat substitutiō vulgari: ibi. Alterius. Et qd sit effectus vulgari substitutiōis: ibi. Quarto. Et an cum subest spes qd repudiās veniat per restitutiōes in integrū: interim cessabit substitutiō vulgari. Et an si institutus decessit ante aditā h̄ritatez & trāmisit ius deliberādi debeat p̄ferri substitutus vel heres heredis: ibi. Sed circa. Et an monacho instituto qui nō vult adire admittat substitutus vel abbas. Et qd si fili⁹ repudiat an pater vel substitutus p̄ferat: ibi. Quero quid. Et an si monachus vel filius decessit ante aditam sit locus substitutiōi: ibi. Quero qd. Et qd si ille qui repudiāuit h̄z substitutū vulgare & aliuz fideicōmissarium & fideicōmissarius petit repu-

diantez cogi adire qd v̄z p̄ferri vel substitutus vel fideicōmissarius: ibi. Itē. Quid etiā sit si institutus est indignus an veniet fiscus vel substitutus vide: ibi. Itē q̄ro. Et an aliquo casu substitutus & institutus simul admittant: ibi. Item q̄ro. An autēz testm̄ possit vires assumere a scōo gradu: ibi. Sumus. Et si institutus in p̄mo gradu p̄t esse heres: sed non eodē modo quo defunctus voluit an admittet substitutus: ibi. Alterius quero. lo primo. Et an testm̄ possit vires assumere a tacita vulgari: ibi. Alterius. lo scōo. Et an si pupillus cui facta est substitutiō pupillaris decessit viuo p̄re substitutus admittat ex tacita vulgari: ibi. Alterius. lo terzo. Et quid si substitutiō est facta ventri & venter nō nascit an substitutus admittat: ibi. Alterius. lo q̄rto. Et an cū vulgari fuit facta in vnū casum: ita qd p̄tineat tacitā vulgare in alio casu an tūc p̄tineat tacitam pupillare: ibi. Itē q̄ro in. viij. col. Et an in vulgari expressa que p̄tinet tacitā pupillare succedat pupillo: ibi. Juxta. Et an vulgari tacita cōtenta in expressa pupillari trahat ad bona pupilli: ibi. Itē. Et an tacita vulgari h̄eat locū cū mater est in medio: ibi. Alterius in. viij. col. Et an vulgari p̄tim tacita p̄rim expressa admittat cōtra matrē in casum tacitū: ibi. Quarto. Et an preallegata veniat in vulgari substitutiōe: ibi. Quero an. Que h̄o extinguant affectum vulgari substitutiōis: ibi. Expedi. Et an aditione vnus ex heredibus extinguat substitutiō facta oibus: ibi. Item. Et an cū institutus adiuit: sed fuit restitutus admittat substitutus: ibi. Itē dubitat. Et an existētia sui heredis impediāt substitutū vulgare: ibi. Dubitat. Et an in casibus in qbus filius nō potest adire de iure civili: sed iure pretorio: vt. l. si. C. vnde leg. vel filius a primo gradu preteritus a secūdo exheredatus ap probauit primū graduz: ita qd potest petere s̄m ta. an substitutus admittet: ibi. Alterius. Et si ille qui potest venire de iure civili vult petere s̄m ta. an repellat substitutus. Et quid si institutus noluit parere cōditioni sub qua fuit institutus: ibi. Quero qd. Et an si pater emancipauit filiū & ei facit substitutiōē pupillare an tacita vulgari in ea cōtenta extinguat: ibi. Alterius. Et an si ille cui est facta substitutiō pupillaris efficiat pubes an tacita vulgari extinguat: ibi. Quod. Et an si fiat pupillaris maiori vel ex̄neo an contineat tacitam vulgarem vide in fi.

Heredes. Ista lex dicitur p̄-

uidetur p̄ncipaliter in tres ptes. Primo ponit diuisionē vnā inter institutos & substitutos vsqz ibi. et heredis substitutiō. ibi secūduz membruz substitutiōis diuidit. Ex qua sub diuisione apparet differētia inter substitutiōem vulgare & pupillarem vsqz ibi: substituere. Ibi tertio incipit tractare materiā substitutiōis pupillaris: ideo vsqz ad. §. substituere: legem hoc mane & tractabimus materiā vulgari. **C**Op. qd instituti in primo gradu nō sunt heredes: vt insti. de bo. pos. §. quos autem. So. intellige de institutis in testō valido de iure civili: vel dico qd appellatione heredis large sumendo continetur bo. pos. vt. l. hereditatis appellatio. de v̄borum significa. & l. i. §. bonorum. j. ad trebell. **C**Secundo op. qd instituti in secundo gradu sunt instituti non substituti: vt. j. l. p̄xi. §. sed & si quis ita. So. itellige h̄ de scōo gradu p̄siderato ordine intellect⁹ nō ordine scripture: vt. s. ti. i. l. si

ut ipse bar. no. in. l. ptoz ait. j. de ope. no. nun. et in qstū Alexā. refert aliqō tenere q te stator debet expse pbibe re falcidiam et q nō suffi ciūt vba ge neralia q si bi nō placet vt h p cū ad de op. t3 cō silio. lxxv. et lxxviii. old. pñl. cxliij. d q ēt ponā in. l. cēturio vbi alexā. et dicit.

.C. de heredi. insti. quod ē veruz. nam quando substitutus ē in potestate instituti: tunc non videtur sibi permiffum repudiare ex institutione: et eē heres ex substitutione: ut. j. si qō omif. cau. testa. l. iulianus: et ibi no. qā fm hoc illa uerba si heres non erit: intelliguntur. i. esse non poterit. Hoc premisso quero nūquid substitutio facta i vnum casū. i. si heres noluerit eē porrigitur ad aliū casū. i. si eē nō potuerit vel ecōtra. Et videtur q nō: ut. l. pater seuerinam de condi. et demon. et ibi videtur casus: et. l. cōmodissime. de libe. et posthu. l. si cum dotē in prin. so. ma. cū si. Contrariū ē veritas: et ē casus in. l. gallus. §. et qd si tm: ubi expresse dicit q substitutio scā fm consiliū galli in unum casum porrigitur ad aliū casum. Ad idem: qā paria sunt nolle: et nō posse: ut. l. i. §. vltus. §. de procu. facit. l. mulier. j. ad trebel. Non ob. l. pater seuerinā: vt ibi dixi. Ad alias. ll. respōdeo: ut dixi in. §. et qd si tm: et hoc tenet Guil. et Ray. et bene. tm substitutio facta i vnum tempus nō porrigit ad aliud: vt. j. e. l. si ita: et quod dicit in. l. si mater. §. i. j. e. Ex his manifeste habes q illa substitutio est partim expsa partim tacita quo ad casus: qā in quibusdā casibus expsa in quibusdā tacita. Tertio pncipaliter quero qualiter: et qb° vbi fiat substitutio. Et pmo quero an sit necesse q instō heredis pcedat. Glo. et By. in. iij. glo. huius. l. videtur uelle q de necessitate d3 pcedere instō. Ego fateor hoc eē uerum cōmuniter: sed possibile ē fieri substitutionē vulgarē nō precedente institutione: ut si dico si legitimus heres noluerit eē talis sit heres: vt. §. ti. i. l. si quis ita. facit. l. cū in testō in pn. e. ti. intelligo put iacer: licet gl. subaudiat institutionē qd nō est necesse: ut ibi dixi ad idē. l. gallus in pn. et ibi dixi. l3 videt dicere q tacite videt legitimū istituere: vt. j. d iur codic. l. pñciunt: et vide qd no. in. l. si quis ita heres instituat: et sic tacite pcedit institutio qd satis placet: et pro hoc videtur casus. j. e. l. si coheredi. §. si. fm vnā lec. qd tene menti. Alterius quo ro qbus vbi fiat substitutio vulgaris. Gl. isti. e. dicit q expsa sit uerbis negatiuis: tacita sit vbi affirmatiuis: vt. §. ti. i. l. lucius. cum. l. seq. et. j. e. l. q liberi. §. hec uerba: et. l. si. de here. insti. Et in sūma. C. e. videt dicere q in. d. §. hec vba: et in. d. l. si. C. de heredi. isti. sint vulgares expresse: et ita et By. et ita refert Ly. in. l. pabus: et Guil. de cu. et Ray. de forl. dicūt circa hoc sua uerba multū inuoluta: nec uera nec ueritati pma: iō nō curo referre. dic ergo sic q omnis directa substitutio siue sit tacita siue expsa habet duo extrema: unum quod refert ad eum cui sit substitutio: siue sit tacita siue expsa. Aliud qd refert ad eum qui substituit: primum semp est negatiuū siue priuatiuū: et istud nunq fallit: siue istud extremum exprimat semp negatiue siue priuatiue exprimit siue tacite subintelligat. Aliud extremū semp est affirmatiuū seu positiuū siue tacite siue expresse. in vulgari hoc p3 in pupillarem etatez decesserit: titius sit heres. nā illa uerba si erit heres que sunt positiua nō sunt uerba substitutionis: ut patet: qā potest fieri ex heredatio: ut hac. l. in fi. et illa uerba si infra pupillarem etatem decesserit: sunt priuatiua: quia idē est decedere: et non uiuere. Illa uerba titius heres esto que referuntur ad euz qui substituit semper sunt affirmatiua. Nunc ad propositam tacita vulgaris: que continetur sub expsa pupillari nullis uerbis sit a testatore expressa: sed aiure tacite subintelligitur per affirmatiua uer-

ba: et negatiua eodem modo quo dixi. Itē substitutio tacita de qua loquitur. l. si titius. cum. l. sequen. §. titu. i. subintelligitur propter quedā uerba affirmatiua a testatore prolata: tamē semper subintelligitur affirmatiue: et negatiue s3 ea que. §. dixi. Item substitutio de qua loquitur. l. qui liberis. §. hec uerba. j. e. in illa exprimuntur uerba que referuntur ad substitutum vel substitutos merito illa sunt affirmatiua. sed uerba que debent referri ad eum cui fiat substitutio fuerūt omiffa: et tacite subintelliguntur si impubes decesserit et. et sic priuatiue: vt dixi. ideo glo. que dicit qd illa substitutio est tacita bene dicit respectu uerborum que debent referri ad eum cui fit substitutio. et Etzo et By. qui dicunt q ibi est expsa bene dicunt respectu uerborū que debēt referri ad substitutos. credo tamen q ibi nō est vulgaris expsa: sed pupillaris: vt ibi dicam. Item substitutio de qua loquitur. l. si. C. de here. insti. est expsa quo ad uerba que debent referri ad eum qui substituit: et sic intelligunt Etzo et By. et est tacita quo ad uerba que debent referri ad eum actum cui fit substitutio. sed glo. j. e. l. uerbis. appellat illam substitutionem dubiam: et bene: quia illa uerba non proprie sonāt in vulgarem: quia per eam. i. vulgarem succeditur defuncto: ut institui. e. circa princi. Sed ibi testator dixit sempronius plocij heres esto cum plocium instituiset. magis eniz sunt apta ad pupillarem per quam succeditur pupillo: et ideo dicatur dubia: et lex interpretatur eam vulgarem et sic his duobus casibus substitutio partim est expsa partim tacita quo ad uerba. Idem possumus dicere de reciproca. nam ibi non exprimuntur: nisi uerba que referuntur ad substitutos. Quarto principaliter quero quis sit effectus vulgaris substitutionis: Respō. quinq sūt principaliter. primus in homine sui iuris intelligitur si heres non erit: uel mutata conditio: ne etiam alium heredem non fecerit. sed in homine alieni iuris intelligitur si ipse heres nō erit uel mutata conditio alium heredem non fecerit: ut. §. titu. i. l. si paterfa. titum: et institui. de vulga. substit. in fin. et. C. de heredi. insti. l. cum proponas. Secundus effectus est q testamentum potest assumere uires ab ipso secundo gradū. ut. l. iij. in fi. §. de libe. et posthu. Tertius est q ista vulgaris expsa continet tacitam pupillarem: vt. j. e. l. iam hoc iure. Quartus est q per eam succeditur defuncto non ei cui facta est substitutio: ut insti. e. in princi. Quintus effectus est q vulgaris substitutio facit de suo: et necessario uoluntariū: ut. l. si filius heres. §. de libe. et posthu. et no. in. l. pap. §. quarta ff. de inoffi. testa. de quolibet istorum effectū uideamus per ordines. Et primus effectus est si heres non erit uel alium heredem non fecerit admittitur substitutus: ut. d. ll. et hoc in testatore sciente: et in igno rante dic: ut. l. si pater cum. l. sequen. §. ti. i. Itē q dicit si heres non erit et. intellige: et desijt eē posse: quia est exclusus repudiatioe uel alio modo: alias donec est spes institutionis cessat substitutio: ut. l. qd diu. j. de acquire. here. Sed circa hoc dubitatur quid si est spes q institutus q repudiavit ueniat per resti. in integ. an interim cessabit substitutio. Dico q non: ut. l. et si sine. §. s3 q pap. §. d. mino. qd dico qd diu ē spes institutionis et. intelligitur si est spes de iure cōi. sec° si d iur spali: ut. l. iij. §. i. j. de fideicomif. liber. pro hoc uide quod no. in. l. iij. §. expectadi. j. d. secū. tabu. item dubitatur quid si institutus decessit ante aditam hereditatem: tamen ad heredem

millif pcepto .i. si nactef i stitur nā nō pphēdit ca sū si nactef et nō adit fm ange. pñ. et iij. in fi. alle. q no. gl. l. si iure. §. i. j. eo. ti. et dicit h esse no. di gnū b C Tertio q ro. ADD d hif q alex. se remittit ad. l. gall' vi dēda ē q ibi posut. c C Alteri. qd si testōr dicat filiū et nepotē here des istituo. an nepos di cat vulgari ter substitui r° filio uide pau. d. ca. in .l. gall' . §. i. et ibi alex. qd autē si testa tor dicat ti tiū heredē i stituo et si he res non erit rogo ut re stituat here ditatez gao Guil. de cu. i .l. pñci' dicit q h pma fa cie uideatur posse diet q sit vulgario per. l. ille aq . §. si de testō . j. ad tre. tñ pcludit eaz esse fideicō misariā p. l. coheredi. §. cū filie. j. eo. et illa vba si heres non erit intelligi tur uoluntarie: qā tūc cogi poterit vt restituat e adeat p. l. ditor. j. ad treb. q aler putat ueruz si testator uerit rogo ut restituat p fideicomif sū. naz alias vulgario cēt p no. p bar. in. l. qrebaf de testa. mi. et p bal. in. l. humanitatis i. ro. col. C. eo. in vñ. mi rabilē. d C Dico q nō. Quid si institutus q repudiavit pōt uenire ad reuocanduz abfctio nē p aliō re mediū q p bñficiū resti tu. in iteg. ueluti p re-

fiduū repu-
diare b quo
vid anch. cō
filio. cccxij.
e C. morte.
ADDE pau.
de cast. p̄fil.
cxlviij.
C. l. neq. n.
ADDE so.
lēné tex. fm
Alexan. in. l.
antonius. j.
de fideicō.
lib. 2. opm.
bart. segtur
imo. h. refe.
rens Ang. h.
i uoce ita te
nuisse quia
scā ex p̄ssioe
pupillaris
uerisimile ē
q̄ si testator
cogitass; pu
pillum repu
diare voluif
set similiter
substitutum
admitti. idē
p̄firmat per
l. pater filii
j. e. itelligē.
do q̄ ibi tra
ctet de taci
ta vulgari p
ut ibi t3 Ja.
de are. 2 ma
gis cōter
alij idē tenz
bald. in. l. fi.
. C. de isti. z
substi. sub cō
di. fac. 2 ibi
ad h. ponde
rat gl. h. idē
bal. in. l. qdā
enologio. C.
de iur. deli.
z in. l. tracta
bat. j. de tes.
mili. 2 i. l. y.
nica. s. p. ij.
. C. de cadu.
toll. idem te
nuit Oldra.
p̄fil. xx. q. simi
liter r̄ndet
ad. s. ul. vt
h. facit bart.
lz imo. hanc
so. dicat cō.
tinere diui
nationem.
b C. opi. dy.
ADDE q̄
illam segtur
pau. de cast.
p̄fil. cxlviij.
cū modifica
tiōe de qua
hic p bart. 2
simpliciter
opi. dy. seq̄
fede. p̄filio
ccxlvj. de q̄
vide bal. cō
filio. xl. ubi
refert frā.
2 rampo. li.
iij. 2 cōfilio
cxlviij. li. iij. 2
p̄filio. cxiij. 2
ccccv. 2 se
quēti 2 p̄fil.
ccccxlvij. li.
i. j.

ex uoluntate: tunc p̄fert institutus nō attēta illa
status mutatiōe: ut. d. l. gallus. s. fi. 2 insti. de be
re. insti. s. seruus aut: 2 est ex p̄ssus. s. ti. i. l. si pa
terfa. titiū. videt enī substituere in eū casū si be
res non erit quoquo mō. C. Alterius q̄ro an te
stamētū possit vires assumere a tacita vulgari an
uero reqrat aditio in prio gradu. Glo. dicit q̄
nō pōt incipe a fm tabu. ex tacita vulgari: sed re
quiritur aditio ex institutiōe: vt. l. apud iulianuz
s. iulianus. ad treb. 2 ita sentit gl. Idē dy. p illū
s. 2. l. ita tñ. s. si a p̄f. e. e. ti. 2 q̄ uiciato ex p̄ssio
viciat tacitū: ut. l. iij. s. q. h3. s. de serui rufi. pre.
Idē videt sentire L. y. in. l. p̄cibus: 2 idē dñs
Ray. Guil. de cu. tenet p̄trariū: q̄ tacita vulga
ris sumit effectū in casu hereditatis nō adite: vt
j. e. l. iaz hoc iure: ergo ē ipossibile q̄ in casu be
reditatis adite assumat effectū. Preterea p ad
itionē hereditatis d3 finiri tacita vulgari: ut. l. i.
post aditā. C. e. ergo ab eo casu nō pōt inchoari
vt. l. titio cū moriet. de vsufu. lega. 2 de vsufu.
l. si vsufractus cū moriar. Iste rōnes p̄cludunt
q̄ tacita vulgari p aditionē ipsius pupilli non
pōt p̄firmari q̄ cōcedo: lz gl. 2 dy. dicit p̄trariū
de aditione coheredis. tñ Old. t3 idē q̄ Guil.
q̄ fm hoc sequeat q̄ si testator solū pupillum
instituit qui decederet hereditate non adite tes
tamētū rūperet: q̄ nullus possit eē heres: nec
ex pupillari nec ex tacita vulgari: q̄ ē p̄tra mētē
l. iā hoc iure. s. fi. j. e. Ita dicebat Old. s3 certe
tūc qm̄ pupillus ē institut' existētia sui heredis cō
firmat tabulas pupillares. vt. dicā. j. l. pxi. in ma
teria pupillaris substitutiōis: iō testamētū nō rū
peret. Quid ergo dicemus. Rñ. q̄ lz pupillaris
reqrat aditionē hereditatis: tñ vulgari tacita
q̄ cōtinet sub ea hoc nō reqrat. s3 pōt ab ea inci
pere. pbo p. l. neq. enī. s. fi. de testa. mili. 2 di
co ibi eē casū. nam ibi sub ex p̄ssa fideicommissaria
p̄tinet vulgari tacita: 2 tñ lz fideicommissaria re
quirat aditionē hereditatis: 2 ab ea testamētuz
non possit assumere vires: vt. l. ille a quo. s. fi. te
stamētū. j. ad trebel. tñ illa tacita vulgari nō re
grit aditionē: vt ibi p3. nec dicat aliq̄ q̄ ibi sp̄le
est: q̄ fateor q̄ ibi ē sp̄le i hoc q̄ fideicommissaria
trahat nō directa: q̄ nō repit alibi p̄ter q̄
in casu illi'. l. s3 q̄ illa tacita vulgari p̄firmat te
stamētū ex se in hoc nō ē sp̄le: sed ius cōe: ut ibi
p3 in tex. Et hoc videt tenere gl. j. e. l. lex corne
lia. s. de uen. inspi. l. pe. 2 dicā. j. pxi. q. Nō ob.
q̄ uiciato ex p̄ssio viciat zē. illud ē uerū qm̄ tacitū
h3 se ad expressū: ut accessorius. s3 sec' si vtrūq3
pariter ē p̄ncipale: vt. l. si fideiusor in p̄nci. 2 ibi
dixi. j. de leg. i. Nō ob. s. idē iulianus: q̄ ibi re
grit aditio ad p̄firmandas tabulas pupillares:
q̄ apparet: q̄ lz rex. faciat mētione de secūdis
tabulis. dic q̄ hoc est hodie uerū cū pupillus ni
hil haberet: ut ibi dicit gl. ergo d3 itelligi de taci
ta vulgari: Rñ. ibi forte hēbat bona materna vt
alia bona q̄ post mortē patris acquierat. Non
ob. s. a patre: q̄ ibi loq̄ in pupillari. P̄ Alteri'
quero pupill' cui est facta substō pupillaris dēf
sit uiuo patre: an substitut' pōt succedere ex taci
ta vulgari. Glo. q̄ sic. j. e. l. lex cornelia in gl. sup
p̄bo nō existimo: 2 in gl. fi. 2 j. e. l. si pater capt'
idē t3 Guil. de cu. que gl. videt tenere id qd. s.
tenui q̄ testamētum pōt assumere vires a tacita
vulgari. Dy. cōtra per. l. q̄ si filius. j. de cap. ibi
nihil est zē. quasi diceret nec de pupillari nec de
tacita vulgari: 2 idē videt sentiret glo. 2 L. y. l. l.
p̄cibus. C. e. ti. Alij aut̄ distingūt aliter: aut pu
pillus h3 coheredē cuius aditione cōfirmatur
tacita vulgari: 2 loquitur prima opi. aut nō ha
bet coheredem: 2 loquitur opi. Dy. sed certe p

ut dixi. s. proxi. s. istud q̄ tacita vulgari confir
matur aditione non est necesse dicere. quare dī
co q̄ omnes dicunt bene: diuersis tñ casibus lo
quūtur. unde distingue. aut filius moritur ciuili
ter uiuo p̄f: ut q̄ capitur ab hostibus: uel post
mortem patris mori naturaliter: 2 tūc substitu
tus pōt succedere ex tacita vulgari: vt. j. e. l. lex
cornelia. 2 ibi no. ratio: q̄ patre uiuo adhuc du
rat spes substitutiōis pupillaris vñ nō est qd im
putetur patri cū testamētū nō mutauit: aut fili'
uiuo patre dēcessit naturaliter: 2 tūc siquidem pa
ter statim dēcessit post: ita q̄ nō habuit tps mu
tādi testamētuz: 2 idē: q̄ substitutus uenit ex
tacita vulgari ex presump̄ta uoluntate defuncti
quia eum instituisset si sciuisset: ut. d. l. si pater ca
ptus. cum sua glo. j. e. si uero pater dēcessit post
ex interuallo ita q̄ habuit potētā mutādi testa
mētū: tūc substitut' nō admittit. ita loq̄. l. q̄ si
filius: 2 opi. Dy. nā cuz potuit sibi puidere: 2
non puidit lex nō subuenit sibi: nec pōt dici q̄
nō cogitauit de hoc: q̄ filius mortuū vidit. hoc
probat. j. de testa. mili. l. tractabat: 2 arg. l. iij.
C. de inof. testa. P̄ Alterius quero qd si substitu
tio pupillaris facta ē ueteri: 2 uenter nō nascit: an
substitutus admittatur ex tacita vulgari. Tex. 2
glo. q̄ sic. s. de uen. inspi. l. pe. facit. C. de insti. z
substi. l. si ubi vulgari expressa facta si posthu
mus nō nascitur continet tacitam pupillares eo
nato: ergo idē ecōuerso. Alij uero dicunt cōtra
nisi sit coheres cuius aditione p̄firmet illa taci
ta vulgari: qd nō placet: ut dixi. s. q̄ aditio nō
reqrat. dico ergo sic: aut spes natiuitatis posthu
mi dicit post mortē testatoris: uel an per modi
cū tps: 2 substitutus admittit ex tacita vulgari:
ut. d. l. pen. Aut deficit multo tpe post uel ante
mortem testatoris: 2 tunc secus per ea que dixi
. s. Sumus expediti de secūdo effectū. C. Ter
tius effect' ē q̄ illa uulgaris expressa cōtinet ta
citā pupillare: ut. j. e. l. iam hoc iure. qd est uerū
nisi testator dixerit p̄trariū expresse uel tacite. ex
presse pbat. j. e. l. iā hoc ius in fi. z. C. e. l. q̄ uis ta
cite: ut in breuiloqua facta disparibus: ut. d. l. iā
hoc iure. cū si. Itē qm̄ in utrūq3 casum expresse
prouidit: ut. j. e. l. cuz ex filio. s. i. C. Quero qd
si mater est in medio: an tūc in uulgari cōtineat
tacita pupillaris. Gl. in. l. p̄cibus dicit q̄ cōtine
tur: s3 nō cū effectū. Alia gl. dicit p̄trarium q̄ nō
cōtinet: ut. j. e. l. ceterio: 2 ibi de hoc dicā. P̄ Itē
quero qd si uulgaris fuit facta in unū casum ita
q̄ cōtineat uulgari tacitā in aliū casum fm ea q̄
dixi. s. an tūc tacitā pupillare cōtineat. Casus ē
q̄ sic. C. de insti. z substi. l. si fm lec. gl. C. Que
ro an uulgaris expressa facta filio furioso uel mē
tecapto cōtineat tacitā exēplariā. dicam. j. e. l. ex
facto i materia substitutiōis exēplariē. C. Quar
tus effect' ē: q̄ p eā succedif defuncto nō ei cui
substitutio ē scā: ut insti. e. in pn. P̄ Iuxta hoc q̄
ro qd de uulgari ex p̄ssa q̄ in se cōtinet tacitā pu
pillare: an p eā succeditur pupillo: ita q̄ trahif
ad bona pupilli. Dy. q̄ sic ppter uicinatē quā
h3 cū pupillari. Et ideo dicit q̄ est casus. j. e. l. ii.
. s. sed si ita. 2 exponit text. ibi q̄ ei. s. filio: ut ad
p̄ximū fiat relatio: 2 idē domi. Ray. sed L. y. h
reliquit sub dubio. Guil. s. cu. 2 Bar. syl. cōtra
q̄ p uulgari substitutiōe succedif defuncto p
pupillarem pupillo: ut insti. e. in prin. 2 ar. l. sey
tiliā. j. de le. iij. Ego dico q̄ iac. de are. in h̄ p̄f
su sentit ueritatē. s. q̄ p uulgari succedif solūmo
do defuncto: 2 hoc eo tpe quo pupill' repudiat
sed p pupillare tacitā in ea comprehensam suc
cedit pupillo: tūc cū pupillus in pupillari etate
decedit: 2 sic habebit locū lex utriq3 substituto.

C. Tertius
ADDE Vi
dētū anch.
p̄fil. l. vj. 2 ro.
p̄fil. cxxxij.
2 alius ē ca
sus qm̄ vul
gari ex p̄
sa est scā cū
dictiōe tara
tua p. l. iam
hoc iure in
uerū. in vul
gari tñmo
do casum. j.
eo. 2 hoc te
nuit Saly. i.
l. p̄cibus in
l. col. C. co
fulgo. in. l.
q̄ uis. C. eo.
2 in. l. h. C. d
isti. 2 substi
sub p̄di. fac
Paul. de
cast. in. d. l.
iam b iure.

nec eni est necesse deuenire ad pupillare substi-
 tutione q filius sit heres: vt. l. iul. j. d. acq. here.
 p. qua. l. hoc. p. bas: z ita dz intelligi opi. Jac. de
 are. que opi. p. scripta male recitat. Ad ob. s. s.
 si ita: ga dz exponi ei. s. patri: uel si exponis ei. s.
 filio: itellige ex pupillari tacita. ¶ Itz quero an
 tacita vulgaris p. teta in pupillari expressa traba-
 tur ad boa pupilli. Dy. q. sic: z est casus sm vnā
 lec. j. ad. l. fal. l. qui fūdū. s. coheres. p. rariuz te-
 net gl. C. de insti. z substi. l. h. dñs Ray. dicit aut
 est substitutus coheres: z hz locū dictū Dy. aut
 aliud: z hz locū dictū gl. trussa est. qre dic q eo tē
 pore quo se abstinet pupillus succedit ex tacita
 vulgari. s. eo tpe quo morit succeditur ex exps-
 sa pupillari: vt. s. dixi. p. xi. q. nunq eniz repitur
 q p vulgare succedit pupillo: z si cōtingeret q
 simul z semel dcederet pupillus: z etiā pater: p
 qd excludit a bonis paternis dicerē substitutus
 uenire ex pupillari ad boa pupilli: ex vulgari ad
 bona patris. nā illa substitutio cōtinet vtrūqz ca-
 sus copulatiue: ut siue ueniat vterqz casus: siue
 alter sufficiat: ut. j. e. l. iā hoc iure. Ad ob. s. co-
 heres: ga teneo alias lec. ibi postas. uel itellige
 sm p. dictā. ¶ Alterius qro vtz tacita vulgaris
 hz locū qm mater ē i medio. Gl. q. sic: ga p ea nō
 succedit pupillo. s. defuncto: ut no. in. l. h. C. de
 insti. z substi. z hoc puto verū de matre pupilli.
 s. si uiueret mater testatoris: tūc tacita vulgaris
 nō hēret locū p. tra matrē testatoris: eadez rōne
 qua tacita pupil. cōtra matrē pupilli nō admitti-
 tur. ¶ Quarto qro vtz p aditionē que fit ex ta-
 cita vulgari cōfirmet exps. sa pupillaris. Dicit. j.
 .e. l. p. xi. ¶ Quinto qro qd de vulgari partē ex-
 pressa partiz tacita: an admittit cōtra matrē i ca-
 sū tacitū. Dico q ē casus q nō in. l. h. C. de insti.
 z substi. Itelligo aliter q gl. intelligat: z aduer-
 te q est verus intellectus. nā dicere primo q ibi ē
 casus q tacita pupillaris nō admittat p. tra ma-
 trē nō est bñ dictū. nā hoc eē uerū ē iuris certi: z
 apti: vt. l. p. cib. C. e. ti. s. i. d. l. vlt. dicit q de illo
 casu erat p. tētio inter vulpianū: z papinia. ergo
 nō est dicēdū q ipsi dubitassent de eo qd est ius
 aptum: z claz. qre pono ibi casum aliter. s. q te-
 stator instituit vxorē ex parte: z vtrē ex parte: z
 vtrē si nō nasceret substituit quēdaz vulgari-
 ter z sic expressit vnū casū. Lōtingit q posthumus
 natus dcessit hereditate nō adita: nec ex instan-
 tia sui heredis ibi opaf aditionē: ga hz cohere-
 dē eē neu: ut. l. apud iulianuz. s. itē iulian. j. ad
 treb. querit vtrū substitutus admittat ex substi-
 tutione vulgari tacita in hūc casū: an mater. Et
 ibi rñdēf: ga hz ibi tractet de successione viri: tñ
 mater excludit substitutū ex p. sūpta volūtate de
 functi: ga ipam matrē instituit. p. parte: z ga te-
 stator plus diligit matrē ppter filios: ut. l. cū qz
 .C. de natur. li. z iō est verisimile q uelit heredi-
 tatē lucrosaz ipsius defūcti ad ea p. tinere: z sub-
 stitutū excludi: nisi mater p. or dcedat: ga tūc ad-
 mittit substitutus: z hic est casus singularis i. l.
 illa. alias aut tacita vulgaris admittit cōtra ma-
 trē impuberis: ga d eius impuberis successione
 tractat: vt dixi. s. p. xi. q. ¶ Quero an plegata ve-
 niāt in vulgari substitutione. De hoc dic vt. l. q
 filiabus. s. h. j. de le. i. z. l. h. cū. l. se. e. ti. z. l. milei
 .s. p. pte. de leg. ij. z in qlibet ipaz dixi. ¶ Qui-
 tus effectus ē q vulgaris substitutō facit de suo
 volūtariū: ut. l. si filius heres. s. de lib. et posth.
 dic vt ibi dixi. z. l. si filius q patri. j. eo. ¶ Expedi-
 ti sumus de quarta. q. pncipali. Quero qmto q
 impediāt: z q extinguat effectū vulgaris substi-
 tutionis. lex dicit q post aditam hereditatem ex-
 tinguatur vulgaris substitutio: vt. l. post aditam

.C. e. Nec ob. C. de fideicom. auē. hoc amplius
 z ibi no. C. e. l. post aditā: z p. l. 30. in sūma. e. ti.
 .s. expirat. Sed circa hoc insurgūt dubia. pmo
 qd si fecit tres uel quattuor gradus substitutio
 nū: an oēs expirēt p aditionē primi. certe sic: ut
 .s. ti. l. l. cū in testō: z. j. e. l. si mater. s. si. ¶ Itē
 quero vtrū aditōe vnus ex heredibus extingua-
 tur substitutio facta omnib. Breuiter dico sic.
 aut substitutio fuit scā plurib. copulatiue vel cō-
 iunctiz: vt institui duos ticiū: z seiu: z dicit sic si
 titius z seius heredes nō erūt talē substituo. vel
 dixit si neqz titius neqz seius zē. vel si p. dicti zē.
 tūc vno adēute extinguit substitutio: ga ei sub-
 stitutōis p. ditio dicit cū reqrat neutrū heredē
 eē: ut. j. e. l. qdā testō: z. C. e. l. q. uis. Si hō fue-
 rit facta substitutio sepatiz: tūc vno adēute expi-
 rat substitutio quo ad seipsuz non quo ad alios
 nō adēutes: ut. s. d. iniuf. tes. l. pe. z. j. e. l. ex duo-
 bus. s. filii: z. l. cū ex filio. s. si. z. l. coheredi. s.
 coheres. Ad hoc faciūt oia iura q dicit substitu-
 tū p. ferri cōiuncto: vt. C. d. cad. tol. s. p. secūdo.
 z. j. de sm tab. l. eq. simū. s. si duo. z. C. de fidei-
 cō. s. h. aut. z not. in. l. q. patri. j. de acq. heredi.
 ¶ Itē dubitat qd si adiuit hōs: z aduersus ad-
 tionē restitutus ē: vt abstineat: an admittat sub-
 stitutus vulgari-ter. Lerte sic: vt. l. z si sine. s. sed
 q. pap. s. de mino. z. l. ex p. tractu. j. de reg. iur.
 z. j. e. l. ij. s. iterdū. sm vnaz lec. z no. C. e. l. post
 aditā: z h casu si substitutus adeat de iure civili
 an hēat petere p sm tab. qd vtr. qū p. m. nō erit
 de iure civili: ut. d. s. q. pap. z. l. ei. q. soluēdo
 .s. ti. l. alius eo iure hōs eē nō pōt: vt. l. qd s. s.
 uni. j. de reg. iur. z. l. h. d. itatē. s. p. j. de castre.
 pe. z hoc vidēf seq. ultramō. z. l. y. sequēdo eol
 .C. vñ liberi. l. qui se patris: z uidef casus in. l. ij.
 .s. interdū in. l. j. e. ibi: ut p. tor unles actiones
 zē. sm vnā lec. ueritas ē q p. de iure p. torio: ut
 ibi. Itē ē de iure civili: ut. l. i. s. si qz adita. j. ad
 tertul. ubi ē casus: z no. d. luc. edic. l. h. Nec ob.
 q alius remanet de iure civili: ga est ueruz dire-
 cte. s. substitutus erit hōs vtiliter. simile i eo cui
 hereditas restituit p. treb. z h. pluries dixi. ¶ Du-
 bitat ē an existētia sui hōdis impediāt substitu-
 tū vulgare. Breuiter dic. aut substitutio ē scā ex
 necessitate: ut ex p. filio galli: uel. l. vell. z tunc exi-
 stētia sui heredis excludit substitutū. nā scā ē sub-
 stitutio sub cōditōe si suus heres eē desinat: ut
 .d. l. gallus in p. n. z hoc sentit glo. j. e. l. si mater
 .s. i. facit qd dixi. s. circa sm effectū. uer. sed qro
 qd si institut. si uero vulgaris substitutio ē scā
 uolūtariē: tūc si qd ē vulgari expressa existētia
 sui heredis nō pōt habere locū: vt. l. si filius hōs
 .s. d. lib. z posth. z ibi dixi z dicā. j. e. l. si fili. q. pa-
 tri. si hō loqris d vulgari tacita. dico q ea nō ex-
 tinguat existētia sui heredis quod patet: quia
 existētia sui heredis confirmat tabulas pupil-
 lares in quibus cōstat q p. tinet tacita vulgaris:
 ut. l. si filius q p. xi. j. e. z d. acq. here. l. si filius: z. l.
 iulian. tūc dico q nō ipedit illa tacita vulgaris
 p. ll. s. allegatas: z p. ea q dixi. s. p. xi. q. ¶ Alte-
 rius qro qd si filius nō pōt adire d iure civili. s.
 solū de iure p. torio in casibus no. in. l. h. C. vñ l.
 git. uel pone filius fuit in pmo gradu p. teritus a
 scōo ex h. datus approbavit p. mū graduz: ita q
 ex eo pōt petere sm tab. ut. l. filio. s. de iniuf. t. e.
 an substitut. admittit q uenit d iure civili. Vide-
 tur q sic: sicuti institutus in scōo testō qd ē ualidū
 tñ d iure p. torio: nō admittit si p. cedit aliō testa-
 mētū ualidū d iure civili: ut. l. cū in scōo. s. d. in-
 iuf. test. z. j. e. l. si qz eū. s. i. ita z h. p. ferf substitu-
 tus q p. t uenire d iure civili. econtra vtr. q p. ferat
 institut. nā substitutio fuit p. cepta in casu si hōs

Alterius
 ADDE q
 cū Bar. hic
 trāsit Ange-
 in .d. l. h. se
 pius alleg-
 imo. i. c. rat-
 nutius i ma-
 teria vulga-
 ris alij dō d
 his mētionē
 non faciunt.

Quero ADDE dñi bar. dicit q. l. qui hēbat nihil facit p. opi. dy. vo. luit moueri Bar. ga cū ibi scā fuerit pupillaris si licet nēdū cū ad pubertatē puenerit filia: expirat pupillaris p. l. in pupilla. r. j. co. verū ēt de vulgari tacita erat aliquo mō tractādū: ga ibi fuerat filia exheredata. nec obstat qd ibi si re spectu filij i pubertis isti tuti cui scā erat pupillaris exp̄sa d. bet tacitam vulgarem cōtinere qd ad huc nō facit ille text. per dy. ga ibi i. pubes adi. uit z sic vulgaris expirat z h. bar. l. d. l. qui hēbat uideat senti re q. illa lex probet opi. dy. tam fm moder. ibi nō pbat dif ficilio tñ illa lex.

nō erit: s; hēdis appellatiōe p̄tinet bonorū possessor. ut. j. ad treb. l. i. §. bonorū z. l. hereditatis. j. d. h. sig. So. dico qñqz ius perēde bo. pos. in cipit hē originez uiuo testatore: hē q. testm̄ ut uo testatore d. iure p̄torio ualebat: vt qñ p̄ditio t̄pis remittit a p̄tore: ut. l. facta. §. s; sub p̄ditioe. j. ad treb. z. in posth. q. moris uiuo testatore: ut. l. posthum. i. p̄n. s. d. iniur. tes. tūc institut. p̄ferē substituto. ar. j. de p̄di. z. d. mō. l. in cōditioib. §. si patronus. ubi uidet casus q. p̄ditio si p̄sonuf hēs nō erit. dicit p̄fōno ueniēte p. tra tab. z. sic de iure p̄torio. Preterea si ille q. uenit p. con tra tab. p̄ferē ei q. p̄t adire de iure ciuili: vt. j. d. p̄tra tab. p. totū. multo magis iste q. h; fm tabu. cū iste ueniat ex uolūtate defuncti: ille p̄tra uolū tatē. si aut ius perēde bo. pos. incipit hēre originē post mortē testatoris: vt filio p̄terito approban te testm̄: tūc dicit substitutū p̄ferēdū p. d. l. cū in secūdo. cū gl. sua. quā itelligo solū eo casu cū filius post mortē approbat testm̄: vt patet ex. l. quā gl. allegat. rō ga approbatio talis non p̄t tollere ius q̄sitū substituto tpe mortis: z. q. illō t̄pis inspicitur: ut. l. si alieni. §. in extraneis. s. tit. i. nō ob. qd no. in. l. si q. e. §. i. j. e. ga est falsa vt ibi dixi. Quero qd si is q. p̄t uenire d. iure ciuili uult uenire fm tab. an repellat substitut. Lerte casus est q. sic. C. de iure dñi. l. impuberē. Itē q̄ro qd si heres institutus repudiavit bono. pos. h; tab. z. tūc uult uenire de iure ciuili. substi tut. nō dicit q. sibi fecit locū repudiādo: quid iuris. Glo. in. l. suū heredē. C. de iure dñib. uide tur dicere substitutū admitti. h; doc. rep̄hēdunt ibi illā glo. dic vt ibi p. eos. Quero qd si insti tutus noluit parere p̄ditioni sub qua est institut us. Lerte tūc nō ē dubiū q. substitut. admittit vt. l. ij. C. de insti. z. substi. Alterius q̄ro qd si p̄f emancipauit filiū cui fecit substitutionē pupil larē: an tacita vulgaris ē ea p̄tēra extinguat. guil. q. sic in. l. coheredi. §. cū filie. j. e. sed certe ibi de vulgari nil dicit. dñs Ray. idē qd illa p̄ditō si in p̄tate tpe mortis p̄manserit q. est in pupillari si ē uiciat pupill. ita p̄pter ei. defectū uiciat ēt tacita vulgaris. ar. j. de p̄di. z. d. mō. l. si mulieri: z. titio. Itē ga circa vtrunqz dicit vniformiter operari: vt. l. si legatari. in fi. j. d. le. iij. Ego credo h. e. ue rū: ga ex quo pupillare suā spēte annullauit ipw tet sibi cur circa vulgare sibi nō p̄uidit: vt. l. tra ctat. j. de tes. mili. Ad qd facit qd dixi. s. circa fm effectū. ad idē. j. de adi. le. l. rē legatay. z. l. si seruo cū libertate: z. s. quead. ser. amit. l. si stilli cidij. h; sit argu. s. d. ser. vrb. p̄di. l. si domus. sed ibi utraqz fuitus erat p. se expresse p̄firmata. hic vna substitutio erat exp̄sa: alia subitellecta a iu re ex p̄supta uolūtate dñi q. p̄suptio cessat qñ emancipat z. in vulgarem non p̄uidit: ut. s. dixi. Quero qd si ille cui est facta pupillaris exp̄sa efficit pubes: an extinguat tacita vulgaris si cut exp̄sa pupillaris. Gl. j. e. l. lex cornelia in fi. in gl. sup. vbo ad agnatū. t; q. nō extinguat dy. Ja. d. are. Guil. de cu. z. d. Ray. p̄tra p. l. qui ha bebat. j. e. h; illa nil facit. Itē p. l. si fūdū p. fidei cōmissū. §. si. z. l. se. j. de le. i. h; certe si rōnez illi. l. p̄sideras nil facit: ga ibi iō: ga post tpa puber tatis legitimi nō hñt ex dispōne dñi: ga si vo luit testator nō potuisset p̄uidere i bōis pupil li. h; hic si uoluisset vulgare substitutere potuisset: z. hāc opi. vñ tenere gl. insti. e. in gl. magna: h; illud p̄t referri ad pupillare tñ. Adhibi vñ sic dicēdū. aut fuit scā pupillaris cū limitatione cer ti t̄pis: ut si infra pupillarem etatē zc. tūc expirat vtraqz. f. pupillaris: z. tacita vulgaris: qd appet ga uolūtate dñi fuit nō p̄uidēdi ultra illō t̄pis

vt. j. e. l. si ita qe: z. l. si plures i p̄n. z. hoc casu lo qf. dy. z. alij. aut fuit scā sine t̄pis p̄finitōe: vt ga dixit qfqs mihi heres erit filio meo hēs esto. uel fuit scā in t̄pis lōgius: ut si fili. meus dcefferit in fra. xxv. ānos talis heres esto tūc h; finiat pupil laris adueniēte pubertate: ut. l. in pupillari. z. l. cēturio. j. e. tñ durabit vulgari. ar. l. fi. C. d. here. insti. z. ga apparet q. uolūtate defuncti fuit hec. p. hoc: ga si ab initio fuit pupillaris substitutio fa cta maiori vel extraneo p̄tinet vulgaris: ut. j. d. cas. Quero ergo qd si fiat pupillaris maiori uel extraneo: an cōtineat tacitā vulgarem. Guil. q. sic: ga uiciato exp̄sso nō uiciat tacituz: ut. l. i. §. i. s. qui. mo. pig. uel. hypo. sol. z. ga peccatuz ē in materia: ergo ualeat: ut ualere p̄t: ut. l. fi. un. §. si acceptilatio. s. d. pac. z. qd no. in. l. an inuuldis. de accep. dñs Ray. cōtra p. gl. isti. e. §. extraneo h; certe ista gl. est falsa: z. ipse idē rep̄hēdit in ma teria cōpēdiōse: ut ibi dicit. tene ergo dictum Guil. p. l. si fideiusor. j. d. le. i. z. p. l. fi. C. d. here. insti. z. ibi est casus. nā illa h;ba tñij plocij heres esto: sūt h;ba pupillaris exp̄sse: ga aliū sibi nō fa cit heredē: z. tñ lex resoluuit in tacitā vulgarem: z. ista sūt circa materiā vulgaris tacite: z. expresse.

Ex. §. sequenti. An p̄ autētiā ex cā p̄seruet substitutio pupilla ris: z. an substitui possit filio preterito: z. an filio in legitima.

Substituere. Dicitur scōsult. in cipit tractare mate riā pupillaris substitōnis: z. diuidit iste. §. in tres pres. p̄mo dicit cui p̄t fieri substitutio pupilla ris. Scōo qd p̄t substitinere pupillariter. Tertio q̄liter debeat fieri substitutio pupillaris. secūda ibi: z. tā hēdis. tertia ibi. substituere. Exa minemus istuz. §. z. op. z. uidetur q. exheredato nō possum substituire: vt. j. e. l. coheredi. §. cū filie. Dicit gl. hic in substitōne directa. ibi in fidei cōmissaria. rō ga p̄ directā qe efficit heres pupil lo: z. sic ē p̄uisio: ga dedit testat. ut. j. e. l. p̄xi: z. insti. e. §. igif. h; i fidei cōmissaria vñ grauari a pa tre: ga ab ipō p̄re vñ relictū: ut. l. unū ex familia. j. de le. ij. Lū ergo sit onus nō p̄t ei iponi cui nihil relinqt fm Dy. z. bñ. Scōo opp. j. l. p̄xi. §. qfqs: z. l. miles ita in fi. d. tes. mili. So. fallit i mili te. Tertio op. s. ti. i. l. fi. So. ibi sp̄ale. Alterius op. de. li. p̄re. auē. ex cā. sūpta ex corpe: ut cū d. appel. co. §. si talis igif: ubi testm̄ ualeat: h; nō ualeat institutio: qd est p̄tra istū tex. Gl. q. ē h; hu ius timore dicit q. ibi loqf qñ p̄pter solay p̄teri tionē testm̄ est nullū: h; h; qñ substituit sine insti tutioe. notetis istā gl. uult. igif ista glo. q. auē. ex cā nō hēat locū qñ qe facit testm̄ nemine hē de istituto. sec. si instituit aliquē hēdē: z. filiū p̄terijt qd no. ut dicit gl. ga illud ē ius nouū: hoc uer. q. h; dicat i casu illius auē. corrigif ista lex. qd no. z. sic scōm utraqz so. glo. ista t; q. pupillaris substi tutio p̄seruat p. auē. ex cā. q. dicit cetera nāqz fir ma p̄manēt. dy. p̄tra dices: ga illa auē. loqf tñ i his q. sine instōne hēdis ualere p̄t: ut legata: z. fidei cōmissa q. p̄t ab itestato relinq qd nō ē in pupillari substitōne: ut h; z. j. l. p̄xi. ita dicit Dy. Alij nō reprobāt dy. q. ēt tutele datio p̄seruat ut no. in. l. iure nostro. §. si. s. d. testa. tu. z. tñ i co dicillis nō p̄t dari tutele: nisi codicilli sint p̄fir mati testō: ut. C. d. testa. tu. l. ij. L; in auē. ex cā. hoc relinqt sub dubio. teneo gl. hic positay: ga tex. in corpe vñ sumit expresse dicit q. tutele re manent firme: ga est fauor filij. Ita est fauor in hac substitōne. Preterea edictuz si qe omiffa cā testamēti p̄firmat tabulas pupillares: ut. j. l. p̄ pi. §. plane. eadē rōe p̄firmē p. auē. ex cā. Pre

ro. p̄si. clxx xi. late que posui i auē. ex cā.

Et dicitur videtur quod posui in auct. ex ca in uer. qro qd d substi. In legitima vid bal. p. cl. li. iij. S3 qd si legitia sit aucta p statutum an in illo augmto poterit grauari vi. de cal. p. filio. xxxij. d. test. In prius adde qd ide t3 nico. de neapo. h. raph. cu. tmo. i. c. rai. nutius bal. i. l. de qbus in x. col. d. b. legi. Bal. in si. de vulg. substi. in pn.

terea text. in auct. ex ca. z in copie vñ sumit dicit cetera firma pmanet. sz appellatõe ceteroz continet tabule pupillares: vt. j. e. l. q plures liberos. s. h. z. l. nã qd. s. si qd p pulsus. ad trebel. z ibi e casus: z hoc t3 Jac. de are. z Old. z oes de substitutioe no fideicommissaria: an cõseruet per auct. ex ca. dic vt dixi. j. ad treb. l. ita tñ. s. quoties. Quero an possit substitui filio preterito. Glo. hic dicit qd no. Ja. de are. dicit eẽ uerũ: nisi filius preteritus approbet testm p. l. filio preterito. de iniur. tes. z dicã. j. l. pxi. Quero an filio possit substitui in legitima p fideicommissũ glo. qd no. C. d. inof. tes. l. qm in poribus. p. rariũ no. in. l. ex tribus. e. ti. z ibi Ly. recitat cõsiliũ dy. qd qdã ponit sup illa. l. dic breuiter. aut tale fideicommissũ inuigil filio: z no t3: ut. l. cuz p ronus. j. de le. ij. z. j. e. l. coheredi. s. cũ filie. aut tale fideicommissũ inuigil uenietibus ab intestato z succedẽtib' ipsi pupillo: z ualet: ut. j. de le. i. l. si fudũ p fideicommissũ. s. h. rõ qa uenietes ab intestato nõ habet ex necessitate: qa poterat testator substituire aliũ pupillariter: z eos puare: sed ipse filius h3 ex necessitate. Ita p suluit dy. z sic sum' expediti de isto. s. Ex. l. sequenti.

Quo iure fuit itroducta substitutio pupillaris: ibi. Quero pmo. Et quot regrã: ut heat locũ tal substitutõ: ibi. Scõo. Et qd liberis possit pupillariter substitui: ibi. Dixi. Et an si sit statutũ q minor. xxv. anis non possit testari an tali possit p substituire: qa i substitutione pupillari regrã q sit ipubes: ibi. Scõm. Et an pupillari ter substitui possit emãcipato: z quo tpe dz eẽ i prãte ille cui sit substitutio: ibi. Quero quid. Et an ualeat substitutio pupillaris scã filio p' morte p rã legitimato: ibi. Itẽ. Et q sit rõ q ad hoc vt heat locũ substitutio pupillaris regrã q non sit i alteri' prãte recasur': z an si in situo militẽ pupillũ i alterius prãte pstitutũ possit pupillari ter substituire: ibi. Quarto. Et quia eẽ regrã q nõ sit eẽ p rãam prãtez tpe mortis testatoris: an si extat p dignitatem euanescat substitutio et an cũ p emãcipationẽ euanescat pupillaris substitutio remaneat valida iure fideicõ. ibi. Quero qd Et qa eẽ regrã q p sibi faciat testm: an si faciat min' solẽne ualeat substitutio: ibi. Sexto. Et an sit corectũ q dz d exheredatioe: ibi. Septio. Et an si filius p rãt' appobat testm ualeat istitutio z q dz de exheredato heat locuz siue bona siue mala mẽte exheredat' sit: ibi. Itẽz. Et qa regrã q sit adita hãditas vt heat locũ substitutio pupillaris: an aditõe scã ex tacita vulgari pfirmẽ tabule pupillares: ibi. Octauo. Quotuplex aut sit substitutio pupillaris: ibi. Quero. Et qd ver bis fiat: ibi. Quarto. Et si testator dicat si filius me' hãs erit: z i pupillari etate dõcesserit talis sit hãs: si fili' nõ fuit hãs: qa abstinuit substitut' ad mittit: ibi. S3 qro: Et qa sit effect' substitutio nis pupillaris: z an trabat ad oia bona pupilli: ibi. Quintus. Et an pupillaris expõsa excludat m fẽm q fili' excludere nõ possit: ibi. Terti'. Et an pupillaris tacita excludat m fẽz: z qd d pupillari p rã tacita p rã expõsa: ibi. Alterius. Et an si auus facit substitutionẽ vulgare z nepoti i prãte ex filio emãcipate tacita pupillares excludat p rãz emãcipate: ibi. S3 circa. Et an tacita pupillaris excludat auã: ibi. Alterius i. vj. col. Et an excludat fratẽ pupilli: ibi. Alterius qro. Et an si ap paret d uolũtate testatoris q noluerit p tacitaz pupillarem m fẽz excludi an excludet: z quot testes regrãtur ad pbandũ q uolũtas dõfici fuerit excludere m fẽz: ibi. Quero. Et psumit q testator uoluerit m fẽz excludi p tacitã pupillares

quattuor de cais quas vide: ibi. Dixi primo. **Oribus.** In hac. l. iuriscõsult' dicit quo iure est itroducta substitutio pupillaris: z qa possit substituire pupillariter: z qb': z v lqz ad qd tps qliter: z qñ effectũ h3 pupillaris substitutio. prima qrtuor expeditũ p mixtiz v lqz ad h. q lqf. qñ tũ v lqz ad uer. adeo. sextũ v lqz ad h. iterdum: z tñ d tex. legem'. vide tex. ibi: ita eni vbi nou' casus ponit: z dicitã materiã pupillaris substitutõ nis per. q. pncipales: z accessorias examinabo. Primo qro quo iure fuit itroducta substitutio pupillaris. Scõo quot regrã: ut locuz habeat. Tertio quotuplex sit. Quarto quib' verbis sit. Quinto qa sit ei' effect'. Sexto z ultimo qñr finiat. Ex qb' hãbis appebit itellect' p rãtis. l. et gl. ipi': z tot' materie. Quero pmo quo iure fuit itroducta substitutio pupillaris. Tex. hã dic moribus: z ide isti. e. s. i. Gl. exponit. i. iure lacedemonioz: vt isti. de iure nat. s. ex nõ scripto. hoc iõ dicit ne forte putares hã eẽ d iure gẽtiuz: qa hã eẽt p rã. l. obuener. j. d. h. signi. z. s. de test. l. iij. fuit ergo a iure ciuili nõ scripto illius ciuitatis itroducta. s3 cũ hodie sit i scriptis redactũ: z a iure ciuili romanoz approbatũ p rã d iure ciuili. sic. j. d. acq. here. l. more fm By. Lerte fateor h iure eẽ itroductũ: vt dixi: tñ ad huc dz dici ius p suetudinariũ h3 sit i scriptis redactũ qñ scriptura nõ iducit: s3 qd pus erat i scriptura dducit: vt p eã p bẽ: ut. l. cũ res. C. d. pba. z. s. de pig. l. s. hã. Idẽ dicem' in vñb' feudoz: qa adhuc p suetudines appellãt: h3 sint in scriptis redacte: z h no. p. Ly. i. l. i. c. d. le. Scõo qro quot regrãf vt heat locũ hec substitutio. Gl. põit hã qñqz: s3 ex tex. colligũt alia tria: z sic sũt octo. pmo q sit d liberis: ut hic dicit tex. liberis. scõo q sint ipubes: vt hic dicit tex. ipuberib'. tertio q sint i prãte: vt i uer. q sint. qro q sui iuris morte testatoris efficiant: vt hã hã. plane posthumũ. qñ to q nõ dierint eẽ in prãte añ mortẽ testatoris vt. j. e. l. coheredi. s. cũ filie. ita dicit gl. sexto q si bi p rã faciat testm: ut. s. l. pxi. in fi. z hic in uer. qf qd. septio q ipubes sit istitutus vel exheredat' ut hã hã. q si coz. octauo q p rã adeaf hãditas vt hic i hã. adeo. hec oia examinemus p ordinez. Dixi q regrãf q sit ex liberis: qro d qbus liberis. Rñ. aut qñs d liberis legitimis: z naturalib': z p rã substitui: ut hic: z isti. e. in pn. z. C. e. l. si testõ. cũ si. aut d legitimis tñ: z ides: ut. l. si arrogator. s. de adopt. z. l. h3 si plures. s. in arrogato. j. e. z h in uer. h3 si extrancũ: qd tñ i filio arrogato hodie nõ pcedit eo casu quo i prãte nõ trãsit: ut insti. d adop. s. i. z. C. d adop. l. cũ i adoptiuus: z no. hic gl. Aut qñs de filijs nãlib' tñ: z eis nõ p rã substitui pupillariter cũ nõ sint i prãte: vt isti. d pa. po. s. i. z. tex. j. e. l. luci: z ibi not. Itẽ h3 locũ i liberis pmi gradus: z vterioris nãtis: z nascituris: ut hic i tex. Quero qd si fiat extraneo: an trabat ad fideicommissũ. dicã. j. eo. l. hãbis: z hoc d primo. Scõo ergo qro. dixi q regrãf q sit ipubes. qro pone q statuto ciuitatis cauet q minor. xxv. anis nõ possit testari: an pater huic filio possit pupillariter substituire. vt q sic: qa qñ ppter etatẽ filius ipedicbat testari p rã poterat filio substituire: ergo zc. vt insti. e. s. i. In p rãtũ: qa qñ aliter q p p pupillare etatẽ filius ipedicbat testari p rã non poterit filio substituire: vt. j. e. l. ex facto. Itõ eẽ fuit itroducta substitutio expõlaria: vt. d. l. ex facto: z. C. e. l. humanitatis. q tñ alia eã a pupillari. Quid dicemus. Dico q p rã nõ p rã ei testari pupillariter. nã i pupullo eã rõ dõficiẽtis etatis: ut qa nõ p rã hãe filios:

a Pupilla
ris. ADDE
videdu bal.
2. fi. cl. lib. i.
cal. 2. fi. 2. de
testa.
b Substitu
tus. ADDE
fortificatio
opi. Bar. vl
tra alex. naz
pater pot fa
cere heredes
necessarios fi
lio qd ipse fi
li^o no possit
.i. si plures
.s. quos pos
sum. j. eo. 2
fi pater ista
pot que con
cernit ipsaz
successionez
rone cuius
substitutio
pupillaris di
ctis testm filij
fortius debz
posse substi
tue i testm
min^o soleni
cu h concer
nat simplici
ter ordina
tionez rone
cuius dicit
testm patris
ut. l. patris 2
filij. Itē fa
cit qa substi
tutio pupil
lario e ps 2
scdilla testa
menti pater
ni. c. fi pater
de testamen
tis. vj. vñ fi
dz alia solē
nitas reqri
qz in ipo pa
terno alias
turpifcet ps
q suo no co
grueret vni
uero. Item
testm patris
est principale
substitutio
accessoria. l.
ex pupillari
j. co. ergo
dz seq natu
ram sui pnci
palis 2 sicut
in illo suffi
ciūt duo te
stes similiter
2 in substitu
tione pupil
lari. arg. l. fi
ego. s. p allu
tione. s. de
publi. et ut
meis def au
dacia scri
ptis hec sue
rūt vba pau
de ca. filio
ecclij. vbi
dicit non ee
in iudicido
nec cōsulen
do a senten
tia bar. rece
dedū. Sz an
stāte statuto
q mater trā
siens ad se
cunda uota
nō succedat

sed tñ minor. xxv. ānis poterit hēre filios: iō ma
gis eqparat furioso q pupillo: merito ei nō pōt
substitui pupillariter ex virtute hui^o. l. Sz an ei
possit substitui exēplarie p. l. humanitatis. dico
q illud statutū qd phibet testari iducit quādam
bonoz iterdictionē spālē: qa iterdicit testari. ar.
j. de castre. pecul. l. ex castre. circa pn. 2 iō rein
cidit i illā. q. an pdigo cui ē hōis iterdictū exem
plarie substitui possit. qd dicaz. j. e. l. ex scō: 2 qd
ibi determinabo. Ita itelligo eē dterminatū h.
¶ Quero qd si fiat hec substitutio pupillaris pu
ber. an trahat ad fideicomissū. dicā. j. e. l. s. bis
civilibus. Tertio dixi q regri q sit in prāte. q
ro vtz hoc sit correctū p auē. de bere. q ab itel:
que dicit eē sublatā differētiā emācipatōis: 2 pa
trie ptātis. Des doc. dicit q nō: qa i successiōe
ex testō nil est imutatū: ut no. in. l. gallus. s. 2 qd
fi tñ. s. de lib. 2 possb. 2 s libe. pre. auē. ex cā: et
d col. l. si emācipati. cū fi. 2 sic mater oli nō pote
rat substituere pupillariter: vt. j. e. l. si mater: ita
nec hodie. rō qa nō pōt hēre filii i prāte. ¶ Que
ro quo tpe dz eē in prāte ille cui sit illa substitu
tio: Rñdeo nō regri q sit i prāte tpe facti testa
mēti: s; sufficit q sit tpe mortis: vt bac. l. s. sed si
extraneū. Sz ptra hoc op. q regri habitas tri
bus tēporibus. i. testamēti: mortis: 2 adite hēdi
tatis: ut. l. si alienū. s. in extraneis. s. ti. i. s; ille
cui sit substitutio nō erat in prāte tpe facti testa
mēti non valuit: ergo nec pfirmat: s; sit in prāte
tpe mortis. Dicit gl. q est uep: qa regrunf tria
tpa qtrū ad capacitatē hēdiō: s; semp fuit h ca
par: s; sit de uoluntario necessari^o: vt. s. ti. i. l. iij.
.s. fi. Ita dicit gl. videte. ista so. respicit psonā i
puberis istituti cui^o istitutio ab initio valuit sed
erat volūtarius: nūc ppter aditionē efficiat neces
sarius: sed de psona substituti cui^o substitutio ab
initio nō ualuit ista gl. nil vñ dicere: s; certe glo.
habuit bonū intellectu. nā talis substitutio scā eē
neo ab initio valuit: vt vulgaris substitutio ppter
mutatiōez cōtigētē tpe mortis assumit aliā na
turā: 2 ualet: ut pupillaris: 2 sic imutat qdā qli
tas sicut i. d. l. iij. s. fi. s. ti. i. mutat qliatas: qa effi
cī d uolūtario necessari^o h vult dicere ista gl. sic
ergo si poneres q talis substitutio ab initio nul
lo mō valeret postea nō pfirmaret: vt. d. s. in ex
traneis. 2. l. q ab initio. de reg. iur. ¶ Not. ergo
ex hac so. qa hic hēs tex. q pupillaris substitutio
scā ab eēneo mutat in vulgarē qm ab initio va
luit: ut vulgaris: vt dixi de hoc. s. e. l. i. in tracta
tu vulgaris substitōis in vlti. q. ¶ Itē qro qd si
aligs filius naturalis tñ legitimat post mortē pa
tris p pncipē vel comitē hntē auctoritatē: an va
leat pupillaris substitutio ei scā. Dico q sic: qd
pbo: qa legitimatio scā p pncipē nil differt a le
gitimo: 2 naturali: 2 legitimat videt restitut^o p
mis natalib^o: vt in corpore q. mo. na. effi. sui. s.
illud: 2. s. nulla: 2 ibi expsse. h. d. ¶ Itē talis le
gitimatio seu restitutio scā natalib^o retrorahif
ac si semp fuisset legitimus: ut. j. de nata. resti. l.
fi. dixi. l. gall. s. 2 qd si tñ: sicut ergo filio post
mortē pñs reuertēte ab hostibus valet istitutio
2 substitutio sibi scā: qa fingit retro fuisse in po
testate: 2 i ciuitate: ut. l. illa. s. i. s. ti. i. 2. j. e. l. lex
cornelia. j. de capt. l. pater: 2. l. se. ita in pposito
q aut filius possit legitimari post mortē patris
est casus in auē. itez si qs. C. de na. li. 2 in corpe
vñ sumif. ¶ Quero qd si pupillaris fiat ei q nō
est in potestate: an trahat ad fideicomissū. Di
cā. j. e. l. verbis. ¶ Quarto regri q efficiat sui iu
ris post mortē pñs ita q in prāte alterius nō in
cidat. qro que est rō. Rñ. rō est qa pater pōt fa
cere testm filio q ppter etatē testari nō pōt: ut isti.

.e. s. i. s; hoc posito q nō eēt defect^o etatis: tñ te
stari nō possit: qa repit in prāte alterius: 2 iō in
tali nō possit qs facere testamētū. Idēz dicit si
pupillus alia rōne eēt intestabilis q rōne etatis
qa pñ nō possit ei facere testm: 2 hoc tāgī i vlt.
pnci. q. ¶ Sz pone q istituo militē i pberē i al
terius prāte recasurus: an poterit ei pupillariter
substituere. pstat emz q ipubes pōt eē miles: vt
.l. fi. C. de testa. mili. Et vñ q sic: qa solū pp eta
tis defectū ipedit testari. nā miles etiā filius. te
stari pōt de castre. peculo 2. tñ credo q nō va
leat talis substitutio: qa p hoc fieret iniuria ei in
cuius prāte recasurus ē: qa auferret ei ptātē sub
stituēdo militi pupillariter. h vez: nisi ipse testa
tor eēt miles. ar. p hoc expssuz. j. de testa. mili. l.
cū filio: 2. l. ipuberi. de admi. tu. p hoc facit hec
.l. q generaliter dicit q filio q ē recasurus in alte
rius prāte nō pōt substitui. ¶ Quinto dixi q reg
ri q nō dñerit eē in prāte añ mortē testatoris.
h ē vez si p emācipationē exeat de prāte: vt. d.
.s. cū filio. ¶ Itē si alij daret in adoptionem ea
dē rōe: sec^o si exeat: s; spes ē q reincident p fictio
nē: ut in capto ab hostibus: ut. j. e. l. lex cornelia
2. l. pf. de cap. ¶ Quero qd si exeat de prāte p di
gnitatē. Dicit glo. 2 hñ q pupillaris substitutio
nō extinguit: qa oīa iura naturalia: 2 legitima re
manēt firma: vt in auē. pstitutio q de digni. s. il
lud quoqz. s; q possit substitui pupillariter ē de
iure legitimo: ergo 2. ¶ Preterea qro cū pu
pillaris substitutio irritef p emācipationē: an re
maneat valida iure fideicomissi. dico q non: qa
semel ualuit iure directo: ut. j. e. l. verbis civilib^o.
¶ Itē qro qd si filius exeat de prāte p religiōis
ingressū. dicā. j. in vlti. q. in pn. 2 hoc d quinto.
¶ Sexto dixi q regri q pñ faciat testamētū si
bi. h fallit i milite: ut hic i uer. qsgs: 2. l. miles: ita
de test. mili. itez dz facere testm pmo sibi: ut. j. e.
.l. s. prius: 2 ibi dicā. ¶ Sed qro qd si testm mi
nus solēne fuit pñs: an valeat substitutio pupil
laris. Hides q sic: qa pñerit fauorē liberorū: vt
sic filius dcedat testat^o: vt dictū ē: 2 pbat in. l. iu
lianuf. j. de acq. here. ergo dz valere: ut. l. hac cō
sultissima. s. ex imperfecto. C. d test: 2 hoc putare
uez si aliqs d liberis eēt substitutus. s; si eēne^o
eēt substitutus i cideret i illā. q. an datio tutoris
ualeat scā a pfe filio i ipsecto testō. de q in dicto
.s. ex imperfecto: 2 ut dicit in. l. q a pfe. de pñr.
tu. finaliter puto q nō valeat. sicut enim ipē pu
pillus nō possit exnēu istituere in testō ipsecto:
ita nec pater p ea q dixi. s. circa illū ver. qro re
grif: 2 p tex. in. s. ex ipsecto. q dicit q quo ad
eēneos habet p non scō: 2 h de sexto. ¶ Septio
dixi q regri q sit ipubes istitut^o vel exhereda
tus. rō qa alias testm eēt nulluz: ut hic in. s. s; fi
eos. ¶ Quero qd si testm rūpaf p tab. dicā. j.
.e. l. si ptra. ¶ Quero qd si testm rūpaf p qrelā
dic an i totū vel in pte: ut. in. s. s; nec ipuberis: 2
hoc no. in gl. ¶ Quero an id qd dicit d exhereda
tōe sit hodie correctū q videt: qa ipubes nō
pōt cōmittere cām i gratitudinis: vt. l. si qs i suo
.s. lege. C. de inof. tes. qd est uep in ipubere qui
nō est doli capax: alias secus: ut no. isti. e. s. non
solū: 2 hoc t3 Dui. 2 Oldr. ¶ Quero qd si sit
talīs pteritus q nō rūperet testm cū i eo oīa alia
pcurrāt q regrunf in pupillari substitutōe. Ler
te credo q ei poterit substitui pupillariter: nec
regri istitutio vel exheredatio. exēplū in nepo
te ex filio emancipato i prāte reterō sim iura ho
dierna: ut plene dixi in. l. gallus. s. 2 qd si tñ. s.
de lib. 2 possb. 2 sic videt nouus casus quo po
tuit pupillariter substitui ei q nō ē institutus vel
exheredatus: ut plene ibi dixi. ¶ Itē qro an tñ

filij: nisi ab
eis fuerit be
res instituta
si mater que
pupillariter
fuit substitu
ta filio tran
suerit ad se
cunda uota
debeat suc.
cedere tāq
instituta a fi
lio ex quo
ad successio
nez est testa
mētum filij
Bal. uoluit
q sic 2. fi. ec.
ccij. lib. i.

pto testō ex cā pteritiōis pseruef * pupillarī sub
stitutio: p auē. ex cā. dixi. s. pxi. ¶ Itē qro qd si
filius pteritus approbat testm: an ualeat pupil
laris substitutio ei scā. Jac. de are. dicit q sic: ut
dixi. s. l. pxi. p. l. filio pterito. s. de iniur. ref. hoc
intelligo vey si pupillus approbat tutore aucto
re: ut. l. si a pupillo. de auc. tu. Itē qro an id qd
dicitur d filio exheredato habeat locū: siue bōa
siue mala mēte exherede: vt. l. multi. s. de lib. et
post. Guil. de cu. q sic: qd lex nō distinguit. ergo
et. vt. l. nō distinguemus. de arbi. et. l. de p. cio. de
publi. p. h. l. cum qdā. C. de lega. et. l. ab exherede
dato. j. de lega. i. et. l. in rōe. s. fi. ad. l. fal. q vide
tur loq in exheredato mala mēte cū eis testator
nil reliquerit: et tñ pōt ei substituere. Sz dices ut
quō iudiciū vel testm pupilli cōmittit pfi q eum
exheredat mala mēte: et sic ē sibi inimicus unde
dy reijci iudiciū pfi sicut arbitri vel iudicis: vt
. l. nō distinguemus. s. cū qdā. s. de arbi. et. C. fi
qua. p. di. po. l. i. Rñ. lex tñ de pfe cōfidit q nō
credit q filio faciat aliqd: nisi p bono: iō ad pe
titionē pfi filius icarcerat: vt. l. si filius tu. C.
de pa. po. cū nullus amor vincat pfnuz: vt. s. de
cur. fu. l. pe. et. l. isti qdē qd me. cā dixi tñ p uer
tate: q si p fēt ita turpis psona q ei nō cōmit
teret administratio bonorū filij viuētis. vt. l. fi.
. C. de sen. pas. et. s. so. ma. l. si cū dotē. s. eo autē
tpe. q tūc nō pōt pupillariter substituere: et mul
to magis cū ibi sit maius periculum. facit. s. vbi
pupill. edu. de. l. i. et. l. utilitatē. de p. fir. tu. qd tene
mēti. ¶ Octauo requirit q sit adita hereditas:
vt ualeat substitutio pupillaris: vt h i uer. adeo.
Itē p edictū si qd omis. cau. te. vt in uer. plane
fallit in milite: vt. l. miles ita. s. fi. de testa. mili.
Itē. fallit vbi existētia sui heredis pfirmat tabu
las pupillares: vt. l. p. in p. j. de pui. credi. quā
gl. hic allegat p dria: et hoc plene examinabo. j.
. e. l. si filius q patri. ¶ Quero an aditione scā ex
tacita vulgari pfirmat tabule pupillares? Rñ.
si qdē solus pupill' fuit heres istitutus existētia
sui heredis pfirmat tabulas pupillares: vt dictū
est. iō nō est necesse q pfirmet p aditionē ex ta
cita vulgari tenēdo illā opi. quā tenui. s. l. pxi.
sz si hz coherede q nō repudiat: tūc nō video qd
repugnet quin cōfirmet per aditionem ex ta
cita vulgari fm ea q dixi. s. l. pxi. in. q. illa: an a
tacita vulgari possit incipe et testm. qd plene ibi di
xi. ¶ Quero quotuplex est substitutio pupillaris.
Rñ. duplex: alia tacita alia expssa. expssa est que
fit p bis expssis: tacita q fit p bis tacitis seu a iu
re subintellectis. qd dic vt dixi. s. in tractatu vul
garis substitutiōis: sz de vno possit dubitari an
repiat pupillaris ptim tacita pti expssa sicut di
xi in vulgari. Rñ. si qris an repiatur pti expssa
ptim tacita: quo ad casus dico q nō possit repe
riri: qd h solū in vnum casū cōferf. s. fi. infra pu
pillare etatē decesserit. iō aliū casum nō pōt cō
prehēdere: qd nullus alius casus est. nā si i par
te substituat i alia pte videt uoluisse substitutio
nē nō ualere: vt. l. si ita qd. j. e. p. dicta uera: nisi
in casu que dicā forte. j. pxi. q. ¶ Si nō querat
an repiatur partiz tacita pti expssa quo ad
uerba. Dico q sic: eodez mō quo dixi i vulgari
p easdē. ll. et hoc de tertia. q. ¶ Quarto querit q
bus p bis fiat substitutio pupillaris. Rñ. pba q
referunt ad eū q substituit semp sunt affirmati
ua: illa que referunt ad eum cui substituit sem
per sūt negatiua seu priuatiua. s. fi. decesserit in
fra pupillare etatē et. put dixi. s. circa vulgare
substitutiōnē. Sz ptra hoc pōt op. qd in pupilla
ri substitutiōne dicit: si heres erit et infra pupilla
rem etatem decesserit et. et illa pba si heres erit

sūt affirmatiua siue positiua: vt. s. l. proxi. in p. n.
Rñ. illa uerba si heres erit nō sūt de substantia
pupillaris substitutiōis quod p: qd potest filio
exheredato fieri: et qnqz filio preterito: ut. s. u.
distis. Itē probatur expresse. C. e. l. si testamē
to: ut. j. e. l. qui duos: et. l. paterfa. et. l. pe. j. e. ti. et
. j. l. pxi. s. sed et si qd. ¶ Sz qro qd si illa pba ap
ponit: qd dicit testator: si filius me' heres erit
et infra pupillare etatem decesserit: talis sit heres
et filius nō fuit heres: qd abstinuit: sz infra pupil
larē etatē decesserit: an veniat substitutus ex pu
pillari. dico q sic: vt. l. iulianus. j. de acq. here.
et. l. pater in prin. j. de priu. cre. Et fm hoc erit
casus in quo pupillaris substitutio est pti expssa
partiz tacita. quo ad casus expressa si heres erit
et infra pupillarem etatē. tacita si heres nō erit:
uel infra pupillare etatē et. ut. j. e. l. iā hoc iure.
¶ Quinto pncipaliter querit qd sit effectus pu
pillaris substitutiōis. Rñ. p m' effect' ē q pupil
laris cōtinet tacitā vulgare: vt. l. iam hoc iure in
prin. j. eo. qd est vey: nisi testator cōtrarium sen
serit expresse vel tacite: ut dixi. s. circa vulgarem
Secūdu effectus ē q p eam succedit pupillo:
vt insti. e. circa prin. ¶ Quero ergo vtruz trahi
tur ad omnia bona impuberis pupillaris substi
tutio. Dico aut qd substituit filio legitimo tñ: vt
filio adoptiuo: et dic ut. l. si arrogator. s. d. ado.
et. j. e. l. fed et si plures. s. in arrogato. Aut filio le
gitimo: et naturali: et tūc aut fuit paganus: et tra
hitur ad oia bona pupilli vndecūqz que sita: vt
. l. sz et si plures. s. ad substitutos. j. e. aut fuit mi
les: et tūc pōt ad certa bona trahi: et ad certa nō
ex militis uolūrate: ut. d. s. ad substitutos. Si ve
ro substitutō fieret filio naturali: tñ nō legitimo
nō ualere: qm eū nō habet in pte: ut bac. l. in
prin. et ut. s. u. distis. ¶ Tertius effectus ē qd pu
pillaris expssa excludit matrē: et alios ascēden
tes preteritos quos ipse filius pterire nō pōt: ut
. l. pap. s. sz nec impuberis. s. de inof. testa. et. C.
. e. l. p. abus: et. l. lucius. j. e. Sz circa hoc isurgūt
dubia. Primo dubitat an hoc sit uerū hodie. d
hoc sūt tres opinio. Ja. d. are. et. l. dar. syl. dicūt
q mater hodie nō excludit p. l. humanitatē. C.
. e. vbi exēplaria que ē introducta ad exēplū pu
pillaris matrē nō excludit: scōo qd oliz pater ma
trē pcedebat in filij successione: ut. l. ij. s. obijci
j. ad tertul. eadē rōne substitut' ab eo: sz hodie
secus: ut in auē. defuncto. C. ad tertul. et sic leges
antique sunt correcte. Scōa opi. ē q etiā sit ho
idē qd oliz: qd euitāda est legū correctio: et hoc
tenet Dy. Jac. de are. et. l. y. C. e. l. humanitatis
Idē t' dñs Bartoloti' de pti: et iducebat. l. cuz
qdā. que seq' post. l. humanitatis. C. e. ti. q. l. p.
mittit fratrē fratri substitui nō aut precipit: et tñ
constat q frater hodie succederet ab intestato
cū parēte sicut mater: ut. d. auē. defuncto. Ter
tia fuit opi. Guil. de cu. qd dicit q mater hodie
debet habere legitimā conditione ex. l. per auē.
p. s. yteros. C. de epif. et. cle. l. per multa uerba di
cat. uidete nō curo de istis opinionibus: qd pre
cedēs opi. q iste. ll. nō sint correcte est uera. Itē
etiā canonizata' in. c. si pater in fi. extra de testa.
li. vj. que ē lex nouissima. Ad ob. l. humanitatis
qd ibi loq' in exēplaria q differt a pupillari: ut
dicam. j. e. l. ex facto. Non ob. ratio allegata per
doc. istos: qd prelatio in successione nō ē cā sub
stitutionis: sed patria pti. alia sequeret q et
mater de iure antiquo posset substituere qm ē so
la qm ipsa mater succedit. itē hodie possz pater
instituire solū in dimidia qd ē absurdū. ¶ Alte
rius qris qd de pupillari tacita: an tacita pupil

¶ Cōseruef
vide pau. de
ca. in. d. auē.
ex cā Bald.
p. cxij. iij.
vol. ro. p. fi.
clxxxj. bald.
p. ccccviij.
ij. vol. in fi.
¶ Dico q
sic ADDE
q idē tenuit
ange. s. fi. j.
ea. l. et imol.
h et in. c. rai
nutius i ma
teria pupilla
ris pro hoc
aducit imo.
qd illa uer
ba nō vidē
tur apposi
ta ad limit
tādū sz quia
forte abo
miabaf aliū
casuz nolare
s. impotētie
vt. l. qz uis q.
quid ab omi
nor. j. e. vel
forte quia
mortis cogi
tatiōe turba
tus vltimus
si potuit co
gitare. ar. l.
bac p. s. l. iij.
ma. s. at cuz
humana. C.
q te. fa. pos
et hanc opi
firmat bald.
isti. de vulg
substi. in p. n.
¶ Excludit
matrē. AD
DE qd opi.
Bart. optie
p. bal. in. l. sz
si plures. s.
ad substitui
tos. j. e. et ibi
bal. et imo. p
dicta coten
dunt et quo
ad bōa que
obuenissent
pupillo ex li
nea materna
et circa hoc
uide q nor.
bal. in. d. l. p
cibus in dñi.
pone ergo et
in. l. humani
tatis. C. eo.
et in repe. d.
. c. si pater et
idem tenuit
bal. p. fi. ex.
i. uolu.
¶ Canoni
zata vide p
Bal. p. c. c.
viiij. li. i. inci
piēte petrus
amandi et
ibi de exem
plari qm ex
cludit matrē
et qm pupilla
ris est oio ta
cita et substi
tutus sit pa
ter testatoris
uel paupes
crisi an ex
cludunt ma
trē et tene q
sic

aC Partiz expressa. vi. de Joan. de anania cōsi. lxxvj. bC Antacita pupillario. vide bal. cō. fil. c. lxxviii. r. c. lxxxiij. ij. volu. pang. p. l. xvij. cC Excludit patrē. AD. DE q. opi. Barto. seq. Guil. d. cu. l. i. p. cib. i. mate. ria vulgaris q. solus limi. tat non pce. dere qñ. pa. ter impube. ris fuisse ab auuo mala mēte exbere. datus alleg. in arg. s. ex heredatos i. auē. de here. di. r. fal. r. l. patron. s. si qñ nō ma. la mente. j. de bo. libe. r. hāc modi. ficatio. seq. Saly. i. d. l. testō r. cum. opi. Bar. te. nuit ēt. pau. d. ca. in. l. fi. c. de insti. r. substi. dC Et h. pu. to vez. AD. DE q. idem. tenuit. Guil. d. cu. l. i. p. cib. r. ray. i. tractatu. sub. stitutiōnū i. materia. pu. pillaris. ang. i. l. p. cib. r. ibi. Saly. r. Imol. in. d. c. rainuti. cC Excludat. fratrē. AD. DE q. imo. h. refert. iac. bu. l. i. p. cib. idistictē. te. nuisse. fratrē. excludi. ex. eo. ga. nō. est. ea. dem. rō. i. fra. tre. cum. ma. tri. dbeaf. le. gitima. i. bo. nis. filij. n. sic. fratri. i. bōis. fratri. id. sta. tuta. i. matrē. nō. trabūtur. ad. fratres. l. fi. c. d. iter. ma. r. tenet. imo. h. r. i. d. e. rainutius. idē. Rapha. cu. in. l. i. h. iure. j. eo. Saly. i. l. fi. in. fi. c. de. i. sti. r. substi. trāit. cū. bar. to. Alex. diē. q. fortasse.

laris excludat matrē. Rñ. glo. oēs tenēt q non vt. l. ulti. C. de insti. r. substi. r. l. p. cib. C. e. tit. predicta vera in tacita pupillari subintellecta a iure: ut. l. i. h. hoc iure in pñ. j. e. ti. r. sic nullo mo. do fuit expressa. Sed si nos loquimur de tacita pupillari specialiter que expssa ē uerbis genera libus: r. illa que cōtinetur in reciproca: uel alia que continetur in compendiosa: dicemus. j. .e. l. centurio: r. j. .e. l. lucius. vbi ē alta materia. Alterius qro qd de pupillari pñz tacita partiz expressa. vtz matrē excludit: Rñ. siquidē ē pñ expressa partiz tacita quo ad uerba matrē exclu dit. rō qd ex uerbis testatoris ista substitutio cō prehenditur sicut dicim⁹ in ea q in reciproca cō tinef: ut. j. .e. l. lucius. Sz si nos queramus de ea que partiz ē expressa pñm tacita quo ad casus: vt. s. dixi dico idē. si enim testator uoluit matrez excludi in vnuz casū. s. si filius heres erit: r. infra pupillarē etatē decesserit eadē rōe ex cōiecturata mēte defuncti uoluit eā excludi si hēs nō erit: r. infra pupillarē etatē decesserit: vt. j. .d. icel. cū tra ctat de cōiecturata uolūtate defūcti circa tacitā substitutionem. Sed circa hoc dubitat tacita pupillaris nō excludit matrē. Quis fecit substi tutionem vulgarē nepoti in ptate retēto ex filio emācipatē an tacita pupillaris excludat pñm illū emācipatē. Videt q sic: quia de matre lex tm loquitur: vt. l. p. cib. C. e. ergo nō refert ad patrē: vt. l. si uero. s. de uiro. s. so. ma. r. hoc qd leges q loquūtur de mulieribus non extēdunt ad mares: ut. l. pe. r. ibi. no. j. vt in pos. le. In cō trarium uidet: r. est ueritas. que enim est rō q ta cita pupillaris nō excludit matrē. rō pōt esse du plex. vna q p vulgares succedit testatori defun cto. p pupillarē succeditur ipsi pupillo: vt insti. .e. circa pñ. lz ergo testator pñtulerit extraneum matrē pupilli in substitutione ipsius testatoris nō est tm uerisimile q uoluerit pferri extraneū in substitutione ipsius pupilli: r. matrē excludere a luctuosa substitutione filij pupilli: vt. C. de i sti. r. substi. l. fi. vbi. p. bal. p. dicta rō. Alia rō est q mater pñtita ab ipō filio ipubere hēret qrelam sed nunc qñ pñ facit filio testm excludit a qrela: vt. d. l. pap. s. lz nec ipubere. de inoffi. testa. vn de uoluit lex p suā itēptatōez excludere matrez a qrela: lz testator eā nō excludit expresse. lz iste rōnes habēt locuz in patre sicut in matre: vt. l. si mater. s. d. cur. furi. ergo rē. qnimo est maior rō in pñe q filius est testatoris: r. sic nō est uerisimile alienā sobolem sue uoluisse pferre: r. cetera: vt. l. cū acutissimi. C. de fideicomis. r. l. generaliter. de insti. r. substi. r. l. cū auus. j. de cōdi. r. de mō. Ad ob. l. si uero. s. de uiro: qd vez est q lex nō dz extēdi ad alios casus etiā eandē rōez ha bētes qñ lex ē ptra ius cōe: ut dixi. d. s. de uiro lz istud q tacita pupillaris nō excludit matrem nō est ptra ius cōe: vt dixi quādo aliqd statutū in pñtariū nō repimus. Ad ob. l. pe. j. vt in pos. le. qd ibi est diuersa ratio itē mares r. feminas. Alteni qro an tacita pupillaris excludit auā. uidet q sic: qd matrē hic loqf: ergo rē. vt. d. s. de uiro. pro hoc facit. l. pater: r. l. sic eueniet. j. de adulte. In pñtariū uidet: r. ista est ueritas q tacita pupillaris nō excludit auā: qd ma tre mortua auia assumit sibi locū matris. vt. l. ne potes: r. l. vbi. C. de su. r. legi. Itē qd par est pri uilegiū matris: r. auie in tutela: ut in auē. matris: r. auie. C. qñ mu. tu. offi. fun. po. r. in corpe vt lz ma. r. auie. in pñ. p hoc. j. ad tertul. l. ij. s. si ma ter: cōiuncto s. qd si nepotibus. vbi apparet q cōstitutio q loquitur de matre bz locū in auia q tutores nepotibus nō petijt. Ad argumentum

cōtrariū pñ responsio ex his que dixi. s. r. hoc t3 Guil. d. cu. r. dñs Ray. r. hoc puto uerū. Al terius qro an tacita pupillaris excludit fratres pupilli: uidet q sic: qd matrē lex tm loqur: er go rē. vt in. d. s. de uiro. Preterea nō est eadē rō in fratre q est in matre qñ frater nō bz quere lam: sed nisi pñtial ab alio fratre instituta turpi psona: ut. l. fratres. C. de inof. testa. qd dicemus Guil. de cu. r. cōtrariū ex psumpta uoluntate d functi que ē: ut uoluerit filiu suum pferri cuilibz extraneo. ar. l. cuz acutissimi. C. de fideicō. r. de i sti. r. substi. l. generaliter: r. l. cū auus. de cōdi. r. demon. dñs Ray. dicit q idē in fratre vtriqz cō iuncto: lz si est frater cōiunctus ex uno latere tm tūc secus dicit: qd non est eadē rō que est in ma tre: qd mater ei pferat in successione: ut in auē. defūcto. C. ad tertul. uidete primo dictū Guil. de cu. qd intelligo qñ extraneus fuit substitutus vulgariter pupillo in fauore filij testatoris: r. fra tris pupilli cui forte multa legata: r. fideicomis sa reliqt: nec eū uoluit grauare oneribus heredi tari: s. alias ponēdo simpliciter extraneū eē sub stitutu vulgariter pupillo eadez rōne qua pater excludit filiu suū a successione ipsius patris q ma gis est sibi dōta q successio fratris: ut. l. scripto in fi. unde liberi. uidet ipm excludisse a successio ne pupilli: ut. j. .d. icā cū similibus qñibus. Itēz dictū dñs Ray. qui dicit q hoc bz locū in fratre vtriqz coniuncto. secus si ab altero tm parēte: i telligo. s. matre tm. nā si eēt tm ex patre adhuc stat rō Guil. p. l. cuz acutissimi. cum simili. Nec ob. si dicit q nō est eadē rō que in matre. imo ē eadem ratio qua in matre. s. una ex rationibus. s. psumpta uoluntas defuncti: r. ex plumb rō nibus sufficit vnā subesse: ut. l. si uenter. s. in bo nis. j. de priui. cre. r. insti. de nup. s. affinitatis: r. l. liberorū. de his qui no. infa. cū suis glo. Ista aut pcedēs ratio pōt intelligi quādo ipse idē frater est substitutus vulgariter: qd tunc ipse idē frater excluderet ex tacita pupillari. nec tractemus an ipse excluderet a seipso: r. ideo dixi q tacita pu pillaris nō excludit matrem: r. quosdam alios. Quero quid si pñt q testator uoluit matrez excludere uigore tacite pupillaris. Et rñdet q mater excludit p. l. in testō in fi. C. de test. mili. hoc no. gl. in. l. p. cib. sup uer. oimodo. C. e. et bene dicit. Ad idē facit. l. iam hoc iure. j. e. s. di ces si uoluntas defuncti probat: ergo nō est ta cita pupillaris: sed est pupillaris expressa: Rñ. nō est uerum: imo nullam mētionē facit de pu pillari: r. tm de psumpta uolūtate facit aliquib⁹ cōiecturis constare: ut. j. .d. declarabo p exempla. Quero ergo: r. reuoco in dubiuz quot testes requiruntur ad pbandū istam uoluntatē defun cti. Videte determinatio istius. q. dependet ex quadā dubietate. quidam enim dicunt q quan do mē est in medio vulgaris expssa nō pñtēt eā r. hoc uidetur sentire gl. C. e. l. precibus. Alij di cūt q vulgaris expssa bene cōtinēt tacitam pu pillarē sz cōtra matrē nō bz effectū: r. ista ē uera ut examinabo. j. .e. l. ceterio. ubi glo. rāgit. lz hē q pñtēt tacita pupillaris: lz nō hēat effectuz s mēz. Ista pbatio fit ad dēclaratiōē huius uolū tatis. s. huius tacite pupillaris pñtē i expssa uul gari: r. pbatio dēclaratoria pōt fieri per duos te stes: ut. l. heredes palā. s. si notā. s. de test. r. ibi per glo. r. Dy. lz si teneremus aliā opi. s. q non cōtinēt: tūc ista pbatio fieret ad inductionē no ue uolūtatis nō ad dēclaratiōē. iō requiruntur septē testes: p ea que no. in. s. si notā. teneas p cedētē opi. per ea que dicit in. l. centurio. Quero ex qbus psumat ista uolūtate defuncti q uo

terior ē opi. q iste frater ipubere qñ ē d dēclati bus testato ris dbeat ā obstāte taci ta pupilla rī excludere substitutum hīdē rōib⁹ quib⁹ in pñ mis uoluit qñibus p cedentibus excludit per auā r. patrē substitutus nec obit. q qua rōe fuit exclusus ab hereditate pna r. eadē ab heredita te fratris: qd si psumpo nimus filiu hīc fuisse ex hereditatem nec exclusus lz ei delictū fuisse q dbe bat nec pñ mēdum ē te statorum uo luisse pnone re sobole ēz nec pñrie rōnez gene ralē. d. l. cuz acutissimi. cC Excludit ADDE bar. idē tenē tē in. l. fi. m. ij. col. C. de isti. r. substi. vbi dicit q ille ter. hoc pbat lz gl. i. l. p. cib. non fuerit d illo ter. recorda ta. idē tenit Bal. in. l. cē turio. j. eo. vbi dicit q ita tenere in. l. i. testō. C. de testa. mi. r. vide bal. pñ. c. xvij. i. volu. cC Testes ADDE q cū bar. con. cordat bal. in. l. p. cib. i. iij. col. r. i. v. q. C. eo. ubi ē rāgit Ang. r. Saly. in. ij. col. e Saly. i. l. qñ us. C. eo. p Bal. r. imo. i. c. rainuti. de testa. r. in. d. l. in testa mēto.

Extra testamentum ADDE q bal. in. l. pre cib dicit q sit si dicta y ba prulerit post coditū testamētum p. l. heredes palā in pne. s. in. s. si qd post. s. d. tel. idē imo. i. d. c. ratiūtiū faciēs men. mētiōe de uerbis bal. in. d. l. precibus. Adde q p muliere: ut uoluit Oldrad. c. xvij. b. CS3 quid ADDE q cū Bar. hic trāsit Bal. in. d. l. p. cib in. iij. col. 2 ibi ang. 2 fa lyc. 2 dicit Bal. in. d. l. p. cib q si testator dixerit q uolebat matrem impuberis hēre. x. si nō nuberet: et nubat nedū legato s; hereditate pupilli puabif ga si noluit eā hēre legatū si nuberet multo forti⁹ nec vniuersam hereditatē ut ibi la tius p cū et pulchre per bal. p. c. xvij. iij. s. allega to. i. vol. ubi qd appet qd testator uoluerit matrem excludi. c. Inhone. stū. ADDE q forte neq est dicere q nō excludat ex testato: is uolūtate qm illa ē iaz finitā p morte. l. iij. s. lo. ca. 2. l. si ita legatū. s. illi si uolet de leg. i. s; bene poterit aufe ri ab illa tā q; ab indi. gna 2 appli. cari sico p ea que hnt in. l. sororez in glo. C. de his q. ut in di. 2. l. here ditas eo. tit. 2 hoc tenuit fran. de rap. in. l. p. aditā

luerit matrē excludi p tacitā pupillares: Rñ. ex quattuor pncipaliter. Pr̄io ex his q̄ testator dixit extra testamētū. Sc̄do ex his q̄ dixit in testō. Tertio ex cōditōe mris: 2 similitū psonar; de q̄ bus excludēdis tractat. Quarto ex cōditōe p sone eius q̄ est substitutus. C̄ideam⁹ de quo libz. ¶ Dixi p̄mo ex his q̄ testator dixit ex testm. qd eniz si añ dixerit si filius moriet nollē q̄ mater eius haberet vnum obolum vel similia yba. certe videt sufficere. arg. ad hoc. s. ti. i. l. quoties. s. i. 2 qd̄ ibi no. Ad idē. j. de le. i. l. si qs in sūdi vocabulo. pro hoc. l. titio. s. idēz rñ det. j. s. yb. ob. cūz suis similibus. C̄sc̄o p̄t apparere ex ybis positis in testō. qd eni si testator matri pupilli relinqt aliqd: 2 iussit eā eē cōrētā: vt plus d̄ bonis suis petere nō posset. In h̄ dicit Guil. si qdēz alia uerba fuerūt adiecta legato relicto ab ip̄o pupillo: tūc matri nō p̄iudicat in successiōe q̄ uenit p̄ mortē pupilli: vt. l. paulo calimacho. s. i. j. de le. iij. sed si illa yba eēnt adiecta in alio legato relicto a substituto pupilli: tūc secus p̄sumit eni q̄ uoluit substitutū matri p̄ferre: ut. l. peto. in p̄n. j. s. leg. ij. p hoc facit. l. fideicomis fa. s. si qs ita. j. s. le. iij. 2 qd̄ ibi dixi uobis. qd̄ pu to ueruz. CS3 qd̄ b̄ si testator reliquit uxori sue aliqd̄ donec uita uidualē seruauerit: 2 ip̄a transi uit ad sc̄da uota: an ex p̄supra uolūtate defuncti sicut p̄ trāsitu ad sc̄da uota ab ip̄o relicto puaf: ita excludat a tacita pupillari. Videte p̄ futuris anis illud fideicomissū vel legatū anuū p̄t de beri a substituto pupilli sicut ab ip̄o pupillo: vt. l. si sūdi sub p̄ditōe. s. si p̄. j. de le. i. 2. l. nō so lū. s. liberatiōis. j. de le. i. 2. l. iō sicut p̄ trāsitu ad sc̄da uota testator uoluit eā eo relicto priuari ēt in p̄sona substituti seu alterius heredis pupilli p̄ cursū 2 successiōe tēporis eadē rōne p̄sumitur q̄ uoluerit eā p̄ trāsitu ad sc̄da uota excludi a tacita pupillari. Tertio p̄t p̄bari ex cōditōe p̄sone matris: 2 p̄similitū psonarū: s; q̄bus exclu dēdis tractatur: vt ecce quid si mater erat inimi ca testatoris: q̄a forte habuerat amicitia cū vno scholare uel scriptore: 2 sic multū eū offenderat. Lerte p̄sumā euz uoluisse ip̄am excludi a tacita pupillari: ut. l. iij. in fi. 2. l. ex pte. j. de ali. le. 2. l. si inimicitie. j. de his qui. vt indi. 2 hoc etiaz tenet Guil. Item q̄ si mater nō est capax hereditatis pupilli: q̄a tutorē pupillo nō petijt. certe pinde est ac si nō eēt mater: ut. l. ij. i. fi. j. ad tertul. 2. l. i. s. pe. j. de cōtra tabu. 2 ibi dixi. Idē esset dicen dum si post mortem pupilli vxor testatoris ali quid inhonestum fecisset: vt no. in. l. fideicomis missum. C. de fideicomis. 2. l. sororem. C. de his qui. ut indig. Quarto dixi q̄ probatur ex cō ditione persone substituti. pono enim q̄ frater pupilli filius testatoris est ip̄i pupillo substitu tus uulgariter. certe tacita pupillaris excludit ma trem: quia p̄sumptio est q̄ testator uoluit filiū suum uxori p̄ferri. argumen. l. cum acutissimi. cū similibus. C. de fideicomis. 2 hoc uidetur sen tire glo. in. l. precibus. C. e. circa finē vlti. glo. hoc etiaz uidetur sentire aso in sūma. eo. ti. Et hoc uidetur sentire Jac. de ra. 2 plures alij in. l. fi. C. de insti. 2 substi. quod multum mihi uidet consonum uoluntati defuncti. facit ad hoc. l. pe to. s. fi. j. de lega. ij. facit etiam. l. lucius. s. titu. i. 2. l. generaliter. C. de insti. 2 substi. P̄dicta uer ra in fratre pupilli. secus in fratre testatoris pa truo pupilli: s; m̄ Guil. de cu. vt. l. iij. secundo re sponso. j. de le. p̄stan. Sed quid de matre de functi. quid eniz si mater defuncti est substituta uulgariter pupillo. Dicit Guil. de cu. idē quod in filio pari ratiōe: qm̄ ab intestato pariter sue

cederet pupillo sicut filius testatoris pupilli fra ter: vt in auē. defuncto. Item quia est de paren tibus. argumē. d. l. iij. post prin. de leg. p̄stan. ita dicit Guil. q̄ satis placet. Quintus effect⁹ pupillaris substitutiōis est q̄ pater facit filio he redē suū: 2 necessarium quē. f. facit sibi: vt. j. e. l. s. prius in fi. 2. l. sed 2 si plures. s. quos possu mus. j. eo. qd̄ tene mēti. Est tamē uile scire. naz puto q̄ existētia sui heredis in illo pupillariter substituto operetur trāsmissionē hereditatis pu pilli nō adite: sicut hereditatis paterne eadem rōne: ut dicemus. j. e. l. si filius qui patri. C̄ Al timo pncipaliter est uidendum qualiter finiaf substitutio pupillaris. Istam materiā ponit gl. tua in. l. in pupillari. j. e. iō ibi dicā.

Ex. s. sequēti. C̄Quādo valeat fideicomissū relicto a substi tuto grauati. Et an euz aliquis adiuit heredita tem: 2 repudiavit per bñficiū restitutionis in integrū: an substitutus uulgariter admittat: ur.

Interdum. Institutus cogit adire p̄pter fideicomissū de bitū in secūdis tabulis. Itē aditio facta ex uir e substitutiōis in integrū cōfirmat tabulas pupillares. hoc dicit. Et diuidit in duas ptes: 2 qlibet ps habet duas lec. In p̄ma pte tene sc̄das lect. In sc̄da parte tene lecturā primam. C̄ Not. rex. ibi aut iprobū est zc. Sc̄da ps incipit ibi: ergo zc. C̄ Op. ad p̄n. s. 2 uidet q̄ fideicomissū vel relic tū a substituto exheredati nō ualet: ut in. l. co heredi. s. cū filie i. fi. j. e. l. plane. la. ij. circa p̄n. j. de leg. i. Rñ. fateor contrarium: nisi substitu tus exheredati sit institutus ab ip̄o testatore: vt in. l. in ratione. s. fi. j. ad. l. fal. 2. l. qui funduz. s. qui filios. e. ti. habuistis in. l. fi. in p̄n. j. de le. iij. 2 iō posui h̄ casum q̄ fuit substitutus exhere dato ille qui fuit institutus a patre: que est secū da lec. posita in glo. l. prima lec. glo. fit falsa: ut ex p̄dictis apparet. uide glo. que incipit titius ibi idē si eū dē zc. hic incipit secunda lec. que est uera: sed p̄cedēs est falsa. uel ut cessent oīa cō traria possumus ponere casū q̄ filius nō fuit ex heredatus: s; fuit institutus dato sibi coherede extraneo. vnde existētia sui heredis nihil opera tur. vñ oportet q̄ heres cogat adire. p̄pter tabu las pupillares: 2 fideicomissū relictuz in eis: 2 h̄ est tertia lec. posita h̄ in glo. C̄ Itēz op. 2 uidet q̄ quis sit sollicitus de hereditate uiuentis: ut in auē. cōtra rogat⁹. C. ad treb. 2. l. archimedoras. C. vt in pos. leg. dicūt qd̄ illud p̄cedit ex uolū tate testantis. sed certe hoc nō p̄cederet ex uolū tate. q̄re dic ibi agit d̄ hereditate testatoris mor tui: sed hic de hereditate pupilli uiuētis s; m̄ dy. 2 Ja. de are. 2 Oldra. C̄ Venio ad sc̄om uer. di citur hic q̄ fuit restitutus adeunde hereditatis cā q̄ro ad qd̄ fuit restitutus. Dicit qd̄az q̄ fuit restitutus: ut adeat: 2 sic p̄firmant tabule pupil lares. Alij dicūt q̄ fuit restitutus: vt abstineat uel repudiet: 2 s; m̄ hoc cōfirmat uulgaris substitu tio: vt substitut⁹ uulgariter possit adire. ista lect. licet sit in se uera: ut. s. de minoribus. l. 2 si sine. s. qd̄ pap. tñ quātum ad nostrū. s. nō est uera: q̄a h̄ dicit secundis tabulis: 2 sic loquitur de ta bulis pupillaribus. sed substitutio uulgaris ē p̄ me tabule testatoris: licet sit secūdus gradus te nēdo secundā lec. C̄ Op. de. l. sed 2 si sine. s. de minori. alias est. l. ait pretor. s. s; qd̄ pap. So. di cit glo. hoc ueruz in liberto substituto. in seruo autē distinguit: ut ibi: 2 bene. C̄ Ultimo. s. iste uidet casus unius qōnis. Alijs adiuit heredita tē: 2 repudiavit p̄ restitutionē in integrum. que ro vtrum substitutus uulgariter possit adire de

2 in. l. p̄rib⁹. C. eo. vt re fert 2 sequit imol. hic et imo. l. c. rai nutius alle. no. p̄ bar. in. l. i. j. de his q̄ ut indi. a iā q̄ imol. sentit bal. in. d. l. p̄ribus 2 cum opti mo. transt Alex. d. Glo. in. l. p̄ribus uide q̄ ibi posui 2 inq̄stū alex. hic dicit q̄ appet q̄ te stator uolue rit excludere matrem cū substituit paup̄es chri sti. vide cal. p̄ h̄. xvij. de testa.

Signum crucis ADDE qd idem tenent bal. & ange. l. d. l. fi. s. j. & bal. in. s. qui bus in. i. co. sti. C. ange. in. s. si vero no implens i aut. d. here di. & fal. & an gel. in. l. i. s. hec stipula tio. j. si cui plusqz per. l. fal. & ibi re fert qd oldr. & hof. in. c. raynald. de testa. s. rium tenuerit p. d. l. fi. i. p. iucto ter. in. s. & si p. fat. cu gl. in. uer. sic. solidaue. rit. & h. dicit Ang. i. d. s. hec stipula. tio ee tutius alleg. Joan. an. in. addi. spe. in. ti. de instrumeto. edic. s. fi. in. addi. incipit te lz dubitet alias incipit cu qda vbi firmiter te. net opi. ho. sti. p. quaz di. cit ita se con. suluisse & ide. tenuit ray. in. d. l. fi. s. i. p. d. s. fi. p. fat. cu glo. & p. ter. in. s. sancimus i. au. de here. di. & fal. in. ver. moduz. Salp. in. d. l. fi. s. f. n. au. dubius alle. gl. in. au. de. teste. s. lz in. v. sic. v. vera. bli coll. vij. idem tenuit. fran. de rap. in. d. l. fi. vt. hic refert. imo. qa. die. qd. facillit. opi. bar. pot. sustineri. hic. vide. p. cu. et. qd. omisso. si. gm. crucis. si. uittet. tenuit. bald. q. n. xxx. v. in. j. uolu. & p. filic. ecc. xxx. iij. vol. qd. sit. de. sub. stia. vide. tur. voluisse. abb. p. fil. lxx. iij. j. volu. vbi. enume. rat. requisita. in. inu. ctario. b. C. Ordine. an. & qd. att. dat. ordo. vi.

iure civili: uel an habeat necesse petere s; tabu. Et videtur q habeat necesse petere s; tab. qa primus remanet heres d iure civili: ut. l. qui sol uendo. s. ti. i. ergo secundus eode iure h; s; ee no pot: & sic habet necesse venire de iure priorio: et hoc vident sentire vltimam. & cy. sequedo eos i. l. qui se pris. pro hoc videt esse casus in. s. isto ibi du die prior & c. Contrariu e vey: qa et de iure civili potest adire: vt. l. i. s. si quis adita: & ibi di xi. j. ad tertul. tetigi in. l. i. s. e. in tractatu vulga ris substitutionis. Ad huc tex. respondeo: qa fa reor q potest petere s; tabu. non tñ per hoc p hiberetur adire de iure civili. Ad cotraria rñ deo vt dixi in. s. si quis adita: & s. e. l. i.

Ex. s. sequenti. Que sit ro q ordo no attēdit cum substitui tur filio exheredato. Et an ordo debeat attēdi. Et an si ordo sit omiffus heat vitari: & an or do temporis sit spectandus: & quid de ordine scripture.

Prus. Si aliqs substituat filio exhere dato dz sibi prius heredes scri bere: alias substitutio vitia. sed si substituat fi lio istituto ordo no attenditur. h. d. vsqz ad fi. C. No. tex. ibi vsqz adeo. dicitur hic q puerfio ordinis vitiat substitutionem. cōtra. j. pxi. s. di cut quidaz q iste. s. per sequentē corrigif. Ler no est uerifimile q statū iuriscōsultus se corrigat vt. l. nā ad ea. j. de cōdi. & demō. Alij dicūt h de rigore: ibi de eqtate. certe est idē dicere qd cor rigere. qre glo. dicit hic loqtur quādo substitu tio fit filio exheredato: ibi quādo filio istituto. Quidā doc. vltimam. dicētes q no vident ratio nem huius glo. dicūt aut substitutio fit diuersis tēporibus: & habet locū et iste. s. aut fit eodem tpe: & eodē cōtextu: & tūc h; locū sequēs. s. & h tenet Pe. & videt hoc tenere gl. in. l. fi. qd. eū. s. i. j. e. certe in qtu; ipse dicit q testm fit diuersis tēporibus dz seruari ille ordo dicit verū. lz in q; tū dicit q hic. s. no h; locū quādo fieret eodez tpe male dicit. primo ptra gl. i. huius. s. scōo cō tra tex. dicit enī scriptura in singulari numero: & sic inuit q erat eadē scriptura eodē tpe facta nō diuersis: & j. dicit vno contextu: & sic vno tpe fa ctū. teneamus ergo so. gl. C. Quero que est ra tio diuersitatis vtrū substitutio fiat exheredato vel istituto. Dicit qdā: qa quādo pater exhe redat filiū nō facit qd dz: & ideo dz plus astrigi. sed nihil est dicere: qa forte facit qd dz exheredā do filiū ex iusta cā: qre puto ee rōnez qñ pñ insti tuit filiū: & ei substituit: siue pcedat substitutio siue sequat s; m ordinē scripture semp seq; sub stitutio: & pcedit istitutio s; m ordinē intellectus ut. j. pxi. s. ideo satisfactū est rescripto impera toris qd requit istitutionē pcedere: sed qñ filius fuit exheredatus nō pot dicit q istitutio pcedat s; m ordinē intellectus: iō substitutio vitia: qa est omiffus ordo. Et hoc facit ad. q. dico in libello peto eū cogi: & cōpellit: & ad pdicta cōdēnari: vi det q talis libellus non pcedit: qa primo petit executionē q sniam. certe imo pcedit: qa s; m or dinē intellectus primo petit sniam q executionē vt hic: & l. talē. s. ti. i. C. Alteri op. dicit hic q ordo dz attēdi. ptra in. l. ambiguitatē: & l. ppo steri. C. de tes. & l. nec enī de so. & l. qdā. j. de pe cu. le. & insti. de le. s. ante heredis. Glo. dicit q ad alia nō curat ordo vt in contrarijs. sed certe ista so. nō h; intellectū. Alij vt Dy. in. l. nec enīz de sol. dicūt aut apparet de mente disponētis: & nō curat de ordine: ut in cōtrarijs: aut nō con stat de mente testantis: & tūc ordo dz attēdi: vt l. quotiēs. de vsufruc. S; per hoc nō est rñsum

ad hāc. l. qa hic apparet de mēte: & tñ ordo attē ditur. Alij vt Dy. in. l. preposter. C. de testa. di cut aliter: & impfecte: qre puto sic dicēdū q tri plex est ordo. primus ipius rei quoad aliqua res in ee pducif. Exēplū in snia q dz fieri pcedēte li bello: & litis ptestatōe. Itē testamētū dz h; cer tū numerū testū: & istitutionē h; dū: & similia & q pcedat istitutio: & substitutō seq; vt h. Secū dus ordo est tēpor; vnius rei ad aliā rē: qa vna in tpe pcedit aliaz. Tertio ordo ē scripture siue locutiōis. C. Circa pñū cōstat q qlibet res dz habere in se ordinem pductionis: vt in au. de here. & fal. s. in ordinata. Sed dubitatur: an or do omiffus heat vitari: uel non. Circa qd dic: aut est ordo necessitatis: aut voluntatis: aut du bitat. primo casu omiffio ordinis vitiat: ut. C. d sen. l. prolata: & de here. acti. l. vt dbitū: & in pre senti. s. modo id qd dico vitiat dic qñqz ipō iu re: qñqz facto iudicis: vt. l. i. & ibi no. C. d appel. scōo casu tūc omiffio non vitiat: ut. l. preposter. C. de testa. & insti. de le. s. ante heredis. Tertio casu qñ dubitatur: tūc aut omiffio talis ordinis est magni puidicij: tūc uidet ordo necessarius: & omiffus vitiat: ut. l. cū hi. s. si ptor. de transac. aut est modici puidicij: tūc ordo uolūtarius: & omiffus nō vitiat: ut. l. i. in fi. s. de ue. in spi. & isto ptinget scire ad multa. pōe in iuētario omittitur ponere signū crucis. puto q nō vitiat cōfectō inuētarij: qa cum talis ordo iportat modicū p iudiciū uidet ordo uolūtari; nō necessarius: iō omiffus nō vitiat: ut. l. i. in fi. & ibi dixi de uen. in spi. secus si omittet citatio creditoris q est ma gni puidicij: ut. l. cum hi. & s. si pretor. de transac. C. Circa secūdū qritur utrum ordo tps sit spectandus: ut inducat prelationem in iure. Dic aut querimus de honoribus: aut alijs iuribus. Primo casu aut qrimus de ordinandis: & tunc nō inspiciat ordo in tpsibus: tūc pserat antiqor. s; dignior: ut. l. honores in pn. de decu. & in au. d monachis. s. ordinationē. C. d decur. l. subeun da. li. x. cū similib; fateor tñ q in ipius ordinā di psona ipficiat ordo: ut gradatiz ascenderit: ut l. hi gradatiz. de mu. & ho. in pnci. & l. honores. s. gerēdoz. e. ti. fallit vbi esset aliter spālter p uisuz: ut. l. pmicierius. C. d of. psec. vt. & d aduo. diuer. iudi. l. petitionē aut qrimus de iā ordina tis inuicē pferendis: & ordo tps inspiciat: ut. l. i. j. de albo scribē. & C. de cōsul. l. i. li. xij. aut que rimus de alijs iuribus realibus vel psonalibus: & tūc plene distingue p glo. ita dicit Dy. in. l. p uilegia. j. de pui. cre. & l. cū unus. de bonis au. iudi. pos. & l. si finita. s. si plures. de dā. ifec. & in qlibz eaz dixi: & p Dy. in. c. qui por. extra d reg. iur. li. vi. C. Circa tertū. s. circa ordinē scripture: uel locutionis. qritur vtz debeamus specta re: vt ex eo aliqd psumam. In hoc dic aut mēs disponētis ē certa: & non curamus de ordine: ut l. nec enī. j. d sol. & l. cū pater. s. si fideicomil. j. de le. ij. & l. quidā: vt in pos. le. aut est dubiū & in spicimus ordinē: vt. l. generaliter. s. siquidez. j. de fideicomil. li. z de vsufu. l. quotiēs in pn. cū simi. & ita loqtur prima cōstitutio. C. circa finē: qa si ex die & consule apparet de prioritate: uel posterioritate stamus certo: alias in dubio lex q est pus posita primo uidetur facta: & sic uidetur qd ordinem scripture attendimus: ut ex eo ali quid psumamus.

Sed et si quis. Hunc. s. sūma ui. cū preceden ti: & diuidit in tres partes. In pma pte fecit pri mo substitutionem pupillare. In secūda pte se at substitutionē vulgare. sin de istituit: & extitit

de p. gl. & ca no. i. c. cū di lecta de re. scrip. & in. c. pe. d. purga. cano. per ia. de bel. in. l. qñes cōtra d usufuctu per dy. ang. imo. i. l. nec eni. j. d sol. p old. & bal. in. l. abiguit tates. C. de tes. & bal. in. l. si duos d excu. tu. per ia. bu. & bal. in. au. hoc amplius. C. de fideicō. p. Imo. in. l. fi. cōis fauf. j. d stpu. fuo. & in. l. cūz te stamento. s. i. s. d here. isti. vbi unū singulare v. bum. Ly. s. q ubi aliaz plura instru mēta repū. tur in eadē carta facta eodē die pri mo scriptuz intelligitur primo cōfe ctuz de quo no. Bart. & Bald. in pe mio. C. cir ca fi. p illu. ter. & bal. in. l. de rebus. C. d dona. ante nup. th vbi repūnt plura instru mēta suce. sive scā sem per fingit il lud pccillit q facit actū in vltimo in strumeto so re validū s; Ly. & sequa cea in. d. s. i. aliqd per bal. p. ccc. xxxvij. iij. volu.

cōditio vulgaris. In tertia substituit eodē modo: tñ dicitur conditio vulgaris: z extitit cōditio pup. Secūda ibi. s. z si ita. Tertia ibi. z si extitit. Tex. in si. ibi impuberis. s. hic non incipit a testamēto impuberis s. m ordinem intellectus: s. ordo scripture seu ordo locutionis aliud inducit. **C**ōp. ad hūc. s. s. pxi. s. So. vt ibi dixi: z facit ad. q. mirabilē vtrū vulgaris expressa q̄ cōtinet tacitā pupillare in se trabat ad bōa impuberis. **B**y. dicit q̄ sic allegat pro casu hunc. s. i. versi. sed si ita. ibi: seius ei heres erit zc. z exponit dy. ei. f. impuberi: vt ad pxi. fiat relatio. s. Guil. de cu. cōtradicit q̄ p vulgare succedit defuncto nō pupillo. adhūc. s. respōdet exponēdo ei. f. testatori. hunc passum examinaui. s. l. proxi. in tractatu vulgaris. **P**ōt etiam queri: an tacita vulgaris cōtenta in expressa pupillari trabatur ad bona impuberis. Dicit dy. esse casum in. l. q̄ fundū. s. heres. j. ad. l. fal. Examinaui. s. e. l. i. in tractatu vulgaris: z iō nō insisto in hoc.

Am filio. Qui ē h̄s defuncto p mediā psonā alteri nō admittit ex substitutiōe facta p hęc h̄ba: q̄s q̄s mihi h̄s erit zc. h. d. **C**ōp. j. e. l. si in testō. So. ut ibi videbitis. **Q**uero dicit q̄ dñs nō pōt esse h̄s ex vigore illius substitutiōis quero qd in seruo q̄ fecit h̄dē. **D**ñs Jac. d. are. dicit q̄ seruus non poterit eē heres: q̄a nullo tēpore fuit h̄s. s. secus in filio: ut. l. cum filio. j. de leg. i. quod tenet **L**y. in. l. cū pponas. C. de bere. insti. puto q̄ nō bene dicit imo puto q̄ idēz in filio: z seruo: ut. l. q̄ liberis. s. hęc h̄ba. j. e. d. xi. plene in. l. cū filio. ideo puto q̄ ipse seruus uel filius poterit esse h̄s q̄ nondū nomē h̄dis retinet. fac. j. e. l. ex scō. s. iulian. z. j. e. l. i. substōne.

Am hoc iure. Ista ē multū pulchra z notabilis lex. z breuiter hoc dicit usq̄ ad uer. quod ius. Substitutiō facta ipuberi uulgariter p̄tinet tacitā pupillare: z facta pupillari ter p̄tinet uulgarē tacitā. h. d. **C**ōp. q̄ p̄uisio facta in unū casū in ducat in alio remotionez: ut. l. cōmodissime. s. de lib. z posth. z. l. si cū dotē in p̄n. s. so. ma. **L**y. format hoc p̄trariū in. l. p̄ci bus: z finaliter nihil dicit. nam dicit q̄ est fauore pupilli. ista nō ē h̄a so. q̄a fauor pupilli ē q̄ uulgaris p̄tinet pupillare: sed q̄ pupillaris p̄tineat uulgarē ē fauor testatoris: qm̄ p̄ eā testatori succedit: ut insti. e. circa p̄n. **P**ossumus dicere sic. substitutiō de necessitate dz h̄fe unā p̄ditionem p̄p̄riā. iō si testator substituit in unū casū illā cōditionez de necessitate posuit: iō nō videt̄ excludere aliū casū. p̄sumit ergo lex q̄ si de alio casū cogitasset eodē mō substituis̄. **C**ōtraria loquūtur in substitutiōe vel alia dispōne q̄ de necessitate nulla cōditionez h̄z. **C**irca hoc tñ distinguit: vt dixi in. l. gallus. s. z qd si tñ. s. de lib. z post. **C**ōp. j. e. l. cuz ex filio. insti. e. s. ij. **R**n̄. ibi vulgaris nō cōtinet pupillare qd̄ apparet de mēte testatoris: q̄ in vtrūq̄ casū specialiter puidit: s. tñ hic fuit secus. **Q**uero vtrūq̄ substitutiō scā in vnū casū porrigit ad aliū. **R**n̄. sic. vt. l. gallus. s. z qd si tñ. de lib. z post. z plene dixi in tractatu vulgaris substitutiōis: vbi uide.

CEx. s. sequēti. **C**An substitutiōes q̄ cōtinentur in reciproca sint tacite vel expresse.

Quod ius. Breuiloqua facta duobus ipuberib⁹ in vtriusq̄ psona vulgarē: z pupillare cōtinet. hoc dicit. **C**Mo. q̄ hic dicit reciproca: q̄a dz dicit reciproca: s. p̄ doc. appellat breuiloqua. cuius materiā

examinabimus. j. e. l. lucius. **C**irca istū. s. for mator vna qd̄: vtrū substitutiōes que cōtinentur in reciproca sint tacite vel expresse. Et q̄ sint tacite videt̄ tex. h̄ cū gl. que incipit substitutus tacite. **F**riuz no. j. e. l. lucius: z ibi examinauo. ueritas ē q̄ nō ē tacita eo mō quo. s. dixi d̄ pupillari p̄tēta in vulgari eō: q̄a. s. fuit tacita oīno nullo mō h̄bis cōprehēsa. hic nō est expressa generaliter: tacita tñ specialiter: q̄a uerbis sp̄alibus nō est exp̄ssa: ut plene declarauit. s. e. l. i. in tractatu vulgaris. **A**d hūc tex. q̄ dicit qd̄ ius. respon. z expōe q̄ ius. s. vt vna exceptiō substitutiōis plures p̄phēdat diuersimode: z eodē mō pōt sustineri glo. que dicit q̄ ius. s. substitutiōis tacite: ut intelligas tacite. s. sp̄aliter: s. expresse generaliter. vnde nō est tacita eo mō quo dixi. s. **Q**uero circa istā lec. an substitutiō reciproca possit fieri p̄ alia uerba q̄ per ista. uos inuicē zc. **E**t tex. habuistis q̄ sic in. l. cū in testō. s. h̄ uerba. s. ti. pxi. z facit. l. lucius. cū. l. se. e. ti.

CEx. s. sequēti. **Q**uādo vna determinatio referat ad duo determinabilia dz intelligi put pōt determinare eq̄ liter: z uerbū substituiō ē cōmune.

Sed si aliter. Substitutiō breuiloqua scā psonis di sp̄aribus ad eū casū porrigit q̄ vtrūq̄ puenit. h. d. **C**Mo. tex. ibi incōgruū. no. q̄ qm̄ vna determinatio referat ad duo determinabilia dz intelligi put ea pōt determinare eq̄ liter: ut h̄ z. l. hereditatē: z. l. q̄uis. C. de test. mili. l. i. testō. facit qd̄ habuistis i. l. si legatarius. s. fi. j. de leg. iij. **N**ota scōo q̄ uerbū substituiō ē cōe: ut hic dū dicit hic: cōi h̄bo zc. z hoc t̄z gl. i. l. p̄ci b⁹. C. e. s. tñ h̄ tex. nil facit: q̄a cōi uerbo: q̄a cōiter referat ad duos: non aut̄ dicit cōe illo respectu: q̄a possit eē directū: z fidei cōmissariū. **Q**uero quid si fiat ista substitutiō duobus ipuberibus quorū vnus prius efficiat pubes q̄ alius: z sic ad imparitatē deueniat. **H**idebitis. j. e. l. lucius. **I**te quero qd̄ si fiat tribus quoz duo erāt ipuberes tertius erat pubes: vtrū in psona duoz cōtineat̄ q̄tuor substitutiōes. **B**icā in. l. lucius. j. e. **I**te q̄ro qd̄ si nō fiat substitutiō inuicē iter eos: s. qd̄ tertius substituat̄ eis cōi h̄bo. **L**erte idē q̄a intelligitur substitutus in eū casū q̄ pōt pueniri vtrūq̄: vt. l. q̄uis. C. e. materiā istā d̄clarabo. j. e. l. lucius bar.

Hoc itaq̄ casu. Substitutiō vulgaris seu pupillaris sepat̄z pluribus facta ad utrūq̄ casū porrigit: s. sint p̄sone dispares: z ubi uerba sunt clara nō admittit qd̄ voluntatis. h. d. vsq̄ ad si. s. m̄ opi. gl. quā puto ueraz. **Q**uero dicit h̄ q̄ uulgariter vnus substituit vtrūq̄ sepatim qm̄ sūt dispares relinq̄ qd̄ voluntatis vtrū talis vulgaris cōtineat pupillare. q̄ro qd̄ iuris tūc. **I**n glo. sūt opi. vna q̄ nō cōtineat. alia opi. ē q̄ sic. z istā opi. t̄z glo. s. doc. vltimō. vt **J**a. d. ra. tenēt opi. primā: z hoc ponit cy. in. l. q̄uis: z ibi no. C. e. i. glo. sup̄ h̄bo: cesserit: z. l. in testō in vlti. q. C. de testa. mi. s. **J**a. de are. t̄z opi. gl. z nil allegat. v̄i dete ratio q̄ mouet vltimō. est ista: pluralis locutiō geminat duas singularitates: ut. l. falsa. s. fi. j. de p̄di. z demō. si ergo dixit eis inuicē substituiō: p̄inde ē ac si diceret. primū substituiō secundō: z scōm substituiō primo v̄i iter illas duas cōceptiōes nō dz eē differētia. s. puto p̄trariū: z te neo opi. gl. nā p̄pter vnionez sermonis vidētur quodā mō in unū corpus: z in unā qualitatē redacti: ut. C. de cadu. tol. s. is igif. uer. is ita cuz dictū in uno debeat intelligi in alio: ut. l. mulieri: e titio de cōdi. z demō. z. l. seie. s. gaio. j. de sū.

instruc. Sz quādo substitutiōes sūt separte tunc de quibet conceptiōe separti iudicaf: nec iserf de una ad aliā: ut. l. p̄ filiā. §. fi. ad. l. fal. & l. fi. §. de iniur. ref. Nō ob. qd̄ dicūt q̄ pluralitas geminat duas singularitates: ut plene dixi in. l. falsa in fi. §. de condi. & demon. & in. l. hoc articulo. de here. insti. Bartolus. C Ex. l. sequenti.

In testamento. Substitutur p̄ uerba quisq̄s mihi h̄s erit ad substitutiōe p̄ h̄ditaria portiōe uocat in qua cōputatur id qd̄ h̄z iure accrescēdi. b. d. C Mo. ergo q̄ in portiōe h̄ditaria p̄putat id qd̄ h̄z iure accrescēdi. qd̄ ē no. C Opp. & uidet q̄ isti uocētur in uiriles portiōes: ut. l. n̄ nūq̄. §. ad tre. So. ibi fuerūt exp̄ssa p̄pria nomina: hic appellatiua. Sz cōtra hoc op. de. l. ulti. C. e. ubi uidet q̄ qlibet admittat ad uirilē. So. fateor q̄ p̄ hec uerba q̄s mihi h̄s erit: qlibz uidet nominatus adeo q̄ in uicē nō uidētur cōiuncti: ut dicā. §. e. l. si pater. cū p̄ noia appellatiua uidet nominati: ideo uocant p̄ hereditarijs portiōibus. Itē dicat h̄ qd̄ h̄z ab alio p̄ ius accrescēdi p̄putat in suā portiōe. cōtra. §. e. l. cū filio: & ar. §. eo. l. qui liberis. §. hec uerba. Rñ. ibi loq̄t qñ p̄tem habuit nō imediante a d̄functo: sz p̄ mediā p̄sonaz heredis: sz h̄ habuit a d̄functo imediante p̄. l. ut tex. dicit. C Ex hoc no. duo primo q̄ id qd̄ h̄z p̄ ius accrescēdi dicat magis h̄e p̄. l. q̄ ex dispōne d̄functi directa: ut h̄ dicat in tex. cū sua glo. que incipit ex pte. Sz p̄tra si hoc ē uer: tūc est cōtra. §. e. l. q̄ liberis. §. hec uerba. ubi ille q̄ nō uenit iudicio testatoris nō d̄z admitti. Rñ. h̄z per. l. mediāte iudicio testatoris: sz non directo: ut. l. lege obuēnire. §. de h̄bo. sig. simile in. l. generaliter. §. si q̄s ser uū. §. de fideicō. li. & intelligas q̄ h̄ d̄creuit portiō alterius: ut qā repudiāuit uel alio mō totuz cape nō poterat: ut qā erat naturalis: ut. §. e. l. p̄ xi. Ultimo no. h̄ ar. ad. q̄. testator habēs q̄ttuor filios duos filios ex uno matrimonio: & duos ex alio: unus erat pupillus cui fecerat substitutiōe pupillares p̄ hec uerba: quisquis mihi heres erit: uel per similia uerba. Contingit q̄ unus ex filijs primi matrimonij decessit: & ei successit frater utriq̄z cōiunctus modo decessit pupillus cui scā est substitutiō. ille filius primi matrimonij uolebat admitti ad substitutiōe p̄ portiōe sua: & fratris cui successit ab intestato p̄ h̄c. l. Certe h̄ lex nil facit: qā loq̄t h̄ quādo habuit a lege imediante: & nō fuit trāsitu ad p̄sonam alterius: & sic habuit a lege mediāte iudicio testatoris. §. i. q̄. nostra facit trāsitu ad p̄sonā fratris. p̄bas. §. e. l. qui liberis. §. hec uerba: & §. e. l. cum filio.

¶ Valeat. ADDE q̄ bal. imol. se. cūf. opi. bar. to. & limitat nō pcedere qñ pater spurij expresse grauaasset institutiōe de re situēdo spurio uel nisi appareret l.

C Ex. l. sequenti. Licet filius naturalis phibeaf succedere p̄ri nō tñ phibef s̄ri suo pupillo succedere ex iudicio p̄ris. Et spurius p̄t institui ab instituto a p̄re spurij: & spurius nō p̄t emere ab eo cui uendit pater spurij.

Is qui ex bonis. Si filius naturalis substituat pupillo in bonis testatoris nō p̄t succedere ultra statuta

portionē. sed in bonis pupilli in solidū p̄t succedere. h. d. C Ad euidētiā scias q̄ filius naturalis nō p̄t succedere: nisi in duabus vncijs ex. stitibus legitimis: ut. l. ij. C. de natur. li. Mor. ex hac. l. mirabili: qā lz naturalis uel spurij phibeatur succedere p̄ri: tñ nō phibetur fratri suo pupillo succedere etiā ex iudicio patris. Casus est hic de filio naturali. de spurio uide gl. in auē. q. mo. na. effi. sui in fi. col. vi. C Op. de. l. q̄ cōditio nis. §. de do. cau. mor. Gl. sol. h̄ iō ne deccdat p̄ parte testat: & p̄ pte intestatus. trussa est. tu dic ibi illud qd̄ cā cōditiois iplēde caperet succedit in locū bonoz testatoris. iō sicut de bonis testatoris nō p̄t capere: ita nec cā cōditiois iplēde. sz hic loq̄t de eo qd̄ capif ex substitutiōe pupillari de bonis pupilli qd̄ est oīno extra bona testatoris. C Op. de. d. auē. qui. mo. na. effi. sui. §. fi. Sol. ibi dicat q̄ spurius ex substitutiōe vulgari nō p̄t admitti: rō qā p̄ vulgare d̄functo succedif: ut in sti. de pu. sub. in p̄n. sz hic ē ex pupillari & p̄t admitti quatenus succedif i bōis pupilli. C Quero id qd̄ non poterat naturalis filius capere cui d̄ferf: Rñ. vt no. glo. in. l. i. scōo r̄iso. C. de secū. nup. & j. de re iur. l. ius n̄m. C Scōo q̄ rō utz ille q̄ est institutus a p̄re spurij possit instituerē filiu spurij testatoris p̄mortui. Hic uidet q̄ sic in bonis proprijs nō in bonis habitis a d̄functo. sz certe hec. l. nil facit: qā hic loq̄t qñ naturalis uel spurius uocaretur ex dispōne testatoris. sed qd̄ nostra loquitur quādo uocatur ex d̄spōsitiōe: ut. l. edicto. §. sed heredē. §. d̄ ali. in. mu. ca. fac. & sic puto q̄ institutio ualeat. C Tertio q̄ rō utz spurius possit emere ab eo cui uēdidit p̄ su. Glo. in. l. qui testm. §. de p̄ba. uidet dicere q̄ sic & q̄ cessat suspicio. Ia. de bel. disputauit cōtrariū: & bene: qā eo ipso q̄ spurius repif possidere bona paterna p̄sumūt alienatiōes facte i fraudē. allegat. l. i. C. d̄ natu. li. que bene facit: & facit. l. iij. in. fi. e. ti. & l. i. & ij. C. de repu. here. & j. d̄ acq. here. l. si is qui in bōis. facilius ergo p̄sumitur fraus in cōtractibus: q̄ in vltimis uoluntatibus: ut. d. §. si heredē. prealle. §. proxi. q. C Ultimo pro materia huius. l. facit qd̄ dixi in. l. fi. C. de bis q̄bus: ut in di. Bartolus.

C Ex. l. sequenti. An substitutio que ualuit semel iure directo aliquo casu obliquetur: & quid ecōtra. Et qd̄ si substitutio scā p̄ h̄ba mere directa nullo tēpore ualere potuit iure directo an ualebit ius fideicōmis. Et an h̄ba directa in codicillis trabātur ad fideicōmissū. Et an substitutio pupillaris scā a matre trabat ad fideicōmissū. Et qd̄ si est facta maiori. Et an h̄ba vnius substitutiōis directe trabant ad aliā substitutiōem directam.

Er bis ciuilibus. pen diosa facta a pagano p̄ uerba directa nō ualeat ultra tpa pubertatis. Itē q̄ nō admittitur ut substitutus nō admittif: ut coniunctus. h. d. Ista est notabilis lex & ualde menti tenenda. C Op. ad p̄n. de. l. cēturio. §. e. ubi cōpendiosa p̄t fieri h̄bis directis ultra tpa pubertatis. So. uerū est in milite. secus in pagano: ut h̄. Adate riā cōpendiose dicemus in. l. centurio. C Ad se cū dā partē op. dicat hic q̄ nō admittif: ut substitutus: nō admittif ut cōiunctus. Glo. ponit qd̄ substitutio fuit facta per illa uerba: si infra. xxv. an. decesserit: & sic substitutō fuit sub die: & sic remota die d̄z admitti ut coniunctus: ut. l. hereditas. §. ti. i. Rñ. lex p̄traria loq̄tur quādo fuit sub simplici die institutus: hic uero fuit institutus sub

stitutiōe faci. te acōmoda se h̄dē d̄functo de resti. tuendo spu rio iuxta ca q̄ h̄itur i. l. nō intelligif. §. i. j. d̄ iure h̄ci & i. l. lu cius. §. in te stamēto. de le. i. uel fm Jo. de imo. nisi appare / at istuz a pa tre institutiōe fuisse passuz semper post mortē testa toris bona patris possi dere. ar. l. h̄e. §. superua cuuz q. mo. pi. uel. bipo. sol. p̄du. d̄ ca. trāsit sim pliciter cuz bart. p̄ quo alleg. l. titij testm i p̄nc. j. de his q. ut in di. bal. consuluat q̄ frater possit fratrem spu riuuz institue re in di. mu. cte p̄si. v. i. uolu. b C An frau de uis sede. p̄si. i. uij. bal. p̄si. cxiij. q. p̄ opi. bart. fac q̄ p̄suluat. d. fran. de ram po. p̄si. xvj. in li. cal. de testa. q̄ si ro gatus tacite d̄ restitutiōe spurio mori ens dicat si lio suo qua liter fuit ro gat restitue re & similiter ille filius mo riens p̄strea tur q̄ ista cō fessio p̄t si sco propter fraude: & l. q̄tū aler. h̄ refert pau. b cas. notabili ter dicere q̄ executor p̄t in p̄prios si lios spurios distribuē si sūt paupes adde bal. cō filio. lxxv. ij. li. & q̄ uolu it pe. de anc. p̄si. cccxxx vij. §. cal. cō filio. xxxi. te nuit q̄ filijs paupib⁹ exe cutor distri buere si pos sit cōfil. do xxxviii. co. ti. d̄ testa. te net q̄ possit si sint sume pauperes.

AD non-ADDE qd limitat Bal. z ang. vt refert et leg pau. de ca. nisi in te- stamento sit ap- posita clau- sula codici- laris que ap- ta est trabe- re directam ad fideico- missum: vt. l. grebas d. re- sta. mili. idē legf imol. h. z fulgo. in. l. scibus vbi refert se co- suluisse alle- ter. in. l. fra- ter tuus. C. de fideico. no. gl. in. s. masculino isti- de pupi. sub- sti. idē tenuit imol. z ang. in. l. in pupil- lari. j. eo. et hoc etiā vo- luit Bar. in. l. i. in. xvj. q. d. iure co- dici. tenuit matb. no. cxi. vij. z Bal. p. l. cxliij. iij. uolu.

conditione limitata tempore. hoc est si filius dece- serit infra .xxv. annos. nō ergo fuit dies simplici- ter: s; conditio limitata tpe. **Quero** utrū sub- stitutio que ualuit semel iure directo obliquetur aliquo casu: vt trabat ad fideicommissū. **Hic** vide- tur tex. qd nō in pnci. z. l. in pupillari. j. e. l. fallit fauore matris: ut. C. e. ti. l. p. abus. hoc q̄liter in- telligatur dicemus in. l. ceturio. **Quero** econ- tra utrū substitutio fideicommissaria seu obliqua trabat ad directā. **Gl.** q̄ est hic dicit qd nō. **Et** vi- det qd hoc colligif ex. l. ista. s; nō colligif nisi di- cas qd colligif in pncipio ecōuerso: vt sicut dire- cta ad obliquā nō trahitur: ita obliqua non tra- hit ad directā: ul' dic qd colligif ex secūdo rīso. sicut substitutio nō trahit ad institutionez: ita z obliqua non trahitur ad directā. **Sz** cōtra h. ha- bemus clare in. l. antoninus. j. de fideico. li. fm. Ja. de are. z uidebitis in. l. neqz eni. s. fi. cū. l. se. j. de testa. mili. **Quero** quid si institutio vel substitutio non curo facta p verba directa nullo tempore potuit valere iure directo: an ualeat iure fideicommissi. **Gl.** que est hic simpliciter dicit qd sic: siue ab initio non potuit valere ratione volū- tatis in qua fit: qa fit in codicillis: uel ratiōe pso- ne testantis uel eius cuz quo quis testatur: vt. l. sceuola. ad treb. z. l. ex facto. e. ti. z hoc si nil est aliud qd impediatur. sed quo cāu potuit valere iu- re directo nō trahit ad fideico. vide gl. que inci- pit: testatoris: z ipsam no. z tene mēti. **Pro** declaratione huius glo. quero utrum uerba dire- cta in codicillis trahantur ad fideicommissū. **Gl.** qd sic per. l. sceuola. j. ad trebe. z uidef tex. in. l. illud. s. tractari. j. de iure codi. z. l. cū qd. s. sciaz. j. de leg. iij. Ja. de are. dicit p̄trariū dicens qd h. nulla lege repit: z dicit qd in. l. illud fuerūt uerba obliqua. s. uerbū uolo qd est obliquū: secus si eēt uerbum mere directū: qa tunc nunq̄ obliquaf: vt hac glo. s; **Idr.** ipm resp̄ndit: z ab oibus dānat per. l. sceuola. q̄ dicit qd ex benignitate illa s;ba trahunt ad fideicommissa. si eni esset s;bum obliquuz traheret de rigore ad fideicommissum. **Preterea** uerbū uolo est directū: vt. l. qm̄ in dignuz. C. de testa. **Preterea** ut dixi pluries s;bu uolo nō est directū uel obliquū de se nisi rō- ne adiūcti: vt. dixi in. l. apud auidiū. C. d. optio. le. sed p. Ja. de are. facit gl. que est in. l. impator. C. de manu. test. sed illa glo. nō oino bene dicit sed dz intelligi fm̄ predicta. **Alterius** glo. di- cit qd si ppter cōditionē persone nō ualet trahi- tur ad fideicommissū. **Quero** mater fecit pupilla- rē substitutionē filio utrū ualeat iure fideicommissi. **Per** istaz glo. uidetur qd sic: qa propter cō- ditionē p̄sone nunq̄ potuit valere iure directo qm̄ mater nō pōt substituere directo: z pupilla- riter: qa nō hz filii i p̄tate: vt. s. e. l. ij. j. e. l. si ma- ter. **Cōtrariū** no. glo. in. l. i. s. extraneū. quā gl. qdā tenet: s; cōiter oēs tenet gl. h. positā. **Et** ad illā que dicit qd nullo iure ualet: dicit. l. iure dire- cto: sed iure fideicommissi sic: vt hac gl. sic in quo- libet extraneo substituere: vt. j. de le. i. l. filius. s. vt qs herede: z. l. ex facto in pn. j. ad treb. **Sz** quero ponamus qd substitutio pupillaris est fa- cta maiori utrum ualeat iure fideicom. per istam glo. uidetur qd sic: quia propter conditionem p- sone nunq̄ potuit valere iure directo. **Contra-** rium dicunt omnes docto. nam cum substitutio pupillaris debeat finire adueniēte pubertate ita qd ultra non durat: ergo a pubertate non dz inci- pere: ut. j. de usufru. le. l. usufru. cum moriar. ad hoc facit. l. si fundum per fideico. s. fi. cum. l. se. j. de lega. i. hoc tenet do. Ray. z Guil. de cu. z omnes: quod satis placet. **Cōtra** omnia predi-

cta videt qd talis substitutio nullo casu possit va- lere ppter defectū persone iure fideicommissi. nā ab initio potest ualere iure directo vulgaris que potest fieri a quolibet: z cūlibz. ergo zc. **Rū.** vt dicā in materia cōpēdiōse in materia illa utrum compēdiōsa cōtineat vulgarē. **Ultimo** que- ro vos habetis h. vtz. uerba directa trabant ad fideicommissum vel ecōtra: sed quero utrum ver- ba unius substitutionis directe trahantur ad ali- am substitutionem directam. **Gl.** h. notanter di- cit qd sic. qd uerba dubia directa trabant ad vulga- rem directam. allegat. l. fi. C. de here. insti. vbi s; ba sonabāt in pupillarem: qa dicit ticij plocij he- res esto: z sic uidebatur facere heredes heredis tū interpretatur ibi imperator esse vulgarem: et sic uerba unius substitutionis trahunt ad aliā vt ibi dixi.

Si liberis. **Clay** est princi- pium huius. l. iō nō sūmo eā eo qd est qdam diuisio: ideo seipsam sūmat. **Mo.** tex. ibi: cum simul zc. **Not.** de distributio quisquis: quia habet in se condi- tionem: vt dixi in. l. hoc articulo. s. ti. i. z plenissi- me in. l. i. j. de condi. z demon. **Oppo.** qd nul- la substitutio sit pura cum omnis substitutio sit conditionalis institutio: vt. l. coheredi. s. cohe- res. j. e. z. l. in ratione. s. si filio. ad. l. fal. Sol. ut in glo. **Oppo.** dicitur hic qd id quod est idez sit simile. contra. l. qd nerua: z quod ibi nota. s. depo. **Rū.** nullum quod sit p omnia idem dicitur simile: vt ibi. hic uero idem quo ad effectuz tamen diuersum quo ad uerba: illo respectu di- cuntur similia quo respectu sunt diuersa.

Ex. s. sequenti. **Quam** substitutionem contineant hec uer- ba quisquis mihi heres erit sit heres impuberi fi- lio meo. **Et** an eodē modo seruus sit heres no- mine sic filius. **Et** an delegatio facta sub nomi- ne dignitatis transeat in successorem: z an insti- tutio facta per hec uerba quisquis mihi heres erit an admittatur illi qui sūt instituti in secūdo gra- du. **Et** an si testator substituerit per hec uerba si talis decefferit substituo mihi heredes infra- scriptos: z in testamēto substituat pauperes eli- gendos: z nominādos per aliquem: an paupe- res admittantur ex substitutione illa

Hec uerba. **Qui** est heres per me- diam personam alteri- us nō admittitur per substitutionem factam p- bec uerba: quisquis mihi heres erit. hoc dicit vel aliter. **Qui** est heres defuncto non ex eius iudi- cio non admittit ad substitutionem factam per hec uerba: quisquis mihi heres erit. h. dicit. **Et** est no. tex. ibi: quia nō ex iudicio uenit zc. simi- lis tex. est. j. vt. le. no. ca. l. i. s. non solū. nā si eēt heres heredis ex dispositione defuncti: puta ex pupillari substitutione admittitur uigore dicto- rum uerborum. ratio quia habet affectionez de- functi. casus est. j. e. l. paterfa. in prin. **Opp.** s. de in rem uer. l. iij. ubi non refert quādo per ob- liquū uel per directuz aliquid fiat ut patet. **So.** **Aliud:** qa cōsideratur affectio officio testato- ris que in eo qui est heres p obliquū non cadit. **Alterius** oppo. dicit hic neqz heredum he- res. cōtra in. l. qui patri. j. de acquirē. here. dic ut ibi dicam. **Alterius** op. j. de condi. l. qui cuz testamēto. vbi non curatur quomodo sit heres. **Sol.** ibi nullus erat institutus unde in eis ista s; ba nihil poterant operari: hic uero sic. uel aliter ibi uolebat quosdam grauare: hic uolebat eos honorare: qui honor nō cadit in eū in quē testa- tor nullam habet affectionem. prima sol. magis

Ray. guil. b. cu. bart. con- firmari rōe naturali: qa nō dz impi- tia mulieris q̄ nescit qd sit pupilla- ris substitu- tio vel vul- garis offic- re dz: z rea- li intētion- i p̄suis. arg. .l. codicillis .s. fi. d. le. ij. z. C. de test. .l. qm̄ indi- gnum nā et ipse iudex d- bet interp- tari ex p̄tate sibi cōcessa a lege viti- mam volun- tatem ita qd ualeat z nō peat vt. C. de fideico- miss. l. uolun- tatis: z. l. fi- de ma. testa- crudelis est interpretatio q̄ fit ad sub- uertenda iu- dicia defun- ctorum: z a iure z ueri- tatis dispo- sitione pen- tus aliā vn- de z si uer- ba fideico- missi dicitur tū cū sermo nē p fideico- missi. debe- mus accipe- ar. ff. de leg. .ij. l. vnū ex familia. s. item impa- tor marcus: z idem te- net cal. con- filio. xj. de te- stamēto. z d- substituo. scd pupillo ex- traneo vbi bal. p. l. cxi. i. uolu.

Ultio ADDE qd cu Bar. trāsit bal. in. l. fi. §. sed et si qd. C. cōia dele. et in. l. fi. in. xvij. q. C. de heredi. insti. et in. c. i. de investi. in ma. fac. et in auē. si tñ. C. de tēp. apel. Pau. de ca. hic et trāsit cu bar. limitādo illud uerū qñ habebat notā psonā illius alias cēscantur habuisse respectuz ad dignitatem: et trāsit. ar. l. q. habebat. j. de re. du. et dicit qd tpe quo studebat ista. q. uēit ad manus bal. de quodam cōpromisso facto in rege francie limitā tamē i casibus in quibus dicitur cōmissiones factā sub nomine dignitatis trāfire in successorez in dignitate pcedere vbi succesor heret dignitate nomine pprio non auēno ita pbat i. l. q. principi i iūcta. l. si au guste de te. ij. et ibi no. bar. et hāc limitatiōez t3 angel. p. cy. in. i. si q. im patorēz. C. q. testa. fac. po. bal. in. l. hac cōstitut. sima eo. tit. reprobat gl. i. cle. et si pncipalis d re scrip. q. dñi sentiebat utē limita: nisi existens i dignitate esset p iunctus ei q sibi cōmittit vel alter apparet d aliqua presūptione affectiōis ita tenet Imo. h et angel. per no. p. glo. in. c. ij. d. testi. alias fallentias vide p ioan. and. in adi. ad spec. in tit. de iudice deleg. §. restat circa pncipiuz vbi qñ qd si hñt duas dignitates duo succedant ei in dictis digni

placet: qd illā tenebat By. C. Itē op. s. de dona. inter ui. et vxo. l. si donāte. §. i. Gl. nō sol. sed dicit qd ibi vltimus nominatus tenet locuz primū quo ad effectum donantis. hic vero heres heredis nō tenet locum primū quo ad effectum testatis. C. Extra glo. quero quā substitutionem cōtineant illa verba: quisqz mihi heres erit: sit heres impuberi filio meo. Dicit quidā qd expressam vulgarem: ita tenet Azo in sūma huius ti. et By. in tractatu suo de substi. Glo. vero dicit qd hic cōtinet expressa pupillarē: et tacita vulgarē. Ita no. insti. e. in di. magna ita tenet Ja. de ra. et Ly. in. l. precibus. hoc etiam tenui uobis. s. e. l. i. in tractatu vulgaris in. q. qbus verbis cōcipiatur. nam cū hic substituatur pupilla: qd dicit filio heres esto: patet qd est expssa pupillarē continens in se tacitā vulgarē: vt ibi dixi. C. Ultimo hāc. l. induco cōtra Ja. de are. et Be. q. dicit qd filius est heres noie: sed seruus nō: vt dicit in. l. cū pponas. C. de here. insti. sed dico p trariū: qd eodē modo est hñs dñs per seruū: sicut pater p filiu: vt dicā plene in. l. cū filio. j. de le. i. C. Ultimo hāc. l. induco ad. q. i. qua semp dubitau. vos habetis qd si delegatio est facta alicui sub nomine dignitatis trāsit ad successorem in dignitate: vt in. c. qm abbas. extra de offi. dele. et not. s. de iuris. om. iudi. l. et qz. l. tale pactuz in fi. de pactis. modo pone cōpromissū factū in aliquē abbatē sub noie dignitatis: an transeat ad successorez in dignitate. Et dicit qd sic per predicta iura. In p trariū videt casus hic. nā lz sub nomine appellatiuo hic fit facta substitutio: quisquis mihi heres erit: nō tranfit in eos in quos nō cadit affectio: licet succedant i nomē appellatiuum: vt hic: ita in qōne ista. vnde sicut compromissū nō tranfit ad heredem: ut. l. diem pferre. §. i. s. de arbi. sic nec ad successorem in dignitate: vt hic: et hoc tenet Imo. in simili in. c. fi. extra de offi. dele. Nec ob. qd dicimus in delegatione scā sub nomine dignitatis: qd illud vep. qñ aliqua iuris. di. cōmittit. sed qd nostra loquitur qñ cōmittit aliquod exercitium seu aliquis act: ut compromissum et similia: ut no. per Imo. in. d. c. fi. extra de offi. delega. et hec multum faciunt contra ea que dixi in. l. quidam relegatus. j. de re. du. et ptra id qd fit quotidie. Dicit testator facio meū executorē priorem talis hospitalis. nam fm predicta videtur qd succedens in hospitali non fit executor: nec in illo officio succedat. quod ē cōtra cōmunem obseruantiam: et cōtra ea que dixi in. l. quidam relegatus: sed dic quando testator dat executorē in vltima voluntate dat eum in locum executoris legitimi: hoc est in lo cum episcopi qui est legitimus executor: vt. l. nulli: et. l. si quis ad declinā daz. C. de epis. et cleri. sicut ergo illa executio defertur sub nomine dignitatis: et ita hic cōpromissum defertur in locum legitime vnde magis de dignitate qd de persona videtur sensisse. sed si uellemus qd ista lex nihil faciat: dic qd lex ista loquitur quādo sunt aliqui substituti sub nomine appellatiuo per testatorem imposito: et introducto: quia ipse eos heredes instituit sed si esset aliō nomē appellatiuū non introducum per testatorem: non curarem an esset pri

tatib' et ibi et qd si cōmissa sit cā epō bono. et an cognitionem cāe eccle sia bononiēsis sit facta archiepiscopalis an possit pcedere talis epus de quo etiam p eūdem in adi. ad spec. in ti. de instrumētōrū edic. §. nunc aliqua sup vñ. qd erit in pīato: et p eūdem in. c. rōne et. c. priuilegiū de reg. iur. li. vj. in mercu. et in. c. qñuis de offi. delega. in. vj. per pau. de liaz. in disputa

tatione incipiente papa plente papa rekrbit epī scopo an autē cōmissio scā epō bononiēsis estē dat ad locū tenētē. gult. de cu. in. l. fi. pretor. s. de offi. eius cui mā. est iuris. cō. iudic. qd nō per illuz ter. alex. die putare se di xisse in. l. mo re. s. de iur. rit. om. iud. et ad qd limitatiōez pau. d. ca. s. i. pñ. voluit bal. i. cā illius cōpromissū fra tri in regem francie eius cōsilio. cccc. xvij. i. volu. incipiente in christi noie ego puto. Ad. q. vñ an cōmissio. facta epō epī ret ipō scō archiepo ol dra. dicit qd dignitas nō tollit qm. tatur et cōsilio. cccc. iij.

mus vel secundus: vt dixi in solutione contrarij. l. si quis cum nullum. de iure codicillorum. puto tamen ea que dixi de arbitro: et arbitratore esse vera per ea que notantur per Innocen. in dicto. c. ultimo. extra de offi. delega. non habetis hic alia: nisi qd recitabo hic aliquas questiones quas omisi. s. l. i. §. hec uerba. C. Et quero vtrum substitutio facta per hec uerba: quisquis mihi heres erit: uel per hec vba: eos quos mihi heredes institui: vtrum admittantur illi q. sunt instituti in secundo gradu: ut substituti vulgariter: uel pupillariter alteri filio. Respon. sic: quia iudicio testatoris veniunt: vt dicto. §. hec uerba. C. Quero quid si testator substituit per hec uerba: si talis decesserit substituo hñdes meos infrascriptos: decemum postea in testamento instituit pauperes eligendos: et nominandos per aliquem: vtrum illi pauperes admittantur ex substitutione illa. Respon. et aduerte propter illam dictionem: infrascriptos nam scripti dicuntur illi qui possunt legi non qui possunt intelligi: ut probatur in. l. i. circa pncipiū. s. de his que in testa. dele. pauperes autem electi non possunt legi in testamento: licet ex testamento comprehendantur. Ego dicerem sic siquidem testator nullos facit heredes quos nominatos scripserit institutos uel substitutos: tunc de necessitate oportet itelligi de eis pauperibus: quoniam alij non sunt scripti: et sic constat testatorem de his sensisse: vt. l. ij. s. de liber. et posthu. facit ad hoc. j. de aur. et argen. lega. l. pediculis. §. item cum quereretur. Si uero alios heredes nominatum in testamento scripserit ad illos refertur illa substitutio quoniam sunt scripti: et uere sunt infrascripti: et in dubio debemus stare proprie significationi: ut. l. non aliter. j. de leg. iij. et. l. i. §. si is qui nauem de exerci. Sed quando substitutio eēt facta per ista uerba: quisquis mihi heres erit uel eos quos mihi heredes institui: et similia vba: tunc in casu isto venient pauperes sic electi: quia ueniūt ex iudicio testatoris. probat in. l. vñ ex familia. j. de leg. ij. quod tene mētū: ideo respice multum uerba testamenti qualiter sunt concepra. C. Ultimo nota qd uerbū instituo trahit ad substitutionem directam. de quo dicemus. j. .e. l. centurio.

Partes. C. Op. C. e. l. fi. So. vt dicā. j. e. l. proxi.

Pater. Disiunctus in vnā di midiam: et plures cōiuncti in aliam dimidiaz pro hereditarijs portionibus ad substitutionem vocantur. hoc dicit. C. Oppo. ad hāc. l. de. l. lucius. §. lucius. j. de lega. ij. vbi dicitur qd omnes uocantur ad uirilem. Dicit glo. sol. vt ibi. Alij uero dicūt aliter: ut no. s. ti. i. l. liber homo. §. nūl. vbi dicit qd geminatio uerborum illud iduat. sed sol. ista non est bona. nam hic non fuerunt uerba geminata siue orationes geminate: sed fuerunt omnes nominati vna: et eadē oratione. Alij: vt Ja. de ra. dicit qd ibi propter relatiuū qd: videt singulariter noiati. illa so. approbat p cy. C. e. l. vl. lz in ueritate ē ptra istū tex. qd hic pōit relatiuū

quos. & uidef cōiter 3 glo. & no. l. siue a certis. j. de duob' reis. ubi relatiuū qd uel q nō iducit qd plures uideant singulariter noīati: qd dicem'. Certe teneo so. glo. posite in. l. lucius. ad quam glo. scōo remittit: nā ex eo qd testator uertuit alienari ex familiā: psumitur qd uoluerit cuiqz dare uirilem: ut ibi no. C. Alterius op. de. l. h. C. e. ti. Istud 3riū est ualde difficile. Glo. hic & ibi multas so. ponit. que oēs diuinationē p̄tinēt sed ueritas ē qd ibi est substitut' p̄ hanc dictionē distributiā qd qd: unde qlibet v̄f noīatus: merito qlibet uidef substitut' in uirilez: hic uero substitut' p̄ illud relatiuum quos: qd ē magis collectiuum q̄ distributiū. Bicit. n. quos sibi: qd nō ē distributiū: sed magis unitiuū & collectiuū. nā collectiuum ē cum reperit in plurali numero & ad plures noīatos referit. Et hec so. p̄z ex significatiōe 3boz. & hec ē uera quā sequunt' doctores ultramōtani. Et audiui a quodā antiquo doctore qd 3bar. de fano iterrogat' de solutione huius 3rii sic r̄ndit. C. Sed 3 illam solutionē op. si p̄ distributiū v̄f qlibet noīatus: ergo in uirile qlibet admittit nō p̄ hereditaria portione qd est contra casum. s. l. p̄xi. in fi. & l. si in testō. s. e. Rū. qlibet uidef noīatus noīe appellatiuo: & ideo iter se in portionibus que eos tāgūt habebunt portiones hereditarias: sed quātum ad extraneum habebunt uiriles. Nec obstat. l. si. C. e. que uidef uelle qd ē hēant iter se uiriles: & illud ideo qd etiaz in hereditate hēbunt uiriles: ergo esset cōtra. l. s. p̄xi. in fi. & s. e. l. in testō. Ultimo glo. op. de. l. i. C. e. sed illa cōcordat & nō discor'dat.

Ed si plures. Spes substitutionis

pupillaris ad heredem nō transit'. b. d. C. Opp. de. l. qui liberis. s. hec uerba. s. e. Bicit ibi obicit ipsi pupillo. Idem de spe substitutionis reciproce: ut. l. lucius. s. fi. j. e. C. Opp. j. de. l. q. patri. j. de acq. her. Solu. ut ibi dicaz. & no. bene istum tex. qd quotidianus est. Bar.

Ex. s. sequenti.

Existētia sui heredis operat' trāsmiſſionem hēditatis paterne & fraterne ex pupillari. & si pater fecerit de suo & necessario uolūtariuz poterit facere necessarium filio suo. & beneficiū abstinēdi qd habet filius in hereditate paterna h̄z locū in hereditate fraterna.

Quos possum. Iste est bonus

s. & habuistis i. l. j. s. prius. s. e. C. Mo. qd existētia sui heredis operat' trāsmiſſionē hereditatis paterne: ut dicam. j. e. l. si filius q. patri. & plenissime in. l. ex militari. j. de testa. mili. ita operat' trāsmiſſionem fraterne hereditatis ex pupillari. qd no. multū: ut hic ē casus. C. Quero qd si pater fecerit sibi de filio suo & necessario uolūtariū: utputa qd de dit sibi substitutū uulgariter p. l. si filius heres. de libe. & posthu. an poterit facere necessariū filio suo. Et dic qd sic ut h̄z: qd sufficit potētia sua. ideo nō requirit qd faciat: qd no. C. Quero utrū beneficiū abstinēdi qd h̄z filius in hereditate paterna habeat locū in hereditate fraterna. Et dico qd sic: ut. l. si filius q. patri. j. e.

Filio ipuberi. Substitutus pu-

pillariter nō pōt hereditatē pupilli separare a paterna si ē adita p̄ pupillū. Item nisi adeat ex p̄na nō pōt ex pupillari adiri. b. d. cum. s. seq. & ē no. tex. Ibi non pōt: ibi r̄ndet & no. ibi p̄iuncta. n. In tex. ibi h̄z p̄nt sine paterna. nā aut filius adiuerat hereditate

tez p̄ris & nō cōcedit separatio p̄sonaliter: ut. s. p̄xi. s. aut nō adiuat: & tunc p̄ me nō p̄nt p̄firma ri tabule pupillares qd repudiari. & sic nō defer tur ex his hereditas: ut. j. p̄xi. anteq̄ aliquid re citem uide prius. s. seq. Bar.

Si ex asse. Exneus solus iſtitut' re-

pudiādo hereditatē p̄ naz nō pōt agnoscere pupillare. b. d. C. In tex. ibi iſtitutus exne'. secus si esset suus: ut. j. e. l. si filius q. p̄ri. C. Opp. ad. s. filio. qd possit separari hereditas p̄ris & filij: ut. l. si filij q. p̄ri. j. eo. Sol. ibi filij adiuat & p̄ beneficiū restōis abstinuit. hic nullo mō: ut hic fm unā lec. Sed dubitat an in casu isti. l. substitut' possit petere restōnē ex p̄so na pupilli ut se abſtineat a p̄na. Uidef qd sic p. l. nō solū. s. de in ite. resti. C. Sed 3 hoc v̄f per hanc. l. ubi h̄z neceſſe utrāqz h̄z v̄f neutra. Sed r̄ndet qd h̄z neceſſe h̄z. s. ipso iure nisi restōez impleret. C. Op. de. l. si filij q. patri. j. e. ubi pōt h̄z unā sine alia. So. ibi uterqz erat su' & neceſſarius qd duo f̄res: unde existētia sui heredis: h̄z uterqz repudiaret p̄firmat tabulas pupillares. h̄z nō un' erat exneus ipso iure & pupillo repudiāte secus qd existētia sui heredis nō h̄z locum ubi heredē exneum h̄z: ut. l. apud iulianū. s. ideo iulianus. j. ad treb. & dicam in. l. si filij qui p̄ri. j. e. Mo. ibi cōiuncta ē hereditas & c. qd effecta ē una hereditas. C. Ultimo uide gl. q̄ incipit imo 3 ibi. l. libez. sed ibi unum nō depēdet ab alio: nec ē pars eius sicut in diuersis legatis seruat: ut. l. si duob'. j. de lega. ij. Dy. C. Op. ex. s. si ex asse. s. l. apud iulianū. s. ideo iulian'. j. ad treb. So. hic dicit ex asse: & sic nullū h̄z coheredē cuius aditio ne possent tabule pupillares p̄firmari: sed ibi sic Dy. C. Quero qd si heres ex asse: tñ in testō ē qd dam heres in re certa an p̄ eius aditionē confir menf tabule pupillares. Dico qd sic. qd cū nō re periat alius heres uniuersalis iste iſtitutus ex re certa erit uniuersalis heres: ut. l. i. s. si ex fūdo. s. ti. i. & plene dixi in. l. ex scō. e. ti. C. Sed aduerte qd in iſtitutionē in re certa nō fuerūt apposita il la 3ba. & plus d̄ bonis meis petere nō possit: qd tñ nō habet loco uniuersalis heredis: sed testm̄ uitariet: ut dixi in. l. quoties. s. ti. i. & l. pe. s. de u. ius. te. C. Op. de. l. si filij q. p̄ri. s. e. So. hic fuit i ſtitut' exneus idēqz substitut'. ibi su'. C. Op. de. l. p̄. de pri. credi. So. hic qñ filij ē exheredatus cui scā ē substitutio. secus si se abſtinet cū ē iſtitu tus: qd tunc existētia sui heredis cōfirmat tabu las pupillares. Ista materia ponit in glo. in. l. qd dam eulogio. C. de iure deli. & p̄ Dy. in di. ma gna. j. de acq. her. uide glo. q̄ incipit: ad hoc & c. ibi. l. qd uulgo. So. quo ad cōfirmationē eoz qd ex testō dependēt regit' aditio ut h̄z cū si. & l. cū p̄son'. j. de bo. q. li. sed quo ad mutationē p̄ris uolūtatis sufficit posse adiri: h̄z si adeat ut i 3rio.

Ad substitutos. Substitutio

pupillaris por rigit' ad oīa bona p̄ris & filij. nisi ex testō militis aliter sp̄aliter disponētis. b. d. Bicit hic ad substi tutos pupillares. q̄ro an hoc sit uez: siue qd suc cedat ex tacita pupillari siue exp̄ssa. Dy. dicit qd sic. p̄mo qd loqtur hec. l. generalr. scōo qd ē ca dē rō ne decedat pupill' p̄ pte testat' & p̄ pte nō. C. Quero q̄re aliud ē in milite. Rū. qd miles p̄t decedere p̄ pte testatus & p̄ parte itestat'. & idē pōt facere in testō pupilli. p̄ dicta uera in filio le gitimo. qd in arrogato. dic ut dicam. j. prox. s. Ex. s. sequenti.

C. An qd donatū fuit ambasiatorib' mediolani ab iperatore esset ipoz. Et an datū filio occasio

qui duos v3 qd idem et. f. quo ad trāsmissio. heredi. paterne & late ipubert i casti. d. l. q. duos v3 qñ testator h̄z duos filios i puberes dicit qd si abo decederēt i. puberes tici um substitue bat qd tunc mortuo uno ex ipuberib' hereditate paterna non adita nō ueniet statim ticius sed ali' frat' ipubes iure trāsmis sionis sibi fa cte ex poten tia iustitatis qd tūc dicit supesse p̄so na qd ex pre sumpta mēte testatis h̄z ex cludere sub stitutum ad idē alleg. l. q. duos de re. du. qd singu lariter dicit alex. ad am pliatio. hui'. s. latus hic uide p̄ cum.

C. Transit. vide pau. de ca. cōsi. c. xl. viij.

b. C. Frater. ne. ADDE qd imo. hoc dicit et esse no. & falsy. idē t3 in. l. testō. C. eo. fori' uoluit ang. i. l. qm̄ forozē C. de iur. de li. & in. l. qui duos. j. eo. & l. uenire. j. de acq. her. & jmo. ibi i ultima ebar ta. Ange. & mo. in. l. p̄ tonius. c. ti. jmo. & pau. de ca. in. d. l.

pupillaris: ut. s. e. l. ij. §. adeo. z. l. sed & si plures. §. ex
 esse. sed fm q' posui casum h' ditas nō fuit adita ex p'f-
 no ergo zc. Hui' timore uariat lec. trib' modis in s'fe
 substituto pupillariter. pmo qa h' frater adiuit s' p bñ-
 ficiū restōnis se abstinet: z hoc uult dicere tex. pnam
 hereditatē recuset dico p restōne in ite. Ista ergo adi-
 tio pfirmat tabulas pupillares fm istā lec. q' lec. ponit
 in fi. pme glo. ibi: uel dic q' recuset zc. fm hanc lec. hēs
 casuz. C. No. q' si aliqs adiuit z postea restituit: ut ab-
 stineat remanēt firme tabule pupillares: sed p hoc exp'f-
 se ē in. l. nō ē nouū. s. de cōdi. ide. ubi aditio restōe se-
 cuta nil operaf. Rñ. sustinēdo hāc lec. put possumus
 restōne secuta aditio pcedēs nil operaf in his in qbus
 hereditas adita diminiuit. Ita loqf. l. tria. fallit fauor
 libertatis in. l. si mtr. s. de mi. z. j. e. ti. l. iter dū. C. No.
 fm hoc in hac. l. tractaf de his q' nullā h' ditas dimi-
 nutionē respiciūt. fm hoc hēs i hac. l. unū ualde singu-
 lare in. §. etenim ius dicētis zc. q' cū ille q' adiuit z ē resti-
 tut' remanet heres noie: ut. l. s' z si sine. §. sed qd pap.
 .s. de mino. illud ipm esse heredē noie h' effectū in oī-
 bus in qb' cōmodū suū h'at z hereditas p hoc nō mi-
 nuif fm hāc lec. z p nīs remanēt firme datōes tutele
 z s'cia p q' hereditas nō minui. Hec qa ista lec. aliquā
 tulū cōtinet diuinationē: iō alij dicūt q' isti s'fes hēbāt
 coheredē cū aditione cōfirmate sunt tabule pupilla-
 res. hec lec. ponit in scōa glo. ibi: item pone. ista lec. est
 clarissima: ut. l. apud iul. §. idē iul. j. ad tre. z. l. q'stum.
 de acq. he. sed tūc sequētēs nō essent necessarij. §. ius
 s'ius z. §. etenim zc. Quare alij legunt tertio mō. fa-
 reor q' null' adiuit tū existētia sui heredis isti' filij repu-
 diātis cōfirmat tabulas pupillares: z ideo ex eis pōt
 succedere lz omittat paternā. hec lec. ē uera z nil p'inet
 diuinationis: z ponit ipam glo. i. in prin. z ipam tenet
 dy. j. de acqui. her. in di. magna. z Ly. in. l. qdam eulo-
 gio. C. de iure deli. z ibi glo. nō firmat lz tangat. z ipaz
 tenet Ja. de are. z probaf in. l. fili' qui se. de acq. her. z
 .l. iul. e. ti. z. j. de priui. credi. l. si pater. C. Scōo oppo.
 substitut' nō pōt separare bona paterna a bonis pupil-
 li: ut. s. eo. l. sed & si plures. §. filio. z. l. qdam eulogio. C.
 de iure deli. C. Hui' contrarij timore hec lec. hui' .l. in
 eo fratre ipubere cui ē facta substitutio uariat trib' mo-
 dis primo q' hoc sit speciale i fratre substituto. hec lec.
 prima ponit in prin. gl. que icipit cōtra. s. l. sed & si plu-
 res zc. z quod glo. dicit. C. de lega. l. cum qō: deber di-
 cere. l. qdam eulogio. C. de iure deli. z ponit etiaz hec
 lec. in ista glo. ibi uel adiuit zc. Ista lec. si tu poneris i
 puberem hereditatē adiuisse nō esset bona. nā iaz iun-
 cta hereditas esse cepisset: ut. l. sed & si plures. §. si filio
 .s. e. ideo nō pōt fieri separatio: ut. l. i. z. ij. j. de acq. he-
 re. pp quod alij legunt alio modo seu eodē: lz limitant
 z dicūt: cōcedo s'rium z dico q' frater cui facta est sub-
 stitutio repudiavit s'it. nam frater qui ē substitut' repu-
 diavit sine dubio: ut dicit tex. hāc lec. ponit glo. ij. i pn.
 hui' .l. Ista lec. ē ne uera. z scōm hanc lec. ponit q' uter
 qz frater fuit istitutus z uterqz repudiavit. Sed tunc
 op. qñ filio dat coheres existētia sui heredis nil opera-
 tur: ut. l. apud iul. §. idem iulia. j. ad tre. sed hic fuerūt
 duo filij: z sic filius repudiās habuit coheredem. ergo
 existētia sui heredis nil operaf. Sol. sustinēdo hāc lec.
 p uera ego limitaui semp dcm Dy. qui dicit qñ filij h'z
 coheredem existētia sui heredis nil operaf: itelligo ue-
 rum qñ habet coheredem extraneū: secus si s'rem suū:
 ut hic. z. j. de s'ri. ser. l. liber homo. z. l. sed & si plures. §.
 quos possuz. rō est qa dando coheredē extraneū uide-
 tur testator discedere a legis dispōne puidendo de co-
 herede extraneo: ut dicit dy. in materia substitutionis.
 z Ly. recitat in. l. precib'. C. eo. sed qñ habet s'fz suū:
 tunc a legis dispōne nō uidet recedere. C. Sed quero
 qd si pater dedit filium emancipatū coheredē: utruz p
 hoc uideat testator recedere a legis dispōne. cogitabi-
 lis. C. Lōtra hoc op. C. d iure deli. l. si fratres. ubi tex.

dicit q' existētia sui heredis operaf transmissionē cum
 fili' habeat coheredē extraneum. alias dixi z dico datō
 coheredis extranei facit existētia sui heredis nil ope-
 rari circa ea que depēdent ex testamēto: sed circa ea q'
 ueniūt extrinsecus: ut circa transmissionē tūc datio co-
 heredis nō ipedit existētia sui heredis operari ut ibi.
 z sic in duob' limito dcm Dy. sed ista lec. lz sit uera i se-
 tñ cōtinet aliquā diuinationē. ideo Ja. de are. recedit
 ab ista lec. z ponit hūc s'rem cui ē datus substitut' exhe-
 redatū: z sic cum sit exheredat' hereditas nunq' fuit iū-
 cta. z sic pōt frater ipubes substitut' hereditatē pnam
 repudiare z pupillare amplecti. C. Venio ad ultimam
 partē d' h' q' legata debent a substituto ipuberis. Lō-
 tra: a substituto exheredati nō pōt deberi legata: ut. l.
 plane. el. ij. d. le. i. z. l. ab exheredati. e. ti. z. l. pe. C. de le.
 z. l. qui fundū. §. q filios. j. ad. l. fal. So. a substituto ex-
 heredati nō debent legata nisi ipse substitut' fuisset ab
 isto testatore istitut': ut. l. in rōe. §. si. ad. l. fal. sed h' fuit
 istitut' sed repudiavit. ergo zc. uel pone q' uterqz fuit
 istitutus z uterqz repudiavit fm ea que. s. dixi. C. Itēz
 qro tu dicis q' existētia sui heredis operaf in fauorē fi-
 lioz. Lōtra imo operaf in dānuz: qa debent legata ex
 tabulis pupillarib' ut h'. Sol. existētia sui heredis ope-
 raf in sui fauorē ut possit succedere ex tabulis pupilla-
 rib' ut h': z hoc ē cōmodum filij qd possit esse qa succe-
 dēdo ab itestato haberēt pupilli matrē uel alios cohe-
 redes: sed ex successione tabularū pupillariū h'et inte-
 grum uel ē sibi cōmodum: z qa sic uoluit iducif confir-
 matio legatorū: z sic nō ē eius odiuz imo qa sic uoluit.
 C. His expeditis examinemus aliqua dubia. Primo
 de existētia sui heredis de iure ciuili qñ habet locuz po-
 sito q' ius p'torium abstineēdi nō esset itroductum. Se-
 cundo an beneficiuz abstineēdi de iure pretorio hēat
 locum ut eneruet uires existētie sui heredis. Ad pri-
 mum dico q' si qdem filius in prāte h'z substitutuz uul-
 garem expresse existētia sui heredis nil operaf: ut. l. si fi-
 lius heres. s. de libe. z postbu. z no. in. l. pap. §. quarta.
 de iof. testa. in scōa glo. magna. rō quia dādo substitū-
 tum uulgarē uidet cum facere heredem si uult. hāc rō
 nez ponit iuriscōsultus in. l. i. §. si pponaf. j. si qs omif.
 cau. test. Itēz si testator eum istitut sub hac cōditōe
 si uolueris existētia sui heredis nil operaf: ut habuistis
 in. l. corneli. z. l. iam dubitari in fi. s. ti. pri. z. j. ti. px. l.
 s'ba. Sed qd si eū cōstituit sub cōditione prātua: ut si
 .x. dederit: an faciat de necessario uoluntariū. Tex. ha-
 betis q' nō in. l. cōditionib'. j. de p'di. z demō. Itēz si
 dat sibi testator coheredē cōneum existētia sui heredis
 nil operaf in his q' depēdēt ex ipso testō: ut. l. apud iul.
 §. idem iul. j. ad tre. secus in his que ueniūt extrinsec':
 ut. l. iij. C. de iure deli. z ibi dixi. alias aut extra hos ca-
 sus existētia sui heredis semp operatur de iur' ciuili: ut
 .j. de her. qua. z dif. §. sui. z. §. sui. isti. de here. ab inte.
 z. j. de bo. li. l. si ex modica. §. si filius. cum si. f' Itēz q'
 ro an beneficiū abstineēdi itroductum a p'tore eneruet
 uires existētie sui heredis. Rñ. qñ filius expresse se imi-
 scet hereditati paterne tunc beneficiū pretoris nil ope-
 raf: ut probaf p hunc tex. ibi nō spōte susceptis. qñ er-
 go spōte adist pretor nō se imiscet. facit. l. cuz bonis. j.
 de acq. her. z. C. si ut se ab her. absti. l. i. z. l. iij. s. de cō-
 di. fur. Itēz qz filius tacet: qa nō se imiscet nec repudia-
 uit: z tunc qdam sunt que respiciūt dānum z onus ip-
 sius filij: ut creditorib' hereditarijs teneaf. z tūc bene-
 ficiū pretoris operaf ut eneruet uires existētie sui he-
 redis ut hic: ibi nō spōte zc. z. C. si ut se ab her. absti. l.
 .i. z. d. l. cum bonis. de acq. here. z. l. necessarijs. e. ti. q'
 dam sunt in qbus existētia sui heredis operaf cōmo-
 dum z utilitatem filij utputa cōfirmationē tabularū pu-
 pillarium. Itēz cōfirmat dationez tutele: ut. l. si nemo
 .s. de testa. tu. l. ij. z ibi p cy. z probaf p rōnem illius. l.
 quia cōtinet s'ij cōmodū nō icōmodum. Itēz ut ope-
 ref transmissionē hereditatis non adite ad quoscūqz:

C Dupl-
 lares. AD-
 DE q idem
 tenet pe. de
 ancha. cōfil.
 .xxv. ubi dī
 cit q' sola exi-
 stentia suita-
 tis cōfirmat
 tabulas pu-
 pillares z
 oia que sūt
 ad cōmodū
 filioz suoz.

ut. l. apud hostes. z ibi p. doc. C. de suis z le. z dicā hūc passum. j. de testa. mili. l. ex militari in fi. cum. l. seq. z in oibus casibus similib' in qbus filij cōmodū respiciunt sic in casu. l. nostre. illud ē cōmodum filij iſtituti. Item cōmodum filij cui ē facta substō: qā decedit testatus z tunc beneficiū abstinēdi nō ipedit effectū existentie sui heredis: qā hoc nō fuit ppositū p̄toris: ut hic z. l. iul. d. acq. her. z. l. fili. z. l. pater. de priui. cre. z ita tenēt doc. ut dixi. s. Quedā sunt in qbus existētia sui heredis nō operaf cōmodum nec icōmodum filij. sibi grā q legata debeant ex testō p̄no. Itēz libertas ex testō p̄perat. nam nō curat fili' q ueniētes ab itestato teneant. Gl. que ē. j. ad syl. l. i. s. idē sceuola. videt tenere q existētia sui heredis cōfirmat legata. tex. habuistis in s̄rium. j. ut in pos. le. l. i. z p̄bas in. d. l. si ex modica. s. si filius. de bo. li. C. p̄dicta fallunt primo fauore libertatis: ut. l. sciēdum. j. de manu. testa. z. l. cuz q̄si. s. sed z si qs. j. de fideicō. li. Itē fallit. l. ita tñ. s. si pater. j. ad treb. z rōnē ibi. dixi. Ex istis cōcludo ad unū q. l. nostra remanebit q̄si declarata. pone filium ex heredatū alium filiū iſtitutū ex neuz ex heredatō substitutū iſtitutū abstinuit poterit ne substitut' ex scōis tabulis succedere. Dico q nō: qā existētia sui heredis opatur p̄firmationē tabularum pupillariū incōmodum ip̄si filij abstinētis siue ip̄se fili' q se abstinuit fuit substitut' siue ei facta fuerit substitutio. sed q̄ ista cessant in. q. p̄posita existētia sui heredis nō p̄t h̄e effectū: tñ operaf b̄nificium abstinēdi. Et ē terti' casus q̄n fili' se expresse abstinuit ab hereditate p̄na an tunc operaf b̄nificium abstinēdi. Rñ. q tunc b̄nificiū abstinēdi operaf z eneruat uires existētie sui heredis. fallit p̄p filij delictū: ut. l. si seruū. s. abstinere. j. de acq. her. rō: qā ex eo q exp̄sse se abstinuit q existētia sui heredis operaref esset sibi dānuz: qā q̄qd sit p̄ voluntatē filij d̄ esse suum dānu: ut isti. de ac. s. p̄terea. z h̄ circa ista q nō respiciunt ip̄as h̄ditatē a qua expresse se abstinuit sed circa alia extrinsecus ut circa substitutionē pupillariē uel dationē tutoris tūc existētia sui heredis operaf: ut hic z. l. fili. j. de acq. her. z alijs legi b̄ allegatis. s. C. lōtra hoc v̄. j. de le. l. i. nā nec emācipat: ubi postq̄ qs se abstinuit existētia sui h̄dis nō operaf ēt in his q cōmodum filij respiciūt ut ibi: cōiuncta. l. p̄cedenti. So. ibi ad hoc ut legatū obtineat testator uoluit q hereditatē obtineret. unde sensit ibi testator de retētionē h̄ditatis de facto: nō de existētia sui h̄dis q cōsistit in iure: ut. l. si ex modica. s. si fili'. s. bo. li. merito existētia sui h̄dis nil operaf. ¶ Quero de tali. q. dicit statutū hui' ciuitatis q ex b̄niti nō p̄t reuertī ad ciuitatē isra. x. annos nisi habuerint pacē ab heredi b̄ occisi modo fili' occisi se abstinuit ab h̄ditate pater na an poterit facere pacē illi ex b̄niti: z sic q possit reuertī. Breuiter scōm theoricā p̄cedentē nō ē dubiū q fauor filij ē q occisor patris ei' possit uel si possit reuertī s̄m uoluntatē filij: ut isti. de ac. s. p̄terea. z facere pacem de illa offensa seu de illa iniuria nō ē qd hereditariū sed extra hereditatez: ut. l. p̄ herede. s. si. j. de acq. her. z. l. pe. s. de sepul. uio. unde cum nō sit qd hereditariū z sic fauor filij: cōcludif q existētia sui heredis remanet. z sic p̄t facere pacem tanq̄ su' heres iſtitut' in testamēto. plura alia essent q̄rēda que nunc cā breuitatis omitto.

Ex. l. sequenti.

C. Quatr finial substō pupillaris: ibi. Hoc p̄missio. Et an si pupill' fuerit passus maximā capitis diminutiōez uitiēnt tabule pupillares: ibi. Juxta. Et si pupill' efficiatur religiosus an finiet pupillaris substitutō: ibi. Quero qd. Et qd si habuerit filiū infra tpa pubertatis: uide in fi.

A pupillari. Ista lex est breuis ita q nō idiget sumario. S̄ hic q finif pupillaris adueniente pubertate: quero utrū finiat oīno ita q nō cōtineat si

deicō. Rñ. dy. q sic: ut. l. s̄bis. s. e. C. Op. j. de cōdi. z demō. l. pater. s. cōditionum s̄ba. Glo. nō so. ideo soluit dy. Ibi existētia sui heredis cōsideraf que h̄teruenire nō p̄t: sed certe ego nō itelligo h̄c solu. nam ita p̄t itervenire hic noua cōsideratio: ut post tpa pubertatis ualeat iure fideicōmissi sicut ibi: quare dic q ibi h̄ uno tpe sumaf p̄prie s̄bz tutela alio tpe ip̄prie: tñ semp tēdunt ad eundē effectū. s. ad p̄uisionē filij ut habeat tutorē z curatorem: h̄ uero si post tpa pubertatis ualeret iure fideicōmissi tēderet ad s̄rium effectū. Nā pupillaris substitutio ē p̄uio filij: sed fideicōmissum ē odium filio: ut dixi uobis in. l. i. circa prin. s. ti. i. z ideo nō uariat significatio de uno esse ad aliud s̄rium esse: sed de uno esse ad aliud esse s̄itē tēdēs ad eundem effectū b̄n p̄t uariare. uidebif. j. l. p̄xi. z. s. ti. i. l. iij. s. q fideicōmissarium. ¶ Hoc p̄missio. q̄o qualiter finiat substitutio pupillaris. Glo. que ē h̄ dicit q finif sex modis uide glo. z signa eaz. Addit dy. quosdā casus sed non curo. nec ray. plus dicit q̄ ista gl. Tu uero pleni' dicas sic: substitutio pupillaris q̄nqz deficit in ip̄o initio: qā deficit aliqd de substantialib' que dixi in. l. iij. in prin. s. e. Q̄nqz d̄ficit ex postfacto: z ista ē materia nostra. Et hoc cōtingit trib' uel quatuor modis. primo ex p̄sona testātis seu testamēti. scōo ex p̄sona substituti. tertio ex p̄sona ei' cui ē facta substitutio. q̄rto ibi ex ip̄sa substōne. C. Aduerte p̄ ordinē. primo dixi q deficit rōne p̄sona testātis seu testamēti: utputa si testator fuit n̄porat' unde irritaf ei' testm: ut. l. si qs filio. s. irritū. s. de iniur. te. uel si fecerit aliud testm: ut. j. e. l. si qs euz in fi. Item si testm sit ruptū agnitione posthumi: ut. l. si p̄ filium. j. e. z hoc tamē itellige olim. hodie uero remanēt tabule pupillares p̄ auc. ex cā: ut dixi in. l. i. s. fi. s. e. ti. Item si hereditas non adeaf: ut. l. iij. s. adeo. s. e. quod itellige nisi existētia sui heredis operaf cōfirmationē: ut. l. si fili' qui patri. s. e. Item rupto testamēto p̄ q̄relam in totum: ut. l. pap. s. sed nec ip̄beris. s. de in offi. te. quod sit itellige s̄m opi. illoz qui dicunt q hodie remanent firma legata z c. p̄ auc. ex cā. hinc tabule pupillares firme remanēt p̄ ea que dixi in. l. i. in fi. s. e. C. Scōo modo irritaf ex p̄sona substituti. utputa si nō reperit capax tpe mortis pupilli: ut. l. si is q heres. s. ti. i. quod itellige si nō ē in totū capax. Si uero ē capax p̄ parte z p̄ pte nō: dic ut. l. si is q ex bonis. s. e. ti. C. Tertio modo irritaf ex p̄sona pupilli cui ē facta substitutō: hoc cōtingit multis modis. primo adueniente pubertate ut hic. C. Quero utrū sufficiat ultimū annuz tenigil se an sit necesse q sit complet'. Breuiter possent allegari iura p̄ z cōtra p̄ ea que ponunt in. l. iij. s. minores. s. de mino. ueritas ē q eo tēpore quo pupillus icipit posse testari eo tēpore z momēto desijt substitutio pupillaris quod p̄bas. nam substitutio pupillaris sit in p̄uisionē filij: qui p̄pter etatē sibi p̄uidere nō p̄t: ut. s. e. l. iij. in prin. z isti. e. circa prin. Lum ergo icipit posse testari deficit substitutio pupillaris. quo aut tpe hoc sit habetis in. l. qua etate. s. de test. p̄ quā. l. hoc declaraf. scōo deficit si testator aliam ip̄beris etatē taxat: ut. j. e. l. si itaqz. C. Tertio deficit capitis diminutione etiā minima: ut. s. de adop. l. nec ei. s. eoz. C. S̄ h̄ aduerte. q̄n h̄ desinat ip̄so iure substitutio tñ in effectū remanet ualida: quia debet hereditas ex stipulatione illis q succederēt ex substitutione si adoptio facta nō esset: ut. l. nō aliter. z. l. his uerbis. s. de adop. ¶ Juxta hoc q̄ ro extra glo. quid si pupillus fuit passus maximāz capitis diminutionē: quia deportatus uel seruus pene effectus. possunt enim ille pene cadere in pupilluz doli capacem: ut. l. si arrogati. s. de tute. z. l. ip̄berē. j. de fur. z de falsis. l. ip̄berem. qd erit tunc. Rñ. q uitiānt tabule pupillares. nā remota minori etate pupillus esset in tali etate in qua posset facere testm. ideo sibi facere pater nō poterit. sicut q̄n ē talis pupillus qui reuincit.

Ex forma statuti. ADDE q cum bar. concordat ant. de bu. in. c. raynutius z bal. in repe. ti. c. si pater.

ciuitatis huius q filie femine cogant obsuare oia a testator disposita statim masculis. Et io ex forma huius statuti uel filis pot substitui directe filie femine: z sic ista substio pot fieri a pagano directo: ut hic in femina no extant masculis: z hoc credo uey. Tertio qro de effectu substois copediose. Ita q. examinemus p qones. Prio qd sit effectus substois in milite. Rn. aut a milite fit p yba mere directa. z ita logtur lex nra. aut p yba coia: z tuc si mater e in medio post tpa pubertatis obliqur: ut l. pab. a. s. ualeret sp iure directo p hac. l. z l. pab. aut fit p yba obliq: z tunc sp e fideico. ut l. cohdi. s. cu filie. j. e. z hoc uey. 3 opi. pilei z hoc in milite. Id e forte in pagano q posset substituet directo post tpa pubertatis: ut. s. dixi ex forma statuti. Quero scdo qd sit effectus substois in pagano. Rn. fm glo. nraz aut fit talis ppendiosa p yba mere directa: z tuc isfra tpa pubertatis ualet iure pupillarif: post nullo mo. ut l. ybis z l. in pupillari. s. e. Aut fit p yba mere obliq: z tunc e fideicomissaria: ut. d. s. cu filie. aut fit p yba coia: ut p ybu substituo: z tuc sunt glo. srie. qa in l. pab. dicit q sp e fideico. ut isti. e. in glo. magna dicit q isfra tpa pubertatis ualet ius directo. nos isfra de hoc dicem. CAssumo p tres. q. pncipales: z sic hz tria mebra. Pmo qro qd sit effectus ppediose qn fit p yba mere directa: ut qncuqz decesserit uel isfra. xv. annos decesserit talis sit heres. Glo. ut dixi dicit post tpa pubertatis nullo mo ualet sed an fit: ut l. ybis. z l. in pupillari. s. e. z hoc tenet glo. h z in l. pab. z isti. e. in glo. magna. z azo in suma. Ja. de bel. z By. z oes z ber. in. c. raynuti. ex de test. z Anno. z Jo. an. in. c. i. de test. li. vi. i glo. antiq. Supuenit hodie Jo. an. in. c. i. de testa. sup nouella. q tenet q isfra pupillar e tatez ualet iure directo postea iure fideicomif. de primo e casus dicit ipse in. d. c. i. d. testa. li. vi. z de scdo dicit ipse q e casus in. c. raynuti. ubi dicit q post tpa pubertatis ualet iure fideico. It e dicit ipse q de iure ciuili e casus in. l. pab. na ibi nulla spalitas ponit in milite lz fuerit sic de sco: qd nitit uelle pbare p multas rones: ut qa ibi dicit q et qd ista fuit disputata p ultra mo. z ultimo bonon. p dnm Bar. de pns q dicebat q hec opi. e multu cogrua uoluntati defuncti: lz srium teneret. Si igil e uoluntas testatoris dicit ipse ergo z l. ut l. in coeditionib. de co di. z de. Mo ob. l. in pupillari. z l. ybis. s. e. dicit ipse q ibi uolebat substituere pupillariter tm: z p er ror e mai tps expsit. uel aliter q ibi dicit frustra. s. quatu ab substionem directa ualebit tm iure fideicomif: z iste e in fi. eius effect. nescio qd dicam: tm forte utraqz opi. posset sustineri. naz mihi uidet q yba directa quatum ad pns tps reperiunt duplicis generis. Queda sunt directa z ciuilia: hoc e iure ciuili introducta: ut ybu heres esto: ut l. leg e obueneri. j. de uer. si. Scitis enim q deportat no pot esse heres: qa no habet ea q sunt iuris ciuili. Item ptor no pot facere here de sed bonoz possessor e filis. z idem de ybo i stituo: ut l. i. z p toru. s. ti. i. Et isto modo accipi endo si substio e facta p uerba directa ciuilia si se mel ualuit iure directo nunq trahit ad fideicomissum: ut l. uerbis. s. e. z no. ibi ciuilib. z l. Ita et no. in. l. in pupillari. s. e. Queda sunt uerba directa no ciuilia: hoc e que dirigunt ad substitu tu: ut ipse de manu sua capiat no ab alio: ut l. eu qui. C. de fideico. in glo. sup uerbo directo. Exe plu in uerbo accipiat. z in uerbo capiat: z i ybo moriaf: ut in. c. i. de testa. li. vi. z ideo ista yba sut

Ualet. ADDE q hic tenet ol dra. consilio. cxxv. d. quo uide pau. de cast. consilio. cxxxiij. Jo. an. ADDE q pe. d. ancha. consilio. xxvj. secutus que da. d. vgl. guarobertu z q substitutio ppedio. sa sca p yba directa me re ciuilia obliques post pubertatem maxime si sit clausula si si ne liberis vbi auez est clausula codicillario il la tollit oes dubitatioes ut ibide ipe concludit z uide cal. co. silio. ix. de te sta.

magis cogrua z coia omnib gentibus z anima libus. z isto sco modo accipiendo dico q opi. Jo. an. e uera. probo hoc: illud dictu talis accipiet uel cuz talis moriaf. z similia uerba possunt itelligi q quis accipiat iure directo: ut heres: z possent itelligi ut quis z ut legatari accipiat sua tam e auctoritate: ut l. ncia. s. i. de le. ij. z sic ista uerba de iure ciuili no habent pprium significatum: qm uerba iuris ciuili no sunt: z ideo in du bio itelligerent fm q casus euentret. q si pupil lus moriet isfra pupillar e tatem lex itterpretat il lam substitutione directam: si postea moriaf itterpretat fideicomissariam. simile habes in ybo qd pot reperiri in preterito z futuro. na lex illud itterpretat fm accidentia facti: qa si in preterituz occurreret i eo itterpretat: z ita coitra: ut l. iij. de adi. le. z l. bec co ditio. s. fi. de p di. z demon. Et p hoc patet rnsio ad srium qd dicit q substi tutio directa nunq obliqatur: co cedo: sed ista nunq fuit directa si post pupillar e tatem decesserit: qa h sciebat lex illum primo morituz: ut l. cum qdam. s. suum. de acq. her. z ideo lex semp fuit certa: z si pupillus decessisset in pupillari eta te e t directa qa certa erat lex. sed quado sunt y ba directa ciuilia illud uerbu habet in se ppriuz significatum ut iure directo sit heres. z ideo ibi no est necessaria itterpretatio: quia sic uoluisse de fuctum co stat: ideo post tpora pubertatis non obliq z ita dico. hoc forte uoluit sentit Jo. an. i sine gl. sue nouelle: ubi facit draz itter directa directo z itter directam no directo. Quid si testator sic substituit quado cuqz decesserit sine li beris talis sit heres. Glo. in l. precibus dicit q omni tapore est fideicomissaria: quia dicit sine li beris. idem Inno. in. c. raynutius. extra de testa. By. z alij dicit istaz opinion e esse falsam: ut hic z coitra casum huius. l. quia hic fuerit apposita illa uerba sine liberis: z tam e ualet iure comuni isfra tpora pubertatis: nec etiam illa uerba ha bent iducere fideicom. substitutione. nam con gruunt pupillari etati. Co stat enim pupilluz de cedere sine liberis. Ja. de bel. nititur tenere glo. quasi illa uerba sine liberis uideant ad maiores referri q pot de cedere sine liberis: ut l. i. de suis z legi. z dicit ad hac. l. q hic est speciale priuile gio militis. z no ob. q hic dicat iure comuni: qa priuilegium est in milite quod infra pubertatis tapore ualet iure comuni z trahitur ad omnia bona patris z filij. z ista sunt uerba sua que non habent iuris sapore z coitra. c. i. extra de testa. li. vi. z e casus in hac. l. Mo ob. si dicatur no de cedere sine liberis: nisi ille qui eos habere no po test. quod e falsum in his legibus. z alia e signifi catio illius participij intestatus z similiuz. de q bus in. l. i. de suis z legi. z alia istoz. Uel aliter lz id quod ibi dicit sit ex rigida significatione uerbo rum: tam e de comuni vsu aliud e: ut ibi z l. libro ru. s. quod tam e cassius. j. de le. iij. z l. labeo. de suppel. le. z l. cum delanionis. s. afin a. de fun. in stru. Quid si testator substituit aliquem copediose directo in certa portione uel in certa re: an ualeat iure directo isfra tpora pubertatis fm ea que dicta sunt. Respondeo si qdez substituit per uerba directa z ciuilia: ut heres esto uel istituo: z tunc sufficit si sup uniuerso esset substitutus: ut l. coheredi. s. fi. j. e. fm unam lec. z ar. s. ti. i. l. i. s. fi. ex fundo. Si uero substituit per uerba dire cta no ciuilia ut accipiat talez rem uel tale pde re sit talis z similia: si fili me quado cuqz deces serit sine liberis: z isto casu no trahitur ad dire ctam substioez: quia in relicto singularib nulla

Quid si testator. AD DE q cois videtur opi. dy. ray. bar. bal. Ange. z moder noru q illa uerba nihil operen tur de quo p pau. d ca. co sil. cxxvj. p bar. co sil. xxij. incipit te homo ac. curfui per bal. consilio. ccj. in fi. ij. vol. z co sil. xlvj. iij. uol. z co sil. cxxx iij. vol. ij. z co sil. cccv. tertio uol. in fi. filij z co sil. clix. p. mo vol. z co silio. clix. se cudo vol. p oldra. consilio. lxxxix. p pe. d. ancha. co silio. xxvi. p ang. consilio. lxxxvij.

u iij

ē differētia ut apponatur verba directa vel obliqua: ut. l. omne verbum. cōmunia de le. z isti. de fin. re. per si. reli. circa prin. nisi adiciatur expref se illa verba talis sit heres. quia tūc secus: ut. d. §. si ex fundo. sed si ista uerba adiciantur certe portioni quote ut dicam in. q. principali quā faciās de hac substitutione per verba cōia. ¶ Sed quid si testator compēdiōse substituit p̄ hec uerba: quādocunq; sine liberis decesserit lego tibi bona mea. Videtur q̄ ista uerba sint directa: z sic ista tēpora pubertatis trahātur ad directam pupillare. nam uerbum lego trahitur ad institutionem heredis: ut. l. uerbis legis. de verbo. fig. z. l. filium. §. legata. cōiuncta. l. i. in prin. de leg. prestā. ¶ In cōtrarium uidetur. l. miles. §. si. j. ad tre. z hoc puto verum. Et per hoc apparebit r̄isio ad cōtraria. lz enīz ex latissima significatio ne uerbum lego trahat ad institutionē tamē fm cōmunez usum nō trahitur z ē species distincta ab actu heredis: ut. d. l. uerbis. cui cōmuni usui stare debemus ut dictum ē. fateor tamē q̄ uerbum lego ē uerbum directum in dubio: ut. l. licio. j. de le. ij. z nō dico q̄ sit directum: sed directum ad ipsum legatariū. Ideo dicas quedam sunt uerba directa que habēt a iure tacitas significationem ut trahātur ad institutionē: ut h̄bium instituo z uerbum heres esto. quedam habent significationē separatā a iure: ut uerbum lego. q̄dam enim habent sp̄alem significationē: ut uerbum accipiat uerbum moriaf z uerbum talis: ut ex predictis apparet. ¶ Scōa principalis questō est quādo ista compēdiōsa substitutio sit p̄ uerba mere obliqua. z isto casu fm omnes ista substitutio ē in omni tempore fidei cōmissaria z matres nō excludit: z nō ueniunt bona pupilli: z falcidia nō detrahatur: ut. l. coheredi. §. cuz filie. j. .e. Sunt autē uerba obliqua ut restituo: ut. d. §. cuz filie. sunt z alia: ut. l. fundi trebatiani. de usu fru. lega. z. j. dicam. ¶ Sed quid si testator dixit quādocunq; filius me⁹ decesserit sine liberis uolo q̄ bona mea dentur uel distribuātur iter pauperes xpi per meos fidei cōmissarios. an ista substitutio sit fidei cōmissaria istra tempora pubertatis. Videt q̄ omni tēpore sit fidei cōmissaria. cū uerbum denf z distribuātur sint mere obliqua p̄ dictam. l. fundi. Cōtrarium ē verum. nam in his uerbis. s̄. proxi. narratis subintelligitur tale uerbum quādocunq; sine liberis decesserit. f. q̄ tunc fidei cōmissarij accipiant de manu sua z dent: ut. l. alio. in fi. in glo. de alimē. z ciba. lega. z. l. deni qz. §. iterdum. de pecul. lega. z d̄f expresse. in §. si quis aut. in aut. de eccle. ti. Sed istud uerbum subintellectum. f. accipiat si refertur ad uniuersitatem bonoz trahitur ad directam pupillare: ut. s̄. p̄bas. z p̄batur in. d. c. i. de testa. z in. l. bis uerbis. in prin. s̄. ti. i. ergo pro hoc uidef eē tex. in. c. cum tibi. extra de testa. ubi d̄f q̄ quādo nō ē alius heres isti fidei cōmissarij habent loco heredum. hoc aut tenet Ros. in titu. de ac. ex testamēto. ver. item quid erit. quod sepe contingit. z Specu. in. §. nunc uero aliqua. ver. item pone q̄ aliquis. de instru. edi. z Inno. in. d. ca. cum tibi. Sicut ergo quādo testator nullū alium facit heredem dicti fidei cōmissarij habent loco h̄duz. ita quādo testator filio suo ipuberi nullum aliuz facit heredem uidef facere heredes dictos fidei cōmissarios. Sed dices tu si mater ē in medio uidetur q̄ ista interpretatio non debeat admitti. quia sicut tacita pupillaris nō admittitur cōtra matrem: ut. l. precibus. ita nec admittitur cōtra matrem illa tacita interpretatio que ē ut testator

C Uerbus lego. ADDE ultra alex. de hoc verbo Bal. consilio. cxj. d. car. consilio. lx.

Sit fidei commissaria. ADDE q̄ ita bal. consilio. q̄ sit fidei commissaria eius consilio. cccxxij. scipiente in xpi nomine factum sic se habet quarto li. z consilio. cccxxvij. p̄mo uol. z cōsilio. cccxxij. eo. uol. opi. Bar. legatur Ange. hic z pau. de ca. i. l. precibus bar. i. l. si q̄ ad declinandaz de epi. z etc. z. l. fudi trebatiani z cōsilio scipiente bar. ro seli. z cōsilio scipiente. v. fecit testis i lec. d. Alex. alle. pau. de ca. p̄fil. lxxxvij. ibi non ogf de hoc

uideatur apposuisse illa uerba siue uerbum accipiat. Rñ. cōtra matrem nō admittitur tacita pupillaris de qua testator nō cogitauit. sed ius presumit si de hoc cogitasset: tunc nō admittitur ut tacita que cōtinetur in uulgari: ut. l. precibus. sed tacita que ex presumptra uolūtate defuncti colligitur ex aliquibus cōiecturis uel uerbis testatoris: ista bene excludit matrem: ut in. l. precibus. in glo. super h̄bo oino. z in. l. in testamēto in fi. C. de mili. testa. sed ista ē huiusmodi. ergo zc. ¶ Sed quid si testator dixerit si filius me⁹ decesserit sine liberis tunc bona mea denf pauperibus nec dixit per quos. Videtur q̄ idem quia ep̄s ē executor legitimus qui habet eādem prātem quā haberent fidei cōmissarij nominati: ut. l. nulli. z. l. si quis ad declinādā. C. de epi. z de. z sic ep̄s tenet locum heredum: ut. d. ll. sed cōtrariuz credo q̄ ista substitutio sit fidei cōmissaria omni tēpore: quia facta per uerba mere obliqua: ut dicto. §. cum filie. Nec ob. q̄ episcopus ē legitim⁹ executor z tenet locum hereduz: quia ep̄s tenet locum pauperū. z si q̄des pauperes sint instituti: tunc episcopus tenet locum hereduz: ut. d. l. si q̄ ad declinādā. Si uero pauperib⁹ ē legatū uel fidei cōmissum relictuz: tunc locum heredū ep̄s nō tenet. sed pōt intentare actionem pro hoc legato. nec possunt illa uerba itelligi in p̄sona ep̄i q̄ accipiat manu p̄pria ex p̄sumpta uolūtate defuncti: ut dixi. s̄. in proxima. q. quia illa executio p̄tinet ad ep̄m mere ex iuris dispōne etiam cōtra uolūtatem defuncti. z etiam si dixerit cōtrariuz: ut. d. §. si quis aut. de eccle. ti. ideo nō tenet locum heredum. sed solum actiones intentabit que competunt ipsis pauperibus ¶ Quid si testator dixit uolo q̄ bona mea uendātur: z precium eorum detur pauperibus per fidei cōmissarios meos. an hec erit directa istra tēpora pubertatis. Videtur q̄ non. nam testator precepit duo. unum ut bona uendātur. z in hoc non adiecit p̄ quem. postea precepit q̄ precium inter pauperes per suos fidei cōmissarios distribuatur. cuz ergo primus actus debeat fieri per heredem uel ep̄m ex. l. dispositione uidetur q̄ sit fidei cōmissarius. credo tamē cōtrarium quia illa uerba ultimo posita determinant uerbum dentur z uerbum uendantur: ut. l. mulieri z ticio. de condi. z demon. ¶ Quid si testator dixit uolo q̄ bona mea uendātur z precium distribuatur inter pauperes quorum electio fiat per meos fidei cōmissarios. an illa sit pupillaris istra tempus pubertatis quasi illa uerba per meos fidei cōmissarios ad omnia p̄cedentia referantur. an uero solum electio pertineat ad fidei cōmissarios: z distributio z ueditio remaneat dispositioni iuris cōmunis sine distributione executoris. Istud ultimum puto ueruz quia qualitas que adiecit determinato uerbo per relatiuum respicit solum suum antecedens: ut. l. a filio in fine. de ali. le. modo cum uerba d̄cunt quorum electio pertineat seu fiat per meos fidei cōmissarios. intelligitur quorum. f. pauperū. unde ad id tātum refertur per meos fidei cōmissarios. pro hoc. l. filii. z quod ibi nō. j. ut in pos. le. z fm hoc ista erit fidei cōmissaria. ideo puto si diceret bona mea uendātur z precium distribuatur iter pauperes eligēdos per meos fidei cōmissarios: quia illa h̄ba per meos fidei cōmissarios referunt ad participium solum eligēdos z participium resoluif in h̄bum z relatiuum ut eligēdos id est qui eligent: ut. s̄. dixi. Predicta uera nisi ex alijs uerbis istra uel supra in testamēto po

sed consilio cxxxix. nec ibi loquitur de hoc p̄mo ea su nisi referēdo. sed de. ij. de quo hic i. v. sed qd si. cōsultit idē. d. alex. cōs. xij. tertio uolu. limita tū dcm bar. ni. si testator dixeret bona distribuatur p̄ anima mei testatoris q̄ tunc bōa pupilli nō p̄t prodesse aie testatoris. c. nō putanda. i. q. i. nō erit directa substitutio ita cōsultit p̄ de archa. cōsilio. viij. sci piēte. in dei noie difficultas q̄is zc. z in opi. p̄ma perfitit bal. consilio cccxxvij. scudo uol. ab ba. cōsilio. l. p̄mo li. legf opi. bar. et si diceret bōa mea denf e distribuant de quo uide cal. cōsilio. vij. de test. bal. consilio lxxxvij. q̄nto li. ubi uoluit q̄ subitō scā pupillo si decesserit sine liberis q̄ totū distribuatur excludat matrē cui sit relictū cum hoc q̄ plus petere non possit.

C fideicommissaria. ADDE qd hinc tenet oldra. confilio. xcx. ang. cōsilio. cxxv. ubi dicit patres suum bal. sic p̄sultuisse nō scā distinctiōe an mater sit in medio vel ne sed solū si ex cōiecturis apparere pōt qd directe voluerit testator substituere de quo. j. & cōem opi. antiquoz t3bal. p̄sil. ccl. iconfultendo quarto lib. & co. li. cclv. etiam si substituti essent pauperes. & cōsilio. cccclxx. fe.

cūdo li. vbi plene tñ dicit nō decido hoc casu qz erant substituti frēs testatoris & yroxi erant scā p̄allegata & cōsilio. cccclxxv. p̄mo li. ange. confilio. xij. bar. p̄sil. liiij. incipiente an gelus marie & cōsilio. xxiij. incipiente hō accursuli. cā dē opi. tenet Joā. de anama cū mater est in medio cōsilio. lxxix. **C** iure directo. ADDE qd hanc opi. videt tene. d. car. cōsilio. xxxv. & xcx. oldra. sibi p̄p̄rius confilio. cxxv. aler. p̄sil. xij. pau. d. ca. cōsilio. cclvj. nisi testator se restringeret ad bona sua tñ qz tunc uult qd oi tpe sit fideicommiss. & p̄ima opi. ē t3 cōsilio. ccc. xlix. ro. confilio. cxxx. **C** Pro directo. ange. alleg. cōsilio. cxxv. in hoc & in eo qd dicit totā & ite grā approbat opi. bar. h3 aler. aliter referat i lec. & idē t3 bar. cōsilio. xv. incipiente pater bñs. cū aut testator dicit libere bona mea deuenire qd debeat cēferi subhō directa uoluit Ro. cōsilio. cxxx. & cum dicit sine diminutiōe uoluit Joā. de

fitis appareat testatorem aliud sensisse. **Q**ue ro quid si talis distributio non percipiat de bonis omnibus: sed de certa portione. infra dicam. **T**ertio principaliter quero quādo substitutio cōpendiosa ē facta p̄ vbum cōmune: ut per verbum substituo quod ē cōmune. ut l. precib. an infra tēpora pubertatis ualeat iur̄ directo. postea ad fideicommissaria. Rideo si qdem ista substitutio ē facta cū tēporis distinctiōe: ut quia dicit si decesserit infra pupillarem etatem uel postea quādo cūqz talem substituo tē. tunc s̄m omnes infra tēpora pubertatis erit directa pupillaris postea fideicommissaria. Hoc tenet glo. in l. precib. circa fi. & omnes indubitāter illud tenēt. quādo qz sit sine tēporis distinctiōe: & in hoc sunt opinionēs: quia glo. in l. precib. & hic tenēt qd omni tempore sit fideicommissaria. Idem a3o in summa. Idem Jaco. bu. & glo. in. c. raynutius. extra de testa. & Jo. an. i glo. antiqua. in dicto. c. si pater. de testa. li. vj. Idem Ray. & Alar. syl. & quasi maior pars legistarum. & etiaz Odof. Alia glo. in fi. e. in fi. magne glo. tenet contrariū quā tenet Ja. de are. cum distinctiōe tamen. & l. y. in l. precibus. & Jo. an. hodie. in capi. i. de testa. li. vj. **A**rguamus circa hoc primo uideamus pro ista parte qd ualeat iure directo infra tēpora pubertatis. postea iure fideicommissi. illud qd regitur & determinatur s̄m cursum tēporis uariatur uariato tempore: ut l. precia rerum. §. nō nulla. ad. l. fal. & l. ticia scio. §. usuras. j. de le. ij. & .C. de usuris. l. penul. Ita i proposito ista substitutio que diuersa tēpora respicit cū respiciat tēpora pupillaris etatis: ualeat ut pupillaris demū ut fideicommissaria. Preterea pro hoc. l. pōponi us in negocijs. de neg. ge. pro hoc. l. pater seu rinam. §. conditionū. de cōdi. & demon. & hic uidetur tex. in l. precib. .C. eo. p hoc uidetur hodie casus expressus. in capi. i. extra de testa. li. vj. **P**ro alia opinio. qd omni tēpore sit fideicommissaria. p̄batur sic. ista substitutio ē una p omni tēpore. ergo uerbum substituo ad plura tēpora relatum debet illa determinare uniformiter si cut dicimus in psonis: ut l. quāuis. & l. hereditatem. .C. eo. & l. iam hoc. §. eo. & ē licita argumētatio de tēpore ad psonas: ut l. uel singulis. & l. se. j. eo. ergo tē. Sed ista non pōt esse nisi omni tēpore sit fideicommissaria. ergo tē. Preterea non debet esse diuisio uoluntatis: ut l. cum qui in fi. de his qui. ut indig. sed si ab initio esset directa: & postea efficeretur fideicommissaria fieret uoluntatis diuisio. ergo tē. **T**ertio facit pro hoc. l. diez. p̄ferre. §. inde queritur. §. de arbi. ubi dispositio d3 esse cōmuniter & uniformiter. **P**reterea una & eadem res nō debet diuerso iure cēferri. Ita sunt argumēta dy. guil. & oium. & hanc opi. seruat Ray. **T**ertia fuit opi. Ja. de are. qui uidetur distinguere iter istas op. ut dicam sic. quādo qz ista substitutio cōpendiosa sit sine aliqua tēporis distributione: ut si filius meus sine filijs decesserit talem substituo: & tūc posset esse uera opi. glo. in l. precibus. & eam sequētium. **Q**uādo qz apponit in hac substitutiōe distributio in tempore: ut cum dicit quādo cūqz decesserit talem substituo. & isto casu dicit ueraz esse opi. aliarum glo. naz s̄m omnes ē uerum qd

annania cōsilio. lxxv. Et cum dicit qd capiat p̄pria auctoritate uoluit bal. cōsilio. cccvij. primo li. Et cū dicit totū residuum & oia bona sua uoluit qdam doctor: in cōsilijs bal. cclxxviii. quarto li. Sed in eo qd bar. dicit oia bona mea. ang. alle. cōsilio. rēphendit bar. & oēs de qbus ibi p̄ cū l3 bal. alle. cōsilio. cccvij. ap p̄bare uideat doctrinā bar. ubi aut testator dicitet ple

quādo sit distinctio tēporum infra pupillarez etatem erit pupillaris postea erit fideicommissaria ut dictum ē supra. sed per distributiuum quādo cūqz sit distributio tēporis: ut l. si cum annos in prin. qui. mo. usufru. amit. ergo tē. Preterea illud operatur dispositio uniuersalis in uniuerso quod particularis in singulari: ut l. si chorus. j. de le. iij. & l. omnes. .C. de p̄scrip. xxx. uel xl. an. & hoc uult tenere l. y. in l. precib. & probat sic. sermo qui dirigitur ad psonam debet intelligi s̄m conditionem persone: ut l. plenus. §. equitij. de usu & ha. & sic p̄ illa uerba relata ad filium infra tēpora pubertatis erit pupillaris postea erit fideicommissa. & sic dicit cōsultuisse. & ita tolli uide tur rōnes dy. & Guil. qui dicunt qd una substitutio nō debet diuerso iure cēferi: quia s̄m p̄cedā sunt plures. ista opi. nō uidetur mihi uera: quia sine distributione uidetur qd infra pupillarem etatem sit directa postea fideicommissaria: ut d. c. si pater. extra de testa. li. vj. s̄m iura. Preterea nō infra distributio in tempore non iducit pluralitatem: nisi fiat enumeratio tēporum: ut l. Stichum. §. stipulatio. de vbo. obl. ubi dī singulis annis p̄iuncta. l. precibus. eo. ti. & quod in qualibet earum p̄ dy. dī. **I**tem non uidet qd possint dici plures dispositiōes ex pluralitate effectualiter: quia aut morietur infra pupillare etatez aut postea. & sic unum erit: sicut in dispositiōe alternatiua: ut l. illud. quādo di. le. ce. & quod nō. in l. si ex toto. j. de le. i. Et ita loquit in tali actu qd semel possit accidere. Non ob. d. l. cum in annos: quia ibi ponit distributiuū in tēpore in tali actu qui pōt pluries existere. unde opi. Jaco. de are. mihi nō placet: quid dicemus. dubito tamen dico i. q. nra qd debemus primo aduertere si ex talibus uerbis p̄ testatorem appositis possumus cōiecturari qd uoluit infra tēpora pubertatis iure directo ualere qd cōtingit sepe. **Q**uid. n. si dicit testator qd substituo capiat sua auctoritate. Ex hoc uidetur iure directo: ut l. ticia. §. i. s3 primam lec. j. de le. ij. uel quid si in precedentiibus uerbum illud cōmune accepit pro directo. certe & in sequētibus accipiat pro directo: ut l. si seruus plurium. §. si. j. de le. i. Item quid si testator dixit accipiat. q. d. accipiat de manu mea. nō enim uidetur deuenire libere quādo sua auctoritate non pōt accipere. & sic pōt per alium i. pediri: ut j. unde vi. l. vim facit in fi. facit qd dicam. j. de le. ij. l. meuius. §. in fundo in fi. §. uel quid si testator dixit quādo cūqz filius meus decesserit uolo hereditatem meam totam & integrā ad talem uenire: quia tunc hoc non pōt esse nisi ex uigōr pupillaris directe: quia alias subtraheret legitimam & trebellianicam. & ideo erit directa arg. l. in testamēto in fi. .C. de testa. mili. **U**el quid si dicit omnia bona mea uolo puenire ad tales: quia eo ipso qd dicit omnia nihil excipit: ut l. iulianus. in prin. j. de lega. iij. uel dicit perueniat sine aliqua diminutiōe: tunc excluderet matrem: quia est pupillaris tacita ex uoluntate probata: ut l. precibus in glo. super uerbo oino. **S**ecus si dicat puenire uolo omnia bona mea mobilia & imobilia: & non dicat iura & actiones: quia tunc uidet institutus in certis bonis: quia actiones non sunt bona mobilia uel imobilia: ut l. qd tuberonis. §. si. §. de pecu. & Ja. de are. in l. mo

no iure ang. stat. cūz bar. & inquitum alex. dicit no tanduz qz ex vbi bar. hic & cōsilijs p̄ eum allegatis colligif qd illa vba taz & itegraz testator uij. def. p̄hibuit se trebellianicam aperias oculos qz i uolute loqf. naz p̄ illa vba totā inte grā pleno iure si censet p̄ hibita trebellianica nisi addat & sine aliqua dimi nutione ita cōcludit ro. p̄ tex. loquētes p̄ sil. lxxv. & lxxix. & c. xxxij. ubi dicit bis obtruisse florentie. idē uoluit pau. de carrecte ituenti l3 nō ita clare eius cōsilio. cl. & cōsilio. cl. iij. vbi ē dicit uidisse cōsultum p̄ egregios viros & cōsilio. cclxvj. & ubi qz allegatur oldra. alibi pau. d. ca. patrem legum appellat & i dictis mari. me. cl. dīe qd hoc hic uult bar. ut ibi p̄ eum uidere potes & in aut. sed cūz testator. **C** Ad mobilia & imobilia. ADDE bal. cōsilio. cc. xii.

333

uentium. de hbo. sig. & Spec. in. §. i. h. ij. quero. de fruc. & iteresse. & l. a diuo pio. §. si super reb. de re iudi. Quādoq; aliquod illoꝝ hborum nō apponitur in testamento: sed loquitur simpliciter testator illo casu cum uolūtas testatoris ē dubia nec de eius uolūate apparet. Dico q; debem⁹ inspicere si qdem mater ē in medio: & tūc interpretor pro matre tanq; in benigniorem partez. Et erit omni tēpore fideicommissaria: ut dicimus in. l. qui duos. de reb. du. & quod no. in hac gl. & d. l. precibus. & hoc casu intelligo opi. omniū qui dicunt hanc substitutionem esse fideicommissariam omni tēpore. s. quādo mater ē in medio. quod intelligo nisi sint substituti filij testatoris predicti qui ex presump̄ta uolūate defuncti matrem excludunt: ut no. per glo. in. l. precibus. C. .e. in ulti. glo. & dicemus in. l. lucius. j. e. ubi glo. dicit. facit quod doc. dicit in. l. fi. C. de institu. & substitui. dices tu hoc ē contra. l. precib⁹. ubi primo ē directa postea fideicommissaria & ē mater in medio. Sol. ibi ē speciale in testamēto militis q; pōt substituere directo omni tempore. & habet priuilegium q; lex dicit eam obliquaz & mater ē in medio. sed si esset paganus tūc esset omni tēpore fideicommissaria matre existente in medio: ut. §. C. Lōtra predicta uidetur. c. i. de testa. li. vi. ubi mater ē in medio. & tamē ualet iure directo infra tempora pubertatis. So. uerum est q; ibi fit ista substitutio per hbum directum: ut ibi no. in glo. p̄ua super hbo filie. sed ista lex loquitur quādo fit p hbum cōmune: & tunc pōt interpretari q; de manu alterius accipiat. sed quādo ē hbum directum in quo ē uerisimile q; a seipso accipiat. ista interpretatio non cadit in omnib⁹ casibus in quibus tacita pupillaris admittit cōtra matrem ex presump̄ta uolūate defuncti. Idē dicerem probatis presumptionibus predictis. Quod de matre dixi intelligo etiāz si esset in medio aliqua illarum psonaz cōtra quam dixi non admitti tacitam pupillarez: ut dixi in materia tacite pupillaris. Si uero neq; mater neq; aliqua istarum personarum esset in medio: tunc saluo meliori consilio uel iudicio cui in hoc & in alijs assentio. dico q; si decesserit in pupillari etate erit pupillaris directa. postea autēz fideicommissaria. hoc probō p rōnez quam feci. §. quia hbum qd pōt se habere ad plura tempora iudicatur in dubio esse prolatum ab initio ut ostendat futuros euentus: ut. l. iij. in fi. j. de adi. le. & l. hec cōditio la. i. de cōdi. & demon. & l. sed & iulianus. §. proinde. §. ad macedo. & l. qui res. post prin. de so. Aut ergo iste filius decesserit in pupillari etate. & uidetur hoc uerbum prolatum acsi dixisset testator si in pupillari etate decesserit. si uero postea decedat uidetur prolatum in fideicommissaria. & sic uidetur ista substitutio unīformis: quia. l. que semper certa ē de euentu: ut. l. cum qdam. §. suū. j. de acqui. bere. facit istaz substitutionez ab initio pupillarem ex postfacto fideicommissariam: & ideo non variatur ex tempore. sed ē unīformis & in vnuz casuz pōt omitti. Et per hoc patet rñsio ad cōtraria. dices tu per hoc nō respōdetur ad rōnes. l. iam hoc iure: quia uerbum substituo relatum ad plures personas intelligitur ut unīformiter illas respiciat. ergo idem in tēpore. sed non ē uerum: quia substitutio breuiloqua relata ad plures personas pōt in diuersis casibus committi. Quid enim si vnus repudiaret hereditatem. Lerte alter succederet ex uulgari. possēt tamen ille idem decedere infra pupillarem etatez. & sic ē opus de pupillari tractari. & sic habes di-

uersos effectus in diuersis tēporibus cōcurrentes. sed h ē semp unīformis & habet eundez effectum. ergo & c. ¶ Item quero iuxta predicta dixi q; si hec substitutio fiat cum tēporis distinctiōe infra pupillarem etatem cōtineret pupillare substitutionem absq; dubio. ¶ Sed quid si dixi substituo tali filio meo impuberi si decesserit sine liberis utrum per hoc hbum uideatur impuberi etatem limitasse ut diceris hec substitutio extēdat. Jo. an. q; nō. nam illud hbum impuberi. uideatur adiectum causa demōstrationis: ut. d. c. si pater. extra de test. li. vi. ut ipse etiam notat & al. d. c. raynutius. ubi dicit tex. Tu uero dicas sic. aut illud hbum impuberi: adijcitur uerbo dispositiuo ut filio meo impuberi talem substituo si decesserit sine liberis: & tunc ē uerum hoc quod dicit Jo. an. ut. l. mella. in prin. de ali. & ci. le. Si uero ponitur & respicit uerbum executiuum: ut si filius me⁹ decesserit filio meo impuberi succedat talis uel bona mea deueniant in talem: quia illud uerbum deueniant & succedat ē uerbum executiuum: h demonstrationis causa sit adiectū: & tūc requiritur q; sit impubes cum illi succedat. arg. ad hoc in. l. ij. de au. & argē. le. & l. in delictis. §. si extraneus. de noxa. & l. si ticius. de testa. mili. & quod dixi in. l. ex facto. in prin. circa cōtrariuz. §. eo. Fallit si ponatur aliquod uerbum ppter quod appareat testatorum aliud sensisse: utputa sine liberis: quia tunc uidetur noluissē extēdi ad substitutionem post tēpora pubertatis. & ita pōt intelligi. c. raynutius: quia h decederet sine liberis non decederet impubes de necessitate. & tamē postea intelligitur ut illud uerbum impubes sit appositu causa demōstrationis. ¶ Que uero utruq; substitutio compendiosa facta per uerbum cōmune contineat uulgarez. s. si institutus non erit heres. Rñdeo aut illa compendiosa cōtinet pupillarem. quod quādo fit apparet ex predictis: & cōtinetur uulgari: ut. §. e. l. iam hoc iure. in prin. aut nō cōtinet pupillarez: utputa quia facta filio maiori uel emancipato uel alio ut patet ex predictis: & tunc si illa compendiosa esset facta per hbum mere obliquum non cōtinetur uulgari. imo illa substitutio obliqua euanciscit instituto non aduente: ut. l. ille a quo. §. si de testamento. j. ad trebel. sed si esset facta per hbum cōmune tunc cōtinet uulgarez s. m. Ja. de are. ut dicit cy. in. l. precibus. & Ray. tenet hoc quod puto uerum. nam uerboruz significatio hoc importat. dicit enim si filius meus decesserit sine liberis uel quādo cunq;: quia intelligitur siue decedat in uita testantis siue nō. siue ante testamētum siue post: ut. l. ij. in fi. de adi. le. & l. hec cōditio. §. si. de cōdi. & demō. sed dictis casibus sine dubio dicta substitutio non pōt verificari: nisi p uulgarez. ¶ Cōtra hoc uidetur. l. heredes mei. §. cum ita. ad trebel. ubi facta per uerbu cōmune perueniat semp uidetur fideicommissaria. So. illud post aditam hereditatem est ueruz. ¶ Secundo op. ad predicta & uidetur q; hec substitutio compendiosa non cōtineat nisi uulgarez tñ & nullo modo trahitur ad fideicommissarias: ut. l. iam hoc iure. in prin. §. e. nam ibi dī q; breuiloq; facta per uerbum substituo cōtinet tantūmodo uulgarem. ergo idem in compendiosa. Solu. in relligaz sic si qdem substitutio compendiosa est facta per adiectionem temporis importati p distributiuum quādo cunq; tunc sine dubio cōtinet fideicommissariam post aditam pupillare quādo cunq;: ut. §. dixi. Idem si nō est apposita dictio quādo cunq;. sed alia dictio q; de natura sui

C Limitat. se. uide bal. cōsilio. cvj. li. tertio.

b Cōtinet uulgare. uide p eundez in cōsilio icipiente ricardus. & in l. quādiu dicit qui. ber. & an uulgari q; prinē in cōpendiosa ba beat locus si heres moriatur uino testatore uide bal. consilio lxxxij. quarto uol. Et q; substitio cōpendiosa facta p uerbum cōe cōtineat uulgare tenuit ange. cōsilio. ccvij. in fi.

temporis tractus significat: ut si decesserit sine liberis: h3 nō dicat quādo cūq; quia tunc requirit tractum temporis ut appareat utrum decedat sine liberis et tūc cōtinet fideicommissariam: ut. d. l. heredes mei. et. d. c. i. de test. li. vi. et facit. l. precibus. Sed si dixerit testator filio meo talem substituo nullo adiecto quod regrat tractū temporis. tūc ista substitutio nō esset compēdiōsa. sed uulgaris tūc uel pupillaris si esset facta filio impuberi: ut. l. gallus. §. i. s̄m unam casus positionez. de li. et post. bu. approbat in. l. iam hoc iure. §. i. s̄. e. ¶ Quero ulterius qd si substitutio compēdiōsa fuit in re certa p uerbum cōe facta. ut puta si filius meus decesserit sine liberis ei substituo ticiū in tali fundo: ut talis fundus pueniat ad talem. Dico qd h̄bum cōe adiectum certe rei uel quātitati nunq̄ trahit ad institutionē: ut. l. cogi. §. et generaliter. j. ad trebel. hoc tenet D̄y. ibi p. §. aliud quoq; capitulū. cōiuncto. §. ceterz. in au. ut euz de ap. cog. ¶ Et hoc no. ad. q. si testator instituit filiaz in certa quātitate. et si decedat sine liberis in pupillari etate uel postea quādo cūq; volo qd dicta quātitas ueniat in talem: qd tūc nō cōtinet pupillarem: qd ē facta in certa quātitate p h̄bum cōe. Idem qd dicerem si istud uerbum ē directum: qd nō est civile directus. et ideo nō trahit ad institutionez: ut. §. dixi. ¶ Quero ulterius quid si hec substitutio p h̄bū cōe fiat in certa portione sub nomine quote. an trahat ad directus. Rūdeo si qdem totam hereditatem diuisit p quotam in plures personas tunc ē p̄inde ac si unum tūc in totum substituisset. nam assignatio portionū h3 nō apponat heres esto vim habet institutionis: ut. l. i. §. diu. aut pius. §. ti. i. si naut vnā tūc portionem alteri assignasset. et in alijs nullam substitutionem fecisset: tūc ad institutionem nō trahit. hoc p̄barur p. l. cum aut. j. de le. ij. hoc ēt probat p rōnez. h̄bum cōe trahit ad institutionem qñ nullus alius ē uniuersalis heres in testamēto: ut. l. his h̄bis. in prin. et ibi no. §. ti. i. sed hic alius heres ē. s̄. primus institutus et heres eius post mortem suā. ergo et c̄. Hūc aut substitutū uidet testator uoluisse esse heredē per illud h̄bus cōe. ideo qd sibi totū nō assignauit. ar. d. l. cum aut. et ibi dī cam. ¶ Quero ulterius qd si testator dixit si filius meus decesserit sine liberis bona mea deueniāt ad talē. an hec substitū ualeat in filijs filiorū. Ista qd fuit de facto. Rū. dixit qd nō quia testator nil eis reliquerit. sed ab intestato uel ex testamēto successerūt patri: quod no. §. tit. i. l. lucius. ergo eos nō potuit grauare pater: ut. l. sed et si sic. §. i. et ibi uobis retigi. j. de le. iij. Ja. d̄bel. p̄tra. uos aut dicatis sic. aut fideicommissuz relinquit ab ipso filio primo instituto. h3 sub duplici cōditiōne alternatiua. ut puta si decesserit sine liberis uel eorum filij sine liberis: et tunc ualeat qd ille grauaf qui oneraf. h3 in p̄sona heredis istius primi filij existat ista p̄ditio: ut. l. coheredi. §. cum filie. j. eo. ti. et. j. de cōdi. et demō. l. legatum sub cōditiōne. Si uero relinqtur noiatim ab ipsis filijs filiorum: tunc nō ualeret relictū p. d. l. sed et si sic. §. i. et hoc tenebat Rū. et Ray. Logitauit qd possem sustinere qñ hoc casu ualeret fideicommissuz. Rūdeo ad. l. sed et si sic et nego qd ibi filij filiorum nō habeant ex dispositiōe testatoris primi. nam ex quo istos filioruz nō grauauerit uidet eis reliquisse: ut. l. deniq; §. interdum. de pe. le. facit quod no. in. l. alio. in fine prime glo. j. de ali. et ci. lega. pro hoc induco tex. optime facientem. j. de oper. li. l. si ita stipu. in prin. Hō ob. l. lucius. prealle. et quod ibi no. qd illud uerum qñ ipsis filijs filioz nullum grauamen ipositum ē. alias secus: ut dixi. §. modo dubita tur cui illud onus sit adiectum uel filio instituto p̄mo uel eius filijs. Rūdeo tenēdo primam opi. qd fideicommissum ab eis relictum in dubio nō ualeret: quia in dubio debeam dicere ab eo relictuz a quo ualeret ut res potius ualeat q̄ pareat: ut. l. quotiens. de re. du. p̄bat in. l. si seruus legatus. §. q margaritam. j. de le. i. et. l. fi. C. ad trebel. Sed tenēdo scōam opi. quā primo tenui

§. qd utriq; posset relinq. dic ut colligit ex his que dixi in. l. q duos. §. eo. et ex his que ibi no. p. glo. ¶ Quaro principaliter quero. §. expediri qñ relictum ē p uerbum mere directus uel cōe uel mere obliquū. Sed qd si apponunt duo ex his h̄bis. Dic qñq; qd appositū illa in p̄sona unius: qd dixit si filius meus decesserit sine liberis talem sibi substituo et euz sibi heredem facio uel bona mea ad talem pueniant. et in his cum heredē instituo et similia. et isto casu p̄inde iudicabo ac si tota institutio esset facta p h̄ba mere directā: qd istud h̄bum cōe et ambiguum declarat rōne adiuncti. arg. l. si seruo plurium in fi. j. de le. i. et. l. nec adiecit. cum. l. seq. §. pro. uel melius h̄bum directū stabit in sua significatiōe. h̄bum cōe trahetur ad fideicommissum: ut sic aliqd op̄ref adiectio dictoz h̄borum: et tūc erit in electione substituti uel capere ex directā uel ex fideicommissaria: ut. l. si qd seruo. j. de ma. testa. et. l. recusare. §. ticius. ad tre. idem si testator dixit post factam substitutionem uolens directam substitutionem ualere uulgariter et pupillariter et p fideicommissum: qd tunc esset electio substituti: ut dem̄ ē. Idem in qōne quā uidi dicit testator si filius eius decesserit sine liberis ticiū instituit et substituit. nam cū uerbum instituit sit directū: ut. §. e. l. in prin. et. l. pater filio. et. l. i. in prin. §. ti. i. ualeat utroq; iure. ad hoc facit. l. pe. de uen. ispi. Item putare qd si testator utit duplici h̄bo: ut per h̄bum cōe et aliud obliquuz: ut dicēdo sic: si filius meus decesserit sine liberis uolo bona mea deuenire ad ticiū iure substitutionis et fideicommissi: qd substitū ē h̄bum cōe et fideicommissuz obliquum quod debet intelligi ut sit utriq; et sic sit electio substituti: ut p̄bat tex. in dicta. l. recusare. §. ticius. ad tre. et dicta. l. si qd seruo. p̄alle. ¶ Quero iuxta predicta qd si h̄bum directus in substitutione appositū p̄t se habere p modum dispositionis et demōstrationis: ut cum dixit testator si talis filius meus decesserit sine filijs: tūc ei substituo ticiū infra scriptū meuz heredem quē postea infra heredem scripsit. nam illa h̄ba meum heredem possunt itelligi codes et utroq; modo quo dixi. §. Quid in dubio. Dico qd i dubio debet itelligi demonstratiue: ut. l. si. §. nica. de li. le. ¶ Quero ulterius qd si in personis diuersoz apponant predicta h̄ba diuersa. Ista ē terribilis qd. ad hoc presupponatis unam regulam. primo qd h̄bum cōe adiectum certe portioni nō trahit ad institutionem ubi nō esset aliu uniuersalis heres in testō. alias secus: ut no. in. l. his h̄bis. in prin. §. ti. i. et in au. de her. et fal. §. si uero nulla. i. gl. sup h̄bo relictis. ¶ Hoc p̄missio. qñq; testator unū substituit directo p h̄ba directā et civilia simpliciter. alium p uerba cōia in certa portione: tunc substituit simpliciter erit substitutus directo. substituit p uerba cōia erit oneratus fideicommissio p rōnem p̄dcām: qd nō p̄t trahi ad substitutionem cum alius sit institutus uniuersali. Quuz unum instituit directo in certa portione. alium p h̄ba cōia in residua portione: et tūc fateor qd p̄t trahi ad directum illa facta p h̄bum cōe: qd in ea portione in qua adit nullus alius reperit heres institutus. ergo et c̄. Et p ea que dixi qñq; testator unū substituit in certa portione p h̄ba directā et civilia: qd h̄ba directā nō tamē civilia quātum ē in p̄posito modicum differūt a cōib. Alii qñ substituit p uerba mere obliqua in alia portione: tūc substitutus p directum capit iure directo totū: ut. l. coheredi. §. h. j. eo. Alius erit fideicommissarius in portione certe partis ei relicte. Quuz unuz substituit in certa portione p h̄bum cōe. alium p h̄bum mere obliquuz: et tunc puto qd tota ista substitū debeat cēferi fideicommissaria: qd glōsa. n̄ri et oēs q dicunt qd h̄bum cōe trahitur ad directus: dicūt ueq; qñ addit uniuersitati bonoz et alius nō ē heres: ut. d. l. his h̄bis. §. de her. isti. nō aut additur oib. Sicut ergo illa portio ē relicta p fideicommissum expresse: ita istud h̄bus dubiū et obscuz it̄pretat fideicommissum: ut. d. l. si seruus pluriuz in fi. et qd cōstat testatorē uoluisse ius primi heredis rema

a Ad qd. neq. adde qd hoc seq pau. d. ca. cō filio. lxxvij. b Cogitauit. uis imo. h et i. c. ray. nutius bal. in. l. unica. §. p̄secudo. C. de cadu. tol. pau. de cas. p̄fil. cccxxvj. c Duo ex bis uerbis. uide oldra. cōfi. cxxv. in cipiente in p̄ supposito casu et bal. con filio. cxxxij. sc̄do uolu. et cōfil. cccxxv. vij. in fi. primo uol. et cō filio. lv. sc̄do uol.

a C Heres esto. ADDE bal. cōsi. cxi. primo uol. & ibi de uerbo restituas.
b C Substituto. vid bal. cōsilio. lv. se cūdo vol.
c C De vbo deueniat. vi de ro. p̄silio. cxx. ubi dicit q̄ imo. i. c. rainaldus voluit q̄ sit vbum directum.
d C Succedat. vid bal. cōsilio. cccc. lxx. secūdo vol. & cōsilio cxxviii. coli. & p̄ cūdez cōsi. cxxxix. & cxxxix. quarto vol.
e C Adoriat ADDE bal. cōsilio. xi. quarto vol. & de istis v. bis cōibus & directis vid p̄ Jo. an. in .d. c. si pater in nouella p̄ Bal. in. l. fi. .C. de sacro sanc. eccle. p̄ ang. in. l. p̄ci bus p̄ oldra. cōsi. cxxv. p̄ bar. cōsilio i. cipientie pater filio ipu beri & consilio incipientie qdam d̄ assi ho & cōsilio incipientie in .q. p̄posita.

nerē eo q̄ post mortē suam relinqt̄ fideicommissum nec relinqt̄ ab eo q̄ erat substitut⁹ in certa portione p̄ vbum cōe. Quāq̄ apponunt̄ in p̄sona diuersorum verba cōia quos substituit̄ in certis portionib⁹ diuidendo hereditatem iter eos tunc sine dubio trabit̄ ad institutionē; ga diuisio h̄reditatis p̄ partes: lz nō adiciat̄ heres esto ad institutionē trabit̄: ut. l. i. §. diuus. j. ti. i. C Quero qd si in istitutione testator reliquit̄ certa legata singularia: demum dixit̄ residuum bonorū meorū volo ad tales puenire. Rūdeo p̄pter illa legata substō vniuersaliter facta p̄ vbum residuum & c. nō alterat̄ sed remanet in suis viribus ac si esset heres institutus: ut. l. ij. C. de her. i. sti. Expeditus de ista positione venio ad aliā. C Quinto & ultimo principaliter ē uideū dum. dixi. s. q̄ quedaz sunt vba directa. qdam obliqua. & qdam cōia. videre habemus de his & qbusdam alijs de quorū natura dubitat̄. C Et primo uideamus regulas. Dico q̄ vbum directum ē illud q̄ de sui natura hoc iporat̄: ut ille cui relinquit̄ de sua manu accipiat nec in alterius sc̄m trabit̄: ut p̄bat̄ in. l. eam quā in. glo. sup̄ vbo directis. C. de fideicom. & in. l. omne vbum. C. cōia de le. & hoc est quod dico q̄ vbum heres esto ē vbum directum: ut dicit̄ glo. in. l. precib⁹. & s. ti. i. l. i. & p̄ totum hūc ti. ga ip̄e testator facit nō disponit̄ ut alius faciat in totū. quod si disponat ut alius faciat: ut uolo q̄ talem h̄dem recipias: tūc erit fideicommissum: ut. l. pater filii. §. fi. j. de le. .ij. & l. lucius. §. fi. e. ti. C Item si dicat̄ rogo ut tūc h̄dem facias: ga esset fideicommissaria: ut ex facto. i. p̄n. j. ad tre. & l. filissa. §. ut q̄s h̄dem. j. de le. i. uerū tamē iter vba directa qdam sunt vba directa & ciuilia. qdaz nō ciuilia sed directa & cōia iuregētū: ut. s. dixi. & hoc de directis. Quedam sunt vba obliqua. & ista sunt illa que sonant ut q̄s capiat̄ de manu alterius. & sic sc̄m alterius quasi testantis requirit̄: ut probat̄ in uerbo restituas: ut. l. coheredi. §. cum filie. j. e. & quasi p̄ totū ti. ad tre. hoc p̄bat̄ in vbo def: ut. l. fundi trebatiani. de usufru. le. Item in vbo reddat̄: ut. l. cum qdam. j. de le. ij. & l. vbum reddēdi. de v. sig. Quedā sunt vba cōia: ut ea que possunt h̄re utraq̄ significationem uel q̄ quis de manu sua accipiat uel de manu alteri⁹: ut ponit̄ exemplum glo. Sed quare vbum substituo nō ē vbum directum sicut instituo. Dic ga ē vbum magis generale: ga quocūq̄ modo q̄s in alteri⁹ loco ponat̄ d̄ substitutus adeo q̄ in legato singulari: ut. l. luci⁹. cūz duab⁹. ll. seq. .s. ti. i. & C. de ca. tol. §. in p̄mo. & §. p̄ sc̄do sed non est ita in vbo instituo. C Adodo his regulis p̄missis dubitat̄ de qbusdaz alijs. Et p̄mo de vbo pueniat an sit directū uel cōe v̄ obliquū. Et q̄ sit obliquū uidef̄ casus in. l. fideicommissa. §. hec vba j. de le. ij. & l. h̄des mei. §. cum ita. ad tre. & l. h̄dibus. §. fi. eo. ti. C In d̄rium q̄ sit directū h̄es in. l. ij. §. puenisse. de her. v̄. & l. here des mei. in prin. ad tre. & oēs. ll. q̄ loquunt̄ de substōne sc̄a p̄ vba q̄qd ad eū puenierit: ut. l. cum vix. C. de fideicō. & l. balista. cum. l. seq. j. ad tre. & hoc uidef̄ tenef̄ Inno. in ca. raynuti⁹ in glo. sup̄ vbo deuenire. ex d̄te. C Ego dico q̄ sit cōe. Primo ex p̄dcis apparet: ga i obliquo & in directo reperit̄. ergo ē cōe. hoc ē apparet ex regula p̄cedenti: ga siue de manu alteri⁹ siue de manu mea directo h̄at̄ d̄ puenire directo. C Sc̄do dubitat̄ de vbo p̄tineat. Et v̄ q̄ sit obliquū: ut. l. fideicommissa. §. filio. j. de le. ij. & l. i. C. d̄ pac. iter empto. & uē. ubi exponit̄ p̄tineat. i. restituas. & l. luci⁹. §. filiam. j. de le. ij. & ibi B̄y. in d̄rium q̄ sit directū & trabat̄ ad istitutionem h̄dis: ut. l. lz. C. de pac. C Ex p̄dictis dico q̄ ē vbum cōe: ut. l. vbum p̄tinere. de ver. sig. Nec ob. §. filiam. ubi interpretat̄ fideicommissum in dubio: ga illud in relicto singulari: ubi vba cōia nunq̄ ad istitutionē trabunt̄: nec ēt̄ vba ciuilia directa: ut. l. oē uerbum. C. cōia de leg. & dixi. s. C Tertio dubitat̄ de uerbo h̄at̄ quod v̄ directum: ga h̄re ē ius d̄m̄ uel possessiōis. nō aut̄ d̄ h̄re q̄ habet p̄ fictiōē. ut. l. stipulatio ista. §. h̄re.

de ver. ob. & l. h̄re. de v. signi. sed in fideicommissio quis d̄ petere ab alio. ergo & c. & hoc uidef̄ sentire B̄zo in sū ma de her. insti. post prin. C In d̄rium q̄ sit obliquū: ut. l. fideicommissa. §. filio. j. de lega. ij. C Ex p̄dictis satis possumus dicere q̄ sit cōe. pro hoc facit̄ regula p̄cedēs: quia siue a me siue ab alio habeam h̄re dicor. C Quarto dubitat̄ de uerbo remaneat. utrum sit cōe. Et uidef̄ q̄ sic: quia dicit̄ si h̄at̄ & restituet̄: ut. l. si cum ante. C. de dona. ante nup. & l. pretor. in prin. & q̄s ibi no. sup̄ vbo remanet. j. de col. bo. J̄dez in vbo redeat ut puto. lz alibi uideat̄ accipi p̄ directo: ut. l. si duob⁹. de testa. mili. C Quinto dubitat̄ de uerbo succedat̄. & uidef̄ q̄ sit uerbum directum: ut in rub. & l. i. & ij. C. cōmuni. de suc. & in pluribus alijs. ll. & l. i. si abducta. C. de fur. & l. si in p̄sonas. C. de fideicō. & l. q̄q̄. ad. l. fal. cūz similibus. C Cōtrarium credo q̄ sit vbum cōe: ut. l. nō tū. in prin. j. de fideicōmis. li. & l. restituta. §. fi. cūz. l. fe quē. j. ad tre. ubi d̄ q̄ ex trebellianica ē successio. pro hoc uidef̄ casus in. c. raynuti⁹. extra de testa. C Sexto dubitat̄ de uerbo reuertat̄. quod uidef̄ obliquum: ut. l. ij. C. de pac. inter emp. & uē. sed credo q̄ sit idem quod. s. dixi in uerbo p̄tineat. Et pro hoc ē glo. no. j. de dona. l. i. in fi. glo. magne. & facit̄. l. lucius. §. tres heredes. ad tre. C Septimo dubitat̄ de uerbo deuoluatur. Et uidef̄ q̄ sit directum: ut. l. de emancipatis. C. de legi. her. & l. lucius. sc̄do r̄iso. j. eo. & C. de iure deli. .l. si infanti. sup̄ uerbo deuolutas. dixi q̄ ē cōmune: ut. l. ij. & quod ibi no. de ali. & ci. le. & quod ibi dixi. C De tauo quero qd de uerbo accrescat. Et uidef̄ q̄ sit obliquum: ut. l. codicillis. de usufru. lega. C In d̄rium q̄ sit directum. C. quādo nō pe. par. in rubro & nigro. & §. his ita. C. de cadu. tol. & uerbum aptum ad comp̄hē dēdum bona impuberis: ut. l. qui patri. in prin. de acq. ren. her. & hoc puto uerum. nō enim aptat̄ ut quis capiat̄ de manu alterius. Ad ob. l. codicillis: quia ibi i codicillis ubi si essent uerba directa traherent̄ ad fideicommissum: ut. l. sceuola. ad tre. C Non querit̄ de uerbo moriat̄. tex. & glo. ē in. c. si pater. de testa. li. vj. quod est uerbum directum quasi dicat̄ moriat̄ tali. idest directo ad talem pueniat. quoto tamē q̄ uerbum hoc & p̄cedēs & cetera vba filia. nisi illa duo. s. heres esto & instituo nō sūt ciuilia sed magis cōmunia iuregētū. C Ultimo habem⁹ uidere qualiter hec substitutio finiatur. C Et cum dixi uobis q̄ quādoq̄ ista substitutio cōrner uulgarem. quādoq̄ pupillarem. quādoq̄ aliam. dic ut. s. dixi de materia uulgaris pupillaris & aliarum substitutionum. de substitutione de qua loquitur. l. sce uola. ad tre. dicemus ibi.

¶ Quis cum. Si seruus legatus substitutus pupillo. euanescit legatum in cōditōis euentum. h. d. Dic d̄ q̄ in his testamētis. & sic inuit̄ q̄ patris & filij sunt plura testamēta. Sed contra de. l. patris & filij. j. e. So. ut in. l. cōtraria dicam. C Alteri⁹ oppo. insti. de adi. le. p̄ totum. ubi d̄ q̄ non refert an codicilli sint cōfirmati uel nō. So. quod dicit̄ hic cōfirmati subaudi maxime. C B̄f̄ hic. legatum uidef̄ ademptum. quero an uideatur in cōtinenti: an expectetur euentus cōditionis substōnis. Dicit̄ glo. in cōtinenti. ui de glo. que incipit̄ sub cōditione & c. glo. p̄cedēs dicit̄ d̄rium & bene q̄ expectat̄ euentus cōditionis. casus est in. l. si seruus cōmunis in fi. j. e. & l. si post mortē. §. fi. de le. primo. fm Ja. de are. Ex. §. sequenti. C An uerba si uiuo se: de qbus i. l. fuerint uerba testatoris uel. l. Et an si preterit⁹ sit posthum⁹ filius q̄ nat⁹ uiuo testatore decedit rumpat̄ sup̄ius testamētū. Et qd si fm testamētum sit tale ex quo necesse sit peti bonorum possess. fm ta. ex alia causa q̄ preteritiōis. & posthumo preterito & mortuo uiuo testatore de necessitate deuenit ad fm ta. Et ad hoc ut primuz testm̄ tollat̄ p̄ fm ē necessitas q̄ de iure ciuili h̄ditas possit adiri.

Si cum suo. Rupto testamēto paterno rumpit pupillare z remanēte paterno remanet pupillare .b. .d. **Tex.** ibi instituat. dic z filium iam natuz p̄ rereat. **Aduertatis oppo.** duobus modis. d̄f hic q̄ p̄t quis facere testamētum sibi z filiis diuersis horis. **Lōtra** imo debet fieri vno p̄textu: ut. l. heredes palam. §. si. de testa. z. l. cum antiq̄tas. C. de testa. Rūdent hic qdā q̄ dicit hic alia hora. f. cōtinuata. z sic sit factum sine interuallo uno cōtextu. Tu dic. quādoq̄ ē unum testamētum omni respectu. z tunc debet fieri uno cōtextu: ut. d. l. heredes palam in fi. Quādoq̄ ē unū testamētum uno respectu: sed alio respectu dicūtur plura testamēta: ut in casu p̄posito: ut uidebitis. j. eo. l. patris z filij. z tunc possunt fieri uno cōtextu. Item possunt fieri diuersis horis i quolibet tamē per se. tamē adhibitis testibus: ut hic d̄f. **Quero** utruz sit differētia a quo incipiat. utruz a paterno uel a testamēto pupillari. **Glo.** dicit q̄ sic: q̄ q̄ sit diuersis horis debet incipi a paterno. alias pupillare nō valeret si fieret vno contextu. tu dic ut dixi in. l. ij. §. prius autem. §. eo. **Procedo** ulterius d̄f hic si uiuo se filiū de cedat. z quero an ista uerba si uiuo se. zc. fuerūt uerba testatoris facientis iustitioez sub illa cōditiōe. an uero sunt uerba legis recitantis sc̄m̄. **Glo.** dicit utraq̄ lec. posse esse ueram. sed prima opinio in glo. q̄ ista uerba sint testatoris non placet: quia s̄m̄ hoc testamētum nō esset irrituz z filius nō esset preteritus. nam quia extraneum instituit sub cōditiōe si filius te uiuo morietur. primo uideretur iustituere suum filium: ut. l. si quis ita heres. §. ti. i. z est casus s̄m̄ vnam lec. in. l. coheredi. §. si. j. eo. z. §. de libe. z posthu. l. gallus. in prin. nū subaudiendo. l. j. glo. aliter teneat. z ē tex. §. ti. i. l. cuj i testamēto. in prin. nō cauillādo tex. pro hac opi. prestat argumētum optimuz. l. si ita stipulatus. in prin. de ope. liber. quare tene sc̄m̄ lec. positam hic: quia ista sūt uerba legis. z exponamus si. i. quāuis: ut dicit glo. s̄m̄ quam lec. babes q̄ filius iam natus preteritus l. uiuo testatore decedat. tamē testamētum non confirmatur. de hoc tamē plene habetis in. l. posthumus. in prin. §. de iniuf. testa. **C. Juxta.** l. n̄am. querit glo. hic. quid si preteritus ē filius posthumus qui natus uiuo testatore decedit. an rūpatur superius testamētum. **Glo.** q̄ nō: quia sc̄m̄ testamētum cōfirmatur t̄m̄ de iure pretorio: ut possit peti bonorum possessio s̄m̄ tabu. ut. d. l. posthu. in prin. de iniuf. testa. z ideo primuz nō rumpitur: quia ad hoc ut primuz rumpatur per sc̄m̄ requiritur q̄ ex sc̄o potuerit adiri de iure civili: ut. l. cum in sc̄o. de iniuf. testa. probaf in. l. filius qui in p̄tate. §. de libe. z posthu. vide gl. que incipit sub hac cōditiōe. glo. ista male dicit in casu in quo loquitur. nam ex secūdo testamēto in quo posthumus ē preteritus possibile fuit hereditatem adiri de iure civili. utputa nō nato posthumo. ideo primuz rumpitur: ut. l. i. z. ij. §. de iniuf. testa. z ē cōtra istam glo. casus in. l. posthumi. §. sed z si constante. §. de iniuf. testa. z sic glo. male dicit: quia potuerit adiri hereditas de iure civili. rōnes aut̄ posite in glo. cōcludunt ueritatem in filio iam nato preterito. z probaf per casum. l. si filius qui in p̄tate. §. de lib. z posthu. **Sed** quero quid si sc̄m̄ testamētum ē tale ex quo necesse sit peti bonorum possess. s̄m̄ tabu. ex alia tamē causa q̄ p̄pter cām preteritionis: ut q̄ fuit aliquis iustitutus sub cōditiōe ip̄ossibili. quā pretor remittit uel ex alia cā. De his dicatis ut

dixi in. l. cum in sc̄o. §. de iniuf. testa. tetigi i materia uulgaris substitutionis. tene mēti istā glo. ad duo. **Primo** q̄ posthumo preterito z mortuo uiuo testatore de necessitate deuenit ad s̄m̄ta. ut. l. posthumus. in prin. de iniuf. testa. **Sc̄o** no. q̄ ad hoc ut primum tollat p̄ sc̄m̄ ē necesse q̄ h̄ditas possit adiri de iure civili. hoc exaiui in. l. si cū in sc̄o. §. de iniuf. testa.

Abstitui. Videtis q̄ posthumo filio substitui p̄t. uide glo. **Ad** hoc op. glo. z nō soluit uide eam que incipit dic natum. ibi sed argumētū ē zc. sed hic certificat ex postfacto. ibi nō. qd̄ no. j. e. l. si pater filium.

¶ Seruus. Istud prin. ponit tres casus satis facales. ideo non sūmo. **C. B̄** hic offeretis. cōtra imo requiritur cōsignatio z depositio: ut. C. de cōi seruo manu. l. i. dicunt qdam sp̄ale in seruo substituo. ueritas ē ut quod hic deficit ibi suppleatur ut dicatur offerens z deponens z cōsignans. **Materialiaz** huius. l. habetis plene expeditaz p̄ glo. in. l. sed z si sub cōditiōe. §. si. §. ti. i. ideo hic nō infisto. uideatis ergo p̄ vos.

¶ Si ticio. Hic habetis casum s̄nam glo. quā habuistis. §. e. l. cum qui in fi. d̄f hic si post mortem idē ē zc. **Quero** an debeat expectari temp̄ mortis legatarij. Rūdeo non. casus est in. l. si post mortem. §. si. j. de lega. i. sed debet expectari euentus cōditiōis substitutionis. sed tēpus mortis nō quia certum ē uentuz zc. **Bar.**

Ex. l. sequēti.

Quādo pater fecit testamētuz sibi in scriptis filio p̄ nūcupationem: an dicant̄ plura testamēta uel unū: ibi. **Quero.** Et quare quo ad qd̄ habent ut duo testamēta z quo ad quid ut unum: ibi. **Quero** quo. Et an si in eadem charta sunt scripta plura testamēta hisdem testibus adhibitis ualeant.

¶ Patris z filij. Testm̄ p̄ris z testm̄ filij quo ad qd̄ habent p̄ uno. quo ad qd̄ pro diuersis. b. d. §. si p̄ hic ponit q̄ habentur p̄ diuersis. **C. Op.** z v̄ q̄ de iur̄ p̄torio habent tanq̄ diuersa testā: ut. l. si ita. §. si. de bo. pos. s̄m̄ta. **So.** ibi loquit̄ q̄ pater fecit sibi testm̄ in scriptis filio p̄ nūcupationē. hic ecōuerso. quo casu testamēta habent p̄ diuersis. z sic concordat cum sine. nō aut̄ cōcordat cum casu principij. q̄ aut̄ sit diuersitas. j. dicā. **Itez** d̄f hic sufficit esse signatas tabulas p̄ris. l. j. nō filij §. §. eo. l. si quis eum. §. si. ubi requirit̄ eadez solēnitas in testō filij que fuit in testō patris. z dz reiterari in testō filij. **Solu.** q̄ tabule patris z filij sunt uno cōtextu una solēnitas sufficit. ita loquitur hic. z quod dicitur in tex. l. j. tabule filij signate nō sint. exponit p̄ glosaz duob̄ modis. **Primo.** i. apte z nō signate z itelligatis si signate. f. separate sed sūt iuncte testō p̄no. adeo q̄ signa impressa in testamēto paterno uidētur impressa in pupillari. ita debes intelligere hanc. l. ut. l. ad testuz. §. si. §. de testa. **Alio** modo exponitur per glo. idest aperte coraz honestis personis: ut. l. sc̄o. C. quē admo. testa. aperi. z tunc itellige q̄ ab initio fuerunt signate. ita debetis itelligere hanc materiā. **¶ Quero** circa hanc. l. in uers. fina. quando pater fecit testamētum sibi in scriptis z filio per nūcupationem. an dicant̄ plura testamēta uel unum t̄m̄. **Quidam** dicūt unuz ēt illo ultimo casu. z hoc p̄ ex prin. huius. l. **Alij** dicūt z ista est

ad eodē z nū bilominus i stitutus in se cūdo nō poterit esse heres nisi ticius uiuo testatore deceferit cum sit iustitutus sub ista cōditiōe sed si hoc s̄z haberet viz substitōis uulgaris p̄ ipaz nō tolleret i stitutio prima z sic ticius posset ē ē heres si nō decederet uiuē te testatore q̄ dicit ē p̄petuo menti tenendū ga ēne casus z posset d̄ facili cōtingere.

¶ C. Nō placet. **ADDE** s̄m̄ bal. q̄ p̄pter aliū videtur q̄ ista lec. nō sit bona: q̄ ista uide qdā uulgaris substitō sc̄a filio sed q̄ filius est iustitutus in primo gradu. p̄t preteriri arg. ut. §. de li. z posthu. l. si posthumus. §. q̄ vulgo. sol. dic̄ r̄rium p̄cedet q̄ in eodē testō substitutio esset sc̄a sed h̄ fuit facta diuiso tpe v̄n̄ magis dicit̄ s̄z testm̄ quam substitō uulgaris iō uiriā ex p̄teritiōe ex quo isert vitra bal. q̄ si fecit testm̄ p̄mū i quo ticius herede iustitutus z postea ex interuallo aliū faciat in quo iustituat s̄p̄mū sub cōditiōe si ticius eo uiuo moriat̄ q̄ p̄mū testm̄ statim ē ruptum p̄ s̄m̄: q̄ duo testamēta si p̄t simul stare diuersis t̄pibus facta

a C Duo testamēta. ADDE q̄ cum bar. tenēt bal. ang. & imo. & Ray. i le- ctura ordinaria: & scias q̄ pau. de ca. dicit q̄ nō uidet quōd possit pcedere iste intellectus q̄z o3 violare litteram: vt p3 in v̄bo resignare p gl. vñ ipse itelligit q̄ paternū fuit sc̄m prius adhibitis suis signaculis & postea pu- pillare cū alijs signaculis de p se demū fuerūt remota signacula pupilla- ris adiecta. & sic v̄bū re- signare expo- nit. i. remo- uere & sic erit sensus q̄ paternū ua- let nec pupil- lare vitiet q̄z paterna si- gna sufficiūt et si diuersa hora sc̄m sit pupillare. & iuxta hoc di- cebat q̄ q̄n pupillaris substō vno cōtextu sc̄a ē cū paterno & testes simpli- citer attestē se fuisse ad- hibitos ad paternū itel- ligent adhi- biti ad pupil- lare p istum tex. dū dicit signa patrio sufficiūt & di- cit q̄ nullus doc. hoc tan- git q̄ dictuz videt sequi alex. sed itel- lectū repro- bat ad hanc .l. q̄z de p̄a significatio. vocabuli idē sit resignare q̄d aperire. l. si testm̄ cum glo. s. de te- sta. Item q̄z iste intellectus ē p̄ tex. in .l. si q̄s euz. s. fi. s. eo. vbi in pupillari rē- uerā hora fa- cta requir̄ ca- dē solēnitas que in pater- no ergo sic primū vitia- ret si amoue- rent signacu- la ante aper- turam testa- mēti. ita i pu- pillari. dicit tñ posse pro- cedere opi- pau. q̄n pu- pillare & pa- ternū vno & eodē tpe abf- q̄z iteruallo

veritas q̄ tūc uident duo testamēta. hoc appa- ret ex tex. q̄ dicit sed & si. & sic ē dictio aduersati- ua. que dictio sed. q̄n ponit euz copulatiua & .s. notat diuersitatē in facto & idēnitatē in iure. & sic h in fi. denorat q̄ hec sūt diuersa testamēta quo ad diuersas solēnitates. sed unū quo ad unū iu- ris effectū. uide glo. q̄ incipit p hoc v̄f q̄ sit ibi af- similatio. s̄te de hac dictione sed. habetis. s̄. ne- q̄s eum qui in ius uo. nō ie. l. ij. & l. sed & si lege. i prin. fm unam lec. s̄. de peti. he. Sed si poneret dictio sed. sine culpa uel alia aduersatiua sine co- pula: tunc denorat diuersitatē in facto & in iure: ut tāgit glo. in .l. hoc ampli. s̄. de bis aut. super v̄bo aut. de dā. ifec. & v̄f mibi q̄ tangat p glo. in .l. q̄ usufructū. j. de uer. ob. ¶ Quero quo ad qd habent ut duo testamēta. & quo ad qd habentur ut unū. Et uide glo. que incipit. ergo unum & c̄. ¶ Pro ista q̄one declarāda debetis scire q̄ in testō sunt plura cōsiderāda. uidelz psona testan- tis. solēnitas testamēti. ualor seu effectus testamē- ti. ultimo acq̄sitiō hereditatis ex testō. pcedens. ¶ Ad primū dico q̄ si cōsideramus psonaz te- stantis q̄ sunt unū: q̄a unus & idem facit utrūq̄z testm̄: ut. s̄. e. l. i. in prin. Sc̄o si cōsideramus so- lēnitatē testamēti. dico q̄ p̄nt h̄ri ut unum si fi- ant uno cōtextu & una solēnitate. Item p̄nt h̄ri ut diuersa si fiant diuersis horis & diuersis solē- nitatib: ut dixi. s̄. & in .l. si q̄s euz. s̄. eo. Si cōside- ramus sc̄m. s̄. ualorē seu effectū testamēti. q̄dam sunt q̄ testm̄ in totum euacuant: ut p̄teritio filij. q̄rela in totum p̄posita & obtēta. & h̄r̄ditas nul- lo modo adita & filia. & istis casibus q̄n nō ualet paternū nō ualet pupillare & c̄eset ut unū: ut. s̄. .e. l. si q̄s euz in fi. & de iof. te. l. papi. s̄. sed nec ipu- beris. & l. ij. s̄. adeo. s̄. eo. ti. Quēdā sunt q̄ testm̄ expugnant quo ad q̄dam nō in totū: ut bo. pos- s̄. ta. que expugnat tñ de iure p̄torio. Item q̄rela p parte p̄posita & obtēta. & istis casib: testm̄ pupillare censef ut diuersum a paterno: ut. l. & si p̄. j. e. & l. papinianus. s̄. sed nec ipuberis. de iof. testa. Si cōsideramus h̄r̄ditatis acq̄sitionem p/ cedentē ex testō tunc dico q̄ posito q̄ testm̄ pri- mum sit cōfirmatū uera aditione uel pp̄ existen- tiam sui heredis: tūc ut diuersa testā censef: q̄a q̄s pōt agnoscere h̄r̄ditatē pupillare & repudia- re paternā: ut. l. q̄s ituz. de acq. her. & l. si filius q̄ patri. s̄. e. & dixi in .l. sed si plures. s̄. fi. ex asse. s̄. .e. q̄d nō p̄tingeret si diuersē partes hereditatis paterne essent delate. nam nō posset q̄s unā am- plecti & aliam repudiare: ut. l. si solus. de acq̄rē. her. & l. q̄dam eulogio & ibi plene nō. C. de iu. d̄ libe. ¶ Ultimo q̄ro pone q̄ in eadē charta sūt scripta plura testamēta adhibitis eisdem testib: utrum ualeāt ista testamēta. v̄f q̄ nō: q̄a sp̄ale est in testō patris & filij q̄ sufficit una solēnitas. ergo in alijs plures solēnitates requir̄nt. ¶ In p̄rium uidet q̄a ista solēnitas v̄f quodlibet testm̄ per se respicere in illa charta. & sic quodlibet testm̄ h̄z p se suā solēnitatē: ut. l. si quis ex argētarijs. s̄. fi. initium. s̄. de edē. Quid dicemus. Breuiter pu- to q̄ oia ista testamēta ualent p dc̄m. s̄. fi. initium. & l. sc̄re debem. j. de p̄. ob. & l. ticia. s̄. fi. e. ti. & .l. plurib: in prin. eo. ti. Nō ob. l. ista q̄a sufficit hic una solēnitas adhibita ab eodem hoīe. In q̄one uero nostra quot sunt hoīes testantes tot fuerūt hoīes q̄ adhibuerūt suos testes. l̄z de hoc

cōdita essent & in quolibet de p se essent apposta signacula & sigilla septē testium: q̄z tunc h̄z testator amoueat apposta in pupillari nibilomin v̄trū q̄z testm̄ firmū manet ex his que adhibita sunt in paterno.

b C Ultimo. ADDE q̄ decisionē bar. hic itelligit bal. verā indubitan- ter q̄n notarius dixisset in instrō q̄ oēs illi testes erant adhibiti in oibus

una scriptura fuerit sc̄a: uel h̄z hoc dixerit uno cō- uotio uel una uoce. ar. de hoc. j. de duo. re. l. iij. Ex. l. sequenti.

C Substō facta in unum casum h̄z locum i alio casu a testatore omisso nisi testatoris uolūtas re- pugnet.

I quis ita. Substō pupilla- ris sc̄a ad tēpus post tps uidet p̄hibita. h. d. C Opp. substō facta in uno casu habet locum in alio ca- su a testatore omisso: ut. l. iam hoc iure. s̄. e. & l. gallus. s̄. & qd si tñ. de liber. & posthu. sed h̄z d̄f p̄. Rūdeo hoc ē uerum: nisi testatoris uolūtas repugnet tacite uel exp̄sse: ut. l. iā hoc iure. s̄. eo. & l. quāuis. C. eo. sed h̄z uidet repugnare & appa- ret tacita uolūtas in p̄rium: q̄a testator se restri- gens ad certum tps uidet post tps p̄hibere: ut .l. statuliberis. s̄. stichum. j. de lega. ij. & l. ipe- rator. s̄. de posthu. & hoc ē quod dicit tex. hic: nō enim in hunc casum substō uidet. C Op. de .l. fi. C. de posthu. ber. insti. So. ut no. in .l. com- modissime. de li. & posthu. C Oppo. de .l. si ex- traneus. s̄. de condi. ob. cām. So. illa cōcordat. nam ibi casus omiffus remanet dispōni iuris cō- munis. ita hic casus omiffus. s̄. post decēz annos remanet dispōsitioni iuris cōmunis. ¶ Itēz op- po. s̄. de suppel. le. l. legatum. in prin. & l. q̄s ituz .s̄. fi. de fun. istru. ubi d̄f q̄ p sp̄ale p̄uisionē nō derogat p̄uisioni generali. So. hic fuit tñ spe- cialis p̄uisionē & nulla generalis p̄uisionē p̄cessit iō- stamus soli p̄uisioni sp̄ali.

S qui. C Oppo. de .l. sed si p̄ i pupillari alius q̄ ille qui petit p̄ tab. nā p̄pter cōtra tabu. nō expugnant tabule pupilla- res ut ibi. sed ille qui p̄ ta. petit ē idignus substō- ne. Quero utrum hoc sit uerū siue iste obrineat siue succūbat. dicit ut in glo.

U plures. Spes substitu- tionis breuilo- que ad heredes nō transit. & in dubio per noīa appellatiua tacita it̄pretat. & ideo so- lum qui sunt heredes ex eo uocant̄ pro heredi- tarijs portionibus. h. d. cuz. l. sequē. C No. tex. ibi q̄n inuicem in oēm casum & c̄. Et no. tex. ibi qui dicit qui h̄r̄des extiterint. & sic per noīa ap- pellatiua. C Opp. de .l. si ex pluribus. j. de suis & le. Rū. ibi loquit̄ de iure accrescendi quod trā- sit ad heredem. hic uero in substitutione breuilo- qua que ad heredem nō transit: ut hic. & l. lu- cius. s̄. fi. j. eo. & uidistis simile in .l. qui liberis. s̄. bec p̄ba. & l. sed & si plures. in prin. s̄. eo. C Op- po. de .l. si tu ex parte. j. de acqui. her. ubi etiam ille qui nō ē heres uidetur q̄ admittatur ad sub- stitutionem. So. ibi fuit facta substitutio p noīa p̄pria. h̄z uero fuit sc̄a p appellatiua q̄d in dubio sumif: ut h̄z tex. in fi. no. dicit. C Ultimo ex hac .l. no. dicunt q̄dam q̄ h̄z substō breuiloqua i oēs casum cōprehendit directam & fideicōmissariāz substōnem: ut hic dicit tex. q̄n inuicem in oēm ca- sum. & c̄. sed dy. exponit idēf in oēm euentū pue- nientē ex substitutione directa n̄ per fideicōmiss. hoc examināui in .l. lucius. j. eo. C Venio ad .l. si plures.

I plures. C Opp. j. ad tre. l. nōnū q̄. & l. quor

testamēto i eadē charta scriptis tan̄ idēz dicit et si notarius hoc nō exp̄i- mat q̄ dicit eē notādū p ampliatione dicti. s̄. fi. ini- trum loquē- tis in die q̄a pcedit et in adhibiti. te- stium & cum eo transeunt alij & idēz vi- det dicit d̄z loco appo- sito. in pun- scripture q̄- censet repe- titus i sequē- tibus parti- bus ita bal- & saly. i. l. co- q̄ a multis .C. si cer. pe- & de istis vi- de bal. i rub. .C. de fi. in- stru. ang. in .l. lucius. j. de testa. mil. Bal. cōfiliō .clxxvij. ter- tio li. p̄missis tribus statu- tis & inquam tū alex. tāgit an ista super exp̄sis sit di- finitua uel interlocuto- ria uide ro- cōfil. ccccl- vij. & an la- ta possit mu- tari uide per eundem cō- filio. cccclij.

tiens. Rūdeo hec p̄ illam determinari debet ut succedant p̄ hereditarijs portionibus. nisi fuissent expressa p̄pria noīa. uel fuerunt iussi dare aliquid ex quo p̄sumat q̄ testator uoluerit eos h̄re uiriles: ut glo. dicit & bene. in dubio aut̄ uidetur facta hec substitutio per noīa appellatiua: ut hic in fi.

Pater. Extraneus post mortē oīum filiorum in dubio substitutus uidetur. h. d. C. Quero qualiter fuerunt formata uerba testamēti in hac. l. Quidam dicūt q̄ pater dixit filios meos iuicem substituo. & hoc put habēt qdam in tex. substituit. Alij dicunt q̄ dixit iuicem instituo. & hoc prout habent institueret. sed nō curo: quia si dico iuicem instituo. Ista uerba cōtinent institutionez & substitutionem: ut. l. qui liberis. §. hec uerba. §. eo. C. Scōdo quero quid si pater simpliciter instituit filios & eis substituit ticiū. Rūdeo semp̄ ultimo moriētī uidef substituisse: ut. l. penul. C. e. ti. quod plene exaiui in. l. heredes mei. §. cuz ita. j. ad tre. C. B̄ hic duo gradus. Cōtra imo tres: q̄ institutio filioꝝ. & substō inuicem: & substitutio tertij. Glo. soluit duobus modis. tene scōdam ut exponat institutis. i. substitutis. & sic gradus institutionis nō cōnumeref.

Ex. l. sequēti.

C. Ad cōfirmationem tacite uulgaris non requiritur aditio.

Pater. Substō uulgaris habet locum ēt in instituto uiuo testatore defuncto. h. d. fm̄ glo. ē enim difficilis & subtilis tex. C. oppo. C. de posthu. here. isti. l. fi. Rūdeo ut no. in. l. cōmodissime. §. de lib. & posthu. C. Secundo op. q̄ substitut⁹ nō pōt admitti: quia incertus & innotatus: ut. l. quotiens. in prin. §. de her. isti. Dicit glo. q̄ hic fuit demonstratus certa demonstratiōe que habz vim p̄priois: q̄a oīno per natiuitatem ē certificand⁹. C. Tertio oppo. q̄ substitut⁹ nō admittit. naz instituto mortuo uiuo testatore substō debet expirare: quia non pōt adiri h̄reditas ex institutione paterna: ut. l. ij. §. adeo. & l. sed si plures. §. si ex asse. §. eo. Solu. illud uerum in pupillari substōne. hic loquit de uulgari. dicit eniz si filius mihi nascet post mortem filij mei. & sic ē uulgaris expressa a qua testamētum pōt incipere: ut hic. & §. de libe. & posthu. l. gallus. & quasi p̄ totam. l. C. de ca. tol. §. pro scōdo. & l. thais. §. splendorus. de fideicō. li. ita dicit glo. & B̄. ideo prima glo. huius. l. exponit patri. f. uiuenti. & sic fuit uulgaris expressa. sed q̄a tex. nō dicit uiuenti. Ideo Ja. de ra. dicit q̄ ista lec. cōtinet diuinationem. & ideo legit alio modo. & fm̄ eius lec. h. d. Tacita uulgaris nō expirat pupillo uiuo testatore defuncto si sup̄est substitut⁹. h. d. fm̄ Ja. de ra. in tex. substituerit. f. pupillariter. & fm̄ hanc lec. op. tacita uulgaris regit aditionem hereditatis ex testamēto paterno: ut. l. apud iul. §. idem iulianus. j. ad tre. sed hic ex pater no nō pōt adiri: quia pupillus institut⁹ decessit uiuo testatore. Dicit Ja. de ra. illa regula fallit q̄n frater ē substitut⁹ iuberi: ut hic. facit. l. si filius qui. §. e. & tangit p̄ l. y. C. eo. l. penul. Ego aut̄ dico indistincte q̄ ad cōfirmationem tacite uulgaris non requiritur aditio ex testamento paterno. Sed si pupillus morif uiuente testatore. an extinguitur tacita uulgaris. Distinguo. §. e. l. in tractatu uulgaris. & tangaz. j. eo. l. lex cornelia. In hoc tamen no. opionem Ja. de ra.

Ticius. Bonus casus est: quod dicitur hic in utraqz partem intelligis in partem ticij iure substōnis. in partē coheredis iure accrescendi. si repudiavit coheres. sed si poneremus coheredem adiuisse & ticiū repudiasse partem: tunc admitteret sempronius in partem ticij tñ: ut. l. ij. §. si duo. j. de fm̄ tabu.

Ex. l. sequenti.

C. An substitut⁹ pupillo qui decessit uiuo testator possit uenire ex tacita uulgari & an testamēto possit sumere uires a tacita uulgari.

Ex cornelia. Fictio legis cornelie sicut testamētum cōfirmat paternū ita & pupillare si pupillus post mortem testatoris uere uel ficte in pupillari etate decesserit. h. d. cum. l. sequē. Et p̄cedit hoc ordine: q̄a primo ponit unum dcm̄. scōdo illationem. scōda ibi: quia p̄pter. Item ista scōda subdiuidit in quattuor partes. primo loquitur quādo impubes post mortem testatoris decessit uere in ciuitate. secundo quādo ficte. tertio quādo ante mortem testatoris filius decessit uere & ficte. quarto quādo ante mortem testatoris filius decessit ficte. post mortem uere. secunda ibi. sed si pater. tertia ibi. si uiuo. quarta ibi. quare etiam. C. B̄ hic in uersicu. sed si pater q̄ ex. l. cornelia ueniunt substituti. Contra. j. de capti. & postli. re. l. pater in fi. ubi dicit q̄ ueniūt de iure pretorio. Glo. dicit q̄ ueniunt ex ea. l. & ex suppletionē pretoris. uide glo. que incipit nō ex uerbis. & sic habes casum fm̄ Jaco. de are. & glo. q̄ uenit substitutus de iure ciuili & pretorio. C. Op. glo. ponamus q̄ pater capitur deinde filius. tertio pater moritur in captiuitate deinde filius moritur in captiuitate. & sic quilibet presumitur mortuus preambula hora captiuitatis. ergo primo pater deinde filius. & sic substitutus debet admitti: ut hic. sed. j. l. proxima uidetur cōtrarium. ergo & cetera. Respondet glo. que incipit non ex uerbis. ibi responde & cetera. Ista solu. est uera & uerissima. sed ratio solutionis ponitur in. l. proxima. nam ratio est: quia si filius decessit patre mortuo ficte: filius esse heres patri non potuit: ut. l. nec. C. de capti. u. nec fuit suus heres nec per imixtionē. & sic testamētum paternum ē nullius momenti. & substitutio nō habet locum. uide glo. j. l. proxima. que incipit ex pupillari. & hec sunt uera. sed si ponimus impuberem non habere coheredem cuius aditione confirmetur tabule pupillares q̄ tunc bene pōt succedere ipsi pupillo: l3 non traherentur ad bona pupilli defuncti. de quo dicit plene. j. de captiuis. l. pater. & ibi glo. sed si filius uiuo patre esset captus non admittitur substitutus ex substitutione pupillari: ut hic. C. Sed quero utruqz ad bona defuncti possit uenire ex tacita uulgari. Tres glo. dicūt q̄ sic uideatis eas & una est super uerbo non existimo: & incipit ad hoc & c. ibi uel saltem & cetera. alia incipit hoc intellige. & c. ibi uel statim tacita. alia est. j. l. proxima. & incipit ex pupillari. ibi uel ex tacita. Item habes etiam q̄ testamētum pōt sumere uires a tacita uulgari: nec requirit aditionem ex testamento paterno. naz nō ponitur hunc filium habere coheredes. imo magis cōtrarium innuitur: ut pater in ratione glo. que incipit ex pupillari. C. Contrarium tex. & glo. habetis in. l. apud iulia. §. idem iulianus. j. ad trebel. & B̄. tenet illā glo. ratio que mouet B̄. est quia filio decessit in uita patris extinguitur pupillaris que ē principalis. ergo & tacita uulgaris que est accessoria: ut. l. iij. §. qui habet. §. de serui. ru. predi. & tex. est. j. ad trebel. l. apud iulia. §. idem iulianus. fallit fm̄ Jaco. de are. quando pater ē institutus: ut. l. si pater. §. eo. Guil. de cu. dicit q̄ tacita uulgaris non requirit aditionē hereditatis. & sic testamētum sumere potest uires a tacita uulgari sicut ab expressa. & ē ratio fm̄ eum quia non pōt incipere dispositio ab eo casu a quo debet extingui: ut. l. ticio. cuz morietur. j. de usufruc. leg. sed substitutio uulgaris extinguitur per aditionem: ut. l. post aditam. C. eo. ergo ab ea non incipit. Sed respōdeo q̄ extinguitur uulgaris per aditionem eius cui facta ē substitutio. sed doc. qui tenent q̄ requiratur aditio intelligunt de aditione coheredis. nō eius cui facta ē substitutio. & ita dicit Ray. & tex. ē in. l. apud iulia. §. idem iulianus. j. ad trebel. B̄

C Arg. hu. i. ADDE fm Alex. q. 210 tenent ang. imo. rapha. pau. de ca. & ipe ale. q. dicit se bar. sep. co. fuluisse quia opi. bar. e. p. tex. in. l. here des mei. s. cuz ita. j. ad tre. in. v. h. in oem hereditatez no ob. iste tex. q. lo qtur in sub. situ. uulga. ri q. co. cipit a. adita he. reditatie & i. cuz iuc beat locu. ius ac. crecedi te. stator censet uoluisse illud reseruare no sic i. fideico. q. co. cipit p. adita heredi. tate tu ti dic q. pau. d. ca. co. si. c. xxvj. dicit q. alias dubitauit d. his q. hic die bar. maxime qn. esset aliq. psumptio q. in. l. pe. C. de ipu. & alijs sub. sti. tenet p. riu. v. q. q. q. bar. h. di. cit idem fir. mat in. d. l. heredes mei. s. cu. ita di. cit no uideri sibi tutum recedere a Bart. hic & ibi & id q. di. xit in. d. l. pe. dicit p. inad. uertitiaz ex quo no facit men. de. d. s. cu. ita & ui. de q. ibi po. sui qbus et adde Jo. de annania co. si. lio. xxiij. **C** Define. re. ADDE pe. d. ancha. p. sil. c. xxxiiij. & inquam alex. p. oit an. legatu. factu. vidue requi. rat ppetuaz. viduitate vi. de bal. co. sil. c. cxxvij. quar. to li. ang. co. silio. xxxiiij. pau. de cast. co. si. c. cxxvij. ubi uide pul. chru. casum.

dra. dicit q. testamētuz pōt assumere uires a tacita uul. gari. alias sequeretur absurdum. nam pone q. un. fili. tantum est institutus cui facta ē substitutio pupillaris si filius non adibit: tunc nunq. substitutus admitteretur ex tacita uulgari: quod est contra tex. l. iam hoc iure. s. eo. **C** Sed respōdeo si unus filius tantum ē institut. tunc existētia sui heredis cōfirmaret tabu. pupillares: ut. l. si filius qui patri. s. eo. & l. paterfamilias. s. de pri. ui. credi. Sed pone q. existētia sui heredis nil operet: ut si filius decessit capto patre ab hostibus: tunc bene sequitur absurdum quod dicit Aldra. & breuiter ego teneo istas tres glo. reprobata opi. Guil. Aldra. glo. & By. in. l. apud iul. s. idem iulia. j. ad trebel. & dico q. ē casus in. l. neq. enim. s. fi. j. de testa. mil. ubi uulgaris tacita comprehensa sub fideicom. nō requirit aditionē hereditatis. vnde ab illa tacita uulgari pōt testamentū assumere vires. nam licet fideicommiss. requirat aditio. nem tamen tacita uulgaris comprehensa sub fideicom. missaria non requirit aditionem. dices tu q. ibi est spe. ciale. Respōdeo q. ibi ē speciale q. fideicommissaria tra. hatur ad directam. sed q. illa directa possit a se assume. re uires postq. ad illam trahitur fideicommissaria nulluz ē speciale. Idem est casus in. l. penul. in fine. s. de uen. inspi. nil subaudiendo. No ob. l. apud iul. s. idem iulia. nus. j. ad trebel. qa. ibi requiritur aditio ad confirman. das tabu. pupillares nō ad cōfirmadam tacitaz uulga. rem. & si dicit quomodo hoc sit cum pupillus nihil ha. beat. Respōdeo quis tibi reuelauit hoc. nam pupillus potuit multa querere post mortem testatoris: ut. l. sed si plures. s. ad substitutos. s. eo. No ob. ratio tua que est q. rupto principali rumpitur accessorium: quia sub. stitutio uulgaris tacita non ē accessorium. imo est quid. tacitum cuz principali: ut. l. si fideiussor. in prin. j. de le. ga. i. quare credo salua meliori deliberatione q. tacita uulgaris non requirat aditionem. imo testamentuz ab ipsa tacita uulgari pōt assumere uires. **C** Quero mor. tuo pupillo testatore uiuo. an tacita uulgaris possit ha. bere locum. Iste tres glo. dicunt q. sic. By. cōtra & di. cit q. est casus in. l. quod si filius. j. de capti. & possli. re. uer. & sic dicit esse determinatum ex eo q. ibi dicit nihil ex. rē. & sic nec ex pupillari nec ex tacita uulgari. Alij. doc. superuenientes dicunt: aut pupillus habet cohe. redem ex cuius aditione tabule scōe cōfirmantur. & ha. bent locuz iste glo. alias habet locuz opinio By. Ego dico q. h. est trussa. sed dico q. iste glo. & By. dicit ve. rum quia quādoq. pupillus decessit sicte uiuo testato. re. vnde spes pupillaris substitutionis non deficit om. nino uiuo testatore: & tunc tacita uulgaris habet locū: & ita loquuntur iste due glo. l. lex cornelia. Quādoq. si. lius uere decessit uiuo testatore: & tunc quādoq. pater non habuit tempus prouidendi sibi & mutandi testa. mentum: quia statim decessit post filium: & tunc habet locum tacita uulgaris: ut. l. si pater. j. proxime. & ibi gl. Quādoq. pater habuit tempus prouidendi & mutan. di & non fecit: & tunc lex presumit q. testator uoluerit q. substitutus pupillariter succederet. & ita loquit. l. q. si filius. j. de capti. rē. & hāc distinctionem habes in. l. tractabat. j. de testamen. mili. & probatur in simili in. l. iij. C. de inof. testa.

Ex. l. sequenti.

C Ex presumpta uoluntate defuncti cōiunctus substi. tuto preferitur. Et si testator dixerit si tales decesserint uolo q. oia bona mea deueniant in tales tunc uidetur substitutos uocare cum oēs decesserint idēq. uidet si esset aliqua psumptio cōiunctionis.

¶ Vidam testamento:

Ex presumpta uoluntate defuncti cōiunctus

preferitur substituto. h. d. **C** Oppo. d. hic q. cōiunct. preferitur substituto. q. tra imo cōiuncto substitutus: ut in aut. hoc amplius C. de fideicom. & j. de bono. pos. sel. fm tabu. l. i. s. si duo. & no. in. l. qui patri. j. de acq. here. Respō. iuriconsultus rīdet q. hoc ē propter uo. luntatem presump. defuncti que uoluntas apparet hic ex duobus. primo quia substitutus uoluit admitti i. plures q. in duodecim vncias: ergo apparet q. uoluit admitti cum tota hereditas vacasset: qm. in eos rotam hereditatem distribuit. Item hoc apparet ex alio. f. ex hac dictione neq. que ē dictio copulatiua. & sic requi. ritur utrūq. non fieri: ut. j. de sbo. obliga. l. si quis ita stipulatus. & facit quod dixi in. l. si is qui ducenta. s. cū ita. j. de re. du. & hoc tene menti ad multa. Ex hoc ha. bes q. ex presump. uoluntate defuncti cōiunctus sub. stituto preferitur. Et per hoc pōt limitari unum deū. substituit testator duobus per fideicommissum simplici. ter. certe cuiuslibet uidetur substituere simpliciter per se: ut. j. de lega. ij. l. fi. s. filiam. & j. ad tre. l. lucius. s. gaio. Sed quid si testator dixisset si tales decesserint uolo q. omnia bona mea deueniant in tales: & tunc uidet uel. le substitutos uocare cum ambo instituti decessissent. ar. huius. l. Idem putares si esset aliqua alia presump. tio q. h. ponit: ut si esset psumptio coniu. ctionis: ut quia erant filij instituti. vnde uelle uidet cōiunctum preferri substituto fm ea que plene dixi in. l. heredes mei. s. cū ita ad trebel. **C** Ultimo no. q. sicut ex uoluntate defu. cti cōiunctus substituto preferri. ita qnq. ueniens ab in. testato pferitur substituto ex psumpta uoluntate defu. cti: ut. l. si q. ita heres institutus. de her. insti.

¶ A substitutione.

Sufficit quem se mel heredem extitisse: nisi testator eum here. dem esse tempore mortis requirit q. ex dictione tunc presumitur. h. d. **C** In tex. ibi referenda esset. subau. di ut oportet gatum tempore mortis impuberis here. dem esse ad hoc ut substitutum excludat. nō autēz suf. ficat aliquo tempore fuisse scōm By. **C** Oppo. de pn. ad fi. Solu. dictio tunc: tollit cōtrarium que extrema. tem temporis significat: ut. l. iij. in fi. de cōdi. & demō. & de testa. tu. l. penul. **C** Scōo oppo. & uidetur q. nul. lo modo possit esse locus substituto rupto testamento per querelam: ut. l. papinia. s. sed neq. impuberis. de inoffi. testamen. Solu. hic testamentum fuit ruptum p. parte. ibi in totum. Item op. q. semel fuit heres nunq. pōt desinere esse heres: ut. l. si sine. s. qd. papi. & l. ci. qui soluendo. s. ti. i. Dic ut in glo.

¶ Uicum plures.

Ex presum. pta uolun. tate defuncti plures coniu. cti uocantur in ui. rilem respectu unius defuncti. sed intra se in heredita. rias portiones. hoc dicit. & est singularis casus. **C** Op. po. & uidetur q. omnes coniu. cti admittantur in unā dimidiā & ticius in aliam dimidiā: ut. s. titu. l. l. si ti. cius. & s. e. l. si pater filio. quidam dicunt q. hic non cō. iunxit eos. sed eos instituit separatim eos nominando diuinare est: tu dicas q. hoc contingit propter duo. primo quia illos coniu. ctos instituerat ex disparibus portionibus. Unde sicut eos in institutione separaue. rat ita uidetur separasse in substitutione. Secundo qa. hoc in substitutione expressit. dixit enim pro portio. nibus hereditarijs. sed in contrarijs ista duo non inter. uenerunt. imo eos uno sermone instituit. unde eos in substitutione non uidetur separare. **C** Item oppo. C. .e. l. fi. s. i. ubi uidetur q. inter se uocentur in uiriles. Respondeo. ibi fuerunt substituti per distributiuz q. quis. & ita de facto contingit q. in substitutione parca. uiriles habuerunt. dixi in. l. pater. s. e. & l. si testamen. to. s. eo.

Mater Pater potest instituire filium in
 tps pubertatis et ei substituet
 vulgariter. b. d. Et ista est difficilis lex. ta in pn. q
 in fi. C. Op. q. tale testamentum non valet: q. fili' interit' repi
 tur pteritus. ergo testamentum est nullum. sm iura hodierna
 vt in au. vt cu de ap. cog. s. aliud quoz. et in au. nouis
 sima. C. d. inof. test. Dicit gl. hic fili' fuit institut' ad tps
 vni tpe subducto d medio remanet institutio pura. Ita
 glo. Ja. de are. reprehedit dices q. hoc non est verum. imo
 dicit q. bec substitutio est condicionalis cu erit anoz. xiiij.
 vt. l. si cui. s. hoc legatu. j. de le. i. et l. si tale. j. qn di. le. ce.
 sed institutio potest conferri in condicione vel in die incertu:
 vt. s. ti. i. l. in tepus. et j. ti. i. l. h. et per totu. et no. in. l. here
 ditae. s. ti. i. l. t. n. videt voluisse euadere hoc: et dicit q.
 h' sba faciunt die regulariter: nisi aliud testatoris sensisse
 appareat allegat. l. si ita scriptu. d. manu. testa. videte an
 ista sba faciant dies vel condicione. dixi in. l. si cui. j. de le.
 i. Tamē in pposito dico q. ex charitate psona: q. filius
 psumit q. voluit testator: potius facere die q. condicione:
 vt. l. seius saturmin. j. ad treb. et d. v. iuris. l. in fideicomis.
 s. cu pollidi. vel tenedo opinio. Ja. de are. q. faciunt co
 ditione ista sba. dic q. ista condicio fuit adiecta in fauore
 filij: vt q. habebat psem vite turpis de cuius morib' m'f
 suspicabaf: vt. l. fili' matrē. C. de inof. test. et isto casu ista
 substitutio potest valere: vt dicā. j. eo. l. cu filio in pn. Et ex
 hoc pz q. erat ratio dubitadi. in. l. nostra. na erat q. filius
 interit' videbat pterit': et videbat posse venire p quere
 laz sm ista tpa vel dicere nullu hodie. ro diuersitatis que
 ponit in fi. gl. et est nulla qm substitutio vulgaris potest fe
 ri et conferri in casuz in que institutio non valeret: vt. l. gall'
 per totu. l. s. d. libe. et posthu. et l. si p filius. s. e. ti. et l. iij. i.
 fi. de libe. et posthu. **Quero** vtru' m' possit substituere
 filio pupillari. Videt q. sic: q. tex. dicit in tabulis pupil
 laribus. Prius est iuras: q. m' no hz filius in pte. ergo
 non potest substituere pupillari: vt. s. e. l. iij. in pn. No ob. h'
 l. q. loquit in vulgari. et ita dicit q. daz tua glo. hodie au
 tem qualiter pcedat ista substitutio facta in tempus di
 cam. j. e. l. cum ex filio.

Ex. s. sequenti.

CAn existētia sui heredis ipediat substitutionē vulga
 rem. et qm substitutio facta in vnu casuz porrigat ad aliū.

Si filius Iste est subtilis. s. vald. si institut' e
 heres euanescit substitutō vulgaris
 pma et ois posterior. b. d. **Querit** gl. pone q. fili' sup
 uixit pti et repudiavit et etiā nepos repudiavit. an admit
 tet filius substitut'. Glo. q. no: q. substitutio filij fuit fa
 cta si viuo testatore decesserit et ille no decessit viuo testato
 re. Item dicit gl. q. sba supiora si heres non erit debet in
 telligi cuz possit esse heres. ita dicit glo. Ista glo. hz du
 os passus. Prim' passus gl. est an existētia sui heredis ipe
 diat substitutionē vulgarē. glo. arguēdo v' dicere q. sic
 videte regularit' iuras est in prius: vt. s. e. l. iij. s. interdus
 in fi. s. et l. et si sine. s. sed qd pap. s. de mio. ro apparz in
 pmpu. nam ex eo q. hz qd substitutū vulgarē cessat exi
 stētia sui heredis: vt. l. pap. s. iij. et ibi no. s. de inof. te. et
 l. si fili' heres. s. d. libe. et posthu. sed posito q. existētia sui
 heredis no cessaret s. haberet locū. tūc idē esset: vt. s. di
 xi p'dicta sba regularit' et cōiter. S. qm substitutio vulga
 ris est facta sm cōsiliū galli. vel. l. vellei. tūc existētia sui he
 redis ipedit substitutuz vulgare. et h' casu loquit gl. nra
 et bene. ro q. magis videt nepos substitut' in suitate q. i
 hereditate: vt in. l. gallus. s. et si qd tantū. put loquit in
 filio emācipato. pbat etiā in. s. nunc d lege. et iō statiz cū
 p'mus est suus cessat substitutio: q. est facta in suitate: et h'
 casu loquit bene ista glo. **Venio** ad dterminationē q
 stionis. si fili' supuiuit patri. hz repudiat nepos ex substi
 tutioe no admittit: q. substitutuz impedit existētia sui he
 redis. et veruz dicit glo. sed ista ro no videt cōcludere in
 tertio extraneo substituto: de quo loquit tex. et qd gl. naz
 ille no potest dici substitut' in suitate: q. no est de liberis. s.
 magis in hereditate videt substitut'. **Quis** timore gl.

dicit ideo nepos no admittit: q. sba ista si heres no erit
 debent intelligi cuz esse possit. sed hoc casu cū nepos no
 potest esse heres ergo et. videte p ista glo. facit. l. pater se
 uerinas. in pn. de cōdi. et de. **Contra** istaz glo. videm'
 ni habere tex in. l. cuz pponas. C. de here. insti. vbi sba si
 heres no erit debent intelligi vel q. nolit. vel q. no possit
 ppter qd quidā repobāt istā gl. mibi videt q. ista gl.
 dicat veritatez hoc casu. pmo q. si aliud diceremus seque
 tur q. ille substitut' tertio preferet nepoti in hereditate d
 defuncti volūtate presumpat: vt. C. de fideicomis. l. cum
 acutissimi. et l. cū auus. j. de cōdi. et de. q. autē nepoti p
 ferat substitutus in hereditate ostendit sic. Iste nepos
 ex substitutioe no potest succedere: vt dicitur est in qōne no
 stra. Item nec ab intestato possit succedere donec est lo
 cus successioni ex testamēto: vt. l. quādiu. d. re. iur. et l. q.
 diu. j. de acq. here. et l. hereditas. C. cōia de suc. Si ergo
 iste substitut' tertius possit succedere ex pmo testō ille
 nepos repellat. ideo debet intelligi ista sba si heres no e
 rit. s. cuz possit ex testamēto succedere. ne illud absurdus
 sequat. **Contra** hoc op. fortissime substitutio facta vul
 garis in vnu casuz porrigitur ad aliud casum no expres
 sus: vt. l. gallus. s. et quid si tantū. de libe. et posthu. dixi.
 s. e. l. i. Si igitur ista substitutio est facta in vnu casuz tū:
 s. si heres esse non possit refertur ad aliuz casuz. s. si he
 res esse nolit et ecouerso. Rū. et dico q. porrigitur ad ali
 um casum: nisi voluntate testatoris repugnaret tacite vt
 expresse: vt. s. e. l. iam hoc iure. et j. e. l. cuz ex filio. s. i. sed
 hoc repugnat ppter incōueniens. quod. s. dixi. et ideo si
 poneremus aliuz casuz. s. q. nepos no possit esse heres et
 incōueniens illud cessaret: vt q. ille nepos esset mortu
 us ante q. filius repudiaret. tunc crederet substitutū ad
 mittendū: q. eo: uz verboruz significatio hoc patit: vt. l.
 cum pponas. C. de here. insti. Item nulluz aliud est in
 cōueniens ppter quod de volūtate defuncti aliud psum
 matur. **Contra** illud qd dixi vltimo op. hz substitutio
 facta in vnu casuz porrigat in aliuz vbi no repugnat vo
 lūtas defuncti. tamē vno tēpore facta substitutio ad aliū
 tepus no porrigit: vt. l. si ita qs. s. e. sed in casu. l. et ppo
 site qōnis fuit facta substitutio si me viuo filius moriet' et
 sic fuit collata in tps vite. ergo si deccederet post dz cessa
 re substitutio. Rūdeo illō tps fuit apposituz in substitua
 tione facta filio d nepote. sed no fuit adiectū in substitua
 tione facta nepoti de extraneo. nec etiā dz intelligi repe
 titum: vt. s. ti. i. l. sub condicione. merito ergo extraneus
 admittitur in casu quo. s. dixi.

De duobus Supremus vel vltimus e
 post que nemo sequit. b.

CAp. de. l. euz qui. j. ad treb. So. vt ibi et dixi
 in. l. qui duos. in pn. j. de re. du. Itē h' dicitur q. sūt duo
 vltimi. **Contra** istud relatiuuz qs vel qui qm ponit d'istri
 butiue: vt ponit hic: requirit q. in vno tū h'ificet existē
 tia conditiois no in plurib': vt. l. si fuerit. j. de re. du. s. h'ic
 dicit q. in plurib' h'ificat. So. h' est ex p'elumpta volun
 tate defuncti q. voluit in hereditate vltimi repiri heredi
 tatē p'imi: vt. l. q. duos. j. de re. du. dixi in. l. hoc articulo.
 s. de here. insti.

Ex. s. sequenti.

De his s'bis q'sq's mibi heres erit et qualr important
 tantū quātuz repetitio ab intestato.

Filius Heres ex substitutioe vulgari admitti
 tur ad substitutionē impuberi factaz p
 bec sba q'sq's mibi heres erit et. b. d. **Ad** hāc l. op. il
 le q. no est heres directe et imediate d'uncto no admittit
 ad substitutionē p bec sba: ut. s. e. l. q. liberis. s. hec uer
 ba. Dicit glo. no. hoc ē iō q. dictio q'sq's: plures requit. et
 iō si no p'phederet substitutū no h'ificaret dictio q'sq's. s.
 l. l. cōtraria erant plures instituti ad quos referit. **By** re
 p'ehedit istā gl. q. s'bu'z q'sq's potest referri ad unū: ut. l. si
 testō. s. i. j. siqs omis. cau. re. Dicit ergo **By** q. quotquot
 essent instituti tū admittet substitut' vulgari. ro q. ex iu
 dicio d'uncti succedit. pbat in. d. l. q. liberis. s. h' sba. et

ita videtur uelle By. et eius ratio mihi plus placet quam ratio glo. in glo. dicitur firmitate in quatuor dicitur quod distributiuum quod requirit ad minus duos. C. Pro cuius euidetia debes scire quod dictio quis importat in se conditionem: ut. l. q. liberis. in pn. s. e. unum existetia conditionis bene potest significari in uno casu tamen: ut. l. si testamento. s. i. j. si quis omnia. cau. tes. s. j. principalis locutio et oratio de necessitate debent esse de pluribus: ut hic probatur i. d. l. q. liberis. in pn. s. hec verba. Si. n. poneremus unum scholarum tamen esse in scholis et diceremus quisque partem exhibet scholas etc. esset ipsorum locutio: quod distributiuum seu partiuum requirit plura: ut hic patet ad sensum. Sed ponamus quod in testamento dixerit testator: quisque mihi heres erit det illi decem: an per hec verba comprehendantur venientes ab intestato. Glo. h. videtur velle quod sic: quidam reprehendunt hanc glo. dicentes quod. l. si quis cum nullus. j. de codicill. loquitur ubi nullum est factum testamentum et sic nulli heredes sunt nominati: et sic de necessitate intelligitur de venientibus ab intestato. sed quando factum esset testamentum et heredes nominati: tunc glo. non bene diceret. sed ego puto glo. bene dicere in utroque casu: quod quando fit substitutio pupillaris est per uisum idem in eum qui non est nominatus in testamento non cadit affectio: ut. d. s. hec verba. et ar. quod non. in. l. qui filius. s. i. j. de le. i. Sed quando relinquuntur legata per hec verba quisque mihi heres erit etc. respectu heredum continentur ergo testator voluit gravare heredes quos nominavit et dilexerit. multo magis videtur gravare venientes ab intestato et substitutos quos minus dilexerit: ut. l. publius. s. ticia. de codicill. et demum. et sic glo. bene dicit. Ex hoc habes notare quod idem importat verba quisque mihi heres erit: quod importaret repetitio ab intestato. Contra hoc dicitur facit. l. si plures. j. de le. iij. ubi dicitur quod idem est dicere heres meo dato vel quisque mihi heres erit. Rursum illa similitudo que ibi ponitur est vera similitudo quantum ad scriptos in testamento: non quo ad omnia.

Etiam si contra. Rupto testamento per heredem non rumpitur substitutio pupillaris vel legata a substituto. b. d. C. Pro rupto testamento rumpuntur tabule pupillares: ut. l. pater. s. sed nec in puberis. de inof. tes. So. ibi quando rumpitur per heredem et tunc non tollitur testamentum ipso iure: quod est de iure civili. sed per tabulam est de iure proprio: unde sicut proprio non potest facere quem heredem ipso iure: ita non potest facere de sinere ipso iure. posses tu dicere cum per heredem. tollitur testamentum paternum in effectu: quare etiam tabule pupillares non rumpuntur in effectu. Rursum tabule pupillares continentur per uisionem filiorum: quod decessit testator et ea que continentur per uisionem liberorum reseruantur per testamentum. de leg. p. stan. id est substitutio pupillaris remanet. Ista est ratio doc. et bona. C. Contra istam rationem op. quod quod dicitur quod ea que sunt in uisione filiorum reseruantur per testamentum. est verum de filiis non interuentibus herede. ut. l. filius. s. oibus de leg. p. stan. sed hic secundum casum glo. ponitur quod filius heredis interuenit ergo etc. Quid dicemus. Rursum illa. l. filius. s. oibus loquitur in commodis pecuniariis in quibus ipse filius potest disponere per se vel cum auctoritate tutoris vel curatoris. unde petendo hereda. patet illud in quo potest disponere. sed illud est testamentum pupillare circa quod pupillus existens in pupillari etate non potest disponere: nec tu totius auctoritas ad hoc se extendit. unde hereda. petendo non poterit testamentum pupillare irritari. C. Ultimo quod glo. quod est differentia inter hereda. et bono. pos. hereda. et dic. ut in glo. Ex. l. sequenti.

C. Si testator uxorem reliquit dominam massaria et usufructaria filio instituto cui dedit substitutum et pupillum heres factus decesserit usufructus integer debet uxori per substitutum per filium autem sola alimentaria prestari debent. et an quod hic dicitur habeat locum in exheredato. et an exheredatus possit habere hereda. beneficium preteriti et an possit potius calidius filio preterito. et an cum per hereda. rumpatur testam. ipso iure tabule pupillares tollantur.

Si contra. Ista lex reputatur difficilis et habet tres partes. prima durat usque ad hereda. sic accrescere. secunda usque ad hereda.

his consequens. tertia usque ad filium. et secundum quod textus habet tres partes. ita glo. mag. quod est hic que ponit casum habet tres partes. putat ponit casum. C. Quarto et ultimo glo. formatur quod datur. q. circa. l. C. Videamus glo. mag. ibi et sic augetur etc. ponit secunda pars. C. Pro ad istud partem secundum casum glo. habet quod substitutus tenet oibus prestare legata cum pupillo non tenetur nisi coniunctis personis et non ultra: ut. l. qui fundus. s. qui filius. j. ad. l. fal. et. l. filium in partem. de le. p. stan. Ista enim legata de quibus loquitur hic debent esse persona impuberis. ergo non in plus substitutus tenet. Et ideo Ista. d. are. et Old. dicit quod glo. non posuit bene casum. debuit ergo ponere sic. si legata prestant oibus forte minueret. l. fal. p. qua legata minuuntur. sed quod filius non potest ex necis sed solus parentibus: ideo legata debent in plus: quod falcidia non detrahatur cum non prestantur legata. ar. j. de leg. p. stan. l. filius. s. si. Et ideo habetis hinc in textu propterea non preterea. vel si habetis preterea exponat. i. propterea secundum Ista. d. are. et hinc hoc in tantum tenet substitutus in quantum tenebat pupillus in his que a pupillo sunt relicta. Credo Ista. d. are. dicere veritates. nam legata siue ab initio siue ex postfacto sunt inutilia minuuntur falcidiaz: ut. l. non est dubius. cum. l. se. j. ad. l. fal. Tamen tenendo op. glo. non istud partem. quod videtur casus illius. quod si testator relinquit uxorem suam dominam et usufructuaria secundum consuetudinem debet habere alimenta tamen liberis institutis: ut non. C. si secundo nup. mu. et au. ibi posita. dico quod si filius fuit institutus et extraneus sibi pupillari substitutus et pupillus heres factus decesserit quod substitutus habet dare usufructum integrum licet filius alimentum tantum crescat enim legatum in persona substituti: ut hinc secundum casum glo. quod intelligo: ut plene examinaui in. l. titia cum testamento. s. si. j. de le. iij. C. Tenio ad secundam partem. l. ibi sic accrescere. et vide secundam partem glo. ibi sic augetur etc. glo. hic ponit casum satis bene. C. Pro oppo. quod ipse pupillus tenetur ad prestanda legata oibus: ut. l. si. s. si. j. de leg. iij. So. debentur legata a pupillo per uinciam quaz habet ex voluntate defuncti oibus. per uinciam vero accrescentibus debentur legata tantum coniunctis personis: et ita hic et ibi loquitur. et eodem modo debet substitutus legata relicta a pupillo. legata pro relicta a substituto oibus debent: ut. l. filius. s. oibus de le. p. stan. id est quod substitutus totum habet ex iudicio defuncti: id est in totum debent oibus. C. Tenio ad tertiam partem quod incipit his partibus ab legalibus ad hanc quod ita operatur propositum in proposito: quod oppositum in opposito. b. d. C. Pro. text. ibi ut quodammodo. ut glo. ibi et e contrario etc. que est tertia pars glo. Quarta pars incipit ibi exheredato etc. C. Pro. contra secundam leg. glo. hic dicit quod non debentur legata nisi coniunctis personis. Contra imo oibus et per semisse quod totum semissem habet ex iudicio defuncti. ergo etc. et dixi. s. de instituto. id est quidam reprehendunt hanc glo. sed veritas est quod bene dicit nisi filius adiuisset et omisset contra tab. ut. l. is. q. la. prima. s. si si unus. j. de leg. p. stan. et de bo. pos. contra tab. l. si ex duobus. s. i. Dicitur hic quod contrarium eadem est disciplina contra de. l. si is qui negocia. s. de neg. ges. et. l. q. pro. s. usque adeo. et. s. idem querit de pecu. So. ut non. per glo. in regula iuris secundum naturam. et per By. in. c. qui sentit commodum. de re. iur. li. vi. C. Quero utrum hoc quod hic dicitur possit habere locum in filio exheredato. Glo. dicit et bene quod non: ut in ea habes: tamen quod exheredatus non habet contra tab. ut. l. non putauit. in partem. j. de contratab. tamen quod ab eius substituto legari non possit: ut. l. plane. j. de lega. i. et. l. qui fundum. s. qui filios. j. ad. l. fal. Sed an exheredatus possit habere contra beneficium preteriti. Quidam quod sic: et ideo dicunt quod hic bene potest ponere casus in filio exheredato. sed certe hoc est falsum: quod contra casum. l. si post mortem. s. si exheredati. de contratab. C. Quero utrum possit ponere casus in filio preterito. glo. quod non: quod ab eius substituto non potest relinqui: ut. l. cum quod dam. C. de legatis. licet sibi potest dari contra tab. puto quod glo. dicit ueritatem quod sius etiam petendo contra tab. non prestat legata: ut. l. si is qui in partem. de le. p. stan. C. Et

Integrum. ADDEBAL. cōsi. cccxv. iij. li. bal. cōsilio. cccxx. et. cccviiiij. .i. li. pau. de ca. cōsi. ccc. xxxviiiij. vñ notabilis uoluit pe. d. ancha. cōsi. ccc. xxxviiiij. q. v. xoi. relicta usufructuaria instituta matre testatoris: non plus habeat quam si esset institutus filius et an substitutus extraneo et pupillo mouente mater debet habere integrum usufructum vide ro. cōsilio. ccc. cccvi.

Text from the right-hand page, partially visible.

cit ipse de q
alimētabif i
terim si nō
bz alia bona
et restitutio
nō veniet si
bi hēda nisi
post pupilla
rē etatē. vñ
videt dicen
dū q ipse ba
beat s tabu
p. l. ita tamē
. s. fige roga
tus alie. per
bar. et subdit
ipse qualis iu
re illo p̄stitū
vari potuit
huic testato
ri nō video.
nec certe ho
die qz lz tre
bel. pbiberi
possit nō tñ
legitima tol
li.

Qui dis
cretas. vide
pau. d. ca. cō
filio. c. cl. viij

qz institutus. Itēz nō posset agere ad supplementū quia
ius agendū ad supplementū succedit locum querele:
vt. l. si quis filium. in fi. et l. omnimode. C. de inof. testa.
vnde sicut querela nō potest intentari: vt h. no. ita nō po
test agi ad supplementum. Quero vtrum sufficiat qz fi
lio reliquatur aliquid iure fideicommissi vniuersalis: vt iu
re institutionis videatur habere. Glo. in. l. sancimus. s.
cum autem. C. de inof. tes. videtur dicere qz sic. Ego au
tem dico contrariū. per. l. ita tamen. s. si quis rogatus.
. j. ad trebel. fallit in casu huius. l. vbi talis modus relin
quendi succedit in locum pupillaris substitutionis.

Querit glo. mag. in fi. an ille cui legatur dimidia here
ditatis teneat ad onera debitorum et creditorum et lega
torum. Et est casus in. l. si quis seruus. s. si. cum. l. se. j. de
le. ij. licz faciat. ar. p. tra. l. mulier. s. si. j. ad trebel. dic vt ibi.
Quero h. dicitur qz in suaz tutelaz et. qualiter intelli
gatur. Quidaz vsqz ad. xxv. annos. alij vsqz ad. xiiij. et h
vera: qz si p̄stitio succedit in locū pupillaris substitutio
nis que pupillaris substitutio nō potest fieri: nisi vsqz ad
xiiij. annum. ergo et hic de. xiiij. annis intelligitur. ar. p. h
. j. de leg. iij. l. cum filio.

Filio. Expressum facit cessare tacitū. hoc dicit.
vide hic casum expressum in quo expressa
vulgaris non continet tacitam pupillarem et econuerso.
et hoc ppter expressam p̄stitutionem.

Quidam. Iustus accrescendi transit ad illuz
ad quem transit portio iure substi
tutionis. h. d. Op. ille substitutus nō erat illi instituto cō
iunctus ergo portio nō debet ei accrescere. Dicit glo. fa
teor qz nō erat coniunctus ei sed erat ei coniunctus ille
cui fuit substitutus. glo. ista dicit verum si illi qui reman
serunt heredes erant coniuncti illi. Sed si poneremus
omnes disunctos ista inuestigatio glo. nō esset necessa
ria cum inter heredes et disunctos esset locus iuri accre
scendi: vt. l. heredes sine partib. s. titu. i. et l. i. s. is ita. C.
de cad. tol.

Ausa cognita. Substitutus ipu
beri qui se postea
dedit ad arrogandum habet vtilis actiōes si po
stea impubes decedit. hoc dicit. de materia huius. l. dic:
vt. l. si arrogator. s. de adop.

Heredi. Ista est bona. l. Substitut
ei qui est substitutus cohere
di suo vtroqz defuncto vocat in vtriusqz portio
nem. h. d. Quero quo iure iste habebit vtrāqz portio
nem. C. Quidam dicunt qz vnam partem habebit iure
substitutionis. aliam iure accrescendi. et hoc quidā dicūt
et habent h. appostillatū per Dy. et ego hoc securus dixi
idem. s. e. l. si ticius coheredi. tex. tamen in. l. si ticius vi
detur dicere qz iure substitutionis habet partes vtranqz
dicit enim in vtranqz ptem substitutum esse.

Ex his. Dic dicit vel alij. et sic innuit qz hic dicit
pater qui per filium et dñs qui per ser
uum acquisiuit admittatur. Contra in. l. qui liberis. s. h
verba. s. e. So. vt in glo. qz filius vel seruus remansit in
potestate alterius. vel aliter pater qui per filium vel do
minus qui per seruū acquisiuit nō admittitur: qz nec h
hic videtur: sed ille filius vel seruus admittitur semper
licet alteri acquisiuerit. Sufficit enim qz semel fuerit be
res: licet alteri acquisiuerit: vt. l. in substitutione. s. e. et qz
dixi in. l. qui liberis. s. hec sba. et l. cum filio. s. e.

Cum filie. Iste. s. ponit sex notabiles casus
vt patet ad litteram. No. ex p̄tio
casu huius. s. qz pupillaris substitutio euanescat eo cui ē
facta sui iuris effectio ante mortē testatoris. qd̄ intellige
si aliter qz per dignitatē fiat sui iuris. vt plene examina
ui. s. e. l. ij.

Ex. s. sequenti.

Substitutio facta p sba mere obliqua nō trahit ad
directaz et in dubio fideicommissum vt relictum ab ipso fi
lio instituto impubere licet relinquatur post mortem su

am et fideicommissio relicto ab impubere filio detrahunt
due quarte.

Quod si heredem. Dic est secund
casus huius. s.
No. tex. ibi vt ab impubere et. qui est valde no. tex.

Et est notandū ex hoc. s. i. qz substitutio facta infra
tempora pubertatis per verba mere obliqua non trahit
ad directaz. mere enim obliquum fuit verbū restituere
secus vero si fuit verbum cōe: vt no. in. l. precibus. C. e.

Secundo no. et perpetuo tene mēti qz in dubio fidei
commissum videtur relictum ab ipso filio instituto impube
re licet relinquatur post mortē suam: vt h. dicit tex. ibi
vt ab impubere et. hoc ideo qz si fideicommissum esset da
tum noiatim ab herede impuberis veniret in fideicommis
sum legitima filij: vt l. si fundum per fideicommissū. s. si.
cum. l. se. j. de le. i. sed si sit grauatus ipse pupillus nō ve
nit legitima in grauamine: vt no. per Dy. s. e. l. i. et p. qz.
in. l. ex tribus. C. de inof. tes. et hoc tene mēti. Tertio
no. qz legitima impuberis de illo fideicom. trahit fal. seu
trebel. Ette hodie etiam legitima de iure nature s; opi.
canonistarum in. c. rainutius. et c. rainaldus. extra d̄ test.
de qua tangitur in glo. in. l. pap. s. meminisse. s. de inof.
test. et l. qz. C. ad. l. fal. et in auē. de here. et fal. s. non tan
tum. et l. i. s. h. j. si cui plusqz per. l. fal. et in. l. in rōne. s. qd̄
vulgo. j. ad. l. fal.

Nec aliud. No. qz substitutio que fit per s
ba mere obliqua nō extendit vl
tra tempora pubertatis. veruntamen quidam ex isto. s.
notant qz si fieret ultra temp^o pubertatis p sba directa
qz valeret. qd̄ glo. reprehēdit: vt dixi in. l. cēturio. s. e.

Ex. s. sequenti.

Legatarius certe rei lz roget restituere vniuersalr de
casione illius legari nō detrahit fal. seu trebelianicam qz
facit ad. q. si pater instituit filiā in certa quāritate et eā gra
uauit de restituendo simpliciter bona sua si decesserit si
ne liberis an detrahēt fal.

Que ita. Hunc. s. no. et declara. j. de codicil. l.
i. in s. nec fideicomis. C. Op. s. l. nec
si plures. s. ad substitutos. s. eo. So. ibi in directa. h. in
fideicommissaria in qua bona filij non veniunt. quod not.
sed remanent apud successorem filij. C. In versi. et ideo
iste est no. ver. C. Op. qz etiam si sint legata a filio exbe
redato nō valeat fideicō. vt. l. cū quidaz. C. de le. So. in
telligo ibi in fideicommissio relicto a substituto exheredati
qz nō valeat etiaz si sit legatū exheredato. h. ab ipso exbe
redato. C. Op. de. l. q funduz. s. si. et l. in rōne. in fi. j. ad
l. fal. So. valet si substitut^o fuit ab eo institut^o: vt plene
dixi in. l. q funduz. s. q filios. C. No. qz legatari^o singu
laris nō detrahēt fal. qd̄ dic. vt. l. lex fal. s. nunqz. j. ad. l.
fal. No. qz legatari^o certe rei lz roget restituere vniuersal
liter occasione ipsi^o legari nō strahit fal. seu trebel. qd̄ no.
qz h. fuit filie relictū legatū. et fuit rogata de restituenda
hereditate: vt ibi intra modū hereditati datū et. qd̄ fa
cit si pater instituit filiā in certa q̄ritate et eā grauauit de re
stituēdo simplr bona sua si decesserit sine liberis. Aduo
cati cōiter dicūt qz dz detrahi fal. et trebel. qd̄ verū esset si
esset grauata vniuersalr. occasiōe illius portiois. et qz ē
instituta in certa q̄ritate eius contemplatiōe potest gra
uare vt hic.

Qui discretas. Substitutō breuiloqua
vocat prius in institutio
ne coniunctos postea disunctos. h. d. Et est valde no.
casus et ipsum inducam ad aliqua dū tractabo materias
breuiloque substitutionis. i. l. lutiū. j. e.

Qui patrem. Substitutio breuiloqua nō
refert ad eos qbus sp̄aliter
est substitutum. h. d. No. tex. ibi ppter sp̄alē. et. C. Op.
de. l. fi. j. ad trebel. vbi porrigit ad eos qbus est sp̄aliter sub
stitutū. Sol. ibi ppter illa sba illi vt illis: que cū sint plu
ralis numeri nō pnt significari. nisi referant ad eos quibus
est sp̄aliter p̄stitutū vt dixi. C. Item op. eodē modo qz p

spalem puisonem a generali nō est recessum: ut. l. i. §. i. de no. op. nū. so. ut ibi dixi in. l. q̄stituz. §. si. s̄. fun. instru.

Coheres. Legata in secundis tabulis relicta contribuunt cum relictis a substituto. h. d. & tractat materiam contributionis. **Op.** q̄ ista contributio nō fiat: ut. l. in rōne. §. quod vulgo. & §. q̄stituz. j. ad. l. fal. So. h̄ loquitur quādo relicta a se legata in institutione cum relictis a se in substitutione contribuuntur: sed an relicta a pupillo tribuātur cū relictis a se dicitur ibi plene dixi. & l. qui fundū. §. coheres. j. ad. l. fal.

Non uideri. Dic est no. §. & legis duobus modis. & uterq̄ est pulcher casus. & s̄m p̄mā lec. h. d. Substitutus in p̄tem admittit in totuz si nō reperiat aliud. h. d. sed s̄m aliā lec. hoc. d. substitutio facta a filio si impubes decesserit ualet lz̄ re institutio nō precedat: q̄ precedere fingitur. h. d. & ē no. casus. **Contra** hanc secundam lec. quā puto ueraz op. q̄ filius debet esse institutus uel exheredatus: ut. §. e. l. ij. circa p̄n. So. debet esse institutus uel exheredat⁹ uel p̄ instituto uel exheredato habitus si eniz ponerem⁹ extraneum institutuz insolidum: tunc filius esset preteritus & testamentū nō ualere. sed quādo nulluz alium institutū in testō habet: uidetur filius instituere: uel uidef uelle cum habere ab intestato: ut. l. si quis ita heres. §. t. i. & si nō esset heres habitus: tunc ueniat substitutus. & ita pōt hic intelligi. lz̄ glo. uideaf uelle s̄rium. §. e. l. sigs cum. §. fi. & l. si in testō. §. e. z. l. gallus in p̄n. §. de libe. & posth. & ita ibi dixi.

Si duos. Si duo impuberes simul decesserūt. substitutus succedit utriq̄ eorum ex pupillari directa. alias ultimo tantum in cuius hereditate reperiret hereditatem p̄mā tā q̄ bona aliunde quesita. hoc dicit. Mo. ergo quod dixi in summario. scilicet quod si simul decedunt uterq̄ succedit ex pupillari directa. & habuistis. §. e. l. ex duobus. & l. qui duos. in p̄m. j. de re. du. sed si diuersis temporib⁹ decedunt succeditur tantum ultimo ex pupillari directa licz̄ in hereditate ultimi inueniet hereditatem p̄mā. habuistis in. l. vel singulis. §. e. z. l. si pater filium. §. si. j. ad. l. fal. & dicam in. l. qui duos. j. de re. du. **Op.** q̄ s̄m h̄ uidetur q̄ decedat p̄ parte testatus: & p̄ parte intestatus contra. l. ius n̄m. j. de re. iur. So. in totum decedit testatus ultimus filius. sed p̄mū decedit in totum intestatus. & sic non ob. contrarium. Item op. q̄ in hereditate secundi non reperiat hereditatem p̄mā si non fuit adita: ut. l. quoniam sororem. de iure delib. & in. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. So. dico q̄ secundus adiuit hereditatem p̄mā. & competit sibi ius deliberandi: uel ius petēdi restitutionem in integrum quod transmisit ad substitutum: ut dixi in. l. qui duos. §. allegata. **Op.** q̄ in rōne falcidie computentur omnia bona defuncti: que tempore testamenti habebat: ut. l. in rōne. in p̄m. ad. l. fal. & §. quod vulgo. Rñ. h̄ dicit glo. q̄ bona alterius impubere in his non computantur: q̄ in his non fuit substitutus: hoc est satis bene dictum. uel dic fateor contrariū q̄ debet inspicere bona: que quis habebat tempore mortis testatoris si ille pupillus cui est facta substitutio non habuit tempore mortis testatoris nisi suam partem: sed aliam habuit ex postfacto. ideo in falcidia nō computatur ut. l. in rōne. §. quod vulgo. §. alle. **Item** dicit h̄ q̄ legata data a substituto in irritum recidunt. **Quero** an ille uers̄. referatur ad p̄mum casum uel ad secundum. Glo. dicit q̄ pōt referri ad utrunq̄. sed in q̄tum dicit referri ad p̄mum casum male dicit: q̄ in p̄mo casu succeditur ex pupillari directa utriq̄. & sic legata ex persona utriusq̄ debentur cum uterq̄ decedat testatus: ut. l. pater filium. §. si. j. ad. l. fal. & in hoc **By.** reprehendit glo. & bene. **Ultimo** quero qualiter fuerunt concepta uerba quando legata fuerunt a substituto relicta. Dicit glo. q̄ dixi si talis infra pupillarem etatem decesserit: lego tibi centum quod tene menti. & sic non dicit lego a substituto: sed simpliciter dicit lego tibi centum. & tamen glo. dicit q̄ ex istis uerbis uidetur relictum a substituto.

tuto: sed simpliciter dicit lego tibi centum. & tamen glo. dicit q̄ ex istis uerbis uidetur relictum a substituto.

Contra hoc uidetur tex. §. l. p̄ri. §. cum filio. h̄ si. q̄ si heredem. So. possumus dicere q̄ ibi uerba fuerunt plata ad ipsum impubere. quoniam ipsum impubere grauaui. sed h̄ simpliciter fuerunt plata. unde cum referantur post mortem uidentur relinquere a substituto. ar. l. co-dicillis in p̄m. de usufru. le. & hoc puto uerum in substitutione directa. In substitutione uero fideicommissaria: an uideantur legata relicta ab herede uel fideicommissario: dicit plene ut dixi in. l. marcellus. j. ad treb. & hoc tene menti: q̄ est uile: q̄ quando legata relinquuntur a substituto uenit legitima. secus quādo ab ipubere.

Ex. l. sequenti.

An sufficiat qualitates d̄ q̄bus in hac. l. semel extitisse lz̄ postea deficiant: ibi. Secundo. Et an si h̄ns filios naturales tantuz facit eos legitimare: ut succedant deinde accipit uxore & nascunt filij: an simul succedēt oēs legitimi & legitimi: ibi. Ultimo. Et quare substitutio uocet exemplaris: ibi. Veniam⁹. Et in q̄bus cōueniat & discōueniat substitutio exemplaris cū pupillari: ibi. Quero sc̄do. Et an patri furioso possit substitui p̄ filius exemplaris: ibi. Sed quero. Et an filio impubere furioso possit exemplaris substitui: ibi. Sed quero. Et que sit ratio q̄ in pupillari requirit q̄ ille cui substituitur sit in p̄tate testatoris: in exemplari nō: ibi. Tertio. Et an mater que transfuit ad sc̄da uota possit filio exemplaris substituere: ibi. Quero. Et quid si ante q̄ transfuit ad sc̄da uota fecerit substitutiones an euanescat: ibi. Quid. Et quo tpe requiratur demētia: ibi. Quero. Et que sit rō q̄ filio exheredato pupillo pōt substitui nō mēte capto exheredato: ibi. Quero que. Et si furiosus & siles s̄nt instituti i m̄iori q̄titate q̄ legitima an ualeat substitutio: ibi. Quero qd. Et an in exemplaria requiraf aditio hereditatis: ibi. Octauo. Et an sicut pupillaris p̄ducit inesse tacite & exp̄sse ita & exemplaris: ibi. Venio ad p̄mū. Et an in uulgari expressa facta furioso contineat tacita exemplaria: ibi. Quero ergo. Et an in expressa pupillari contineat tacita exemplaria: ibi. Quero utru. Et an si aliquis nō sit mēte capto: sed surd⁹ & mutus uel p̄dig⁹ an istis possit substitui exemplaris: ibi. Quero utru. Et an sit rep̄re exemplarias p̄mā tacitam: p̄tiz expressam: ibi. Quero ergo. Et que sit rō d̄se q̄ substitui debeant mēte capto de liberis ut de fratrib⁹. pupillo autē possint substitui oēs persōe q̄ possent p̄ testatorē institui: ibi. Quero q̄. Et an mater possit preteriri in tabulis exemplaris: ibi. Juxta. Et an pater possit mēte capto substituere unuz ex filiis & alios preterire: ibi. Item. Et an pater uel mater possint substituere seipso: ibi. Quero. Et an substitutio exemplaria trahatur ad oia bona patris & filij sicut pupillaris: ibi. Quero. Et an exemplaria excludat matrem sicut pupillaris: ibi. Ultimo. Et quid si filio furioso est facta substitutio a patre: & a matre q̄s debeat p̄ferri: ibi. Ultimo. Et quid si auus dedit unuz substitutum & mater aliu quis debeat p̄ferri: ibi. Quero si. Quaaliter autē substitutio exemplaria finiatur: ibi. Quid. Et an si furiosus est factus sane mētis: & d̄nde reicidit in furorē remaneat firma substitutio: ibi. Quero. Et hec. l. s̄ terminaf p̄ l. humanitatis: ibi. Secūdo. Et an substitutio exemplaria euanescat si furioso nascat filius nō i potestate: ibi. Item. Et an ex defectu eius cui fit substitutio illa euanescat uide in fi.

Facto. Dic tractat materia substitutionis exemplaris quā h̄ dicā. Substitutio exemplaris expirat impedimento cessante uel liberis postea susceptis. h. d. Et diuidit in q̄tuor partes p̄ncipales. p̄mo eniz ponitur thema & questio. Secūdo ponunt quedā p̄ambula ad determinationes q̄stionis. Tertio ponit determinatio q̄stōis. Quarto determinat nouā questionē dependentē ex p̄missis sc̄da ibi: respōdi b̄nificia. tertia ibi: igif agnatione. quarta ibi: nec interest. vsq̄ ad. §. itez quero. **In** tex. ibi rum

manitatis. qd dicitur ex filiis substituere. subaudit gl. & alios exheredare vel preterire ex causa legitima. Ri. mal. reprehendit istas glo. nam illud est testamentum aut hoc est patris furiosi a quo talis nepos non debet institui vel exheredari. unde tanquam contra testamentum furiosi non debet coqueri: ut in simili dicitur in §. sed nec impuberis. l. pap. §. de inof. tes. & h. videtur pbari per pncipi. l. humanitatis. C. e. duz dicit nulla querela etc. Puto qd glo. bene dicit cuz determinatione qua dico. naz qd dicit lex vnu ex filiis debet substituere: concedo tamen alios instituere ex certa: vel exheredare ex iusta causa debet: si furiosus est debet facere id quod faceret si esset sane mentis. Item qd dicitur nulla querela etc. intelligo quando exhereditatio est ex iusta causa. Item quod dicit Ric. per §. sed nec impuberis. non habet locum hic: quia hic loquitur in exemplaria que inducitur ex quadam humanitate que cessat quando quis exhereditatur ex non iusta causa: quia non est testator ex officio pietatis qui exhereditatur: ut l. i. §. de inof. tes. Item qd dicitur qd pater dicitur substituere vnu ex fratribus quero d quo fratre debet intelligi. Dicit Guil. de cu. de vtrinqz coniu. ctis. quod p q. l. humanitatis. C. e. loquitur de his q admittuntur ad querela. sed fratres coniuncti ex vno parente tantum non admittentur ad querela: ut l. fratres. C. de inof. tes. ergo etc. Alij vt Ray. dicunt qd aut substitutio fit a patre: & debent substitui fratres consanguinei vel vtrinqz coniuncti: aut fit a matre: & debent substitui vterini vel vtrinqz coniuncti. Et ad l. humanitatis. C. e. & ad l. fratres. C. de inof. tes. respondet qd non potest rumpi per querela a fratribus vterinis respectu fratris furiosi quibus fit substitutio: sed respectu matris qd facit substitutionem sic: ut l. i. pap. §. sed nec impuberis. §. de inof. tes. unde patet qd facit substitutionem in se non habet humanitates talis fratres non substituens. Quero vtruz pater vel mater possint substituere seipso. Dicit qd non. argum. l. h. C. de offi. pro. & l. pates. de of. presi. Preterea vt tabule exemplarie valeat regitur aditio ex testamento pncipali: vt §. dixi: sed in vita sua non potest adiri hereditas ex testamento ipsius testatoris: ut l. qui supstitis. de acqui. here. p hoc qd legis pmissio qd permittit parentem substituere filio non intelligitur de seipso. ar. §. ma. l. si madauero. §. si tibi. Quero qualiter hec substitutio exemplaris coueniat & discoueniat effectu cum pupillari. Et pimus effectus substitutionis pupillaris expressus est qd continet in se tacita vulgaris. Quero an idem fit i exemplaria. Puto qd sic per l. i. hoc iure. §. e. z. l. ij. C. e. cuz eni in hoc non reperiat discoueniencia: erit i hoc simili pupillari: maxime qd eadem est ratio. Secundus effectus pupillaris substitutionis est qd trahat ad oia bona patris et filij vnde cuz que sita. Quero an fit idem i exemplaria. Dicit qd aut est facta filio legitimo & naturali: & tunc trahitur ad oia bona sicut pupillaris: ut l. sed si plures. §. ad substitutos. §. eo. & in hac l. putat dicitur testam filij esse: ut C. e. l. humanitatis. Si vero est facta filio arrogato: & tunc idem qd trahit ad bona arrogatoris tantum ad exemplum pupillaris: ut l. si arrogator. §. de adop. & §. e. l. h. z si plures. §. in arrogato. Possent etiam h. queri: qd i exemplaria qd continet tacita vulgaris: & qd i vulgari qd continet tacita exemplaria. Lerte in oibus dicerem idem quod dixi. §. circa substitutionem pupillarem. Ultimo quero vtruz substitutio exemplaria excludit matrem sicut pupillaris. Breuiter dico qd tacita exemplaria non excludit matrem sicut non excludit et eam tacita pupillaris: ut l. pcedibus. C. e. & hoc dico ratione paritatis. & omnes illas personas que per tacita pupillares non excluduntur: vt dixi in tractatu pupillaris substitutionis. per illas rationes puto non excludi per tacitam exemplaria per eandem rationem. Et ex istis causis ex quibus potest prescripta voluntas pbari qd voluerit excludi matrem & similes personas per tacita pupillares ex eisdem causis puto posse pbari in tacita exemplaria per eandem rationem. & l. De exemplaria vero expressa an matrem excludit dixi in pcedentibus. Ultimo quero pone qd filio furioso est facta exemplaria substitutio a patre & a matre

quis preferatur. Ita dicitur. Mar. syl. By. & Ly. dicunt substitutum a patre preferri. ar. l. h. C. de cur. fur. & l. nec i ea. §. ad l. iul. de adul. & l. i. C. si contra ma. voluntas. Guil. de cu. distinguit. aut pater erat vilis persona. & tunc preferatur substitutus a matre: vt ff. de libe. exbi. l. iij. & l. sed & si §. si filio. §. de iniur. facit. §. so. ma. l. si cum dotem. §. eo autem tempore. Aut non erat vilis persona sed honesta & tunc preferatur substitutus a patre substituto a matre. & capit omnia bona. ar. l. ij. §. obijcitur. §. ad tertul. sed bona matris debet restituere per fideicommissum substituto a matre. ar. eius quod no. §. e. l. verbis civilibus. & l. filius. §. vt quis heredem. §. de le. i. & l. scuoia. §. ad treb. Sed certe iste. ll. parum faciunt. quia loquuntur in casu. prius diuerso. Sed pro hac opi. facit glo. l. si arrogator. §. de adop. Do. Ray. dicebat aliter aut pater erat vilis persona. & tunc dicit idem qd Guil. qd preferatur substitutus a matre. als vero substitutus a patre habebit bona paterna. substitutus a matre bona materna similiter de iure directo. & sic decedit ille metecaptus cum duobus testis. ar. eius qd dicitur de filio arrogato. in l. si arrogator. §. de adop. nam ibi diuersitas parentum qd potest pupillariter substituere facit que cum duobus testis decedere. ita in proposito pupillaritas parentum qui potest facere hanc substitutionem faciet eum decedere cum pluribus testis. Iste distinctioes Rai. & Guil. non placet mihi. primo in eo qd presupponunt qd si pater erat vilis persona potest substituere filio. credo h. non esse verum sicut enim tali patri denegatur administratio in vita: ut l. h. C. de sen. pas. & l. si cum dotem. §. eo aut tempore. §. so. ma. cum similibus. ita debet ei denegari facultas disponendi post mortem de bonis suis eadez ratione. illi enim cui est interdictum bonis. propter indignitatem est interdictum in vita & in morte: ut l. is cui bonis. §. de testa. Preterea illa distinctio est insufficientis. dicit enim substitutus a patre habebit bona paterna. substitutus a matre habebit bona materna. sed qd possibile est qd filius non habebit bona paterna nec materna. ergo etc. Repio qd Rai. mar. disputauit hac. qd determinauit & dixit sic. aut substitutio est facta a patre filio quez habet in parte. & tunc substitutus a patre preferatur cuz ibi concurrat ius proprium patrie patris. & etiam illud ius humanitatis & pietatis: vt pbari hac. l. ex facto & arg. l. humanitatis. C. e. & arg. eorum que dixi. §. de pupil. substi. & hoc est verum qd talis substitutus preferatur in bonis paternis & in bonis vnde cuz qd sitis preterquam a matre. Bona vero materna habebit a matre substitutus qd substitutus est ex quadam humanitate. ar. eius qd dicitur in filio arrogato: ut l. si arrogator. §. de adop. & ar. eius qd dicitur de tutore in l. mater. C. de tes. tu. & l. mulier. & l. patronus. §. de cofir. tu. Si vero ista substitutio fuit facta filio que quis non habebat i potestate. hoc casu sunt paria conditionis substitutus a patre & substitutus a matre: quilibet est substitutus ex quadam humanitate. & ideo substitutus a patre habebit bona paterna. & substitutus a matre habebit bona materna tanquam heredes vniuersales huius filij furiosi. bona ergo aduenticia habita aliunde diuiduntur inter se. sicut dicimus in simili. §. ti. l. ex facto & in hoc diuersitas parentum operatur: vt qd cuz duobus testamētis decedat. & hec opi. & distinctio placet. Quero si auus dedit vnu substitutum & matrem alium qd iuris. Dicitur qd aut habebat euz in parte. & preferatur substitutus ab auo: ut l. ij. §. e. Aut non habebat eum in parte et preferatur substitutus a matre: quia maior est ius matris & maioris potestatis. & maior est pietas circa euz. ar. au. defuncto. C. ad tertul. & ita dicit Ray. Sed ego dico idem qd in pcedenti. qd dixi per eandem rationem. Nec ob. qd mater habet potestatem ius circa euz: qd ex eo actu successiois facultas substitutionis non attenditur. naz filio furioso qui habet liberos qui oēs alios successores excludunt potest fieri ista substitutio. Quero pncipaliter quo qualiter ista substitutio finiat. vtruz in hoc cocondat cuz pupillari. Ri. si testam. deficiat ex persona testatoris vel aliter ex defectu testamēti. vel qd rumpit per querela: vel propter hereditatem non aditam. In oibus istis ista

a C. hic pro
z p b dicit
pau. d ca. in
l. humanitatis
q fuit mag.
cōtētio quia
euidā mēte.
capto hnti
sotozem fuit
facta substi.
tutio de ex.
neo & dices
bat q illa e.
rat exemplaris
q dbebat ex
cludere ma.
tre et a legiti
ma filij sicut
pupillaris
riū dicit se
cōsuluisse qz
nō erat sub.
stituta sotoz
b C. Quero.
an sit idēz in
exemplaria.
ADDE pe.
d ancha. idē
volētē cōf.
lio. vij. §. al.
le. vbi cōsul.
uit cū i testā
quodā essent
hec vba. sp.
mortē vō fi.
lie sue mente
capte voluit
iussit oia bo
na sua mobi
lia & imobi
lia distribuī
p dictos su.
os fideicō.
vbi meli' vi.
debif p aia
ipfi' testato
ris q nō vi.
cif exemplaris
directa in
comprehēsa
cōpēdiosa p
illa vba post
mortem vō
et. qz testa.
tric voluit dī
stribui bona
p aia sua vñ
bona mente
capte nō p.
descent aie.
ipfi' testatri
cis. c. nō pu
putāda. i. q. i
lati' vbi vide
qz rñdz bar
to. i. l. cētū
rio de subst.
pauuz.
c C. Ultimo.
idēz pau. d
ca. i. l. hūani
tatis io. fa.
§. qua rōne
insti. e. ang.
i. d. l. hūani
tatis i. c.
ray. & cōis
opi. & idēz q
bar. h tenuit
bal. i. §. alle.
cōf. c. xvi. i.
volu.

a Cessante furore. AD- DE q cum bar. b trafe- unt. d. an. ve bu. z imo. in .c. ray. z bal. z ang. i. l. hu manitatis. raph. hic d materia hu- sus. l. vide p alex. cōsi. xx. v. ij. volu. b C Itē que- ro inducitur p bal. ad. q. q si alicui pce- dit redditus vni rei vs- qz ad qzita tē. x. aureoz alij vsqz ad centū i cadē re. z p tūgat q redditus sint vsqz ad .x. aureoz z ultra p mus admittet of qz ad. x. scū d i residuo nec pcurrēt itē facit fm pau. d ca. q si bar. cōce- dit monaste rio siluā retē to sibi vsue nandi q ni- bilomin' mo nasteriū po- terit vena- ri attento q silua pōt cō- uenire vsu vtriusqz iso lidū alle. i ar gu. l. i. i. i. d aqua. quo ti. z est. z vi de bar. ad si miles. q. l. l. i cōcedēdo d aqua plu- arcē. alias. q vid h p bal. c Vocatur. ex substituti- ex h. s. iferūt bal. z āg. cuz qd viderur trāfire alex. q si qd esset ingressus re- ligionē men dicantiū po- stea esset ef- fectus abbas alicui' mōa- sterij capaci- bonoz q po- terit admitti ex substitut. pupillari de qua hic.

exemplaria finit sicut pupillaris: vt patet ex pcedentib' per easdez rōnes. Item sicut pupillaris deficit quādoqz ex defectu substituti vel ex defectu ipsius substitutiōis vt cōditionis ipsi substitutiōni adiecte ita z exēplaria p eas dem rōnes z. ll. quas dixi. s. e. l. in pupillari. Sunt tamē duo casus examinādi qui hac. l. ponūtur. pmo qz exēpla ria deficit impedimēto cessante. scōdo definit p creatis fili is: vt h. tertio est videndū an definit h substitutio ex de- fectu eius cui facta est substitutio. Ad primū dicit h qz hec substitutio finit impedimēto cessante. bona vō paterna habebit substitut' a matre. Quero qd si furio sus factus sane mentis. z postea reuēdit in furorem. an remaneat firma substitutio. Videt qz sic: vt. l. pe. C. d. cu ra. fu. Sed Quil. circa hoc distinguit. aut furo: cessauit i vita patris testantis: z in vita reuersus est. z tunc recōua- lescit substitutio. Aut furo: fuit reuersus post morte testantis z nō recōualecit. ar. l. posthumus. in pn. de ius. rup. z irri. tes. cōiuncta. l. ij. C. de posth. here. insti. z idez tenebat Ray. Sed hoc nō videt verū. primo p tex. l. hu manitatis. C. e. vbi v' qz cessante furore cessat substitutō. No. qz dicit cessat. nō dicit extinguit. Et differētia est in- ter cessare z extingui: vt. l. inter stipulante. s. sacrā. z qz Dp. ibi no. j. de hbo. ob. Item distinctio quā ipsi faciūt aut furo: est reuersus in vita testantis z nō videtur ha- nam. l. posthum'. de iniur. tes. l. ij. C. de posth. here. insti. qz faciunt distinctiōne: an posthum' mortu' in vita testa- toris an post morte loquuntur in testamento qd quis si h' ipsi facit sed in testamēto qd qd facit alteri: vt filio pu- pupillo vel furioso nō attendit vtruz impedimētū cessa- uerit in vita testatoris vel nō: sed an cessauerit in vita ei' cui facta est substitutō: vt i vita pupilli vel furiosi. ita no. in. l. si arrogator. in prin. s. d. adop. in pn. p. i. mag. Dico ergo qz cessante furore cessat substitutio exēpla- ria z non extinguit. z furo: reuertente incipit habere vi- res: cū nunq' fuerit extincta. Fateor: tam qz si illo medio tēpore quo erat in dilucido iteruallo furiosus sibi testm fecisset tabule pupillares essent oīno extincte per tex. hu- ius. l. nō enim d' auferrī testi factio homini sane mentis. Et ex hoc dicere aliud qz si filius furiosus fecisset testm ante furore: eo effecto furioso non pōt substitui a patre vel a matre z similibus. sufficit enī qz sibi fecit testm z te- sti factio nō debet ei auferrī per banc. l. Sed ista. l. videt ei aliquātuluz contradicere quod. s. dixi. cessante furore cessat substitutio: qz h videt dicere qz extinguit omnino Rū. hec. l. hoc innuit. sed. l. hūanitat. C. e. que est cōsti- tutio noua nō vitur his h'bis que sunt h' posita. vnde ex substitutiōe qz fieret per. l. hūanitat. starez illi. l. s. ex substitutiōe que fieret ex rescripto starez huic. l. vniuersa liter. dic posito qz nō esset ha illa rō quā ego facio ex dic- tione cessat. tamē remanet vera illa rō quā facio p gl. s. de adopti. l. si arrogator: per quaz idē tenerez. Secun- do est videndū. h dicit qz liberis p creatis extinguit h substitutio. hoc videt cōtra. l. hūanitat. C. e. vbi dicit qz etiam si h'z liberos pōt substituere filios furiosi. si ergo iam nati nō impediūt hanc substitutiōne. ergo eadē rō- ne vel maiori nascitur nō extingunt substitutiōne iā fa- ctaz: vt. l. pater furioso. s. de his qui sunt sui vel alie iur. So. fateor: qz si de filiis nascituris in exēplaria substituti- one esset facta mētio fm quod. s. dixi deberet fieri de fili is iam natis: qz substitutio exemplaria per natiuitatē fi- liortuz non extinguit. z sic hec lex determinatur p. l. hūa- nitatis. Itē quid si furioso nascitur filius quez in pote- state non habebat. an per hoc extinguit exemplaria sub- stitutio. Si consideras hunc tex. videtur qz non: qz iste tex. requirit qz ille qui nascitur sit suus heres. In cōtrari- um dico. nam quando lex vel homo facit mentionez de filiis furiosi vel mentecapti debet intelligi de his quos habere potest h'z tales persone matrimoniu' contrahere non possunt cuz cōsensum nō habeant. ideo debet intel- ligi de filiis naturalibus: vt. l. heredibus. j. ad treb. sed si esset facta hec substitutio muto qui posset postea accipere

virorem: vt hac. l. dicitur: z. l. mutus. s. de iure do. vel pdi- go qui forte habet consensuz quo ad matrimoniu' hoc casu de quib' liberis d'z intelligi debem' recurrere forte ad distinctiōne gl. in. l. naturalr. C. de insti. z substi. z ple- nissime dixi in. l. ex facto. s. sigs rogat'. j. ad treb. Ad hunc tex. qui videt requirere qz sit suus dic qz hic due rō- nes ponuntur vna h'z locū tm quādo nascit suus. s'z alia rō que est qz nō est h' simile impatores de hoc cogitasse. habz etiā locuz in filiis naturalibus z de duab' rōnibus sufficit vnaz adesse: vt. l. si ventri. s. in bonis. d. pui. cre. z in. s. affinitatis. insti. de nup. z. l. liberos. s. norāter. s. de his qui no. infa. Ultimo est videndū an ex defectu eius cui est facta substitutio exemplaria finit. Rū. sic. si enī pdig' cui scā esset substitutio cōmississet delictum p- pter quod esset depositatus v' seruus pene effectus. z d' cam pdigum obligari ex delicto: vt no. per doc. in. l. si- qs in tantā. C. vnde vi. z scripsi in. l. is cui bonis. j. d. h' b. ob. Vel si ponim' furiosuz habuisse dilucida interualla z delictum cōmississe vel religiosum esse factuz: tunc dice- rem extingui. ar. eo: um que dixi i materia pupillaris sub- stitutiōis. s. e. l. in pupillari.

Item quero. Species temporis d'rogat generi tēpore. h. d.

Iulius. Rupra institutione tunc testamentū incipit a substitutione. h. d.

Julianus. Qui semel est heres h'z vt i digno auferat hereditas vel ipso iure de- sinat esse heres vocatur ex substitutione per hec verba quisquis mihi heres erit. hoc dicit. vsqz ad h. No. tex. ibi nec definit zc. Op. de. l. institutiones. s. e. So. prim' casus illius. l. cōcordat. in secūdo casu discōrdat. sed illū est ppter dictionez tunc: ibi posit' vt ibi dixi. Alter' op. de. l. intercidit. j. de condi. z demō. vbi ille qui est effect' seruus h'z postea efficiat liber: nō admittit' quasi videat alius homo. So. vt dixi in. l. si agnati. j. de re. du. z plen' dixi in. l. i. s. h. cuz. l. se. j. de cōtra ta. Ultimo vide glo. qz incipit sic. s. ibi. Sol. vt ibi qz ibi in iure accrescendi qd accrescit portioni. hic in iure substitutiōis quod respic- cit personaz. Item ibi qz ab indignis: sed ibi indignitas reddebat quez inhabilez ad omnes honores. hic hō ad vnam hereditatez tantū in qua deliquit. Alter' opp. de. l. is qui cōtra ta. s. e. vbi ille qui deliquit circa testamē- tum paternuz excluditur a pupillari. So. ibi delictum p- missum fuit circa ipsum testamentū quod vtranzqz here- ditatē respicit. hic hō fuit cōmissuz delictuz circa ipsā de- reditatem paternam nō circa ipsum testm.

De pupillari. Principale per acces- soium nō cōfirmatur

hoc dicit. Quero dicitur h' neqz ex parte. que ro quando est ruptum p parte. Rū. per querelam q po- test p parte rumpere: vt. l. circa. s. de inof. tes. tamen re- manet validum pupillare. Item quero exemplū in to- tum. Rū. si principale est ruptum in totuz per cōtra tab. remanet validum testamentū pupillare: vt. l. ex duobus in fi. s. e. tamen per aditionez factam ex pupillari nō con- firmatur testamentum paternum z legata debentur ex pupillari non ex paterno: vt dixi. s. e. l. z si cōtra. Et ideo qz principale testamentum non confirmatur per pupilla- re. Quero an testamentū possit confirmari per aditio- nem factā ex tacita vulgari cōprehensa in expressa pupil- lari. Dixi in materia vulgaris substitutiōis. Ultimo no. quod dixi in casu. per hoc dicunt doc. qz pactum p- cipale nō pōt vestiri a pacto penali quod est accessoriuz de quo dic p. doc. in. l. petens. C. de pactis.

Ex. l. sequenti.

Tacita pupillis nō excludit matrem nisi alius filius testatoris sit substitut' vel alijs p'sumptiōib' appareat testatorem voluisse matrem excludi: ibi. Secundo. Et qz re substitutio de qua in. l. appellerur recipi: oca vel bre- uiloqua: ibi. Tenio. Et quibus verbis fiat: ibi. Secūdo. Et qz sit ei' effectus: ibi. Tertio. Et an si substitutō fiat

duobus possit continere tres vel quatuor vel septem substitutiones: ibi. Sed quero. Et an substitutio breuiloqua possit continere alias substitutiones expressas vel tacitas: ibi. Secundo. Et an cum testator habet tres filios unum puberem et duos impuberes et inuicem substituit an pupillaris contineat in persona impuberum: ibi. Quero postea. Et quod si habes filium unum usque ad annum et alium. xij. annorum eos inuicem substituit an maiore excedente pupillares etate etiam euanescat in personam minoris: ibi. Sed pone. Et quod si habeo duos filios impuberes quos instituo et substituo inuicem et unum emancipo an substitutio euanescat etiam in personam alterius retenti in parte et quid contra: ibi. Quero ulterius. Et quid si habeo duos filios impuberes et unum instituo alium exheredo deinde inuicem substituo an in personam substituti continebit vulgaris: ibi. Sed pone. Et an cum erant duo furiosi et eos testator instituit et substituit inuicem contineatur vulgaris et exemplaria: ibi. Sed iuxta. Et an in equalitate portionis impediatur substitutiones pupillares contineatur in breuiloqua: ibi. Quero. Et an si testator instituit feminis in certa portione et masculis vniuersaliter dicat omnes filios meos inuicem substituo videantur femine comprehendere sub substitutione: ibi. Sed quod. Et an substitutio facta per hec verba vos inuicem substituo contineat fideicommissarium: ibi. Quero vtrum. Et an cum testator dicitur: filios duos ex vna parte duos ex alia inuicem substituit vno repudiante vtrumque coniunctus admittat vtrumque.

Utius. Substitutio breuiloqua facta personis imparibus continet tantum vulgarem. si personis paribus continet etiam pupillarem que matrem excludit. hoc dicit vsque ad §. paulus. ista est facilis in tex. tractabimus materiam substitutionis breuiloque. In tex. ibi ad matrem. s. ab intestato. Notabilia colligatis per vos: ut patet ex sumario. C. de p. dicitur quod naturalem filium heredes instituit. Contra talis filius naturalis non potest habere nisi vnciam: vt. l. ij. C. de nat. lib. So. loquitur secundum iura antiqua. sed aliud hodie. ita dicit glo. Nec so. videtur contra. l. si is. s. e. et est contra glo. ibi positam. Sol. possumus respondere quod licet glo. exprimit istam. l. per iura noua: tamen de iure antiquo non erat in filio expressum. vel dicitur sic. filius naturalis non fuit institutus nisi in vicia et de iure antiquo poterat eum instituere in totum quando non erant alij filij legitimi. hodie vero est limitatus hoc quando est mater coniunx defuncti: in au. licet. C. de natu. li. C. Secundo op. ad secundum responsum huius. l. tacita pupillaris non excludit matrem: vt. C. .e. l. precibus. et. l. fi. de insti. et substi. Et dat duas so. vna est fateo: quod ista substitutio continet in reciproca est tacita. et quod dicitur tacita pupillaris non excludit matrem non est verum nisi quando est substitutus alius filius testatoris. Ita no. h. et in. l. precibus. i. vlti. glo. C. e. et quidam eam tenent in. l. fi. C. de insti. et substi. sub codi. fa. que so. mihi non placet quantum ad. l. nam. naz. tacita pupillaris excludit matrem probata voluntate defuncti ex legitimis presumptionibus: vt dixi. s. e. l. ii. et no. C. e. l. scibus in verbo oino. s. presumptio est quod pater voluerit alius filius preferri sue uxori: vt. l. cuz. auus. de codi. et. et. l. cum acutissimi. C. de fideicom. Alij dicunt quod hec substitutio continet pupillares expressas non tacitas: de quo dicam in tractatu breuiloque ad quas tractanda accedamus. Ad euentiam huius substitutionis debetis scire quod substitutio non est proprie substitutio per se: sed est quedam adiectio substitutionis: sicut dicimus in simili in actione de peculio institutio et tributio: vt. l. iij. §. cui congruit. s. de pecul. nam ista substitutio continet vulgares: pupillares et exemplarias: vt. j. dicam. et sic est nomen accidentale non substantiale. et ista substitutio in tex. vocatur reciproca: vt. l. ia. hoc iure. s. e. sed per doc. vocat breuiloqua: vt h. videtur et in. l. precibus. C. e. et insti. e. in glo. magna. Circa hanc substitutionem quero tria principaliter. primo quare dicat reciproca seu breuiloqua. secundo principaliter quibus verbis fiat. tertio principaliter quis sit eius effectus. Venio ad

primum et dico quod vocatur reciproca. s. e. l. iam hoc iure: quod si repetita: quod de vno in alium repetit secundum Idu. dicit autem breuiloqua: quod breuibus verbis fit: vt hic no. in gl. Secundo principaliter quero quibus verbis fiet hec substitutio. Rideo per hec verba vos inuicem substituo: vt hac. l. et. l. iam hoc iure. et. l. qui plures. et. l. coheredi. §. qui discretas. et. §. qui patre. s. e. et. C. e. l. hereditate. et. l. in testamento. C. de testa. mili. Item fit his verbis. vterque eorum videtur: vt. l. titius et seius cum. l. se. s. ti. i. et. j. de le. i. l. si fundum sub conditione. §. his verbis. Item fit per hec verba vos inuicem instituo et substituti sunt: vt pbatur in. l. cuz in testamento. §. hec verba. s. ti. i. et. C. e. l. si pater impubes. secundum vnaz. lec. glo. Item fit per verbum deueniat seu pueniat. vt vos heredes meos instituo. et si quis eorum decesserit vobis bona mea ad alium deuenire seu puenire. ita dicit Duil. Bo. Ray. dicit hanc esse fideicommissariam. p. l. fideicom. §. hec verba. j. de leg. iij. Ego dico idem quod Duil. vt p. omnia fit idem in verbo peruenire quod in verbo substituo vtrumque enim est verbum compositum: vt dixi in. l. centurio. Et h. est regula. illa dicitur breuiloqua seu reciproca quando cumque in vna conceptione verborum plures hinc inde instituntur et substituntur: ut ex predictis patet. Tertio principaliter quero de effectu huius substitutionis breuiloque. Circa quod primo dicit Duil. quod ista substitutio continet duas vulgares tantum. Quandoque: ut quando fit duabus personis imparibus: quarum uni non potest substitui pupillari ter: ut hic et. s. e. l. iam hoc iure. §. i. et. C. e. l. hereditate. et. C. de tes. mili. l. in testamento. Sed. l. in testamento facit forte dubium de hac materia. nam hec substitutio breuiloqua fit ibi a milite qui etiam post aditam hereditatem potest substituere extraneo directo: ut. l. centurio. s. e. et. tamen ibi non videtur substituisse. put potest nisi pbetur. Glo. ibi so. illud contrarium duobus modis. primo quod ibi ideo requiritur probatio ab eo qui hoc dicit: quod contra eum erat aliqua presumpcio. Sed illud est diuinare. Alij dicunt quod pbatur eo ipso quod non pbatur contrarium. Ista est contra illum text. Tu dic et melius: quod ista substitutio que fit a milite per aditam hereditatem cuiuslibet extraneo fit ex speciali privilegio militum. ideo ista breuiloqua in dubio non continet substitutiones que ex privilegio speciali prout fieri nisi voluntas pbetur. secus de his que de iure compositi possunt fieri. ita loquitur materia nostra. Quandoque ista substitutio continet duas pupillares tantum: ut quando fit duobus impuberibus exhereditatis. ar. insti. de pupil. substi. §. non tantum. Quandoque continet duas fideicommissarias tantum: ut quando fieret in codicillis: ut. l. scevola. j. ad treb. quandoque continet quattuor: duas vulgares et duas pupillares: ut quando fieret duobus impuberibus institutis et in parte constitutis: ut hic secundo responsio. et. l. ia. hoc iure. s. e. Quandoque continet sex: ut si dico filios meos impuberes instituo et eos inuicem substituo si decesserint in pupillari etate: vel quandoque. Nam hec continet duas vulgares si non adatur hereditas et duas pupillares si decesserint in pupillari etate et duas fideicommissarias si decesserint postea. Item potest esse quod continet octo: ut si quis haberet duos filios impuberes mentecaptos et eos institueret vel substitueret per verba. si decesserint in pupillari etate vel post in dementia vel alias quandoque inuicem substituo. Nam tunc contineret duas vulgares duas pupillares. duas exemplarias. et duas fideicommissarias et sic octo. Fateor tamen si dicitur duobus filijs demetibus substitueret simpliciter per hec verba vos inuicem substituo continerentur sex directe. due vulgares due pupillares. et due exemplarie Ista sunt vera quando hec substitutio breuiloqua fieret duobus tantum. sed si fieret pluribus: puta tribus vel quattuor: vel octo pupillis tunc numerus substitutionum ascenderet multum. posset enim continere octo vulgares. octo pupillares. et sic de similibus. et si plures filij essent numerus multiplicaretur plus et hoc patet ad sensum. Sed quero quando hec substitutio fit duobus. dixi quod continet duas vel quattuor: vel sex et cetera. sed an possit substitui

a Sed est quod adiectio substitutionis imo. dicit quod est spes de p se quod non potest fieri nisi pluribus alie aut vni. id est tenz bal. i. l. scibus in. xij. colu. et ro. i. l. i. testamento C. de tes. mili. raph. quez alex. seq. dicit quod quo ad formam dicitur spes substitui de p se. non autem quod ad effectum. b Ego dico. ADDE quod op. sua s. alex. pbatur in tex. l. heredes mei. §. cum ita ad treb. et. l. heredes. §. si. e. et. i. l. si ita fuerit de le. iij. et ita t. bal. i. l. fi. C. de sac. fa. ec. et bar. l. comicipite pas filio impuberi

a C Ego di-
co s di. AD
DE q idem
vult bal. z ni
eo. d neapo.
i. i. a h iure.
s. e. z i. s. q
discretas z i
s. q pte z m
i. coheredi.
s. e. idē bal.
in. l. i. z ibi
pau. d ca. s.
e. p quo facē
fm aletā. ga
ista substitū-
tio ē subro-
gata loco iu-
ris accrescen-
di. vt. d. s. q
discretas s
i iure accre-
scendi om-
nes parit ad
mittitur. vt
i. i. cio v. sus-
fructus. s. d
v. sus.
b q Tu ha-
bebat vide
bal. p. i. c. c. x.
iii. ii. l. i. z p
filio. c. l. vii. i.
cipite q daz
fuit substitū-
tus. eo. ii. l. i.

sumariū uel dic i bi sibi. f. uulgarit. Prima para
sumariū pbat ibi sibi. z sic ē uulgaris. Et ex eo q
dixit filio fuit pupillaris: ut. l. cū ex filio. s. fi. s. e
sed nō ē multū curandū: ut. l. sed z si plures. s.
filio. s. e. ubi ceperūt bona patris z filij esse unū
ta. C. Op. ad fm sumariū q: per pupillare sub-
stitutionē succedit pupillo tm: ut insti. e. in pn.
So. illud vbu mibi nil operaf: ut. l. si ita. s. q fi-
lio. j. de fm ta. uel dic q nō est heres sfuncti di-
recto: sed p mediā personā filij z sic heres here-
dis ē heres testatoris: ut. l. fi. C. d. here. insti.
C Sed de. l. q liberis. s. bec vba. s. e. ubi nō
sufficit q sit heres p mediā personā filij z sic he-
res heredis. So. h non dz atredī. sed h an sit he-
res ex iudicio defuncti uel legis dispositione.
sed h ex iudicio defuncti est heres z sic est verifi-
cata conditio. Ex vigore enim illorum vbo:um
qsgs mibi zc. substitutio vulgaris cōprehēdit:
vt. s. e. l. ex duobus. in prin. z cōtinet pupillares
vt hic. Facit ad. q. aliqs est heres heredis titij z
petit hereditatez nec dicit in libello: vt heredis
heres: s. vt heres titij: sed postea pbat heres p
mediā personā. Dico q valet: q: cōditio dz in-
telligi ad litterā: vt. l. meui. de cōdi. z de. multo
magis dz intelligi fm mentē pferētis: vt. l. siqs
intentione. s. de iudic. tangitur per Ly. in. l. fi.
C. de here. insti.

Ex. l. sequenti.

Quando spes substitutiōis trāseat ad heredē
z quid importent illa verba si filia mea deccat
anteq nubat.

Si habebat. Spes substi-
tutiōis pupil-
laris nō transit ad heredē pupillari sub-
stitutū. b. d. difficilis z subtilis ē bec lex iudicio
meo. C. Op. q spes substitutiōis pupillaris trā-
seat ad aliū substitutū: vt. l. coheredi. in pn. s. e
So. glo. verū ē q transit ad substitutū vulgarit
vt ibi. nō pupillari: vt h. Et iō intellige q h im-
pubes decessit iā fact^o heres. Ita dicit glo. sup
vbo ipubes. B. dubitat d hac so. videt enī di-
cere in hoc nō video rationē inter vnā substōnē
z aliā z iō dicit q in vno prez hēbat iure accre-
scēdi prem hēbat iure coheredis. s. nō placz ga
ambas ptes hz iure substitutiōis: vt. l. si tici. s.
. e. z dixi in. d. l. coheredi. in pn. iō tene so. gl. no-
stre: q: ibi loquit in vulgari. hic in pupillari cui^o
cōditio nō existit: q: ista filia decessit pubes: vt ex
tex. apparet: z ex glo. ij. vñ ista mater z soror: nō
pōt venire ex vulgari z pupillari merito ad eos
nō trāsit spes substitutiōis. C. Op. certuz est q
substō pupillaris q ista filia ē substituta filio ē cō-
ditioalis institutio: vt. l. in rōne. s. si filio. j. ad. l.
fal. sed institutio cōditioalis vel legatū cōditioa-
le nō trāsit ad substitutū pmo legatario deccē-
te: vt in. s. sicut sub cōditioe. C. d. cad. tol. z ē
expfuz in. l. quādiu. de acq. here. So. gl. fi. z bñ
z no. bñ qui erāt filij instituti erāt pupillari sub-
stituti. f. filio si ipubes decesserit. sed ista filia de-
cessit pubes merito cōditio scōe substitutiōis s-
ficit. iō isti substituti nō pōt admitti ad bōa pu-
pilli. ar. l. coheredi. s. q patrē. s. e. z sic inuit ista
gl. q si decesserit ista filia in pupillari etate. ita q
mater z soror ex substitutiōe successissent q spes
substōnis pupillaris ad heredē trāsisset qō plz
ex psumpta volūrate sfuncti: q: voluit istos sub-
stitutos succedere filie: in cui^o hereditate volu-
it inuenire hereditatē pmi: vt. l. ex duob. in pn.
. s. e. z no. in. l. q duos. de re. du. z fm h illi q po-
nūt h calum q spes substitutiōis pupillari sub-

stituti nō trāsit ad heredes nō bene dicit: q: im-
mo transit vt h inuit glo. C. Quero de vna. q.
ista vba si filia mea deccat anteq nuberet: qli-
ter intelligant. Glo. i. dicit idest nubilis eēt. Sz
hanc so. videt. l. lancim. C. d. nup. vbi intelli-
git. i. anteq nuptiarū solēntas siue festiuitas ce-
lebrat. So. illa loquit in dubio. sed hic dz intel-
ligi: vt glo. dicit. nā hic filie exheredate nō pōt
substitui nisi pupillariter z directo: vt. l. i. in fi. et
. l. coheredi. s. cū filie. s. e. Si ergo aliter intelli-
gat esset intellectus absōn: vt. l. quoties z. l. in
ambiguo. de re. du. si autē posset utroqz mō va-
lere staremus. d. l. lancim. C. Quero vltimo tu
dicis q spes substitutiōis transit ad substitutuz
vulgariter: vt. l. coheredi. z. l. si tici. s. e. mō hic
mater z soror: fuerūt pupillariter substitute que
cōtinet vulgarez tacitā z ex tacita nō veniūt. m.
quādo qs substituit filio exheredato talis sub-
stitutio nō pōt cōtinere vulgare substitutionez.
Ista nō placet q: lz ista filia esset exheredata a p-
mo gradu tamē a secūdo nō: q: erat substitutuz
vulgariter z pupillariter. z sic pōt in tertio gra-
du: vt. s. ti. i. l. pōt ergo. iō dic q hic fili^o adue-
rat. iō pma substitutio expirauerat: vt dixi. s. i
pamo vno. vel aliter vulgaris tacita cōtenta in
exp:essa pup. expirat adueniēte pubertate: vt di-
xi in. l. i. s. e. in materia vulgaris substitutiōis.
Lū ergo ista filia adoleuerit expirat ista substi-
tutio pupillaris sub qua substituta erat.

Eruium. Difficilis ē tota bec
lex. z breuiter. hoc. d

Aditio hereditatis extinguit spē substitu-
tionis vulgaris in portione aduentis tmmodo
hoc dicit istud pncipiuz. C. Op. q diu locus ē
instituto nō est locus substituto. sed h est institu-
tus. ergo zc. vt. l. q diu. de acq. her. So. hic loc^o
est substituto in portione sua tm. nō eius cuius
aditio fuit facta. z ideo illa portio nō vadit ad
substitutū. C. Op. q ista portio vadit ad cōiun-
ctū nō ad substitutū: vt. l. seruus cōis ab extero.
j. de acq. here. Sol. ibi nullus erat substitut^o. h
sic. C. Op. de. l. h pater. s. ti. i. z isti. e. s. fi. vbi in-
telliguntur ista verba si heres nō erit vel alium
heredem nō fecerit. sed hic fecit. ergo zc. Sol.
glo. q hic fecit in portione sua cuius iustu ad-
uit nō alioruz: q: seruus representat psonā duo-
ruz dñozum. C. Op. extra glo. q iste substitut^o
vulgariter nō debeat admitti nisi utroqz nō ad-
eunte z altero nō agnoscente: vt. l. qvis. C. e. z. l.
quidā testō. s. e. So. ista verba si heres non erit
relata ad seruu cōem intelligunt sepatim z dis-
iunctuz hoc pbat in. l. z pculo. j. de le. ij. z. l. qui
heredi. s. si duozuz seruo. de condi. z de. merito
cuicunqz portio vacet substitutus admittit. In
cōtrariuz fuit facta substitutio duob^o cōiunctim
z copulatiue. iō requirit q neuter sit heres. Ita
debetis intelligere istam difficilē materiam.

Titus. Multum difficilis. s. ē. Quo-
tiens substitutio est plenio: q
institutio pualet substitutio. hoc dicit. habet
quattuor: partes. pmo ponitur thema z qō se-
cundo rōcinatur circa. q. ponendo quattuor
casus. tertio reassumit. q. z eam determinat. q.
to ponit nouā. q. z eam soluit. secunda ibi qui q
dem. tertia ibi fm bec. quarta ibi quid ergo.
C. Dic in tex. in hac. q. idest i hoc themate ex-
aminando per modum. questionis. C. Op. ad
pamuz dum dicit in hac questione debet dicere
in bis questionibus cū plures sint. Dic vt. s. ap-
postilauit fm Ja. de are. C. Item opp ad fm q
substitutio auferat cōmodū: vt. l. i. s. fi. pponaf

si quis omis. ca. testa. So. quidaz q nullius momenti est. nullius utilitatis: q; posset adire ex substitutione z omittere ex institutione. Alij q; ista fm illam z bene per l. si te solum. §. i. §. ti. i. z. l. sed z si. §. fi. §. eo. C. Op. dicitur hic q; si substitutio sit pura institutio nō valet. Contra ut hic z. d. l. sed z si plures. §. e. So. lz sit pura tamen aufert aliquam utilitatē. z hoc sufficit q; possit aliquā utilitatem auferri. C. Op. dicitur hic q; quis fuerat substitutus pure. Sed cōtra q; nulla substitutio est pura: vt. l. coheredi. §. coheres. §. e. z. l. in rōne. §. si filio. ad. l. fal. So. glo. z bene. simile videtur in. l. qui liberis. in. p. n. §. e. C. Op. dicitur hic q; institutus fuit sub cōditione z substitutus pure. Sed cōtra q; ista substitutio pura h; in se cōditione cōtrariam: vt. l. si post mortem. §. fi. j. de. l. i. z. l. si pecuniam. §. si cer. pe. Glo. dicit q; ista est cōditio tacita que pprie non est cōditio: vt. l. cōditiones que extrinsecus. de condi. z demō. sed nō placet q; ista cōditio ex te sō pcedit: vt. l. alioquin. de condi. z demō. z dixi in. d. l. cōditiones. So. cōtrariū quod signavi vobis loqui in legatis. sed in hac substitutione est aliud q; in ea inest de necessitate cōditio contraria ei que in substitutione ē apposita. z ille cōditiones que insunt de necessitate nō pprie suspendunt: vt. l. iij. §. de leg. i. C. Op. q; ista cōditio nō debeat expectari cum oīno nō sit cōditio extitura: vt. l. si quis ita scripserit. §. ti. i. So. in cōtrario in vna parte in substitutio erat pura. z ideo expectat cōditio: q; posset interī mori: vt. l. huiusmodi. §. de. l. i. z. ibi i; erat i aliqua parte pura. C. Op. extra glo. dicitur hic q; cōditio istitutionis existens facit nō valere substitutionem sicut si ab initio fuissent due pure. C. Op. de. l. naturalis. §. ad. l. falc. ubi dispositio que ab initio valuit per euentū cōditōis nō irritatur. So. illud in legato in quo adueniente cōditione nō trahitur retro: vt. l. sempromius attalus. de usufr. le. z istud est in diem. in cōditione est in. l. i. §. si quis omis. ca. te. z ideo non trahitur retro: vt. l. quod dicitur. de te. tu. z ideo due sunt pure. C. Op. ad tertius dicit q; libertas p̄ualeat legato. cōtra de. l. seruū filij. §. si idē. §. de. l. i. So. intelligo h; in dubio. z quādo libertas pōt valere alias secus: vt in p̄trario. C. Op. hic dicitur q; iste seruus ex primo gradu nō potest esse heres: q; sibi sic nō fuit libertas relicta. Contra in. l. pe. C. de ne. ser. here. in. fi. So. fateor q; hodie ex primo gradu posset esse liber z heres: q; statim q; heres instituitur videtur q; sit liber nisi cōtrarium appareat. z ita debet intelligi fm iura noua. alias diceret male z cōtra hunc tex. qui dicit q; ex prima institutione nō pōt esse heres. Item op. q; per libertatem datam in substitutione legatum non reuocet simpliciter: sed debeat expectari euentus: vt. l. fi. C. de ne. ser. he. insti. Glo. parua que est hic videtur fateri contrariuz per. l. contrariam. licet illa lex contraria non videtur mutare aliquid de iure antiquo. sed ponit casum qui ponitur in. l. si seruus cōis. in. fi. §. e. dic q; ibi loquitur quando est substitutus pupillo h; sibi ip̄i vulgariter que non habet tractatus temporis sufficit ergo q; velit esse heres sed si substitutio facta de seipso esset facta sub aliqua cōditione: tunc debet expectari euentus conditionis. Dicitur hic vnus gradus. contra immo plures: scilicet institutionis. Glo. sol. q; vnus est gradus. expone: scilicet validus. vel aliter. i. vna persona que est substituta z instituta. vel vnus gradus: scilicet substitutionis tene quā vis non curo. C. Venio ad quartam partes circa quam op. z q; ista inuestigatio an iste ticius heres adiuerit vel non sit necessaria: quia etiam si adiuerit substitutus erit liber z heres siue testato: voluerit p̄ferre legatum libertati vt econtra propter illā perplexitatem: quia ille non potest iubere anteq; sit dominus. ita non potest iubere anteq; adeat. C. Oppo. de. l. sed si plures. §. fi. §. eo. Sol. h; aufert commodum: quia substitutio secunda est cum libertate. C. Oppo. q; perplexitas vitiet: vt. l. si titius. §. ti. i. So. d; cōdi. impossibili rōne pplexitatis dicam. §. titu. i. l. i. C. Alterius distingue: vt glo. magna. que incipit sub du

bio super h;bo p̄ualere.

Pupillus. Sic ibi vniversum. i. nunqd vniversus eius status ex euentu cōditionis pendeat. D; Querit glo. nunquid ab hereditate emprois potest abstinere. Quod dicit vt. l. iij. §. q; fideicommissam. §. ti. i. Et istius. §. materiam examinavi. §. in. l. paterfa. in. fi.

De cōditionibus institutionum.

Ex. l. sequenti.

Quot species sint conditionis impossibilis. z an cōditio impossibilis de natura vitiet testamentuz: ibi. His premis. Et quando impossibilitas nature vitiet: ibi. Ex predictis. Et quando impossibilitas de iure vitiet: ibi. Venio. Et quando impossibilitas rōne pplexitatis vitiet: ibi. Veniamus. Et quando impossibilitas de facto vitiet: ibi. Venio. Et si testator: relinquat fratribus predicatoribus pro missis cantadīs z locus sit interdictus debz aliud honestum fieri loco illius honesti finis: ibi. Et per hoc. Et quid si cōditio sit p parte impossibilis p parte nō. Et an institutus sub cōditione impossibili possit adire hereditatē de iure ciuili. Et an filius institutus sub cōditione impossibili possit testamentū approbare. Et qd si apponitur cōditio impossibilis in personam tertij an vitiet. Et an matrimoniu factum sub cōditione impossibili valeat vide in fi.

Ab impossibili.

Hec lex habet duas lec. que consistunt super illis h; bis alio modo vt dicit ibi glo. z vtraq; est vera. teneatis quaz vultis. z fm vtrā q; pone casum. C. Op. insti. §. le. §. fi. z. C.

de his que pe. no. l. i. vbi est idem tex. Dicit glo. hic cōditio fuit appposita hono: ato: ibi fuit appposita grauato fm h;zo. hic glo. nō format sed eam format. C. de his q; pe. no. l. i. z insti. de. l. in. d. §. fi. z. §. j. de condi. z demō. super rubrica. z. l. obtinuit. z D; in. c. nemo potest. extra d; re. iur. li. vi. Voc. vltamō. dicunt vitatem q; istud cōtrariū nō meruit signari. nam si respiciamus lege; contrariam ibi nō fuit relictum sub impossibili cōditione imo sub cōditione necessaria. dixit eni iubeo q; heres interficiat patrē suuz: z si nō interfecerit det centū pene nomine titio. vides ergo q; titius d; habere centū sub cōditione si h;rs patres nō interfecerit. sed filiū interficere patrē est ipossible. de iure ergo nō interficere est necessariū. z sic relictus fuit sub cōditione necessaria dices tu ergo debes sicut relictum sub cōditione necessaria: q; p pura habet vt. l. si pupillus. §. sub cōditione. §. de noua. Rñ. debet nisi habeat precedentem cōditione; turpem: vt. l. si hō mortuus. §. de ver. obli. z. l. in illa stipulatione si calendis e. ti. z hanc opi. tenet glo. hic z ibi nō est impossibilitas. z illa ergo distinctio adijciatur hono: ato vt grauato ē falsa: q; lege nō p̄batur. z est cōtra casum. l. si mihi z tibi. §. si quis seruos. §. de lega. i. vbi cōditio adijciatur grauato z valet dispositio. C. Preterea hec. l. z. l. cōditio nes. §. e. z. l. obtinuit. §. de cōdi. z demon. loquuntur generaliter z non dicunt an vel cui sit adiecta cōditio impossibilis. omnis enim cōditio que adijciatur institutio ni videtur relicta legatis ab illo testamento: vt. l. si dies. in. fi. §. quando di. le. ce. Sed si esset vera talis opinio sequeretur q; nullum legatum relictum in testamento illo in quo quis est institutus sub cōditione impossibili valeret. Alia ē opi. Jo. in. d. l. i. de his que pe. no. re. q; hec. l. concoz. cum illa. l. contraria. z ē contra tex. in. l. i. C. de his que pe. nomine. in. fi. ibi sine vllō dāno. zc. His p missis veniamus ad materiam conditionis impossibilis z reperimus quattuor species impossibilitatis. quedaz ē impossibilitas d; natura qdā de iure quedā est rōne pplexitatis. z quedam ē impossibilitas de facto. Examine mus quālibet per se: z primo de impossibilitate nature.

Cop. q. impossibilitas omnino vitiat testamētū: vt. l. si stipuler. de hbo. ob. z. l. apud iul. §. si. j. de leg. i. Rñdeo ibi impossibilitas adicit per modū dispositiōis. ideo nō valet ipso iure. hic per modū cōditōis. **C**Ad hoc op. de. l. si mibi z. tibi. §. si quis seruos. j. de le. i. vbi adicitur per modū dispositiōis z. nō vitiat. So. ibi impossibilitas nō erat in eo quod erat substātia in dispōne. sed i quo dam accidēti: vt in die seu dilatione. ideo vitiat z. nō vitiat: vt ibi dixi. **C**Item op. cōditio de p̄terito nō vera ē impossibilis: vt. l. uerū. j. de reg. iur. sed cōditio de p̄terito nō vera vitiat dispositiōem: ut. l. cū in secūdo. de in ius. testa. z. l. ij. de here. insti. z. j. e. l. institutio talis. §. fin. cuz. si. Rñ. hic loquit in cōditioe impossibili d̄ futuro. ibi de p̄terito. rō q. talis cōditio ē magis causa finalis q̄ cōditio: ut. l. demōstratio. §. i. j. de p̄di. z. demō. z. quod ibi dixi. **C**Contra hanc so. opponitur de. l. si mibi me uia. §. de heredi. instituen. Glof. ista dicit q. ibi loquitur d̄ conditione nugatoria. sed quid vult dicere nugatoria Rñdeo. cōditio de p̄terito que est modo impossibilis z. de p̄terito fuit impossibilis est nugatoria z. non vitiat. sed illud quod. §. dixi loquit in cōditioe de p̄terito que lz nunc sit impossibilis tamē de p̄terito fuit possibilis. **C**Ad hoc op. z. uidet q. cōditio impossibilis uiti et dispositiōez: ut. j. de uer. ob. l. impossibilis. Rñ. ipof sibilis cōditio uitiat cōtractū: ut ibi nō ultimas uolūtates: ut h. z. rō sit fauor: ultie uolūtatis: ut. l. d̄ testamētis de reg. iur. **C**Sed cōtra hoc de cōtractu. op. q. in cōtractibus impossibilitas nō vitiat. ut. l. insulam. §. loc. So. ibi impossibilitas nō erat circa aliquod accidens: ut plene dixi in. l. si mibi z. tibi. §. si quis seruos. **E**x p̄dictis potest distingui circa impossibilitatē nature. aut impossibilitas adicitur in ultimis uolūtātibus. aut in cōtractib⁹. **P**rimo casu aut per modū dispositiōis aut per modū cōditiois. si per modū dispositiōis. aut est impossibilis circa id quod est substātia in dispositiōe aut circa aliquod accidens. si per modū cōditiois z. tūc aut ut de p̄terito aut de futuro. si de p̄terito: z. tūc aut ē impossibilis nunc z. fuit impossibilis de p̄terito z. non vitiat aut d̄ p̄terito fuit impossibilis z. de futuro non: z. tūc vitiat vt hic: saluo eo quod dico circa impossibilitatez iuris. Si in cōtractibus aut per modū cōditōis z. vitiat. aut per modū dispositiōis: z. tūc aut circa id quod est p̄ncipale in dispositiōe z. vitiat: vt. l. si stipuler. j. de uerbo. obli. circa accidēs vt circa diem: z. tūc distingue aut in cōtractibus bone fidei. aut stricti iuris: vt plene dixi in. l. si mibi z. tibi. §. si quis seruos. j. de le. i. z. p̄bat in. l. insulam. §. loc. Ego dixi q. impossibilitas vitiat cōtractū. **C**ontra in. l. si militez. C. d̄ cōdi. ob. causam. So. hic dantur plures so. p̄ma: aliud in cōtractib⁹ noiatis zc. Breuiter By. ponit vnā so. Impossibilis cōditio vitiat oēm cōtractū de mūdo siue bone fidei zc. Sed nō impedit oīri cōditionē ob cam que nō oīz ad perficiendū cōtractū put agit sed ad resoluendū ipz extra id quod agitur: vt. l. si is. §. i. §. cōmo. ita loquit. l. si militez. C. de cōdi. ob. ca. **E**uenio ad impossibilitatē iuris z. op. institutio que in alteri⁹ voluntatē cōferē est impossibilis: de iure tamē si fiat institutio vitiat: vt. l. illa. et. l. si q̄s sempronii: z. l. captatorias. §. de here. isti. So. cōditio pp̄rie impossibilis de iure est illa q̄ est cōtra bonos mores. sed ista institutio q̄ cōferē in alteri⁹ arbitriū nō ē possibilis de iure: sed lex nō assistit. simile in. l. stipulatio ista. §. alteri. j. de hbo. ob. z. qd̄ ibi no. in. l. pacta. q̄ cōtra. C. de pac. vel si volum⁹ dicere q. sit cōtra ius dicam⁹ q. iō ibi vitiat: q. talis cōditio facit cessare solēnitates testamētū: cū voluntate defuncti institutio talis nō hēat z. iō vitiat institutiōem. **C**Item op. q. cōditio impossibilis d̄ iure dēat ipleri de facto: vt. j. e. l. mulier. z. l. meui. j. d̄ cōdi. z. demō. So. si cōditio q̄ est de iure impossibilis ipleatur de facto: z. nihil facit contra bonos mores d̄ ipleri d̄ facto: vt h. z. j. e. l. cōditio. simile dicit By. in. l. quidā cū

filii. j. de hbo. ob. **C**Item op. de. l. seruus. de cōdi. in. de. vbi cōditio de iure impossibilis vitiat legatū. glo. ibi so. cōditio impossibilis nō vitiat si testator sciebat eā impossibilē. sed si credebatur possibile z. erat impossibilis tūc vitiat: qd̄ tene mēti. ar. §. de here. insti. l. quo loco. §. i. bee so. videt cōtra casuz. l. ab oibus. §. i. j. de le. i. vbi dicit q. lz testō: putauit cōditionē possibile q̄ erat impossibilis tūc nō vitiat. So. illa cōditio de tabulis reddendis respicit vnuz finalē effectū. s. liberationē: z. iō lz sit impossibilis p̄ vnū modūz sufficit q. sit possibilis per aliū modūz equipolentē: sicut dicimus in. l. mulier. i. p̄m. ad tre. z. l. si ita quādo dies leg. ce. z. l. ij. C. de insti. z. substi. In alijs aut cōditōibus que ad vnuz finalē effectūz nō p̄ponunt et set secus: hoc p̄bat: q. cōditio d̄z impleri in forma specfica nec d̄z impleri equipolēter: vt dixi in. l. gall. §. z. qd̄ si tñ. §. de lib. z. posth. **C**Op. de. l. filio. j. e. vbi cōditio i possibilis vitiat institutiōez. Glo. sol. duobus modis. **P**rimo q. ibi vitiat testamētū ad cōmodūz institutiōez q. erat successurus ab intestato z. vitiat institutiōez: vt succedat ab intestato z. legata nō soluat. Alia est q. ibi speciale in filio qui nō potest institui nisi sub cōditione potestatiua: z. ideo illa institutiō est que peccauit in forma: z. ista est vera. Et per hoc apparet q. p̄cedens so. non est vera quia illa. l. in alijs venientibus ab intestato nō p̄cederet: vt. l. si libertas sub condi. j. de bo. li. Itē non habet locum in filio emancipato vel instituto a matre: vt. l. reprehēdēda. C. de isti. z. substi. Expediit de impossibilitate iuris q. i oib⁹ casib⁹ i qb⁹ impossibilitas nature vitiat in oib⁹ illis impossibilitas iuris vitiat: lz i illis i qb⁹ impossibilitas nature si vitiat an impossibilitas iuris vitiat. Distingue ex p̄dictis p̄ te. **E**ueniam⁹ ad impossibilitatē rōe p̄plexitatis z. oppo. q. impossibilitas vitiat: vt. j. e. l. si tñ. Sol. ibi est impossibilitas ratione perplexitatis hic nature vel iuris. z. ratio est quia imputet sibi testator: qui induxit p̄plexitatem z. conditionem inseruit ipsemet vt ibi no. **C**Item oppo. q. impossibilitas ratione perplexitatis non vitiat: vt. j. e. l. si quis ita in p̄m. Solu. ibi perplexitas potest de iure dissolui: d̄ facto secus vt ibi patet. **C**Item op. q. impossibilitas ratione perplexitatis non vitiat: q. si nō potest dissolui de iure debet solui de facto: vt. l. si titius. de uerbo. obli. vbi lite cōtestata de facto qd̄ soluit perplexitatez. so. ille qui implet cōditionez de facto z. sic dissoluit perplexitatem implet eam sibi z. ad sui modum ideo talis dissolutio admittitur. simile j. e. l. mulier. §. i. sed si impleas de facto z. heret ad alterius cōmodūz nō impletis tūc talis dissolutio perplexitatis non admitteret. hic est casus in. l. si titius. j. e. ti. z. p̄batur in. d. l. si titius in exemplo negatiuo. **C**Op. q. ista perplexitas non vitiat dispositiōem: vt. l. qui quadraginta. in p̄m. j. ad. l. fal. So. ibi perplexitas ex uerbis vel dispositiōe defuncti nō contingit: sed ex quodā accidenti facta estimatione patrimonij. z. iō nō vitiat sed dissoluit perplexitas put possibile est s̄m voluntatē defuncti. sed qd̄. §. dixi habet locuz in p̄plexitate q̄ p̄cessit ex h̄bis z. ex dispositiōe defuncti. **C**Itē op. de. l. vltima. §. tit⁹. §. quid ergo. §. titu. p̄xi. vbi perplexitas nō vitiat dispositiōem. So. §. si titius loquitur quādo perplexitas cadit inter res dignas pari fauore tūc dispositio vitiat sed si cadit inter res quarum una est digna maiori fauore p̄feretur fauorabili⁹. arg. l. inter pares. de re iudi. z. ex p̄dictis distingue per te. **E**uenio ad impossibilitatem de facto. z. oppo. q. impossibilitas uitiat dispositiōem uel legatum: ut. l. legatum. z. l. cum heres. §. i. j. de sta. li. Glo. que est ibi z. in. §. impossibilis. insti. de here. insti. soluit. ibi de impossibilitate de facto que est magis difficultas q̄ impossibilitas. z. ideo quia est possibilis lz difficultas dispositiōem uitiat: ut ibi de tali impossibilitate de facto que dicitur difficultas. dic ut dixi in. l. conuenu. §. illd̄ d̄ h. ob. Hos uidetis q. cōditio impossibilis dispositiōem nō vitiat. q̄ro an i locū illi d̄beat alijs ipleri. re

Spondeo. quicquid testator adiecit conditionem impossibilem ad nullum sine honesto: ut si celum digito tetigeris: tunc non dicitur aliquid impleri: ut h. t. j. c. l. conditionis. z. l. obtinuit de pdi. z. demon. Quicquid adiecit conditionem impossibilem ad aliquem honesto sine: tunc dicitur impleri ille honestus finis potest esse possibile. ut. j. de usufr. l. l. legato. z. j. de admir. re. ad civi. pti. l. legatum. Et per hoc si testator relinquit centum fratribus per dicatibus per missis caratis z. civitas est interdicta ita quod missa non potest cani. tunc dicitur aliis honesto fieri in locum illius honesti finis. Quero quid si conditio est per pre possibilem z. per pre non. rideo quatenus est possibile implet. quatenus est impossibile reijcitur: ut. l. qui dotet de do. ple. facit. l. pe. j. de condi. z. demo. Quero an institutus sub conditione impossibili possit adire hereditate de iure civili ut habeat necesse petere bono. pos. de iure ptorio. Ita de are. dicit simpliciter quod habeat necesse petere bo. pos. de iure ptorio: ut ipse no. in. l. cu in scdo. s. de iniur. te. z. l. si qs eu. s. ti. pxi. z. pbaf p tex. l. facta. s. si in da da. j. ad tre. Quid dicemus. Rn. qdam conditiones impossibiles remittunt a iure civili. qda a iure ptorio. pmo casu potest adiri de iure civili: ut hac. l. z. i. si. de here. insti. s. impossibiles. z. l. conditiones. j. e. ti. qda remittuntur de iure ptorio: tunc non potest adiri de iure civili: sed recurrit ad bo. pos. fm ta. id quod ius civile illas conditiones non remittit. ita loquitur. s. si in da da: z. ita loquitur. l. i. s. ad eos. j. ad. l. fal. Contra hoc facit. l. si libertas. in pn. j. de bo. li. vbi conditio reijcitur a pterore: z. tunc est heres de iure civili. fo. oz te intelligere heredem esse. i. bo. pos. no aut de iure civili. Item quero dictum est quod filius institutus est sub conditione impossibili non valet testum. sed an filius potest testum approbare. dico quod sic: ut. l. filio. s. de in ius. tes. z. est casus recte intelligendo. j. e. l. si qs in testdo. Querit gl. quid si conditio impossibilis in persona tertij apponitur. Dicit glo. quod non vitiat: ut. l. si mevia. s. de here. insti. z. hoc per generalitate. l. obtinuit. j. de condi. z. demon. Querit gl. an matrimonium factum sub conditione impossibili valeat. Et videtur quod sic: quod est favorabile sicut in istis. sed tu dic de hoc. ut in. c. fi. ex de condi. appo.

Ex. l. sequenti.

Item quod coe est proprie meum sit: z. an alienato usufructus res sit mea z. quid si est alienata proprietate.

Testamento. Condicio si meus erit verificatur in proprietate tamen totius vel partis nisi contraria voluntas appareat. h. d. C. de p. de h. qd coe est meum. imo quod coe est meum non est: ut. l. qntus. j. de au. z. ar. leg. Glo. dicit in dubio non dici meum nisi in totum sit meum. quod tene meti. sed ista glo. e contra tex. sup quo est signata ibi nisi evidetissimi. vbi dicitur meum est quod coe nisi pbef sruu. vñ gl. dicit in. l. id quod nostrum. j. de reg. iur. quod coe est dicit meum fidei non vere. tu dic ut dixi plene in. l. serui electione. s. i. j. de le. l. Dicitur hic vbi alienavi usufructum adhuc dicitur res mea. Sed quomodo quod contra si alienavi proprietate. Dicit gl. quod idem verum: ut. l. iij. de usufr. sed dicit finalis. s. ut. l. i. s. a. j. ad syl. z. adde. j. ad. l. fal. l. statuli. No ob. l. iij. qd usufructus sit per dominum tamen finis morte testatoris. id de eo non sentit testator. Quero quid si manumiserit ita quod tamen ius patronatus retinuit. Casus habuistis. s. ti. ij. l. talē. s. i. Item querit glo. quid quia testator voluit quod esset suus in totum quod erit: tunc heres. Dicit glo. distingue ut habuistis in. l. sed sine conditione. s. si seruum com. s. ti. i.

Ex. s. sequenti.

Item ista propositio possit verificari duo z. tria sunt quod vel duo z. duo z. tria sunt septē. z. an stante statuto quod bannitus a centum libris quod possit impune offendi si quod habeat bannus in quinquaginta z. aliud in sexaginta non est bannitus in centum.

Sed si duobus. Una pluralitas generat plures singularia res. h. d. Contra hoc op. C. de ipu. z. ali. substi. l. quis. z. l. pe. ego examinaui plene in. l. falsa. s. si. j. de pdi. z. de

mon. z. tetigi. s. ti. ij. l. hoc articulo. vbi gl. tangit. Cetero glo. inducit hunc tex. in arg. ad. q. vtru ista propositio possit verificari duo z. tria sunt quod vel duo z. duo z. tria sunt septē. gl. dicit quod sic: quod duo sunt de numero quod quod. Item tria sunt de numero quod quod. Item duo z. duo sunt de numero septē z. sic verificat. vide glo. per teipm de hoc. j. de ver. ob. l. quoties. Scias tamen quod h. ex duobus z. tribus proponat quod quod: tamen duo z. tria non sunt quod quod: ut. l. vbi si de iussor. j. de so. z. ibi no. q. facit ad. q. Dicit statutum quod ex bannitus a centum libris supra possit impune offendi. Certe si h. duo banna vnu in quinquaginta aliud in sexaginta non est ex bannitus i centum: ut dixi i. d. l. vbi fideiusor. z. ibi vide quod tene meti.

Ex. l. sequenti.

Item sufficiat oblatio sola vel regraf depositio z. consignatio ad hoc ut conditio habeat per impleri. Et an ille in quem dicitur impleri conditio dicat legatarius: z. an si conditio h. diem ut puta si domum edificaverit z. ille in cuius solo dicitur edificari impedit: an statim dicat impleri conditio.

Ita heres. Condicio prout habet per impleri si stat per eum in cuius persona dicitur impleri. h. d. z. h. vna bono glo. Et quomodo pro utrum sufficiat oblatio sola vel regraf depositio z. consignatio ad hoc ut conditio habeatur per impleri. Gl. dicit si quid sit pnti: tunc sufficit sola oblatio: ut. l. statuliberos. s. stichus de statuli. aut sit ablatio. z. tunc dicitur dispositio z. consignatio: ut. l. cu heres. e. ti. Dicit. z. Ja. de ra. dicit quod requirit depositio z. consignatio et quod fit de pnti per rationem: quod quicquid sit oblatio ad consequendam actionem requirit depositio z. consignatio: l. i. C. de coi. ser. manu. z. no. s. ti. i. l. si seru. cois. tu dicit quod quia oblatio fit ad implementum conditionis: z. fit ei quod ex implemento conditionis nil de suo pnti z. ad nihil obligat impleri conditionem: tunc sufficit sola oblatio: ut. l. statuliberos. s. stichus. j. de sta. li. z. ibi glo. z. est casus expressus in. l. vlti. C. de condi. inser. sed quia oblatio fieret non solu causa implendi conditionem tamen: sed causa soluendi pecuniam. vel ille in cuius persona implet ad aliquid obligat: tunc requirit depositio z. consignatio: ut. l. i. C. de coi. ser. manu. z. quod no. in. l. si seruus. s. ti. pxi. z. pbatur in. l. antepe. C. de pac. inter emp. Cetero quomodo vtru iste in quem est iussus implere conditionem sit legatarius. Et glo. dicit quod non per. l. si qs sub conditione. j. si qs omis. ca. tes. z. ecotra quod sic: ut. l. fideicomissa. s. cu eet. z. j. de le. iij. sed ad. s. cu effz. die gl. fo. vt hic. z. in. l. in rōe. s. taetsi. ad. l. fal. nam ibi loquitur quia conditio apponitur ei quem testator potuit per gravare. Sed tu dices nonne testator potuit istuz heredes gravare. So. illud implementum dicitur impleri antequam sit heres z. sic antequam posset gravari: z. id non potest dici legatus vel fidei commissus. Quero quid si ista conditio h. diem: ut puta si domum edificaveris: z. ille in cuius solo debet edificari impedit: an statim est heres liberatus vel debet expectare dies. Dic in legatis z. dispositionibus que respiciunt fateor quod expectatur dies: ut. l. in illa stipulatione. s. i. j. de verbo. ob. Fallit favore libertatis: ut. l. statuliber. s. si. j. de sta. li. sed heredis institutio non recipit diem ut. l. h. ditas. s. ti. ij. z. sic conditio non habeat per impleri sola dies remanet. ergo non expectat: z. de hoc dixi in. l. iam hoc iure. z. l. in illa. j. de ver. ob. z. dixi in. l. si ita stipulatus. in. iij. q. principali. circa fi. eo. ti. vbi plene dixi z. distingui circa fi. dic ut ibi.

Quis ita. Non h. h. l. Querit gl. vtru statim contracta societate ille sit heres: an debeat expectari cursus. xv. annorum. Mo tenuit quod non debeat expectari. gl. tenuit contrarium: quod non fuit appositum tamen si contracterit societatem: sed si permanserit. vñ debet expectari cursus temporis. Ego dico quod si tempus esset adiectum tamen contractui: ut instituo vos si contracteritis societatem in bonis meis usque ad. xv. annos. z. tunc celebrato contractu remanet solo tempus: sed de hereditate subducitur: ut no. s. l. pxi. ergo

et sed si esset adiectum non solum contractui sed persistentie ipsius tractus: tunc est conditio vni cursus tempis...

Idem iulianus. Dic. s. tractat de mutiana cautioe. C. Op po. q. hic non habet locum cautio mutiana: quia ista conditio potest impleri in vita heredis...

De conditione. c. venientes de quo vide bal. in i. con. C. que ibi dixi. i. s. qbus. in vl. col. et ibi etiam vide an valeat statutum q singularis persona non possit appellare.

Quando ad veritatem copulatiue requiratur utranque partem esse veram.

In heredi. Ad veritatem copulatiue requiritur utranque partem esse veram. sed ad veritatem disiunctiue sufficit altera parte esse vera. b. d. C. Op. et vide qd qm plures conditiones apponuntur...

In quis ita. Impossibilitas reuocatur de infone. b. d. C. Querit glo. vtru saltem monumetur de impleri. Et sic quasi duo sint precepta...

In iuramentum de non separando matrimonium et rone consanguinitatis non valet et stante statuto...

In quis sub conditioe. Dicitur hic qd in ipsa exactione habet exceptio. Contra non est necessaria exceptio: quia alteri per alterum non querit actio...

glo. inducit hac l. extra eos qui copulant aliquos in matrimonio et iurant qd neuter sepabit iure consanguinitatis...

Ex l. sequenti.

An iuretur de futuro: et an statutum in ferioz qd fit in fraudem appellationis ad superioe valeat.

De sub conditioe.

di conditio heredi vel legatario vel fideicomisario mortis causa donatario apposta remittit siue sola siue coniunctim siue disiunctim cum alia fuerit apposta...

Quotiens. Licet iusurandum remittatur tamen dandum vel faciendum est quod sub illo iuramento precipiebatur...

relictum. So. ibi in cōditione mixta. Hāūt in p̄tatiua. nam seruus nō potest libertatem recusare: ut. l. f. C. de manumif. testa. z rōnez z distinctionem huius materie dic vt no. gl. in. l. i. testō. j. de pdi. z demon. z ibi est opti ma glo. vbi plene dixi.

Ex. §. sequenti.

CAn qñ ptractus snia vel testm̄ est nullū possit peti a iudice p̄ncipaliter declarari nullū. z quo iure possit peti declarari nullum.

De hoc iure. Quod a iure remittit nō ē neceſſe remitti a iudice. Itē tacita p̄ditio nō impedit trāſmiſſionē. h. d. C. Et nor. hūc tex. q est no. z mēti tenēdus: z hic dicā quedā que nunq̄ vobis dixi. C. No. que dixi vobis in ſummario. C. Op. z videt q̄ alia p̄ditio iſtit: q̄ dare vel facere tenebat q̄ p̄tenebat ſub iuramēto: vt. §. quotiēs. z ſic vñ q̄ a die mortis nō cedit dies legati. So. hic teſtator expreſſit ſolū cōditionē de iurciurādo q̄ eſt remiſſa a iure ſed illa q̄ de dādo vel faciēdo ſubintelligit a iure: z iō nō impedit trāſmiſſionē. D. y. vñ velle p̄trariū. q̄ imo trāſmiſſio impediāſ: z hūc tex. intelligit D. y. q̄ dies legati cedit poſtq̄ impleuit p̄ditionē de dando vel faciēdo: z ad hoc puto. D. y. eſſe motū p. §. quotiēs: vbi impedit legatarius hñe actionē ante q̄ impleat cōditionē Ego puto glo. dicere veritatē: z eſt caſus i. l. ſi poſt diē in ver. ſed ſi ea. j. qñ di. le. ce. No ob. §. quotiēs vbi dic actiones hñe dicitarias nō hēbit: q̄ fateor: q̄ nō cedit dieſ quo ad natiuitatē actionis: q̄ tacita p̄ditio natiuitateſ impedit ſicut exp̄ſſa: ſed trāſmiſſionē nō impedit: vt. l. itē q̄. s. de pac. Et hoc modo pōt rñderi ad. l. ſi q̄s lib̄tate. j. de manumif. tes. ego dixi vobis pluries z nūq̄ declarāui qñ ptractus snia vel testm̄ eſt nullū vtrum poſſet petere hoc a iudice declarari nullum: z quo iure poſſit petere: z qd̄ nō poſſit fieri vñ caſus hic. z ſm hoc dicet tu qualiter poterit cognoscere de nullitate ſi nō poſſum petere. Rñ. incidēter agā p̄titiōe hereditatis z ſi excipies de teſtō dicā teſtm̄ nullū: vt. l. i. C. de or. iudi. vel agā actione p̄tā. ſed ſi excipiat de ſnia replica bo de nullitate. in p̄trariū eſt glo. in. l. i. §. i. in glo. ſup verbo q̄n̄is. j. que ſen. ſine ap. reſcin. Quid dicemus. Breuiter teneo q̄ p̄ncipaliter poſſit agi de nullitate z hoc p̄bant iura q̄ allegabo quo iure poſſit peti. Non ob. iſte tex. q̄ fateor: q̄ nō eſt neceſſe. ſed poſſuz ſi volo Nec ob. tex. q̄ dicit q̄ nō eſt p̄ ſingulos remittēdū: q̄ fateor: q̄ nō eſt remittēdū ſi p̄nunciat remiſiuz. C. Sz quero quo iure poſſuz petere q̄ annulleſ vel caſſeſ q̄tenuſ de facto p̄ceſſit. Inno. extra de offi. iudi. c. vltimo dicit q̄ iudicis officio. glo. tangit in. l. ſi dolo. C. de reſcin. ven. Ego dico qñ qd̄ ſc̄tus eſt nullus ex p̄tūz p̄tione ſiue irritat̄ ipſo iure: z tūc pōt pronũciari nulluz z caſſari q̄tenuſ de facto p̄ceſſit actione ex eodem p̄tractu: vt. l. exemp. §. is qui viā. s. de act. emp. ſi vero cōtractus ē nullus nō ex p̄tūz p̄tione: ſed ex alia cā tūc ſi qd̄em dolo p̄tis fuit nullus petiſ caſſari actione de dolo: vt. l. elegit̄. in p̄n. s. de dolo. ſed gl. in. l. ſi dolo. C. de reſcin. ven. nō bñ ſe firmit̄. ſi vero nō fuit nulluz ex dolo p̄tūz ſed ex alieno defectu: tūc petiſ caſſari officio iudicis: vt. l. ſi is. C. de predi. mi. Et ita intellige p̄mā op̄i. poſit̄ in. l. ſi dolo. C. de reſcin. ven. Si iō nō eſt ſc̄tus: ſz loq̄mur de teſtō vel ſnia q̄ eſt nulla. tūc petiſ declarari nulla z caſſari q̄tenuſ de facto p̄ceſſit officio iudicis: vt. l. i. §. i. cum ſua glo. s. de fer. Et p̄ illā. l. intelligit Inno. p̄ officii iudicis in. c. ſi. extra de offi. iudi. z p̄baſ in. l. certa. C. qñ p̄ouo. nō eſt ne. ita intelligo. l. i. §. i. C. q̄ ſen. ſine ap. reſcin. cū ſua glo. z p̄ hoc. l. cyrographis. §. i. s. de admi. tu. z ibi glo. vide ergo q̄ ius dicendi nullū eſt iudicis officii.

Ex. l. sequenti.

CSi dicat eligimus illū quē tici⁹ noīabit q̄s videt eligere: z an duo debeāt tunc fieri iſta: z an iſtō poſſit fieri vno nudo verbo: z ſi cōſtituo p̄curatorē illū quez

ticius noīabit: z ticius ſit inhabilis an valeat

Autitutio talis. Ana ſcriptura videt cōtinere

id qd̄ p̄tinet in alia ad quā illa referf. h. d. ſimile habuiſtis in. l. aſſe toto. de here. inſti. C. Op. glo. de. l. qdam referūt. de iure codi. Dicit D. y. ibi fuit muta ta cōditio p̄ſone hic nō. Item hec. l. induciſ in arg. ad. q. nos eligimus illū quem ticius noīabit q̄s videt eligere. Dicit glo. q̄ nos nō: ſed ille q̄ noīabit: vt. l. item eoz. §. ſi decuriones. s. qd̄ cuiuſqz vniuer. no. vide gl. q̄ incipit ſic. j. de cōdi. z demō. ibi. §. ſi decuriones. ille. §. facit in p̄trariū cū ſua gl. q̄ nos videmur eligere. ſ. per aliū. vñ habeo aduertere ad verba. qñqz dicimus eligimus illum quem ticius noīabit: tūc nos eligimus: z ille ſungit officio noīandi: vt hac glo. Quāqz damus ticio poteſtatē eligendi: z tūc videmur eligere ſicte per aliū: vt. l. itē eoz. §. ſi decuriones. s. qd̄ cuiuſqz vniuer. no. Quero vtrū de hoc debeat fieri vnuſ iſtm̄ tūc nos eligimus illū quē ticius noīabit vel duo. Dico q̄ duo debēt fieri de iure. ſed coſuetudo aliud obſeruat: vt dixi in. l. heres. §. ſed ſi norā. s. de teſt. Item induci tur hec lex. ad. q. vtrū iſtitutio poſſit fieri vno nudo v̄bo. de quo dixi in. l. i. s. de here. inſti. Itē induciſ ad. q. vtrū poſſum cōſtituere p̄curatorē illum quē noīabit ticius. z ticius eſt inhabilis ad cōſtituendū p̄curatores. L. y. format hāc. q. in. l. qd̄ q̄s. C. de p̄cura. z Jo. an. de p̄cu. extra de p̄cu. c. religioſus. i. de. z hec. l. facit q̄ poſ ſit h̄z ticius ſit inhabilis.

a C. §. d hoc iure se fir mat. Et ad hanc materiam vide q dixi i. l. si ex preſſim. de appel.

Quis in testamento.

Hāc. l. habeo p̄ difficili. C. Op. q̄ filius nō po teſt iſtitui ſub tali cōditione: vt. l. ſi pater. C. de inſti. z z ſubſti. z. s. de here. inſti. l. ſuus quoqz. So. Herat emā cipatus. vel dic q̄ erat ſuus. ſed in defectū cōditionis exheredatus: vt dicit gl. j. vel dic q̄ iſta p̄ditio hñ p̄ nō adiecta: vt. j. diceſ. C. Op. q̄ iſta cōditio ſit turpis: vñ filius n̄ hēbat neceſſe adoptare illū: vt. l. v̄xores. §. he res. j. de leg. iij. Glo. ſol. pluribus modis z vltimo dat vñā ſol. fateor: p̄trariū: z qd̄ dicit parato filio ſubaudit maxime. vñ ſiue filius ſit paratus adoptare ſiue nō ip̄e filius eſt heres quaſi impleta ſit cōditio. hoc nō videt veruz: q̄ q̄ aliq̄s aliq̄e adoptare cogat metu pene eſt p̄bitum: vt ibi. nā agebat de p̄uando herede heredi tate poſt aditionē: quod apparet: quia illud onus ado prandi aliquem fuit ſibi iniunctum non in modum cōditionis: ſed alterius grauaminis. vnde eſt turpe ſi cut matrimoniū nō d̄z fieri metu pene: vt. l. ſi. C. de ſpō ſalibus. ſed q̄ ſpe lucri q̄s inuitet ad adoptādū aliq̄e nō videt turpe. ſicut nō videt turpe q̄ q̄s inuitetur ad matrimoniū ſpe lucri: ut. l. ticio. §. i. j. de cōdi. z demō. Quid dicemus. Poſſū dicere q̄ glo. dicit male: z hoc qd̄ dixi ſit vera ſol. p̄trarij tenēdo hanc gl. Poſſumus dicere qd̄ ſpe lucri aliq̄e inuitare ad adoptādū non eſt turpe. ſed hereditas patriā nō eſt p̄prie lucrum: et p̄dere eam dicat dānum: ut. l. ſi. C. de codicil. uel quaſi dānum: ut no. in. l. ij. C. de iur. z fac. igno. vñ videt me tu pene inuitatus. timore hui⁹ p̄trarij nō eſt neceſſe q̄ filius ſit paratus adoptare. vñ ſubaudi maxime ut dixi glo. ſed timore alterius p̄trarij eſt neceſſe q̄ parat⁹ adoptare. ideo nō pōt ſubaudi maxime: ut ſtatim dicam. ſed hodie nō eſt iuſta cā exheredandi: q̄ non eſt de caſibus numeratis. in au. c. ut cuz de app. cogno. §. caſus. C. Scōo op. q̄ conditio turpis adiecta filio iſtituto facit teſtm̄ ipſo iure nullū: ut. j. e. l. filius. ergo n̄ erit heres quaſi p̄ditione cōpleta imo teſtm̄ erit ipſo iure nullum. So. dico q̄ hic loq̄tur in filio emancipato ut dixi in p̄mo contrario: uel dic put loq̄tur in ſuo: q̄ illud maxime qd̄ dicit glo. nō eſt ſubaudiendū: q̄ filio parato implere cōditionē teſtm̄ eſt aliqd̄: ut hic. Non ob. l. filius. q̄ eſt nullum: ſed q̄ ſi filius eſt paratus im plere p̄ditionē teſtm̄ confirmat p. l. filio. s. de iniur. te.

y ij

z hic est casus alias esset nullū: vt. l. p. traria. sed admittentur vt filius ad implendū pditionem turpem. Rñ. co. actē adoptare est turpe. sed adoptare sponte nō est turpe. z ideo cōpleta cōditiōe heres est: vt hac. l.

Erba. Gl. signat ar. p. trariū de manu. ref. l. si quis locuples. l. si. vbi ap. ponēs cōditiōē videt velle expresse eā impleri so. B. expresse cōmisit eius arbitrio velle adimpleri vel nō. dum dicit si nollit zc. sm By. C. Itē sunt argumēta cōtraria de vsuris. l. si stipulatus de le. i. l. si qñ in pñ. So. ibi verba possunt aliquid opari hic nō: qz tacite in erat: vt. l. iij. j. de leg. i.

I quis ita. Implemētuz pditionis nō inducit adiōne vt legatū acquisitionem irreuocabilē. h. d. C. dicitur hic qz legatū acquiri impleta cōditiōe. Cōtra imō a morte testatoris acquiri recta via statim: vt. l. a. ticio. j. de furtis. z. l. cum pater. s. surdo. j. de le. ij. Sol. in legatis qdam est acquisitiō ficta z ista est a tempore mortis: vt. l. a. ticio. j. de furtis. Quedā est acquisitiō vera siue irreuocabilis z ista est a tpe adire hēditatis: vt. l. si tibi homo. s. cum seruus. z. l. seruus filij. s. i. j. de leg. i. C. Que dam est acquisitiō irreuocabilis: z ista est a tpe agnitiōis vt hac. l. C. Itē op. qz implēdo cōditiōē videatur adire hēditatē: vt. l. iā dubitari. in fi. s. de here. isti. So. vt ibi no. z. l. i. s. si parendi. s. de condi. ob. cau. Et no. bene hanc. l.

I filius. Cōditiō turpis adiecta in institutione filij vitiat testim. itēz nō dicimur posse qz honeste nō possumus. h. d. Op. de. l. i. s. eo. ti. vbi pditiō impossibilis nō vitiat sed viciat. So. spāle in filio. C. Itē op. de. l. libertus sub cōditiōe. j. de bo. li. So. aliud in liberto: vt ibi. aliud in filio: vt hic. rōnem dixi. s. e. l. i.

I ticius. Impossibilitas rōne pplexitatis vitiat institutionē. h. d. Op. s. e. l. i. z. l. conditiones. vbi pditiō impossibilis reijcit. So. hic in conditione impossibili rōne perplexitatis. vbi aut loqitur de impossibilitate nature vel iuris. dic vt. s. e. l. i. C. Op. qz pplexitas nō vitiat: vt. l. si ticius. j. de verbo. ob. So. ibi est perplexitas que potest dissolui. hic autē est perplexitas indissolubilis: z ideo vitiat institutionem. C. Querit glo. ponamus institutionē factam negatiue si seius heres nō erit: seius heres esto. z si ticius heres nō erit: seius heres esto. Glo. dicit qz expectabilis alterius repudiatio. hoc nō est verū qz possit repudiare cū nō dum sit delata: vt. l. is qui heres. j. de acq. here. sed veritas est qz institutio nō vitiat qz ad eundo de facto sibi implet cōditiōē z facit defecere alteri: vt. s. e. l. i. vel qz altero decedēte alter heres erit: z ita glo. bene dicit. C. Sed op. z videt qz sufficiat cōditiōē impleri de facto: vt. d. l. si ticius. z. l. mulier. j. e. So. vt plene dixi. s. e. l. i.

I plures. Quero hic dicit plures in institutiones. vt. utz iste plures institutiones debeāt intelligi esse facte diuersis psonis vel de eadē. Glo. ponit primo qz diuersis psonis. scōo qz de eadē. nam si diuersis posito qz pditiō extaret in psona vnus adhuc dz expectari cōditiō in psona alterius qz dicere esse cōiunctus in eadem pte: vt. l. coheredi. s. coheres. s. ti. i. z. l. plane. s. si cōiunctim. j. de le. i. z ita dicit By. C. Itē tenēdo scōam lec. op. qz vltima cōditiō spectet: vt. l. sub diuersis. z. l. qz traditum cum. l. seq. j. de condi. z. de. So. aliud in hereditatibus: vt hic. z. l. si te solum. de here. insti. aliud in legatis: vt ibi. C. Querit glo. de vna. q. z. vide glo. que incipit in specie: z adde in fi. ibi i. pñ. z. s. i. z. l. liber homo. s. si ita scriptum.

Um seruus. Cōditiō adiecta i institutione: videtur in legato repetita. h. d. C. Op. de. l. seruo alieno

s. si ab impubere. z. l. si quis a filio. j. de le. i. z. l. si. de fideicō. li. So. conditiō que vitiat legatum non videtur repetita. sed illa que non vitiat legatum sic vt hic. qz declara vt dixi in. l. licet. j. de leg. i. z articulum istum declarauit in. l. auia. s. i. j. de cōdi. z. demon. C. Quero de quo seruo loqitur hoc. l. Glo. hic dat tres so. Prima qz erat seruus pprius testatoris: z ista lec. est verissima. z pone qz seruus habebat coheredez als ille seruus nō possit habere libertatem nec legatū nullo existente herede: vt glo. sequēs dicit. Et ista est vera lec. Alij dicit qz erat seruus alienus. s. ista lec. est falsa: qz de seruo alieno nō potest directo dari libertas: vt. l. seruo tuo. C. de manumif. test. z. s. ti. ij. l. seruum alienū. Alij dicunt qz seruo testatoris tpe testamēti z alienato viuo testatore ista lec. ē vera: qz per alienationem ē recessum a libertate z remanet firmum legatum z substitutio: vt. s. ti. ij. l. qz filio. s. si quis seruo. z op. oret te intelligere qz habebat coheredem als nil valeret: sed prima magis placet: qz nullā continet diuinationem. C. dicitur hic qz in legato potest videri cōditiōem repetitam. quero que est ista conditiō que in legato videtur repetita. Glo. videt dicere de conditiōe adiecta in institutione. scilicet si ticius fuerit consul: vt in gl. super verbo conditiōnum. alia glo. super verbo extiterit dicit contrarium nam dicendo qz deficit conditiō institutionis si illa intelligeret in legato repetita legatum nō deberetur. de alia ergo conditiōe intellexit. Huius cōtrarij timore Jac. de are. dicit super hoc tex. repetitam cōditiōem statute libertatis: vt. j. de condi. z. demon. l. auia. istud dictum videt saluū: qz tex. dicit qz libertas fuit data pure z sic nō ē statuliber. vt. j. de statulibe. l. ij. Quid dicemus. Breuiter dico qz pditiō adiecta institutioni videtur repetita: z hoc pbat tex. l. auia. z hoc glo. super verbo extiterit. male dicit. sed intelligo non extiterit: qz nō lit esse heres. Sed tu dices qz cum seruus sit necessarius: ergo nō pōt repudiare. Rñ. put tu intelligis de seruo alienato a testatore ē clarum: qz ē uoluntarius. s. sm primā lec. dicit glo. qz p. hec uerba dat sibi licentiāz abstineādi: z facit de necessario uoluntariū: vt. l. uerba. s. e. z. l. comelius. s. de here. insti. pone ergo casum sic dñs relinquit seruo libertatem pure z cum herede instituit p parte sub cōditiōe si ticius consul factus fuerit dato sibi coherede: z adijcitur z si heres esse noluerit uel si heres nō extiterit lego sibi centum: z oīa sunt plana. Ad argumēta cōtraria qz ponuntur in glo. vlti. dic ut colligitur ex his que dixi in. l. licet. j. de leg. i. sequentem. l. uide per teipsum.

Alier. Istam. l. habuistis examinatas in l. mutiane. j. de condi. z. demon. z breuiter. h. d. C. Conditiō de nō petēdo in ultimis uoluntatibus p acceptilationem implet. Idem si alio modo de iure peti nō pōt. h. d. C. Opp. z videt qz ipso iure uir nō pōt petere soluto matrimonio: ut. l. ij. s. solu matri. Glo. intelligit qz fecit vir pactum de do te lucrāda. uel dic qz etiā soluto matrimonio potest petere: qz hz actionem: lz obstat exceptio z petēdo repellitur ab hereditate. C. Itē uidet qz non sufficiat acceptilatio: sed sit necessaria cautio mutiana: ut. l. mutiane. j. de condi. z. demon. So. qñqz referuntur hec uerba si nō petisset ad ius: ut nō petas de iure: z tunc impletur p acceptilationem: qz amodo nō pōt petere: ut hic. z ita loquitur ultimum membruz dicte. l. mutiane. j. de cōdi. z. demon. qñqz referuntur ad factū: ut nō petas de iure uel de facto: z tunc non sufficit acceptilatio ut. d. l. mutiane: put loquitur de mutiana. sed i dubio ista uerba referuntur ad ius in ultimis uoluntatibus: ut. l. licet. j. ut le. no. ca. z. l. auia. in fi. j. de condi. z. de se cus in contractibus: qz intelligitur de iure uel de facto z pmittendo nō petere non implet conditiō: ut. l. ubi pactum. C. de trāsa. z. no. in. l. siue apud acta. e. ti. z. l. i. circa si. glo. magne. C. de pac. z. dixi in. d. l. mutiane.

Si quis hereditarius. Si co
ditio non pot ipleri de iure sufficit q̄ impleat de facto. h. d.
Vides hic q̄ no est dicitio si. z tñ est conditio. allegat
.l. i. de codi. z demon. Op. q̄ no sufficiat impleri codi
tionem de facto: vt. l. hec conditio de condi. z demon. z
.l. i. in fi. s. qd̄ cuiusqz iuris. z. l. si quis ita qdem. si mā.
ita fu. ma. So. no sufficit impleri de facto si de iure pot
impleri. ats secus vt hic. hanc materia tractant docto.
in. d. l. ea quidē. z By. in. l. qdam cum filium. j. de ver.
ob. z dixi plene in. l. continuus. §. cuz qs. e. ti. **Op.** q̄
ista conditio tanq̄ impossibilis rejicitur: vt. s. e. ti. l. i. sol
ue vt ibi.

Si quis testamentum.

Substitutus ē pp̄ie institut^o vel substitutio est pp̄ie
institutio. h. d.

o Ervus. No. rationem huius. l. quia
est no. **Op.** de. l. talem. in
prin. s. ti. i. So. ibi fuit data libertas bis. primo
pure. scdo sub conditione. ideo valet ex prima datione
Item op. hereditas no pot dari in diem vel sub cond
tione: vt. l. hereditas. s. ti. ij. So. hereditas sola no pot
dari in diem vel sub conditione: sed cum libertate sic.

Ter ex fratribus.

u conditio mixta si impeditur p̄ casum dispositio
deficit: vt. l. in testō. de condi. z demon. z. l. legatus. de
condi. infer. Sol. hic erat institutio pura. sed diuersa
portionum conditionalis: vt. j. l. p̄xi. **Op.** si vnus
fratrum ducit sorore in vxore matrimoniu est illicitum
z sic conditio est turpis: vt extra de confan. z assi. c. non
debet. So. de iure canonico matrimoniu tale est phi
bitum. sed sm has. ll. est permittum. **Quero** quid si
vnus de fratribus ducit illam z alius erat paratus du
cere z illa noluit. **Quero** qualiter diuidatur ipsa bo
na. Glo. dicit ille q ducit habebit dodr̄atem alter qua
dr̄atem: q̄ certum erat q̄ duobus nubere no poterat.
vide gl. que incipit qd̄ si alteri zc. **Itud** q̄ dicit lex qñ
conditio no stat per me h̄i p̄ impleta: est veruz nisi vo
luntas defuncti repugnat voluntati aliorum. sed hic re
pugnat voluntas defuncti: q̄ pmittendo q̄ nubat vni
videt phibere q̄ alij nubat: z sic habes q̄ leges que di
cunt q̄ conditio q̄ no stat p̄ heredem habetur p̄ imple
ta est verum nisi voluntas defuncti repugnet. ita vidi
stis in. l. ditionibus. in pn. j. de codi. z demon. z hoc
idem no. p̄ glo. j. de ver. ob. l. in executione. §. si.

Ex. l. sequenti.

Qualiter qs presumat no sane mentis z qualiter ta
lis suspicio possit submoueri. Et an ex possessione quis
presumatur dominus.

Adam in suo.

q conditio que co
tinet inhumani
tatem respuitur z ex sermonibus incogruis pre
sumit qs non sane mentis nisi pbetur contrarius. h. d.
No q̄ ex qualitate sermonis qs presumitur furiosus
simile de tu. z cu. da. ab his. l. is quis. §. i. z habuistis in
.l. apud iulianum. in fi. j. de leg. i. **Op.** dicitur hic q̄
iste q̄ talem conditionez apposuit presumitur furiosus
cōtra. j. de condi. z demon. l. meuius. Dicit gl. hic spe
ciale fauore humane religiosis. vt dic vt ibi dixi **Que**
ro quo pot ista suspicio submoueri z p̄bari q̄ sit sane
mentis: vt ex his verbis no presumatur furiosus. **Rñ.**
hoc magis consistit in facto q̄ in iure: q̄ erat iocularius
q̄ cā ludendi talia testa faciebat vel faciebat cā huma
nitatis: z reductus est ad magnam contritionez suum
corpus despiciēbat. vnde cōsulo q̄ notarius cām inse
rat in testō qñ talia scribuntur. **Item** quero qd̄ vult
dicere tex. in memoriam humane conditionis. **Respō.**
deo duobus modis: q̄ homo fuit de terra creatus. et
ideo in terra sepellitur z in terram reuertit. vel dic q̄ il

le qui tradidit eū terre facit in memoria p̄ditōis hum
ne. **Ultimo** glo. inducit ad questionē hic in sermon
bus stultis presumitur stultus seu furiosus. Dicit glo
q̄ eodem modo presumit dominus si vtatur possessio
ne. licet non vere sit dominus qd̄ tene menti. Sed glo.
alibi dicit cōtrarium: vt no. in. l. ij. C. de proba. z. l. cum
res. eo. ti. vbi dicit q̄ ex possessione qs no presumit do
minus. Sed **Jac.** de arc. distinguit plene. sed ego dico
z sum alibi solitus distinguere si querat vtum dum qs
possideat tanq̄ dñs presumit dominus. Distingue. aut
dominiuz deducit in iudiciū p̄ moduz actionis: aut
per modum exceptionis. **Primo** casu aut principaliter
venit dñū. aut incidenter: q̄ est talis actus in quo ve
nit dñū incidenter. **Primo** casu dñū debet p̄bari
directo de iure gentium vel ciuili: vt. l. in rem. s. de rei
ven. z. l. ita vt si fur. s. cōmo. z ibi no. z. C. de no nu. pe.
.l. i. z qd̄ ibi no. fallit qñ agitur cōtra cum qui violenter
accepit: vt. l. si qs emp. ver. sed hec super illis. C. de pre
scrip. xxx. an. Scdo casu qñ dñū in iudiciū deduci
tur incidenter: z tunc aut quis ad p̄bationem dominiuz
inducit possessionem de presenti z presumit dñs. **Ita**
hic intelligitur glo. z expresse no. in. l. sicuti. §. si quera
tur. s. si ser. ven. z est tex cum glo. s. fa. her. l. i. Et facit
qd̄ no. per **Ly.** C. que sit lon. consue. l. ij. in. iij. q. p̄nci
pali. in fi. ij. q. **Nec** ob. s. ad. l. acquil. l. itez mella. §. pe.
vbi dñū venit in iudicio incidenter: z tñ bone fidei
possessor non habetur pro domino: quia ibi constab
at contrariū. s. eum non esse dñm: z sic predicta intel
ligo nisi contrarium appareat. **Aut** ad probationē do
miniuz inducitur possessio de preterito: z isto casu posses
sio no facit quem presumi dñm: vt. l. z que nondū sunt
.§. qd̄ dicit. s. de pig. act. z no. per glo. in. l. ij. C. de pro
ba. facit qd̄ solet dici per doc. in. l. cum rem. C. e. ti. z qd̄
solet notari per doc. insti. de ac. §. item seruiana. si vero
dñū deducitur in iudiciū per moduz exceptionis
z tunc aut post fundatam intentionem actoris: z no p̄
sumitur dominus: vt. C. de proba. l. siue possidētis. aut
ante intentionem actoris fundatam. z tūc presumitur
dominus: vt. l. ob maritorum. z ibi gl. C. ne vro. p̄ ma.
z. l. i. z qd̄ ibi no. C. de priuil. fil. facit. j. de sol. l. ticia z
ibi tetigi. **Ad** predicta etiam facit. C. de ag. z cens. l. li
tibus. lib. ij. z sic debet intelligi qd̄ no. in. d. l. cum res.
C. de pba. z. l. iij. e. ti. facit ad hoc quedam gl. que vū
derur velle q̄ etiā fama quādoqz sufficit ad p̄bationez
dominiuz: vt no. in. d. l. iij. C. de proba. z. l. atqui natura
.§. cum me. s. de neg. gel.

Quem testamento.

z q̄ro an si
ne effectu cog
gitauerat. Glo. dubitat. veritas est qd̄ sine effectu cogi
tauit: vt **Azo** dicit in. l. diuus. C. de iure codicil. z insti.
de codicil. §. fina.

Ex. l. sequenti.

Quo tēpus inspiciatur ut qs dicatur pximior siue qs
decedat ab intestato siue codito testō. Et an valeat ex
hereditatio filij facta post mortē. Et an cum admittant
nepotes in actu morien. an querant ipsi filij patri eoz.
Et inter mortem z aditionem sit dare suum heredem.
Et an filius possit institui sub cōditione si monasteri
um intrauerit.

Il filius.

o Filio instituto sub cōditione
p̄destatua que no pot imple
ri vltimo vite spiritu decedentis ante q̄ impleat
conditionē sit locus substituto: z venientibus ab inte
stato ipso viuo. secus si in ea conditione q̄ vltimo vite
spiritu potest adimpleri: q̄ tūc ipso mortuo admittū
tur. h. d. Et diuiditur. **Primo** ponit thema z questio
nem. Scdo questionem auget ponēdo dubium bimē
bre. **Tertio** rñdet p̄mo dubio z illud p̄bat p̄ simile.
Quarto rñdet scdo dubio. **Quinto** ponit vnum casuz
similem prime r̄ponsioni. scdo ibi cuz no sufficit. ter
p̄ iij

a C. Proba
ri directo. z
vide circa
hac materia
do. ab. in. c.
cū ad sedem
de resti. spo.
in. vj. charta
Et plus die
in. d. c. alle
gans. d. In
no. i. c. illud
de prescrip.
videlz qd̄ si
testes depro
nerēt q̄ talis
tanto tpe ci
tra possedit
talem rem pro
sua z tanq̄
sua q̄ no p̄
pter hoc p̄
batur dñūz
de quo etiaz
dixi in. l. cuz
res. C. de p
ba.
b C. Presu
mit dñs. vi
de in. l. apud
trebatuz. §.
ncqz. z ibi di
xi de aqua
plu. ar.

tia ibi. nam superior. quarta ibi. altera vero. quinta ibi. quoadmodum. et ista est valde difficilis lex. **C** In text. heres erit. si institutus. ibi instituerat. s. vulgariter: et filius debeat antequam pareat conditioni. queritur an nepotes admittatur eo mortuo vel eo vivo. **C** In text. ibi quoadmodum nepotes filio vivo et in actu mortis existente admittatur ad hereditatem aui in primo casu: ut hic. et ita hec dictio quoadmodum: non ad primam: non ad precedentia refertur s. **By**. **C** Dicat hic quod nepotes admittantur filio vivo conditione defecta. opponit filius illo casu reperit preteritus et sic testum est nullum: ut l. comomissa. s. de lib. et posth. et l. pe. et ti. Dicitur quodam quod filius qui instituitur sub conditione que non potest impleri ultimo vite spiritu debet in eius defectu exheredari. hoc est contra casum l. si libertus. s. existimo. de bo. lib. et no. p. doc. in l. si pater. C. et ti. Ad contrarium runde quod impuret sibi filius qui conditionem non implevit: ut l. suus quoque. de here. insti. **C** Dicat hic quod legato cedit eo movente et transit ad heredem. **C** Contra in l. miles. s. pro pte. j. de leg. ii. So. ut ibi dicam. et facit ad hoc quod habuistis i. l. ult. j. q. di. le. ce. et l. ab oibus. s. cum quodam de leg. i. **C** Item dicitur hic in ver. altera. quod nepotes erant legitimi. **C** Contra ille est legitimus quod est primior tpe mortis ut. s. cum aut. insti. de here. que ab intestato. sed hi nepotes non erant legitimi tpe mortis. **C** Glo. runde quod si decedit nullo modo dedito testamento: tunc inspicitur quod est primior tpe mortis: si decedat dedito testamento: tunc ille primior: ut quod est primior tpe quo testum deservit: ut hic no. et probat insti. de lega. agna. suc. s. p. et habitis in l. si quod posthumos. s. si filium. s. de lib. et post. Sed primus membrum quod decedit intestatus intellige quod ille intelligitur primus quod est proximator tpe mortis vel cuius hereditas defertur ut si aliquis decessit relicta uxore pregnante inspicitur quod est proximator tpe quo partus nascitur abortivus: ut j. de suis et legit. l. in testamento. s. pe. et l. item. s. i. de lib. et posth. quod maxime hodie est verum: ut insti. de legi. agna. suc. s. placebat. **C** Opp. dicitur hic quod valet exhereditatio quod heres est institutus cum filius morietur. **C** Contra hoc est expressum in l. si ita. s. si. de lib. et posth. **C** Huius contrarii timore iste ver. quoadmodum legitur tribus modis principaliter. **P**rimo hic quod text. non dicit quod testum valet at imo quod non valet: et hoc casu testum deservit. i. non valet et sic refert ad primum: et sic sicut. s. deservitur sic hic l. non eodem modo nec eodem tpe: ut in glo. **C** Alia lectu. principalis est quod valet testum. **C** Ad contrarium respondet glo. quod hic habebat alium coheredem extraneum pure institutum. cuius additione poterat confirmari exhereditatio et fuit confirmata: sed in l. contraria non habebat coheredem hoc sol. est vera in se licet contineat divinationem: sed tunc sustinendo instatur s. hoc quo testum deservitur: ut innuitur in littera quoadmodum et c. **C** Glo. runde deservitur. i. irrevocabiliter firmat morte filij: quod amodo non habet locum querela. vel dicit deservit. i. annulatur vivo filio: et querela intentata: ut tangit in fi. glo. **C** Alii dicunt in l. contraria dicitur quod filius non potest exheredari post mortem hoc est verum si filius instituitur sub conditione casuali. secus si sub potestativa: et in eius defectum exheredatur: quod tunc potest exheredari post mortem. vide glo. i. ibi. **I**sta solu. est falsa contra text. l. suus quoque. s. sed et si filio. s. de here. insti. ubi text. dicit quod filius non potest exheredari in defectum conditionis mixte vel potestative. **C** **Q**ue dicitur quod ver. quoadmodum refertur ad primum casum non ad primum s. **By**. et sic cessat contrarium. s. quod si filius exhereditat et alius instituitur cum filius morietur non dico post mortem: et tunc valet exhereditatio: quod filio vivente et in actu mortis existente ille potest adire non vivatur testum in vita. **N**ec ob l. si ita. quod ibi post mortem filij fuit alius institutus. hic cuius morietur s. **I**a. de are. **E**t ex hoc habes tria membra: quod quicquid quis exheredatur et alius instituitur post mortem eius: et tunc aut habet coheredem et tunc valet: ut hic. s. m. lect. aut

non habet coheredem: et tunc non valet: ut l. si ita in fi. aut filius exheredatur et alius instituitur cuius filius morietur non dico post mortem tunc valet exhereditatio: et vivo filio et in actu moriendi existente admittitur heres institutus. post mortem vero non posset adire: ut hic dicitur. **C** Sed quero si admittuntur nepotes cum est in actu moriendi: an querant ipsi filij patri eorum: et sic post ex persona eius habeat iure suo. **C** **L**arguit pro et contra vide glo. que incipit substitutus ibi sed an et c. **I**a. de are. tenet quod nepotes in actu moriendi non querunt patri p. l. si in fi. C. de bo. que li. allegaram in gl. **E**go puto contrarium. ad quid enim esset facta disputatio in hac l. an vivo filio vel eo mortuo nepotes admittatur quare puto quod querant filio ex persona filij habeant. **R**espondeo ad l. si in fi. C. de bo. que li. quod dico ibi loquitur in usufructu quod nullus est cuius incontinenti recedere speratur quod esset in eo quod incontinenti debet mori. hic loquitur in proprietate que auferit utilitatem ei qui incontinenti debet mori: quod transmitit ad heredes suos. hoc probat text. in l. iij. in fi. et l. seq. j. quando di. lega. ce. Sed tunc instatur filiuffa. non potest acquirere hereditatem nisi iussu patris: ut l. si quis mihi bona. s. iussum. j. de acquir. here. sed filius dum est in actu moriendi non potest iudicare. ergo non esset possibile quod istis nepotibus queratur hereditas in vita filij. **R**unde dico quod filius est suus heres aui nec requiritur iussus: et filius efficitur heres patri suo per mediam personam nepotis vel ut notat et est necessarius heres: ut l. filius patroni. j. de bo. lib. et j. de acquir. heredi. l. qui in aliena. s. interdum. **E**t si tu dicis an per se vel per alium tunc fuerit heres ad quid prodest. **R**unde ad multa. **E**t s. hoc quero utrum inter mortem et aditionem in suo herede sit dare medium. **I**sta quod format **By**. in l. nam nec emancipatus. j. de leg. i. et glo. sunt contrarie. nam in l. si alienum. s. in extraneis. de here. insti. dicit quod non est dare medium contrarium notat in l. iulianus. j. de condi. et demon. et hic videtur casus quod inter mortem et aditionem in suo herede est medium. nam hic nepos est heres suus patri non statim: sed quod pater morietur. **I**tem videtur text. ad syl. l. i. s. si pater. et ibi tetigi. **I**n contrarium videtur text. in l. si post mortem. j. de leg. i. et l. quesitum. s. presenti. eo. ti. **C** **A**duerte habes distinguere quatuor casus. **P**rimo queris de successione ex testamento. aut ab intestato. **P**rimo casu aut filius est institutus pure: et inter mortem et aditionem non est dare medium. ita loquitur glo. in l. si alienum. et text. in l. si post mortem. s. i. et l. quesitum. s. presenti. j. de lega. i. et si quis omif. cau. test. l. i. s. quod sunt in parte. et alia glo. j. ad l. fal. l. si creditor. **A**ut est institutus sub conditione et potest esse medium inter mortem et aditionem: ut l. in conditionibus. j. de condi. et demon. et hic. sed si loqueris de successione ab intestato: et tunc aut nullum est conditum testum et non est dare medium: ut in s. sui insti. de here. quali. et dif. quod intelligitur. s. quod non est medium: an sit heres in certa parte: sed in alia parte potest esse medium. pone quod decessit uxore pregnante: antequam enim partus sit in ventre formatus filius iam natus non est heres nisi pro quarta: quod tres possunt creari. **A**ut est iam creatus partus. ita quod amodo per naturam plures creari non possunt: et tunc est heres s. m. veritate: quod si unus est conceptus est heres pro dimidia: ut l. cuius quida. s. suus. de acqui. heredi. unde in illa parte est medium illud ipsi quod pendet an partus formetur. **I**tem si post conceptum morietur partus in ventre erit heres in totum: et sic fuit medium in illa parte. **I**dem si fuerunt duo fratres quorum unus postea abstinuit: et hoc verum de iure communi. sed per rescriptum posset post mortem effici suus: ut dixi in l. gallus. s. et quid si tunc. s. de lib. et posth. et ibi tangitur per glo. **A**ut aliquod est testum: et tunc potest esse medium: quod ille est suus heres quod est primior tpe quo testum deservitur: ut hic. et l. si filius qui patri. s. ti. prox. et hoc habito respectu ad ius civile: sed s. m. ius preteritum s. m. quod

filii potest abstinere non est dubium quod non est dare medium: ut l. nec emancipatus. j. de le. i. Et hinc respectu certe habuit glo. in l. iulianus noster. j. de codi. et de. tñ secuta aditione videtur a tpe mortis fuisse heres postquam non abstinuit: ut l. i. §. q sunt in pte. si quis omis. cau. te. Et predicta vera si querat de medio tps: sed de medio persone. secus et quo qs esset suus per mediam personam alterius: ut j. de acqui. re. do. l. si quis in aliena.

C Sed quero pater instituit filium sub conditione si monasterium intraverit: an potest institui sub tali conditione. Et videtur quod sic: quod est potestativa et sic valet: ut h. et l. suus quoque. Dicit tenet contrarius: quod non sufficit quod sit potestativa solus: sed oportet quod sit facilis: ut hic. et l. suus quoque. secus si difficilis: ut l. nec coditio. j. de codi. et demon. et l. ij. e. ti. et quod ingredi monasterium sit difficile allegat Dicit in auc. de monachis. §. i. col. ij.

De iure deliberandi. Rubrica.

Ex l. sequenti.

Servo non datur tps ad deliberandum: an velit adire. et patri aut et filio simul datur. monachus vero in hoc seruo equiparatur.

¶ Seruus. Dicitur et videtur quod servus debeat habere tps ad deliberandum: quod ipse potest non adire: ut l. cum proponas. C. de here. insti. So. servus non potest adire nec repudiare. Adire non nisi precedat iustus: ut l. si qs mihi bona. §. iustum. j. de acqui. re. here. Item repudiare non potest: ut l. i. §. per servum. j. de suc. edic. sed potest nolle adire. sed propter hoc non datur tps ad deliberandum.

¶ Quero quid in filiofa. Eredo quod debet dari patri et filio simul: quod neuter sine altero potest repudiare: ut l. is q heres. §. si. et l. se. j. ti. ij. sed aliud in seruo: quod solus potest repudiare: ut l. i. §. per servum. j. de suc. edic. dixi in l. legatus in prima charta. j. de leg. i. **¶ Quero quid in monacho instituto vel succedente ab intestato cui equiparabimus seruo vel filio.** Effectus est magnus: quod si filius repudiat pater non potest adire: ut l. si. §. vbi aut. C. de bo. que lib. secus i seruo. de hoc scribo in materia vulgaris substitutionis. tñ in hoc puto quod equiparetur seruo cum non sit spes quod sibi facto sui iuris possit queri.

Ex §. sequenti.

Lui de tps ad deliberandum: et an fideicommissarius de tps ad deliberandum. Et an possit fideicommissarius uniuersalis ex persona sua inuentarium facere. Et cum citantur heredes instituti quando tps debeat dari ad adendum hereditatem: et an si iudex causa non cognita dedit secundam dilationem: an quod sit sub illa dilatione sit ipso iure nullum.

¶ Ait pretor. Non. text. hic dum dicit tps et. quod vbi tps non dicitur certum reliquit arbitrio iudicis. **¶ Quero cui datur tps ad deliberandum.** Dicit glo. quod heredi non legatario cum damnus non continet: ut l. si hereditate. §. man. **¶ Quid in fideicommissario uniuersali.** Ex ratione glo. videtur quod debeat habere tps ad deliberandum: quod commodum et incommodum habet: ut habetur in insti. de fideicom. here. §. si quis. **¶ Et ex hoc concluditur ad questionem vtrum fideicommissarius uniuersalis possit ex sua persona inuentarium facere.** Et dixi quod sic: quod inuentarium fit ad hoc ut cesset deliberatio: ut l. fina. §. ij. C. de iure delib. sed deliberatio cadit in heredes sicut i fideicommissarius. ergo et. ita dixi in l. in ratione. §. quod vulgo ad l. fal. et in Spec. de instru. edic. §. dicto. ver. quid si heres non fecerit. **¶ Quero tota die citantur heredes instituti vel venientes ab intestato: et iudex statuit terminum infra quem debeant respondere: an velint esse heredes vel non quero quantum tempus debet dari.** Habes in l. itaque text. no. quod debet dari ad minus tps centum dierum. et expressus in l. i. §. largius. de suc. edic. et ex hoc reproba-

ui glo. §. de here. insti. l. si quis instituitur: sed hoc examinatur latius per glo. j. de acqui. here. l. quia diu. et ibi dicam. **¶ Item quero dicitur hic quod secunda dilatio debet dari causa cognita.** hoc facit ad materiaz. l. in pecuniariis. §. de ser. Sed querit glo. si iudex dedit dilationem sine cause cognitione vtrum sit ipso iure nullum. quod sub illa dilatione sit vel valeat: sed annullatur per appellationem ab interlocutoria de iure canonico. vel per appellationem a diffinitiva de iure civili. Respondeo ut dixi in l. ij. §. de reg. iur.

Ex l. sequenti.

CAn et quibus instrumentis creditoribus defuncti sit danda copia et notarius tenetur dare instrumentum ubi habeo obligatum nomen debitoris mei.

¶ Risto scripsit. Dicitur quod quis non debeat edere instrumenta aduersario. Contra in l. is apud quem.

C. de eden. et l. i. et l. g. accusare. e. ti. sed hic cogitur quod edere instrumenta creditoribus. So. dicit glo. hic loquitur an adita hereditate. quo casu sit copia creditoribus hereditariis: sed post aditionem non sit copia: quod creditores incipiunt habere aduersarium: et hoc non ad fundam aditionem: sed ad fundandam replicationem sic: ut l. si. C. de eden. et ibi de hoc sunt opiniones et est casus in l. pe. §. si. ad l. fal. **¶ Quero hic sit copia instrumentorum heredi. de quibus instrumentis loquitur.** Respondeo de hereditariis ut l. aristo. de acqui. here. vel etiam de instrumentis existentibus penes creditores hereditarios sicut quosdam: ut glo. dicit quod fiet sic: quod iudex faciat proclamari quod quicumque habet instrumenta hereditaria vel debet aliqua habere ab hereditate ostendat infra talem diem alias sibi preiudicatur: ut est text. in l. i. §. cum dicitur. j. si cui plusquam l. fal. facit optio. j. de acq. here. l. aristo. **¶ Alitio hec.** l. probat unum videlicet ego creditor habeo obligata omnia bona mei debitoris: et volo quod notarius det mihi instrumentum quod habeo obligatum nomen debitoris mei dico quod debet dare copiam: ut hic. et l. si. §. de bo. auc. iud. di. poss.

¶ Si maior. In text. ibi sine preiudicio. s. aditionis ideo presumendum est quod per hoc non videtur adire sicut Dicitur. **¶ No.** quod pendente dilatione permittat heredi vendere res hereditarias. **¶ Contra.** j. e. l. ait pretor. vbi videtur speciale in pupillo non in maiore quod venditio impediatur. So. ut ibi dicam.

¶ It pretor. Non. text. ibi enim absurdum dicitur et. vbi hic quod ille qui non potest alienare non potest actiones exercere.

¶ Contra de l. pcuratorum. §. de procu. So. fateor in eo qui non potest alienare suo nomine: sed in eo qui non potest alienare nomine alterius non sequitur. ergo non potest actiones intentare nomine illius: quod potest habere mandatum ad agendum non ad alienandum. Ad quod facit text. et glo. in l. eius est nolle. j. de regu. iur. **¶ Item op. de l. aristo.** §. si maior. §. eo. ti. vbi indistincte in persona cuiuslibet deliberantis non permittitur alienatio nisi causa cognita. So. ibi loquitur in magna hereditate. hic in parua. Preterea hic potest diminui causa vendendi pupillum. ibi non. ita dicit glo. tu autez aduerte qualiter iste. II. procedat: quod si maior deliberat de adenda hereditate ipse deliberans non potest alienare delibentem pendente nisi causa cognita: ut l. aristo. §. i. §. e. §. si esset datus curator bonis vel ipse vel alius: tunc potest alienare ex causa sine decreto iudicis res tempore perituras: ut l. si quis instituitur. §. si. et l. seq. §. de here. insti. sed si pupillus deliberat. etiam curator datus bonis non possit alienare aliquas res etiam tempore perituras nisi causa cognita: et idem puto in qualibet persona infirma nisi causa cognita. hic est casus in l. si quis instituitur. §. si. §. de heredi. insti. et ideo hic dicit pretor diminui verbis: et sic loquitur impersonaliter a quocumque sed in l. aristo. §. si maior. loquitur personaliter. f. de p.

¶ iij

De iure deliberandi Rubrica.

¶ Arbitrio iudicis. et vbi de vo. Abb. in. c. nonnulli de rescript. vbi in no di spo fitte a tu re comittit arbitrio iudicis.

sona eius qui deliberat.

Ex. l. sequenti.

CAn hec. l. habeat locum in nepote. Et an in filio emancipato. Et an filius qui repudiavit hereditatem mater nam possit penitere. Et. j. quatuor tempus possit adire ille qui semper tacuit. Et an ille qui repudiavit audiat in perpetuum volens adire in suo. dic vt hic. z. l. fi. C. de repu. heredi. Et an si aliquis dixit nolo repudiare hereditatem vel dixit hereditatem sibi non expedire inducatur repudiatio. Et quid si dixit nolo adire: an inducatur repudiatio. Et si pater statuit certum tempus. j. q. debet adire vel repudiare si nil facit videatur repudiare.

I quis suus.

No. notabilem. l. et menti tenenda. z. concordat. l. fi. C. de re. here. **C** Op. de illa. l. fi. C. de re. here. hic dicitur q. permittit post repudiationem. Contra imo infra triennium: vt. l. contraria. So. intellige illam s. m. istam: vt possit adire infra triennium computanda a tpe repudiationis si fuit maior: vt infra triennium computanda a tpe vtilis anni si fuit minor. z. sic est casus singularis q. potest restitui maior de eo quod gessit infra quadriennium quod datur ad restitutionem qd est ibi speciale regulariter: vt. l. doli mali. §. diuersum. j. de noua. **C** Item op. de. l. iij. §. de iur. z. fac. igno. vbi post repudiationem non potest adire. Quidam dicunt q. ibi tacendo. hic expresse repudiando. Alij dicunt contra. vnde gl. ibi. vel verius ibi substitutus vel legitimus q. adiit vnde filius excluditur ab hereditate materna: vt. j. ad tertul. l. filij. §. i. suum autem heredem ad eundem ab hereditate paterna non excluderet infra dicta tpa. ita loquitur hic s. m. Ja. de are. z. s. m. hoc loquitur de hereditate paterna ibi de hereditate materna: z. hec est vera sol. **C** Quero ergo z. reuoco in dubium vtrum hoc habeat locum in quolibet suo tam in filio q. in nepote. Dic vt. l. pe. de repu. here. que loquitur t. m. de hereditate paterna. sed ista. l. loquitur in quolibet suo. z. sic intelligo: z. ita sentit glo. in. l. nonnunquam. j. de col. bono. z. l. iusta interpretatione. circa si. j. de ver. sig. vbi patris appellatio intelligitur de auo. sic. l. fi. que loquitur de hereditate paterna intelligam de auita. **C** Quero qd de emancipato. Glo. hic z. in. l. fi. de repu. here. dicit idem qd in suo per. l. nonnunquam. j. de col. bo. So. l. nonnunquam non loquitur de repudiante: sed volente conferre. Est ergo dicendum de filio emancipato quod dicitur de filio repudiante hereditatem maternam: vt pbatur expresse. C. de iur. et fac. igno. l. ij. z. iij. z. ibi no. z. dixi in. d. l. nonnunquam. l. qd dicit idem in filio emancipato quod in suo per. l. p. herede. §. papi. de acqui. here. que. l. modicus facit: vt ibi videbitis. **C** Quid in hereditate materna vtrum possit penitere si repudiavit. Glo. q. sic in. l. fi. de repu. here. per. l. filij. §. i. ad treb. aduerte. l. filij. §. i. non loquitur repudiante: sed in eo q. dicit nolo adire. nam ille qui de liberat potest dicere nolo adire. ideo non presumitur repudiare dicendo nolo esse heres: nisi sit elapsus annus post q. dixisset: vt. d. l. filij. §. i. sed si repudiasset nunquam post posset adire: vt. d. l. ij. z. iij. C. de iur. z. fac. igno. et. l. sicut. C. de repu. here. circa qd dicit vt dixi in. l. filij. §. i. j. ad tertul. **C** Quero infra quantum tempus posset adire ille qui semper tacuit. Respondeo vsq. ad. xxx. annos si viuit. sed si decessit infra annum transmittit ius deliberandi. als secus: vt. l. quoniam sororem: z. ibi no. z. l. antiquioribus. C. de iure deli. de cuius iuris deliberandi transmissione plene dicam. j. de re. du. l. qui duos. in prin. **C** Sed quero vtrum ille qui repudiavit audiatur in perpetuum volens adire in suo. Dic vt hic. z. l. fi. C. de repu. here. in extraneo si est maior non auditur: vt. l. sicut. C. de repu. here. sed beneficio si deicommissi potest cogi: vt. l. nam quod. §. fi. j. ad treb. si vero est minor: tunc debet audiri nisi bona fide sint alienata a substituto: vt. l. q. si minor. §. sceuola. §. de mino. z. ibi glo. **C** Quero quid si aliquis dixit nolo repudiare. vt dixit

hereditatem sibi non expedire. Dic aut hoc ipse dixit pro tempus datum sibi ad deliberandum: z. tunc ista verba inducunt repudiationem: vt. l. sed si alio. §. i. z. l. oes qui. j. ad treb. Aut hoc dixit ante petitam deliberationem: z. tunc ista verba cum cursu trium mensium inducunt repudiationem. tex. est no. z. singularis in. l. i. §. si mili modo. circa primam col. cum sua glo. C. eo. titu. **C** Sed quid si dixit nolo adire. Dico q. in illo qui dicit nolle se adire cum cursu an inducitur repudiatio: vt. l. filij. §. i. j. ad tertul. z. ita tenet Ly. in. l. ij. C. de iur. z. fac. igno. licet Be. ibi aliter dicat. facit quod no. C. vñ lib. l. qui se patris. vbi videtur q. idem sit dicere nego me esse heredem: z. nolo esse heres. z. est ratio differentie inter hec z. ea que dixi in precedentii. q. q. hec verba sunt abnegatiua voluntatis deficientis: nec ponunt voluntatem ad aliquid tendere: vt si dico nolo esse heres. non tñ dico q. habeam animus repudiandi: sed magis differendi: vt no. in. d. l. ij. C. de iur. z. fac. igno. Idem si nego me heredem: vt no. in. l. qui se patris. sed in. q. precedenti verba ponunt aliquam voluntatem adesse cum dico volo repudiare hereditatem: vel dixit sibi non expedire hereditatem vel similia. z. ideo vel inducitur repudiatio statim: vel inducitur cum cursu minoris temporis. eadem ratione ista verba volo adire: vel puto mihi hereditatem expedire. si pferantur post tempus datum ad deliberandum inducerent aditionem: vt. d. l. oes qui. ad trebel. als post lapsum spacium trium mensium: vt. d. §. si mili modo: q. d. verba ponunt aliquam voluntatem: et ista sunt vtilia z. singularia. **C** Sed quid si pater statuit certum tempus infra quod debeat adire vel repudiare: z. nil facit: Dic q. q. illud tempus statuitur ei qui est institutus sub conditione potestatiua vel mixta: z. tunc elapso tempore habetur pro repudiante. sed pro aduente non potest haberi cum conditio non sit impleta: vt. l. si q. instituat. §. de here. insti. z. l. si seruus. j. de bo. auc. in. pos. Quandoq. illud tempus statuitur ei qui est institutus pure. z. tunc aut statuitur ad petitionem filij exheredati qui vult intentare querelam: z. dicit vt. l. scimus. §. fi. C. de inoffi. tes. Quandoq. statuitur ad petitionem creditoris: z. tunc elapso tempore habetur pro adita: vt. l. fi. §. sed q. quidam. z. §. se. C. e. Aut statuitur ad petitionem substituti: z. tunc elapso tpe habet pro repudiata: vt. l. q. diu. z. ibi no. j. de acqui. here. z. sic ista lex non corrigitur. l. glo. dicat eam corrigi in. d. l. fi. §. sed q. quidam: z. male: z. ibi doc. rep. bendunt ipsam. Ego dixi q. ille qui dixit hereditatem non expedire vel nolle adire. ista verba non inducunt repudiationem nisi cum cursu certi temporis: vt. §. dixi. hoc est verum nisi sit compulsum adire. vel si pariter se compelli: tunc quantum ad suum damnum habetur pro repudiante: z. sic non potest adire: vt. l. nam quod. §. si quis compulsum. z. l. ita tamen. §. si patronus. j. ad treb. z. ibi dixi: z. habetur in. l. generaliter. C. de insti. z. substi.

Si filium De hac materia vidistis plenarie in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ad treb. z. i. l. generaliter. C. de insti. z. substi.

Incipit liber quintus. De testō mili. R. ca.

Querit Dp. super hac rubrica quot sunt militis privilegia que latius dicitur in. l. neq. §. ij. j. e. ti.

Ex. l. sequenti.

CAn stāte statuto q. in maleficijs possit perueniri ad condēnationem non obstante vlla iuris solennitate dū modo constet de maleficio per testes si testes fuerunt examinati die veneris sancti: an possit perueniri ad condēnationem.

Militibus.

C Op. q. miles debet at testari iure communi vt. C. e. l. pe. Huius contrarij timore gl. soluit distinguendo tres casus. vide glo. q.